

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τεύχος 13, Ιούλιος- Σεπτέμβριος 2017

Περιεχόμενα

Σημείωμα του Συντονιστή έκδοσης

Επιστημονικές εργασίες

- “Γεωργικές διεπαγγελματικές οργανώσεις (ΔΟ) στην ΕΕ”, μελέτη της Arcandia International για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
- Φωτ. Αλ. Βακάκη, “Η Ελληνική “Γεωργία” και το «εν υπνώσει» μεγάλο δυνητικό παραγωγικό δυναμικό της”, Εναρκτήρια ομιλία στην Ελληνική Γεωργική Ακαδημία
- Α. Κοντογεώργου και Σ. Παππά, “Διερεύνηση των Αντιλήψεων των καταναλωτών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για τα Συνεταιριστικά Τρόφιμα”, εργασία που παρουσιάστηκε στο 14^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αγροτικής Οικονομίας (20-21/10/2015)

Αξιόλογα κείμενα

- Μήνυμα του ΟΗΕ για την Παγκόσμια Ημέρα των Συνεταιρισμών 2017 (1.7.2017)
- Μήνυμα της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας για την Παγκόσμια Ημέρα των Συνεταιρισμών
- Χρ. Καρατζάς, «Διαδικασία αναγνώρισης Οργανώσεων Παραγωγών (Ορ.Π.), Ομάδων Παραγωγών (Ομ. Π) και των Ενώσεών τους (Ε.Ο.Π.)», Σχολιασμός ΥΑ 397/18235
- Πρ. Καλαϊτζής, «Κατευθύνσεις ανασυγκρότησης και στρατηγικής ανάπτυξης για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς»

Νομοθεσία

- Α.-Α. Μητροπούλου: Η σχέση του συνεταιρισμού με τα μέλη του: Η περίπτωση ΟΣΔΕ

Σχόλια

- Οι αυτοσχεδιασμοί των υπουργών και το κόστος τους
- Όταν το 1+1=3 γίνεται 1+1=0

Συνεταιριστικές Οργανώσεις

- Γιατί πέτυχαν οι γερμανικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί;

Βιβλία

- Αρ.Ν. Κλήμη, «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα», τόμοι 1 έως 6 στο διαδίκτυο ([link](#))
- Edgar Parnell, «Επανεφεύρεση των Συνεταιρισμών», στο διαδίκτυο ([link](#))
- Περιοδικό «Συνεταιριστική Πορεία», στο διαδίκτυο (8 από 64) ([link](#))
- Κ. Παπαγεωργίου – Ο. Κλήμη-Καμινάρη, «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα» τόμοι 7 και 8, (περίοδοι 1977-81 και 1982-93), έκδοση ΙΣΕΜ, Εκδ. οίκος Αμφιλύκη, Πάτρα, 2014

- Κ. Παπαγεωργίου, «Βιώσιμη Συνεταιριστική Οικονομία - Θεωρία και Πρακτική (Τρίτη έκδοση), Εκδόσεις Σταμούλη, 2015
- Χρ. Θ. Καμενίδη, Συνεταιρισμοί: Αρχές | Οικονομική-Πολιτική Ανάπτυξη | Οργάνωση | Νομοθεσία. 3^η έκδοση, Εκδόσεις Κυριακίδη, 2016
- Ο. Κλήμη-Καμινάρη - Κ. Παπαγεωργίου, "Κοινωνική Οικονομία - Μια πρώτη προσέγγιση", εκδόσεις Ελληνοεκδοτική, 2010

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΟ
ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ι.Σ.Ε.Μ.)
Διεύθυνση περιοδικού: Το περιοδικό αναρτάται στην ακόλουθη διεύθυνση:
isem-journal.blogspot.com

Συμβούλιο Έκδοσης (κριτές επιστημονικών εργασιών):

Αλεξόπουλος Γεώργιος	Δρ Γεωργοοικονομολόγος, ΕΕΔΙΠ Γεωπονικό Πανεπιστήμιο
Ανεσιάδης Αντώνιος	Γενικός Διευθυντής Ένωσης Αγροτών Ν. Σερρών
Αποστολόπουλος Κωνσταντίνος,	Καθηγητής Χαροκοπείου Πανεπιστημίου
Δημάκης Ιωάννης	Γενικός Διευθυντής Ένωσης Αγροτών Αργολίδας «ΡΕΑ»
Δοδόπουλος Σοφοκλής	Πρώην Εντεταλμένος Σύμβουλος της ΣΕΚΑΠ
Καμενίδης Χρίστος	Καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης
Καραμέτου Παναγιώτα	Διδάκτωρ Χαροκοπείου Πανεπιστημίου
Καρυπίδης Φίλιππος	Καθηγητής ΤΕΙ Θεσσαλονίκης
Κλήμη-Καμινάρη Ολυμπία	Επ. Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου
Κορέντζελου Νάνσυ	Δικηγόρος
Κουτσού Σταυριανή	Αν. Καθηγήτρια ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης
Μητροπούλου Ανδριανή-Άννα	Δικηγόρος, π. Νομικός Σύμβουλος ΠΑΣΕΓΕΣ
Παναγιωτόπουλος Φώτιος	Πρώην Υποδιοικητής ΑΤΕ
Παπαγεωργίου Κωνσταντίνος	Ομότ. Καθηγητής Γεωπονικού Πανεπιστημίου
Σδράλη Δέσποινα	Επ. Καθηγήτρια Χαροκοπείου Πανεπιστημίου
Σελλιανάκης Γεώργιος	Πρώην Γεν. Δ/ντής Ελαιουργικής, π. Γεν. Γραμματέας Υπ. Γεωργίας
Σέμος Αναστάσιος	Καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης
Σεργάκη Παναγιώτα	Επ. Καθηγήτρια Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης
Σινίκης Ευστάθιος	Πρώην Διευθυντής Υπουργείου Γεωργίας
Σωφρονάς Αντώνιος	τ. Διευθυντής Υπουργείου Γεωργίας
Φεφές Μιχαήλ	Επ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Διεύθυνση επικοινωνίας με το ΙΣΕΜ: isem-institute@gmail.com

Διεύθυνση Συντονιστή Έκδοσης: clpapageorgiou@gmail.com

Σημείωμα του Συντονιστή Έκδοσης

Μια μελέτη για τις Γεωργικές Διεπαγγελματικές Οργανώσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί το πρώτο θέμα στην ενότητα των επιστημονικών εργασιών του παρόντος τεύχους. Ο Κοινοτικός θεσμός των Γεωργικών Διεπαγγελματικών Οργανώσεων (ΔΟ) έχει αποτελέσει μέρος της πολιτικής της Ε.Ε. , για την ενθάρρυνση όλων των φορέων που εμπλέκονται στην παραγωγή, την μεταποίηση και την εμπορία των γεωργικών προϊόντων, προς όφελος όλων και της τελικής ανταγωνιστικότητας των προϊόντων. Η μελέτη, που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Ε.Ε. περιλαμβάνει την πολιτική της Ε.Ε. και τις εθνικές νομοθεσίες των χωρών στις οποίες υπάρχουν, παρουσιάζει τις υφιστάμενες ΔΟ και τη λειτουργία τους και καταλήγει με τα οφέλη που απορρέουν από τη λειτουργία τους. Εκτιμάται ότι με τις πληροφορίες αυτές θα δραστηριοποιηθούν περαιτέρω οι λίγες ΔΟ που υπάρχουν στην Ελλάδα και θα δημιουργηθούν περισσότερες, ώστε να αποτελέσουν ένα ακόμη έρεισμα της εξασθενημένης ελληνικής γεωργίας.

Δεύτερο θέμα αποτελεί η μελέτη του Δρ Φ. Βακάκη για το 'εν υπνώσει' μεγάλο δυνητικό παραγωγικό δυναμικό της ελληνικής γεωργίας. Στη μελέτη αυτή, που παρουσιάστηκε με την ευκαιρία της ανακήρυξης του κ. Φ. Βακάκη ως Επίτιμου Μέλους της Ελληνικής Γεωργικής Ακαδημίας, αναδεικνύεται η δυνατότητα του πολύπειρου μελετητή να προσφέρει γόνιμες σκέψεις για την ανασυγκρότηση της ελληνικής γεωργίας. Μεταξύ πολλών άλλων, δεν παραλείπει να τονίζει ότι η επιδίωξη αντιμετώπισης των προβλημάτων της γεωργίας εκ μέρους της Πολιτείας αποτελεί παρέμβαση Δημοσίου Συμφέροντος.

Η εργασία των Α. Κοντογεώργου και Σ. Παππά εξετάζει μια ενδιαφέρουσα πτυχή της ζήτησης των συνεταιριστικών προϊόντων χρησιμοποιώντας τη μέθοδο ανάλυσης παραγόντων σε δείγμα κατοίκων της Δυτικής Ελλάδας. Από τα ενδεικτικά αποτελέσματα προκύπτει ότι οι καταναλωτές θεωρούν τα συνεταιριστικά τρόφιμα ποιοτικά ασφαλή , ότι παρουσιάζουν άριστη σχέση τιμής και αξίας και ακόμη ότι αγοράζοντας συνεταιριστικά προϊόντα ενισχύουν την τοπική οικονομία.

Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας των Συνεταιρισμών την 1^η Ιουλίου 2017, τόσο ο ΟΗΕ όσο και η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση τονίζουν σε μηνύματά τους τονίζουν την ιδιαίτερη αξία του συνεταιριστικού τρόπου δράσης τόσο από οικονομική όσο και από κοινωνική και πολιτιστική άποψη και ότι «οι συνεταιρισμοί διασφαλίζουν ότι κανείς δεν μένει εκτός», με την έννοια ότι στον συνεταιρισμό όλα τα μέλη συμβάλλουν στη δημιουργία πλούτου και μετέχουν ισότιμα στη διανομή του. Επιπλέον, βάσει της 7^{ης} αρχής, και ολόκληρος ο περίγυρος επωφελείται από τη δράση των συνεταιρισμών, οι οποίοι λειτουργούν ως αντίδοτο στη διεύρυνση της ανισοκατανομής του πλούτου που συνεπάγεται η παγκοσμιοποίηση.

Ο Χρ. Καρατζάς σχολιάζει την Υπουργική Απόφαση 397/18235, για τη Διαδικασία αναγνώρισης των Οργανώσεων Παραγωγών, των Ομάδων Παραγωγών και των ενώσεων τους, επισημαίνοντας αδύνατα σημεία και ατέλειες που χρήζουν περαιτέρω επεξεργασίας, ώστε να διευκολυνθεί η δημιουργία τέτοιων οργανώσεων στη χώρα μας..

Ο Πρόδρομος Καλαϊτζής, πρώην Σύμβουλος Πολιτικής της COGECA, σε ένα κείμενό του με τίτλο «κατευθύνσεις ανασυγκρότησης και στρατηγικής ανάπτυξης για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς», εκθέτει τις σκέψεις του για μια επιστροφή των συνεταιρισμών στη δραστηριότητα και την πρόοδο, ύστερα από μια κατάρρευση που προηγήθηκε και ήταν άσχετη με τη γενικότερη κρίση της χώρας. Βέβαια, προβληματισμοί όπως αυτοί του κ. Καλαϊτζή είναι χρήσιμοι και θα πρέπει να υπάρξουν και άλλοι, αν και το γενικότερο κλίμα στους αγροτικούς συνεταιρισμούς δεν φαίνεται να πείθεται στο συνεταιριστικό μήνυμα «εν τη ενώσει η ισχύς». Και όταν οι πολλοί και μικροί δεν έχουν πεισθεί σε αυτό το μήνυμα, οι εκτός των συνεταιρισμών επωφελούνται και πανηγυρίζουν!

Στα θέματα νομοθεσίας, η Α.-Α. Μητροπούλου αναλύει το θέμα της μεταχείρισης των μελών εκ μέρους των συνεταιρισμών τους, στο θέμα των αιτήσεων για τη χορήγηση δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης. Συμπεραίνει ότι οι συνεταιριστικοί κανόνες επιβάλλουν στους συνεταιρισμούς την προσφορά της σχετικής υπηρεσίας στο κόστος και τη διαφοροποίηση της μεταχείρισης των μη μελών.

Ένα σχόλιο ακολουθεί, που αναφέρεται σε μια σοβαρή και πραγματικά αντισυνεταιριστική μεταχείριση εκ μέρους του νόμου 4384/2016, ο οποίος αντί να αποκαταστήσει τη δυνατότητα των συνεταιρισμών (που είχε καταργήσει ο προηγούμενος νόμος Σκανδαλίδη) να συνιστούν Ενώσεις και ανωτέρου βαθμού συνεταιριστικές οργανώσεις, συνιστά νέους κλαδικούς συνεταιρισμούς. Αναφέρεται επίσης στην επιδίωξη συμπλήρωσης του κενού που άφησε ο νόμος 4384/2016 (του κ. Αποστόλου), όσον αφορά την εθνική οργάνωση εκπροσώπησης των συνεταιρισμών με τη δημιουργία ομοσπονδιών και συνομοσπονδίας και στο κόστος που συνεπάγονται αυτοί οι συνεταιριστικοί πειραματισμοί.

Το επόμενο σχόλιο αναφέρεται στη διάσπαση της ενότητας των συνεταιρισμών σε εθνικό επίπεδο, που καταλήγει στην αποδυνάμωσή τους και στην παραγωγή αρνητικών αποτελεσμάτων, ανοίγοντας διάπλατα το χώρο (ηθελημένα ή όχι) για να επωφεληθούν εποφθαλμιούντες τρίτοι

Το τμήμα για τις συνεταιριστικές οργανώσεις, περιλαμβάνει κείμενο που αναφέρεται στους γερμανικούς αγροτικούς συνεταιρισμούς της περιοχής του νότιου Τιρόλου, οι οποίοι έχουν μεταμορφώσει την περιοχή τους με τη δράση τους. Ο αναγνώστης θα διαπιστώσει ότι οι συνθήκες που εξασφαλίστηκαν γι' αυτούς τους συνεταιρισμούς δεν είχαν τίποτε κοινό με τις συνθήκες που οι κυβερνήσεις, τα πολιτικά κόμματα αλλά και ορισμένοι, συνεταιριστές, επιφυλάσσουν για τους ελληνικούς αγροτικούς συνεταιρισμούς.

Γεωργικές διεπαγγελματικές οργανώσεις (ΔΟ) στην ΕΕ

(Study on agricultural interbranch organisations (IBOs) in the EU)

Η παρούσα μελέτη έχει εκπονηθεί από την
Arcadia International
LEI- Wageningen UR,
Dr. Luc Bodiguel,
and national
experts

Ανάθεση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

EUROPEAN COMMISSION

Directorate-General for Agriculture and Rural Development

E-mail: agr-evaluation@ec.europa.eu

European Commission

B-1049 Brussels

Μετάφραση: Κ. Παπαγεωργίου, Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών (ΙΣΕΜ)

Επιμέλεια κειμένου: Ανδριανή – Άννα Μητροπούλου, Δικηγόρος, πρώην Νομικός Σύμβουλος ΠΑΣΕΓΕΣ

Επιμέλεια διαγραμμάτων: Λουκάς Μπρέχας, Δίκτυο ΚΑΠΑ

LEGAL NOTICE

The information and views set out in this report are those of the author(s) and do not necessarily reflect the official opinion of the Commission. The Commission does not guarantee the accuracy of the data included in this study. Neither the Commission nor any person acting on the Commission's behalf may be held responsible for the use which may be made of the information contained therein.

More information on the European Union is available on the Internet (<http://www.europa.eu>).

Luxembourg: Publications Office of the European Union,
2016

Catalogue number: KF-04-15-918-EN-N

ISBN: 978-92-79-53902-2doi:10.2762/901778

© European Union,
2016

Reproduction is authorised provided the source is acknowledged.

Συγγραφείς

- Laurence Amat, Arcadia International E.E.I.G. Belgium
- Denisa Assefová, Schoenherr, Prague, Czech Republic
- Luc Bodiguel, Researcher at the French National Center of the Scientific Research (CNRS), Prof. (Adjunct) at the University of Nantes, Research Institute "Droit et changement social", France
- Simona Chirică, Schoenherr, Bucarest, Romania
- Maria Christodoulou, Agra CEAS Ltd, , Belgium
- Alexandros Efstathiou, Chrysostomides & Co, Nicosia, Cyprus
- Michiel van Galen, LEI – Wageningen, the Netherlands
- Vladimír Kordoš, BNT, Bratislava, Slovak Republic
- Dora Lakner, LEI –Wageningen, the Netherlands
- Francesco Montanari, Arcadia International E.E.I.G., Portugal
- John Nanga, Agra CEAS Ltd, Belgium
- Andreas Natterer, Schoenherr, Vienna, Austria,
- Elena Todorova, Schoenherr, Sofia, Bulgaria
- Daniel Traon, Arcadia International E.E.I.G., Belgium (project leader)
- Cesare Varallo, Arcadia International E.E.I.G., Italy
- Dina Vlahov-Buhin, Schoenherr, Zagreb, Croatia

Πίνακας περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1.1. Πλαίσιο της μελέτης
- 1.2. Στόχοι και πεδίο εφαρμογής
- 1.3. Γενική θεώρηση της μελέτης
- 1.4. Δομή της μελέτης

ΜΕΡΟΣ 2: ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

- 2.1. Οι ΔΟ στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και η Κοινή Οργάνωση Αγοράς
- 2.2. Οι ΔΟ στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ για τον ανταγωνισμό
- 2.3. Εξισορρόπηση της πολιτικής ανταγωνισμού της ΕΕ και της ΚΑΠ

ΜΕΡΟΣ 3: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΟ (ΘΕΜΑ 1)

- 3.1. Χαρτογράφηση της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με τις ΔΟ σε όλη την ΕΕ
- 3.2. Κράτη Μέλη με εθνική νομοθεσία για ΔΟ και αναγνωρισμένες ΔΟ
- 3.3. Κράτη Μέλη με εθνική νομοθεσία για ΔΟ αλλά χωρίς αναγνωρισμένες ΔΟ
- 3.4. Κράτη Μέλη που δεν έχουν εθνική νομοθεσία για ΔΟ
- 3.5. Εθνική εφαρμογή άλλων μορφών συνεργασίας, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013

ΜΕΡΟΣ 4: ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΔΟ ΣΕ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΕ (ΘΕΜΑ 2)

- 4.1. Επισκόπηση (αριθμός ΔΟ στην ΕΕ, κατανομή ανά Κράτος Μέλος, κατανομή ανά τομέα, γεωγραφική κάλυψη: εθνική - περιφερειακή)
- 4.2. Ιστορία της δημιουργίας και της αναγνώρισης των ΔΟ
- 4.3. Στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού που καλύπτονται από τις ΔΟ
- 4.4. Οικονομική σημασία των ΔΟ στη σχετική αλυσίδα εφοδιασμού και αντιπροσωπευτικότητα
- 4.5. Στόχοι των ΔΟ
- 4.6. Μέλη και μη-μέλη
- 4.7. Διακυβέρνηση των ΔΟ
- 4.7. Χρηματοδότηση των ΔΟ (προϋπολογισμός, εξέλιξη του προϋπολογισμού, χρηματοδότηση, πηγές χρηματοδότησης, εξέλιξη χρηματοδότησης)
- 4.8. Χρήση της επέκτασης των κανόνων στα εισαγόμενα προϊόντα

ΜΕΡΟΣ 5: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΟ (ΘΕΜΑ 3)

- 5.1. Βασικά στοιχεία για την κατανόηση της λειτουργίας των ΔΟ και οι προκλήσεις τους
- 5.2. Ανάλυση της λειτουργίας των ΔΟ
- 5.3. Οφέλη και επιπτώσεις των ΔΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1: Τα 3 θέματα

Πίνακας 2: Η νομοθεσία της ΕΕ για τις Διεπαγγελματικές Οργανώσεις (ΔΟ) και άλλες μορφές συνεργασίας και συμβάσεις μεταξύ παραγωγών και άλλων επιπέδων στις αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων

Πίνακας 3: Ιστορική εξέλιξη της εθνικής νομοθεσίας για τις ΔΟ στα Κράτη Μέλη που έχουν σχετική νομοθεσία

Πίνακας 4: Επισκόπηση της εθνικής νομοθεσίας που ίσχυε πριν και μετά την έκδοση του Κανονισμού (ΕΕ)Αριθ. 1308/2013, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, βασικών αλλαγών που επέφερε η νομοθεσία που ίσχυσε μετά την 1 Ιανουαρίου, 2014

Πίνακας 5: Επισκόπηση των νομικών ορισμών και των απαιτήσεων για τα μέλη των ΔΟ που ορίζονται στην εθνική νομοθεσία των Κρατών Μελών

Πίνακας 6: Επισκόπηση των στόχων των ΔΟ, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία των Κρατών Μελών

Πίνακας 7: Επισκόπηση των εθνικών νομοθεσιών των Κρατών Μελών που ρυθμίζουν το νομικό καθεστώς και πτυχές της διακυβέρνησης των ΔΟ

Πίνακας 8: Επισκόπηση της νομοθεσίας των Κρατών Μελών που ρυθμίζει τους τομείς στους οποίους μπορούν να συσταθούν ΔΟ, τη γεωγραφική τους κάλυψη και τον μέγιστο αριθμό τέτοιων επιτρεπόμενων οργανώσεων

Πίνακας 9: Επισκόπηση των εθνικών διατάξεων σχετικά με την ανάκληση της αναγνώρισης, τις εφαρμοζόμενες κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης των νομικών απαιτήσεων που ισχύουν για τις ΔΟ και τις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την αναγνώριση, την ανάκληση και την επιβολή

Πίνακας 10: Επισκόπηση των εθνικών διατάξεων που ρυθμίζουν τις συμφωνίες των ΔΟ, την έγκρισή τους από την αρμόδια αρχή, την επέκταση των κανόνων και των τελών

Πίνακας 11: Επισκόπηση των εθνικών διατάξεων για τον καθορισμό κριτηρίων αντιπροσωπευτικότητας με σκοπό την αναγνώριση των ΔΟ, την επέκταση των κανόνων των συμφωνιών τους και το δικαίωμα πρόσβασης μη-μελών στις ΔΟ

Πίνακας 12: Επισκόπηση των εθνικών διατάξεων σχετικά με τη χρηματοδότηση των ΔΟ

Πίνακας 13: Επισκόπηση των συμφωνιών για τη ζάχαρη που ισχύει σήμερα στα Κράτη Μέλη

Πίνακας 14: Επισκόπηση της εφαρμογής των διατάξεων που αφορούν άλλες μορφές κάθετης και οριζόντιας συνεργασίας σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013

Πίνακας 15: ΔΟ που ιδρύθηκαν για «άλλα προϊόντα»

Πίνακας 16: ΔΟ για το κρασί στη Γαλλία ανά τύπο Γεωγραφικής Ένδειξης (ΓΕ)

Πίνακας 17: Ανάκληση της αναγνώρισης ΔΟ λόγω διακοπής εργασιών

Πίνακας 18: Κατάλογος αδρανών ΔΟ

Πίνακας 19: Κατάλογος των ΔΟ στις οποίες είναι μέλη επιχειρήσεις λιανικής πώλησης τροφίμων

Πίνακας 20: Σημασία των στόχων ανά Κράτος Μέλος (% των ΔΟ)

Πίνακας 21: Αριθμός ΔΟ ανά κατηγορία του προϋπολογισμού ανά Κράτος Μέλος

Πίνακας 22: ΔΟ με ετήσιο προϋπολογισμό άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ

Πίνακας 23: ΔΟ που εφαρμόζουν επέκταση στα εισαγόμενα προϊόντα

Πίνακας 24: Χρησιμοποίηση των εθελοντικών- υποχρεωτικών εισφορών (CVO) στη Γαλλία-2010-2011

Πίνακας 25: Απλοποιημένη σύγκριση διαφορετικών τύπων ενώσεων βασικών προϊόντων

Πίνακας 26: Χαρτογράφηση των ΔΟ και των μη-αναγνωρισμένων ΔΟ στη Γαλλία

Πίνακας 27: Άυλα οφέλη των ΔΟ όσον αφορά τους στόχους της ΚΓΠ

Κατάλογος διαγραμμάτων

- Διάγραμμα 1: Οι ΔΟ στο πλαίσιο της ΚΓΠ - ιστορία
- Διάγραμμα 2: Νομοθεσία για τις ΔΟ σε επίπεδο Κρατών Μελών και λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη ή όχι αναγνωρισμένων ΔΟ
- Διάγραμμα 3: Εξέλιξη του αριθμού των ΔΟ στην ΕΕ (1970 - 2016)
- Διάγραμμα 4: Συνολικός αριθμός ΔΟ ανά Κράτος Μέλος
- Διάγραμμα 5: Συνολικός αριθμός ΔΟ ανά τομέα
- Διάγραμμα 6: Κατανομή των ΔΟ κατά τομέα και Κράτος Μέλος
- Διάγραμμα 7: Κατανομή (περιφερειακή/ εθνική) των ΔΟ ανά Κράτος Μέλος και τύπο
- Διάγραμμα 8: Εξέλιξη του αριθμού των ΔΟ κατά δεκαετία στη Γαλλία και άλλα Κράτη Μέλη
- Διάγραμμα 9: Εξέλιξη του αριθμού των ΔΟ από το έτος 2013 ανά Κράτος Μέλος
- Διάγραμμα 10: Σύνθεση ανά στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού (n = 100)
- Διάγραμμα 11: Οι 5 κύριοι στόχοι των ΔΟ (n = 59)
- Διάγραμμα 12: Σημασία των κορυφαίων-2 στόχων κατά τομέα (% των ΔΟ)
- Διάγραμμα 13: ANIFELT (γαλλική ΔΟ για επεξεργασμένα οπωροκηπευτικά) - δομή
- Διάγραμμα 14: Αριθμός μελών ανά ΔΟ και Κράτος Μέλος
- Διάγραμμα 15: Παροχή έναντι μη παροχής στοιχείων του προϋπολογισμού από ΔΟ
- Διάγραμμα 16: Μέσος όρος προϋπολογισμού ΔΟ ανά Κράτος Μέλος (σε ευρώ 100.000) (n = 72)
- Διάγραμμα 17: Μέσος όρος τρέχοντος προϋπολογισμού ΔΟ ανά τομέα
- Διάγραμμα 18: Αριθμός ΔΟ που ζήτησαν επέκταση ανά Κράτος Μέλος (n = 89)
- Διάγραμμα 19: Τύπος επέκτασης κατά στόχο (σε%) (FR -2013-2014-2015)
- Διάγραμμα 20: Εξέλιξη του αριθμού των ΔΟ (Γαλλία έναντι άλλων Κρατών Μελών της ΕΕ) (1990-2016)
- Διάγραμμα 21: Οργάνωση Γαλλικών ΔΟ και ανάθεση καθηκόντων

Acronyms	Ακρωνύμια
----------	-----------

• AC - Autorité de la concurrence	- AC - Αρχή Ανταγωνισμού
• ACOFA - Central Agency of Intervention Bodies in agricultural sector	- ACOFA - Κεντρική Υπηρεσία των φορέων παρέμβασης στο γεωργικό τομέα
• AFE - Almazaras Federadas de España	- AFE - Almazaras Federadas της Ισπανίας
• AGCM - National Competition and Market Authority	- AGCM - Εθνική Αρχή Ανταγωνισμού και Αγοράς
• AIBS - Association Interprofessionnelle de la Betterave et du Sucre	- AIBS - Διεπαγγελματική Ένωση τεύτλων και ζάχαρης
• AMTF - Agricultural Market Task Force	- AMTF - Task Force αγοράς γεωργικών προϊόντων
• ANIC - Association nationale interprofessionnelle du champignon de couche	- ANIC - Εθνική Διεπαγγελματική Ένωσημανιταριών de couche
• ANICC - Association Nationale Interprofessionnelle du Champignon de Couche	- ANICC - Εθνική Διεπαγγελματική Ένωση Μανιταριών de Couche
• ANIERAC - Asociación Nacional de industriales envasadores e refinadores de aceites comestibles	- ANIERAC - Εθνική Ένωση Βιομηχανιών συσκευασιών και ραφινάρισματος βρώσιμων ελαίων
• ANIFELT - Association Nationale Interprofessionnelle des Fruits et Légumes Transformés	- ANIFELT - Εθνική Διεπαγγελματική Ένωση Επεξεργασμένων Φρούτων και Λαχανικών
• ANIVIT - Association nationale interprofessionnelle du champignon de couche	- ANIVIT - Εθνική Διεπαγγελματική Ένωσημανιταριών de couche
• ANPROGAPOR - Anrogapor Asociación Nacional de Productores de Ganado Porcino	- ANPROGAPOR – Εθνική Ένωση Παραγωγών Χοίρων
• AOC - Appellation d'origine controlée	- AOC - Ονομασία Προέλευσης Ελεγχόμενη
• APO - Association of producer organisations	- APO - Ένωση Οργανώσεων Παραγωγών
• ARVALIS - Institut technique au service des agriculteurs et des filière	- ARVALIS - Τεχνολογικό Ινστιτούτο στην υπηρεσία των αγροτών και των συναφών
• ASAJA - Asociación Agraria de Jóvenes Agricultores	- ASAJA - Αγροτική Ένωση Νέων Αγροτών
• ASBL - Association sans but lucratif	- ASBL - Μη κερδοσκοπική οργάνωση
• ASICI - Asociación interprofesional del cerdo ibérico	- ASICI - Διεπαγγελματική Ένωση χοίρων Ιβηρικής
• ASOLIVAA - Asociación española de la industria e del comercio exportador de aceites de oliva y aceites de orujo	- ASOLIVA - Ισπανική Ένωση Βιομηχανίας και εξαγωγικού εμπορίου στον τομέα του ελαιολάδου και πυρηνελαίου Asociación
• ASP - Agency of Services and payments	- ASP - Οργανισμός Υπηρεσιών και Πληρωμών
• ASP - Single Agency of Payment	- ASP - Ενιαίος Οργανισμός Πληρωμών
• BIP - Bureau interprofessionnel du pruneau	- BIP - Διεπαγγελματικό Γραφείο Δαμάσκηνου
• BNIC - Bureau interprofessionnel du cognac	- BNIC - Διεπαγγελματικό Γραφείο Κονιάκ
• BRVE - Bureau de répartition des vins et e	- BRVE - Γραφείο κατανομή κρασιών και

aux-de-vie	αλκοολούχων ποτών
• CAE - Cooperativas Agro-alimentarias	- CAE – Συνεταιρισμοί Αγρο-τροφίμων
• CAP - Common Agriculture Policy	- CAP – ΚΓΠ - Κοινή Γεωργική (Αγροτική) Πολιτική
• CEDECARNE - Butchers and individual meat Retailer	- CEDECARNE - Κρεοπωλεία και μεμονωμένοι κρεοπώλες
• CEE - Communauté économique européenne	- CEE - ΕΟΚ - Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
• CETIOM - Centre Technique Interprofessionnel des Oléagineux Métropolitains	- CETIOM - Τεχνικό Διεπαγγελματικό Κέντρο για τους Μητροπολιτικούς ελαιούχους σπόρους
• CGB - General Confederation of Beet producers	- CGB – Γενική Συνομοσπονδία Τευτλοπαραγωγών
• CICAR - Comité Interprofessionnel du Canard à Rôti	- CICAR - Διεπαγγελματική Επιτροπή ψητής πάπιας
• CID - Comité interprofessionnel de la dinde	- CID - Διεπαγγελματική Επιτροπή Γαλοπούλας
• CIPS - Comité Interprofessionnel des Productions Saccharifères	- CIPS - Διεπαγγελματική Επιτροπή προϊόντων ζάχαρης
• CIVA - Comité Interprofessionnel des Vins d'Alsace	- CIVA - Διεπαγγελματική Επιτροπή οίνων Αλσατίας
• CIVB - Comité Interprofessionnel des vins de Bordeaux	- CIVB - Διεπαγγελματική Επιτροπή Οίνων Μπορντό
• CIVC - Comité interprofessionnel du vin de Champagne	- CIVC - Διεπαγγελματική επιτροπή του οίνων Καμπανίας
• CIVCP - Comité interprofessionnel des vins de Côte de-Provence	- CIVCP - Διεπαγγελματική Επιτροπή γαλλικά κρασιά Προβηγκίας
• CIVDN - Comité interprofessionnel des vins doux naturels et des liqueurs d'appellation contrôlée.	- CIVDN - Διεπαγγελματική Επιτροπή των φυσικών γλυκών οίνων και λικέρ ονομασίας ελεγχόμενης.
• CIVRB - Conseil interprofessionnel du vin de la région de Bergerac	- CIVRB - Διεπαγγελματικό Συμβούλιο οίνου περιοχής Bergerac
• CLIF - Comité de liaison des sociétés interprofessionnelles des fruits et légumes	- CLIF - Επιτροπή Διασύνδεσης Διεπαγγελματικών Οργανώσεων φρούτων και των κηπευτικών
• CMO - Common Market Organisation	- CMO – ΚΟΑ - Κοινή Οργάνωση Αγοράς
• CNASEA - Centre national pour l'aménagement des structures des exploitations agricoles	- CNASEA - Εθνικό Κέντρο για την σχεδίαση των διαρθρώσεων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων
• CNC - National Competition Commission	- CNC - Εθνική Επιτροπή Ανταγωνισμού
• CNIEL - Centre National Interprofessionnel de l'Economie Laitière	- CNIEL - Εθνικό Διεπαγγελματικό Κέντρο της Γαλακτοκομικής Οικονομίας
• CNIV - Comité National Interprofessionnel des Vins	- CNIV - Εθνική Διεπαγγελματική Επιτροπή Οίνων
• COAG - Coordinadora de Organizaciones de Agricultores	- COAG – Συντονιστική των οργανώσεων των γεωργών
• COM - Common Organisation of Agricultural Markets	- COM - Κοινή Οργάνωση των Γεωργικών Αγορών
• CPCS - Comité Paritaire interprofessionnel de la canne et du sucre	- CPCS - Μικτή Διεπαγγελματική Επιτροπή ζαχαροκάλαμου και ζάχαρης

<ul style="list-style-type: none"> • CPPGA - Cabinet for Planning, Policy and General Administration 	- CPPGA - Γραφείο Προγραμματισμού, Πολιτικής και Γενικής Διοίκησης
<ul style="list-style-type: none"> • CRIEL - Centre Régional Interprofessionnel de l'Economie laitière 	- CRIEL - Περιφερειακό Διεπαγγελματικό Κέντρο της Γαλακτοκομικά Οικονομίας
<ul style="list-style-type: none"> • CS - Case study • 	- CS - Μελέτη Περίπτωσης
<ul style="list-style-type: none"> • CTIFL - Centre Technique Interprofessionnel des Fruits et Légumes 	- CTIFL - Τεχνικό Διεπαγγελματικό Κέντρο Φρούτων και Λαχανικών
<ul style="list-style-type: none"> • CV - Contribution volontaire 	- CV - Εθελοντική προσφορά
<ul style="list-style-type: none"> • CVO - Contribution volontaire obligatoire 	- CVO - Υποχρεωτική Εθελοντική Εισφορά
<ul style="list-style-type: none"> • DB - Database 	- DB - Βάση δεδομένων
<ul style="list-style-type: none"> • DEFRA - Department for Environment, Food and Rural Affairs (the UK) 	- DEFRA - Υπουργείο Περιβάλλοντος, Τροφίμων και Αγροτικών Υποθέσεων (Ηνωμένο Βασίλειο)
<ul style="list-style-type: none"> • DG AGRI - Directorate General Agriculture and Rural Development 	- DG AGRI - Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης
<ul style="list-style-type: none"> • DGCCRF - French Government's Competition Consumption and Fraud Repression General Directorate 	- DGCCRF – Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, Κατανάλωσης και Καταστολής της Απάτης της γαλλικής κυβέρνησης
<ul style="list-style-type: none"> • E.E.I.G. - European Economic Interest Grouping 	- E.E.I.G. - Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού
<ul style="list-style-type: none"> • EAGGF - European Agricultural Guidance and Guarantee Fund 	- ΕΓΤΠΕ - Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
<ul style="list-style-type: none"> • EC - European Commission 	- EC - Ευρωπαϊκή Επιτροπή
<ul style="list-style-type: none"> • EU - European Union 	- EU - Ευρωπαϊκή Ένωση
<ul style="list-style-type: none"> • EUR - Euro 	- EUR - Ευρώ
<ul style="list-style-type: none"> • F&V - Fruits & Vegetables 	- F & V - Φρούτα & Λαχανικά
<ul style="list-style-type: none"> • FAO - Food and Agriculture Organization 	- FAO - Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας
<ul style="list-style-type: none"> • FCB - National Federation of beet Cooperatives 	- FCB -Εθνική Ομοσπονδία Συνεταιρισμών τεύτλων
<ul style="list-style-type: none"> • FGVB - Fédération des Grands Vins de Bordeaux 	- FGVB - Ομοσπονδία Μεγάλων οίνων Μπορντό
<ul style="list-style-type: none"> • FICT - Butchers association 	- FICT - Ένωση Κρεοπωλείων
<ul style="list-style-type: none"> • FIOM - Fonds d'Intervention et d'Organisation des produits de la pêche Maritime 	- FIOM - Ταμεία Παρέμβασης και Οργάνωσης Προϊόντων Θαλάσσιας Αλιείας
<ul style="list-style-type: none"> • FIRS - Fonds d'Orientation et de Régularisation du Marché du Sucre 	- FIRS - Ταμείο Προσανατολισμού και ρύθμισης της αγοράς της ζάχαρης
<ul style="list-style-type: none"> • FNSEA - Fédération Nationale des Syndicats d'Exploitants Agricole 	- FNSEA - Εθνική Ομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Παραγωγών
<ul style="list-style-type: none"> • FNVBL - Fédération des négociants de vin de Bordeaux et de Libourne 	- NVBL – Ομοσπονδία εμπόρων κρασιού Μπορντό και Libourne
<ul style="list-style-type: none"> • FNVBL - Fédération des négociants de vin de Bordeaux et de Libourne 	- FNVBL – Ομοσπονδία εμπόρων κρασιού Μπορντό και Libourne
<ul style="list-style-type: none"> • FORMA - Fonds d'Orientation et de Régularisation des Marchés Agricoles 	- FORMA - Ταμείο Προσανατολισμού και Ρύθμισης των Γεωργικών Αγορών

• GIs - Geographical indications	- GIs - Γεωγραφικές ενδείξεις
• GNIL - Groupement national interprofessionnel linier	- GNIL - Εθνική Διεπαγγελματική Ομάδα Λιναριού
• GNIPB - Groupement national interprofessionnel de la production betteravière	- GNIPB - Εθνική Διεπαγγελματική Ομάδα παραγωγής τεύτλων
• GNIS - Groupement national interprofessionnel des semences et plants	- GNIS - Εθνική Διεπαγγελματική Ομάδα σπόρων σποράς και φυτών
• IAOE - Organización Interprofesional del Aceite de Oliva Español	- IAOE – Διεπαγγελματική Οργάνωση Ελαιολάδου Ισπανίας
• IBO - Interbranch organisation	- IBO - Διεπαγγελματική Οργάνωση
• INAPORC - Interprofession nationale porcine	- INAPORC - Εθνική Διεπαγγελματική Χοίρων
• INFOLIVA - Private oil mill associations	- INFOLIVA – Ιδιωτικές Ενώσεις Ελαιτριβείων
• INTERBEV Association Nationale Interprofessionnelle du Bétail et des Viandes	- INTERBEV - Εθνική Διεπαγγελματική Ένωση Κτηνοτροφίας και Κρέατος
• INTERCEREALES - interprofession représentative des céréales à savoir blé tendre, blé dur, orge, maïs, avoine, triticale, seigle, sorgho et riz	- INTERCEREALES – Διεπαγγελματική των σιτηρών, δηλ. μαλακό και σκληρό σιτάρι, κριθάρι, σίκαλη, καλαμπόκι, βρώμη, τριτικάλε, σόργο και ρύζι
• INTERFEL - Interprofession des fruits et légumes frais	- INTERFEL – Διεπαγγελματική νωπών φρούτων και λαχανικών
• INTERLAIT - Société interprofessionnelle du Lait et de ses derives	- INTERLAIT – Διεπαγγελματική οργάνωση Γάλακτος και προϊόντων του
• INTERPORC - Asociación Interprofesional del Porcino de Capa Blanca	- INTERPORC – Διεπαγγελματική οργάνωση λευκών χοίρων
• IVB - Interprofessionele Vereniging voor het Belgisch vlees	- IVB – Διεπαγγελματική Οργάνωσης Κρέατος Βελγίου
• IVCC – Institut des Vins de Consommation Courante	- IVCC -Ινστιτούτο Οίνου Κοινής Κατανάλωσης
• JRC - Joint Research Centre	- JRC - Κοινό Κέντρο Ερευνών
• KO -Kick off	- KO - Έναρξη
• LEI - Landbouw Economisch Instituut (Agricultural Economics Institute) (NL)	- LEI - Ινστιτούτο Αγροτικής Οικονομίας της Ολλανδίας (NL)
• LOA - Loi d'orientation agricole /French Law of agricultural orientation	- LOA – Νόμος Γεωργικού Προσανατολισμός / Δίκαιο της γαλλικής γεωργικής πολιτικής
• LTIA - Long-term interbranch agreements	- LTIA – Μακροχρόν. Διεπαγγελματικές συμφωνίες
• LTO - Dutch Farmers organisation	- LTO - Ολλανδική Οργάνωση Αγροτών
• M -Month	- M - Μήνας
• MAGRAMA - Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente	- MAGRAMA – Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος
• MHKSZ -Hungarian Cooling System and Packaging Union	- MHKSZ - Ουγγρικό σύστημα ψύξης και Ένωσης συσκευασίας
• MMB -Milk Marketing Board	- MMB – Συμβούλιο Εμπορίας Γάλακτος
• MS - Member State	- MS – Κράτος Μέλος

• NCA - National Competent Authority	- NCA - Εθνική Αρμόδια Αρχή
• NMV - Dutch Dairy Farmers Union	- NMV – Ολλανδική Ένωση Γαλακτοπαραγωγών
• NZO - Dutch Dairy Processors Organisation	- NZO – Ολλανδική Ένωση Επεξεργασίας Γάλακτος
• ODEADOM - Office de Développement de l'Economie Agricole d'Outre-mer	- ODEADOM - Γραφείο Ανάπτυξης της Αγροτικής Οικονομίας στην αλλοδαπή
• ODG - Organisme de Défense et de Gestion	- ODG - Οργάνωση Άμυνας και Διοίκησης
• FIMER - Office national Interprofessionnel de la pêche maritime et de l'aquaculture	- OFIMER - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο θαλάσσιας αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
• OFIVAL - Office national Interprofessionnel de la Viande, de l'Elevage et de l'aviculture	- OFIVAL - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο Κρέατος, Κτηνοτροφίας και Πτηνοτροφίας
• ONI - Office national interprofessionnel du blé	- ONI - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο σίτου
• ONIA - Office national industrielle de l'azote	- ONIA - Εθνικό Γραφείο βιομηχανικού αζώτου
• ONIB - National Interbranch Office of wheat	- ONIB - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο σίτου
• ONIBEV - Office National Interprofessionnel du Bétail et des Viandes	- ONIBEV - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο Ζώων και Κρέατος
• ONIC - Office national interprofessionnel des céréales	- ONIC - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο σιτηρών
• ONIDOL - Organisation nationale interprofessionnelle des graines et fruits oléagineux	- ONIDOL - Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση ελαιούχων σπερμάτων και καρπών
• ONIEP - Office de l'Elevage	- ONIEP - Γραφείο Κτηνοτροφίας
• ONIFLHOR - Office National Interprofessionnel des Fruits, des Légumes et de l'Horticulture	- ONIFLHOR - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο Φρούτων και Λαχανικών
• ONIGC - Office Interprofessionnel des Grandes Cultures	- ONIGC – Διεπαγγελματικό Γραφείο φυτών Μεγάλης Καλλιέργειας
• ONILAIT - Office National Interprofessionnel du Lait et des Produits Laitiers	- ONILAIT - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο Γάλακτος και Προϊόντων Γάλακτος
• ONIOLE - Office National Interprofessionnel des -Oléagineux, Protéagineux et cultures textiles	- ONIOLE - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο ελαιούχων σπόρων, πρωτεϊνούχων καλλιεργειών και υφαντικών ινών
• ONIPPAM - Office National Interprofessionnel des Plantes à Parfum, Aromatiques et Médicinales	- ONIPPAM - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο Αρωματούχων φυτών, Αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών
• ONIVIN - Office national interprofessionnel des vins	- ONIVIN - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο Οίνων
• ONIVIT - Office national interprofessionnel des vins de table	- ONIVIT - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο επιτραπέζιων οίνων
• PAs - Producer associations	- PAs - Ενώσεις παραγωγών
• PDO - Protected Designation of Origin	- PDO – ΠΟΠ – Προστατευόμενη Ονομασία
• PGI - Protected Geographical Indication	- PGI – ΠΓΕ -Προστατευόμενη Γεωγραφική Ενδειξη
• POs - Producer organisations	- ΠΟ – ΟΠ - Οργανώσεις Παραγωγών
•	

• Q - Question	- Q - Ερώτηση
• QCP - Quality control plan	- QCP - επίπεδο ελέγχου ποιότητας
• QNV - Quantité normalement vinifiée	- QNV - Ποσότητα που οινοποιείται κανονικά
• R&D - Research and Development	- R&D - E & A - Έρευνα και Ανάπτυξη
• SCMO - Single Common Market Organisation	- SCMO - Ενιαία κοινή οργάνωση αγοράς
• SIBEV - Société interprofessionnelles du bétail et des viandes	- SIBEV - Διεπαγγελματική Οργάνωση Ζώων και Κρέατος
• SIOFA - Syndicat Interprofessionnel des Oléagineux et des Fluides Alimentaires	- SIOFA - Διεπαγγελματική Ένωση Ελαιούχων σπόρων και Τροφίμων Ρευστών
• SIPA - Sociétés d'Intensification et de Production Agricole	- SIPA – Οργανώσεις εντατικοποίησης και Γεωργικής Παραγωγής
• SME - Small and Medium size Enterprises	- SME- MME - Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις
• SNFS - National Union of Sugar Manufacturers	- SNFS - Εθνική Ένωση Παραγωγών Ζάχαρης
• SNIPOT - Société Nationale Interprofessionnelle de la Pomme de Terre	- SNIPOT -Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση πατάτας
• SONITO - Société Nationale Interprofessionnelle de la Tomate	- SONITO - Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Τομάτας
• TFEE - Treaty on the Functioning of the European Union	- TFEU – ΣΛΕΕ - Συνθήκη Λειτουργίας Ευρωπαϊκής Ένωσης
• ToR - Terms of Reference	- ToR - Όροι Αναφοράς
• UNILEC - Union nationale interprofessionnelle des légumes de conserve	- UNILEC - Εθνική Διεπαγγελματική Ένωση Κονσερβοποιημένων Λαχανικών
• UPA - Unión de Pequeños Agricultores y Ganaderos	- UPA - Ένωση Μικρών Γεωργών και Κτηνοτρόφων
• USA - United States of America	- USA – ΗΠΑ - Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
• VINIFLHOR - Office national interprofessionnel des fruits, des légumes et de l'horticulture	- VINIFLHOR - Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο Φρούτων και Λαχανικών
• WP - Work Package	- WP - Πακέτο εργασίας
• WTO - World Trade Organization	- WTO – ΠΟΕ - Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου
• WUR - Wageningen University and Research Centre	- WUR - Πανεπιστήμιο Wageningen και Κέντρο Έρευνας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μελέτη αυτή παρέχει μια ολοκληρωμένη απογραφή των υφιστάμενων αναγνωρισμένων διεπαγγελματικών οργανώσεων (ΔΟ) σε όλα τα 28 Κράτη Μέλη και τους κανόνες που ισχύουν γι' αυτές με την Ευρωπαϊκή και την εθνική νομοθεσία. Η μελέτη περαιτέρω εξετάζει τον αντίκτυπο των ΔΟ στις αγορές όπου λειτουργούν σε σχέση με τους στόχους τους και τα οφέλη για τους παραγωγούς που απορρέουν από τη συμμετοχή στις ΔΟ. Επίσης απεικονίζει τις συνθήκες οι οποίες επιτρέπουν καλή λειτουργία των ΔΟ.

Η μελέτη βασίζεται σε στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την υπάρχουσα βιβλιογραφία, συνεντεύξεις με ανώτερους αξιωματούχους χάραξης πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις αρμόδιες εθνικές αρχές, συνεντεύξεις με εκπροσώπους ΔΟ, μια έρευνα όλων των αναγνωρισμένων ΔΟ, και πέντε μελέτες περιπτώσεων.

Η ανάλυση δείχνει ότι 19 Κράτη Μέλη έχουν θεσπίσει εθνικούς κανόνες για την αναγνώριση και τη λειτουργία των ΔΟ. Τον Ιούνιο 2016, υπήρχαν 123 ενεργές αναγνωρισμένες ΔΟ, από τις οποίες τέσσερις είναι αναγνωρισμένες μόνο βάσει των εθνικών κανόνων, σε οκτώ διαφορετικά Κράτη Μέλη αλλά ο συνολικός αριθμός μεγαλώνει. Από όλους τους παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη, η εσωτερική οργάνωση των ΔΟ εμφανίζεται λιγότερο σημαντικός για την εύρυθμη λειτουργία τους. Οι αρχές εργασίας (όπως διάλογος και συναίνεση) εντός των ΔΟ και οι σχέσεις μεταξύ των ΔΟ και άλλων φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού (ιδιωτικοί φορείς ή δημόσιες αρχές) είναι οι βασικοί πυλώνες που στηρίζουν μια καλή διακυβέρνηση τέτοιων οργανώσεων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Πλαίσιο της μελέτης

Διεπαγγελματικές οργανώσεις (ΔΟ) στους τομείς της γεωργίας υπάρχουν για περισσότερα από 50 χρόνια σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες. Αυτές προκάλεσαν την προσοχή των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων στα μέσα της δεκαετίας του ογδόντα. Η Επιτροπή εξέδωσε Ανακοίνωση σχετικά με τον μελλοντικό ρόλο και τις λειτουργίες των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων βάσει του κανονιστικού καθεστώτος της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ) το 1990.¹

Σύμφωνα με την Ανακοίνωση, οι διεπαγγελματικές οργανώσεις μπορούν να οριστούν στην πράξη ως «οι σχέσεις διασυνδέσεων μεταξύ των διαφόρων επαγγελματικών κατηγοριών που συμμετέχουν στην παραγωγή, εμπορία και - ενδεχομένως - την επεξεργασία για το κάθε δεδομένο γεωργικό προϊόν ή ομάδα προϊόντων».

Η Ανακοίνωση περιγράφει τις σχέσεις αυτές ως κάθετες και όχι ως οριζόντιες και τις διακρίνει από την οριζόντια συνεργασία, όπως αυτές των Οργανώσεων Παραγωγών (ΟΠ) και τις Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών (ΕΟΠ -ΑΡΟ) που αποσκοπούν στην προώθηση της συγκέντρωσης της προσφοράς γεωργικών προϊόντων και την προσαρμογή της στις απαιτήσεις της αγοράς .

Η Επιτροπή περαιτέρω υπογράμμισε στην ανακοίνωσή της ότι η ανάπτυξη της διεπαγγελματικής συνεργασίας στη γεωργία μπορεί να συμβάλει, μεταξύ άλλων «στη βελτίωση της αποδοτικότητας της γεωργίας, με την ενίσχυση του συντονισμού της εμπορίας και εκμετάλλευσης των ποιοτικών ή / και περιφερειακών χαρακτηριστικών».

Αρχικά, η Επιτροπή δεν έβλεπε να ταιριάζει σε αυτό το στάδιο να εξεταστεί η επέκταση της διεπαγγελματικής συνεργασίας σε όλους τους τομείς της γεωργίας καθόσον σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις της ΚΓΠ, για την αναγνώριση των διεπαγγελματικών οργάνωσεων, υπήρχαν στις τομεακές ΚΟΑ για το ελαιόλαδο, τα φρούτα και τα λαχανικά, και τον καπνό μόνο.

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο σχετικά με τους οργανισμούς και τις συμφωνίες που συνδέουν διάφορους κλάδους εντός του γεωργικού τομέα, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, SEC (90) 562, Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 1990.

Η κίνηση για να καλυφθούν οι διεπαγγελματικές δραστηριότητες για *όλους τους* γεωργικούς τομείς έγινε μόνο 23 χρόνια αργότερα, όταν ο **Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013**² αναγνώρισε ότι οι διεπαγγελματικές οργανώσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, επιτρέποντας τον διάλογο μεταξύ των παραγόντων στην αλυσίδα προσφοράς και προώθησης τις βέλτιστες πρακτικές και τη διαφάνεια της αγοράς. Ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 καθιέρωσε κοινές διατάξεις για την αναγνώριση των διεπαγγελματικών οργανώσεων για όλους τους τομείς και όρισε σαφώς ποια πλεονεκτήματα, π.χ. ορισμένες παρεκκλίσεις από τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ, προκύπτουν από το καθεστώς αναγνώρισης. Ωστόσο παραμένουν περιορισμένες ιδιαιτερότητες σε τομείς, όπως ειδικές απαιτήσεις στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων ή στην υποχρέωση για την υποχρεωτική αναγνώριση των διεπαγγελματικών οργανώσεων σε ορισμένους τομείς (π.χ. καπνός).

Μετά την έναρξη ισχύος του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG AGRI) έκρινε ότι **η αναθεώρηση του ισχύοντος νομικού πλαισίου για τις διεπαγγελματικές οργανώσεις και τη μελλοντική ανάπτυξη της πολιτικής στον εν λόγω τομέα θα μπορούσε να ωφεληθεί από μια μελέτη που θα παρείχε μια επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης και των δραστηριοτήτων των ΔΟ σε όλα τα 28 Κράτη Μέλη της ΕΕ.**

Έναντι αυτού του ιστορικού, η DG AGRI ανέθεσε μια «μελέτη για τις «γεωργικές διεπαγγελματικές οργανώσεις στην ΕΕ», η οποία ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2015 με διάρκεια 11 μήνες.

1.2. Στόχοι και πεδίο εφαρμογής

Στο πλαίσιο της μελέτης, ως "ΔΟ" νοούνται **όλες οι οργανώσεις οι οποίες έχουν αναγνωριστεί επίσημα ως ΔΟ** από τα Κράτη Μέλη σύμφωνα με τον παρόντα (Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013) ή προηγούμενες **νομοθεσίες της ΚΓΠ. Αυτές οι αναγνωρισμένες διεπαγγελματικές οργανώσεις θα επισημαίνονται σε όλη τη μελέτη ως "ΔΟ"**. Με βάση τις πληροφορίες που παρέχονται από τα κράτη μέλη, η μελέτη περιλαμβάνει επίσης έναν περιορισμένο αριθμό ΔΟ, οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, αλλά αναγνωρίζονται μόνο βάσει των εθνικών κανόνων.

² Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17 Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών των γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των Κανονισμών (ΕΟΚ) Αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) Αριθ. 234/79, (ΕΚ) Αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) Αριθ. 1234/2007 στην Επίσημη Εφημερίδα ΕΕ L 347, 12.20.2013, σ. 671-854.

Η μελέτη θα εξετάσει την κατάσταση των ΔΟ στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, ιδίως της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς (ΚΟΑ). Όπως αναφέρεται στη συγγραφή υποχρεώσεων³ οι κύριοι στόχοι της μελέτης είναι να:

- Προμηθεύσει μια ολοκληρωμένη απογραφή των αντίστοιχων κανόνων που ισχύουν για ΔΟ βάσει του εθνικού δικαίου (εθνικής νομοθεσίας) με βάση τα πλέον σχετικά διαθέσιμων δεδομένων (Θέμα 1)
- Παρουσιάσει μια απογραφή και μια περιεκτική περιγραφή των σημερινών υφιστάμενων ΔΟ στα Κράτη Μέλη (ΚΜ) της ΕΕ28 (Θέμα 2) και
 - Εξετάσει το ρόλο που οι ΔΟ παίζουν στην αλυσίδα αξίας των τροφίμων, τους οικονομικούς, νομικούς, κοινωνικούς, και σχετιζόμενους με την πολιτική παράγοντες που επηρεάζουν τη λειτουργία τους, καθώς και τα οφέλη που προσφέρονται από τις ΔΟ για τα γεωργικά προϊόντα (Θέμα 3).

Οι στόχοι μεταφράζονται σε δύο κύρια μέρη, με περιγραφικό ή αναλυτικό χαρακτήρα:

- Το **περιγραφικό μέρος** που παρέχει μια απογραφή των υφιστάμενων ΔΟ και της αντίστοιχης εθνικής νομοθεσίας σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και
 - Το αναλυτικό μέρος που αποτελείται από μια ανάλυση της λειτουργίας και των οφελών από τις ΔΟ, που εξετάζονται με βάση πέντε επιλεγμένες μελέτες περιπτώσεων ΔΟ σε διάφορους τομείς και ΚΜ, καθώς και έρευνα γραφείου και ανάλυση της πιο πρόσφατης βιβλιογραφίας για το θέμα αυτό.

Για την εκπλήρωση των παραπάνω στόχων, η μελέτη θα επικεντρωθεί στις ΔΟ κατά την έννοια του άρθρου 157 του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, δηλαδή στις επισήμως αναγνωρισμένες ΔΟ, συμπεριλαμβανομένων των ΔΟ που έχουν αναγνωριστεί σύμφωνα με την προηγούμενη νομοθεσία της ΚΓΠ. Αυτές οι ΔΟ συγκεντρώνουν εκπροσώπους από την παραγωγή, καθώς και από την πλευρά της μεταποίησης ή / και της διανομής της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων και επιτρέπουν έναν διάλογο μεταξύ των φορέων της τροφικής αλυσίδας. Φέρνοντας μαζί φορείς των διαφόρων σταδίων της αλυσίδας εφοδιασμού, η συνεργασία εντός των ΔΟ είναι κάθετης μορφής.

Η μελέτη θα εξετάσει επίσης **άλλες μορφές κάθετης συνεργασίας** μεταξύ παραγωγών και άλλων σταδίων της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων που αναγνωρίζονται στη νομοθεσία της ΚΓΠ (όπως "ενδοκλαδικές συμφωνίες" στον τομέα της ζάχαρης, που βασίζονται στο άρθρο 125 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308 / 2013. Οι συμφωνίες αυτές παρουσιάζονται στο Θέμα 1 της μελέτης.

³ Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο της DG AGRI στο: http://ec.europa.eu/agriculture/index_fr.htm

Υπάρχουν διάφορες άλλες κάθετες οργανώσεις στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού. Σε ορισμένα κράτη μέλη, ορισμένες ιδιωτικές (οι διεπαγγελματικές) οντότητες εκτελούν παρόμοιες λειτουργίες με τις ΔΟ χωρίς να έχει ζητηθεί ποτέ η αναγνώριση⁴. Μερικές φορές δημόσιοι φορείς εμπλέκονται σε δραστηριότητες προς το συμφέρον ολόκληρης της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων. Η μελέτη θα εξετάσει αυτή την κάθετη συνεργασία ή δραστηριότητες από δημόσιους φορείς στο κατάλληλο πλαίσιο τους στο Θέμα 3 της μελέτης.

Η μελέτη θα εξετάσει και θα αναφερθεί στην **οριζόντια συνεργασία** μεταξύ των παραγωγών σε οργανώσεις παραγωγών (ΟΠ) ή ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, (ΕΟΠ) μόνο σε περιορισμένο βαθμό και όπου είναι απαραίτητο να τις αντιπαραβάλει με τη συνεργασία σε ΔΟ.

Για ορισμένους τομείς, ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 περιέχει συγκεκριμένους κανόνες, π.χ. τη ρητή δυνατότητα των διαπραγματεύσεων για τις συμβάσεις στους τομείς του ελαιολάδου, του βοείου κρέατος / κρέατος μόσχου και ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών, καθώς και του γάλακτος.

Τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης θα χρησιμοποιηθούν από την ίδια την DG AGRI και από τις άλλες υπηρεσίες της Επιτροπής που ενδιαφέρονται για το θέμα αυτό. Επιπλέον, μπορεί να προβλεφθεί ότι τα αποτελέσματα της μελέτης θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από τα Κράτη Μέλη και τους ενδιαφερομένους για τις διεπαγγελματικές οργανώσεις στην ΕΕ.

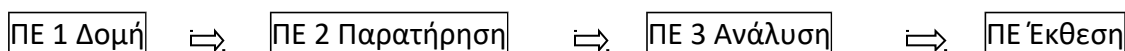
Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει την κατάσταση στην 1 Ιουνίου 2016.

1.3. Γενική θεώρηση της μελέτης

Αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζει τη συνολική θεώρηση της μελέτης με βάση τις εργασίες που πραγματοποιούνται, η οποία περιλαμβάνει τον ορισμό της εμπειρικής προσέγγισης στη μελέτη (δηλαδή μεθοδολογίες και εργαλεία ανάλυσης), τη συλλογή και την επικύρωση δεδομένων.

1.3.1. Μεθοδολογική προσέγγιση

Η ενοποιημένη μεθοδολογία οργανώνεται σε μια σειρά διαδοχικής προσέγγισης, η οποία χωρίζεται σε τέσσερα πακέτα εργασίας (ΠΕ)⁵.

⁴ Στο πλαίσιο της μελέτης, οι οργανώσεις αυτές ονομάζονται «μη-αναγνωρισμένες ΔΟ»

⁵ Για μια πιο λεπτομερή περιγραφή, βλέπε παράγραφο 2.2.6 της συγγραφής υποχρεώσεων, http://ec.europa.eu/agriculture/calls-for-tender/tender-documents/2015/216343/specs_en.pdf

Η μεθοδολογία αναφέρεται, κατά τη διαδρομή αυτών των πακέτων εργασίας, στα τρία θέματα στα οποία επικεντρώνεται αυτή η ανάθεση.

Πίνακας 1: Τα 3 θέματα

Περιγραφή	Τύπος
1 Επισκόπηση της εθνικής νομοθεσίας και της δράσης των κρατών μελών για ΔΟ	Περιγραφικός
2 Καταγραφή των υφιστάμενων ΔΟ σε όλες τις χώρες της ΕΕ	
3 Ανάλυση της λειτουργίας και τα οφέλη των ΔΟ (για επιλεγμένες μελέτες περίπτωσης)	Περιγραφικός και Αναλυτικός

Μια σειρά από μεθοδολογίες έχουν χρησιμοποιηθεί κατά την εκπόνηση αυτής της μελέτης. Αυτές περιγράφονται συνοπτικά παρακάτω.

Συλλογή δεδομένων αναφερόμενων στο περιγραφικό μέρος της μελέτης

Αυτή η διαδικασία συλλογής δεδομένων στόχευε σε δύο συμπληρωματικούς στόχους:

- Το Θέμα 1 αποτελείται από μια επισκόπηση της εθνικής νομοθεσίας και της δράσης των κρατών μελών σε σχέση με τις ΔΟ. Αυτό το θέμα εξετάζει και απαριθμεί τους εθνικούς νόμους σχετικά με την αναγνώριση και τη λειτουργία των ΔΟ σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων ειδικών ρυθμίσεων για τις διακρατικές ΔΟ, εάν υπάρχουν.
- Το Θέμα 2 παρέχει μια απογραφή των ΔΟ όλων των κρατών μελών της ΕΕ, με περιγραφή των αντίστοιχων καταστάσεων, της εξέλιξης και του ρόλου τους στην αγορά (ές).

Για το **Θέμα 1**, η συλλογή των δεδομένων ξεκίνησε από τις Εθνικές Αρμόδιες Αρχές (ΕΑΑ) που έχουν προσκληθεί για να ολοκληρωθεί μια απογραφή που ζήτησε η Επιτροπή από τα ΚΜ το 2015 και η οποία η Επιτροπή ζητούσε πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία για τις ΔΟ, τον αριθμό των ΔΟ σε κάθε κράτος μέλος και την εκπροσώπησή τους στον αντίστοιχο κλάδο τους.

Στην περίπτωση που παρατηρήθηκαν ελλείψεις σε μεμονωμένες περιπτώσεις, οι αντίστοιχες ΕΑΑ κλήθηκαν να συμπληρώσουν και να επικυρώσουν το σύνολο των δεδομένων. Η Εθνική βιβλιογραφία έχει χρησιμοποιηθεί επίσης για την επικύρωση και την επιβεβαίωση νομικών πληροφοριών. Οι επαφές με μεμονωμένες εθνικές αρχές διατηρήθηκαν μέχρι να δοθούν όλες οι απαιτούμενες πληροφορίες.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η έρευνα της Επιτροπής επικεντρώθηκε στην υπάρχουσα εθνική νομοθεσία για τις ΔΟ (σύμφωνα με το άρθρο 157 του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013) αν και δεν περιέλαβε οποιεσδήποτε ερωτήσεις που σχετίζονται με τις «*άλλες μορφές συνεργασίας*» στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού (π.χ. συμφωνίες εντός του κλάδου - Άρθρο 125 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013). Ως εκ τούτου, επαφές (πρόσωπο με πρόσωπο συναντήσεις, ανταλλαγές e-mail και τηλεφωνήματα) με ΕΑΑ των ΚΜ έχουν καθιερωθεί για να διαπιστώνεται κατά πόσον υπάρχουν άλλου είδους συμφωνίες σε επίπεδο κρατών μελών. Πρόσθετες συνεντεύξεις διεξήχθησαν με τις ΕΑΑ σχετικά με τους λόγους για τους οποίους οι ΔΟ δεν έχουν αναγνωριστεί σε ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος.

Για το **Θέμα 2**, διεξήχθη προκαταρκτική απογραφή των αναγνωρισμένων ΔΟ σε κάθε ΚΜ με βάση τις απαντήσεις στην έρευνα της Επιτροπής. Μεμονωμένες επαφές με ΔΟ έχουν γίνει για να ολοκληρωθεί το σύνολο δεδομένων. Τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά αυτών των ΔΟ ίσως δεν είχαν περιγραφεί στις απαντήσεις που δόθηκαν από τα κράτη μέλη στην απογραφή της Επιτροπής του 2015 και ως εκ τούτου, εντοπίστηκαν κενά στα δεδομένα. Όποτε χρειάζεται, οι ΕΑΑ κλήθηκαν να ζητήσουν τη συμμετοχή των ΔΟ στη συλλογή δεδομένων, σε περίπτωση που δεν υπήρχε απάντηση. Προκειμένου να αυξηθεί το ποσοστό ανταπόκρισης, οι ΔΟ προσεγγίζονταν στις εθνικές τους γλώσσες.

Συλλογή δεδομένων σχετικών με το αναλυτικό μέρος της μελέτης (Θέμα 3)

Η συλλογή των πληροφοριών έλαβε κυρίως τρεις μορφές:

- Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας (επιστημονικές και σχετικές)
- Περιπτωσιολογικές μελέτες (5) με βάση επιτόπιες επισκέψεις: πρόσωπο με πρόσωπο και τηλεφωνικές συνεντεύξεις (6-8 συνεντεύξεις ανά μελέτη περίπτωσης) και
 - Συνεντεύξεις με βασικούς φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού και με τους εκπροσώπους ΔΟ.

Οι περιπτωσιολογικές μελέτες έχουν προσφέρει πληροφορίες σχετικά με το ρόλο, τη λειτουργία και τα αποτελέσματα των ΔΟ στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων σε διαφορετικούς τομείς και διαφορετικά ΚΜ. Η ανάλυση βοήθησε να μετρηθεί σε ποιο βαθμό οι ΔΟ επιτυγχάνουν τους στόχους που επιδιώκουν και τα μέλη λαμβάνουν τα οφέλη από τις ενέργειές τους (**Θέμα 3**). Το πεδίο μιας μελέτης περίπτωσης είναι μια συγκεκριμένη ΔΟ σε ένα ΚΜ, που σημαίνει μια συγκεκριμένη οργάνωση ενός συγκεκριμένου τομέα εντός ενός Κράτους Μέλους.

Ο αριθμός των περιπτωσιολογικών μελετών μπορεί να θεωρηθεί μάλλον μικρός, με σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων που μπορεί να ταιριάζουν σε όλες τις καταστάσεις (τομέα, δομή της

εφοδιαστικής αλυσίδας, γεωγραφική κάλυψη, κλπ). Για το λόγο αυτό, η επιλογή των περιπτώσιολογικών μελετών και η μεθοδολογία για την εφαρμογή τους έχει αναπτυχθεί με ιδιαίτερη προσοχή, έτσι ώστε να βελτιστοποιηθεί η επέκταση των αποτελεσμάτων, όποτε είναι δυνατόν.

Η τελική επιλογή των ΔΟ που έχουν επιλεγεί για τις μελέτες περίπτωσης έχει ως εξής:

- IAOE (ελαιόλαδο στην Ισπανία)
- INTERPORC (χοιρινό κρέας Ισπανία)
- CIVB (Οίνος Μπορντό στη Γαλλία)
- ZuivelNL (Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα στην Ολλανδία) και

- FruitVeb (F & V στην Ουγγαρία).

Επισκόπηση της βιβλιογραφίας και έρευνα γραφείου

Ο στόχος αυτής της μεθοδολογίας ήταν να συγκεντρωθούν όσο το δυνατόν περισσότερα δεδομένα και βιβλιογραφία σχετικά με τα διάφορα θέματα της μελέτης. Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας ήταν δυναμική καθότι ήταν σύγχρονη με πληροφορίες που έρχονται στο φως σε όλη τη μελέτη. Με εξαίρεση τις μελέτες διεπαγγελματικών ενώσεων στη Γαλλία , φαίνεται να υπάρχουν σχετικά λίγες μελέτες που αναλύουν ειδικά διεπαγγελματικές οργανώσεις. Ωστόσο, σχετική βιβλιογραφία, π.χ. για συνεταιρισμούς και οργανώσεις παραγωγών (ΟΠ), επισημαίνει τη σημασία των ΔΟ και τη δυναμική του ρόλου τους.

Επιτόπιες επισκέψεις

Οι επιτόπιες επισκέψεις για κάθε επιλεγμένη μελέτη περίπτωσης βασίστηκαν στις ομαδικές συνεντεύξεις με μέλη και μη μέλη των επιλεγμένων ΔΟ. Οι κατευθυντήριες γραμμές της συνέντευξης ήταν προσαρμοσμένες στους στόχους, τις εντολές και τις αποστολές των επιμέρους ΔΟ. Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν στην εθνική γλώσσα. Αυτό εγγυήθηκε την πλήρη κατανόηση, προώθησε τη συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών και διασφάλισε επίσης ότι τα δευτερογενή δεδομένα και η βιβλιογραφία που παράγονται στην τοπική γλώσσα έγιναν προσιτά στην ομάδα μελέτης.

Για κάθε μελέτη περίπτωσης διεξήχθησαν οι ακόλουθες συνεντεύξεις:

- Πρώτη συνέντευξη με την ΕΑΑ
- Δεύτερη συνέντευξη με τον συντονιστικό όργανο της ΔΟ
- Στη συνέχεια, ατομικές ή ομαδικές συνεντεύξεις με κάθε έναν από τους παράγοντες της αλυσίδας εφοδιασμού που είναι μεμονωμένα μέλη της ΔΟ και

- Τέλος, μία συνέντευξη ή ομαδική συνέντευξη με μη μέλη της ΔΟ από την ίδια αλυσίδα εφοδιασμού, εφόσον αυτό ήταν σκόπιμο.

Πρόσθετες συνεντεύξεις (επιπλέον των συνεντεύξεων για τις μελέτες περίπτωσης)

Πρόσθετες συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της συλλογής δεδομένων για το Θέμα 2. Όταν αρχικά ήρθαμε σε επαφή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, κάθε διευθυντής μιας υπάρχουσας ΔΟ προσκλήθηκε να συμπληρώσει το φύλλο της ΔΟ το σχετικό με κάθε οργάνωση αλλά και να μοιραστεί την εμπειρία του, όσον αφορά τη λειτουργία της οργάνωσης μέσω μιας τηλεφωνικής συνέντευξης με την ομάδα μελέτης. Πρόσθετες πρόσωπο με πρόσωπο συνεντεύξεις έχουν διεξαχθεί με τους βασικούς παράγοντες των ΔΟ, κυρίως στη Γαλλία .

1.4. Δομή της μελέτης

Εκτός από αυτό το αρχικό τμήμα, η παρούσα έκθεση διαρθρώνεται ως εξής:

- **Μέρος 2:** Το πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ για τις διεπαγγελματικές οργανώσεις
- **Μέρος 3:** Επισκόπηση της εθνικής νομοθεσίας και της δράσης των Κρατών Μελών για τις ΔΟ (Θέμα 1)
- **Μέρος 4:** Μια απογραφή των υφιστάμενων ΔΟ σε όλες τις χώρες της ΕΕ (Θέμα 2) και
- **Μέρος 5:** Ανάλυση της λειτουργίας και των οφελών των ΔΟ (Θέμα 3)

ΜΕΡΟΣ 2: ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Ο τομέας της πρωτογενούς παραγωγής διαδραματίζει καίριο ρόλο στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Ακόμα και σήμερα, το μισό του πληθυσμού της ΕΕ ζει σε αγροτικές περιοχές⁶. Οι αγρότες συμβάλλουν προς την κατεύθυνση της προσφοράς υψηλής ποιότητας και ασφάλειας τροφίμων και της προστασίας της βιοποικιλότητας και του φυσικού περιβάλλοντος, τα οποία καλούνται όλο και περισσότερο να σέβονται.

Ταυτόχρονα, οι αγρότες αντιμετωπίζουν **πολλές προκλήσεις**. Αυτές περιλαμβάνουν τον ακόμη σχετικά περιορισμένο αριθμό νέων που επιλέγουν τη γεωργία ως επάγγελμα, την ανάγκη να εξασφαλιστεί ο συνεχής εκσυγχρονισμός των γεωργικών τεχνικών, μηχανημάτων και εξοπλισμού, καθώς και τον οικονομικό ρόλο που διαδραματίζει η πρωτογενής παραγωγή στη σημερινή αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής. Όσον αφορά το τελευταίο, οι αγρότες θεωρούνται εν γένει ως ένας σχετικά αδύναμος κρίκος στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων διατροφής λόγω του σχετικά μικρού μεγέθους τους, σε αντίθεση με άλλους φορείς στα κατάντη της παραγωγικής αλυσίδας, όπως τους κατασκευαστές, μεταποιητές και εμπόρους λιανικής πώλησης, με την οικονομική αδυναμία των αγροτών να έχει συχνά ως αποτέλεσμα την **περιορισμένη διαπραγματευτική ισχύ** και την **μειωμένη ανταγωνιστικότητα** στον τομέα ως συνόλου⁷.

Λαμβάνοντας αυτό υπόψη, από την ίδρυση της κοινής γεωργικής πολιτικής, η ΕΕ προσπαθεί να διορθώσει αυτή την ανισορροπία στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής, δηλαδή με την **ενίσχυση της θέσης των αγροτών** στην αγορά, μέσω διαφόρων μέσων πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας των οργανώσεων παραγωγών (**ΟΠ**), **ομάδων παραγωγών ή συνεταιρισμών** (οριζόντια συνεργασία), αλλά και με τις διεπαγγελματικές οργανώσεις (**ΔΟ**) (κάθετη συνεργασία), που δημιουργούν οφέλη και για τους αγρότες με την καθιέρωση ενός διαλόγου μεταξύ των διαφόρων παραγόντων της τροφικής αλυσίδας, με σκοπό την προώθηση του συντονισμού της εμπορίας, τη βελτίωση των γνώσεων, την εξερεύνηση δυνατοτήτων μάρκετινγκ και πολλά άλλα μέσα.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι ΔΟ πρέπει να θεωρηθούν ως μια μάλλον ειδική μορφή ομαδοποίησης των φορέων σε σύγκριση με άλλες μορφές, ιδίως οριζόντιες μορφές συνεργασίας (ΟΠ, ομάδες παραγωγών, συνεταιρισμοί). Οι ΔΟ είναι δομές οι οποίες δεν συμμετέχουν ούτε στον καθορισμό των τιμών ούτε στη διαπραγμάτευση των τιμών.

⁶ Η Κοινή Αγροτική Πολιτική της ΕΕ (ΚΓΠ): για την τροφή μας, για την ύπαιθρό μας, για το περιβάλλον μας - Ένας συνεταιρισμός μεταξύ Ευρώπης και αγροτών, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014, ιδίως σ.-10.

⁷ Swinnen, J. F., & Vandeplas, A. (2014). Price transmission and market power in modern agricultural value chains

Οι ΟΠ είναι οικονομικές οργανώσεις των οποίων οι στόχοι που προβλέπονται στο άρθρο 152 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 και περιλαμβάνουν, μεταξύ των άλλων, την προσαρμογή της παραγωγής στις ανάγκες της αγοράς (τόσον ως προς την ποσότητα όσο και ως προς την ποιότητα), συγκεντρώνοντας την προσφορά και την εμπορία της παραγωγής των μελών, τη βελτιστοποίηση του κόστους παραγωγής και τον εξορθολογισμό των τιμών του παραγωγού. Αντίθετα, οι ΔΟ είναι φορείς που δεν εμπλέκονται σε καθορισμό τιμών ή σε διαπραγμάτευση τιμών⁸, δεδομένου ότι δεν πωλούν προϊόντα, ούτε διαπραγματεύονται συμβάσεις με άλλα μέρη της αλυσίδας εφοδιασμού, βλέπε ιδίως το Άρθρο 158 (1) δ του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, το οποίο δεν επιτρέπει οι ΔΟ να συμμετέχουν στην παραγωγή, τη μεταποίηση ή την εμπορία και το Άρθρο 210 (4) που διευκρινίζει ότι οι συμφωνίες των ΔΟ δεν μπορούν να συνεπάγονται τον καθορισμό τιμής ή ποσόστωσης. Κύριος στόχος τους είναι να εργαστούν σε συλλογικά έργα από τα οποία θα ωφεληθούν όλα τα μέλη της οργάνωσης και της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων.

Η αστάθεια των τιμών, το υψηλό κόστος των εισροών και η αστάθεια των διεθνών αγορών που έχουν ενταθεί περαιτέρω από την επισιτιστική κρίση του 2007-2008, η οποία έχει μειώσει την ανταγωνιστικότητα και την κερδοφορία του συνολικού τομέα των τροφίμων του πρωτογενούς τομέα, ειδικότερα, και οδήγησε σε μεγαλύτερη αστάθεια των τιμών που καταβάλλονται στους παραγωγούς.

Εκτός από αυτό, η έλλειψη διαφάνειας όσον αφορά τη διαμόρφωση των τιμών, είναι, ενδεχομένως, άδικες και αντίθετες προς τον ανταγωνισμό εμπορικές πρακτικές οδηγούν σε στρεβλώσεις της αγοράς και ασυμμετρίες στη διαπραγματευτική δύναμη στην αλυσίδα προσφοράς⁹.

Έναντι αυτής της κατάστασης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να αντιμετωπίσει το ζήτημα αυτό και το 2009 δημοσίευσε την ανακοίνωσή της " *Μια καλύτερη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων*"¹⁰. Από τότε πολλές πρόσθετες πρωτοβουλίες έχουν αναληφθεί ψάχνοντας βαθύτερα στην ανάλυση και τον εντοπισμό των πραγματικών ζητημάτων που επηρεάζουν τη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων διατροφής.

Άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ έχουν ενώσει τις πρωτοβουλίες τους με εκείνες που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θέσει σε εφαρμογή. Το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Οικονομική

⁸ Βλέπε άρθρο 158 παρ. 1 (δ) του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013 που ορίζει ότι οι ΔΟ δεν ασχολούνται, οι ίδιες, με την παραγωγή, επεξεργασία ή εμπορία.

⁹ http://www.magrama.gob.es/es/alimentacion/temas/ley-de-medidas-para-mejorar-el-funcionamiento-de-la-cadena-alimentaria/Ley_12-2013_de_2_agosto-N_tcm7-297949.pdf

¹⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Βελτίωση της λειτουργίας της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων στην Ευρώπη COM (2009) 591 τελικό

και Κοινωνική Επιτροπή, η οποία, με δηλώσεις, αποφάσεις και εκθέσεις τους, έχουν τονίσει επανειλημμένα τη σοβαρότητα και την παγκόσμια έκταση του προβλήματος αυτού τονίζοντας παράλληλα τις ανάγκες για τα κράτη μέλη να αναλάβουν δράση για να αντιμετωπίσουν αυτό το κοινωνικό και οικονομικό πρόβλημα¹¹. Η απόφαση του Ιουνίου 2015 να ανανεώσει τη θητεία του **Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου (ΦΥΕ) για τη βελτίωση της λειτουργίας της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων**¹² είναι το πιο πρόσφατο βήμα που ελήφθη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να αναζητήσει λύσεις για την εξασφάλιση μεγαλύτερης διαφάνειας τιμών, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την πρόληψη της κατάχρησης της διαπραγματευτικής δύναμης στις διαπραγματεύσεις και τον εφοδιασμό, και την ενθάρρυνση της αυτορρύθμισης. Θα διοργανώσει συζητήσεις γύρω από ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που έχουν σχέση με την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης της ανταγωνιστικότητας, τις εμπορικές πρακτικές μεταξύ των επιχειρήσεων, τη βιωσιμότητα της εσωτερικής αγοράς, την καινοτομία, και τις τιμές των τροφίμων. Το ΦΥΕ θα τεθεί σε λειτουργία μέχρι το Δεκέμβριο το 2019.

Το ΦΥΕ στηρίζεται στο έργο του προηγούμενου ΦΥΕ, που λειτούργησε από το 2010 έως το 2014, και συνέβαλε σημαντικά στην καλύτερη κατανόηση των σημαντικότερων παραγόντων που καθορίζουν την ανταγωνιστικότητα ολόκληρης της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων. Αναγνώρισε, *μεταξύ άλλων*, την ανάγκη για μεγαλύτερη συνέπεια μεταξύ όλων των τομέων πολιτικής που επηρεάζουν την τροφική αλυσίδα της ΕΕ. Βασικά θέματα συζητήθηκαν επίσης σε ειδικές πλατφόρμες εμπειρογνομόνων για τις σχέσεις των επιχειρήσεων μεταξύ τους (Business-to-business-B2B), την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας γεωργικών προϊόντων διατροφής και το Ευρωπαϊκό Εργαλείο Παρακολούθησης των Τιμών των Τροφίμων.¹³ Μεταξύ των διαφόρων πρωτοβουλιών και δράσεων που αναλήφθηκαν, το έγγραφο του 2011, από κάποια από τα μέλη της πλατφόρμας B2B, αξίζει να προσεχθεί. Το έγγραφο καθορίζει τις αρχές των καλών πρακτικών που εφαρμόζονται στις κάθετες σχέσεις εντός της αλυσίδας των γεωργικών προϊόντων διατροφής¹⁴, την εφαρμογή των οποίων το φόρουμ παρακολουθεί στενά κατά την περίοδο 2013-2014.

¹¹ Για παράδειγμα, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συμπεράσματα της Προεδρίας σχετικά με την Ανακοίνωση της Επιτροπής «Μια καλύτερη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων στην Ευρώπη», 8124/10, 29 Μαρτίου 2010, Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2010 σχετικά με τα δίκαια εισοδήματα για τους γεωργούς: Βελτίωση της λειτουργίας της αλυσίδας προσφοράς τροφίμων στην Ευρώπη ΕΕ C 308 E, 20.10.2011, σ. 22 και Γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Μια καλύτερη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων στην Ευρώπη» COM (2009) 591, ΕΕ C 48, 15.2.2011, σ. 145.

¹² Απόφαση της Επιτροπής της 1^{ης} Ιουνίου 2015 για τη θέσπιση του Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου για τη βελτίωση της λειτουργίας της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων στην ΕΕ C 179,02.06.2015, σ. 3.

¹³ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/food/competitiveness/forum_food/index_en.htm

¹⁴ Κάθετες σχέσεις στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων: Αρχές Καλής Πρακτικής, 29 Νοεμβρίου 2011, είναι διαθέσιμο σε: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/food/files/competitiveness/good_practices_en.pdf

Ως απάντηση στη δύσκολη κατάσταση για ορισμένες γεωργικές αγορές στο 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγκρότησε μια ομάδα εμπειρογνομόνων τον Ιανουάριο του 2016, την **Ομάδα Δράσης (Task Force) Γεωργικής Αγοράς (ΟΔΓΑ - AMTF)**. Η εντολή της ΟΔΓΑ είναι να συζητήσει τα σχετικά θέματα, όπως η διαφάνεια της αγοράς, η πρόσβαση των αγροτών σε χρηματοπιστωτικά μέσα και οι προθεσμιακές αγορές (futures markets) για αντιστάθμιση των κινδύνων των τιμών, οι επιλογές για την οργάνωση συμβασιακών σχέσεων εντός της αλυσίδας και οι νομικές δυνατότητες για την οργάνωση συλλογικών δράσεων των αγροτών. Όλα αυτά, με σκοπό τη βελτίωση της θέσης των αγροτών στην αλυσίδα τροφίμων. Η ΟΔΓΑ πραγματοποιεί τακτικές θεματικές συναντήσεις για τα θέματα αυτά και επιδιώκει να ολοκληρώσει το έργο της προς το τέλος του 2016.¹⁵

2.1. Οι ΔΟ στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς

2.1.1. Ιστορία

Ο πρώτος νόμος σχετικά με την αναγνώριση των ΔΟ θεσπίστηκε στη Γαλλία το 1975, σε απάντηση της κρίσης του 1973. Ο νόμος 1975 ορίζει ότι «*οι συμφωνίες που επιτεύχθηκαν στο πλαίσιο μιας διεπαγγελματικής οργάνωσης πρέπει να είναι συμβατές με τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας*». Ωστόσο, δεδομένης της απουσίας ενός νομικού πλαισίου της ΕΕ για την οριοθέτηση του πεδίου παρέμβασης της ΕΕ, οι αγωγές στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι πολυάριθμες. Ως εκ τούτου οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν υπόμνημα προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το 1985. Σε απάντηση η ανακοίνωση της Επιτροπής του 1990 "αναγνώρισε" τις διεπαγγελματικές οργανώσεις. Ωστόσο, αντί της υιοθέτησης μιας οριζόντιας νομοθεσίας σε όλους την γεωργικούς τομείς, η Επιτροπή πρότεινε μια τομεακή προσαρμογή των «*διεπαγγελματικών*» αρχών μέσω κοινών οργανώσεων αγοράς (ΚΟΑ). Ως εκ τούτου, οι διαδοχικές μεταρρυθμίσεις της **ΚΟΑ για τον καπνό**¹⁶ (το 1992), της **ΚΟΑ των οπωροκηπευτικών**¹⁷ (το 1996), της **ΚΟΑ οίνου**¹⁸ (το 1999), και της **ΚΟΑ του ελαιολάδου**¹⁹ (το 2004), υπήρξαν ευκαιρίες για να εισαχθούν οι πρώτες διατάξεις που αφορούν αναγνωρίσεις και συνθήκες εργασίας των ΔΟ.

¹⁵ Η ιστοσελίδα του AMTF περιέχει εργασίες και παρουσίαση σχετικά με θέματα διαφάνειας της αγοράς, αγορές συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης και χρηματοπιστωτικών μέσων, σύναψη συμβάσεων, συλλογικής αυτοβοήθειας, διαχείρισης κινδύνων και κλιματικής αλλαγής. Βλέπε: http://ec.europa.eu/agriculture/agri-markets-task-force/index_en.htm

¹⁶ Κανονισμός (ΕΟΚ) Αριθ. 2077/92 του Συμβουλίου της 30ης Ιουνίου 1992, σχετικά, με-διεπαγγελματικές οργανώσεις και συμφωνίες στον τομέα του καπνού

¹⁷ Κανονισμός (ΕΟΚ) Αριθ. 2200/96 για την κοινή οργάνωση αγοράς στα οπωροκηπευτικά

¹⁸ Κανονισμός (ΕΚ) 1493/99 για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς

¹⁹ Κανονισμός (ΕΚ) Αριθ. 865/2004 της 29ης Απριλίου 2004, για την κοινή οργάνωση της αγοράς ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) Αριθ. 827/68.

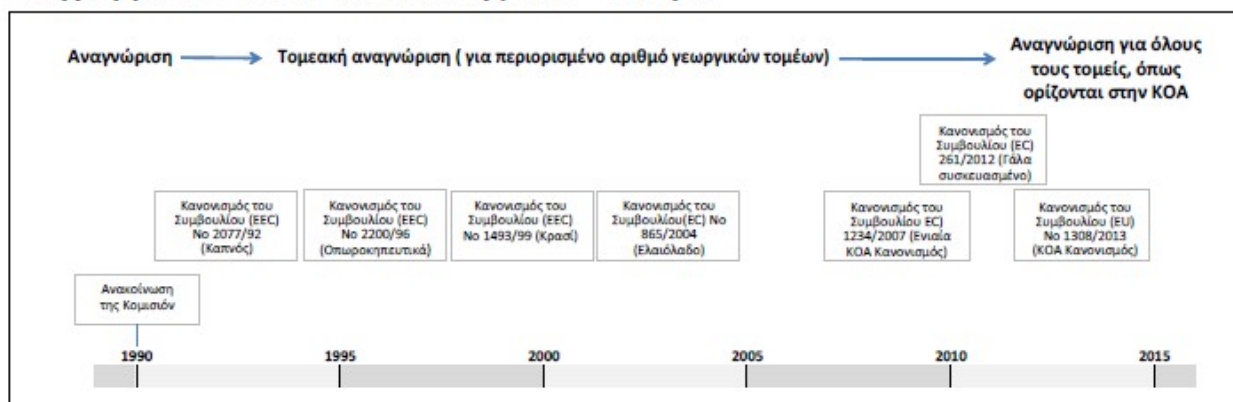
Ο Κανονισμός (ΕΚ) Αριθ. 1234/2007, ο λεγόμενος Κανονισμός Ενιαίας Κοινής Αγοράς, περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τα γενικά κριτήρια αναγνώρισης και επισημοποιεί το ρόλο των ομάδων παραγωγών και των διεπαγγελματικών οργανώσεων (βλέπε κεφάλαιο II). Το άρθρο 123 προβλέπει τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να αναγνωρίζουν ΔΟ στον τομέα του ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών και στον τομέα του καπνού. Το άρθρο 126 εισάγει την πληρωμή της εισφοράς από μη-μέλη για τον τομέα του καπνού (παρόμοια με τη σημερινή επέκταση των κανόνων σύμφωνα με το άρθρο 164 και 165 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013).

Η νέα Κοινή Οργάνωση Αγοράς **του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013**²⁰ δίνει κεντρικό ρόλο στις ΟΠ και τις ΔΟ να επεκτείνονται στο εξής σε κάθε γεωργικό τομέα που καλύπτεται από την ΚΟΑ. Νέες διατάξεις περιλαμβάνονται στον Κανονισμό ΚΟΑ που *ορίζουν ότι Κράτος Μέλος μπορεί να αποφασίσει να αναγνωρίσει επισήμως "Οργανώσεις Παραγωγών" ή "Διεπαγγελματικές Οργανώσεις"*²¹ σε μια σειρά από τομείς, όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 παρ. 2 του εν λόγω Κανονισμού.

Πάνω από είκοσι χρόνια μετά την Ανακοίνωση της Επιτροπής που αναφέρεται παραπάνω, οι ΔΟ είναι επίσημα μέρος του ρυθμιστικού καθεστώτος της ΚΓΠ για όλους τους τομείς. Ουσιαστικά, ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ 1308/2013 αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσουν οι ΔΟ στην:

- Προώθηση του διαλόγου μεταξύ των διαφόρων φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού
- Προώθηση των βέλτιστων πρακτικών, και
- Διασφάλιση της διαφάνειας στην αγορά (αιτιολογική σκέψη 132).

Διάγραμμα 1: ΔΟ στο πλαίσιο της ΚΓΠ - ιστορία

²⁰ Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17 Δεκεμβρίου του 2013 για τη θέσπιση κοινών οργανώσεων των αγορών των γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) Αριθ. 922/72, (ΕΟΚ), Αριθ. 234/79, (ΕΚ) Αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) Αριθ. 1234/2007.

²¹ Εθελοντική αναγνώριση των διεπαγγελματικών οργανώσεων από το κράτος μέλος, εκτός από τους τομείς όπου η αναγνώριση είναι ήδη υποχρεωτική (ελαιόλαδο και επιτραπέζιες ελιές, και καπνός).

2.1.2. Διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013

Ο Τίτλος II του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 ασχολείται με τους κανόνες που αφορούν την εμπορία και τις οργανώσεις παραγωγών.

Για τους σκοπούς της μελέτης, η οποία επικεντρώνεται στις ΔΟ, αλλά και θεωρεί ότι άλλες μορφές κάθετης συνεργασίας και - σε περιορισμένο βαθμό - στη συνεργασία οριζόντιου χαρακτήρα, τα κεφάλαια II και III του εν λόγω τίτλου είναι σχετικά.

Το Κεφάλαιο III περιέχει γενικές διατάξεις για τις οργανώσεις παραγωγών και τις διεπαγγελματικές οργανώσεις.

Λόγω του γεγονότος ότι ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 συχνά περιέχει ειδικές διατάξεις για τον τομέα σε διάφορα κεφάλαια του Κανονισμού, διατάξεις που αφορούν τις ΔΟ και άλλες μορφές συνεργασίας θα βρεθούν επίσης έξω από το γενικό κεφάλαιο. Το Κεφάλαιο II ασχολείται με συγκεκριμένους τομείς, όπως η ζάχαρη, το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, καθώς και κρασί.

Η επόμενη ενότητα παρουσιάζει μια σύντομη επισκόπηση των βασικών διατάξεων, δίνοντας έμφαση κυρίως την αλληλεπίδραση μεταξύ του κανονισμού της ΕΕ και της εθνικής νομοθεσίας, καθώς και κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών. Γίνεται διάκριση μεταξύ των διατάξεων που αφορούν τις ΔΟ και εκείνων που αφορούν άλλες μορφές συνεργασίας, ιδίως δε την οριζόντια συνεργασία.

2.1.2.1. Διατάξεις σχετικά με ΔΟ

Προϋποθέσεις για την αναγνώριση των ΔΟ: Το βασικό στοιχείο του κεφαλαίου αυτού είναι η **απαίτηση της αναγνώρισης**. Το καθεστώς μιας αναγνωρισμένης ΔΟ χορηγεί στις ΔΟ ορισμένα προνόμια, π.χ. με τη μορφή ότι οι συμφωνίες των ΔΟ μπορούν να επεκταθούν από το Κράτος Μέλος στα μη μέλη, Άρθρο 164, και ότι οι ΔΟ μπορούν να επωφεληθούν των παρεκκλίσεων του ανταγωνισμού, υπό ορισμένες συνθήκες, Άρθρο 210.

Η αναγνώριση μιας ΔΟ είναι αρμοδιότητα των Κρατών Μελών και πρέπει να αποφασίζεται από την αρμόδια εθνική αρχή, κατόπιν αιτήματος. Το κράτος μέλος είναι σε γενικές γραμμές ελεύθερο να αποφασίσει σχετικά με την αναγνώριση μιας ΔΟ (βλέπε Άρθρο 157 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, το κράτος μέλος «μπορεί», κατόπιν αιτήματος να αναγνωρίζει ΔΟ). Είναι μόνο για ορισμένους τομείς, και συγκεκριμένα το ελαιόλαδο, τις επιτραπέζιες ελιές και τον τομέα του καπνού η αναγνώριση υποχρεωτική («πρέπει» να αναγνωρίζει, βλέπε άρθρο 159 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ 1308/2013.

Περαιτέρω, ενώ το Κράτος Μέλος είναι υπεύθυνο για την αναγνώριση, θα πρέπει να ενημερώσει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με αυτό. Σύμφωνα με το άρθρο 158 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, το Κράτος Μέλος πρέπει να ενημερώνει την Επιτροπή μέχρι τις 31 Μαρτίου κάθε έτους για κάθε απόφαση έγκρισης, άρνηση ή ανάκληση της αναγνώρισης, που λαμβάνεται κατά τη διάρκεια του προηγούμενου ημερολογιακού έτους.

Το πιο σημαντικό είναι ότι το Κράτος Μέλος θα πρέπει να τηρεί τις απαιτήσεις για τις οποίες ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 ορίζει, ειδικούς κανόνες σχετικά με την **αναγνώριση των ΔΟ και τις δραστηριότητές τους**. Πιο συγκεκριμένα, **το άρθρο 157 παρ. 1** του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013 ορίζει ότι, κατόπιν αιτήσεως, τα Κράτη Μέλη μπορούν να αναγνωρίζουν ΔΟ σε ένα συγκεκριμένο τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1 παρ.2.

Τα κράτη μέλη μπορούν να αναγνωρίσουν ΔΟ που πληρούν τους ακόλουθους γενικούς όρους:

- Αποτελούνται από εκπροσώπους οικονομικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με την παραγωγή και με τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού: επεξεργασία ή εμπορία, συμπεριλαμβανομένης της διανομής, προϊόντων σε έναν ή περισσότερους τομείς.
- Προκύπτουν από την πρωτοβουλία του συνόλου ή μέρους των οργανώσεων ή ενώσεων που τις αποτελούν
- Επιδιώκουν, προς το συμφέρον των μελών τους και των καταναλωτών, έναν συγκεκριμένο στόχο, που μπορεί να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες δραστηριότητες:
 - ο Βελτίωση της γνώσης και της διαφάνειας της παραγωγής και της αγοράς μέσω της δημοσίευσης των σχετικών στατιστικών στοιχείων σε συγκεντρωτική μορφή, καθώς και μέσω της ανάλυσης των μελλοντικών εξελίξεων της αγοράς
 - ο Διεξαγωγή έρευνας αγοράς και οικονομικών μελετών, προκειμένου να βελτιωθεί η εμπορία των προϊόντων
 - ο Διερεύνηση δυνητικών αγορών για εξαγωγή
 - ο Σύνταξη πρότυπης σύμβασης σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ για την προμήθεια γεωργικών προϊόντων και μεταποιημένων προϊόντων στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ επιχειρήσεων (B2B)
 - ο Διεξαγωγή έρευνας με στόχο την καινοτομία, τη βελτιστοποίηση και τη βελτίωση της παραγωγής με σκοπό την προσαρμογή στις απαιτήσεις της αγοράς
 - ο Διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της ασφάλειας των τροφίμων, της υγείας των ζώων και την καλή διαβίωση των ζώων καθώς και με την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων και την αναζήτηση

τρόπων μείωσης της χρήσης κτηνιατρικών και φυτοπροστατευτικών προϊόντων και

ο Αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τη βιολογική γεωργία, καθώς και από τα συστήματα ποιότητας της ΕΕ.

Εκτός από τα γενικά κριτήρια που καθορίζονται από το Άρθρο 157 παρ.1, **το άρθρο 158** του Κανονισμού προβλέπει **πρόσθετες προϋποθέσεις** που πρέπει να πληρούν οι ΔΟ για να απολαύουν το καθεστώς των αναγνωρισμένων φορέων. Ειδικότερα, πρέπει:

- Να ασκούν τις δραστηριότητές τους σε μία ή περισσότερες περιοχές του οικείου εδάφους
- Να εκπροσωπούν ένα σημαντικό μερίδιο των οικονομικών δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο στοιχείο (α) του άρθρου 157 παρ. 1 και
- Να μην ασχολούνται οι ίδιες με την παραγωγή, τη μεταποίηση ή την εμπορία, με μοναδική εξαίρεση τις ΔΟ που ιδρύθηκαν για τους τομείς ελαιολάδου, των επιτραπέζιων ελιών και του καπνού, σύμφωνα με το άρθρο 162 του Κανονισμού (ΕΕ) Άριθ. 1308/2013.

Ειδικοί όροι ισχύουν για τους ακόλουθους τομείς: το ελαιόλαδο και τις επιτραπέζιες ελιές (Άρθρο 162), τον καπνό (Άρθρο 162), το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα (Άρθρο 157 παρ. 3 και 163)

Διαδικαστικές απαιτήσεις που σχετίζονται με το καθεστώς αναγνώρισης:

Ο κανονισμός περιλαμβάνει επίσης τα **διαδικαστικά θέματα και την επιβολή κανόνων** όσον αφορά την αναγνώριση των ΔΟ από τα Κράτη Μέλη (Άρθρο 158 παρ. 5). Ειδικότερα, οι αρμόδιες εθνικές αρχές πρέπει:

- Να αποφασίζουν για το αν πρέπει ή όχι να χορηγούν αναγνώριση εντός τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που η αίτηση που θα το ζητήσουν κατατίθενται μαζί με όλα τα σχετικά δικαιολογητικά
- Να διενεργούν τους απαραίτητους ελέγχους για να επαληθεύουν ότι οι ΔΟ συμμορφώνονται αποτελεσματικά με τους όρους που καθορίζονται στον Κανονισμό και να επιβάλλουν κυρώσεις που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο - συμπεριλαμβανομένης, όπου είναι αναγκαίο, της ανάκλησης της αναγνώρισης - όποτε βεβαιώνονται μη-τήρηση ή ανωμαλίες.
- Να ανακαλούν την αναγνώριση εάν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στον Κανονισμό και
- Να ενημερώνουν την Επιτροπή, ως τις 31 Μαρτίου κάθε έτους, για κάθε απόφαση χορήγησης, απόρριψης ή ανάκλησης αναγνώρισης που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια του προηγούμενου ημερολογιακού έτους.

Ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 2016/232 σχετικά με ορισμένες πτυχές της συνεργασίας των παραγωγών ασχολείται επίσης με τις ΔΟ και ορίζει λεπτομέρειες σχετικά με τις υποχρεώσεις κοινοποίησης των Κρατών Μελών. Ασχολείται επίσης με διακρατικές ΔΟ²².

Προνόμια που απορρέουν από το καθεστώς της αναγνώρισης: Ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 προβλέπει ότι μια αναγνωρισμένη ΔΟ απολαμβάνει ορισμένα προνόμια σε σχέση με τη διαχείριση του εφοδιασμού για ορισμένους τομείς:

- Χορήγηση της δυνατότητας να επεκτείνει τους κανόνες της σε μη μέλη, και
- Στήριξη σε παρεκκλίσεις από τους κανόνες του ανταγωνισμού, υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Κανόνες για τη διαχείριση της προσφοράς: Ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 προβλέπει ότι στις αναγνωρισμένες διεπαγγελματικές οργανώσεις μπορεί να επιτραπεί η εφαρμογή ορισμένων μέτρων διαχείρισης της προσφοράς σε συγκεκριμένους τομείς. Κατόπιν αιτήματος μιας αναγνωρισμένης ΔΟ, σε ένα Κράτος Μέλος μπορεί να επιτραπεί, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, να καθοριστούν δεσμευτικοί κανόνες για την προσφορά **τυριού** (Άρθρο 150) ή **ζαμπόν** (Άρθρο 172), με καθεστώς προστατευόμενης ονομασίας προελεύσεως(ΠΟΠ) ή προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ).

Ενώ για τους δύο αυτούς τομείς, επίσης, οι οργανώσεις παραγωγών μπορούν να υποβάλουν παρόμοιο αίτημα, στον **αμπελοοινικό τομέα**, είναι κυρίως οι ΔΟ οι οποίες μπορούν να καθορίζουν κανόνες εμπορίας για τη βελτίωση και τη σταθεροποίηση της κοινής αγοράς στον τομέα του οίνου, του Άρθρου 167. Όπως και για το τυρί και ζαμπόν, μόνο αναγνωρισμένες ΔΟ καθορίζουν τους αντίστοιχους κανόνες.

Κατά παρέκκλιση από το καθεστώς που περιγράφεται ανωτέρω, ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 καθορίζει μια **υποχρέωση** των κρατών μελών να **χορηγούν την αναγνώριση** σε ΔΟ κάθε φορά που υποβάλλεται αίτηση στο πλαίσιο ορισμένων ειδικών τομέων. Οι τομείς αυτοί είναι το ελαιόλαδο, οι επιτραπέζιες ελιές και ο καπνός (άρθρο 159 σημείο (β)).

Επέκταση των κανόνων, άρθρο 164: Όπως οι ΟΠ και οι ενώσεις τους, οι ΔΟ που λειτουργούν σε μια συγκεκριμένη οικονομική περιοχή ενός Κράτους Μέλους μπορούν να ζητήσουν από τις εθνικές αρχές του τελευταίου να **επεκταθούν σε επιχειρήσεις που δεν είναι μέλη** - με δεσμευτικά αποτελέσματα αν και για περιορισμένο χρονικό διάστημα - ορισμένες από τις συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές που εφαρμόζονται σε αυτές. Σύμφωνα με το Άρθρο 164 παρ. 4, οι εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή πρακτικές μπορεί να αφορούν πολλές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων, αλλά όχι μόνο, της παραγωγής και της διάθεσης εκθέσεων, κανόνων παραγωγής αυστηρότερων από την ΕΕ ή την εθνική νομοθεσία,

²² Κανονισμός κατ' εξουσιοδότηση (ΕΕ) 2016/232 που συμπληρώνει τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με ορισμένες πτυχές της συνεργασίας παραγωγού, ΕΕ L 44 της 19.2.2016, σ. 1.

κατάρτισης τυποποιημένων συμβάσεων, μέτρων για την προστασία της βιολογικής γεωργίας και των προϊόντων στο πλαίσιο συστημάτων για την ποιότητα.

Για τους κανόνες που ισχύουν για τις ΔΟ να επεκταθούν και σε μη μέλη, η εν λόγω ΔΟ πρέπει να είναι **αντιπροσωπευτική** της παραγωγής, του εμπορίου ή της επεξεργασίας ενός προϊόντος ή μιας κατηγορίας προϊόντων στη σχετική οικονομική ζώνη του οικείου κράτους μέλους. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 2/3 του συνολικού όγκου της σχετικής δραστηριότητας στην εν λόγω περιοχή (Άρθρο 164 παρ. 1 και παρ. 3 στοιχείο (α) (ii)).

Όταν λαμβάνονται αποφάσεις που αφορούν την επέκταση των κανόνων, τα Κράτη Μέλη πρέπει να γνωρίζουν ότι αυτές υπόκεινται σε επαρκή δημοσιότητα και αμέσως να κοινοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Άρθρο 164 παρ. 4 και 5). Όταν υιοθετούνται αποφάσεις του εξεταζόμενου τύπου, τα κράτη μέλη, μετά από διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς, μπορούν επίσης να απαιτούν από μη-μέλη να καταβάλλουν το σύνολο ή μέρος των χρηματοδοτικών συνεισφορών που καταβάλλονται από τα μέλη των ΔΟ (άρθρο 165).

Παρεκκλίσεις από τους κανόνες ανταγωνισμού: Το άρθρο 210 του Κανονισμού για τις ΚΟΑ περιλαμβάνει ειδική διάταξη που είναι διαθέσιμη μόνο σε αναγνωρισμένες ΔΟ, παρέχοντας τη δυνατότητα να επωφεληθούν από ορισμένες παρεκκλίσεις από τους κανόνες του ανταγωνισμού, ύστερα από την κοινοποίηση της σχετικής συμφωνίας της ΔΟ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η διάταξη αυτή θα περιγραφεί με περισσότερη λεπτομέρεια στο Κεφάλαιο 2.2 για τις ΔΟ στο πλαίσιο της σχέσης μεταξύ της νομοθεσίας για τη γεωργία και τον ανταγωνισμό.

2.1.2.2. Διατάξεις σχετικά με τις διεπαγγελματικές συμφωνίες για τον τομέα της ζάχαρης

Τα άρθρα 125 και 127 θεσπίζουν κανόνες που σχετίζονται με **τις υποχρεωτικές συμφωνίες στον τομέα της ζάχαρης.**

Το Άρθρο 125 καταγράφει τις υποχρεώσεις σχετικά με τις προ της σποράς συμφωνίες παράδοσης, οι λεπτομέρειες των οποίων αναφέρονται στο σημείο 6 του Τμήματος Α του Μέρους ΙΙ του Παραρτήματος ΙΙ και στο Παράρτημα Χ.

Το Άρθρο 127 παρουσιάζει τις απαιτήσεις σε σχέση με τις συμβάσεις παράδοσης σχέση που πρέπει να είναι σύμφωνες με τους όρους αγοράς που καθορίζονται στο Παράρτημα ΧΙ.

2.1.2.3. Διατάξεις σχετικά με τις μορφές οριζόντιας συνεργασίας

Ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 περιέχει αρκετές διατάξεις σχετικά με τις μορφές οριζόντιας συνεργασίας μεταξύ των γεωργών.

- Τα άρθρα 152, 154 και 156 περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών και των ενώσεων οργανώσεων παραγωγών
- Το άρθρο 160 προβλέπει ότι οι οργανώσεις παραγωγών στον τομέα των φρούτων και λαχανικών, είτε ασχολούνται με τον προγραμματισμό της παραγωγής, τη συγκέντρωση της προσφοράς ή τη βελτιστοποίηση του κόστους παραγωγής κατά την έννοια του Άρθρου 152 (1) γ) i, ii, iii, του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308 / 2013. Μέλη- παραγωγοί υποχρεούνται να διαθέτουν στην αγορά το σύνολο της παραγωγής τους μέσω της Οργάνωσης Παραγωγών
- Το άρθρο 149 προβλέπει τη δυνατότητα των συμβασιακών διαπραγματεύσεων (από κοινού πωλήσεις) από αναγνωρισμένες ΟΠ για το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, και
- Τα άρθρα 169, 170 και 171 προβλέπουν τη δυνατότητα των συμβασιακών διαπραγματεύσεων από αναγνωρισμένες ΟΠ για λογαριασμό των μελών τους για ορισμένους άλλους τομείς, εκτός από το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα και τη ζάχαρη. Το Άρθρο 169 αφορά τον τομέα του ελαιολάδου, το Άρθρο 170 τον τομέα του βοείου και μοσχαρίσιου κρέατος και το Άρθρο 171 είναι αφιερωμένο σε ορισμένες αροτραίες καλλιέργειες.

2.1.2.4. Γενικές διατάξεις

Αν και δεν αναφέρεται άμεσα στον παραγωγό ή στις ΔΟ, ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 περιλαμβάνει διατάξεις οι οποίες είναι / μπορεί να είναι χρήσιμες για την ανάλυση. Το άρθρο 168 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 επιτρέπει στα κράτη μέλη να αποφασίσουν ότι οι παραδόσεις των προϊόντων που προέρχονται από έναν τομέα που αναφέρεται στο Άρθρο 1 (2), εκτός από το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα και τη ζάχαρη από έναν παραγωγό σε έναν επεξεργαστή πρέπει να καλύπτονται από γραπτή σύμβαση μεταξύ των μερών. Οι ΔΟ μπορεί να είναι καθοριστικές για το εν λόγω έργο με τη σύνταξη των τυποποιημένων συμβάσεων. Αυτό έχει αναγνωριστεί ως ένας από τους στόχους της ΔΟ στο άρθρο 157 (1) (γ) (ν) του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.

Για τον τομέα του γάλακτος, το Άρθρο 148 θεσπίζει διατάξεις για την περίπτωση κατά την οποία ένα Κράτος Μέλος αποφασίσει ότι κάθε παράδοση νωπού γάλακτος στην επικράτεια του από γεωργό σε μεταποιητή νωπού γάλακτος πρέπει να καλύπτεται από γραπτή σύμβαση ή / και να αποφασίσει ότι οι πρώτοι αγοραστές πρέπει να κάνουν γραπτή προσφορά για μια σύμβαση παράδοσης νωπού γάλακτος από τους γεωργούς.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το Άρθρο 125 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 προβλέπει τις λεπτομέρειες των συμφωνιών εντός του κλάδου και συμφωνητικά παράδοσης μεταξύ μεμονωμένων πωλητών και των αγοραστών.

Τέλος, τα άρθρα 173, 174 και 175 του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 εξουσιοδοτούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να θεσπίσει πράξεις εκχώρησης και εφαρμογής, επίσης, αλλά όχι μόνο, με αναφορά σε αυτές τις διατάξεις που διέπουν την αναγνώριση, τις δραστηριότητες και τη λειτουργία των ΔΟ.

2.2. Οι ΔΟ στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ για τον ανταγωνισμό

Όπως η ΚΓΠ, η πολιτική της ΕΕ στα θέματα του ανταγωνισμού μπορεί να θεωρηθεί ως μία από τις βασικές κινητήριες δυνάμεις της ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης και, ιδίως, της δημιουργίας της ενιαίας αγοράς. Πράγματι, οι αντιμονοπωλιακοί κανόνες, έχουν καταχωρηθεί στα ιδρυτικά κείμενα της ΕΕ από τις πρώτες ημέρες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας²³ και σήμερα είναι καταχωρημένοι στα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ.

Το Άρθρο 101 παρ. 1 της ΣΛΕΕ θεωρεί ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, και ως εκ τούτου απαγορεύει όλες τις **συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και εναρμονισμένες πρακτικές** που ενδέχεται να επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ Κρατών Μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς.

Συμφωνίες και πρακτικές που αφορούν τον καθορισμό των τιμών ή άλλων όρων συναλλαγής, που περιορίζουν ή ελέγχουν την παραγωγή ή τις αγορές και έχουν ως αποτέλεσμα την κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού είναι μερικά μόνο παραδείγματα από συμπεριφορές που θεωρούνται, κατ'αρχήν, ως μη συμβατές με αντιμονοπωλιακή πολιτική της Ε.Ε..

Οι συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που εφαρμόζονται κατά παράβαση της διάταξης αυτής θεωρούνται ως **αυτοδικαίως άκυρες** (άρθρο 101 παρ. 2 της ΣΛΕΕ).

Οι διατάξεις που απεικονίζονται παραπάνω, ωστόσο, δεν εφαρμόζονται στις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές ή τις κατηγορίες τους, όταν οι τελευταίες πληρούν τις ακόλουθες τέσσερις προϋποθέσεις (Άρθρο 101 παρ. 3):

- Συμβάλλουν στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου
- Παρέχουν στους καταναλωτές ένα δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει

²³ Τα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (1957).

- Αποφεύγουν την εφαρμογή στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμών που δεν είναι αναγκαίοι για την επίτευξη των στόχων αυτών και
- Αποφεύγουν τη δυνατότητα αυτών των επιχειρήσεων να καταργήσουν τον ανταγωνισμό σε σημαντικό μέρος των εν λόγω προϊόντων.

Το Άρθρο 102 της ΣΛΕΕ απαγορεύει την καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της **δεσπόζουσας θέσης** εντός της εσωτερικής αγοράς, ή σε σημαντικό τμήμα της, στο βαθμό στον οποίο μια τέτοια συμπεριφορά επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ Κρατών Μελών. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης μπορεί να λάβει χώρα όταν η εν λόγω επιχείρηση, για παράδειγμα, επιβάλλει, άμεσα ή έμμεσα, αθέμιτες τιμές αγοράς ή πώλησης ή άλλες αθέμιτες εμπορικές συνθήκες, περιορίζει την παραγωγή, τις αγορές ή την τεχνική ανάπτυξη, προκαλώντας έτσι ζημιά στους καταναλωτές, ή εφαρμόζει διαφορετικούς όρους για ισοδύναμες συναλλαγές με άλλους εμπορικούς εταίρους, τοποθετώντας τους έτσι σε μειονεκτική ανταγωνιστική θέση.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξασφαλίζει την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και, για το σκοπό αυτό, το κοινοτικό δίκαιο παρέχει ορισμένες ερευνητικές εξουσίες εκτός από τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων. Οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού και τα εθνικά δικαστήρια μπορούν επίσης να εφαρμόζουν τις διατάξεις της Συνθήκης. Οι διαδικαστικοί κανόνες για την ορθή εφαρμογή των αντιμονοπωλιακών διατάξεων της ΕΕ καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) 1/2003²⁴.

Όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις, **το Άρθρο 107, παρ. 1 της ΣΛΕΕ** θεωρεί ασυμβίβαστη με το δίκαιο της ΕΕ, κάθε ενίσχυση που χορηγείται από ένα Κράτος Μέλος ή μέσω Κρατικών πόρων σε οποιαδήποτε μορφή, η οποία νοθεύει ή απειλεί τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή της παραγωγής ορισμένων προϊόντων, στο βαθμό που επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ Κρατών Μελών. Το άρθρο 107 παρ. 2 και 3 αναφέρει αντίστοιχα Κρατικές ενισχύσεις που θεωρούνται συμβατές με το νόμο και εκείνες που μπορεί να θεωρηθούν ως τέτοιες.

2.3. Εξισορρόπηση της πολιτικής ανταγωνισμού της ΕΕ και της ΚΑΠ

Το Άρθρο 42 της ΣΛΕΕ παρέχει στο νομοθέτη της ΕΕ (το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο) την εξουσία να καθορίζει το βαθμό στον οποίο εφαρμόζονται οι κανόνες ανταγωνισμού στην παραγωγή και στο εμπόριο των γεωργικών προϊόντων. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με **το Άρθρο 42 της ΣΛΕΕ**, ο νομοθέτης της ΕΕ καθορίζει την έκταση εφαρμογής των

²⁴ Κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα Άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σ. 1.

κανόνων του ανταγωνισμού στον γεωργικό τομέα, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (στο εξής οι «στόχοι της ΚΓΠ») που ορίζονται στο **Άρθρο 39 της ΣΛΕΕ**. Σύμφωνα με το Δικαστήριο, η διάταξη αυτή αναγνωρίζει την προτεραιότητα των στόχων της γεωργικής πολιτικής έναντι των στόχων της Συνθήκης σε σχέση με τον ανταγωνισμό.

Η διάταξη που προαναφέρθηκε, η οποία συνεχώς επιβεβαιώνεται μέσω των διαδοχικών αναθεωρήσεων των θεμελιωδών κειμένων της ΕΕ²⁵, είναι κατά κάποιον τρόπο το αποτέλεσμα των δυσκολιών στην εξεύρεση μιας ισορροπίας μεταξύ των στόχων πολιτικής των αντιμονοπωλιακών κανόνων και εκείνων που πρέπει να ακολουθήσει η Κοινή Γεωργική Πολιτική. Η νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξηγεί την υπάρχουσα ένταση μεταξύ των μεν και των δε, αναφέροντας ότι «*οι συντάκτες της Συνθήκης είχαν επίγνωση ότι η ταυτόχρονη επιδίωξη των δύο αυτών στόχων θα μπορούσε, σε ορισμένες χρονικές περιόδους και σε ορισμένες περιπτώσεις, να αποδειχθεί δύσκολη. Έτσι προήλθε η προτεραιότητα της γεωργικής πολιτικής έναντι των στόχων της Συνθήκης στον τομέα του ανταγωνισμού και η εξουσία του Συμβουλίου να αποφασίζει σε ποιο βαθμό οι κανόνες ανταγωνισμού πρέπει να εφαρμόζονται στον γεωργικό τομέα*».²⁶ Μολονότι το Δικαστήριο δεν θέτει υπό αμφισβήτηση ότι η διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού είναι επίσης ένας από τους στόχους της ΚΓΠ²⁷, υπογραμμίζει την προτεραιότητα των στόχων της γεωργικής πολιτικής έναντι των στόχων της Συνθήκης σε σχέση με τον ανταγωνισμό σε αρκετές περιπτώσεις²⁸.

Στο πλαίσιο αυτό, ο νομοθέτης της ΕΕ έχει κάνει χρήση αυτής της νομικής βάσης με τη θέσπιση για το θέμα αυτό του Κανονισμού (ΕΟΚ) Αριθ. 26/62 σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και στο εμπόριο των γεωργικών προϊόντων²⁹ ο οποίος κανονισμός αντικαταστάθηκε στη συνέχεια από τον Κανονισμό (ΕΚ) Αριθ. 1184 / 2006 και τις μετέπειτα τροποποιήσεις του³⁰. Στο πλαίσιο αυτό, η νομοθεσία της ΕΕ ορίζει την αρχή του Άρθρου 206 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 σύμφωνα με την οποία οι κανόνες ανταγωνισμού εφαρμόζονται στις γεωργικές συμφωνίες εκτός αν άλλως προβλέπεται στον Κανονισμό. Οι γενικές παρεκκλίσεις από την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που περιέχονται στα **Άρθρα 206 -210 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, ειδικό τομιακό ένα**

²⁵ Το άρθρο 42 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (1957) και το άρθρο 36 της Συνθήκης Θεσπίσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (1992) και αντικατοπτρίζουν τη διατύπωση της αντίστοιχης διάταξης της ΣΛΕΕ.

²⁶ Δικαστική κρίση Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C-280/93, ΕΕ: C: 1994: 367, σημεία 60 και 61.

²⁷ Κρίση Milk Marque Ltd και της Ένωσης National Farmers', C-137/00, ΕΕ: C: 2003: 429.

²⁸ Απόφαση Maizena, 139/79, ΕΕ: C: 1980: 250, σκέψη 23, Απόφαση Γερμανία κατά. Συμβουλίου, C-280/93, ΕΕ: C: 1994: 367, σκέψη 61.

²⁹ Κανονισμός (ΕΟΚ) Αριθ. 26/62 της 4ης Απριλίου 1962, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και το εμπόριο γεωργικών προϊόντων στην ΕΕ L 30, 20.4.1962, σ. 1275.

³⁰ Κανονισμός (ΕΚ) Αριθ. 1184/2006 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 2006, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και εμπορία, γεωργικών προϊόντων, στην ΕΕ L 214, 4.8.2006, σελ. 7.

στα άρθρα 169-171 για το ελαιόλαδο, το βόειο / μοσχαρίσιο κρέας και για ορισμένους τομείς των αροτραίων καλλιεργειών, που συμπληρώνονται από τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τους τομείς αυτούς³¹.

Για τις ΔΟ, στο Άρθρο 210 του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 απαριθμούνται οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων οι συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές που εφαρμόζονται από τις ΔΟ μπορούν να **εξαιρεθούν** από τη γενική απαγόρευση που ορίζεται στο άρθρο 101 παρ. 1 της ΣΛΕΕ.

Για το σκοπό αυτό, οι συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές πρέπει να αποδίδονται σε ΔΟ που χρησιμοποιούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Άρθρο 157 παρ. 1 στοιχείο (γ) (ή του Άρθρου 157 παρ. 3 στοιχείο (γ) για ΔΟ στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων και στο Άρθρο 162 για εκείνες που καθορίζονται στους τομείς ελαιολάδου, επιτραπέζιων ελιών και καπνού.

Από διαδικαστική άποψη, όλες οι συμφωνίες, αποφάσεις ή πρακτικές που πληρούν τις εν λόγω συνθήκες πρέπει να κοινοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και να μην τεθούν σε ισχύ μέχρι να παρέλθει η περίοδος ελέγχου των δύο μηνών που ακολουθεί την κοινοποίηση (Άρθρο 210 παρ. 2 και 3). Εάν, μέχρι το τέλος της περιόδου ελέγχου, η Επιτροπή διαπιστώσει ότι οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για να προκύψει όφελος από μια παρέκκλιση δεν πληρούνται, επισημαίνει τα ευρήματα αυτά.

Υπάρχουν, όμως, περιπτώσεις για τις οποίες ο Κανονισμός αποκλείει τη δυνατότητα χορήγησης εξαίρεσης, θεωρώντας τα ευρήματα *αυτά καθαυτά*, ασυμβίβαστα με το δίκαιο της ΕΕ. Το Άρθρο 210 παρ. 4 περιλαμβάνει σε αυτή την κατηγορία συμφωνίες ή πρακτικές οι οποίες:

- Μπορούν να οδηγήσουν στην στεγανοποίηση των αγορών εντός της ΕΕ, με οποιαδήποτε μορφή
- Μπορούν να επηρεάσουν την εύρυθμη λειτουργία της κοινής οργάνωσης αγοράς
- Ενδέχεται να προκαλέσουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, οι οποίες δεν είναι απαραίτητες για την επίτευξη των στόχων της ΚΓΠ που επιδιώκει η δραστηριότητα της ΔΟ
- Συνεπάγονται τον καθορισμό των τιμών ή τον καθορισμό των ποσοστώσεων και
- Μπορούν να προκαλέσουν διακριτική μεταχείριση ή να καταργήσουν τον ανταγωνισμό για σημαντικό μέρος των εν λόγω προϊόντων.

³¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής - Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των ειδικών κανόνων που καθορίζονται στα άρθρα 169, 170 και 171 της ΚΟΑ Κανονισμού για το ελαιόλαδο, του βοείου κρέατος και των αροτραίων καλλιεργειών, ΕΕ C 431, 22.12.2015, σ. 1.

Τέλος, το **Άρθρο 211** του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 προβλέπει την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ, όπως αναφέρονται στο **Άρθρο 107 έως 109 της ΣΛΕΕ** για την παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων, με εξαίρεση τις πληρωμές που πραγματοποιούνται από τα Κράτη Μέλη στο πλαίσιο και σύμφωνα με:

- Τα μέτρα που προβλέπονται στον κανονισμό, τα οποία είναι εν μέρει ή εξ ολοκλήρου χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ ή
- Εθνικές πληρωμές για τaráνδους στη Φινλανδία και τη Σουηδία (Άρθρο 213), για τον τομέα της ζάχαρης στην Φινλανδία (Άρθρο 214), για τη μελισσοκομία (Άρθρο 215), για την απόσταξη οίνου σε περιπτώσεις κρίσης (Άρθρο 216), για τη διανομή των προϊόντων σε παιδιά (Άρθρο 217) και για τους καρπούς με κέλυφος (Άρθρο 218).

Ο πίνακας που ακολουθεί δίνει περιληπτικά όλα τα άρθρα της ΣΛΕΕ και του Κανονισμού ΚΟΑ που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο αυτής της μελέτης.

Πίνακας 2: Η νομοθεσία της ΕΕ για τις Διεπαγγελματικές Οργανώσεις (ΔΟ) και άλλες μορφές συνεργασίας και συμβάσεις μεταξύ παραγωγών και άλλων επιπέδων στις αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων

Νομική πράξη	Νομική Πράξη	Περιεχόμενα
Γενικές διατάξεις		
Συνθήκη Λειτουργίας της ΕΕ (ΣΛΕΕ)	Διατάξεις της Συνθήκης που σχετίζονται με τη γεωργία	Άρθρο 39 - Γενικοί στόχοι που πρέπει να ακολουθήσει η ΚΓΠ
		Άρθρο 40 - Σύσταση της ΚΟΑ και φύση των μέτρων που ενδέχεται να υιοθετηθούν στο πλαίσιο αυτό
		Άρθρο 42 - Νομική βάση που εξουσιοδοτεί τον κοινοτικό νομοθέτη να καθορίσει το βαθμό στον οποίο εφαρμόζονται οι κανόνες ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων
		Άρθρο 43 - Νομική βάση για τη θέσπιση νομοθετικών πράξεων εφαρμογής της ΚΑΠ.
	Διατάξεις της Συνθήκης περί ανταγωνισμού	Άρθρο 101 – Δηλώνει ασυμβατότητα με τις συμφωνίες επιχειρήσεων, αποφάσεις και πρακτικές που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή νοθεύουν τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά

		<p>Άρθρο 102 – Δηλώνει ασυμβατότητα με το δίκαιο της ΕΕ, την κατάχρηση της δεσποζουσας θέσης από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις εντός της εσωτερικής αγοράς, ή σε σημαντικό τμήμα της, στο βαθμό που μια τέτοια συμπεριφορά επηρεάζει το ενδοκοινοτικό εμπόριο</p> <p>Άρθρο 106 - Ενέργειες Κρατών Μελών (Κ-Μ)</p> <p>Άρθρο 107 – Δηλώνει ασυμβατότητα με το δίκαιο της ΕΕ, κάθε ενίσχυσης που χορηγείται από ένα Κράτος Μέλος ή μέσω κρατικών πόρων σε οποιαδήποτε μορφή, που νοθεύει ή απειλεί τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής στο μέτρο που επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.</p>
Διατάξεις που σχετίζονται με Διεπαγγελματικές Οργανώσεις (ΔΟ)		
Καν. (ΕΕ) αριθ. 1308/2013		Άρθρο 157 - Αρχές και όροι που διέπουν την εκούσια αναγνώριση των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων (ΔΟ) από τα Κράτη Μέλη
		Άρθρο 158 - Πρόσθετοι όροι και διαδικαστικοί κανόνες που διέπουν την αναγνώριση των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων (ΔΟ) από τα κράτη μέλη
		Άρθρο 159 - Περιπτώσεις στις οποίες η αναγνώριση ΔΟ από Κ-Μ είναι υποχρεωτική (ελαιόλαδα και τομέας επιτραπέζιων ελιών και ο τομέας του καπνού)
		Άρθρα 157 παρ. 3, 163 - Ειδικές απαιτήσεις που ισχύουν για εκούσια αναγνώριση των ΔΟ από τα Κ-Μ σε ορισμένους τομείς
		Άρθρο 162 - Πρόσθετοι στόχοι των ΔΟ στα ελαιόλαδα και στον τομέα των επιτραπέζιων ελιών και στον τομέα του καπνού
		Άρθρα 164 και 165 - Κανόνες για την επέκταση από τα κράτη μέλη των συμφωνιών, αποφάσεων και πρακτικών που υιοθετούνται από ΔΟ, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων σχετικά με τη χρηματοδότηση φορέων που δεν είναι μέλη
		Άρθρο 210 - Προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που εφαρμόζονται από ΔΟ μπορούν να εξαιρούνται από το άρθρο 101 της ΣΛΕΕ.
	Διαχείριση προσφοράς	<p>Άρθρο 150 και 172- Κανονισμός προσφοράς τυριού και ζαμπόν ΠΟΠ / ΠΓΕ (ισχύει για ΔΟ αλλά και για Οργανώσεις Παραγωγών (ΟΠ) ή ενώσεις φορέων)</p> <p>Άρθρο 167 - Δυνατότητα για τα κράτη μέλη να εγκρίνουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, κανόνες εμπορίας για το εσωτερικό για τη ρύθμιση της προσφοράς των οίνων (να προσδιοριστεί σε ποια είδη θα μπορούσε να ισχύει ιδίως μετά τις αποφάσεις των ΔΟ).</p>
Διατάξεις που αφορούν άλλες κάθετες συνεργασίες, συμφωνίες στο εμπόριο ζάχαρης		
Καν. (ΕΕ) αριθ. 1308/2013		Άρθρα 125 και 127 - Συμφωνίες στον τομέα της ζάχαρης και των συμβάσεων παράδοσης
Διατάξεις που σχετίζονται με τις συμβασιακές διαπραγματεύσεις		

		<p>Άρθρα 169, 170 και 171 - Συμβασιακές διαπραγματεύσεις στον τομέα του ελαιολάδου, του βοείου κρέατος και για ορισμένες αροτραίες καλλιέργειες</p> <p>Άρθρο 149 - Συμβασιακές διαπραγματεύσεις στον τομέα του γάλακτος και τον τομέα των προϊόντων γάλακτος</p>
Provisions related to contractual relations		
Καν. (ΕΕ) αριθ. 1308/2013		<p>Άρθρο 148 - Συμβασιακές σχέσεις για το γάλα και τον τομέα των προϊόντων γάλακτος</p> <p>Άρθρο 168 - Συμβασιακές σχέσεις στον τομέα των γεωργικών προϊόντων που προέρχονται από έναν τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1 παρ. 2 εκτός από το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα και τη ζάχαρη.</p>
Ισχύς νέων κανόνων		
Καν. (ΕΕ) αριθ. 1308/2013		Άρθρα 173, 174 και 175 - Νομική βάση για την έγκριση των κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων που αφορούν, μεταξύ άλλων, την αναγνώριση και τη λειτουργία ΔΟ.
Κανόνες κρατικών ενισχύσεων		
		Άρθρο 211 - Εφαρμογή του άρθρου 107 έως 109 ΣΛΕΕ στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων
		Άρθρα 213, 214, 215, 216, 217 και 218 - Περιπτώσεις στις οποίες οι διατάξεις περί κρατικών ενισχύσεων κατοχυρώνεται στο ΣΛΕΕ δεν ισχύουν.
Αντιμονοπωλιακοί κανόνες		
		Άρθρο 206 - Εφαρμογή του άρθρου 101 έως 106 της ΣΛΕΕ για τη γεωργία
		Άρθρο 209 - Εξαιρέσεις για τους στόχους της ΚΓΠ και τους αγρότες και τις ενώσεις τους από την εφαρμογή του άρθρου 101 (1) της ΣΛΕΕ.

Πηγή: Σύνοψη από την Arcadia International

ΜΕΡΟΣ 3: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΟ (ΘΕΜΑ 1)

Σήμερα, η πλειονότητα των Κρατών Μελών της ΕΕ (19) διαθέτουν εθνικούς κανόνες που διέπουν την αναγνώριση και τη λειτουργία των ΔΟ. Η Γαλλία είναι το κράτος μέλος που θέσπισε την πρώτη της εθνική νομοθεσία στον τομέα αυτό (1975). Άλλα κράτη μέλη που έχουν θεσπίσει κανόνες σε σχετικά πρώιμο στάδιο είναι η Ισπανία (1994), Πορτογαλία (1997), Ιταλία (1998) και Ελλάδα (1999). Η Γερμανία (2013), η Λετονία (2013) και η Ολλανδία (2014) είναι τα Κράτη Μέλη που πρόσφατα έχουν θεσπίσει, για πρώτη φορά, εθνική νομοθεσία σε αυτόν τον τομέα.

Η εφαρμογή της νομοθεσίας, για τις ΔΟ στα 19 Κράτη Μέλη που δέχθηκαν αυτή τη νομοθεσία, διαφέρει σημαντικά, αν αναλογιστεί κανείς, ειδικότερα, τον αριθμό των ΔΟ που έχουν αναγνωριστεί στα εν λόγω κράτη μέλη. Ουσιαστικά, μόνο σε **οκτώ Κράτη Μέλη** (δηλαδή Γαλλία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Ολλανδία, Ισπανία, Πορτογαλία και Ρουμανία) οι ΔΟ έχουν αναγνωριστεί επίσημα από τις αρμόδιες αρχές και σήμερα εκτελούν τις δραστηριότητες για τις οποίες έχουν συσταθεί.

Με βάση τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της μελέτης αυτής, το τρέχον σενάριο είναι απίθανο να αλλάξει στο εγγύς μέλλον. Πράγματι, στα υπόλοιπα **έντεκα Κράτη Μέλη** (δηλαδή Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Λετονία, Μάλτα, Πολωνία και τη Σλοβακία) που έχουν εθνικούς κανόνες για ΔΟ, και αυτό οφείλεται σε διάφορους λόγους, φαίνεται ότι δεν προτίθενται να χορηγήσουν την αναγνώριση ΔΟ σε κάθε οργάνωση που δραστηριοποιείται στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής στο εγγύς μέλλον.

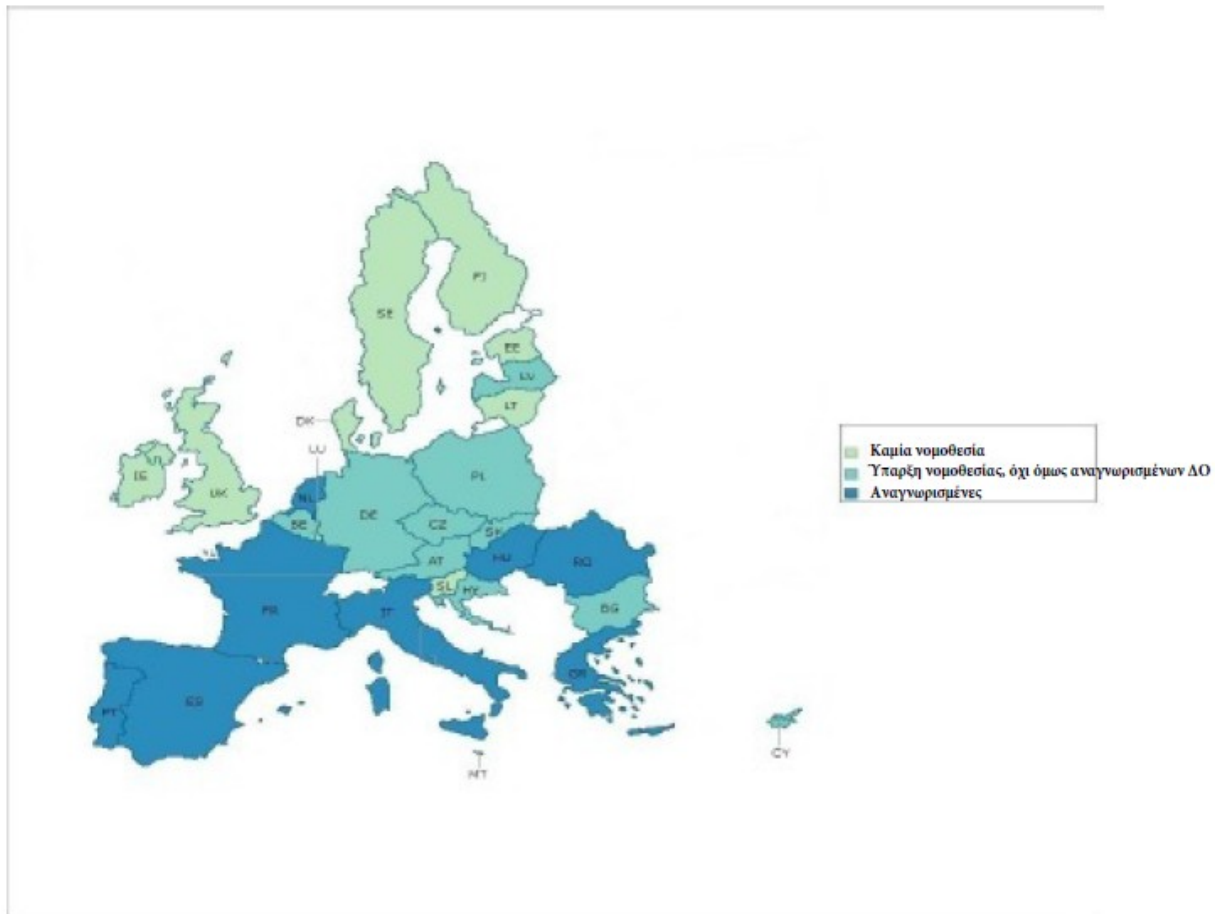
Τέλος, σε **εννέα Κράτη Μέλη** (ήτοι Δανία, Εσθονία, Φινλανδία, Ιρλανδία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Σλοβενία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο), προς το παρόν, δεν υπάρχει πλαίσιο για δημιουργία ΔΟ στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής. Οι λόγοι της έλλειψης ενός ειδικού συνόλου διατάξεων στην έννομη τάξη των εν λόγω Κρατών Μελών εξετάζονται στο Τμήμα 3.4 της παρούσας έκθεσης.

Το Διάγραμμα 1 παρέχει μια επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης στην ΕΕ όσον αφορά την ύπαρξη εθνικής νομοθεσίας σχετικά με ΔΟ σε επίπεδο Κράτους Μέλους, καθώς και το επίπεδο της εφαρμογής.

Οι παρακάτω ενότητες παρέχουν:

- Μια σε βάθος συγκριτική ανάλυση των εθνικών νομοθεσιών των κρατών μελών που ρυθμίζουν τις ΔΟ (Ενότητα 3.1)
- Μια αξιολόγηση του επιπέδου εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας για ΔΟ σε σχέση με εκείνα τα Κράτη Μέλη που έχουν αναγνωρίσει επισήμως οργανώσεις για το σκοπό αυτό (Ενότητα 3.2)
- Μια εξέταση των λόγων για τους οποίους σήμερα στην πλειονότητα των Κρατών Μελών δεν υπάρχουν οντότητες που αναγνωρίζονται ως ΔΟ παρά την ύπαρξη εθνικής νομοθεσίας (Ενότητα 3.3)
- Μια ανάλυση των λόγων για τους οποίους σε εννέα Κράτη Μέλη δεν υπάρχει σήμερα νομοθεσία για ΔΟ (Ενότητα 3.4) και
- Μια επισκόπηση της εφαρμογής σε όλες τις είκοσι οκτώ χώρες της ΕΕ άλλων σχετικών διατάξεων που περιέχει ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, με σκοπό την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών της αλυσίδας παραγωγής των συγκεκριμένων γεωργικών προϊόντων (Ενότητα 3.5).

Διάγραμμα 2: Νομοθεσία για ΔΟ σε επίπεδο Κρατών Μελών και το επίπεδο εφαρμογής λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη ή απουσία των αναγνωρισμένων ΔΟ

Σύνθεση από Arcadia International

3.1. Χαρτογράφηση της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με ΔΟ σε όλη την ΕΕ

Αυτή η Ενότητα στοχεύει να προσφέρει μια **εις βάθος συγκριτική ανάλυση** των βασικών χαρακτηριστικών της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με ΔΟ σε εκείνα τα κράτη μέλη όπου ένα τέτοιο πλαίσιο υπάρχει σήμερα, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις και τις απαιτήσεις της ΕΕ ως σημείο εκκίνησης.

3.1.1. Ιστορική εξέλιξη των εθνικών νομοθεσιών σχετικά με ΔΟ

Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, η Γαλλία είναι το πρώτο κράτος μέλος που υιοθέτησε ένα εθνικό πλαίσιο για τις ΔΟ (1975), ενώ η Ολλανδία είναι η πιο πρόσφατη (2014). Συνολικά, με βάση το έτος της έκδοσης της πρώτης εθνικής νομοθεσίας σχετικά με ΔΟ, τα Κράτη μέλη μπορούν να ομαδοποιηθούν σε **τρεις κύριες ομάδες**:

- 1975: Η Γαλλία
- 1994-2004: Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία, Ελλάδα, Ρουμανία, Κύπρος, Μάλτα, Πολωνία και Βέλγιο (Βαλλονία)
- 2005-2014: Βουλγαρία, Βέλγιο (Φλάνδρα), Κροατία, Αυστρία, Τσεχική Δημοκρατία, Σλοβακία, Ουγγαρία, Γερμανία, Λετονία και Ολλανδία.

Οι λόγοι για τη θέσπιση ενός ειδικού πλαισίου για ΔΟ σε εθνικό επίπεδο, σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, διαφέρουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

Στη Γαλλία, για παράδειγμα, το 1975 το εθνικό Κοινοβούλιο εισήγαγε ένα νόμο που διέπει την αναγνώριση των ΔΟ κυρίως για να θεσπίσει ένα κατάλληλο νομικό πλαίσιο για μια περιοχή που μέχρι τότε είχε ρυθμιστεί μόνο σε περιορισμένο βαθμό και όπου δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς από καιρό συνυπήρχαν.

Από την άλλη πλευρά, στην Ισπανία, κανόνες που αποσκοπούσαν στην προώθηση της κάθετης συνεργασίας στους διάφορους τομείς των γεωργικών ειδών διατροφής υπήρχαν ήδη πριν να θεσπισθεί ένα ειδικό εθνικό πλαίσιο, που καθιερώθηκε το 1994, αν και ήταν σε χρήση η νομοθεσία που ρυθμίζει τις συμβάσεις στον τομέα των γεωργικών προϊόντων διατροφής. Η νομοθεσία επέλεξε, τότε, να δώσει στους κανόνες αυτούς μεγαλύτερη σημασία και, για το σκοπό αυτό, σχεδιάστηκε ένα ειδικό ενιαίο πλαίσιο, λαμβάνοντας τη γαλλική νομοθετική εμπειρία ως μοντέλο.

Στην Πορτογαλία, η ανάπτυξη της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με τις ΔΟ υπαγορεύθηκε κυρίως από την καθιέρωση των κανόνων της ΕΕ στον τομέα αυτό, μέσω της έκδοσης του Κανονισμού (ΕΚ) 2200/1996 για την κοινή οργάνωση της αγοράς των φρούτων και των λαχανικών. Ομοίως, η πρόθεση των υπευθύνων των επιχειρήσεων στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων να δομήσουν την κάθετη συνεργασία τους με πιο αποτελεσματικό τρόπο συνέβαλε στον καθορισμό ενός εθνικού πλαισίου κατά τα τελευταία χρόνια του περασμένου αιώνα.

Πιο πρόσφατα, η υιοθέτηση του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 για την κοινή οργάνωση της αγοράς των γεωργικών προϊόντων πρέπει να θεωρείται ως ο κύριος παράγοντας που ώθησε τη δημιουργία εθνικών κανόνων στην Ολλανδία το 2014.

Μετά την έγκριση του πρώτου νομικού πλαισίου για τις ΔΟ σε εθνικό επίπεδο, σχεδόν όλα τα Κράτη Μέλη το έχουν στη συνέχεια αναθεωρήσει. Μόνο η Λετονία αποτελεί εξαίρεση σε αυτόν τον τομέα.

Όσον αφορά τον **αριθμό των εθνικών πράξεων που ρυθμίζουν τις ΔΟ**, αυτό ποικίλλει επίσης από το ένα Κράτος Μέλος στο άλλο. Σε οκτώ Κράτη Μέλη (δηλαδή, Κύπρος, Τσεχική

Δημοκρατία, Γαλλία, Γερμανία, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία και Ολλανδία) - τα οποία αντιπροσωπεύουν σχεδόν το ήμισυ των κρατών μελών με εθνική νομοθεσία για τις ΔΟ - οι κανόνες για την αναγνώριση και τη λειτουργία αυτών των φορέων καθορίζονται σμ **ενιαία νομοθετική πράξη**.

Από την άλλη πλευρά, το Βέλγιο και η Πορτογαλία είναι τα δύο κράτη μέλη με τον **μεγαλύτερο αριθμό των νομικών πράξεων** (6) που καθορίζουν κανόνες για τις ΔΟ. Όσον αφορά το Βέλγιο, η κατάσταση αυτή μπορεί να εξηγηθεί λαμβάνοντας υπόψη ότι η νομοθετική αρμοδιότητα στον τομέα αυτό ανήκει στις περιφέρειες. Συνολικά, τόσο η Βαλονία όσο και η Φλάνδρα έχουν θεσπίσει τρεις νομικές πράξεις καθεμιά. Όσον αφορά την Πορτογαλία, ο μεγάλος αριθμός των νομικών πράξεων που ισχύουν σε εθνικό επίπεδο δικαιολογείται από το γεγονός ότι αυτό το Κράτος Μέλος έχει αναπτύξει ένα σύνολο ειδικών κανόνων για τη δημιουργία ΔΟ στο δασικό τομέα, εκτός από ένα γενικότερο πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο, για την αναγνώριση των οργανώσεων αυτών στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής.

Εθνική έναντι της περιφερειακής νομοθεσίας

Λόγω των ιδιαιτεροτήτων της διοικητικής δομής ορισμένων Κρατών Μελών, η εθνική νομοθεσία για ΔΟ μπορεί να συνυπάρχει με **την περιφερειακή νομοθεσία**. Στο πλαίσιο της μελέτης, δύο σχετικά παραδείγματα αναγνωρίστηκαν από αυτήν την άποψη.

- Στην Ισπανία, η εθνική νομοθεσία για ΔΟ συνυπάρχει σήμερα με τη νομοθεσία που εγκρίθηκε από ορισμένες Αυτόνομες Κοινότητες, και συγκεκριμένα την Ανδαλουσία (2005), τις Χώρες των Βάσκων (1996), την Castilla La Mancha (2006), Castilla και Leon (2014) και στην Καταλονία (2015). Με μόνη εξαίρεση την Καταλονία, η νομοθεσία που θεσπίστηκε από τις ισπανικές Αυτόνομες Κοινότητες στα θέματα των ΔΟ, αντανακλά σε μεγάλο βαθμό τον κανόνα που έχει τεθεί σε εθνικό επίπεδο και
- Στην Ιταλία, η Περιφέρεια Emilia-Romagna ενέκρινε περιφερειακό νομικό πλαίσιο για ΔΟ το 2000. Σε αντίθεση με την Ισπανία, ωστόσο, στην Ιταλία, οι αρμόδιες εθνικές αρχές είναι της άποψης ότι, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, οι περιφέρειες δεν διαθέτουν καμία νομοθετική εξουσία στον τομέα αυτό και, έτσι, αμφισβητούν συνεχώς τη νομιμότητα του περιφερειακού πλαισίου που εγκρίθηκε από την Emilia -Romagna, καθώς και τις αναγνωρίσεις που η περιοχή αυτή έχει χορηγήσει σε λίγες ΔΟ.

Τρέχουσες νομοθετικές εξελίξεις

Τέσσερα Κράτη Μέλη (Κύπρος, Λετονία, Μάλτα και Σλοβακία) **αναθεωρούν σήμερα το υφιστάμενο εθνικό πλαίσιο για τις ΔΟ**. Είναι ενδιαφέρον, γιατί αυτά είναι όλα Κράτη Μέλη όπου οι ΔΟ δεν έχουν αναγνωριστεί μέχρι σήμερα.

Στην Κύπρο, για παράδειγμα, ο νομοθέτης εξετάζει σήμερα ένα σχέδιο νομοθετικού κειμένου που πρόκειται να εγκριθεί στο 2016, το οποίο αποσκοπεί στην απλούστευση της διαδικασίας αναγνώρισης και στη διευκόλυνση της δημιουργίας ΔΟ στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής.

Η Σλοβακία έχει επίσης ξεκινήσει μια νομοθετική επανεξέταση των εθνικών κανόνων σχετικά με τις ΔΟ, με σκοπό την επέκταση της δυνατότητας για ίδρυση ΔΟ σε άλλους τομείς εκτός του τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων.

Στη Μάλτα, υπάρχουν επίσης σχέδια για να αναθεωρηθεί το εθνικό πλαίσιο για ΔΟ, προκειμένου να εξασφαλιστεί η πλήρης ευθυγράμμιση με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.

Τέλος, οι αρμόδιες αρχές της Λετονίας σχεδιάζουν να συμβουλευτούν τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2016 και μετά, μεταξύ άλλων, για την ανάγκη να αναθεωρήσουν τους κανόνες που διέπουν τη σύσταση και την αναγνώριση των ΔΟ.

Ο Πίνακας 3 παρέχει μια λεπτομερή επισκόπηση της ιστορικής εξέλιξης της εθνικής νομοθεσίας σε επίπεδο Κράτους Μέλους, συμπεριλαμβανομένου του καταλόγου των πράξεων που ισχύουν σήμερα και, ανάλογα με την περίπτωση, των εξελίξεων της νομοθεσίας που ετοιμάζεται.

Πίνακας 3: Ιστορική εξέλιξη της εθνικής νομοθεσίας για τις ΔΟ στα Κράτη-Μέλη που έχουν σχετική νομοθεσία

K-M	Έτος πρώτης νομοθέτησης	Έτη υιοθέτησης άλλων εθν. σχετικών	Κύρια ισχύοντα νομοθετήματα σε εθνικό επίπεδο	Πρόσφατες εξελίξεις
AT	2011	2012 και 2015	Διάταγμα για την ίδρυση ΔΟ στον τομέα του οίνου, της 23ης Μαΐου 2011 και διάταγμα για τις συνθήκες πλαισίου για τους παραγωγούς, της 3 Νοεμβρίου του 2015	
BE	2004 (Βαλλονία) 2009 (Φλάνδρα)	2013 και 2015 (Βαλλονία) 2012 και 2014 (Φλάνδρα)	Βαλλονία: Διάταγμα της 27ης Μαΐου 2004 σχετικά με την κοινή οργάνωση της αγοράς των φρούτων και των λαχανικών, Διάταγμα της 29ης Αυγ. 2013, σχετικά με τις συμβατικές σχέσεις στον τομέα των προϊόντων γάλακτος και των	

			<p>γαλακτοκομικών, όπως τροποποιήθηκε από το Διάταγμα της 10ης Δεκεμβρίου 2015 και Διάταγμα της 22ας Ιανουαρίου 2015, σχετικά με την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών, ενώσεων οργανώσεων παραγωγών και διεπαγγελματικών οργανώσεων σε άλλους τομείς.</p> <p>Φλάνδρα: Διάταγμα της 8ης Μαΐου 2009, σχετικά με την κοινή οργάνωση αγοράς φρούτων και λαχανικών όσον αφορά την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών, τα επιχειρησιακά ταμεία και τα προγράμματα και τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής, Διάταγμα της 14ης Δεκεμβρίου 2012, σχετικά με τις συμβασιακές σχέσεις και τη συνεργασία στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, όπως τροποποιήθηκε από το Διάταγμα της 6ης Ιουνίου 2014 και το Διάταγμα της 31ης Ιανουαρίου 2014 σχετικά με την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών και των διεπαγγελματικών οργανώσεων σε άλλους τομείς.</p>	
BG	2006	2015	<p>Διάταγμα Νο 1 της 28ης Ιανουαρίου 2015 για τις συμφωνίες στον τομέα του γάλακτος και για τους όρους και τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών, των ενώσεών τους και των διεπαγγελματικών οργανώσεων στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων και το Διάταγμα 12, της 5 Μαΐου 2015 σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών γεωργικών προϊόντων, των ενώσεων των οργανώσεων παραγωγών και των διεπαγγελματικών οργανώσεων και ομάδων παραγωγών.</p>	
CY	2002	2004	<p>Νόμος 164 (I) / 2002 σχετικά με την Αναγνώριση των Αγροτικών Οργανώσεων Παραγωγών, όπως τροποποιήθηκε με τον</p>	<p>Επανεξέταση του τρέχοντος πλαισίου</p>

			νόμο 160 (I) / 2004	προχωρεί με σκοπό την απλοποίηση της διαδικασίας αναγνώρισης των ΟΠ
CZ	2012	2014	Κυβερνητικός Κανονισμός 282/2014 Coll. υπό ορισμένες προϋποθέσεις για την εφαρμογή της κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων	
DE	2013	2014	Κανονισμός BGBI.IS.3998 της 15ης Νοεμβρίου 2013 για την ανάπτυξη της δομής της αγοράς στον τομέα της γεωργίας	
ES	1994	1996, 1997, 2000, 2009, 2013, και 2015	Νόμος 38/1994 της 30ης Δεκεμβρίου, για τη θέσπιση διατάξεων σχετικά με τις διεπαγγελματικές οργανώσεις στον τομέα των γεωργικών προϊόντων διατροφής, όπως τροποποιήθηκε με τους Νόμους 13/1996 και 12/2013 και το Βασιλικό Διάταγμα 705/1997, της 16ης Μαΐου εφαρμογής του νόμου 38/1994, όπως τροποποιήθηκε με τα Βασιλικά Διατάγματα 1660/2000, 1668/2009 και 64/2015	
FR	1975	1998, 2010, 2014 και 2015	Άρθρα L632-I και ff. Αγροτικού Κώδικα και Κώδικα Θαλάσσιας Αλιείας, όπως τροποποιήθηκε με το Διάταγμα 2015 - 128 της 7η Οκτωβρίου, 2015	
GR	1000	2000, 2001, 2005 και 2011	Νόμος 4015/2011, της 12ης Νοεμβρίου για Αγροτικούς Συνεταιρισμούς και Οργανώσεις Παραγωγών, Υπουργική Απόφαση αριθ. 336178, της 22ας Μαρτίου 2000, σχετικά με τους κανόνες, τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες για την αναγνώριση και τη λειτουργία των διεπαγγελματικών οργανώσεων σε εθνικό επίπεδο, όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση αριθ. 334606, της 31ης Ιανουαρίου 2001 και την Υπουργική Απόφαση αριθ. 63179/2005 σχετικά με	

			τους κανόνες, τους όρους και τις διαδικασίες για την αναγνώριση και τη λειτουργία των διεπαγγελματικών οργανώσεων σε περιφερειακό επίπεδο.	
HU	2012	2012, 2013 και 2015	Πράξη ΧCVII του 2015	
HR	2010	2011, 2013 και 2015	Γεωργικός Νόμος της 17ης Μαρτίου 2015 και Διάταγμα της 22ας Ιουλίου 2015 με αντικείμενο την αναγνώριση και την ενίσχυση για τη δημιουργία οργανώσεων παραγωγών.	
IT	1998	2001, 2003, 2005 και 2015	Νόμος 91 2, Ιουλίου 2015 μετατροπή σε νόμο του νομοθετικού Διατάγματος 51 της 5, Μαΐου, 2015, για τη θέσπιση επειγόντων μέτρων για την ενίσχυση των τομέων γεωργίας και των τροφίμων στην κρίση, για την υποστήριξη των επιχειρήσεων αγροτροφίμων που επηρεάζονται από την κατάσταση εξαιρετικού χαρακτήρα και αναδιοργάνωση των υπουργικών υπηρεσιών.	
LV	2013	NA	Κανονισμός αριθ. 80/2013 για τη θέσπιση διαδικασιών για την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων και την παρακολούθηση της απόδοσής τους.	Σχεδιάζεται διαβούλευση με ενδιαφερόμενο μέρος και η δυνατότητα επέκτασης του πεδίου των ΟΠ πέραν του γάλακτος
MT	2003	2004 και 2007	Νόμος Οργανώσεων Παραγωγών της 6ης Ιανουαρίου 2003, όπως τροποποιήθηκε από τον Νομικές διατάξεις 426 του 2007, 346 του 2008 και 182 του 2012. Κανονισμοί Οργανώσεων Παραγωγών Φρούτων και Λαχανικών της 15ης Φεβρουαρίου 2004, όπως τροποποιήθηκε με την διάταξη 201 του 2011 και Κανονισμοί Οργανώσεων Παραγωγών (ορισμένων προϊόντων) της 21ης Αυγούστου 2007	

NL	2014	2015	Κανονισμός αριθ. WJZ / 14152482 της 10ης Οκτωβρίου 2015 και Οργανώσεις Παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις.
PL	2004	2005 και 2016	"Πράξη 2004/897 της 20ης Απριλίου 2004 σχετικά με την οργάνωση της αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, Υπουργικός Κανονισμός 2016/216 της 5 Φεβρουαρίου 2016 σχετικά με την αναγνώριση των παραγωγών και των διεπαγγελματικών οργανώσεων στην αγορά του γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων των γεωργικών αγορών καθώς και το είδος και την έκταση των δικαιολογητικών που απαιτούνται για την εκπλήρωση των προϋποθέσεων για την αναγνώριση, Πράξη 2015/1419 της 10 Ιουλίου του 2015 για την τροποποίηση του νόμου της 11ης Μαρτίου 2004 με σκοπό την εισαγωγή διατάξεων σχετικά με τις διεπαγγελματικές οργανώσεις και Υπουργικός Κανονισμός 2016/87 της 7ης Ιανουαρίου 2016, για την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών και των διεπαγγελματικών οργανώσεων γεωργικών αγορών, εκτός από το γάλα, τα γαλακτοκομικά προϊόντα και τα φρούτα και τα λαχανικά
PT	1997	1998, 1999, 2001, 2002 και 208	Νόμος 123 / 97 της 13ης Νοεμβρίου, για τον καθορισμό του πλαισίου για τις διεπαγγελματικές οργανώσεις στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής, Διάταγμα 967 / 98 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του καθεστώτος αναγνώρισης των διεπαγγελματικών οργανώσεων, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 35/2008, το νομοθετικό Διάταγμα n.376 / 98, της 24ης Νοεμβρίου, για τον καθορισμό των κριτηρίων αντιπροσωπευτικότητας που πρέπει να πληρούν οι εθνικές, περιφερειακές και

			<p>τοπικές οργανώσεις για να εντάσσονται στις διεπαγγελματικές οργανώσεις, Νόμος Ν.158 / 99, της 14ης Σεπτεμβρίου, για τη θέσπιση του πλαισίου για τις διεπαγγελματικές οργανώσεις στον τομέα της δασοκομίας, Νομοθετικό Διάταγμα 316 / 2001 of 10 Δεκεμβρίου για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής για την αναγνώριση, τη λειτουργία και την παρακολούθηση των διεπαγγελματικών οργανώσεων στον τομέα της δασοκομίας, Διάταγμα 79 / 2002 της 22ας Ιανουαρίου, για τη θέσπιση κριτηρίων αντιπροσωπευτικότητας για την αναγνώριση των διεπαγγελματικών οργανώσεων στον τομέα της δασοκομίας, καθώς και την ισότιμη συμμετοχή των μελών τους στο επίπεδο των οργάνων των διεπαγγελματικών οργανώσεων "</p>	
RO	2001	2008, 2009 και 2010	<p>Έκτακτο Κυβερνητικό Διάταγμα αριθ. 103/2008 της 3ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με τη ίδρυση διεπαγγελματικών οργανώσεων για τα γεωργικά προϊόντα διατροφής, Κυβερνητική Απόφαση αριθ. 1068/2009 της 23ης Σεπτεμβρίου 2009, σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία των διεπαγγελματικών οργανώσεων σχετικά με τα γεωργικά προϊόντα διατροφής και για την έγκριση των κριτηρίων εκπροσώπησης, της διαδικασίας για την αναγνώριση και την ανάκληση της αναγνώρισης, του ελέγχου και της παρακολούθησης αυτής, καθώς και εκχώρησης καθηκόντων και Υπουργική Απόφαση 143/2010 της 16ης Ιουνίου 2010 σχετικά με τα μέλη και τη λειτουργία της Επιτροπής για τις διεπαγγελματικές οργανώσεις ο τομέας των γεωργικών τροφίμων, καθώς και διαδικασίες για την αναγνώριση, την παρακολούθηση και τον</p>	

			έλεγχο, την ανάκληση της αναγνώρισης, την επέκταση των διεπαγγελματικών συμφωνιών και την ανάθεση καθηκόντων των διεπαγγελματικών οργανώσεων	
SK	2012	2015	Νόμος αρ. 491/2001 σχετικά με την οργάνωση των αγορών σε επιλεγμένα γεωργικά προϊόντα, όπως τροποποιήθηκε από τον νόμο Ν. 353/2012 και του Κανονισμού της Κυβέρνησης 55/2015 όσον αφορά τους όρους για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων	Εθνική νομοθεσία για την ίδρυση ΟΠ σε τομείς άλλους από του γάλακτος/γαλακτοκομικών επίκειται

Πηγή: Σύνθεση από Arcadia International

3.1.2. Επιπτώσεις από την έκδοση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ 1308/2013 σχετικά με την εθνική νομοθεσία για ΔΟ

Από την 1^η Ιανουαρίου του 2014 ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 εισήγαγε μερικές σημαντικές αλλαγές στο καθεστώς της ΕΕ σχετικά με τις ΔΟ. Μεταξύ αυτών, η δυνατότητα να δημιουργούνται τέτοιες κάθετες οργανώσεις σε όλους τους τομείς του κλάδου τροφίμων, σε αντίθεση με το καθεστώς που ίσχυε προηγουμένως, ξεχωρίζει ως μία από τις πιο εξέχουσες καινοτομίες που εισήγαγε.

Μετά την έναρξη ισχύος του εν λόγω κανονισμού, μπορεί να παρατηρηθεί ότι στην Ολλανδία η υιοθέτηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας οδήγησε στην εκδήλωση των πρώτων εθνικών απαιτήσεων. Παρά το γεγονός ότι οι προηγούμενοι νόμοι ήταν σε ισχύ από το 1950 σχετικά με την καθιέρωση των λεγόμενων δημόσιων οργανισμών («*Wet op de Bedrijfsorganisatie*»), οι οποίοι ρύθμιζαν μεταξύ άλλων τη λειτουργία των Συμβουλίων Εμπορευμάτων και τα οποία μπορεί εν μέρει να θεωρηθούν ως προκάτοχοι των σημερινών ΔΟ, η Ολλανδία ανέλαβε να θεσπίσει σχετική νομοθεσία μόνο μετά την έκδοση του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.

Επιπλέον, εννέα κράτη μέλη (ιδίως, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Κροατία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ουγγαρία, η Ιταλία και η Πολωνία) έχουν τροποποιήσει, αν και σε διαφορετικό βαθμό, το υφιστάμενο εθνικό πλαίσιο, προκειμένου να διασφαλίσουν την πλήρη ευθυγράμμιση με τις διατάξεις του.

Στο πλαίσιο αυτό, ορισμένα Κράτη Μέλη (για παράδειγμα, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Κροατία και η Πολωνία) έχουν χρησιμοποιήσει την ευκαιρία αυτή για να επεκτείνουν την εφαρμογή των κανόνων για την αναγνώριση των ΔΟ σε άλλους τομείς των αγροτροφίμων, όπως ορίζεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308 / 2013, ενώ η εθνική νομοθεσία που ίσχυε

προηγουμένως σαφώς είχε περιορίσει αυτή τη δυνατότητα σε περιορισμένο αριθμό τομέων (κυρίως, το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα και τα φρούτα και τα λαχανικά).

Από την άλλη πλευρά, στην περίπτωση της Γερμανίας, η εθνική νομοθεσία προβλέπει την καθιέρωση ΔΟ σε κατάλογο τομέων ευρύτερο από εκείνο που καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.

Όπως ήδη αναφέρεται παραπάνω, στην Κύπρο, στη Μάλτα και στην εθνική νομοθεσία της Λετονίας οι ΔΟ είναι επί του παρόντος υπό αναθεώρηση ή υπάρχουν σχέδια για να το πράξουν βραχυπρόθεσμα.

Όσον αφορά την Τσεχική Δημοκρατία και τη Σλοβακία, μετά την έναρξη ισχύος των νέων κανόνων για την κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών, οι νομοθέτες των δύο αυτών χωρών έχουν εισαγάγει μικρές αλλαγές στο νομικό πλαίσιο για ΔΟ που ισχύουν σε εθνικό επίπεδο. Τέτοιες αλλαγές, ωστόσο, δεν οδήγησαν σε πλήρη εναρμόνιση με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 με την εθνική νομοθεσία και στις δύο χώρες εξακολουθούν να ρυθμίζουν τη δημιουργία ΔΟ μόνο στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, αντί για όλους τους γεωργικούς τομείς. Ωστόσο, η Σλοβακία θα πρέπει να περιλαμβάνεται μεταξύ της ομάδας των κρατών μελών που σχεδιάζουν να εισαγάγουν τροποποιήσεις του εθνικού πλαισίου, με σκοπό την εξασφάλιση της πλήρους συνέπειας με τους ισχύοντες κανόνες της ΕΕ.

Τέλος, η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Ρουμανία και η Ισπανία δεν έχουν θεσπίσει εθνικούς κανόνες μετά την έκδοση του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 και υπάρχουν σχέδια για να το πράξουν. Πράγματι, στην περίπτωση της Ισπανίας, οι αρμόδιες εθνικές αρχές έχουν εξασφαλίσει την ευθυγράμμιση του εθνικού πλαισίου με τις νέες διατάξεις που καθορίζονται στον κανονισμό πριν από την επίσημη έγκρισή του σε επίπεδο ΕΕ. Στην Πορτογαλία, οι αρμόδιες αρχές ανέφεραν ότι προέβη σε αξιολόγηση των εθνικών διατάξεων σχετικά με ΔΟ σε σύγκριση με το νέο καθεστώς που σχεδιάστηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 για τις οργανώσεις αυτές και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι δεν ήταν αναγκαία η τροποποίηση της πρώτης.

Ο Πίνακας 4 παρέχει μια επισκόπηση της υφιστάμενης εθνικής νομοθεσίας στο Κράτος Μέλος πριν και μετά την έκδοση του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 για την κοινή οργάνωση των αγορών των γεωργικών προϊόντων.

Πίνακας 4: Επισκόπηση της εθνικής νομοθεσίας που ίσχυε πριν και μετά την έκδοση του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013, περιλαμβανομένων, κατά περίπτωση, βασικώναλλαγών που επέφερε η νομοθεσία που ίσχυσε μετά την 1^η Ιανουαρίου 2014

Κ-Μ	Εθνική νομοθεσία Προ της 1-1-2014	Εθνική νομοθεσία Μετά την 1-1-2014	Κύριες μεταβολές μετά την 1.1.2014
ΑΤ	Ναι (Μόνο για το γάλα,	Ναι	Δυνατότητα ίδρυσης ΟΠ σε άλλους τομείς, σύμφωνα με το

	τα γαλακτοκομικά και τον οινικό τομέα)		Άρθ. 157 Κανονισμό (ΕΕ) 1308/2013
BE	Ναι (Μόνο για τα γαλακτοκομικά και τον τομέα των οπωροκηπευτικών)	Ναι	Δυνατότητα ίδρυσης ΟΠ σε άλλους τομείς, σύμφωνα με το Άρθ. 157 Κανονισμό (ΕΕ) 1308/2013
BG	Ναι (Μόνο για τον τομέα των οπωροκηπευτικών)	Ναι	Δυνατότητα ίδρυσης ΟΠ σε άλλους τομείς σχετικούς σε εθνικό επίπεδο σύμφωνα με το Άρθ. 157 Κανονισμό (ΕΕ) 1308/2013
CY	Ναι	Νέα νομοθεσία υπό έγκριση	Αλλαγές που εξετάζονται αφορούν μεταξύ άλλων ελάχιστες απαιτήσεις αναγνώρισης ΟΠ και απλοποίηση των διαδικασιών αναγνώρισης
CZ	Ναι (μόνο για τον τομέα γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων)	Ναι	Η καταργηθείσα προηγούμενη νομοθεσία χωρίς σημαντικές μεταβολές αναφορικά με τις ΟΠ
DE	Ναι	Ναι	Περιορισμένες μεταβολές στο εθνικό νομικό πλαίσιο για τις ΟΠ
ES	Ναι	Ναι	Μ/Δ
FR	Ναι	Ναι	Εναρμόνιση μεταξύ άλλων με άρθ. 157 και 164 Κανον. (ΕΕ) 1308/2013
GR	Ναι	Όχι	Μ/Δ
HU	Ναι	Ναι	Εναρμόνιση μεταξύ άλλων με άρθ. 157 και 164 Κανον. (ΕΕ) 1308/2013
HR	Ναι (μόνο για τα οπωροκηπευτικά, το ελαιόλαδο και τις επιτραπέζιες ελιές Εναρμόνιση μεταξύ άλλων με άρθ. 157 και 164 Κανον. (ΕΕ) 1308/2013, το γάλα και τα προϊόντα γάλακτος	Ναι	Δυνατότητα ίδρυσης ΟΠ σε όλους τους τομείς της εθνικής νομοθεσίας, σύμφωνα με το άρθ. 157 του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013
IT	Ναι	Ναι	Υιοθέτηση εφαρμοστικών κανόνων που διασφαλίζουν συνολική ευθυγράμμιση με Κανονισμό 1308/2013
LV	Ναι (μόνο στον τομέα γάλακτος και	Όχι	Μ/Δ

	γαλακτοκομικών προϊόντων)		
MT	Ναι	Όχι	Μ/Δ
NL	Όχι	Ναι	Πρώτο εθνικό νομικό πλαίσιο για ΟΠ που εισάγει τη νομική βάση για την ίδρυση τέτοιων φορέων σε όλους τους σχετικούς τομείς της εθνικής οικονομίας
PL	Ναι (μόνο στον τομέα γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων)	Ναι	Δυνατότητα ίδρυσης ΟΠ σε όλους τους τομείς της εθνικής νομοθεσίας, σύμφωνα με το άρθρ. 157 του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013 και υιοθέτηση εφαρμοστικών κανόνων εκτός από των οπωροκηπευτικών
PT	Ναι	Όχι	Μ/Δ
RO	Ναι	Όχι	Μ/Δ
SK	Ναι (μόνο για γάλα και τον τομέα γαλακτοκομικών προϊόντων)	Ναι	Δευτερεύουσες αλλαγές εισηχθησαν αναφορικά με τις ΟΠ

Πηγή: Σύνοψη από: Arcadia International

3.1.3. Εθνικοί κανόνες για τον καθορισμό των ορισμών, των στόχων, του νομικού καθεστώτος και των απαιτήσεων διακυβέρνησης για ΔΟ

Ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 δεν παρέχει συγκεκριμένο ορισμό για τις ΔΟ. Αφήνει τη διαδικασία αναγνώρισης των ΔΟ στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, αλλά ορίζει τις συγκεκριμένες απαιτήσεις που οι οργανώσεις αυτές πρέπει να πληρούν προκειμένου να της χορηγηθεί η αναγνώριση σε εθνικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, το Άρθρο 157 παρ. 1 του εν λόγω Κανονισμού ορίζει ότι, κατόπιν αιτήσεως, τα κράτη μέλη μπορούν να αναγνωρίσουν ΔΟ σε έναν από τους κλάδους που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 2 εφόσον:

- α) Αποτελούνται από εκπροσώπους οικονομικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με την παραγωγή και με τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού: επεξεργασία ή εμπορία, συμπεριλαμβανομένης της διανομής προϊόντων σε έναν ή περισσότερους τομείς.
- β) Συγκροτούνται με πρωτοβουλία όλων ή ορισμένων από τις οργανώσεις ή ενώσεις που τις αποτελούν
- γ) Επιδιώκουν συγκεκριμένο σκοπό, λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα των μελών τους και των καταναλωτών, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, έναν από τους είκοσι τέσσερις στόχους που η νομοθεσία της ΕΕ αναφέρει για το σκοπό αυτό³².

³² Το άρθρο 157 παρ. 1 στοιχείο γ) αναφέρει τους ακόλουθους στόχους που οι ΔΟ μπορούν να ακολουθήσουν: (i) βελτίωση των γνώσεων και της διαφάνειας της παραγωγής και της αγοράς, μεταξύ άλλων με τη δημοσίευση των συγκεντρωτικών στατιστικών στοιχείων σχετικά με το κόστος παραγωγής, τις τιμές, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, δεικτών τιμών, όγκων και διάρκειας των συμβάσεων που έχουν συναφθεί στο παρελθόν, και παροχή

Οι απαιτήσεις αυτές πρέπει να διαβάζονται σε συνάρτηση με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο Άρθρο 158 παρ. 1 του ίδιου Κανονισμού, σύμφωνα με το οποίο οι ΔΟ πρέπει να:

- Ασκούν τις δραστηριότητές τους σε μία ή περισσότερες περιοχές του οικείου εδάφους
- Αποτελούν ένα σημαντικό μερίδιο των οικονομικών δραστηριοτήτων που ασκούν τα μέλη τους, και
- Δεν ασχολούνται οι ίδιοι με την παραγωγή, τη μεταποίηση ή την εμπορία.

Περαιτέρω απαιτήσεις ορίζονται για την αναγνώριση των ΔΟ στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων στο άρθρο 157 παρ. 3. Ομοίως, σε σχέση με τις ΔΟ για τον καπνό, το ελαιόλαδο και τις επιτραπέζιες ελιές το Άρθρο 162 προβλέπει μερικούς επιπλέον στόχους που οι οργανώσεις που δραστηριοποιούνται σε αυτούς τους τομείς μπορούν να ακολουθήσουν προκειμένου να επιτύχουν την αναγνώριση από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Ωστόσο, η αναγνώριση των ΔΟ σε αυτούς τους τομείς είναι υποχρεωτική σύμφωνα με το άρθρο 159 β) του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.

αναλύσεων για δυναμικές μελλοντικές εξελίξεις της αγοράς σε περιφερειακό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο (ii) πρόβλεψη του δυναμικού παραγωγής και καταγραφή των τιμών σε δημόσια αγορά (iii) διευκόλυνση καλύτερου συντονισμού του τρόπου που τίθενται τα προϊόντα στην αγορά, ιδίως με έρευνες και μελέτες αγοράς (iv) διερεύνηση πιθανών εξαγωγικών αγορών (v) με την επιφύλαξη των άρθρων 148 και 168, κατάρτιση τυποποιημένων συμβάσεων, συμβατών με τους κανόνες της Ένωσης, για την πώληση γεωργικών προϊόντων σε αγοραστές ή / και τον εφοδιασμό διανομένων και λιανοπωλητών με μεταποιημένα προϊόντα, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να διαμορφώνονται δίκαιες συνθήκες ανταγωνισμού και να αποφεύγονται στρεβλώσεις της αγοράς (vi) εκμετάλλευση σε μεγαλύτερη έκταση του δυναμικού των προϊόντων, συμπεριλαμβανομένου του επιπέδου διάθεσης στην αγορά και της ανάπτυξης πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας (vii) παροχή πληροφοριών και διεξαγωγή της αναγκαίας για την καινοτομία και τον εξορθολογισμό έρευνας, για τη βελτίωση και την προσαρμογή της παραγωγής και, κατά περίπτωση, της μεταποίησης και εμπορίας, προς προϊόντα που ανταποκρίνονται περισσότερο στις απαιτήσεις της αγοράς και τις προτιμήσεις του καταναλωτή, ιδίως όσον αφορά την ποιότητα των προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών χαρακτηριστικών των προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης ή προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη, και την προστασία του περιβάλλοντος, (viii) αναζήτηση τρόπων περιορισμού της χρήσης προϊόντων προστασίας της υγείας των ζώων και των φυτών, καλύτερη διαχείριση των άλλων εισροών, εξασφαλίζοντας την ποιότητα των προϊόντων, του εδάφους και των υδάτων, προώθηση της ασφάλειας των τροφίμων, ιδίως μέσω της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων, και βελτίωση της υγείας και της καλής μεταχείρισης των ζώων, (ix) ανάπτυξη μεθόδων και μέσων για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων σε όλα τα στάδια της παραγωγής και, κατά περίπτωση, της μεταποίησης και της εμπορίας, (x) λήψη όλων των δυνατών μέτρων για τη διατήρηση, την προστασία και την προώθηση της βιολογικής γεωργίας και των ονομασιών προέλευσης, των σημάτων ποιότητας και των γεωγραφικών ενδείξεων, (xi) προώθηση και διεξαγωγή έρευνας σχετικά με την ολοκληρωμένη, βιώσιμη παραγωγή ή άλλες φιλικές προς το περιβάλλον μεθόδους παραγωγής, (xii) ενθάρρυνση υγιούς και υπεύθυνης κατανάλωσης των προϊόντων για την εσωτερική αγορά και / ή ενημέρωση σχετικά με τις βλάβες που συνδέονται με την βλαπτική κατανάλωση (xiii) προώθηση της κατανάλωσης, ή / και παροχή πληροφοριών σχετικά με τα προϊόντα για την εσωτερική και εξωτερική αγορά (xiv) συμβολή στη διαχείριση των υπο-προϊόντων και τη μείωση και διαχείριση των αποβλήτων.

Ως κανονισμός, ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, εξ ορισμού, ισχύει άμεσα σε εθνικό επίπεδο, χωρίς την ανάγκη για τα Κράτη Μέλη να διασφαλίσουν τη θέσπισή του. Ωστόσο, ο κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 σιωπά ως προς το αν και σε ποιο βαθμό τα Κράτη Μέλη μπορούν να προσαρμόσουν τη νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τις ΔΟ για να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες ή / και να καθορίσουν περαιτέρω απαιτήσεις, με σκοπό, για παράδειγμα, τον ορισμό των ΔΟ ή τον προσδιορισμό των στόχων τους.

Επιπλέον, η νομοθεσία της ΕΕ δεν περιέχει καμία διάταξη όσον αφορά το νομικό καθεστώς των ΔΟ³³ και της διακυβέρνησής τους.

Στο πλαίσιο αυτό, η ανάλυση της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με τις ΔΟ δείχνει ότι πολλά Κράτη Μέλη έχουν προσαρμόσει στις δικές τους ανάγκες ή / και συμπλήρωσαν τις ισχύουσες διατάξεις της ΕΕ.

Ορισμός των ΔΟ

Ως προς τον **ορισμό των ΔΟ**, με την πάροδο του χρόνου πολλά κράτη μέλη (9) έχουν κωδικοποιήσει τους δικούς τους ορισμούς των ΔΟ σε εθνικό επίπεδο και τους διατηρούν, παρά την εξέλιξη της νομοθεσίας της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα.

Συνολικά, η πλειονότητα των ορισμών που κωδικοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη αντικατοπτρίζουν την απαίτηση που θέτει η νομοθεσία της ΕΕ σύμφωνα με την οποία οι ΔΟ πρέπει να συγκεντρώνουν οργανώσεις ή ενώσεις αντιπροσωπευτικές του κλάδου παραγωγής και τουλάχιστον ένα άλλο στάδιο της σχετικής αλυσίδας παραγωγής.

Ωστόσο, ενώ η εθνική νομοθεσία των περισσότερων Κρατών Μελών (για παράδειγμα, Γαλλία, Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία) ορίζει τις ΔΟ ως οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των αγροτροφίμων στο σύνολό του, η εθνική νομοθεσία της Βουλγαρίας, της Κροατίας και της Σλοβακίας, απαριθμεί τους συγκεκριμένους τομείς / τα προϊόντα στα οποία οι ΔΟ μπορούν να συσταθούν χωριστά (π.χ. γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, αυγά, μεταξοσκώληκες). Στη Σλοβακία, αξίζει να σημειωθεί ότι σχετικός ορισμός περιέχεται σε έγγραφο καθοδήγησης που παρουσιάζει η αρμόδια εθνική αρχή, η οποία δεν έχει δεσμευτική ισχύ μιας νομικής πράξης.

Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι ορισμένοι ορισμοί της ΔΟ που προβλέπει η παρούσα εθνική νομοθεσία έχουν **κάποιες ιδιαιτερότητες**.

³³ Σε αντίθεση με το άρθρο 154 παρ. 1 για τις οργανώσεις παραγωγών, του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, δεν απαιτεί από τη ΔΟ να είναι νομικό πρόσωπο.

Για παράδειγμα, ο σχετικός ορισμός που παρέχεται από την Ισπανική νομοθεσία παραπέμπει στη γεωγραφική κάλυψη - δηλαδή εθνικό ή, εν πάση περιπτώσει, ευρύτερο από το έδαφος μίας μόνο Αυτόνομης Κοινότητας – που πρέπει να έχουν οι ΔΟ για το σκοπό της αναγνώρισης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Από την άλλη πλευρά, η εθνική νομοθεσία ορισμένων Κρατών Μελών ορίζει ειδικές απαιτήσεις για τα μέλη των ΔΟ, εκτός από τους παραγωγούς, τους μεταποιητές και τους διανομείς. Η Γαλλική και η ιταλική νομοθεσία ορίζουν ότι οι οργανώσεις καταναλωτών και τα συνδικάτα μπορούν να ενταχθούν στις ΔΟ, παρόλο που η ιταλική νομοθεσία ορίζει ότι ο ρόλος αυτών των φορέων σε μια τέτοια ρύθμιση είναι καθαρά συμβουλευτικός. Στην Πορτογαλία, αντίθετα, η εθνική νομοθεσία προβλέπει τη δυνατότητα να ενταχθούν σε ΔΟ μόνο οργανώσεις των καταναλωτών.

Στην Ολλανδία, αν και δεν ρυθμίζεται από το νόμο και δεν είναι επίσημα μέλη των ΔΟ, τα συνδικάτα, οι οργανώσεις καταναλωτών και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να είναι εταίροι ή σύμβουλοι των ΔΟ.

Επιπλέον, ο εθνικός ορισμός που ισχύει σήμερα στη Ρουμανία ορίζει τις ΔΟ κατ' αρχήν ανάλογα με το νομικό τους καθεστώς και όχι ως οργανώσεων συνεργασίας ενδιαφερομένων μερών στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής (*«νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, δημοσίου συμφέροντος, με επαγγελματικό και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα, που αναγνωρίζονται από τις αρμόδιες αρχές»*). Η Ρουμανία είναι επίσης το μόνο Κράτος Μέλος όπου η εθνική νομοθεσία της ορίζει ειδικές νομικές απαιτήσεις για τους φορείς που είναι πρόθυμοι να σχηματίσουν ΔΟ απαιτώντας να είναι μη κερδοσκοπικές ενώσεις, με νομική προσωπικότητα, που ιδρύονται με πρωτοβουλία των εκπροσώπων των οικονομικών δραστηριοτήτων τους σε ένα δεδομένο τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής.

Η εθνική νομοθεσία στην Αυστρία, την Ιταλία και την Ολλανδία, αναφέρεται ρητά σε απαιτήσεις που καθορίζονται από την άποψη αυτή με τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013. Στη Λετονία, όπου η εθνική νομοθεσία προβλέπει την ίδρυση ΔΟ μόνο στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) Αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου, εφαρμόζεται ο ορισμός που δίνεται από τον εν λόγω κανονισμό.

Μέχρι σήμερα, μόνο σε πέντε Κράτη Μέλη, ιδίως το Βέλγιο, την Κύπρο, την Τσεχική Δημοκρατία, τη Γερμανία και την Πολωνία δεν καθορίζονται συγκεκριμένοι ορισμοί των ΔΟ στο εθνικό νομικό τους πλαίσιο.

Ο Πίνακας 5 παρέχει μια επισκόπηση των ορισμών των ΔΟ και τις απαιτήσεις για τα μέλη τους, όπως ορίζονται από την εθνική νομοθεσία των Κρατών Μελών.

Πίνακας 5: Επισκόπηση των νομικών ορισμών και των απαιτήσεων για τα μέλη των ΔΟ που ορίζονται στην εθνική νομοθεσία των Κρατών Μελών

K-M	Εθνικός Ορισμός	Ειδικές απαιτήσεις για τα μέλη των ΔΟ
AT	Οργανώσεις που συμμορφώνονται με τις ισχύουσες απαιτήσεις της ΕΕ	Όχι
BG	Οργανώσεις που αποτελούνται από μέλη που είναι αντιπροσωπευτικά της παραγωγής, της μεταποιητικής βιομηχανίας ή / και του χονδρεμπορίου/λιανεμπορίου για τα ακόλουθα προϊόντα α) Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα, β) δημητριακά και ελαιούχους σπόρους, γ) φαρμακευτικά και αρωματικά φυτά, δ) Όσπρια, ε) Βιομηχανικά φυτά, στ) Πατάτες, ζ) Κρέας και μαλλί, η) Μέλι και μελισσοκομικά προϊόντα, θ) Κρασοστάφυλα, ι) Αυγά, ια) Μεταξοσκώληκες ιβ) Ζώντα δενδρύλλια και άλλα φυτά, βολβοί, ρίζες και παρόμοια, άνθη και διακοσμητικά φυλλώδη φυτά, ιγ) Σπόροι και φυτά, ιδ) Φρούτα και λαχανικά.	Όχι
CY	Όχι	Όχι
CZ	Όχι	Όχι
DE	Όχι	Όχι
ES	Κάθε οργανισμός με εθνική εμβέλεια ή με γεωγραφική κάλυψη ευρύτερη από το έδαφος της Αυτόνομης Κοινότητας, που αποτελείται από τις οργανώσεις που εκπροσωπούν την παραγωγή τροφίμων, την επεξεργασία ή / και χονδρική / λιανική πώληση, ανεξάρτητα από τη νομική φύση των μελών των τελευταίων.	Όχι
FR	Όμιλοι αποτελούμενοι από επαγγελματικές οργανώσεις, με δική τους πρωτοβουλία, που αντιπροσωπεύουν τη γεωργική παραγωγή και, ανάλογα με την περίπτωση, την επεξεργασία, τη διαπραγμάτευση και χονδρική ή λιανική πώληση.	Οργανώσεις καταναλωτών και συνδικάτα μπορούν να εντάσσονται σε ΔΟ
GR	Ιδιωτικά και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα που εκπροσωπούν τους παραγωγούς και τους μεταποιητές ή / και διανομείς ενός συγκεκριμένου προϊόντος ή μιας ομάδας προϊόντων που προέρχονται από τους τομείς γεωργίας, αγροτροφίμων, δασοκομίας και της αλιείας. Όχι	Όχι
HU	Οργανώσεις που διέπονται από τη νομοθεσία, που εκπροσωπούν τους παραγωγούς, τους μεταποιητές και τις οργανώσεις διανομής και που έχουν ιδρυθεί σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία που διέπει τις οργανώσεις δημόσιου συμφέροντος και	Όχι

	αναγνωρίζονται από τις αρμόδιες αρχές.	
HR	Οργανώσεις που περιλαμβάνουν αρκετές ή όλες τις οργανώσεις παραγωγών ή τις ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, οι οποίες αποτελούνται από εκπροσώπους οικονομικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με την παραγωγή σε τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού: επεξεργασία ή εμπόριο, συμπεριλαμβανομένης της διανομής των παρακάτω προϊόντων (α) φρούτα και λαχανικά (β) μεταποιημένα προϊόντα με βάση τα σπυροκηπευτικά, (γ) ζάχαρη, (δ) σιτηρά, (ε) λίνο και κάνναβη, (στ) κρασί, (ζ) καπνό, (η) ελαιόλαδο και επιτραπέζιες ελιές, (θ) βόειο κρέας, (ι) γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα, (ια) χοίρειο κρέας, (ιβ) κρέας πρόβειο και αίγιο, (ιγ) αυγά, (ιδ) κρέας πουλερικών, (ιε) μελισσοκομικά προϊόντα και (ιστ) άλλα προϊόντα.	Όχι
IT	Κάθε οργανισμός που συμμορφώνεται με τις ισχύουσες απαιτήσεις της ΕΕ	Οργανώσεις καταναλωτών και συνδικάτα του τομέα αγροτροφίμων μπορούν να εντάσσονται σε ΔΟ με συμβουλευτικό ρόλο.
MT	Μια ένωση που απαρτίζεται από εκπροσώπους οικονομικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με την παραγωγή, την εμπορία και τη μεταποίηση του προϊόντος, και μπορεί να περιλαμβάνει εκπροσώπους από κάθε μία ή περισσότερες από αυτές τις οικονομικές δραστηριότητες	Όχι
NL	Μια κλαδική οργάνωση που αναγνωρίζεται από τις εθνικές αρμόδιες αρχών, όπως αναφέρεται στο κεφάλαιο III, τμήμα 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013 ή το άρθρο 161, πρώτο εδάφιο, ή 163, πρώτο εδάφιο, του ίδιου Κανονισμού.	Όχι
PL	Όχι	Όχι
PT	Οντότητες που αποτελούνται από οργανώσεις που εκπροσωπούν τους παραγωγούς, μεταποιητές ή / και διανομείς ενός συγκεκριμένου προϊόντος ή ομάδας προϊόντων, καθώς και καταναλωτές.	Όχι
RO	Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, δημοσίου συμφέροντος, με επαγγελματική και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, μορφή, που αναγνωρίζεται από τις αρμόδιες αρχές.	Μορφές ενώσεων προσώπων με νομική προσωπικότητα, μη-κερδοσκοπικές, ιδρυόμενες με πρωτοβουλία των εκπροσώπων των οικονομικών

		δραστηριοτήτων ενός παραγωγικού τομέα αγροτροφίμων
SK	Μια οργάνωση η οποία περιλαμβάνει οικονομικούς φορείς ή επαγγελματικές ενώσεις με νομική προσωπικότητα, των οποίων η οικονομική δραστηριότητα συνδέεται με την παραγωγή νωπού γάλακτος και με τουλάχιστον ένα άλλο στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού, δηλαδή την επεξεργασία ή εμπορία, συμπεριλαμβανομένης της διανομής.	Όχι

Πηγή: Σύνοψη Arcadia International

Στόχοι των ΔΟ

Όσον αφορά τους **στόχους** που πρέπει να επιδιώκουν οι ΔΟ, όλα τα Κράτη Μέλη με την εθνική νομοθεσία στον τομέα αυτό έχουν θεσπίσει σχετικές διατάξεις σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, με μόνη εξαίρεση την Τσεχική Δημοκρατία .

Η εθνική νομοθεσία των περισσότερων Κρατών Μελών ορίζει ότι οι ΔΟ πρέπει να ακολουθήσουν έναν ή περισσότερους στόχους μεταξύ αυτών που καθορίζονται στον:

- Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 (Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Ουγγαρία και Ολλανδία)
- Άλλες ειδικές νομικές πράξεις της ΕΕ που ίσχυαν προηγουμένως, όπως οι Κανονισμοί (ΕΚ) Αριθ 1234/2007 και 1182/2007 (Λετονία, Μάλτα)
- Σχετικές διατάξεις της ΚΓΠ που αναφέρονται στη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Αυστρία) και
- Νομοθεσία της ΕΕ καθαυτή (Κύπρος, Ιταλία).

Στην περίπτωση της Σλοβακίας, αναφορικά με τον ορισμό των ΔΟ, οι στόχοι αυτών των οργανώσεων αναφέρονται στο έγγραφο καθοδήγησης που εκπονήθηκε από τις αρμόδιες εθνικές αρχές όσον αφορά τον τομέα γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων. Το έγγραφο αυτό αναφέρεται ρητά στους στόχους που αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.

Ως προς τα υπόλοιπα κράτη μέλη (κυρίως Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία και Ρουμανία), η εθνική νομοθεσία καθορίζει τους ειδικούς στόχους που επιτρέπουν στις ΔΟ να συνεχίσουν στις αντίστοιχες αγορές.

Στη Γαλλία, η εθνική νομοθεσία απαριθμεί μόνο οκτώ στόχους για ΔΟ, σε αντίθεση με τους είκοσι τέσσερις που τώρα περιλαμβάνονται στον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013. Ωστόσο, ως προς το περιεχόμενο, φαίνεται να υπάρχει μια συνολική αντιστοιχία μεταξύ της εθνικής και της κοινοτικής νομοθεσίας. Εν πάση περιπτώσει, η γαλλική νομοθεσία ορίζει ότι οι αρμόδιες αρχές μπορούν να συμπληρώσουν τον εθνικό κατάλογο των στόχων με πρόσθετους, όταν εξετάζουν τις αιτήσεις αναγνώρισης.

Σήμερα, η Ισπανία φαίνεται να έχει τη μεγαλύτερη λίστα των στόχων που καθορίζονται από την εθνική νομοθεσία. Αυτή η λίστα, ωστόσο δεν πρέπει να θεωρείται ως εξαντλητική, στο βαθμό που αυτή μπορεί να συμπληρωθεί με οποιοδήποτε συγκεκριμένο στόχο που η νομοθεσία της ΕΕ μπορεί να προβλέψει.

Η Γερμανία είναι το μόνο κράτος μέλος του οποίου η εθνική νομοθεσία για τις ΔΟ συνδυάζει ένα θετικό κατάλογο στόχων με έναν κατάλογο αρνητικών κριτηρίων. Ο τελευταίος περιλαμβάνει δραστηριότητες που η νομοθεσία της ΕΕ απαγορεύει γενικά στις ΔΟ να διεξάγουν, όπως να ασχολούνται με την παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία ή να χρησιμοποιούν πρακτικές που περιορίζουν τον ανταγωνισμό.

Είναι ενδιαφέρον ότι, η εθνική νομοθεσία στην Πορτογαλία, τη Ρουμανία και την Ισπανία αποδίδει στις ΔΟ επίσης ειδικό ρόλο να διαδραματίσουν στην παροχή κατάρτισης για το προσωπικό που εργάζεται στους αντίστοιχους τομείς τους.

Επίσης, η Ρουμανία είναι το μόνο Κράτος Μέλος όπου η εθνική νομοθεσία προβλέπει ρητά ότι οι ΔΟ μπορούν να δημιουργηθούν με σκοπό να εκπροσωπούν τα συμφέροντα των μελών τους ενώπιον των δημόσιων αρχών, καθώς και την επίλυση των διαφορών που μπορεί να προκύψουν μεταξύ των μελών τους.

Ο Πίνακας 6 παρέχει μια λεπτομερή επισκόπηση των στόχων που οι ΔΟ μπορούν να επιδιώκουν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία των κρατών μελών.

Πίνακας 6: Επισκόπηση των στόχων των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία των Κρατών Μελών

Κ-Μ	Στόχοι
AT	Η εθνική νομοθεσία δεν απαριθμεί τους στόχους των ΔΟ με λεπτομέρεια, αλλά αναφέρεται στους γενικούς στόχους του συνόλου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής που αναφέρονται στο άρθρο 39 της ΣΛΕΕ.
BE	Η εθνική νομοθεσία απαιτεί οι ΔΟ να ακολουθούν έναν ή περισσότερους από τους στόχους που οι φορείς αυτοί μπορούν να ακολουθήσουν, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013. Ωστόσο, αυτοί μπορούν να συμπληρώνεται από την αρμόδια εθνική αρχή, όταν αξιολογούνται αιτήσεις αναγνώρισης.
BG	Η εθνική νομοθεσία απαιτεί οι ΔΟ να ακολουθήσουν τουλάχιστον έναν από τους στόχους που

	οι φορείς αυτοί μπορούν να ακολουθήσουν, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013.
CY	Η εθνική νομοθεσία απαιτεί οι ΔΟ να ακολουθούν έναν ή περισσότερους από τους στόχους που αυτοί οι φορείς μπορούν να επιδιώξουν, σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ.
CZ	Όχι
DE	Η εθνική νομοθεσία ορίζει ότι οι ΔΟ μπορούν να εκτελούν τις ακόλουθες δραστηριότητες: 1. Έρευνα αγοράς και μάρκετινγκ. 2. Βελτίωση του τρόπου της παραγωγής, της μεταποίησης και των πωλήσεων 3. Υποστήριξη των ορθών γεωργικών πρακτικών. 4. Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, δηλαδή της βιολογικής γεωργίας και των προϊόντων της περιφέρειας. Η εθνική νομοθεσία απαγορεύει στις ΔΟ να αναλαμβάνουν τις ακόλουθες δραστηριότητες: 1. Παραγωγή, μεταποίηση ή εμπορία των γεωργικών προϊόντων. 2. Σύναψη συμφωνιών που αφορούν τον καθορισμό των τιμών και παρόμοιες πράξεις με τον ίδιο σκοπό. 3. Παραβίαση κανονικών συνθηκών διαπραγματεύσεως. 4. κάθε δραστηριότητα / πρακτική που δεν είναι σύμφωνη με την κοινή γεωργική πολιτική ή, αλλιώς, με την ορθή λειτουργία της αγοράς της ΕΕ.
ES	Η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι οι ΔΟ πρέπει να επιδιώκουν έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους στόχους: α) παρακολούθηση της ορθής λειτουργίας της αλυσίδας τροφίμων και ενθάρρυνση της τήρησης των ορθών πρακτικών στις επιχειρηματικές σχέσεις που λαμβάνουν χώρα μεταξύ των μελών τους. β) Ανάλυση δράσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση της γνώσης της αγοράς, της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας και συγκεκριμένα με την ανταλλαγή πληροφοριών και μελετών που έχουν σχέση με μέλη τους. γ) Ανάπτυξη μεθόδων και μέσων για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής. δ) Προώθηση των ερευνητικών και αναπτυξιακών προγραμμάτων προώθησης της καινοτομίας στον σχετικό τομέα. ε) Βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των διαφόρων φορέων που εμπλέκονται στην εμπορία νέων προϊόντων, ιδίως μέσω της απόδοσης των ερευνητικών δραστηριοτήτων και μελετών αγοράς. στ) Σχεδιασμό εκστρατειών για την ευαισθητοποίηση και την προώθηση των προϊόντων διατροφής, καθώς και ανάληψη πρωτοβουλιών που στοχεύουν στην παροχή στους καταναλωτές σχετικών πληροφοριών που αφορούν τα προϊόντα που διαχειρίζονται. ζ) Παροχή πληροφοριών και εκπόνηση μελετών και άλλων ενεργειών που είναι αναγκαίες για την προσαρμογή και τη βελτίωση της παραγωγής τροφίμων, προκειμένου να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της αγοράς και στις προσδοκίες των καταναλωτών. η) Προστασία και προώθηση της βιολογικής γεωργίας και της ολοκληρωμένης παραγωγής, καθώς και κάθε άλλης μεθόδου παραγωγής που σέβεται το περιβάλλον, καθώς και προϊόντων που αναγνωρίζονται στο πλαίσιο συστημάτων για την ποιότητα θ) Κατάρτιση τυποποιημένων συμβάσεων στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής που είναι συμβατές με την εθνική και την κοινοτική νομοθεσία ανταγωνισμού. ι) Προώθηση της υιοθέτησης μέτρων ρύθμισης της προσφοράς, σύμφωνα με την εθνική και την κοινοτική νομοθεσία για τον ανταγωνισμό. ια) Διεξαγωγή συλλογικών διαπραγματεύσεων για την τιμή, κάθε φορά που ισχύουν υποχρεωτικές συμβάσεις σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ. ιβ) Ανάπτυξη μεθόδων για τον έλεγχο και τη βέλτιστη χρήση των κτηνιατρικών φαρμάκων, των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και άλλων συντελεστών παραγωγής με σκοπό την εξασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων και την προστασία του περιβάλλοντος. ιγ) Ανάλυση πρωτοβουλιών που τελικά στοχεύουν σε μια καλύτερη προστασία του περιβάλλοντος. ιδ) Προώθηση της αποτελεσματικότητας των διαφόρων σταδίων της τροφικής αλυσίδας μέσω δράσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, τη μείωση των επιπτώσεων από τη μελέτη για τις γεωργικές διεπαγγελματικές οργανώσεις (ΔΟ) στην ΕΕ. Στόχοι για το περιβάλλον ή τον περιορισμό της σπατάλης τροφίμων σε όλο το μήκος της αλυσίδας. ιε) Ανάπτυξη και διεξαγωγή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων προς όφελος όλων των φορέων της τροφικής αλυσίδας για τη διασφάλιση της

	<p>ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, των επιχειρήσεων τροφίμων και του προσωπικού, καθώς και για την προσέλκυση ειδικευμένου προσωπικού από νέους στην τροφική αλυσίδα. ιστ) Εκπόνηση μελετών σχετικά με αιφφορικές μεθόδους παραγωγής και τάσεις της αγοράς, καθώς και σε σχέση με τις τιμές και το κόστος που, υπό την προϋπόθεση ότι είναι αντικειμενικά, διαφανή και επαληθεύσιμα και έχοντας υπόψη τις διατάξεις της ΕΕ που ενδέχεται να ισχύουν για ένα συγκεκριμένο τομέα, μπορεί να χρησιμοποιηθούν ως σημείο αναφοράς για τον καθορισμό των τιμών στο πλαίσιο των ιδιωτικών συμβατικών συμφωνιών. ιζ) Ανάπτυξη και εφαρμογή δραστηριοτήτων κατάρτισης, με σκοπό την εξασφάλιση καλύτερων επαγγελματικών προσόντων και προοπτικών για όσους εργάζονται στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής. ιη) Κάθε άλλη δραστηριότητα που το δίκαιο της ΕΕ μπορεί να προβλέψει.</p>
FR	<p>Η εθνική νομοθεσία απαριθμεί 8 διαφορετικούς στόχους που οι ΔΟ μπορεί να επιδιώκουν. Αν και λιγότεροι από τον κατάλογο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013, συνολικά, οι στόχοι που προσδιορίζονται από την ΕΕ και από το εθνικό δίκαιο φαίνεται να είναι ίδιοι. Ωστόσο, ο εθνικός κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός και άλλοι στόχοι μπορούν να περιληφθούν στο καταστατικό των ΔΟ: Η επικύρωση / απόρριψή τους στη συνέχεια γίνεται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αναγνώρισης.</p>
FR	<p>Η εθνική νομοθεσία απαριθμεί 8 διαφορετικούς στόχους που οι ΔΟ μπορεί να επιδιώκουν. Αν και λιγότεροι από τον κατάλογο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013, συνολικά, οι στόχοι που προσδιορίζονται από την ΕΕ και από το εθνικό δίκαιο φαίνεται να είναι ίδιοι. Ωστόσο, ο εθνικός κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός και άλλοι στόχοι μπορούν να περιληφθούν στο καταστατικό των ΔΟ: Η επικύρωση / απόρριψή τους στη συνέχεια γίνεται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αναγνώρισης.</p>
GR	<p>Η εθνική νομοθεσία απαιτεί από τις ΔΟ να ακολουθούν έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους στόχους: α) Συμβολή στο σχεδιασμό, τη διαμόρφωση και την εφαρμογή της στρατηγικής και την ανάπτυξη όλων των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στην παρ. 1 και, γενικότερα, η θεσμική στήριξη των προϊόντων στις αγορές. β) Καθορισμό συγκεκριμένων ζητημάτων και προώθηση της σύναψης συμφωνιών μεταξύ των μελών για περιορισμένο χρονικό διάστημα ή για μια ορισμένη γεωγραφική περιοχή ή για την αντιμετώπιση προσωρινών αναγκών, ιδίως μέσω της δημιουργίας διεπαγγελματικών συμφωνιών ή κανόνων δράσης, κωδίκων συμπεριφοράς ή των κανόνων εφαρμογής των εναρμονισμένων πρακτικών, με την προϋπόθεση ότι αυτά δεν έρχονται σε σύγκρουση με την εθνική ή κοινοτική νομοθεσία. γ) Συμβολή στην οργάνωση και τη διαχείριση των αγορών με διαφάνεια, καλύτερη προσαρμογή των προϊόντων σε προγράμματα βελτίωσης της ποιότητας, καθώς και τον καλύτερο συντονισμό της διανομής των προϊόντων. δ) Ενίσχυση των μέτρων για την ασφάλεια των προϊόντων, κυρίως του τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής, ιδίως μέσω ελέγχων του προϊόντος, για την προστασία των χρηστών και των καταναλωτών, καθώς και την ορθή διαχείριση των σημάτων ποιότητας που έχουν εκδοθεί από τον Οργανισμό Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (AGROCERT). ε) Ανάπτυξη της έρευνας, της βελτίωσης των γνώσεων, της συλλογής πληροφοριών, σχετικά με τον προσανατολισμό της παραγωγής σε προϊόντα που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της αγοράς, τις προτιμήσεις και προσδοκίες των καταναλωτών, ιδίως όσον αφορά την ποιότητα των προϊόντων, προστασία του εδάφους και την των υδάτων και γενικά σεβασμό για το περιβάλλον. στ) Προαγωγή και προστασία της βιολογικής γεωργίας και των ονομασιών προέλευσης, των γεωγραφικών ενδείξεων και των σημάτων ποιότητας.</p>
HU	<p>Εθνική νομοθεσία απαιτεί οι ΔΟ να ακολουθούν τουλάχιστον έναν από πολλούς στόχους του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 στον οποίο αναφέρεται η εθνική νομοθεσία.</p>
HR	<p>Η Εθνική νομοθεσία αναπαράγει αυτολεξεί τους στόχους που οι ΔΟ μπορούν να</p>

	ακολουθήσουν, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013
IT	Η Εθνική νομοθεσία δεν αναφέρει αναλυτικά τους στόχους, αλλά αντ' αυτού αναφέρεται σε εκείνους που προσδιορίζονται από τη νομοθεσία της ΕΕ.
LV	Η Εθνική νομοθεσία δεν αναφέρει κανένα ειδικό στόχο για τις ΔΟ, αλλά αναφέρεται αντιθέτως σε αυτούς που περιέχονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 ΜΤ. Μόνο η εθνική νομοθεσία που ρυθμίζει θέματα ΔΟ στον τομέα των φρούτων και λαχανικών περιέχει ορισμένες διατάξεις σε αυτόν τον τομέα που αναφέρεται στους στόχους που αναφέρονται στους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 και 1182/2007
NL	Η εθνική νομοθεσία απαιτεί από τις ΔΟ να ακολουθήσουν έναν ή περισσότερους από τους στόχους που οι οντότητες αυτές μπορούν να ακολουθήσουν, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013.
PL	Όχι
PT	Μεταξύ των στόχων που οι ΔΟ στον τομέα των αγροτροφίμων μπορούν να ακολουθήσουν, η εθνική νομοθεσία απαριθμεί τα εξής: α) Συμβολή στη βελτίωση της γνώσης και της διαφάνειας των αγορών, ιδίως μέσω της συγκέντρωσης στατιστικών στοιχείων και ανάλυσης των τάσεων, καθώς και για τη δημιουργία των συμβασιακών σχέσεων μεταξύ των σχετικών οικονομικών φορέων. β) Προώθηση των προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την έρευνα με στόχο την καινοτομία και την εισαγωγή των αναγκαίων προσαρμογών που οι αγορές μπορεί να απαιτούν. γ) Διοργάνωση ενημερωτικών εκστρατειών για την προώθηση των γεωργικών προϊόντων διατροφής σε εθνικές ή εξωτερικές αγορές, δηλαδή με στόχο την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και την είσοδο σε νέες αγορές. δ) Διασφάλιση του ποιοτικού ελέγχου κατά το στάδιο της παραγωγής, επεξεργασίας και αποθήκευσης του τελικού προϊόντος ε) Ενθάρρυνση της απόδοσης των ελέγχων της ασφάλειας και της ποιότητας στ) Συμβολή στην προστασία της Μελέτης για τις γεωργικές διεπαγγελματικές οργανώσεις (ΔΟ) στην ΕΕ, κυρίως με το σχεδιασμό και την υλοποίηση λύσεων που θα λαμβάνουν υπόψη την οικονομική όσο και περιβαλλοντική βιωσιμότητα. ζ) Οργάνωση των δράσεων που στοχεύουν στην εξασφάλιση επαρκούς ισορροπίας μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης στον τομέα ενδιαφέροντος η) Συμβολή προς την πιστοποίηση του τελικού προϊόντος. Η εθνική νομοθεσία που διέπει τις ΔΟ στον τομέα της δασοκομίας απαριθμεί αυτούς τους πρόσθετους στόχους: α) Συμβολή και ενθάρρυνση της εφαρμογής των προγραμμάτων κατάρτισης με στόχο την αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων του προσωπικού που εργάζεται στον τομέα της δασοκομίας. β) Ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης των δασικών προϊόντων για την παραγωγή ενέργειας, με σκοπό την εξασφάλιση της βέλτιστης διαχείρισης των πηγών ενέργειας, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος.
RO	Η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι η ΔΟ μπορεί να ακολουθήσει τουλάχιστον δύο από τους ακόλουθους στόχους: α) Συμβολή στην εύρυθμη λειτουργία των αγορών, με την προώθηση ορισμένων προϊόντων, λαμβάνοντας υπόψη ποσοτικές και ποιοτικές ανάγκες της αγοράς. β) Εξασφάλιση της αναγκαίας διαφάνειας για την ορθή λειτουργία της κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών. γ) Κατάρτιση τυποποιημένων συμβάσεων συμβατών με το δίκαιο της ΕΕ. δ) Συμβολή προς την αποκεντρωμένη εφαρμογή των εθνικών και κοινοτικών γεωργικών πολιτικών. ε) Ενίσχυση της ασφάλειας των τροφίμων, ιδίως με τη διασφάλιση της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων, ενεργώντας προς το συμφέρον των χρηστών και των καταναλωτών. στ) Βελτίωση της γνώσης σχετικά με τη ζήτηση και την προσφορά, την συγκέντρωση της προσφοράς και τον συντονισμό και την εμπορία των προϊόντων των παραγωγών μελών. ζ) Καθιέρωση βελτιωμένης αξιοποίησης των προϊόντων, ιδίως μέσω του μάρκετινγκ και της έρευνας αγοράς, με την προώθηση των προϊόντων στην εσωτερική και

	εξωτερική αγορά. η) Συμμετοχή των μελών της ΔΟ στην εκπόνηση αναπτυξιακών στρατηγικών και προγραμμάτων για την τομέα που αντιπροσωπεύουν. θ) Εκπόνηση ερευνητικών έργων και μελετών σχετικά με τις νέες μεθόδους παραγωγής, μεταποίησης, διανομής και εξέλιξης της αγοράς. ι) Ανάπτυξη μεθόδων και μέσων που είναι αναγκαία για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων κατά τα στάδια παραγωγής και επεξεργασίας. ια) Προώθηση ορισμένων πρακτικών ολοκληρωμένης και οικολογικής παραγωγής και τεχνολογιών που διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος. ιβ) Αξιοποίηση του δυναμικού της βιολογικής γεωργίας και των ονομασιών προέλευσης, των σημάτων ποιότητας και των γεωγραφικών ενδείξεων και προστασία τους. ιγ) Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στις οργανώσεις-μέλη και υπηρεσιών κατάρτισης και προστασίας των συμφερόντωνΑΑ διαφορών μεταξύ των οργανώσεων μελών. ιδ) Δημιουργία σχέσεων και συνεργασία με εθνικούς και ξένους χρηματοδοτικούς φορείς για την εξασφάλιση πιστώσεων και την εφαρμογή ορισμένων προγραμμάτων, προκειμένου να διασφαλιστεί η ανάπτυξη βιώσιμων και ανταγωνιστικών μονάδων παραγωγής.
SK	Εθνικές κατευθυντήριες γραμμές που αναπτύχθηκαν από τις αρμόδιες αρχές, αναπαράγουν τους στόχους που αναφέρονται στον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013

Πηγή: Σύνθεση από Arcadia International

Νομικό καθεστώς των ΔΟ και διακυβέρνηση

Όπως ήδη αναφέρθηκε προηγουμένως, η νομοθεσία της ΕΕ δεν προβλέπει καμία ειδική διάταξη όσον αφορά το **νομικό καθεστώς και τη διακυβέρνηση** των ΔΟ. Από την άλλη πλευρά, το εθνικό δίκαιο ρυθμίζει συχνά αυτές τις πτυχές λεπτομερώς.

Όσον αφορά το **νομικό καθεστώς των ΔΟ**, στα περισσότερα Κράτη Μέλη (κυρίως, στη Βουλγαρία, τη Γαλλία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ιταλία, την Ισπανία, τις Κάτω Χώρες, την Πορτογαλία και τη Ρουμανία), οι οργανώσεις αυτές θεωρούνται γενικά, βάσει του εθνικού δικαίου, ως σωματεία (ενώσεις) ή / και ιδρύματα, δηλαδή **νομικά πρόσωπα του δημόσιου συμφέροντος ή κοινής ωφέλειας σύμφωνα με το ιδιωτικό δίκαιο**.

Στην Αυστρία και στη Μάλτα, από την άλλη πλευρά, η εθνική νομοθεσία τις θεωρεί απλώς ως νομικά πρόσωπα, χωρίς περαιτέρω χαρακτηρισμό.

Σε Κύπρο και Κροατία, αν και η νομοθεσία σιωπά επί του σημείου αυτού, τα έγγραφα που απαιτούνται για το σκοπό της αναγνώρισής τους δείχνουν ότι οι ΔΟ θα μπορούσαν να αναλάβουν διαφορετικές νομικές μορφές, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, της μορφής της εταιρείας, της συνεταιριστικής οργάνωσης, του σωματείου ή ενός ομίλου οικονομικού ενδιαφέροντος.

Από την άλλη πλευρά, η εθνική νομοθεσία πέντε Κρατών Μελών (Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Λετονία, Πολωνία και Σλοβακία) δεν περιέχει καμία διάταξη όσον αφορά το νομικό καθεστώς των ΔΟ.

Ορισμένα Κράτη Μέλη συνδέουν συγκεκριμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις με την ιδιότητα της ΔΟ που ορισμένες οργανώσεις μπορούν να αποκτήσουν. Για παράδειγμα, στη Γαλλία η εθνική νομοθεσία ορίζει ότι οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να συμβουλευονται τις ΔΟ όποτε αναθεωρούν τις πολιτικές που αφορούν άμεσα τον τομέα στον οποίο δραστηριοποιούνται οι εν λόγω οργανώσεις. Το γαλλικό δίκαιο αναγνωρίζει, επίσης στις ΔΟ το δικαίωμα να ενώσουν τις δυνάμεις κάτω από ομοσπονδιακές ή εταιρικές δομές, προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους τους με πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο.

Όπως στη Γαλλία, στη Ρουμανία, το εθνικό δίκαιο ορίζει, επίσης και το δικαίωμα στις ΔΟ να καλούνται από τις δημόσιες αρχές για θέματα πολιτικής που τους ενδιαφέρουν. Εκτός από αυτό, οι ΔΟ μπορούν να εκτελέσουν επίσημα καθήκοντα στο βαθμό στον οποίο οι αρμόδιες αρχές εκχωρούν εξουσίες τους για το σκοπό αυτό.

Τέλος, στην Πορτογαλία, η εθνική νομοθεσία που διέπει τις ΔΟs στον τομέα της δασοκομίας παρέχει σε ΔΟ το δικαίωμα να έχουν πρόσβαση στα μέσα ενημέρωσης παρόμοια με οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική ένωση, καθώς και την υποχρέωσή τους να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση των έργων ή δράσεων που αφορούν τη βιώσιμη ανάπτυξη των δασών.

Όσον αφορά τη **διακυβέρνηση των ΔΟ**, ενώ η εθνική νομοθεσία της πλειονότητας των Κρατών Μελών δεν περιέχει καμία διάταξη στο θέμα αυτό, στη Βουλγαρία, τη Γαλλία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Πορτογαλία, την Ισπανία και τη Ρουμανία το εθνικό δίκαιο ρυθμίζει το ζήτημα αυτό σε διαφορετικό βαθμό.

Στη Βουλγαρία, για παράδειγμα, λόγω της φύσης τους, των νομικών προσώπων δημοσίου συμφέροντος, η εθνική νομοθεσία απαιτεί από κάθε ΔΟ να θεσπίσει μια Γενική Συνέλευση και μια Εκτελεστική Επιτροπή ως φορείς διαχείρισης της οργάνωσης. Παρόμοιοι κανόνες μπορούν να βρεθούν στην Ρουμανία, όπου η εθνική νομοθεσία προβλέπει επίσης τη σύσταση μιας διαιτησίας και ένα πάνελ ελέγχου.

Στη Γαλλία, η εθνική νομοθεσία επιτρέπει στις ΔΟ να ομαδοποιούν τα μέλη τους που προέρχονται από εξειδικευμένα τμήματα ή τμήματα με βάση τα κοινά συμφέροντα, τα οποία μπορεί να αφορούν, για παράδειγμα, συγκεκριμένα προϊόντα σε μια ευρύτερη κατηγορία προϊόντων, εκτός από την επιβολή της δημιουργίας ενός φορέα διαμεσολάβησης για την αντιμετώπιση των διαφορών μεταξύ των μελών τους.

Επιπλέον, στην Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Πορτογαλία, την Ρουμανία και την Ισπανία έχουν όλες συγκεκριμένους κανόνες σε ισχύ για ρύθμιση της πρόσβασης των ΔΟ από νέα μέλη. Ωστόσο, ενώ στην Ελλάδα, την Ουγγαρία και τη Ρουμανία, η εθνική νομοθεσία προβλέπει απλώς ότι το καταστατικό της ΔΟ πρέπει να ρυθμίζει τους όρους υπό τους οποίους τα νέα μέλη θα προσχωρούν στην οργάνωση, τόσο η πορτογαλική όσο και η ισπανική νομοθεσία αναγνωρίζουν το **δικαίωμα συμμετοχής** σε οργανώσεις που πληρούν τα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας που τίθενται από το νόμο για το σκοπό αυτό (για το θέμα αυτό βλέπε επίσης παρακάτω παράγραφο στ). Είναι ενδιαφέρον ότι, η Πορτογαλία και η Ισπανία είναι επίσης τα μόνα δύο Κράτη Μέλη των οποίων η εθνική νομοθεσία προβλέπει ρητά οι ΔΟ να εξασφαλίζουν ισότιμη συμμετοχή των μελών τους στο επίπεδο των διοικητικών οργάνων της οργάνωσης.

Ο Πίνακας 7 παρέχει μια επισκόπηση της εθνικής νομοθεσίας των Κρατών Μελών αναφορικά με το νομικό καθεστώς και τις απαιτήσεις διακυβέρνησης για τις ΔΟ.

Πίνακας 7: Επισκόπηση των εθνικών νομοθεσιών των Κρατών Μελών που ρυθμίζουν το νομικό καθεστώς και πτυχές της διακυβέρνησης των ΔΟ

Κ-Μ	Νομικό καθεστώς ΔΟ	Απαιτήσεις διακυβέρνησης
ΑΤ	Οντότητες με νομική προσωπικότητα	Όχι
ΒΕ	Όχι	Όχι
ΒΓ	Μη κερδοσκοπικές ενώσεις καταχωρημένες σύμφωνα με την Πράξη που αναφέρεται στα εθνικά μη κερδοσκοπικά Νομικά Πρόσωπα	Όπως και κάθε άλλη μη κερδοσκοπική ένωση, οι ΔΟ πρέπει να έχουν μια γενική συνέλευση και μια εκτελεστική επιτροπή ως όργανα
ΚΥ	Αν και δεν διευκρινίζεται, φαίνεται ότι οι ΔΟ είναι δυνατό να είναι εταιρείες ή συνεταιρισμοί.	Όχι
ΚΖ	Όχι	Όχι
ΔΕ	Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου	Όχι
ΕΣ	Οντότητες δημοσίου συμφέροντος ιδιωτικού δικαίου με δική τους νομική προσωπικότητα διακριτή από εκείνη των μελών τους	Η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι το καταστατικό των ΔΟ πρέπει: α) να ρυθμίζει τις λεπτομέρειες της πρόσβασης για τα νέα μέλη καθώς και τους κανόνες αποχώρησης. β) Να εγγυάται την εγγραφή στη ΔΟ νέων μελών που πληρούν ορισμένα ελάχιστα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας. γ) Να καθιστά δεσμευτικές τις συμφωνίες και αποφάσεις της ΔΟ για όλα τα μέλη. δ) Να διασφαλίζει την ισότιμη συμμετοχή στη διακυβέρνηση της ΔΟ μεταξύ της πλευράς της παραγωγής, αφενός,

		και των υπολοίπων σταδίων της αλυσίδας παραγωγής, αφετέρου.
FR	Αν και δεν διευκρινίζεται, οι περισσότερες αποτελούν ενώσεις προσώπων, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Οι ΔΟ μπορεί να κληθούν από τις δημόσιες αρχές να διατυπώσουν τις απόψεις τους, όταν επανεξετάζονται θέματα πολιτικής που αφορούν τον κλάδο τους. Μπορούν να ενώσουν τις προσπάθειές τους σε ομοσπονδίες για να υποστηρίξουν τους στόχους τους και να εξουσιοδοτούν άλλες ΔΟ να ενεργούν για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων.	Μέλη των ΔΟ μπορούν να ομαδοποιούνται κατά δραστηριότητα και να συνεργάζονται σε τμήματα υπεύθυνα για ένα ή περισσότερα προϊόντα. Η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι τα καταστατικά των ΔΟ πρέπει να προβλέπουν τη δημιουργία ενός σώματος διαμεσολάβησης με σκοπό την επίλυση διαφορών που μπορεί να προκύψουν μεταξύ των μελών των ΔΟ.
GR	Νομικά πρόσωπα δημόσιου συμφέροντος ιδιωτικού δικαίου	Η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι το καταστατικό της ΔΟ πρέπει να ρυθμίσει τις λεπτομέρειες πρόσβασης νέων μελών.
HU	Νομικά πρόσωπα δημόσιου συμφέροντος ιδιωτικού δικαίου	Η εθνική νομοθεσία ορίζει ότι οι ΔΟ πρέπει να αποτελούν οργανώσεις ανοιχτές σε κάθε σχετικό ενδιαφερόμενο μέρος πρόθυμο να ενταχθεί σε αυτές.
HR	Δεν διευκρινίζεται, αν και θα πρέπει να υπόκεινται στο καθεστώς που εφαρμόζεται ανάλογα με τη νομική τους μορφή (π.χ. ένωση, συνεταιρισμός, ομάδα οικονομικού ενδιαφέροντος).	Όχι
IT	Νομικό πρόσωπο δημοσίου συμφέροντος ιδιωτικού δικαίου	Όχι
LV	Όχι	Όχι
MT	Οντότητες με τη δική τους νομική προσωπικότητα διακριτή από εκείνη των μελών τους	Όχι
NL	Δεν διευκρινίζεται αν και στην πράξη είναι συνήθως ενώσεις ή ιδρύματα δηλαδή νομικές οντότητες δημοσίου συμφέροντος ιδιωτικού δικαίου	Όχι
PL	Όχι	Όχι
PT	Νομικά πρόσωπα δημόσιου συμφέροντος ιδιωτικού δικαίου. Η εθνική νομοθεσία που διέπει τις ΔΟ στο δασικό τομέα απαριθμεί τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εν λόγω φορέων. Αυτά περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα να έχουν πρόσβαση στα μέσα ενημέρωσης παρόμοια με επαγγελματικές ενώσεις την υποχρέωση να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές στην εφαρμογή σχεδίων ή δράσεων που αφορούν την αειφόρο ανάπτυξη των δασών.	Η εθνική νομοθεσία ορίζει ότι το καταστατικό των ΔΟ πρέπει α) Εγγυάται την πρόσβαση στη ΔΟ από κάθε σχετική εθνική, περιφερειακή ή τοπική οργάνωση σύμφωνα με κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας που ορίζονται από το εθνικό δίκαιο. β) Εξασφαλίζει ίση συμμετοχή του κάθε επαγγελματικού κλάδου που συμμετέχει στη ΔΟ στο επίπεδο των οργάνων της. γ) Παρέχει τη δυνατότητα στα διοικητικά όργανα της ΔΟ για καθορισμό εισφοράς στα μέλη της.

RO	Νομικά πρόσωπα δημοσίου συμφέροντος ιδιωτικού δικαίου με δικαιώματα α) Να συμμετέχουν σε διαβούλευση σε σχέση με ορισμό, προσανατολισμό και ρύθμιση τομεακών πολιτικών και β) Να τους ανατίθενται επίσημα ειδικά καθήκοντα από τις αρμόδιες αρχές.	Η εθνική νομοθεσία απαιτεί τα καταστατικά των ΔΟ να προβλέπουν τη θέσπιση των ακόλουθων οργάνων διακυβέρνησης: Γενική Συνέλευση, Διοικητικό Συμβούλιο, Ελεγκτές και ομάδα Διαιτησίας. Το καταστατικό της ΔΟ πρέπει επίσης να συμμορφώνεται με ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά το περιεχόμενό του, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, διατάξεων που καθορίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών της ΔΟ, πρόσβαση και αποχώρηση μελών από τη ΔΟ, σύνθεση των οργάνων διακυβέρνησης, εξασφάλιση ίσης συμμετοχής όλων των μελών, διαδικασίες λήψης αποφάσεων και κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του καταστατικού.
SK	Όχι	Όχι

Πηγή: Σύμβαση Arcadia International

3.1.4. Εθνικοί κανόνες που διέπουν την αναγνώριση των ΔΟ

Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 καθορίζει έναν αριθμό απαιτήσεων με σκοπό τη ρύθμιση της αναγνώρισης των ΔΟ από τα Κράτη Μέλη. Μεταξύ αυτών, στο παρόν τμήμα δίδεται ιδιαίτερη σημασία στις ΔΟ, ώστε να :

- Μπορούν να καθιερωθούν σε όλους τους τομείς των γεωργικών ειδών διατροφής που απαριθμούνται στο Άρθρο 1 παρ. 2 του Κανονισμού (Άρθρο 157 παρ. 1, πρώτη περίοδος) **(τομεακό πεδίο εφαρμογής)** και
- Πρέπει να ασκούν τις δραστηριότητές τους σε μία ή περισσότερες περιφέρειες της επικράτειας του οικείου Κράτους Μέλους (Άρθρο 158, παρ. 1, στοιχείο β) ή στο έδαφος περισσότερων του ενός κράτους μέλους, στην περίπτωση των διακρατικών ΔΟ σύμφωνα με τον Κανονισμό 2016/232 ΕΕ **(γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής)**.

Από την άλλη πλευρά, η νομοθεσία της ΕΕ δεν περιέχει καμία διάταξη σχετικά με τον **μέγιστο αριθμό των ΔΟ** που μπορεί να αναγνωριστεί σε εθνικό επίπεδο.

Εκτός από αυτό, κάθε φορά που ΔΟ αναγνωρίζονται σε εθνικό επίπεδο, το Άρθρο 158 παρ. 5 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 απαιτεί από τα κράτη μέλη να διαθέτουν κανόνες που να επιτρέπουν:

- **Ανάκληση της αναγνώρισης**, όταν οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση παύουν να υπάρχουν

- **Παρακολούθηση των δραστηριοτήτων των ΔΟ** μέσω τακτικών ελέγχων με σκοπό την επαλήθευση ότι οι ΔΟ δεόντως πληρούν τις προϋποθέσεις αναγνώρισης, και
- Εφαρμογή **κυρώσεων** σε περίπτωση μη συμμόρφωσης ή παρατυπιών που μπορούν να αποδοθούν σε ΔΟ στο πλαίσιο της εφαρμογής του Κανονισμού, συμπεριλαμβανομένης της ανάκλησης της αναγνώρισης, εάν είναι απαραίτητο.

Τομεακό πεδίο εφαρμογής των ΔΟ

Όσον αφορά τις ΔΟ **τομεακού πεδίου εφαρμογής**, έχει ήδη σημειωθεί ότι αρκετά Κράτη Μέλη - μεταξύ των οποίων η Αυστρία, το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Κροατία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ουγγαρία, οι Κάτω Χώρες και η Πολωνία - έχουν ρυθμίσει το θέμα αυτό σε εθνικό επίπεδο, σε πλήρη συμφωνία με τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.

Η εθνική νομοθεσία στη Γερμανία προβλέπει κατάλογο τομέων ευρύτερο από τον κατάλογο του εν λόγω Κανονισμού, αν και αποκλείει ρητά το κρασί, καθώς αυτό το προϊόν υπόκειται σε ειδικό ρυθμιστικό καθεστώς σε εθνικό επίπεδο.

Από την άλλη πλευρά, η εθνική νομοθεσία στην Ελλάδα, τη Μάλτα, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία και την Ισπανία αναφέρεται στη δυνατότητα ίδρυσης ΔΟ στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής στο σύνολό τους, χωρίς όμως περαιτέρω καθορισμό των συγκεκριμένων υποτομέων που μπορεί να ενδιαφέρονται.

Τέλος, η εθνική νομοθεσία στην Τσεχική Δημοκρατία, τη Λετονία και τη Σλοβακία παρέχει σήμερα τη νομική βάση για τη ρύθμιση των ΔΟ αποκλειστικά στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων.

Γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των ΔΟ

Όσον αφορά το **γεωγραφικό πεδίο** εντός του οποίου μια ΔΟ μπορεί να λειτουργήσει, επτά Κράτη Μέλη φαίνεται να έχουν θεσπίσει διατάξεις στον τομέα αυτό, σύμφωνα με το Άρθρο 158 παρ. 1, στοιχείο (β) του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, το οποίο επιτρέπει την αναγνώριση των ΔΟ που λειτουργούν σε μία ή περισσότερες περιοχές του οικείου εδάφους.

Όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω, στην Ισπανία, η αρμοδιότητα για την αναγνώριση των εθνικών και περιφερειακών ΔΟ βρίσκεται αντίστοιχα στις αρμόδιες αρχές της κεντρικής κυβέρνησης και εκείνες των Αυτόνομων Κοινοτήτων που έχουν καταρτίσει νομοθεσία για τις ΔΟ.

Στην Ιταλία, παρά το γεγονός ότι μια Περιφέρεια έχει θεσπίσει νομοθεσία για την αναγνώριση των ΔΟ, οι αρμόδιες αρχές σε κεντρικό επίπεδο είναι της άποψης ότι η χορήγηση της

αναγνώρισης είναι αποκλειστική αρμοδιότητά τους και το διευκρίνισαν αυτό στο νέο πλαίσιο για τις ΔΟ που εγκρίθηκε το 2015.

Στην Ουγγαρία, από την άλλη πλευρά, η εθνική νομοθεσία προβλέπει την ίδρυση ΔΟ μόνο αν έχουν εθνική σημασία. Η νομοθεσία στην Αυστρία, τη Βουλγαρία, την Κύπρο, την Τσεχική Δημοκρατία, τη Λετονία, τη Μάλτα και τη Σλοβακία δεν περιέχει καμία ειδική διάταξη στο θέμα αυτό.

Σε κανένα κράτος μέλος δεν φαίνεται να υπάρχουν διατάξεις που ασχολούνται με τη δημιουργία διακρατικών ΔΟ.

Αριθμός ΔΟ

Η εθνική νομοθεσία των περισσότερων Κρατών Μελών δεν προβλέπει οποιουδήποτε συγκεκριμένους περιορισμούς ως προς τον **μέγιστο αριθμό** ΔΟ που μπορεί να ιδρυθούν σε έναν τομέα ή ένα τμήμα της αγοράς αναγνωρίσιμο μέσω ενός προϊόντος ή μιας κατηγορίας προϊόντων.

Στα υπόλοιπα κράτη μέλη (π.χ. Γαλλία, Ελλάδα, Ουγγαρία, τη Μάλτα, την Πορτογαλία και την Ισπανία), ο γενικός κανόνας είναι ότι **μόνο μια ΔΟ** μπορεί να ιδρυθεί. Ωστόσο, η εθνική νομοθεσία των κρατών μελών που εξετάζεται διαφέρει σημαντικά ως προς τον οικείο τομέα ή / και συγκεκριμένο τμήμα της αγοράς που πρέπει να ληφθεί υπόψη για το σκοπό αυτό.

Κατά συνέπεια, το εθνικό δίκαιο στη Γαλλία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία και την Πορτογαλία ορίζει ότι μόνο μια ΔΟ μπορεί να συσταθεί για κάθε προϊόν ή κατηγορία προϊόντων. Από την άλλη πλευρά, η Ισπανική νομοθεσία κάνει αναφορά στον τομέα ή την κατηγορία προϊόντων, ενώ το δίκαιο της Μάλτας αναφέρεται μόνο στην κατηγορία προϊόντων. Τέλος, στην Ιταλία, η εθνική νομοθεσία λαμβάνει υπόψη το σύνολο των όρων (δηλ. τον τομέα, το προϊόν και την κατηγορία προϊόντων).

Για τους σκοπούς της αναγνώρισης των ΔΟ και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία της Γαλλίας, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας, τα προϊόντα που αναγνωρίζονται στο πλαίσιο συστημάτων ποιότητας της ΕΕ ή μιας πιστοποιημένης ποιότητας πρέπει να θεωρηθούν ως αυτοδύναμα προϊόντα, σε αντίθεση με παρόμοια προϊόντα που παράγονται μέσω συμβατικών μεθόδων παραγωγής και επεξεργασίας.

Ο Πίνακας 8 παρέχει μια επισκόπηση των τομεακών και γεωγραφικών πεδίων εφαρμογής που μια ΔΟ μπορεί να έχει σύμφωνα με τη νομοθεσία των Κρατών Μελών, επιπλέον των οποιωνδήποτε περιορισμών που η εθνική νομοθεσία επιβάλλει σε σχέση με τον μέγιστο αριθμό ΔΟ που επιτρέπονται ανά τομέα, προϊόν ή / και κατηγορία προϊόντων.

Πίνακας 8: Επισκόπηση της νομοθεσίας των Κρατών Μελών που ρυθμίζει τους τομείς στους οποίους μπορούν να συσταθούν ΔΟ, τη γεωγραφική τους κάλυψη και τον μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό τέτοιων οργανώσεων

K-M	Τομείς	Γεωγραφική κάλυψη
AT	Όλοι οι τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013	Όχι
BE	Όλοι οι τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 εκτός από τη ζάχαρη	Εθνικά και Περιφερειακά
BG	Όλοι οι τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, που έχουν σχέση με την εθνική οικονομία	Όχι
CY	Όλοι οι τομείς που περιλαμβάνονται στην εθνική νομοθεσία	Όχι
CZ	Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα	Όχι
DE	Όλοι οι τομείς που αναφέρονται στην εθνική νομοθεσία με εξαίρεση το κρασί που υπόκειται σε ειδικό καθεστώς	Εθνικά και Περιφερειακά
ES	Όλα τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων της κτηνοτροφίας, της δασοκομίας και της αλιείας, καθώς και την επεξεργασία τους και την εμπορία	Εθνικά και Περιφερειακά
FR	Όλοι οι τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της αλιείας	Εθνικά και Περιφερειακά
GR	Γεωργικά προϊόντα, αγροτρόφιμα, αλιεία και δασοκομία, οριζόμενα από το εθνικό δίκαιο	Εθνικά και Περιφερειακά
HU	Όλοι οι τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013	Εθνικά
HR	Όλοι οι τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, που έχουν σχέση με την εθνική οικονομία	Όχι
IT	Όλοι οι τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013	Εθνικά και Περιφερειακά
LV	Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα	Όχι
MT	Τομείς γεωργίας και αλιείας, όπως ορίζονται από την εθνική νομοθεσία	Όχι
NL	Όλοι οι τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, που έχουν σχέση με την εθνική οικονομία	Εθνικά και Περιφερειακά
PL	Όλοι οι τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 εκτός από φρούτα και λαχανικά	Όχι
PT	Γεωργικά προϊόντα, αγροτρόφιμα και δασοκομία, όπως ορίζονται από το εθνικό δίκαιο	Εθνικά και Περιφερειακά
RO	Γεωργικά προϊόντα, αγροτρόφιμα, όπως ορίζονται από την εθνική νομοθεσία	Εθνικά και Περιφερειακά
SK	Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα	Όχι

Πηγή: Σύνοψη από την Arcadia International

Ανάκληση

Τα περισσότερα Κράτη Μέλη έχουν σήμερα διατάξεις οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα στις αρμόδιες αρχές να **ανακαλέσουν την αναγνώριση** από μια ΔΟ, όταν δεν πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις αναγνώρισης ή σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις νομικές απαιτήσεις που ισχύουν για τις ΔΟ. Στην Ελλάδα και την Πολωνία η ανάκληση της αναγνώρισης μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κύρωση κατά των παρατυπιών ή μη-συμμόρφωσης που οφείλεται στις ΔΟ.

Μόνο η Αυστρία και το Βέλγιο, δύο Κράτη Μέλη που δεν διαθέτουν προς το παρόν αναγνωρισμένες ΔΟ, δεν έχουν ειδικές διατάξεις σχετικά με την ανάκληση της αναγνώρισης στην εθνική τους νομοθεσία.

Παρακολούθηση

Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν σήμερα διατάξεις που επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να εποπτεύουν τις δραστηριότητες των ΔΟ .

Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, **η εποπτεία από τις αρμόδιες αρχές** μπορεί να αποτελείται από διαφορετικές δραστηριότητες, που μπορεί να εκτείνονται από την υποχρέωση των ΔΟ να υποβάλλουν στις αρμόδιες αρχές ετήσιες εκθέσεις δραστηριότητας και οικονομικές καταστάσεις (για παράδειγμα, στη Γαλλία, την Ελλάδα, τις Κάτω Χώρες, την Πορτογαλία και την Ρουμανία) μέχρι την εκτέλεση επιτόπιων επιθεωρήσεων (για παράδειγμα, στη Βουλγαρία, την Τσεχική Δημοκρατία, την Κροατία και την Ισπανία).

Ωστόσο, η εθνική νομοθεσία στο Βέλγιο, τη Γερμανία, την Ιταλία, τη Λετονία και τη Μάλτα δεν προβλέπει λεπτομερείς απαιτήσεις σχετικά με τον τρόπο παρακολούθησης των ΔΟ, που θα πρέπει να εκτελούνται από τις αρμόδιες αρχές. Η Αυστρία, η Κύπρος και η Σλοβακία είναι τα μόνα κράτη μέλη όπου δεν υπάρχουν προς το παρόν ρητές διατάξεις σχετικά με την παρακολούθηση των ΔΟ από τις αρμόδιες αρχές.

Κυρώσεις

Σε σχέση με τις κυρώσεις για παραβάσεις των νομικών απαιτήσεων που ισχύουν για τις ΔΟ και με εξαίρεση της δυνατότητας να ανακαλούν την αναγνώριση, η πλειονότητα των κρατών μελών (Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Λετονία, Πορτογαλία, Ρουμανία και Σλοβακία) δεν φαίνεται να έχει ειδικές διατάξεις σε ισχύ για την επιβολή οικονομικών κυρώσεων.

Από την άλλη πλευρά, διατάξεις για τη θέσπιση κυρώσεων για τη μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις που ισχύουν για τις ΔΟ, υπάρχουν στην Κροατία, την Τσεχική Δημοκρατία, την

Ουγγαρία, την Ιταλία, τη Μάλτα, την Ολλανδία και την Ισπανία. Ωστόσο, στην Ιταλία, η εθνική νομοθεσία καθορίζει το όριο των εφαρμοστέων χρηματικών ποινών μόνο για καταστάσεις που αφορούν την παραβίαση από μη μέλη των κανόνων των ΔΟ που υπόκεινται σε επέκταση. Υπάρχουν, επίσης, παρόμοιες διατάξεις στην Ολλανδία. Η εθνική νομοθεσία στην Κύπρο αναφέρεται επίσης σε κυρώσεις, αν και δεν διευκρινίζει τη φύση και το ύψος τους.

Αρμόδιες αρχές

Για λόγους πληρότητας, αξίζει να σημειωθεί ότι η νομοθεσία όλων των Κρατών Μελών με εθνικό πλαίσιο για ΔΟ προσδιορίζει με σαφήνεια τις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για τη χορήγηση και την ανάκληση της αναγνώρισης. Σε γενικές γραμμές, όταν η εθνική νομοθεσία προβλέπει κυρώσεις για παραβίαση των νομικών απαιτήσεων που ισχύουν για τις ΔΟ, οι αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για τις διαδικασίες αναγνώρισης και ανάκλησης έχουν επίσης εκτελεστικές εξουσίες.

Στη μεγάλη πλειονότητα των Κρατών Μελών αυτές οι λειτουργίες αναθέτονται σε **ενιαία αρμόδια αρχή**, η οποία είναι, στις περισσότερες περιπτώσεις, ο υπουργικός φορέας που είναι υπεύθυνος για τη γεωργία, την αγροτική ανάπτυξη ή / και την πολιτική για τα τρόφιμα.

Υπάρχουν, ωστόσο, ορισμένες **εξαιρέσεις**. Στη Γερμανία, για παράδειγμα, η αναγνώριση των ΔΟ αποτελεί αρμοδιότητα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Προστασίας των Καταναλωτών, το οποίο επικουρείται στο έργο αυτό από μια ιδιωτικοποιημένη εταιρεία. Στη Γαλλία, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγρο-τροφίμων και Δασών είναι υπεύθυνο για την αναγνώριση των ΔΟ και επικουρείται στο έργο αυτό από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Στην Ολλανδία, η αρμόδια αρχή για τη χορήγηση αναγνώρισης στις ΔΟ είναι το Υπουργείο Οικονομικών. Στην Πολωνία και στη Σλοβακία, από την άλλη πλευρά, δύο διαφορετικές αρμόδιες αρχές συμμετέχουν στη διαδικασία αναγνώρισης των ΔΟ σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Τέλος, όσον αφορά την Ισπανία, την εθνική και περιφερειακή νομοθεσία ορίζουν οι αντίστοιχες αρμόδιες αρχές, όταν πρόκειται για την αναγνώριση των ΔΟ. Οι αρμόδιες εθνικές αρχές, ιδίως, οργανώνουν ευρείες διαβουλεύσεις σχετικά με την αναγνώριση και την ανάκληση μέσω του Γενικού Συμβουλίου για τις ΔΟ, ένα σώμα που αποτελείται από εκπροσώπους αρκετών άλλων αρχών, τις Αυτόνομες Κοινότητες, καθώς και οργανώσεις καταναλωτών.

Ο Πίνακας 9 παρέχει μια επισκόπηση της εφαρμοστέας νομοθεσίας στα Κράτη Μέλη σχετικά με την ανάκληση της αναγνώρισης, τις κυρώσεις για τη μη συμμόρφωση των ΔΟ και τις αρμόδιες αρχές για την αναγνώριση, την ανάκληση και την επιβολή.

Πίνακας 9:	Εθνικές		Αρμόδια Αρχή
-------------------	----------------	--	---------------------

Επισκόπηση των εθνικών διατάξεων σχετικά με την ανάκληση της αναγνώρισης, τις εφαρμοζόμενες κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης των νομικών απαιτήσεων που ισχύουν για τις ΔΟ και τις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την αναγνώριση, την ανάκληση και επιβολή Κ-Μ	διατάξεις σχετικά με ανάκληση αναγνώρισης	Κυρώσεις για την παραβίαση των απαιτήσεων των ΔΟ	
AT	Όχι	Όχι	Agramarkt Austria
BE	Όχι	Όχι	Υπουργείο Γεωργίας και στις δύο Βαλονία και Φλάνδρα
BG	Ναι	Όχι	Υπουργείο Γεωργίας και Τροφίμων
CY	Ναι	Ναι, αν και ο τύπος και το μέγεθος της κύρωσης δεν καθορίζεται	Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
CZ	Ναι	Ναι κυρώσεις για την παραβίαση των απαιτήσεων της κοινής οργάνωσης της αγοράς που εφαρμόζονται σε αυτή την περίπτωση με ποινές έως 37.000 ευρώ	Κρατικό Ταμείο Παρεμβάσεων στη Γεωργία
DE	Ναι	Όχι	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Προστασίας Καταναλωτών και Juris GmbH
ES	Ναι	Ναι, σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα, μπορούν να κυμαίνονται από 3 ως 3.000.000	Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος (Εθνική ΔΟ)

		ευρώ.. Για τα πιο σοβαρά αδικήματα, η ανάκληση της αναγνώριση προβλέπεται ως δευτερεύουσα κύρωση.	και οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους Αυτόνομες Κοινότητες με νομοθεσία στον τομέα αυτό (Περιφερειακές ΔΟ)
FR	Ναι	Όχι	Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτροφίμων και Δασών και Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών
GR	Ναι	Όχι χρηματοοικονομικές κυρώσεις αλλά προσωρινή ή μόνιμη ανάκληση της αναγνώρισης μπορεί να χρησιμοποιείται για το σκοπό αυτό.	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
HU	Ναι	Ναι, Εθνικές διατάξεις που καθορίζουν κυρώσεις για παραβιάσεις των εθνικών ή ευρωπαϊκών απαιτήσεων από τις ΔΟ ή / και για την παραβίαση των κανόνων των ΔΟ από τα μέλη και μη-μέλη (Συμπεριλαμβανομένης της μη-πληρωμής των εισφορών από τα μέλη).	Υπουργείο Γεωργίας
HR	Ναι	Ναι, σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα, που μπορεί να κυμαίνεται από ευρώ 3.900 μέχρι 6.500, κατά προσέγγιση	Υπουργείο Γεωργίας
IT	Ναι	Ναι αν και η εθνική νομοθεσία τις θέτει μόνο για τις παραβιάσεις των επεκτάσεων των κανόνων από μη- μέλη εντός του εύρους 1.000- 50.000 ευρώ	Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Δασοκομίας
LV	Ναι	Όχι	Υπουργείο Γεωργίας
MT	Ναι	Ναι, αν και μόνο η εθνική νομοθεσία που διέπει τις ΔΟ στον τομέα των φρούτων και λαχανικών επί του παρόντος προβλέπει κυρώσεις που κυμαίνονται από ένα ελάχιστο 1500 ευρώ ως ένα μέγιστο 2,329.37 ευρώ για κάθε μια παράβαση των εθνικών ή κοινοτικών διατάξεων που ισχύουν στη συγκεκριμένη ΔΟ.	Υπουργείο για την Αειφόρο Ανάπτυξη, το Περιβάλλον και την Κλιματική αλλαγή
NL	Ναι	Ναι αν και η εθνική νομοθεσία τις	Υπουργείο Οικονομικών

		ορίζει μόνο για τις παραβιάσεις των επεκτάσεων των κανόνων και για μη-καταβολή των τελών από μη-μέλη	
PL	Ναι	Όχι χρηματικές κυρώσεις αλλά ανάκληση της αναγνώρισης μπορεί να χρησιμοποιείται για το σκοπό αυτό.	Τοπικά γραφεία της Υπηρεσίας Αγροτικών Αγορών και του Υπουργείου Γεωργίας
PT	Ναι	Όχι	Υπουργείο Γεωργίας, Δασών και Αγροτικής Ανάπτυξης
RO	Ναι	Όχι	Υπουργείο Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης
SK	Ναι	Όχι	Γεωργική Υπηρεσία Πληρωμών και Υπουργείο Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης

Πηγή: Σύνθεση από την Arcadia International

3.1.5. Εθνικοί κανόνες σχετικά με συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές από ΔΟ, συμπεριλαμβανομένης της έγκρισης από τις αρμόδιες αρχές και της επέκτασης των κανόνων και των τελών σε μη μέλη

Ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 δεν περιέχει λεπτομερείς διατάξεις που αφορούν συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές που οι ΔΟ μπορούν να διαπραγματευθούν μεταξύ των μελών τους. Ωστόσο, οι ΔΟ είναι σε θέση να συνάπτουν συμφωνίες ή να λαμβάνουν αποφάσεις εντός των στόχων που επιδιώκουν, όπως εξηγείται στο Άρθρο 157 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013. Όρια για το περιεχόμενο των συμφωνιών για τις ΔΟ έχει το άρθρο 210 (4), το οποίο ορίζει ότι οι συμφωνίες των ΔΟ δεν μπορούν να συνεπάγονται καθορισμό των τιμών, κατανομή ποσοστώσεων και λοιπές άλλες πρακτικές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ασυμβίβαστες με τους κανόνες της Ένωσης.

Το Άρθρο 164 παρ. 1 επιτρέπει στα Κράτη Μέλη να επεκτείνουν τους κανόνες των ΔΟ, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, σε άλλες επιχειρήσεις που δεν είναι μέλη της ΔΟ και αυτή η πράξη εντός της οικονομικής περιοχής της, υπό την προϋπόθεση ότι η ΔΟ θεωρείται ως εκπρόσωπος για την παραγωγή, τη μεταποίηση ή την εμπορία ενός συγκεκριμένου προϊόντος. Για το σκοπό αυτό, η οικονομική περιοχή ορίζεται ως γεωγραφική ζώνη που αποτελείται από όμορες ή γειτονικές περιοχές παραγωγής στις οποίες οι συνθήκες παραγωγής και εμπορίας είναι ομοιογενείς (Άρθρο 164 παρ. 2).

Το Άρθρο 164 παρ. 4 διευκρινίζει για ποιους κανόνες οι ΔΟ μπορούν να ζητήσουν από τις αρμόδιες αρχές ενός κράτους μέλους να χορηγήσουν επέκταση. Κατά συνέπεια, οι κανόνες αυτοί μπορεί να έχουν διαφορετικούς στόχους, εκτεινόμενους από την ενημέρωση για την παραγωγή και την αγορά, την επεξεργασία τυποποιημένων συμβάσεων, τις μελέτες για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, μέχρι την υγεία των ζώων, την υγεία των φυτών και την ασφάλεια των τροφίμων. Σε κάθε περίπτωση, δεν πρέπει να:

- Προκαλέσουν οποιαδήποτε ζημιά σε άλλους φορείς του Κράτους Μέλους που χορηγεί την αναγνώριση ή σε επίπεδο ΕΕ
- Παράγουν ανεπιθύμητες συνέπειες για τον ελεύθερο ανταγωνισμό, σε συμμόρφωση έτσι με το Άρθρο 210 παρ. 4 και
- Είναι ασυμβίβαστες με την ισχύουσα ενωσιακή ή την εθνική νομοθεσία.

Επιπλέον, οι επεκτάσεις των κανόνων που χορηγούνται από τα Κράτη Μέλη υπόκεινται σε επίσημη δημοσίευσή σε εθνικό επίπεδο, ενώ κάθε απόφαση που λαμβάνεται από τα Κράτη Μέλη στο πλαίσιο αυτό πρέπει να κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Άρθρο 164 παρ. 5 και 6).

Τέλος, κάθε φορά που οι κανόνες της συμφωνίας μιας ΔΟ επεκτείνονται σύμφωνα με το Άρθρο 164, του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, προβλέπεται επίσης και το ενδεχόμενο ότι, κατόπιν αιτήματος της ενδιαφερόμενης ΔΟ, η υποχρέωση για καταβολή του συνόλου ή μέρους των τελών που προορίζονται για να καλύψουν τα έξοδα που προκύπτουν άμεσα από τις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται από την ΔΟ, να μεταβιβάζονται στα μη μέλη (Άρθρο 165).

Συμφωνίες ΔΟ

Η εθνική νομοθεσία σε μερικά κράτη μέλη (Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ισπανία και Σλοβακία) περιλαμβάνει ορισμένες **γενικές διατάξεις** που παρέχουν τη δυνατότητα στις ΔΟ να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, η εθνική νομοθεσία της Ρουμανίας ξεχωρίζει ως η μοναδική που απεικονίζει τα πιθανά οφέλη που η εφαρμογή των συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών από τις ΔΟ, στην πραγματικότητα μπορεί να επιφέρει, και συγκεκριμένα τη δημιουργία ενός σταθερού, προβλέψιμου και ανταγωνιστικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις προσδοκίες των καταναλωτών.

Επιπλέον, η νομοθεσία ορισμένων χωρών (Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία και Σλοβακία) ορίζει με σαφήνεια τα όρια που οι εν λόγω συμφωνίες πρέπει να τηρούνται όσον αφορά, για παράδειγμα, το δίκαιο του ανταγωνισμού ή / και τη γενική συμβατότητα με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο. Για παράδειγμα, στη Γερμανία, το εθνικό δίκαιο απαγορεύει ρητά

σε ΔΟ να συνάπτουν συμφωνίες που αφορούν τον καθορισμό των τιμών, ενώ, σύμφωνα με την ισπανική νομοθεσία, οι συμφωνίες των ΔΟ πρέπει να είναι συμβατές με το κοινοτικό και εθνικό δίκαιο του ανταγωνισμού και να κοινοποιούνται στις αρμόδιες αρχές εντός ενός μηνός από την έγκρισή τους.

Δεν υπάρχουν σήμερα διατάξεις σχετικά με τις συμφωνίες των ΔΟ στην εθνική νομοθεσία πέντε Κρατών Μελών (δηλαδή, της Αυστρίας, Κύπρου, Κροατίας, Τσεχικής Δημοκρατίας και Λετονίας). Στην Πολωνία, το ισχύον νομικό πλαίσιο προβλέπει μόνο τη νομική βάση για τη θέσπιση των κανόνων εφαρμογής στον τομέα αυτό σε εθνικό επίπεδο.

Έγκριση των συμφωνιών των ΔΟ από τις αρμόδιες αρχές

Οι κανόνες που ρυθμίζουν την **έγκριση των συμφωνιών των αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών που συνάπτονται από τις ΔΟ** φαίνεται να υπάρχουν μόνο σε περιορισμένο αριθμό Κρατών Μελών.

Η Πορτογαλία και η Ρουμανία είναι τα Κράτη Μέλη με το πιο λεπτομερές πλαίσιο σε αυτόν τον τομέα. Και στις δύο χώρες, οι αρμόδιες εθνικές αρχές μπορούν να εγκρίνουν μόνο τις συμφωνίες που έχουν τη μορφή τυποποιημένων συμβάσεων και κοινών δράσεων με στόχο, για παράδειγμα, τη διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων ή την προστασία του περιβάλλοντος ή την προώθηση ενός συγκεκριμένου προϊόντος ή κλάδου. Ενώ στην Πορτογαλία οι συμφωνίες που έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές υπόκεινται σε δημοσίευση στην εθνική επίσημη εφημερίδα, στη Ρουμανία η εθνική νομοθεσία απαιτεί δημόσια διαβούλευση πριν από τη χορήγηση οποιασδήποτε έγκρισης.

Η ισπανική νομοθεσία, από την άλλη πλευρά, δεν προσδιορίζει τις συμφωνίες που μπορούν να υπόκεινται σε έγκριση από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, αλλά απλώς ορίζει ότι πρέπει να δοθεί η έγκριση, μέσω υπουργικής απόφασης.

Γαλλία και Ελλάδα είναι τα δύο άλλα κράτη μέλη όπου η έγκριση των συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών των ΔΟ ρυθμίζεται σε κάποιο βαθμό.

Επέκταση των κανόνων σε μη μέλη

Σε πολλά κράτη μέλη (κυρίως, στη Βουλγαρία, Κύπρο, Κροατία, Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Λετονία, Πολωνία και Σλοβακία), η ισχύουσα εθνική νομοθεσία δεν προβλέπει καμία ειδική διάταξη όσον αφορά την έγκριση από τις αρμόδιες αρχές της **επέκτασης των κανόνων των συμφωνιών των ΔΟ σε μη μέλη**.

Το ίδιο θα μπορούσε να παρατηρηθεί σε σχέση με την Αυστρία, αν και οι αρμόδιες αρχές αυτού του Κράτους Μέλους θέτουν θέμα για την απευθείας εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013. Στην περίπτωση του Βελγίου και της Ουγγαρίας, η αντίστοιχη εθνική νομοθεσία αναφέρεται ρητά στη δυνατότητα εφαρμογής του Άρθρου 164 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.

Ως προς τα υπόλοιπα Κράτη Μέλη - δηλαδή Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Μάλτα, Ολλανδία, Πορτογαλία, Ρουμανία και Ισπανία - οι αντίστοιχες εθνικές νομοθεσίες έχουν θεσπίσει κανόνες που εφαρμόζουν ή / και διευκρινίζουν περαιτέρω τις απαιτήσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της ΕΕ όσον αφορά τη χορήγηση επέκτασης των κανόνων.

Για παράδειγμα, στη Γαλλία η εθνική νομοθεσία επιτρέπει την επέκταση των κανόνων μιας συμφωνίας που έχει συναφθεί από ΔΟ, όταν η εν λόγω συμφωνία πληροί, ταυτόχρονα, τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Περιλαμβάνει κοινές δράσεις ή εξυπηρετεί τα συμφέροντα του τομέα, καθώς και το γενικό συμφέρον
- Είναι συμβατή με το δίκαιο της ΕΕ και
- Είναι το αποτέλεσμα της ομόφωνης απόφασης όλων των μελών της ΔΟ.

Η ισπανική νομοθεσία, από την άλλη πλευρά, επιτρέπει τη χορήγηση της επέκτασης - εν όλω ή εν μέρει και, εν πάση περιπτώσει, όχι για περισσότερο από 5 χρόνια εκστρατειών μάρκετινγκ - με την προϋπόθεση ότι οι ακόλουθες προϋποθέσεις ταυτόχρονα πληρούνται:

- Οι δραστηριότητες που καλύπτονται από τη συμφωνία για τις οποίες η επέκταση επιδιώκεται είναι σχετικές με τους γενικούς στόχους που επιδιώκει η ΔΟ
- Η ΔΟ που ζητά την επέκταση θεωρείται ως αντιπροσωπευτική σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο (75%) και
- Η συμφωνία έχει λάβει την έγκριση της πλειοψηφίας των μελών της ΔΟ που απαιτείται από την εθνική νομοθεσία (δηλαδή τουλάχιστον το 50% του κάθε επαγγελματικού κλάδου που συνθέτουν τη ΔΟ).

Τέλος, στην Ιταλία, η επέκταση των κανόνων των ΔΟ υπόκειται σε επικύρωση υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η συμφωνία για την οποία ζητείται η επέκταση ισχύει για περιορισμένο χρονικό διάστημα
- Η ΔΟ πληροί τα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας που καθορίζονται από το Άρθρο 164 παρ. 3 (ii) του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 και

- Η συμφωνία έχει την υποστήριξη της πλειοψηφίας των μελών της ΔΟ που απαιτείται από την εθνική νομοθεσία (85%).

Επέκταση των τελών στα μη μέλη

Μη-μέλη είναι οι οικονομικοί παράγοντες που υπάρχουν στα διάφορα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού, που εκπροσωπούνται στη ΔΟ, αλλά που δεν είναι μέλη της ΔΟ.

Ομοίως με ό,τι παρατηρείται σε σχέση με την επέκταση των κανόνων, η Βουλγαρία, η Κροατία, η Κύπρος, η Τσεχική Δημοκρατία, η Γερμανία, η Λετονία, η Πολωνία και η Σλοβακία δεν έχουν καμία εθνική διάταξη σχετικά με την **επέκταση των τελών σε μη μέλη**.

Από την άλλη πλευρά, η εθνική νομοθεσία στην Ουγγαρία, την Ολλανδία και την Ιταλία αναφέρεται ρητά στο Άρθρο 165 του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013. Η Αυστρία δεν έχει εθνικές διατάξεις για την επέκταση των τελών, αλλά οι αρμόδιες αρχές θέτουν θέμα για την προαναφερθείσα διάταξη ως ισχύουσα άμεσα. Επιπλέον, στις νομοθεσίες της Μάλτας και του Βελγίου, αμφότερες αντανακλούν, σε μεγάλο βαθμό, η διατύπωση του άρθρου 165. Στην Ελλάδα, Πορτογαλία και Ισπανία, οι οποίες όλες έχουν υιοθετήσει νομοθεσία για την ΔΟ πριν από την έναρξη ισχύος του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, οι εθνικές διατάξεις σχετικά με την παράταση των τελών είναι πολύ παρόμοιες. Συνολικά, οι αρμόδιες εθνικές αρχές μπορούν να παρέχουν την επέκταση των τελών μόνο υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η επέκταση των τελών σε μη μέλη ζητείται στο πλαίσιο μιας συμφωνίας της ΔΟ που έχει εγκριθεί και της οποίας οι κανόνες έχουν επεκταθεί, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και
- Τα τέλη που επιβάλλονται στα μη-μέλη είναι ανάλογα με το κόστος που προκύπτει από την εφαρμογή των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων και αποκλειστικά προορίζονται για τη χρηματοδότησή τους.

Επίσης στη Γαλλία, η εθνική νομοθεσία επιτρέπει την επέκταση των τελών μόνο στο πλαίσιο των συμφωνιών των ΔΟ των οποίων οι κανόνες έχουν επεκταθεί και σε μη μέλη. Κατά παρέκκλιση από τον υποχρεωτικό χαρακτήρα τους, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τα τέλη που οφείλονται από μη-μέλη στις ΔΟ θεωρούνται ως ιδιωτικές απαιτήσεις και γενικά είναι γνωστά ως "υποχρεωτικά εθελοντικά τέλη".

Η Ιταλία, η Ολλανδία και η Πορτογαλία είναι τα μόνα κράτη μέλη των οποίων το εθνικό πλαίσιο προβλέπει **κυρώσεις για τη μη καταβολή των τελών από τα μη μέλη**. Στην Ιταλία, για παράδειγμα, ανάλογα με τη σοβαρότητά τους, οι κυρώσεις μπορεί να κυμαίνονται από EUR 1.000 έως 50.000. Στην Πορτογαλία, αντίθετα, η εθνική νομοθεσία σχετικά με τις ΔΟ στο

δασικό τομέα προβλέπει οικονομικές κυρώσεις από ένα ελάχιστο EUR 125, μέχρι ανώτατο όριο ευρώ 1.870, αν ο δράστης είναι φυσικό πρόσωπο ή EUR 22.445 σε περίπτωση που η συμπεριφορά μπορεί να αποδοθεί σε ένα νομικό πρόσωπο. Στην Ολλανδία, ο νόμος ορίζει ότι η ΔΟ που θέλει να επεκταθούν τα τέλη και σε μη μέλη θα πρέπει να έχει στο καταστατικό της τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων σε εκείνους που υπόκεινται σε υποχρεωτική καταβολή σε περίπτωση μη πληρωμής. Με την επίσημη αίτηση για την επέκταση των τελών, η ΔΟ πρέπει να αναφέρει πώς θα επιβάλλει κυρώσεις μη πληρωμής. Το ίδιο ισχύει και για την επέκταση των κανόνων.

Ο Πίνακας 10 παρέχει μια επισκόπηση της νομοθεσίας των Κρατών Μελών όσον αφορά τους υπάρχοντες κανόνες περί συμφωνιών των ΔΟ, την έγκριση των συμφωνιών των ΔΟ από τις αρμόδιες αρχές και τη δυνατότητα επέκτασης των κανόνων και τα σχετικά τέλη για τα μη μέλη.

Πίνακας 10: Επισκόπηση των εθνικών διατάξεων που ρυθμίζουν τις συμφωνίες των ΔΟ, την έγκρισή τους από την αρμόδια αρχή, την επέκταση των κανόνων και των τελών

K-M	Κανόνες για τις συμφωνίες των ΔΟ	Έγκριση συμβάσεων με αρμόδιες αρχές	Χορήγηση δυνατότητας επέκτασης των κανόνων σε μη-μέλη από αρμόδιες αρχές	Χορήγηση δυνατότητας επέκτασης των τελών σε μη-μέλη από τις αρμόδιες αρχές	Κυρώσεις για τη μη-μέλη που παραβιάζουν επεκτάσεις ή / και τέλη
AT	Όχι	Όχι	Όχι, αν και οι σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 308/2013 θεωρούνται ως αμέσως εφαρμόσιμες	Όχι, αν και οι σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 θεωρούνται ως αμέσως εφαρμόσιμες	Όχι
BE	Η εθνική νομοθεσία δεν περιλαμβάνει ειδικές απαιτήσεις για τις συμφωνίες των ΔΟ, εκτός από τη χορήγηση επέκτασης των κανόνων και των τελών σε μη-μέλη από τις αρμόδιες	Όχι	Η εθνική νομοθεσία ρητά αναφέρεται στις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 από την άποψη αυτή.	Η εθνική νομοθεσία ορίζει ότι τα τέλη που επιβάλλονται για τα μη-μέλη α) πρέπει να προορίζονται αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων	Όχι

	αρχές			που καλύπτονται από το αίτημα της επέκτασης η οποία υποβάλλεται από μια ΔΟ και β) δεν μπορεί να υπερβαίνει τον συνολικό προβλεπόμενο προϋπολογισμό για την εφαρμογή αυτών των δραστηριοτήτων.	
BG	Η εθνική νομοθεσία προβλέπει μια υποχρέωση της ΔΟ να κοινοποιεί συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές στις αρμόδιες αρχές, ώστε να μπορούν να κοινοποιηθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και να αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 210 παρ. 4 του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
CY	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
CZ	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
DE	Η εθνική νομοθεσία δεν περιέχει καμία συγκεκριμένη απαίτηση από αυτή την άποψη, με εξαίρεση τις δραστηριότητες	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι

	που το εθνικό δίκαιο απαγορεύει να αναλαμβάνουν οι ΔΟ (π.χ. συμφωνίες ή πρακτικές που συνεπάγονται καθορισμό των τιμών)				
ES	<p>Η εθνική νομοθεσία ορίζει ότι οι συμφωνίες των ΔΟ πρέπει να είναι συμβατές με το ευρωπαϊκό και το εθνικό δίκαιο του ανταγωνισμού και καθορίζει την υποχρέωση των ΔΟ να ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές το αργότερο ένα μήνα από την σύναψη.</p>	<p>Οι συμφωνίες των ΔΟ πρέπει να εγκρίνονται από τις αρμόδιες αρχές με υπουργική απόφαση. Οι εγκεκριμένες συμφωνίες καταγράφονται στο εθνικό μητρώο των ΔΟ.</p>	<p>Η εθνική νομοθεσία επιτρέπει τέτοιου είδους επέκταση, εν όλω ή εν μέρει, υπό τον όρο ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, δηλαδή εάν η δραστηριότητα / ες που καλύπτονται από τη συμφωνία είναι σχετικές με τους γενικούς στόχους που επιδιώκονται από τη ΔΟ και εάν τα κριτήρια που αφορούν το επίπεδο υποστήριξης που εκφράζεται από τα μέλη της ΔΟ έναντι της συμφωνίας καθώς και η ελάχιστη αντιπροσωπευτικότητα της ΔΟ που απαιτεί η εθνική νομοθεσία για τον σκοπό αυτό υπάρχει. Όταν χορηγούνται, επεκτάσεις των κανόνων δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα 5</p>	<p>Η εθνική νομοθεσία το επιτρέπει υπό τον όρο ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, δηλαδή αν η επέκταση αφορά συμφωνία που έχει εγκριθεί και της οποίας οι κανόνες έχουν επεκταθεί, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και αν τα τέλη είναι ανάλογα με το κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση των δραστηριοτήτων που σχεδιάστηκαν, με αποκλειστική επιδίωξη τη χρηματοδότηση αυτών των δραστηριοτήτων και δεν γίνονται διακρίσεις εις βάρος των μελών της ΔΟ.</p>	<p>Η εθνική νομοθεσία προβλέπει την εφαρμογή του οικονομικών κυρώσεων, όταν μη-μέλη δεν καταβάλλουν τα τέλη που έχουν επεκταθεί σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Εμβάθυνση επί του ύψους των τελών λόγω κυρώσεων μπορεί να κυμαίνεται από ένα ελάχιστο 3 ευρώ μέχρι ένα ανώτατο όριο 3.000.000 ευρώ.</p>

			<p>έτη /εκοστρατείες μάρκετινγκ. Εγκρίνονται με υπουργικές αποφάσεις και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.</p>		
FR	<p>Η εθνική νομοθεσία απαριθμεί τις συμφωνίες που μπορούν να συναφθούν από ΔΟ. Αυτές περιλαμβάνουν, για παράδειγμα την εκπόνηση υποδειγμάτων συμβάσεων και παρακολούθηση της χρήσης τους, την ανάπτυξη και διάδοση στατιστικών πληροφοριών και τάσεων στην αγορά και την υιοθέτηση κανόνων σήμανσης για την παροχή πληροφοριών για τη χώρα προέλευσης.</p>	Ναι	<p>Η εθνική νομοθεσία το επιτρέπει υπό τον όρο ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, δηλαδή εάν η συγκεκριμένη συμφωνία περιλαμβάνει κοινές δράσεις ή εξυπηρετεί τα συμφέροντα του τομέα, καθώς και το γενικό συμφέρον, είναι συμβατή με την νομοθεσία της ΕΕ και έχει εγκριθεί ομόφωνα από όλα τα μέλη της ΔΟ. Συμφωνίες που αποτελούνται από τυποποιημένες συμβάσεις για τις οποίες ζητείται μια επέκταση μπορεί να υπόκεινται σε έλεγχο από την</p>	<p>Η εθνική νομοθεσία το επιτρέπει αυτό στο πλαίσιο των συμφωνιών των οποίων οι κανόνες έχουν επεκταθεί σε μη-μέλη. Κατά παρέκκλιση από την υποχρεωτική τους φύση, τα τέλη των ΔΟ θεωρούνται ιδιωτικές απαιτήσεις βάσει της εθνικής νομοθεσίας και ως εκ τούτου, καλούνται "υποχρεωτικά εθελοντικά τέλη". Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να παρέχουν βοήθεια στις ΔΟ</p>	Όχι

			εθνική αρχή ανταγωνισμού πριν χορηγηθεί η σχετική επέκταση. Η χορήγηση έγκρισης επέκτασης παίρνει γενικά τη μορφή της διοικητικής απόφασης. Οι συμφωνίες των ΔΟ για τις οποίες χορηγούνται επεκτάσεις δεν υπόκεινται στους εθνικούς κανόνες εφαρμογής των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ.	για τον υπολογισμό των τελών.	
GR	Η εθνική νομοθεσία προβλέπει τη δυνατότητα οι ΔΟ να συνάπτουν συμφωνίες μεταξύ των μελών τους και την υποχρέωση των ΔΟ να ενημερώνουν γι' αυτές τις αρμόδιες αρχές, έτσι ώστε οι τελευταίες να μπορούν να τις αξιολογούν. Πρέπει επίσης να κοινοποιούνται	Οι συμφωνίες των ΔΟ δεν μπορεί να τεθούν σε ισχύ εάν οι εθνικές αρμόδιες αρχές ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις θεωρεί ασυμβίβαστες με την εθνική και την Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Για το σκοπό αυτό, κοινοποιούνται και αξιολογούνται από τις αρμόδιες αρχές κατά τη διάρκεια περιόδου δύο	Η εθνική νομοθεσία επιτρέπει τέτοιου είδους επέκταση, εν όλω ή εν μέρει, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, δηλαδή αν η ΔΟ τηρεί τις απαιτήσεις για αντιπροσωπευτικότητας που καθορίζονται από την εθνική νομοθεσία για το σκοπό αυτό, η εν λόγω συμφωνία έχει εγκριθεί	Η εθνική νομοθεσία επιτρέπει την επιβολή τελών σε μη-μέλη στο πλαίσιο μιας συμφωνίας που έχει εγκριθεί, της οποίας οι κανόνες έχουν επεκταθεί, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Στην περίπτωση αυτή, τα τέλη θα πρέπει να είναι ανάλογα με το κόστος και τα οφέλη των	Όχι

	στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή όταν απαιτείται από την νομοθεσία της ΕΕ.	μηνών. Η αξιολόγηση εξετάζει κατά πόσον η συμφωνία εκπληρώνει μια σειρά από προϋποθέσεις, δηλαδή δεν επηρεάζεται από τη λειτουργία της η οργάνωση της κοινής αγοράς, δεν στρεβλώνεται ή εξαλείφεται ο ανταγωνισμός στην οικεία αγορά σε σημαντικό βαθμό, δεν εμπλέκεται καθορισμός των τιμών, και διασφαλίζεται η συνολική συμβατότητα με την Ευρωπαϊκή και την εθνική νομοθεσία.	ομόφωνα από τα μέλη της ΔΟ, ισχύει για τουλάχιστον μία περίοδο μάρκετινγκ και δεν συνεπάγεται οποιαδήποτε διάκριση ή εξάλειψη του ανταγωνισμού σε σχέση με ένα σημαντικό τμήμα της εν λόγω αγοράς. Όταν χορηγούνται, οι επεκτάσεις των κανόνων δεν μπορεί να υπερβαίνουν τα 3 έτη.	παρεχόμενων υπηρεσιών σε εφαρμογή της συμφωνίας και δεν πρέπει να καλύπτουν διοικητικές δαπάνες.	
	Όχι				
HU	Η εθνική νομοθεσία αναφέρεται στις σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, χωρίς οποιαδήποτε περαιτέρω εξειδίκευση.	Όχι	Η εθνική νομοθεσία αναφέρεται στις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις.	Η εθνική νομοθεσία αναφέρεται στις σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, χωρίς καμία περαιτέρω εξειδίκευση.	Ναι
HR	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
IT	Η εθνική νομοθεσία δεν καθορίζει οποιεσδήποτε ειδικές απαιτήσεις σε	Όχι	Η εθνική νομοθεσία το επιτρέπει υπό τον όρο ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις,	Η εθνική νομοθεσία το επιτρέπει τόσο με σκοπό τη χρηματοδότηση των θεσμικών	Κυρώσεις σε μορφή οικονομικής κύρωσης μπορεί να κυμαίνονται

	σχέση με τις συμφωνίες των ΔΟ εκτός από τη χορήγηση επέκτασης των κανόνων και των τελών σε μη-μέλη από τις αρμόδιες αρχές.		δηλαδή εάν η συμφωνία ισχύει για περιορισμένο χρονικό διάστημα και υποστηρίζεται από την πλειοψηφία των μελών της ΔΟ, απαιτείται από την εθνική νομοθεσία και εφόσον η ΔΟ ανταποκρίνεται προς τα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας που ορίζονται από τον κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 για τον σκοπό αυτό.	σκοπών των ΔΟ και, ειδικότερα, την προώθηση του σχετικού τομέα, προϊόντος ή κατηγορίας προϊόντων. Τα όρια που ορίζονται από το άρθρο 165 του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 εφαρμόζονται στο πλαίσιο αυτό.	από 1.000 μέχρι 50.000 Ευρώ, ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης. Όταν ένα μη-μέλος δεν συμμορφώνεται με τους κανόνες της ΔΟ σχετικά με την εφαρμογή τυποποιημένων συμβάσεων που ρυθμίζουν την αγορά των γεωργικών προϊόντων διατροφής, η εφαρμογή κύρωσης που ανέρχεται σε 10% της αξίας της σύμβασης που συνάπτεται κατά παραβίαση των εν λόγω προβλεπόμενων κανόνων.
LV	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
MT	Η εθνική νομοθεσία δεν καθορίζει οποιεσδήποτε ειδικές απαιτήσεις σε σχέση με τις	Όχι	Η εθνική νομοθεσία το επιτρέπει υπό τον όρο ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, δηλ. εάν η συμφωνία		

	<p>συμφωνίες των ΔΟ εκτός από τη χορήγηση της επέκτασης των κανόνων και των τελών για μη-μέλη από τις αρμόδιες αρχές στον τομέα των φρούτων και λαχανικών.</p>		<p>αφορά μία από τις δραστηριότητες που προσδιορίζονται από την εθνική νομοθεσία (π.χ. κατάρτιση τυποποιημένων συμβάσεων, υιοθέτηση κανόνων μάρκετινγκ, προστασία του περιβάλλοντος, προώθηση της βιολογικής γεωργίας και συστημάτων ποιότητας), έχει εφαρμοσθεί επί τουλάχιστον ένα έτος εμπορίας, η διάρκεια δεν υπερβαίνει τις τρεις περιόδους εμπορίας και η εφαρμογή της δεν προκαλεί οποιαδήποτε βλάβη σε άλλες επιχειρήσεις στη Μάλτα.</p>		
NL	<p>Η εθνική νομοθεσία δεν προβλέπει οποιεσδήποτε ειδικές απαιτήσεις σε σχέση με τις συμφωνίες που συνάπτονται από τις ΔΟ εκτός από το χορήγηση της επέκτασης των κανόνων και των τελών σε μη-μέλη.</p>	Όχι	<p>Κατά γενικό κανόνα, η εθνική νομοθεσία ορίζει ότι η επέκταση των κανόνων των συμφωνιών των ΔΟ μπορεί να εγκριθεί μόνο στην περίπτωση συμφωνιών που επιδιώκουν τους στόχους των ΔΟ που αναφέρονται στον Κανονισμό 1308/2013 και υπό την προϋπόθεση ότι η ελευθερία του</p>	<p>Η εθνική νομοθεσία το επιτρέπει σε συμφωνία με τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013</p>	<p>Μη-μέλη μπορεί να υπόκεινται σε κυρώσεις για την μη-την πληρωμή των τελών που έχουν επεκταθεί σε αυτά.</p>

			επιχειρείν δεν περιορίζεται με ένα δυσανάλογο τρόπο. Η επέκταση των ιδιωτικών συστημάτων ποιότητας δεν είναι δυνατή σε αυτό το πλαίσιο. Επίσης, οι σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 308/2013 αναφέρονται ρητά.		
PL	Η τωρινή εθνική νομοθεσία δεν περιλαμβάνει ειδικές απαιτήσεις σε σχέση με τις συμφωνίες που μπορούν να συνάπτουν οι ΔΟ με εξαίρεση το νομική βάση για τη θέσπιση εθνικών κανόνων εφαρμογής όσον αφορά τη διαδικασία για τη χορήγηση επέκτασης των κανόνων από τις αρμόδιες αρχές.	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
PT	Η εθνική νομοθεσία επιτρέπει στις ΔΟ να συνάπτουν	Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να εγκρίνουν ορισμένες μόνο	Η εθνική νομοθεσία το επιτρέπει σε σχέση με τις συμφωνίες που	Η εθνική νομοθεσία επιτρέπει την επιβολή τελών	Μόνο η εθνική νομοθεσία που ρυθμίζει

	<p>συμφωνίες μεταξύ των μελών τους.</p>	<p>συμφωνίες που έχουν τη μορφή α) πρότυπων συμβάσεων ή β) κοινών δράσεων που έχουν σχεδιαστεί, μεταξύ άλλων, να εξασφαλίσουν την ποιότητα του προϊόντος, την προστασία του περιβάλλοντος ή την προώθηση ορισμένου προϊόντος ή τομέα. Οι συμφωνίες που εγκρίθηκαν υπόκεινται σε δημοσίευση στην εθνική επίσημη εφημερίδα και καταχωρίζονται στο εθνικό μητρώο των ΔΟ.</p>	<p>εγκρίνονται από τις αρμόδιες αρχές υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, δηλαδή αν η συμφωνία ισχύει τουλάχιστον για μια εκστρατεία μάρκετινγκ και δεν συνεπάγεται καμία τμηματοποίηση της αγοράς ή πρακτική που περιλαμβάνει τον καθορισμό των τιμών, συνεπάγεται διακρίσεις ή εξάλειψη του ανταγωνισμού με αναφορά σε σημαντικό μέρος της συγκεκριμένης αγοράς, καθώς και εάν τα ελάχιστα κριτήρια που καθορίζονται από την εθνική νομοθεσία για την αντιπροσωπευτικότητα στις ΔΟ και πληρούται το επίπεδο της υποστήριξης που εκφράζεται από τα μέλη των ΔΟ έναντι</p>	<p>σε μη-μέλη στο πλαίσιο μιας συμφωνίας που έχει εγκριθεί, της οποίας οι κανόνες έχουν επεκταθεί, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Στην περίπτωση αυτή, τα τέλη θα πρέπει να είναι ανάλογα με το κόστος και τα οφέλη των υπηρεσιών που παρέχονται κατά την εφαρμογή της συμφωνίας.</p>	<p>τις ΔΟ στον τομέα της δασοκομίας προβλέπει κυρώσεις για την παραβίαση των κανόνων των συμφωνιών των ΔΟ που επεκτάθηκαν. Αυτές μπορεί να κυμαίνονται από ένα ελάχιστο 125 Ευρώ μέχρι ένα ανώτατο όριο των 1.870 Ευρώ, εάν ο δράστης είναι φυσικό πρόσωπο ή 22.445 ευρώ σε περίπτωση που η συμπεριφορά μπορεί να αποδοθεί σε νομικό πρόσωπο.</p>
--	---	---	--	---	---

			της συμφωνίας. Η εθνική νομοθεσία σχετικά για τις ΔΟ στο δασικό τομέα προβλέπει περισσότερο αυστηρές απαιτήσεις σε αυτό.		
RO	<p>Η εθνική νομοθεσία επιτρέπει στις ΔΟ να συνάπτουν συμφωνίες μεταξύ των μελών τους, με σκοπό τη διευκόλυνση της δημιουργία ενός σταθερού και προβλέψιμου επιχειρηματικού περιβάλλοντος με την ανάπτυξη ενός ανταγωνιστικού τομέα αγροτροφίμων, σύμφωνα με τις προσδοκίες των καταναλωτών.</p>	<p>Η εθνική νομοθεσία ορίζει ότι μόνο ορισμένες συμφωνίες μπορεί να υπόκειται στην έγκριση από τις αρμόδιες αρχές και ιδίως συμφωνίες οι οποίες έχουν τη μορφή τυποποιημένων συμβάσεων, ή κοινών δράσεων στο πλαίσιο των στόχων που η ΔΟ μπορεί να επιδιώκει. Οι συμβάσεις των ΔΟ για τις οποίες ζητείται η έγκριση υπόκεινται σε δημόσια διαβούλευση και, αν εγκριθούν, μεταγενέστερα καταχωρίζονται στο εθνικό μητρώο των ΔΟ.</p>	<p>Η εθνική νομοθεσία το επιτρέπει υπό τον όρο ότι πληρούνται ορισμένες συνθήκες, δηλαδή εάν η συμφωνία για την οποία ζητείται επέκταση καλύπτει μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται βάσει της εθνικής νομοθεσίας (π.χ. υποβολή εκθέσεων σχετικά με την παραγωγή και αγορά, αυστηρότερους κανόνες παραγωγής από εκείνους που καθιερώνονται από την ΕΕ ή από εθνικά πρότυπα, εκπόνηση τυποποιημένων συμβάσεων συμβατών με τις διατάξεις της ΕΕ, ανάπτυξη κανόνων μάρκετινγκ, προστασία του περιβάλλοντος κ.λπ.), έχει εφαρμοστεί για τουλάχιστον μία καμπάνια μάρκετινγκ, ισχύει για περιορισμένο χρονικό διάστημα</p>	<p>Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να χορηγούν επέκταση των τελών σε μη-μέλη κάθε φορά που μια ΔΟ το ζητά μετά από επέκταση των κανόνων μιας από τις συμφωνίες.</p>	Όχι

			<p>και δεν έχει δυσμενή αντίκτυπο σε άλλους φορείς στη Ρουμανία ή στην αγορά της ΕΕ. Πριν από τη χορήγηση της παράτασης, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να διεξαγάγουν δημόσια διαβούλευση.</p>		
--	--	--	---	--	--

Πηγή: Σύνοψη από Arcadia International

3.1.5. Οι εθνικοί κανόνες σχετικά με την αντιπροσωπευτικότητα

Ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 θεωρεί ότι οι ΔΟ πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικές των οικονομικών δραστηριοτήτων της παραγωγής, της μεταποίησης και της εμπορίας. Το κριτήριο της **αντιπροσωπευτικότητας** αντανακλάται στις:

- απαιτήσεις που διέπουν την αναγνώριση των ΔΟ και συγκεκριμένα το **σημαντικό μερίδιο** των οικονομικών δραστηριοτήτων που εκπροσωπούνται στις ΔΟ, που απαιτείται για το σκοπό της αναγνώρισης από τις αρμόδιες αρχές του Κράτους Μέλους (Άρθρο 158 παρ. 1 στοιχείο γ) και
- απαιτήσεις που ρυθμίζουν την επέκταση της συμφωνίας που έχει συναφθεί από ΔΟ, δηλαδή το μηχανισμό με τον οποίο οι συμφωνίες μιας ΔΟ μπορούν να επωφεληθούν από την **επέκταση των κανόνων και των τελών σε μη μέλη**, εφόσον η ΔΟ θεωρείται ως αντιπροσωπευτική (Άρθρο 164 παρ. 1).

Η έννοια του «*σημαντικού μεριδίου*» δεν έχει τύχει περαιτέρω επεξεργασίας στη νομοθεσία της ΕΕ και, ως εκ τούτου, αφήνει τα κράτη μέλη ελεύθερα να την καθορίσουν. Αντίθετα, οι διατάξεις της ΕΕ που διέπουν την επέκταση των κανόνων και των τελών καθορίζουν ειδικές απαιτήσεις όσον αφορά την αντιπροσωπευτικότητα των ΔΟ.

Πιο συγκεκριμένα, το Άρθρο 164 παρ. 3 (α) σημείο (ii) ορίζει ότι μια ΔΟ πρέπει να θεωρείται ως αντιπροσωπευτική όταν, στην οικονομική ζώνη (εξ) όπου λειτουργεί, αντιπροσωπεύει **τουλάχιστον τα δύο τρίτα του όγκου παραγωγής, της μεταποίησης ή / και εμπορίας των προϊόντων αναφοράς**. Επιπλέον, το Άρθρο 164 παρ. 3 ορίζει ότι, όταν καθορίζεται μια τέτοια αναλογία οδηγεί σε πρακτικές δυσκολίες, τα Κράτη Μέλη μπορούν να θεσπίζουν εθνικούς κανόνες με σκοπό να καθορίζουν το επίπεδο της αντιπροσωπευτικότητας που απαιτείται για τη χορήγηση της επέκτασης των κανόνων. Όπως θα φανεί παρακάτω, ορισμένα κράτη μέλη έκαναν χρήση αυτής της δυνατότητας.

Ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 δεν περιέχει καμία ειδική διάταξη που να ρυθμίζει την πρόσβαση σε ΔΟ από άλλες οργανώσεις. Παρ' όλα αυτά, όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω, στην Ισπανία και την Πορτογαλία, η εθνική νομοθεσία προβλέπει συγκεκριμένα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας που, αν πληρούνται, εξασφαλίζουν στους ενδιαφερομένους οργανισμούς το **δικαίωμα να ενταχθούν στην ΔΟ** ενδιαφέροντός τους.

Αντιπροσωπευτικότητα για το σκοπό της αναγνώρισης

Αρκετά Κράτη Μέλη έχουν επεξεργαστεί περαιτέρω και ορίσει την έννοια του «σημαντικού μεριδίου» που προβλέπεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, μέσω εθνικών διατάξεων. Τα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία φαίνεται να ποικίλλουν σε σημαντικό βαθμό από το ένα Κράτος Μέλος στο άλλο και μερικές φορές με διαφορετικά κατώτατα όρια, ανάλογα με τον τομέα (για παράδειγμα, στη Βουλγαρία και την Ιταλία σε σχέση με την ίδρυση ΔΟ στον τομέα γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων).

Για παράδειγμα, η εθνική νομοθεσία στην Ισπανία απαιτεί σήμερα οργανώσεις που επιδιώκουν την αναγνώριση ως ΔΟ να αποδείξουν ότι αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 51% της σχετικής παραγωγής σε σχέση με κάθε επαγγελματικό κλάδο της ΔΟ εντός της γεωγραφικής περιοχής όπου δραστηριοποιείται η οργάνωση. Στην Αυστρία το όριο είναι το ίδιο όπως και στην Ισπανία, ενώ, για παράδειγμα, στις Κάτω Χώρες, την Ελλάδα και την Ιταλία είναι χαμηλότερη (αντίστοιχα, 25%, 33% και 40%). Στη Μάλτα, το όριο που απαιτείται από την εθνική νομοθεσία που διέπει την ίδρυση ΔΟ στον τομέα των φρούτων και των λαχανικών φαίνεται να είναι το υψηλότερο σε απόλυτους όρους (66%).

Οι πρόσφατες νομοθετικές εξελίξεις σε ορισμένα Κράτη Μέλη στον τομέα αυτό φαίνεται να επισημαίνουν την ύπαρξη διαφορετικών εθνικών προσεγγίσεων. Πράγματι, στην Ιταλία, η πρόσφατη αναθεώρηση του νομικού πλαισίου που ισχύει για τις ΔΟ (2015) είχε ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, την μείωση του ορίου αντιπροσωπευτικότητας που απαιτείται για την αναγνώριση των οργανώσεων αυτών (δηλαδή από 50% έως 40% για ΔΟ σε οποιονδήποτε αγροδιατροφικό τομέα, εκτός από τον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων). Αντίθετα, στην Ισπανία, η πιο πρόσφατη αναθεώρηση της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με ΔΟ (2013) έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του ορίου που απαιτείται για το σκοπό της αναγνώρισης ΔΟ (δηλαδή από 35% σε 50%).

Σε ορισμένα Κράτη Μέλη (Βουλγαρία, Πορτογαλία και Ρουμανία), το σημαντικό μερίδιο των οικονομικών δραστηριοτήτων που απαιτείται για το σκοπό της αναγνώρισης ΔΟ συνδέεται, όπως απαιτείται, με άλλα πρόσθετα κριτήρια ή απαιτήσεις που, κατά κανόνα, αφορούν την αντιπροσωπευτικότητα των μελών της ΔΟ που θα συγκροτηθεί. Κατά συνέπεια, στην Πορτογαλία ο αριθμός των μελών της ΔΟ πρέπει να αντιπροσωπεύει το 20% του συνολικού αριθμού των οικονομικών φορέων που εμπλέκονται στις οικονομικές δραστηριότητες που

καλύπτονται από την ΔΟ, ενώ στη Ρουμανία το ένα τρίτο των επαγγελματικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται σε έναν συγκεκριμένο τομέα πρέπει να εκπροσωπούνται στη μελλοντική ΔΟ.

Τέλος, σε λίγα Κράτη Μέλη (Βέλγιο, Κροατία, Γαλλία, Γερμανία και Πολωνία), η εθνική νομοθεσία, είτε απλώς παραπέμπει στις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 ή αντανακλά τη διατύπωσή τους. Στη Λετονία, τα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας καθορίζονται μόνο σε σχέση με την αναγνώριση των ΔΟ στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων και εμπνέεται από τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1234/2007.

Αντιπροσωπευτικότητα για τον σκοπό της επέκτασης των κανόνων

Δεν μπορούν προφανώς να βρεθούν στην εθνική νομοθεσία των Κρατών Μελών που δεν επιτρέπουν την επέκταση των κανόνων των συμφωνιών ΔΟ, εθνικές διατάξεις περί καθορισμού των κριτηρίων αντιπροσωπευτικότητας (δηλαδή στη Βουλγαρία, Κύπρο, Κροατία, Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Λετονία, Πολωνία και Σλοβακία). Ομοίως, δεν υπάρχουν όρια στην αντιπροσωπευτικότητα που φαίνεται να έχουν καθοριστεί από την εθνική νομοθεσία στην Μάλτα και τη Ρουμανία.

Ως προς τα υπόλοιπα Κράτη Μέλη, η νομοθεσία ορισμένων από αυτά αναφέρεται ρητά στις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, πράγμα που σημαίνει ότι το όριο των δύο τρίτων που ορίζεται στο Άρθρο 164 παρ. 3 α) σημείο (ii) ισχύει. Αυτή είναι η περίπτωση του Βελγίου, της Ουγγαρίας και της Ολλανδίας. Στην Αυστρία, η εθνική νομοθεσία δεν προβλέπει μια τέτοια αναφορά, αλλά οι αρμόδιες αρχές θεωρούν τις διατάξεις του Κανονισμού ως άμεσης ισχύος.

Από την άλλη πλευρά, η εθνική νομοθεσία σε Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία αποκλίνει, σε κάποιο βαθμό, από το καθεστώς της ΕΕ που εφαρμόζεται σε αυτόν τον τομέα, δεδομένου ότι απαιτεί την εκπλήρωση των διαφόρων κριτηρίων για τη χορήγηση της επέκτασης των κανόνων. Για παράδειγμα, στην Ισπανία, η εθνική νομοθεσία προβλέπει δύο κριτήρια από την άποψη αυτή και συγκεκριμένα ότι:

- Η ΔΟ που ζητά την επέκταση των κανόνων θα πρέπει να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 75% της σχετικής παραγωγής και
- Η συμφωνία σε σχέση με την οποία ζητείται η επέκταση των κανόνων πρέπει να υποστηρίζεται από τουλάχιστον το 50% του κάθε επαγγελματικού κλάδου που αποτελούν τη ΔΟ.

Στη Γαλλία, η εθνική νομοθεσία προβλέπει, επίσης, δύο σωρευτικά κριτήρια ως προς αυτό, και ιδίως ότι:

- Οι ΔΟ που ζητούν την επέκταση πρέπει να πληρούν τα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας που καθορίζονται στο Άρθρο 164 παρ. 3 α) σημείο (ii) του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013. Για την πρωτογενή παραγωγή, τα κριτήρια αυτά θεωρείται ότι πληρούνται όταν τα αγροτικά συνδικάτα που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 70% των δικαιωμάτων ψήφου στις εκλογές των Γεωργικών Επιμελητηρίων³⁴ εμπλέκονται στην οργάνωση του εμπορίου, άμεσα ή μέσω εξειδικευμένων ενώσεων που είναι μέλη των τελευταίων. Για τα άλλα στάδια της αλυσίδας παραγωγής, η εκπλήρωσή τους τεκμαίρεται, εφ' όσον η ΔΟ αποδεικνύει ότι η συμφωνία για την οποία ζητείται η επέκταση αυτή δεν έχει την αντίθεση, κατά το μήνα που ακολουθεί τη δημοσίευσή της, μιας άλλης οργάνωσης που εκπροσωπεί περισσότερο από το ένα τρίτο του όγκου της εν λόγω οικονομικής δραστηριότητας, και η συμφωνία σε σχέση με την οποία ζητείται η επέκταση των κανόνων θα πρέπει να υποστηρίζεται ομόφωνα από όλα τα μέλη της ΔΟ.

Τέλος, στην Ιταλία, τα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας που η εθνική νομοθεσία απαιτεί να πληρούνται είναι οι εξής:

- Η ΔΟ πρέπει να είναι αντιπροσωπευτική κατά την έννοια του Άρθρου 164 παρ. 3 α) σημείο (ii) του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013. Η ΔΟ θεωρείται ότι είναι αντιπροσωπευτική εάν, μετά τη δημοσίευση της αίτησης επέκτασης από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, δεν υπάρχει καμία αντίδραση από οποιαδήποτε οργάνωση που μπορεί να αποδείξει ότι αντιπροσωπεύει περισσότερο από το ένα τρίτο των επιχειρηματιών του οικείου τομέα.
- Οι κανόνες της συμφωνίας για την οποία ζητείται η επέκταση πρέπει να έχουν υιοθετηθεί από τουλάχιστον το 85% των μελών κάθε επαγγελματικού κλάδου που συμμετέχει στη ΔΟ, εκτός αν το καταστατικό της οργάνωσης προβλέπει υψηλότερα όρια.

Ο Πίνακας 11 παρέχει μια επισκόπηση της νομοθεσίας των Κρατών Μελών όσον

αφορά τα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας που καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά την αναγνώριση ΔΟ, την επέκταση των κανόνων της ΔΟ και την πρόσβαση μη μελών σε ΔΟ.

³⁴ Τα Γαλλικά Γεωργικά Επιμελητήρια είναι αυτοδιοίκητα δημόσια όργανα που διέπονται από την εθνική νομοθεσία, η οποία θεσπίστηκε για πρώτη φορά το 1924. Τη διαχείριση ασκούν εκλεγμένοι αντιπρόσωποι από τους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας, και λειτουργούν ως αποκεντρωμένο δίκτυο που περιλαμβάνει 88 Γεωργικά Επιμελητήρια σε επίπεδο περιφέρειας 21 περιφερειακά Γεωργικά Επιμελητήρια Μόνιμη Συνέλευση των Γεωργικών Επιμελητηρίων (APCA). Τα Επιμελητήρια έχουν 4.200 εκλεγμένα μέλη και περίπου 8.000 μόνιμο προσωπικό, μεταξύ των οποίων και 175 προσωπικό απασχολούμενο από την APCA. Μετά τη νομοθετική αναθεώρηση του εθνικού αγροτικού κώδικα το 2014, η συνολική αποστολή τους είναι να συμβάλλουν στην οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική βελτίωση των εκμεταλλεύσεων και της σχετικής αλυσίδας παραγωγής, υποστηρίζουν την ανάπτυξη των υπεύθυνων γεωργικών δραστηριοτήτων ως καταλύτης αύξησης των ευκαιριών απασχόλησης και εκπροσωπούν τα συμφέροντα των γεωργών ενώπιον των δημόσιων αρχών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Πίνακας 11: Επισκόπηση των εθνικών διατάξεων για τον καθορισμό των κριτηρίων αντιπροσωπευτικότητας με σκοπό την αναγνώριση των ΔΟ, επέκταση των κανόνων των συμφωνιών τους και το δικαίωμα πρόσβασης μη-μελών στις ΔΟ

K-M	Αναγνώριση	Επέκταση των κανόνων	Δικαίωμα πρόσβασης σε ΔΟ
AT	Περισσότερο από το ήμισυ του ετήσιου κύκλου εργασιών της εθνικής παραγωγής, μεταποίησης ή εμπορίας εντός του οικείου τομέα.	Όχι, αλλά οι σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 θεωρούνται άμεσα εφαρμοστέες	Όχι
BE	Η εθνική νομοθεσία παραπέμπει στις σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013	Η εθνική νομοθεσία αναφέρεται στη σχετική διατάξεις του κανονισμού 1308/2013	Όχι
BG	Για ΔΟ στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων: 10% των γαλακτοπαραγωγών ζώων σε εθνικό επίπεδο και τουλάχιστον το 10% της παραγωγής ή / και του μεριδίου αγοράς γαλακτοκομικών προϊόντων. Για ΔΟ σε άλλους τομείς: ένα τρίτο της παραγωγής ή / και το εμπόριο ή / και της μεταποίησης στην αντίστοιχη περιοχή της χώρας ή σε ολόκληρη τη χώρα εκπροσωπείται από τουλάχιστον τρία μέλη.	Όχι	Όχι
CY	Όχι	Όχι	Όχι
CZ	Η εθνική νομοθεσία παραπέμπει στις σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013	Όχι	Όχι
DE	"Η εθνική νομοθεσία ορίζει ότι οι ΔΟ πρέπει να αντιπροσωπεύουν σημαντικό μερίδιο των οικονομικών δραστηριοτήτων στον τομέα τουλάχιστον σε περιφερειακή κλίμακα. Ωστόσο, δεν διευκρινίζεται τι συνιστά ένα σημαντικό μερίδιο των δραστηριοτήτων.	Όχι	Όχι
ES	Τουλάχιστον το 51% της σχετικής παραγωγής σε σχέση με καθένα από τους επαγγελματικούς κλάδους που αποτελούν τη ΔΟ εντός της γεωγραφικής περιοχής όπου λειτουργεί η οργάνωση.	Η εθνική νομοθεσία προβλέπει δύο σωρευτικά κριτήρια στο πλαίσιο αυτό: α) Η συμφωνία σε σχέση με την οποία ζητείται η επέκταση των κανόνων, πρέπει να υποστηρίζεται από τουλάχιστον το 50% του κάθε επαγγελματικού	Η εθνική νομοθεσία εγγυάται το δικαίωμα να είναι μέλος μιας ΔΟ κάθε οργάνωση η οποία α) σε εθνικό επίπεδο είναι πρόθυμη να συμμορφωθεί με τις

		<p>κλάδου που απαρτίζουν τη ΔΟ.</p> <p>β) Η ΔΟ που ζητά την επέκταση των κανόνων πρέπει να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 75% της εν λόγω παραγωγής.</p>	<p>διατάξεις, υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύει ότι αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 10% του επαγγελματικού κλάδου στον οποίο ανήκει β) σε επίπεδο Αυτόνομης Κοινότητας αποδεικνύει ότι αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 50% του σχετικού επαγγελματικού κλάδου στην περιοχή, υπό την προϋπόθεση ότι αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 3% της τελικής παραγωγής σε εθνικό επίπεδο ή 8% της τελικής παραγωγή στο επίπεδο της εν λόγω Αυτόνομης Κοινότητας.</p>
FR	<p>Η εθνική νομοθεσία αντιγράφει το περιεχόμενο των σχετικών διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.</p>	<p>Η εθνική νομοθεσία προβλέπει δύο σωρευτικά κριτήρια στο πλαίσιο αυτό:</p> <p>α) Η συμφωνία σε σχέση με την οποία ζητείται η επέκταση των κανόνων, πρέπει να υποστηρίζεται ομόφωνα από όλα τα μέλη της ΔΟ.</p> <p>β) Η ΔΟ η οποία ζητεί την επέκταση πρέπει να ανταποκρίνεται στα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 (2/3 του όγκου). Για την πρωτογενή παραγωγή, τα κριτήρια θεωρούνται ότι πληρούνται,</p>	<p>Όχι</p>

		<p>όταν τα αγροτικά συνδικάτα αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 70% των δικαιωμάτων ψήφου για τις εκλογές των γεωργικών επιμελητηρίων που εμπλέκονται στην οργάνωση εμπορίας απευθείας ή μέσω εξειδικευμένων οργανώσεων μελών αυτών των οργανώσεων.</p> <p>Για τα άλλα στάδια της αλυσίδας παραγωγής, η εκπλήρωσή τους τεκμαίρεται από το αν η ΔΟ αποδεικνύει ότι η συμφωνία για την οποία ζητείται η επέκταση δεν αμφισβητείται, κατά τον μήνα που ακολουθεί τη δημοσίευση από μια άλλη οργάνωση που εκπροσωπεί περισσότερο από το ένα τρίτο του όγκου της εν λόγω οικονομικής δραστηριότητας.</p>	
GR	<p>Τουλάχιστον το ένα τρίτο της παραγωγής ή / και επεξεργασίας ή / και εμπορίας των προϊόντων σε εθνικό επίπεδο.</p>	<p>Η εθνική νομοθεσία προβλέπει δύο σωρευτικά κριτήρια στο πλαίσιο αυτό:</p> <p>α) Η συμφωνία για την οποία ζητείται η επέκταση πρέπει να εγκριθεί παμψηφεί από όλα τα μέλη της ΔΟ. β) Η ΔΟ πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον τα δύο τρίτα της παραγωγής ή / και επεξεργασίας ή / και εμπορίας των εν λόγω προϊόντων σε εθνικό επίπεδο.</p>	Όχι
HU	<p>Η εθνική νομοθεσία παραπέμπει στις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.</p>	<p>Η εθνική νομοθεσία αναφέρεται στις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.</p>	Όχι
HR	<p>Η εθνική νομοθεσία αντιγράφει και αναφέρεται στο περιεχόμενο των σχετικών</p>	Όχι	Όχι

	διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.		
IT	<p>Για ΔΟ στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων: Στην περίπτωση των οργανώσεων που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο, το μερίδιο των οικονομικών δραστηριοτήτων που εκπροσωπούνται από τη ΔΟ, πρέπει να είναι ίσο ή μεγαλύτερο από το 25% του σχετικού τομέα ή τμήμα της αγοράς. Για τις οργανώσεις που λειτουργούν σε έναν ενιαίο οικονομικό χώρο, το κατώτατο όριο είναι 51% σε σχέση με την εν λόγω περιοχή και 15% σε εθνικό επίπεδο. Για ΔΟ σε άλλους τομείς: Στην περίπτωση των οργανώσεων που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο, το μερίδιο πρέπει να αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 40% της οικονομικής δραστηριότητας του σχετικού τομέα ή τμήμα της αγοράς για κάθε προϊόν ή κατηγορία προϊόντων. Σε περίπτωση των οργανώσεων που λειτουργούν μέσα σε έναν ενιαίο οικονομικό χώρο, το μερίδιο των οικονομικών δραστηριοτήτων πρέπει να αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 51% της αντίστοιχης οικονομικής δραστηριότητας στην εν λόγω περιοχή και, εν πάση περιπτώσει, στο 30% των εν λόγω δραστηριοτήτων σε εθνικό επίπεδο.</p>	<p>Η εθνική νομοθεσία προβλέπει δύο σωρευτικά κριτήρια στο πλαίσιο αυτό:</p> <p>α) Οι κανόνες της συμφωνίας για την οποία ζητείται επέκταση πρέπει να έχει εγκριθεί από τουλάχιστον το 85% των του κάθε επαγγελματικού κλάδου που απαρτίζουν τη ΔΟ, εκτός αν το καταστατικό της οργάνωσης προβλέπει ανώτερα όρια.</p> <p>β) Η ΔΟ πρέπει να είναι αντιπροσωπευτική κατά την έννοια του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013. Η ΔΟ τεκμαίρεται ότι είναι αντιπροσωπευτική αν, μετά τη δημοσίευση της αίτησης για επέκταση από τις αρμόδιες αρχές, δεν υπάρχει καμία αντίδραση από οργανώσεις που μπορούν να αποδείξουν ότι αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το ένα τρίτο των οικονομικών φορέων του οικείου τομέα.</p>	Όχι
LV	<p>Η εθνική νομοθεσία θέτει σε εφαρμογή τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1234/2007 προβλέποντας τα ακόλουθα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας για τα διάφορα στάδια της σχετικής αλυσίδας παραγωγής:</p> <p>α) σε σχέση με τα μέλη της οργάνωσης που είναι παραγωγοί γάλακτος, η πώληση τουλάχιστον 500 τόνων νωπού γάλακτος κατά τους τελευταίους 12 μήνες, β) σε σχέση με τα μέλη της οργάνωσης οποίων οι δραστηριότητες αφορούν την επεξεργασία του γάλακτος και την παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων, η επεξεργασία τουλάχιστον 5.000 τόνων γάλακτος κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών, γ) σε</p>	Όχι	Όχι

	σχέση με κάθε μέλος της οργάνωσης των οποίων οι δραστηριότητες αφορούν το εμπόριο νωπού γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων, κύκλο εργασιών τουλάχιστον 142.280 ευρώ.		
MT	Για ΔΟ στον τομέα φρούτων και λαχανικών: δύο τρίτα της παραγωγής ή / και του εμπορίου ή / και της επεξεργασίας του προϊόντος ή των εν λόγω προϊόντων	Όχι	Όχι
NL	Τουλάχιστον το 25% καθεμιάς από τις οικονομικές δραστηριότητες που αντιπροσωπεύεται από τη ΔΟ.	Η εθνική νομοθεσία αναφέρεται στις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ.1308/2013.	Όχι
PL	Η εθνική νομοθεσία παραπέμπει στις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.	Όχι	Όχι
PT	Για ΔΟ στον αγροδιατροφικό τομέα: 20% των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην παραγωγή, επεξεργασία ή / και διανομή, ενώ καλύπτουν, τουλάχιστον, το 20% του όγκου της παραγωγής, της μεταποίησης ή / και της διανομής του προϊόντος (-ων) στην περιοχή όπου ασκούν τη δραστηριότητά τους. Για ΔΟ στον τομέα της δασοκομίας: Η ΔΟ πρέπει να αποτελείται από εθνικές ή περιφερειακές οργανώσεις που εκπροσωπούν τουλάχιστον δύο στάδια της αλυσίδας δασικών προϊόντων, ένα από τα οποία θα πρέπει να είναι το τμήμα παραγωγής.	Η εθνική νομοθεσία προβλέπει δύο σωρευτικά κριτήρια στο πλαίσιο αυτό: α) Οι κανόνες της συμφωνίας για την οποία ζητείται επέκταση πρέπει να έχουν εκδοθεί με ειδική πλειοψηφία από τους επαγγελματικούς κλάδους που εκπροσωπούνται στην ΔΟ. β) Η ΔΟ πρέπει να αντιπροσωπεύουν 2/3 των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην παραγωγή, τη μεταποίηση ή / και τη διανομή του προϊόντος (ων) στην εν λόγω περιοχή όπου δραστηριοποιούνται. Για ΔΟ στον δασοκομικό τομέα οι κανόνες της συμφωνίας που υπόκεινται σε επέκταση πρέπει να έχουν υιοθετηθεί ομόφωνα.	Η εθνική νομοθεσία καθορίζει τον ελάχιστο αριθμό παραγωγών, επεξεργαστών και διανομέων που απαιτείται από το νόμο για μια οργάνωση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο για να επιτραπεί η πρόσβαση στη ΔΟ στην οποία ενδιαφέρεται, δηλαδή α) Σε εθνικό επίπεδο: παραγωγής: 15%, επεξεργασία: 25%, εμπορία: 30%. β) Περιφερειακό επίπεδο: παραγωγή: 25%, επεξεργασία: 20%, εμπορία: 20%. γ) Τοπικό επίπεδο: παραγωγή: 35%,

			επεξεργασία: 10%, εμπορία 15%.
RO	Η εθνική νομοθεσία προβλέπει δύο σωρευτικά κριτήρια ως προς αυτό. α) Η ΔΟ πρέπει να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 30% της συνολικής αξίας των οικονομικών δραστηριοτήτων που εκπροσωπούνται στη ΔΟ εντός της γεωγραφικής περιοχής όπου δραστηριοποιείται η οργάνωση, ενώ κάθε επαγγελματικός κλάδος πρέπει να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 15% της αξίας της αντίστοιχης οικονομικής δραστηριότητας, β) Η ίδρυσή της πρέπει να βασίζεται στην πρωτοβουλία τουλάχιστον του ενός τρίτου του συνολικού αριθμού των επαγγελματικών οργανώσεων που υπάρχουν στον σχετικό τομέα παραγωγής.	Όχι	Όχι
SK	Τουλάχιστον, για το 33% των σχετικών οικονομικών δραστηριοτήτων που αντιπροσωπεύονται στους κόλπους της ΔΟ σε εθνικό επίπεδο στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων	Όχι	Όχι

Πηγή: Σύνθεση Arcadia International

3.1.6. Εθνικοί κανόνες σχετικά με τη χρηματοδότηση

Ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 δεν προβλέπει καμία ειδική διάταξη όσον αφορά τη **χρηματοδότηση των ΔΟ** με εξαίρεση τους κανόνες που διέπουν την επέκταση των τελών σε μη μέλη, Άρθρο 165 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013. Ως εκ τούτου, στις περισσότερες περιπτώσεις, επαφίεται στο εθνικό δίκαιο να καθορίσει τις πηγές και τους τρόπους χρηματοδότησης των εν λόγω οργανώσεων.

Παρ' όλα αυτά, λίγα μόνο Κράτη Μέλη ρυθμίζουν ρητά τη χρηματοδότηση ΔΟ στο εθνικό νομικό τους πλαίσιο. Η εθνική νομοθεσία στην Ελλάδα, την Ιταλία, την Πορτογαλία και την Ισπανία θεσπίζει **γενική ρήτρα** που επιτρέπει στις ΔΟ να επωφεληθούν από κρατικές ενισχύσεις, φορολογικά ή / και οικονομικά κίνητρα με στόχο την εξασφάλιση της ίδρυσής τους και / ή της άσκησης των δραστηριοτήτων τους. Η Νομοθεσία στην Ρουμανία, την Ελλάδα και την Πορτογαλία παρέχει επίσης τη δυνατότητα στις ΔΟ να καθορίζουν τα τέλη των μελών για τη διασφάλιση της λειτουργίας τους. Η Ρουμανία φαίνεται να είναι το μόνο Κράτος Μέλος όπου η εθνική νομοθεσία επιτρέπει στις ΔΟ να επεκτείνουν τα τέλη των μελών - δηλαδή τέλη που πρέπει να καταβάλλονται μόνο για να είναι μέλη μιας ΔΟ - σε μη μέλη μετά τη χορήγηση της επέκτασης των κανόνων. Στη Ρουμανία, η εθνική νομοθεσία αναγνωρίζει επίσης ότι οι ΔΟ μπορεί να είναι αποδέκτες κονδυλίων της ΕΕ, καθώς και των δωρεών και χορηγιών, εκτός από

τη στήριξή τους στα έσοδα από τις δικές τους δραστηριότητες (π.χ. παροχή τεχνικών υπηρεσιών, κατάρτιση).

Όσον αφορά τα **οικονομικά και φορολογικά κίνητρα**, μόνο η εθνική νομοθεσία στην Πορτογαλία και την Ισπανία έχουν θεσπίσει διατάξεις συναφώς. Σε δύο κράτη μέλη, η εθνική νομοθεσία αναγνωρίζει στις ΔΟ τα ίδια φορολογικά κίνητρα που ισχύουν για τα νομικά πρόσωπα του δημόσιου συμφέροντος, όπως ενώσεις ή ιδρύματα. Κατά συνέπεια, στην Πορτογαλία οι ΔΟ απαλλάσσονται από τους φόρους σχετικά με το ραδιόφωνο και την τηλεόραση, καθώς και από την καταβολή οποιουδήποτε τέλους για τη δημοσίευση του καταστατικού τους στην εθνική επίσημη εφημερίδα.

Όσον αφορά τις **δημόσιες επιδοτήσεις**, η Πορτογαλία είναι το Κράτος Μέλος που έχει υιοθετήσει πρόσφατα εθνικές διατάξεις στον τομέα αυτό, στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020. Ο τελευταίος προσδιορίζει τις ΔΟ και ορισμένες από τις δραστηριότητές τους ως δυνητικούς δικαιούχους δημόσιας συγχρηματοδότησης. Το αντίστοιχο εθνικό πρόγραμμα στην Αυστρία, αναφέρεται επίσης στις ΔΟ αν και δεν έχει προβλεφθεί ειδική γραμμή του προϋπολογισμού για τη χρηματοδότηση των εν λόγω οργανώσεων. Το ίδιο ισχύει και για την Κύπρο.

Στην Ισπανία, οι κεντρικές αρμόδιες αρχές υποστήριξαν τη δημιουργία των ΔΟ για αρκετά χρόνια μετά την καθιέρωση της εθνικής νομοθεσίας στον τομέα αυτό. Οι δημόσιες επιδοτήσεις, ωστόσο, σταμάτησαν το 2014, καθώς οι αρμόδιες αρχές έκριναν ότι επαρκείς προσπάθειες είχαν αναπτυχθεί, προκειμένου να διευκολυνθεί η ανάπτυξη των ΔΟ εντός της εθνικής επικράτειας.

Ο Πίνακας 12 παρέχει μια επισκόπηση της εθνικής νομοθεσίας των Κρατών Μελών σε σχέση με τη χρηματοδότηση των ΔΟ, ad hoc οικονομικών και φορολογικών κινήτρων και δημοσίων επιδοτήσεων.

Πίνακας 12: Επισκόπηση των εθνικών διατάξεων σχετικά με τη χρηματοδότηση των ΔΟ

Κ-Μ	Χρηματοδότηση	Οικονομικά και φορολογικά κίνητρα	Επιδοτήσεις
ΑΤ	Όχι, εκτός από τις διατάξεις που ενισχύουν την εθνική επιτροπή Οίνου να καταλογίζει τέλη στα μέλη της	Όχι	Το Εθνικό Αγροτικό και Αναπτυξιακό Πρόγραμμα 2014-2020 αναφέρει τις ΔΟ μεταξύ των φορέων που μπορούν να ωφεληθούν από δημόσια χρηματοδότηση, αν και δεν έχει υπάρξει συγκεκριμένος

			προϋπολογισμός
BE	Όχι	Όχι	Όχι
BG	Όχι	Όχι	Όχι
CY	Όχι	Όχι	Το εθνικό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 αναφέρει τις ΔΟ μεταξύ των φορέων που μπορούν να ωφεληθούν από δημόσια χρηματοδότηση
CZ	Όχι	Όχι	Όχι
DE	Όχι	Όχι	Όχι
ES	Κατά γενικό κανόνα, η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι οι ΔΟ μπορούν να επωφεληθούν από κρατικές ενισχύσεις ή επιχορηγήσεις που μπορεί να προβλέπονται με σκοπό την προώθηση της επίτευξης των στόχων που αυτές οι οργανώσεις επιδιώκουν.	Ως μη-κερδοσκοπικές οργανώσεις, οι ΔΟ επωφελούνται από φορολογικά κίνητρα που αναγνωρίζονται από την εθνική νομοθεσία για τέτοιους φορείς.	Όχι, έπαυσαν το 2014 μετά από περισσότερα από δεκαπέντε χρόνια δημόσιας οικονομικής υποστήριξης.
FR	Όχι	Όχι	Όχι
GR	Εκτός από την ενδυνάμωση των ΔΟ να καθορίσουν συνδρομές των μελών, η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι οι οργανώσεις αυτές μπορούν να επωφεληθούν από την οικονομική υποστήριξη που η εθνική νομοθεσία μπορεί να προβλέπει ως μέσο υποστήριξης για τη σύσταση, τη λειτουργία και τον εκσυγχρονισμό των ενώσεων και την επιδίωξη των στόχων για τους οποίους έχουν ιδρυθεί.	Όχι	Το Ταμείο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας μπορεί, μετά από απόφαση του Διαχειριστικού Συμβουλίου του, να χρηματοδοτήσει τις ΔΟ που υποβάλλουν αίτηση, με στόχο την υποστήριξη των δραστηριοτήτων τους.
HU	Όχι	Όχι	Όχι
HR	Όχι	Όχι	Όχι
IT	Κατά γενικό κανόνα, η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι οι αναγνωρισμένες ΔΟ μπορούν να έχουν πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδότηση, με σκοπό την άσκηση των δραστηριοτήτων τους.	Όχι	Όχι
LV	Όχι	Όχι	Όχι
MT	Όχι	Όχι	Όχι
NL	Δεν υπάρχουν ειδικοί κανόνες, αλλά η εθνική νομοθεσία που διέπει τις ιδιωτικές οργανώσεις ισχύει και για τις ΔΟ.	Όχι	Όχι
PL	Όχι	Όχι	Όχι
PT	Η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι οι ΔΟ	Η εθνική νομοθεσία για	Υπάρχει μια

	<p>στους τομείς των αγρο-τροφίμων και της δασοκομίας μπορούν να προωθηθούν, για παράδειγμα, με τη βοήθεια φορολογικών κινήτρων και με δημόσιες επιδοτήσεις. Τα καταστατικά των ΔΟ πρέπει να περιέχουν διατάξεις για συνδρομές των μελών.</p>	<p>τις ΔΟ στο δασικό τομέα ορίζει ότι οι ΔΟ απολαμβάνουν τις ίδιες φορολογικές απαλλαγές και προνόμια που αναγνωρίζονται στα νομικά πρόσωπα δημόσιας χρησιμότητας. Για παράδειγμα, οι ΔΟ: α) εξαιρούνται από φόρους σχετικά με το ραδιόφωνο και την τηλεόραση, β) υπόκεινται σε τέλη εφαρμόσιμα στα νοικοκυριά για την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, γ) εξαιρούνται από την πληρωμή οποιουδήποτε τέλους για δημοσίευση του καταστατικού στην εθνική επίσημη εφημερίδα. Αν και οι ειδικές διατάξεις του περιγραφόμενου τύπου προβλέπονται ρητώς μόνο σε σχέση με τις ΔΟ στο δασικό τομέα, θεωρούνται γενικής εφαρμογής σε όλες τις ΔΟ ως νομικά πρόσωπα δημόσιας χρησιμότητας.</p>	<p>συγκεκριμένη γραμμή του προϋπολογισμού για τη δημόσια συγχρηματοδότηση ορισμένων δραστηριοτήτων των ΔΟ στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος για την Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020 για την ηπειρωτική χώρα.</p>
RO	<p>RO Το εθνικό δίκαιο ορίζει ότι οι ΔΟ μπορούν να βασίζονται στις ακόλουθες πηγές: α) Συνδρομές των μελών, β) Ταμεία της ΕΕ γ) Εισοδήματα που προκύπτουν από δικές τους δραστηριότητες, δ) δωρεές και χορηγίες. Συνδρομές μελών μπορεί να είναι ζητούνται επίσης από μη-μέλη όταν έχει χορηγηθεί επέκταση των κανόνων,</p>	<p>Όχι</p>	<p>Όχι</p>

	σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.		
SK	Όχι	Όχι	Όχι

3.1.7. Οι εθνικές διατάξεις περί εξαιρέσεως των ΔΟ από το δίκαιο του ανταγωνισμού

Σε κανένα από τα κράτη μέλη δεν μπόρεσαν να εντοπιστούν αναλύσεις των ειδικών εθνικών διατάξεων που αφορούν τις ΔΟ κατά παρέκκλιση από το δίκαιο του ανταγωνισμού.

3.2. Κράτη Μέλη με εθνική νομοθεσία για ΔΟ και αναγνωρισμένες ΔΟ

Μέχρι σήμερα μόνο σε οκτώ Κράτη Μέλη που έχουν εθνική νομοθεσία για ΔΟ, έχουν επίσημα αναγνωρισμένες οργανώσεις στον τομέα των αγρο-τροφίμων. Αυτά είναι η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ουγγαρία, η Ιταλία, η Ισπανία, η Ολλανδία, η Πορτογαλία και η Ρουμανία. Στο παρόν Τμήμα, θα εξεταστούν, ιδίως, οι ακόλουθες πτυχές:

- Επίπεδο εφαρμογής του ευρωπαϊκού και του εθνικού πλαισίου για ΔΟ, και του επιπέδου συναίνεσης στην εθνική πολιτική στον τομέα αυτό, και
- Περιπτώσεις εθνικού ανταγωνισμού που αφορούν ΔΟ.

3.2.1. Επίπεδο εφαρμογής του ευρωπαϊκού και του εθνικού πλαισίου για ΔΟ

Λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία των Κρατών Μελών που έχουν αναγνωρίσει ΔΟ μέχρι σήμερα, μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι σχεδόν σε όλα, οι **Ευρωπαϊκοί και εθνικοί κανόνες** έχουν εφαρμοστεί **σε σημαντικό βαθμό** σε αυτόν τον τομέα.

Η Ιταλία αποτελεί τη μόνη αξιοσημείωτη εξαίρεση, δεδομένου του μικρού αριθμού των (τριών) ΔΟ που έχουν αναγνωριστεί μέχρι σήμερα από τις αρμόδιες αρχές αυτού του Κράτους Μέλους, σε αντίθεση με το ευρύ φάσμα των τομέων αγρο-τροφίμων που υπάρχουν σε εθνικό επίπεδο, καθώς και με το μέγεθος της χώρας.

Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, ο κύριος λόγος για την **περιορισμένη επιτυχία των ΔΟ** σε εθνικό επίπεδο έγκειται, κατά κύριο λόγο στην έλλειψη προθυμίας των οργανώσεων που εκπροσωπούν τα διάφορα στάδια της τροφικής αλυσίδας για να ενώσουν τις δυνάμεις τους σε διατομεακές δομές.

Ειδικότερα, οι συγκρούσεις μεταξύ των οργανώσεων που εκπροσωπούν τους αγρότες και τα συνδικάτα των εργαζομένων στη γεωργία, έχουν εμποδίσει τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων να ωφεληθούν από τη δημιουργία και τις καλές επιδόσεις ΟΠ κατά πρώτο λόγο, που αποτελούν προϋπόθεση για τη δημιουργία ΔΟ.

3.2.2. Περιπτώσεις εθνικού ανταγωνισμού που αφορούν ΔΟ

Από τη σκοπιά του δικαίου του ανταγωνισμού, εθνική νομολογία και διοικητική πρακτική όσον αφορά τις ΔΟ φαίνεται να υπάρχουν μόνο σε περιορισμένο αριθμό κρατών μελών, όπου οι ΔΟ αναγνωρίζονται και, κυρίως, στη Γαλλία και στην Ισπανία. Στην Ιταλία, υπάρχει μόνο κάποια περιορισμένη εμπειρία όσον αφορά τη διοικητική πρακτική.

ΔΟ και κρατικές ενισχύσεις

Ένα πρώτο ζήτημα αναφέρεται στον **χαρακτηρισμό των τελών** που επιβάλλονται από ΔΟ σε μη μέλη ως Κρατική ενίσχυση, λόγω της επέκτασης των κανόνων τους. Πιο συγκεκριμένα, υποχρεωτικές εισφορές που εισπράττονται από μη-μέλη μετά την επέκταση της συμφωνίας μιας ΔΟ, υποστηρίχθηκε ότι συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, υπόκειται σε προηγούμενη κοινοποίηση και έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτό το νομικό ζήτημα συζητήθηκε εκτενώς πάνω από τρεις δεκαετίες ενώπιον γαλλικών δικαστηρίων, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, με αποτέλεσμα πολλές αποφάσεις.

Τα Γαλλικά δικαστήρια έχουν παραδοσιακά κρίνει ότι οι υποχρεωτικές εισφορές δεν χαρακτηρίζονται ως κρατική ενίσχυση (όχι Κρατικοί πόροι). Αντίθετα, το 2008, η Επιτροπή έκρινε ότι οι υποχρεωτικές εισφορές αποτελούσαν δημόσιους πόρους που θα μπορούσαν να συνιστούν Κρατική ενίσχυση. Ως εκ τούτου, προέβη στην έγκριση αρκετών αποφάσεων δηλώνοντας ότι οι υποχρεωτικές εισφορές συνιστούν Κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Οι ίδιες αποφάσεις της Επιτροπής στη συνέχεια έχουν προσβληθεί ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ξεχωριστά, το 2011, το ζήτημα του χαρακτηρισμού των υποχρεωτικών εισφορών ως Κρατικής ενίσχυσης έγινε προδικαστικό ερώτημα στο **Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**. Το τελευταίο, σε μια **απόφαση-ορόσημο**, διαπίστωσε ότι οι **υποχρεωτικές εισφορές δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση**, εφ' όσον διαπιστωθεί ότι, σύμφωνα με το Άρθρο 107 παρ. 1 της ΣΛΕΕ:

- Δεν συνεπάγονται παρέμβαση από το Κράτος ή μέσω Κρατικών πόρων
- Η Κρατική παρέμβαση δεν είναι ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ Κρατών Μελών
- Μια τέτοια παρέμβαση δεν παρέχει πλεονέκτημα στον αποδέκτη και
- Δεν νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό.³⁵

³⁵ Judgement *Doux Elevage*, C-677/11, EU:C:2013:348, ιδίως παράγραφοι 25 και 45

Υπό το πρίσμα αυτού του γεγονότος, οι αποφάσεις της Επιτροπής που αναφέρονται ανωτέρω και οι σχετικές νομικές ενστάσεις στη συνέχεια ακυρώθηκαν.

Από τα παραπάνω, προκύπτει ότι τα τέλη που επιβάλλονται από ΔΟ ως συνέπεια της επέκτασης των κανόνων των συμφωνιών τους δεν πρέπει πλέον να θεωρούνται ως κρατική ενίσχυση.

ΔΟ και αντιμονοπωλιακοί κανόνες

Οι δραστηριότητες των ΔΟ έχουν επίσης αξιολογηθεί ως προς τους **αντιμονοπωλιακούς κανόνες**.

Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να υπενθυμίσουμε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρώτη θέσπισε την αρχή σύμφωνα με την οποία η απαγόρευση του καθορισμού τιμών ισχύει και για ΔΟ, ενώ η ΕΕ και τα γαλλικά δικαστήρια, στη συνέχεια επιβεβαίωσαν αυτή την ερμηνεία (για παράδειγμα, BNIC κατά Clair 30 Ιανουαρίου 1985, 123: 83).

Η γαλλική αρχή ανταγωνισμού ('*Autorité de la Concurrence*' εφεξής «AC») έχει υιοθετήσει μια σειρά από αποφάσεις και γνώμες σχετικά με την εφαρμογή των αντιμονοπωλιακών κανόνων στον τομέα της γεωργίας. Ωστόσο, υπήρξαν σχετικά λίγες αντιμονοπωλιακές αποφάσεις της AC που αφορούσαν τις ίδιες τις ΔΟ.

Το 2006, η AC απέρριψε μία καταγγελία για υποτιθέμενο περιορισμό του ανταγωνισμού κατά του **Εθνικού Διεπαγγελματικού Γραφείου Κονιάκ (BNIC)**.³⁶

Στην περίπτωση αυτή, ο ενάγων υποστήριξε ότι η επίμαχη ΔΟ είχε τον έλεγχο της του καθορισμού της QNV (ποσότητας που υπό κανονικές συνθήκες οινοποιήθηκε - "*quantité normalement vinifiée*"), ένα από τα βασικά κριτήρια που επηρεάζουν την παροχή οινοπνεύματος εξ αποστάξεως, που χρησιμοποιείται ως βάση για την παραγωγή Κονιάκ. Σε απάντηση στα επιχειρήματα του ενάγοντος, η AC παρατήρησε ότι ο καθορισμός της QNV εγκρίθηκε με υπουργική απόφαση και ότι, ενώ το BNIC είχε γνωστοποιήσει στις αρμόδιες αρχές την επίσημη θέση της ως ΔΟ στο επιθυμητό επίπεδο, η θέση αυτή δεν περιόρισε κατ' ανάγκη την απόφαση των δημοσίων αρχών.

Ξεχωριστά, στον τομέα του **κρέατος πουλερικών**, η AC διερεύνησε *αυτεπαγγέλτως συμφωνίες καθορισμού των τιμών* για την περίοδο 2000-2007, συμπεριλαμβανομένης της ενεργού συμμετοχής των ΔΟ, για γαλοπούλες και πάπιες. Στο πλαίσιο μιας εκτεταμένης διαδικασίας μεταξύ του 2007 και του 2015, η AC κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι εν λόγω ΔΟ είχαν συμβάλει ενεργά στην παράβαση των εθνικών και κοινοτικών αντιμονοπωλιακών κανόνων

³⁶ Decision n. 06-D-21 of 21 July 2006.

³⁷ Decision n. 15-D-08 of 5 May 2015

συντονίζοντας την οικονομική τους συμπεριφορά με σκοπό την άρση της αβεβαιότητας των τιμών (αν και κατηγορίες εναντίον μιας από τις ΔΟ στη συνέχεια κατέπεσαν λόγω ανεπαρκών αποδεικτικών στοιχείων). Η άλλη ΔΟ επέλεξε να μην αμφισβητήσει τα ευρήματα της ΑC και τελικά της επιβλήθηκε πρόστιμο 10.000 ευρώ.

Με βάση τα τεκμήρια που συγκεντρώθηκαν σε αυτή την περίπτωση, η ΑC κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η παραβίαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων προέκυψε, εν μέρει, από την αποτυχία της διεπαγγελματικής συνεργασίας και, ως εκ τούτου, μια νέα ΔΟ θα πρέπει να συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.³⁷

Γενικότερα, το 2011 η ΑC εξέδωσε επίσης μια γνώμη σχετικά με **την εφαρμογή των αντιμονοπωλιακών κανόνων στις ΔΟ**, κατά την εξέταση των σχεδίων συμφωνιών που διαπραγματευόταν η ΔΟ **Conseil interprofessionnel du vin de la région de Bergerac (CIVRB)**³⁸. Στο πλαίσιο αυτό, η γνώμη της ΑC που παρείχε λεπτομερείς κατευθυντήριες γραμμές που θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως σημείο αναφοράς για όλες τις ΔΟ. Στη γνώμη αυτή, μεταξύ άλλων, η ΑC συνέστησε να μην εκδίδουν οι ΔΟ συστάσεις για τις τιμές και να παρέχουν τιμές αναφοράς σε σχέση με την τιμαριθμική αναπροσαρμογή ή αναθεώρηση, που θα οδηγούσε σε περιορισμό της ελευθερίας των επιχειρηματιών να αποφασίσουν σχετικά με τις τιμές.

Ξεχωριστά, η ετήσια έκθεση της ΑC του 2012 περιλαμβάνει μια επίκαιρη μελέτη για τον ανταγωνισμό και τη γεωργία. Αν και η μελέτη αυτή προηγείται του κανονισμού για την ΚΟΑ, δείχνει ότι η ΑC θεωρεί ότι οι ΔΟ υπόκεινται στους κανόνες του ανταγωνισμού, αλλά παίζουν επίσης καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη βελτιώσεων στον τομέα της γεωργίας, συμπεριλαμβανομένου του τομέα του ανταγωνισμού. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΑC επισημαίνει επίσης την ανάγκη να συνταχθούν πρότυπα όρων συμφωνιών, καθώς και να διαδοθούν οι πληροφορίες που υπόκεινται σε αντιμονοπωλιακές απαγορεύσεις.

Στην Ισπανία, μόνο δύο εθνικές ΔΟ - δηλαδή **Propollo** (2007-2012)³⁹ και **Inprovo** (2007-2013)⁴⁰ - έχουν εμπλακεί σε υποθέσεις ανταγωνισμού σε εθνικό επίπεδο, κατά την τελευταία δεκαετία.

Οι δύο αυτές περιπτώσεις είναι πολύ παρόμοιες ως προς το ότι:

³⁷

³⁸ Opinion n. 11-1-14 of 26 September 2011

³⁹ Resolution of the Council of the National Competition Commission of 29 September 2009, Expte. S/0044/08 PROPOLLO; Judgement of the Sixth Section of Audiencia Nacional of 10 November 2010, PROPOLLO v. National Competition Commission, case 06479/2009 and Resolution of the Council of the National Competition Commission of 14 March 2012, VS/0044 PROPOLLO

⁴⁰ Resolution of the Council of the National Competition Commission of 28 September 2009, Expte. S/0055/08 INPROVO; Judgement of the Sixth Section of Audiencia Nacional of 13 October 2011, INPROVO v. National Competition Commission, case 06820/2009 and Resolution of the Council of the National Competition Commission of 9 January 2013, VS/0044/08 INPROVO.

⁴⁰

- Προήλθαν από την κρίση των τιμών των τροφίμων που έπληξε, μεταξύ άλλων, την Ισπανική αγορά το 2007,
- Κινήθηκαν *αυτεπάγγελτα* από τον τότε **Εθνική Επιτροπή Ανταγωνισμού** (*Comisión Nacional de la Competencia*, στο εξής: CNC)⁴¹ μετά από καταγγελίες από οργανώσεις καταναλωτών
- Αφορούσαν παραβίαση της απαγόρευσης διαμόρφωσης **συλλογικής σύστασης σχετικά με τον καθορισμό των τιμών** που καθορίζονται από την εθνική νομοθεσία και
- Οδήγησε στην εφαρμογή των **οικονομικών κυρώσεων** από την CNC (200.000 ευρώ για Proollo και 100.000 ευρώ για Inprono), των οποίων το ποσό μειώθηκε στη συνέχεια από το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο (100.000 ευρώ και 50.000 ευρώ, αντίστοιχα).

Και στις δύο περιπτώσεις, η CNC διαπίστωσε ότι οι δραστηριότητες επικοινωνίας που έγιναν από τις ΔΟ το καλοκαίρι του 2007 (δηλαδή δελτίο τύπου και δηλώσεις στα μέσα ενημέρωσης από τους εκπροσώπους των ΔΟ) περιείχαν σαφείς αναφορές στο ποσό της αύξησης των τιμών που ενδέχεται να επηρεάσουν το κρέας πουλερικών και τα αυγά, ως αποτέλεσμα της αύξησης του κόστους των πρώτων υλών. Ως εκ τούτου, θεωρούσε ότι ενθάρρυνε κατά κάποιο τρόπο όλους τους φορείς του αντίστοιχου τομέα να ακολουθούν ένα κοινό πρότυπο έναντι του καθορισμού των τιμών και, ως εκ τούτου, περιόριζαν αδικαιολόγητα τις αρχές της ελευθερίας των συμβάσεων και του ελεύθερου ανταγωνισμού. Ενώ αναγνωρίζει τη συμπεριφορά των δύο ΔΟ ως αντικείμενες στον ανταγωνισμό, η CNC αναγνώρισε ότι αυτό δεν ήταν εσκεμμένο, αλλά οφειλόμενο σε αμέλεια.

Η μείωση των κυρώσεων χορηγήθηκε καθώς, σύμφωνα με τον δικαστή της προσφυγής, η CNC δεν έλαβε δεόντως υπόψη ορισμένες ελαφρυντικές περιστάσεις κατά τις επαφές των δύο ΔΟ, όπως είναι η απουσία σκοπιμότητας και η μικρή διάρκεια της αντι-ανταγωνιστικής πρακτικής.

Στην Ιταλία, η **Εθνική Αρχή Ανταγωνισμού και Αγοράς** (*Autorità Garante della concorrenza e del Mercato*), στο εξής: AGCM) δεν έχει ασχοληθεί με κάποια περίπτωση ή παράπονο που να αφορά τις ΔΟ στον τομέα των αγρο-τροφίμων. Έχει πάντως ασχοληθεί μερικές φορές στο παρελθόν συμβουλευτικά προς άλλες δημόσιες αρχές όσον αφορά τη νομιμότητα των συμφωνιών που έχουν συναφθεί μεταξύ των οργανώσεων παραγωγών και των οργανώσεων των μεταποιητών, που αφορούσαν τον καθορισμό των τιμών. Στο πλαίσιο αυτό, η AGCM έχει επιστήσει επανειλημμένα την προσοχή των αρχών να ζητούν τις συμβουλές της για τα περιοριστικά αποτελέσματα που οι συμβάσεις αυτές έχουν επί του ανταγωνισμού.

⁴¹41 Μετά την ανακατανομή των αρμοδιοτήτων σε εθνικό επίπεδο, το 2013 η CNC μετονομάστηκε σε *Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia* (Cnmc).

Η άποψη αυτή έχει αναπροσαρμοστεί από την AGCM σε έκθεση που εγκρίθηκε στις αρχές του 2016, μετά από έρευνα στον εθνικό τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων⁴². Πιο συγκεκριμένα, μετά την εφαρμογή του νέου καθεστώτος για τις συμβασιακές σχέσεις στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 261/2012 (πλέον ενσωματωμένο στον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013), η AGCM εξέφρασε την υποστήριξή της για την αναγνώριση των ΔΟ στην προώθηση πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της σχετικής αλυσίδας προϊόντος. Σε αυτό το πλαίσιο, η AGCM επισημαίνει ότι, ενώ μια ΔΟ δεν μπορεί να καθορίσει τις οικονομικές συνθήκες για την πώληση του προϊόντος, ωστόσο, τέτοιοι φορείς έχουν το δικαίωμα να εκτελούν άλλες δραστηριότητες, όπως, για παράδειγμα, την κατάρτιση τυποποιημένων συμβάσεων.

3.3. Κράτη Μέλη με εθνική νομοθεσία για ΔΟ αλλά χωρίς αναγνωρισμένες ΔΟ

Οι λόγοι για τους οποίους στην πλειοψηφία των Κρατών Μελών της ΕΕ, παρά την ύπαρξη εθνικής νομοθεσίας σχετικά με ΔΟ, δεν έχουν ακόμη ιδρυθεί οι οργανώσεις αυτές είναι διαφορετικοί.

Ανάλογα με το εθνικό πλαίσιο, οι λόγοι που αναφέρονται ως υπαίτιοι για την έλλειψη αναγνωρισμένων ΔΟ μπορεί να αποδοθούν στα εξής:

α) Στην προτίμηση σε **απλούστερες δομές**, σε αντίθεση με ΔΟ, για την οργάνωση και τη συνεργασία στις σχετικές γεωργικές αγορές, όπως οι συνεταιρισμοί παραγωγών (για παράδειγμα, στην Αυστρία, το Βέλγιο (Βαλλονία) την Κύπρο, την Τσεχική Δημοκρατία, τη Γερμανία, τη Λετονία και τη Μάλτα), συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι, σύμφωνα με ορισμένους εθνικούς ενδιαφερόμενους φορείς, η **εστίαση** των αρμόδιων αρχών είναι σε **ΟΠ** και όχι σε ΔΟ (για παράδειγμα, στη Βουλγαρία και στην Κροατία),

β) Η ύπαρξη **μακροχρόνιων** και με σημαντική **επιρροή επαγγελματικών φορέων**, όπως γεωργικά ή εμπορικά επιμελητήρια που είναι σε θέση να παρέχουν ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών προς τις θυγατρικές τους (για παράδειγμα, στην Αυστρία και στην Τσεχική Δημοκρατία),

γ) Μια συνολική **δυσπιστία για την κάθετη συνεργασία** στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, που οφείλεται σε ιστορικούς λόγους (για παράδειγμα, στην Τσεχική Δημοκρατία, τη Γερμανία και τη Σλοβακία),

δ) Η **έλλειψη γνώσης** του σχετικού πλαισίου της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα (για παράδειγμα, στη Βουλγαρία, την Κροατία και την Πολωνία) και ο φόβος ότι οι

⁴² Έκθεση αριθ. 25899 της 2ας Μαρτίου 2016.

δραστηριότητες των ΔΟ μπορεί να **παραβιάζουν τους κανόνες ανταγωνισμού** (για παράδειγμα, στο Βέλγιο και τη Βουλγαρία),

ε) Η **έλλειψη κατανόησης των οφελών** που η κάθετη συνεργασία ενισχυόμενη από τις ΔΟ μπορούν να φέρουν στους ενδιαφερόμενους φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων (για παράδειγμα, στην Κροατία, την Πολωνία, καθώς και στην Σλοβακία),

στ) Η αντίληψη ότι το σημερινό **καθεστώς της ΕΕ για τις ΔΟ** είναι **περίπλοκη και γραφειοκρατική** (για παράδειγμα, στις Κροατία, Κύπρο, Λετονία και Μάλτα) και τα αποτελέσματά της μπορεί να επιτευχθούν τελικά μέσω **λιγότερο ρυθμιζόμενων μορφών συνεργασίας** (Βέλγιο),

ζ) Η **έλλειψη δημόσιας υποστήριξης όσον αφορά τα οικονομικά και χρηματοδοτικά κίνητρα** που σχετίζονται με τη δημιουργία ΔΟ (για παράδειγμα, στη Βουλγαρία, τη Τσεχική Δημοκρατία, τη Λετονία και τη Σλοβακία) και

η) Η **αργή εξέλιξη** και η σχετική **αδυναμία των ΟΠ των** αναγνωρισμένων δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 σε εθνικό επίπεδο. Η ύπαρξη των ΟΠ ως μορφή οριζόντιας συνεργασίας για να συγκεντρώνει τα συμφέροντα της παραγωγής θεωρείται ως προαπαιτούμενο για τη δημιουργία των ΔΟ ως δομών κάθετης συνεργασίας στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων (για παράδειγμα, στην Κροατία, τη Μάλτα και τη Σλοβακία).

Όσον αφορά τη στάση των αρμόδιων εθνικών αρχών για την ίδρυση ΔΟ, αυτή φαίνεται να διαφέρει μεταξύ των Κρατών Μελών. Στη Βουλγαρία και την Κροατία, από τη μία πλευρά, οι αρμόδιες αρχές δείχνουν γενικά μια θετική στάση απέναντι στις ΔΟ, αν και, σύμφωνα με ορισμένους ενδιαφερόμενους φορείς, η δημιουργία των οργανώσεων αυτών δεν θα είναι κορυφαία προτεραιότητά τους επί του παρόντος. Στη Λετονία, από την άλλη πλευρά, οι αρμόδιες αρχές έχουν διατηρήσει ουδέτερη στάση όσον αφορά τη δημιουργία ΔΟ, καθώς είναι της άποψης ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να δουν τη δημιουργία τους ως καταρχήν ευεργετική.

Στην Τσεχική Δημοκρατία, τέλος, ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν ότι η προσέγγιση εκ μέρους των αρμοδίων αρχών στον τομέα αυτό είναι πολύ χαλαρή, γεγονός το οποίο έχει ως αποτέλεσμα να μην έχει αναγνωρισθεί καμιά ΔΟ μέχρι σήμερα σε αυτό το Κράτος Μέλος.

Σε κανένα από τα Κράτη Μέλη που εξετάστηκαν σε αυτή την ενότητα δεν έχει κατατεθεί αίτηση αναγνώρισης στις αρμόδιες αρχές. Μόνο στη Βουλγαρία, μετά την έγκριση των κανόνων εφαρμογής των ΔΟ σε εθνικό επίπεδο, το 2015, οι οργανώσεις του τομέα του καπνού έχουν εκφράσει ένα πιθανό ενδιαφέρον για την απόκτηση επίσημης αναγνώρισης. Εκτός από αυτό, φαίνεται να υπάρχει ένδειξη ότι οποιαδήποτε επίσημη αναγνώριση μπορεί να χορηγηθεί το 2016.

3.4. Κράτη μέλη που δεν έχουν εθνική νομοθεσία για ΔΟ

Σε εννέα Κράτη Μέλη δεν υπάρχει, μέχρι σήμερα, εθνική νομοθεσία για ΔΟ στον τομέα των αγροτροφίμων. Τα εν λόγω Κράτη Μέλη είναι η Δανία, η Εσθονία, η Φινλανδία, η Ιρλανδία, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Σουηδία, η Σλοβενία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Όπως θα φανεί, οι λόγοι απουσίας ενός ειδικού νομικού πλαισίου σε αυτά τα Κράτη Μέλη συμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό με εκείνους που δικαιολογούν την έλλειψη αναγνωρισμένων ΔΟ στα Κράτη Μέλη με την εθνική νομοθεσία στον τομέα αυτό.

Οι λόγοι που παρέχονται τόσο από τις αρμόδιες εθνικές αρχές και τους ενδιαφερόμενους φορείς του κλάδου για να δικαιολογήσουν την απουσία της εθνικής νομοθεσίας στον τομέα αυτό φαίνεται να ποικίλλουν και, ιδίως, να αντικατοπτρίζουν διαφορετικές προτεραιότητες και γεωργικές διαρθρώσεις. Συνολικά, μπορούν να εντοπιστούν πέντε τέτοιοι λόγοι.

Ο πρώτος λόγος για να μην θεσπιστεί νομοθεσία για την αναγνώριση ΔΟ είναι απλά ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν έχουν εκφράσει ενδιαφέρον για να αναγνωριστούν. Ως εκ τούτου, φαίνεται να υπάρχει μια κάποια απροθυμία να αναληφθεί **η διοικητική επιβάρυνση που συνδέεται με τις ΔΟ**, παρά το γεγονός ότι τόσο η εναρμονισμένη όσο και η απλουστευμένη διαδικασία για την αναγνώριση τους και ένα απλό ρυθμιστικό καθεστώς αναφέρονται ως στόχοι του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.⁴³ Προβληματισμοί για το σκοπό αυτό έχουν εκφραστεί, για παράδειγμα, στην περίπτωση της Δανίας, της Εσθονίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι οι διαδικαστικές απαιτήσεις που ισχύουν σήμερα αποτελούν εμπόδιο στη δημιουργία ΔΟ. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η Ομοσπονδία Τροφίμων και Ποτών είχε νωρίτερα επισημάνει πρόσθετο διοικητικό φόρτο και πρόσθετο κόστος για τον κλάδο ως παράγοντες που επενεργούν αρνητικά για την επίσημη αναγνώριση ΔΟ στον γαλακτοκομικό τομέα του συσκευασμένου γάλακτος.⁴⁴

Δεύτερον, σε πολλά Κράτη Μέλη προτίμηση μπορεί να διαπιστωθεί για **άλλες δομές, που** συχνά συνδέονται με μια ισχυρή παράδοση των συνεταιρισμών ή άλλων φορέων του κλάδου.

Για παράδειγμα, στην Εσθονία, απλούστερες μορφές συνεργασίας θεωρούνται ελκυστικές σε μια παλαιότερη γενιά, ενώ στη Δανία και τη Φινλανδία μεγάλοι συνεταιρισμοί συλλογής και επεξεργασίας ήταν η επιλογή στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων.

⁴³ Δείτε, ιδίως, αιτιολογική σκέψη (133): «οι υφιστάμενοι κανόνες ισχύοντες σχετικά με τον ορισμό και την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών, τις ενώσεις τους, και τις διεπαγγελματικές οργανώσεις θα πρέπει να εναρμονιστούν, εξορθολογιστούν και να επεκταθούν, να μεριμνήσουν για πιθανή αναγνώριση κατόπιν αιτήματος σύμφωνα με το καταστατικό που διαμορφώθηκε σύμφωνα με τον παρόντα Κανονισμό για ορισμένους τομείς» και αιτιολογική σκέψη (142): «[π] ροκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι στόχοι και οι αρμοδιότητες των οργανώσεων παραγωγών και των διεπαγγελματικών οργανώσεων, να είναι σαφώς καθορισμένα και να συμβάλουν στην αποτελεσματικότητα των ενεργειών τους χωρίς αδικαιολόγητο διαχειριστικό βάρος και χωρίς να θίγεται η αρχή της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, ιδίως σε σχέση με τα μη-μέλη των οργανώσεων αυτών, η αρμοδιότητα έκδοσης ορισμένων πράξεων θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή, σχετικά με ... ».

⁴⁴ Ομοσπονδία Τροφίμων και Ποτών (FDF) (2013). FDF απάντηση στη διαβούλευση με την DEFRA σχετικά με τις οργανώσεις παραγωγών, υποβολή εκθέσεως για τις ποσότητες γάλακτος και άλλες επιλογές συσκευασίας γαλακτοκομικών προϊόντων στην ΕΕ (FDF: Λονδίνο).

Στη Σουηδία, οι διάφοροι παράγοντες της τροφικής αλυσίδας χειρίζονται την προώθηση και την εμπορευματοποίηση μόνοι τους, χωρίς την ανάγκη να οδηγήσουν σε αναγνωρισμένες ΔΟ. Για παράδειγμα, οι παραγωγοί και οι μεταποιητές σήμερα συνεργάζονται σε ένα σύστημα προαιρετικής σήμανσης με τη χώρα προέλευσης για τα ζωικά προϊόντα. Μερικές φορές, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να εμπλακούν σε διάφορες προσπάθειες. Ένα πρόσφατο παράδειγμα είναι το Σχέδιο Δράσης για τα ζωικά προϊόντα, το οποίο συγκέντρωσε το σύνολο της αλυσίδας αξίας, καθώς και τις δημόσιες αρχές σε μια κοινή προσπάθεια για την αύξηση της ζήτησης για το Σουηδικό κρέας και το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα. Επίσης, για τις επιχειρήσεις που στοχεύουν στην εξαγωγική αγορά, ο οργανισμός Επιχείρηση Σουηδία (Business Sweden) προσφέρει κάποια βοήθεια.

Ομοίως, στο Ηνωμένο Βασίλειο, ένας παράγοντας που επηρεάζει την απόφαση να μην προχωρήσει η επίσημη αναγνώριση ΔΟ, ήταν η διαθεσιμότητα των άλλων μορφών συνεργασίας⁴⁵. Ωστόσο, η απουσία αυτών των μορφών συνεργασίας έχει, εδώ και καιρό, αναγνωριστεί ως μια εγγενής αδυναμία της Αγγλικής γεωργίας. Όπως αναφέρεται στην Έκθεση Curry του 2002, η Επιτροπή Πολιτικής σχετικά με το Μέλλον της Γεωργίας και των Τροφίμων που τη συνέταξε, πιστεύει ότι «[...] η ασφάλεια μιας κερδοφόρας παραγωγικής βάσης στην Αγγλία, εξαρτάται σε ένα πολύ υψηλότερο επίπεδο συνεργασίας από ό,τι έχουμε δει ιστορικά».⁴⁶

Τρίτον, η **έλλειψη ενημέρωσης για τη σχετική νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με την οριζόντια και κάθετη συνεργασία** στον τομέα των αγροτροφίμων, θεωρείται ότι είναι ένας λόγος για το γεγονός ότι δεν έχουν επισήμως αναγνωριστεί ΔΟ. Σε αυτό το πλαίσιο, αξίζει να σημειωθεί ότι, στη Λιθουανία, οφείλεται σε ιστορικούς λόγους το ότι δεν έχουν αναγνωριστεί οργανώσεις παραγωγών μέχρι σήμερα, καθόσον καμία αίτηση δεν έχει ποτέ υποβληθεί. Στο πλαίσιο αυτό, οι εθνικές αρχές προωθούν βασικές μορφές συνεργασίας μεταξύ των παραγωγών, ενώ οι ΔΟ θα είναι το επόμενο βήμα. Εκτός από αυτό, οι αρμόδιες αρχές αναφέρουν ότι οι οικονομικοί φορείς δεν είναι εξοικειωμένοι με φορείς όπως οι ΔΟ κι έτσι περισσότερος χρόνος απαιτείται για να αναγνωριστούν τα καθήκοντα και τα οφέλη τους.

Τέταρτον, ζητήματα έχουν επίσης εμφανιστεί γύρω από τη **χρηματοδότηση**, αν και με μικρότερη έμφαση. Για παράδειγμα, στη Λιθουανία αρμόδιες αρχές αναφέρουν ότι η χρηματοδοτική συνεισφορά της ΕΕ για τις δαπάνες εκκίνησης των ΟΠ θεωρείται ως παράγοντας κινητοποίησης, ενώ η απουσία ΔΟ αποδίδεται στη μη διαθεσιμότητα τέτοιας χρηματοδότησης.

Πέμπτον, ζητήματα της νομοθεσίας για τον ανταγωνισμό αναφέρονται επίσης. Στη Σλοβενία, αρκετοί ενδιαφερόμενοι φορείς ανησυχούν μήπως οι εθνικές αρχές για τον ανταγωνισμό ίσως θα θεωρήσουν ορισμένες δραστηριότητες των ΔΟ ότι παραβαίνουν τη νομοθεσία για τον

⁴⁵ Υπουργείο Περιβάλλοντος, Τροφίμων και Αγροτικών Υποθέσεων (DEFRA) (2014). Διαβούλευση σχετικά με την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ στην Αγγλία: Σύνοψη των απαντήσεων και η απάντηση της κυβέρνησης σε εκκρεμή ζητήματα (DEFRA: Λονδίνο).

⁴⁶ Curry Report (2002). Report of the Policy Commission on the Future of Farming and Food: Farming and food – a sustainable future (Policy Commission on the Future of Farming and Food: London).

ανταγωνισμό παρά το γεγονός ότι ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 φαίνεται να αναφέρει σαφείς εξαιρέσεις ευνοϊκές γι' αυτές). Στο Ηνωμένο Βασίλειο, όμως, υιοθετείται μια ευρύτερη οπτική σε σύγκριση με τη Σλοβενία, με την Εθνική Ένωση Σεωργών να επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι κάθε αναγνώριση ΔΟ δεν θα πρέπει να «δημιουργεί εμπόδια στην ελεύθερη διακίνηση αγαθών και στον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά».⁴⁷

Πέραν αυτών των συγκεκριμένων λόγων η εμπειρία σε πολλά Κράτη Μέλη υπήρξε ότι δέσμευση για δημιουργία ΔΟ από τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν επίκειται. Πράγματι, όταν στην Εσθονία ξεκίνησε δημόσια διαβούλευση για σχέδιο νόμου για ΔΟ, δεν υπήρξε αντίδραση από τους ενδιαφερόμενους.

3.5. Εθνική εφαρμογή άλλων μορφών συνεργασίας, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013

Εκτός από την ειδική διάταξη για ΔΟ, ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 θεσπίζει διατάξεις οι οποίες θα πρέπει να εξασφαλίζουν μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ των παραγωγών και των εμπορικών εταίρων τους ή να συμβάλλουν στη σταθεροποίηση των αγορών και εξασφάλιση δίκαιου βιοτικού επιπέδου για τον ενδιαφερόμενο γεωργικό πληθυσμό, π.χ. επιτρέποντας ορισμένους κανόνες διαχείρισης της προσφοράς. Οι διατάξεις αυτές περιλαμβάνουν:

- Συμφωνίες και συμβάσεις παράδοσης που διαπραγματεύονται οι οργανώσεις καλλιεργητών τεύτλων και οι παραγωγοί ζάχαρης (Άρθρα 125 και 127),
- Εισαγωγή κανόνων εμπορίας για τη βελτίωση και τη σταθεροποίηση των λειτουργιών της κοινής αγοράς οίνων (Άρθρο 167), και
- Ρύθμιση της προσφοράς τυριού και ζαμπόν που προστατεύονται στο πλαίσιο συστημάτων ποιότητας της ΕΕ (Άρθρα 150 και 172).

Όσον αφορά τη **ζάχαρη**, οι συμφωνίες εντός του κλάδου είναι σήμερα σε ισχύ σε αρκετά Κράτη Μέλη (16). Ενώ η Γερμανία έχει σήμερα τρεις συμφωνίες σε ισχύ, η Γαλλία και η Ισπανία έχουν δύο και τα υπόλοιπα Κράτη Μέλη μόνο μία.

Όσον αφορά το **κρασί**, μόνο η Ισπανία έχει υιοθετήσει ένα εθνικό πλαίσιο για την εφαρμογή του Άρθρου 167 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, αν και δεν έχει ακόμη τεθεί σε εφαρμογή στην πράξη. Στη Ρουμανία, υπάρχει συμφωνία ΔΟ σε εφαρμογή, η οποία είναι παρόμοια με εκείνη που ισχύει στον τομέα της ζάχαρης.

Η Ιταλία έχει θέσει σε εφαρμογή τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 σχετικά με τη δυνατότητα να ρυθμισθεί η **προσφορά τυριού και ζαμπόν** που προστατεύονται βάσει του

⁴⁷ National Farmers' Union (NFU) 2011. NFU consultation response: the reform of the CAP towards 2020 consultation document for impact assessment (NFU).

προγράμματος ποιότητας της ΕΕ. Μέχρι σήμερα το έχει κάνει έξι φορές, σε τέσσερις περιπτώσεις για τα εθνικά τυριά και σε δύο για ζαμπόν. Η Γαλλία έχει επίσης κάνει χρήση των διατάξεων αυτών σε σχέση με τέσσερα τυριά.

Όσον αφορά τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 που επιτρέπουν στις οργανώσεις παραγωγών να διαπραγματεύονται κοινές πωλήσεις για λογαριασμό των μελών τους, η Τσεχική Δημοκρατία, η Γαλλία, η Γερμανία και η Ισπανία ανέφεραν όγκους που καλύπτονται από τις διαπραγματεύσεις για το 2013 για τον τομέα του **γάλακτος** και των **γαλακτοκομικών** προϊόντων.⁴⁸ Στο πλαίσιο της μελέτης, η Ισπανία ανέφερε σχετικά δεδομένα και για το 2014.

Επίσης, ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 θεσπίζει διατάξεις με σκοπό την προώθηση της οριζόντιας συνεργασίας μεταξύ των παραγωγών του πρωτογενούς τομέα προκειμένου να ενισχυθεί η διαπραγματευτική τους ισχύς ως προς τους κατάντη φορείς. Αυτό επιτυγχάνεται με την παροχή της δυνατότητας για αναγνωρισμένες ΟΠ να διαπραγματεύονται συμφωνίες, για λογαριασμό των μελών τους, που να αφορούν συμβάσεις για την παράδοση νωπού γάλακτος σε έναν μεταποιητή ή έναν συλλέκτη (Άρθρο 149), καθώς και/ ή προμήθεια ελαιολάδου (Άρθρο 169), ζώντων βοοειδών (Άρθρο 170) και ορισμένων προϊόντων αροτραίων καλλιεργειών (Άρθρο 171).

Συνολικά, η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της μελέτης δείχνει ότι το επίπεδο εφαρμογής των διατάξεων αυτών είναι ακόμα πολύ χαμηλή στη συντριπτική πλειονότητα των κρατών μελών. Σε ορισμένα Κράτη Μέλη (για παράδειγμα, Γαλλία και Πορτογαλία), η έλλειψη δράσης κατά τα δύο πρώτα έτη εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 ήταν αιτιολογημένη λόγω της έλλειψης κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ όσον αφορά ορισμένες διατάξεις (π.χ., τα Άρθρα 169 μέχρι 171 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 για τις συμβασιακές διαπραγματεύσεις στους τομείς ελαιολάδου, βόειου κρέατος και ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών). Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο τέλος του 2015⁴⁹.

Πίνακας 13: Επισκόπηση των συμφωνιών για τη ζάχαρη που ισχύουν σήμερα στα Κράτη-Μέλη

Κ-Μ	Έτος	Συμφωνία	Φορέας	Κανόνες συμφωνίας	Σύνδεσμος
BE	2014 -	Διεπαγγελματική συμφωνία	Association des betteraviers Wallons	Συνθήκες παραγωγής	Wallonie: http://www.betteravierswallons.be/re

⁴⁸ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την πορεία της κατάστασης της αγοράς γαλακτοκομικών προϊόντων και τη λειτουργία των διατάξεων «Πακέτο Γάλακτος», COM (2014) 354 τελικό, 06.13.2014.

⁴⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής - Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των ειδικών κανόνων που ορίζονται στα Άρθρα 169, 170 και 171 του Κανονισμού για την ΚΟΑ για το ελαιόλαδο, το βόειο κρέας και τις αροτραίες καλλιέργειες, ΕΕ C 431, 22.12.2015, σ. 1.

	2015		(ABW) και Suikerbiet (Φλάνδρα)		glements-accords/accords-interprofessionnels Flanders: http://www.suikerbiet.be/default.html
CZ	2016	Διεπαγγελματική συμφωνία	Καλλιεργητές ζαχαρότευτλων και βιομηχανίες ζάχαρης	Βασικό πλαίσιο για την συνεργασία ειδικών, παραγωγών τεύτλων και παραγωγών ζάχαρης	http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2016_producenti-cukrove-řepy-a-provozovatele.html
DE	2011 - 2012	Διεπαγγελματική συμφωνία	Καλλιεργητές τεύτλων Βόρειας Γερμανίας(DNZ) και Nordzucker	Εφαρμογή του κανόνα της ποσόστωσης	http://www.nordzucker.de/fileadmin/downloads/Landwirte/2011-12_Branchenvereinbarung.pdf
DE	2016 - 2017	Διεπαγγελματική συμφωνία	Καλλιεργητές τεύτλων Βόρειας Γερμανίας(DNZ) και Nordzucker	Εφαρμογή του κανόνα της ποσόστωσης	http://www.agrarheute.com/news/liefervertraege-zuckerrueben-2016-eckpunkte
DE	2017	Διεπαγγελματική συμφωνία	Anklamer Anbauerverband, Suiker Unie GmbH & Co.KG-Zuckerfabrik Anklam	Τιμές και ποσότητες	http://www.topagrar.com/news/Acker-Agrarwetter-Ackernews-Ruebenanbauer-Anklam-Neue-Branchenvereinbarung-ausgehandelt-3531457.html
DK	2015 - 2016	Καλλιέργεια και διάθεση ζάχαρης	Danish sugar beet and Nordic sugar	Εφαρμογή των ποσοστώσεων	http://www.danskesukkerroedyrkere.dk/nyheder/2010/brancheaftale-for-2011-2014
EL	2016	Διαδικασία συμφωνίας	EBZ και Τράπεζα Πειραιώς	Συνθήκες καλλιέργειας	http://www.paseges.gr/el/news/Proedros-EBZ:-Aparaithtos-o-exorthologismos-toy-kostoys-paragwghs-zaharhs
ES	2015 - 2016	Διεπαγγελματική συμφωνία	ACOR	Όροι αγοράς	
ES	2016	Διεπαγγελματική συμφωνία	AB Azucarera Iberia	Συμφωνία για την τιμή	http://www.qcom.es/v_portal/informacion/informacionver.asp;code=27823&te=2&idage=30572
FI	2015 - 2016	Συμφωνία για την καλλιέργεια ζαχαροτεύτλων	Sugar beet cultivation sucros Ltd (Sucros) and MTK/SLC	Κατάσταση καλλιέργειας / εφαρμογή ποσοστώσεων	http://www.sjt.fi/wp-content/uploads/2015/04/Toimialasopimus_2015_3495487_snapshot1.pdf
FR	2014 - 2015	Διεπαγγελματική συμφωνία	Confédération Générale des Planteurs de Betteraves, Syndicat National des Fabricants de Sucre de France,	Αγορά και παράδοση ποσόστωσης τεύτλων	http://www.snfs.fr/site/images/pdf/AIP201415textecomplet.pdf http://cips-france.fr/accord-interprofessionnel/

			Fédération Nationale des Coopératives de Collecte et de Transformation de la Betterave		
FR	2015 - 2016	Διεπαγγελματική συμφωνία	Interprofessional agreement Confédération Générale des Planteurs de Betteraves (CGB), Syndicat National des Fabricants de Sucre de France (SNFS), Fédération Nationale des Coopératives de Collecte (FCB) et de Transformation de la Betterave	Αγορά και παράδοση της ποσόστωσης τεύτλων	http://www.snfs.fr/site/index.php?option=com_content&view=article&id=105:signature-de-l-accord-interprofessionnel-2015-16-et-2016-17&catid=13&Itemid=140
HR	2016	Διεπαγγελματική συμφωνία	Osijek Ltd, Ένωση των γεωργών	Συνθήκες καλλιέργειας	http://www.secerana.com/index.php?option=com_content&view=article&id=157:modernizacija-proizvodnje&catid=39:frontpage-category&Itemid=141
HU	2016	Διεπαγγελματική συμφωνία	Καλλιεργητές ζαχαροτεύτλων (CTOSZ) και παραγωγών ζάχαρης (CIE)	Εφαρμογή των ποσοστώσεων	http://www.ctosz.hu/index.php?muvelet=jog_magyar_szakmakoziv
IT	2016 - 2017	Διεπαγγελματική συμφωνία	Confederazione Generale dei Bieticoltori Italiani and Eridania Sadam	Εφαρμογή του κανόνα της ποσόστωσης	http://www.anb.it/wp-content/uploads/2016/01/ACCORDO-Eridania-2016-SINTESI.pdf
LT	2016 - 2017	Διεπαγγελματική συμφωνία	Arvi Sugar AB and Nordic Sugar	Εφαρμογή ποσόστωσης	http://www.litfood.lt/paramos-priemones/naujienos/patvirtinticukraus-gamintojai-2016-2017-prekybiniams-metams/
PL	2016	Διεπαγγελματική συμφωνία	Südzucker Polska, Nordzucker Polska και Krajowa Spółka Cukrowa Pfeifer & Langen Polska, Ομάδα Pfeifer & Langen με έδρα στο Gostyn, Pfeifer & Langen Gliniojeck	Εφαρμογή των ποσοστώσεων	http://kzpb.com.pl/files/files/5.%20PorozumienieNIA%20Bran%C5%BCowe%20w%20Polsce%20287957.pdf
RO	2015 - 2016	Διεπαγγελματική συμφωνία	Federation of sugar beet growers Romania (FCSZR), Association of sugar producers in Romania and Association Romania sugar employers	Εφαρμογή των ποσοστώσεων	http://lege5.ro/Gratuit/gyzdqnjzgu/acordul-interprofesional-pentru-sfeclade-zahar-Recolta-anului-de-comercializare-2015-2016-din-25022015
SE	2015 - 2016	Διεπαγγελματική συμφωνία	Swedish beet growers association and Nordic Sugar	Εφαρμογή των ποσοστώσεων	http://www.betodlarna.se/radoinfo/pdf/Bransch_AVT

Πίνακας 14: Επισκόπηση της εφαρμογής των διατάξεων που αφορούν άλλες μορφές κάθετης και οριζόντιας συνεργασίας, σύμφωνα με Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013

K-M	PDO/PGI τυρί και ζαμπόν Αρθ. 150 και 172 - Καν. (ΕΥ) Αριθ. 1308/2013	Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα – Άρθ.. 149 Καν. (ΕΥ) Αριθ. 1308/2013	Όινοσ - Άρθ. 167 Καν. (ΕΥ) Αριθ. 1308/2013	Ελαιόλαδο – Άρθ. 169 Καν. (ΕΥ) Αριθ. 1308/2013	Ζώντα βοοειδή - Αρθ.. 170 Καν. (ΕΥ) Νο 1308/2013	Ορισμένα φυτά μεγάλης καλλιέργειας - Αρθ. 171 Καν. (ΕΥ) Αριθ. 1308/2013
AT	Υπάρχουν εθνικοί κανόνες, αλλά δεν έχουν εφαρμοστεί ως σήμερα	Όχι	Όχι αν και μια εθνική Επιτροπή για το Κρασί έχει ιδρυθεί το 2011 για την εκτέλεση των μέτρων εμπορίας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 1234/2007	Όχι	Όχι	Όχι
BE	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
BG	Όχι	Δύο οργανώσεις παραγωγών θα έχουν κάνει χρήση αυτής της διάταξης το 2015 αν και τα στοιχεία δεν είναι ακόμη διαθέσιμα	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
CY	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
CZ	Όχι	Το 2013 συλλογικές διαπραγματεύσεις για συμβάσεις παράδοσης κάλυψαν 445,000 τόνους αγελαδινό γάλα	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
DE	Όχι	Το 2013 συλλογικές διαπραγματεύσεις για συμβάσεις παράδοσης κάλυψαν 11,158.000 τόνους αγελαδινού γάλακτος	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
DK	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
EE	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
ES	Όχι	Για το νωπό γάλα αγελάδας, τρεις αναγνωρισμένες οργανώσεις παραγωγών έχουν κάνει χρήση της διάταξης αυτής το 2014 διαπραγματευθείσες συμβάσεις παράδοσης για ένα συνολικό όγκο 840.413 τόνων. Για το γάλα των προβάτων, το 2014 η μόνη αναγνωρισμένη οργάνωση παραγωγών έχει διαπραγματευθεί	Εθνικοί κανόνες έχουν θεσπιστεί με σκοπό για να τεθεί σε ισχύ αυτή η πρόβλεψη δεν έγινε εφαρμογή μέχρι σήμερα			

		συμβάσεις παράδοσης για έναν συνολικό όγκο παραγωγής των 70,905 τόνους,				
FI	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
FR	Εφαρμοστικοί κανόνες αυτών των διατάξεων έχουν υιοθετηθεί για τα ακόλουθα τυριά ΠΟΠ: Beaufort, Comté και Reblochon και για το τυρί ΠΓΕ: γραβιέρα.	Το 2013 συλλογικές διαπραγματεύσεις για συμβάσεις παράδοσης κάλυψαν 2.689.000 τόνους αγελαδινού γάλακτος.	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
GR	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
HU	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
HR	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
IE	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
IT	Η εφαρμογή των κανόνων αυτών των διατάξεων έχουν εγκριθεί για τα ακόλουθα τυριά ΠΟΠ : Asiago, Grana Padano, Parmigiano Reggiano και Pecorino και για το ακόλουθα ζαμπόν ΠΟΠ: Prosciutto San Daniele και Prosciutto di Parma	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
LT	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
LU	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
LV	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
MT	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
NL	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
PT	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
PL	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
PT	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
RO	Όχι	Όχι	Μια συμφωνία είναι έτοιμη για την τρέχουσα εκστρατεία μάρκετινγκ	Όχι	Όχι	Όχι
SE	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
SI	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
SK	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι

ΜΕΡΟΣ 4: Καταγραφή των υφιστάμενων ΔΟ σε Κράτη Μέλη της ΕΕ (Θέμα 2)

Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει μια απογραφή των **ΔΟ που σήμερα αναγνωρίζονται σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο**. Ακολουθεί τη δομή των φύλλων ΔΟ, ώστε να καταστεί δυνατή η σύγκριση και η διαβούλευση μεταξύ αυτού του κεφαλαίου και των επιμέρους φύλλων των ΔΟ που αποτελούν παραρτήματα της Έκθεσης (βλ. Mater DB Θέμα 2).

Το υλικό έχει συγκεντρωθεί μέσω ερωτηματολογίου (φόρμα ΔΟ), που εστάλη σε όλες τις ΔΟ με την παράκληση να συμπληρωθεί. Τα φύλλα των ΔΟ συμπληρώθηκαν με πρόσθετες πληροφορίες που βρίσκονται στη βιβλιογραφία, όπου παρατηρήθηκαν ελλείψεις δεδομένων.

Ένα ποσοστό απάντησης (σχεδόν το 80%) λήφθηκε (94 απαντήσεις). Οι απουσίες απαντήσεων προέρχονται κυρίως από τη Γαλλία, από τις περιφερειακές ΔΟ για το κρασί (δεν υπάρχει άμεσο ενδιαφέρον για αυτές τις ΔΟ για να συμπληρωθεί το ερωτηματολόγιο) και από το γεγονός ότι πολλές ΔΟ έχουν αναφέρει ότι είναι ανενεργές ή δεν διαθέτουν προσωπικό για να συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο.

Με τη βοήθεια των γραφικών παραστάσεων ή διαγραμμάτων και περιγραφικών κειμένων, που επιτρέπουν τις συγκρίσεις, αυτή η απογραφή παρουσιάζεται σε διάφορα υπο-κεφάλαια.

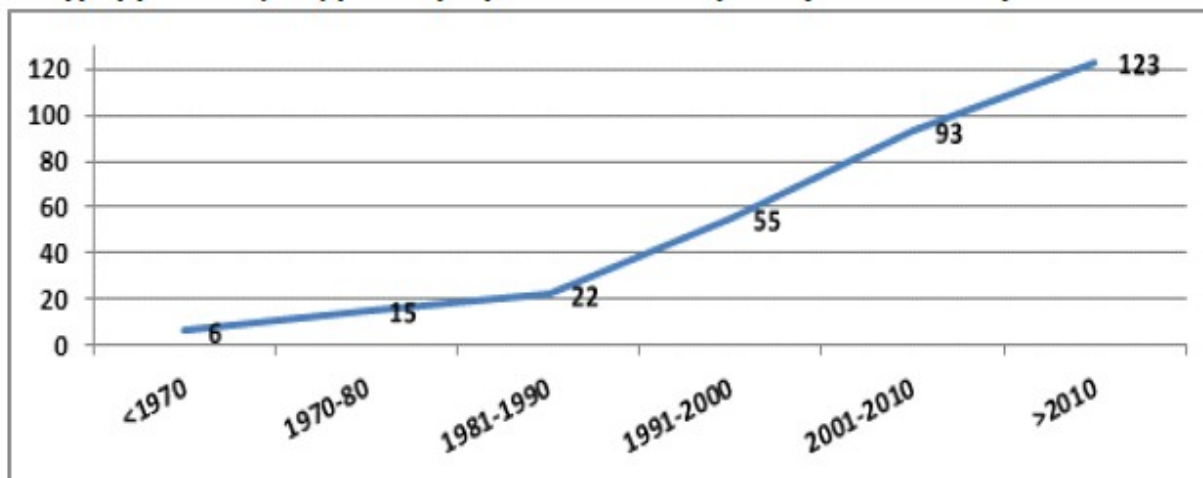
4.1. Επισκόπηση (αριθμός ΔΟ στην ΕΕ, κατανομή ανά Κράτος Μέλος, κατανομή ανά κλάδο, γεωγραφική κάλυψη: εθνική - περιφερειακή)

Η συλλογή των δεδομένων οδηγεί στην ταυτοποίηση **123 ΔΟ στην ΕΕ κατά την 1η Ιουνίου 2016** (εκ των οποίων 4 ΔΟ αφορούν τομείς που δεν περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της ΚΟΑ).

Αυτές οι 4 ΔΟ είναι συγκεκριμένα η BNIC-Cognac στη Γαλλία, η BNIA - Armagnac στη Γαλλία, η INTERAL- ζωοτροφών στην Ισπανία και η INTEHELIX - άλλα προϊόντα - σαλιγκάρια στην Ισπανία).

Στο Σχήμα 3, απεικονίζεται ο αριθμός των ΔΟ μεταξύ της περιόδου πριν από το 1970 και της περιόδου μετά το 2010.

Διάγραμμα 3: Εξέλιξη του αριθμού των ΔΟ στην ΕΕ (1970 - 2016)

Πηγή : Arcadia International

Ο συνολικός αριθμός των ΔΟ στην ΕΕ συνέχισε να αυξάνεται από το 1970 και κυρίως μετά το 1980. Αυτό εξηγείται από τη θέσπιση του νόμου 75-600 στη Γαλλία και του νόμου του 1994 στην Ισπανία. Μετά την θέσπιση αυτών των 2 πράξεων, ο αριθμός των ΔΟ έχει αυξηθεί σημαντικά κατά τα επόμενα 10 χρόνια σε κάθε μία από αυτές τις δύο χώρες. Στη συνέχεια, ο αριθμός των ΔΟ έφθασε σε ένα όριο σε κάθε ένα από αυτά τα ΚΜ περίπου το έτος 2000. Η αναγνώριση των ΔΟ στην ΕΕ έχει ακολουθήσει τον ίδιο ρυθμό, αλλά σε άλλα Κράτη Μέλη (σημείο 4.2).

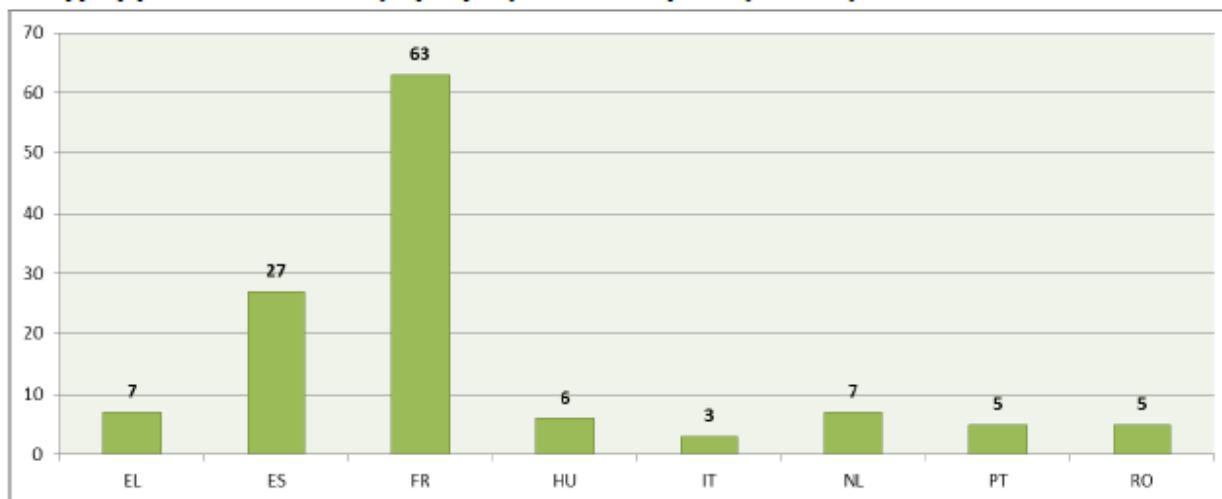
Το λίκνο των χωρών για τις ΔΟ, η Γαλλία και η Ισπανία, εξακολουθούν να είναι στην πρώτη θέση ως προς τον αριθμό των ΔΟ (Σχήμα 3).

Η Γαλλία ανέφερε ότι 63 ΔΟ είναι αναγνωρισμένες σήμερα στην εθνική της επικράτεια. Η Ισπανία είναι η δεύτερη σε αριθμό συνολικά 27 ΔΟ⁵⁰. Αθροιστικά, ο αριθμός των ΔΟ που είναι αναγνωρισμένες στη Γαλλία και την Ισπανία ανέρχεται σε 90 (περίπου 73% του συνολικού αριθμού). Οι υπόλοιπες 23 ΔΟ είναι διασκορπισμένες σε 6 κράτη μέλη (Ελλάδα, ΗΥ, ΙΤ, ΝΛ, ΡΤ και ΡΟ).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ΝΛ βρίσκεται σήμερα στο στάδιο της αναγνώρισης πρόσθετων ΔΟ, ιδίως στα οπωροκηπευτικά και τα καλλωπιστικά φυτά (ζωντανά δενδρύλλια και άλλα φυτά, βολβοί, ρίζες και παρόμοια, δρεπτά άνθη και διακοσμητικά φυλλώματα). Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει την κατάσταση της 1^{ης} Ιουνίου του 2016.

⁵⁰ Αυτή η λίστα περιλαμβάνει επίσης τις δύο ΔΟ που έχουν αναγνωρισθεί από την περιοχή της Ανδαλουσίας (Hortyfruta και Interfresa). Η Organizaci3n Interprofesional Agroalimentaria del Higo Seco y Derivados περιλαμβάνεται, αλλά δεν ήταν εισηγμένη στο δικτυακό τόπο MAGRAMA.

Διάγραμμα 4: Συνολικός αριθμός ΔΟ ανά Κράτος Μέλος

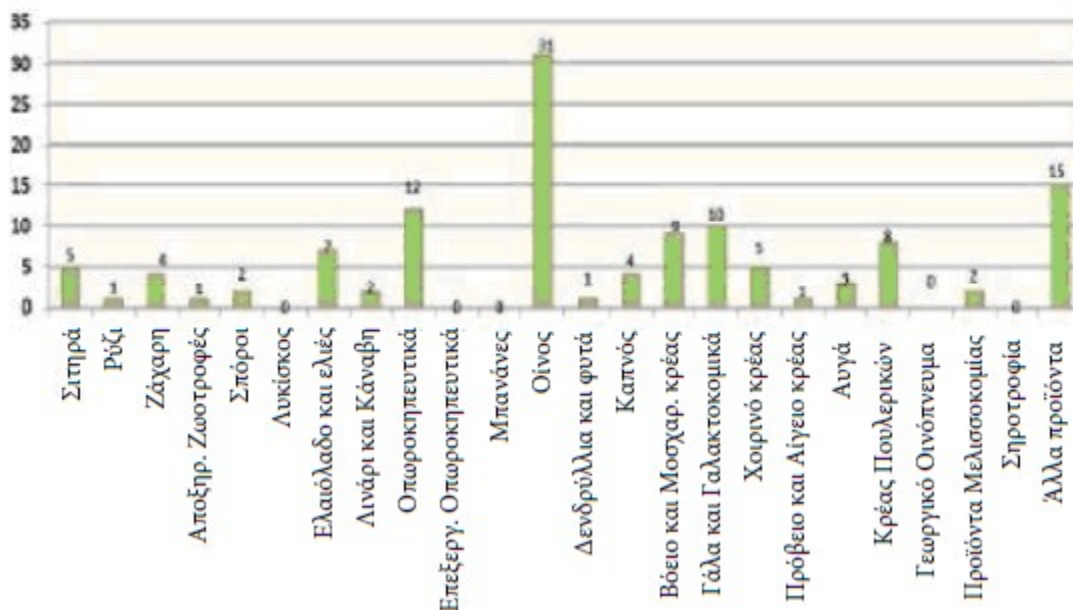
Πηγή : Arcadia International

ΔΟ αναγνωρίζονται σήμερα σε 19 διαφορετικούς τομείς μεταξύ των 24 που αναφέρονται στο Άρθρο 1 (2) του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 (Σχήμα 4). Δεν υπάρχουν αναγνωρισμένες ΔΟ για μπανάνες,⁵¹ αιθυλική αλκοόλη, λυκίσκο, και μεταξοσκώληκες. Συνολικά 31 ΔΟ αναγνωρίζονται στον αμπελοοινικό τομέα, που αντιπροσωπεύουν το 25% του συνολικού αριθμού των ΔΟ. Αυτές οι ΔΟ συχνά έχουν μια περιφερειακή κάλυψη (βλέπε παρακάτω), και ως κύριο στόχο τους έχουν την εμπορία των αμπελοοινικών προϊόντων. Ένα σύνολο από 13 και 10 ΔΟ αναγνωρίζονται στον τομέα των οπωροκηπευτικών και στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, αντίστοιχα.

Η κατανομή των τομέων για κάθε ΔΟ δεν συμφωνεί με την ταξινόμηση των ΚΟΑ σε όλες τις περιπτώσεις. Αρκετές ΔΟ μπορεί να αφορούν τις ομάδες των προϊόντων που δεν είναι πλήρως ευθυγραμμισμένες με την ταξινόμηση των ΚΟΑ στο Παράρτημα Ι. Εκπρόσωποι των ΔΟ κλήθηκαν να αναφέρουν σε ποιον τομέα λειτουργούσε η εκάστοτε ΔΟ. Η παρακάτω εικόνα δείχνει τι ανέφεραν οι ερωτηθέντες των ΔΟ στην περιγραφή των ΔΟ. Για παράδειγμα, δεν υπάρχει ΔΟ για "μεταποιημένα οπωροκηπευτικά προϊόντα", ενώ η ANIFELT υπάρχει στη Γαλλία, η οποία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως τέτοια. Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι η ΔΟ φέρεται να είναι μέρος του τομέα νωπών οπωροκηπευτικών. Επιπλέον, όταν μια ΔΟ καλύπτει πολλούς τομείς (π.χ. περιφερειακές εξωχώριες ΔΟ), η ΔΟ κατατάσσεται στον σημαντικότερο και μεγαλύτερο τομέα της εν λόγω ΔΟ.

⁵¹ Μια γαλλική ΔΟ για τις μπανάνες αναγνωρίστηκε το Σεπτέμβριο το 2016.

Διάγραμμα 5: Συνολικός αριθμός ΔΟ ανά κλάδο

Πηγή: Arcadia International

Ο τομέας «άλλα προϊόντα» (σύμφωνα με το Άρθρο 1 (2) της ΚΟΑ περιλαμβάνει 14 ΔΟ για μια ευρεία ποικιλία προϊόντων. Ο Πίνακας 15 παρουσιάζει την εικόνα δύο ΔΟ που δραστηριοποιούνται στην επεξεργασία χυμού μήλων.

Πίνακας 15: ΔΟ που ιδρύθηκαν για «άλλα προϊόντα»

Άλλα προϊόντα (ΚΜ)

- Αρωματικά φυτά (λεβάντα) και συναφή προϊόντα (αιθέρια έλαια) (FR)
- Ραδίκι (FR)
- Μηλίτης (2 ΔΟ) (FR)
- Φελλός (PT)
- Λιπαρά προϊόντα που προέρχονται από πουλερικά (ειδικά τα πόδια από εγκλωβισμένα σε δίκτυα πουλιά, όπως πάπιες, χήνες), κυρίως φουά γκρα (ES)
- Νωπά και κατεψυγμένα κρέατα αγρίων θηραμάτων (ελάφι, αγριόχοιρος, αυγοτάραχο, αγρινό, ελάφι, πέρδικα, κουνέλι, λαγός κυρίως) (ES)
- Κυνήγι (FR)
- Ελαιούχες και πρωτεϊνούχες καλλιέργειες (FR)
- Πατάτες για ανθρώπινη κατανάλωση (Κωδικός ΣΟ: 0701) (FR)
- Κουνέλι (ES)
- Πατατόσπορος, γεώμηλα αμυλοποιίας, υγιεινής πατάτες, προϊόντα πατάτας (NL)

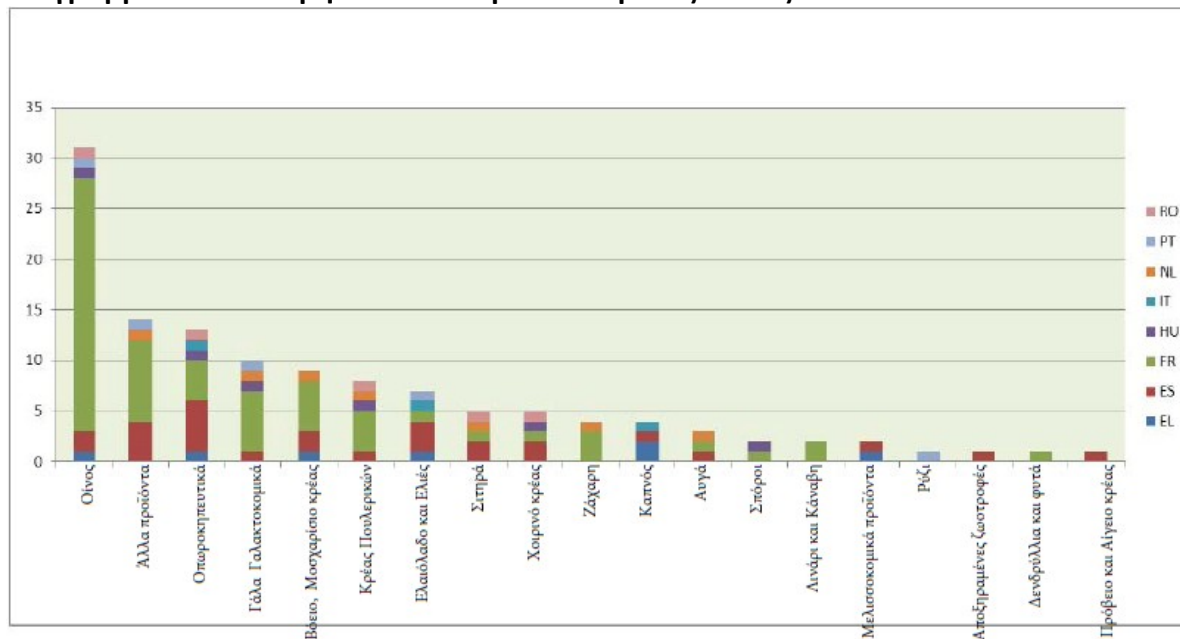
- Σαλιγκάρι (ES)
- Άμυλο, κατεψυγμένα προϊόντα, τσιπς, πουρέ πατάτας (FR)
- Οι γεωγραφικές ενδείξεις: Calvados, Calvados Pays d'Auge, Pommeau de Normandie, Pommeau de Bretagne, Pommeau du Maine, Cidre Pays d'Auge, Cidre Cornouaille and Poiré Domfront (FR)

Πηγή: Arcadia International

Οι περισσότερες ΔΟ που εμπλέκονται στον τομέα του οίνου βρίσκονται στην Γαλλία και είναι περιφερειακές ΔΟ. Οι γαλλικές ΔΟ υπερτερούν επίσης αριθμητικά των άλλων χωρών και σε άλλους τομείς, όπως το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, το βόειο κρέας, το κρέας πουλερικών, το λινάρι και η κάνναβη και η ζάχαρη. Ταυτόχρονα, η Γαλλία έχει ΔΟ σε 13 από τους 20 τομείς για τους οποίους ΔΟ είναι εγκατεστημένες στην ΕΕ. Στην Ισπανία, 12 από αυτούς τους 20 τομείς έχουν ΔΟ. Άλλες χώρες, στις οποίες έχουν επίσης ιδρυθεί ΔΟ επίσης δείχνουν μια ποικιλία των τομέων που έχουν ΔΟ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στις Κάτω Χώρες δεν έχουν ιδρυθεί ΔΟ στον τομέα του χοιρείου κρέατος και των φρούτων και των λαχανικών ακόμα – αμφότερους μεγάλους τομείς παραγωγής. Η Ουγγαρία και η Ιταλία έχουν μεγάλους τομείς σιτηρών και δεν έχουν ακόμη ΔΟ μέχρι σήμερα. Επιπλέον, θα περίμενε κανείς ΔΟ για το κρασί, το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα και τα αυγά στην Ιταλία με βάση τους όγκους παραγωγής της.

Διάγραμμα 6: Κατανομή ΔΟ κατά τομέα και Κράτος Μέλος

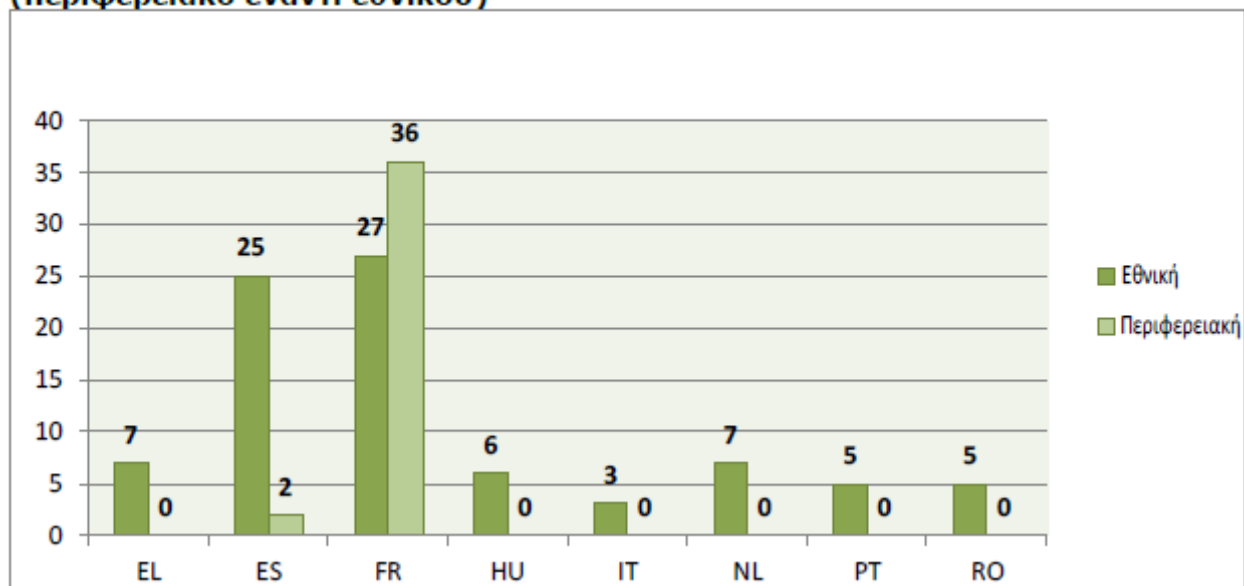

Πηγή: Arcadia International

Περίπου το 68% των ΔΟ δραστηριοποιούνται σε επίπεδο χώρας και το 32% είναι περιφερειακές. Οι περισσότερες από τις περιφερειακές ΔΟ βρίσκονται στη Γαλλία (Σχήμα 7), καθόσον αυτές συνδέονται με τους οίνους που φέρουν γεωγραφικές ενδείξεις (ΓΕ).

Οι γαλλικές περιφερειακές ΔΟ έχουν κοινή εθνική νομοθεσία, ενώ στην Ισπανία η περιφερειακή εστίαση οφείλεται στην περιφερειακή αναγνώριση των 2 ΔΟ στην Ανδαλουσία με βάση την περιφερειακή νομοθεσία.

Διάγραμμα 7: Κατανομή των ΔΟ ανά Κράτος Μέλος και τύπο (περιφερειακό έναντι εθνικού)

Πηγή: Arcadia international

Μπορεί επίσης να παρατηρηθεί ότι ο αριθμός των εθνικών ΔΟ στη Γαλλία και στην Ισπανία είναι αρκετά συγκρίσιμες (25 στην Ισπανία και 27 στη Γαλλία).

Ο Πίνακας 16 παρέχει μια επισκόπηση των γαλλικών περιφερειακών ΔΟ που εμπλέκονται στην παραγωγή κρασιού ανά γεωγραφική περιοχή και ομαδοποιούνται ανά είδος γεωγραφικής ένδειξης (ΓΕ). Είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε ότι υπάρχουν διαφορετικές ΔΟ ανά τύπο ΓΕ.

Πίνακας 16: ΔΟ για το κρασί στη Γαλλία ανά τύπο GI

Περιοχές παραγωγής	Αριθμός ΔΟ με ΓΕ	από τις οποίες με ΠΟΠ / ΠΓΕ	από τις οποίες με ΠΟΠ μόνο	από τις οποίες με ΠΓΕ μόνο
Alsace Lorraine	2	-	1	1
Champagne	1	-	1	-
Bourgogne	5	-	4	1

Beaujolais Jura				
Vallée du Rhône Provence	3	-	2	1
Corse	1	1	-	-
Languedoc Roussillon	4	-	2	2
Midi- Pyrénées	2	1	1	-
Aquitaine	4	-	3	1
Charentes Cognac	3	-	2	1
Val de Loire Centre	3	-	2	1

Πηγή: Arcadia International

Η οριοθέτηση γεωγραφικών ορίων⁵² των περιφερειακών ΔΟ είναι μάλλον εύκολη στη μεγάλη πλειονότητα των περιπτώσεων, καθόσον η πλειοψηφία των περιφερειακών ΔΟ βασίζονται σε γεωγραφικές ενδείξεις (π.χ. περιφερειακή ΔΟ κρασιού στη Γαλλία). Εκεί είναι εύκολο να εντοπισθούν π.χ. οι παραγωγοί που υπάγονται στη ΔΟ και εκείνοι που δεν υπάγονται. Στην Ισπανία, οι περιφερειακές ΔΟ έχουν αναγνωριστεί από την Αυτόνομη Κοινότητα της Ανδαλουσίας και ως εκ τούτου η γεωγραφική κάλυψή τους αντιστοιχεί στην περιοχή της Ανδαλουσίας. Στη Γαλλία, οι διάφορες περιφερειακές ΔΟ περιορίζονται από το έδαφός τους, με την έννοια ότι βασίζονται σε νησιά (π.χ. Κορσική, Μαρτινίκα, και La Reunion).

Η μελέτη δεν εντόπισε κάποια διακρατική ΔΟ. Ωστόσο, αρκετοί ερωτηθέντες έχουν δείξει το ενδιαφέρον τους για τη δημιουργία τέτοιων διακρατικών οργανώσεων ειδικά για τον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών. Συζητήσεις έχουν ήδη πραγματοποιηθεί μεταξύ των διαφόρων ΔΟ που αναγνωρίζονται στον εν λόγω τομέα, και οι περισσότερες από αυτές θα ευνοούσαν τη δημιουργία μιας πανευρωπαϊκής ΔΟ. Ωστόσο, οι εθνικές και κοινοτικές νομοθεσίες δεν ήταν πλήρως περιγραφικές όσον αφορά τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν διακρατικές ΔΟ. Ο κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 2016/232⁵³ που δημοσιεύθηκε πρόσφατα αποσαφηνίζει την κατάσταση και περιέχει διατάξεις που επιτρέπουν την αναγνώριση αυτού του τύπου ΔΟ. Το Άρθρο 2 (γ) ορίζει τη διακρατική ΔΟ ως «*διακρατική διεπαγγελματική οργάνωση*» *κάθε διεπαγγελματική οργάνωση της οποίας τα μέλη που ασχολούνται με την παραγωγή, τη μεταποίηση ή την εμπορία των προϊόντων που καλύπτονται από τις δραστηριότητες της οργάνωσης βρίσκονται σε περισσότερα από ένα Κράτος Μέλος*». Αυτή η κατ' εξουσιοδότηση

⁵² Το άρθρο 110.2 COM (2011) 626 τελικό /2 αναφέρει ότι «οικονομική περιοχή νοείται γεωγραφική ζώνη που αποτελείται από όμορες ή γειτονικές περιοχές παραγωγής στις οποίες οι συνθήκες παραγωγής και εμπορίας είναι ομοιογενείς».

⁵³ Κατ' εξουσιοδότηση της Επιτροπής Κανονισμός (ΕΕ) 2016/232 της 15 Δεκ 2015 συμπλήρωσης του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με ορισμένες πτυχές της συνεργασίας παραγωγού.

πράξη παρέχει επίσης τους τρόπους και τις ευθύνες των αρμόδιων εθνικών αρχών όσον αφορά τέτοιου είδους ΔΟ.

Μόνο λίγες ΔΟ έχουν δει την αναγνώρισή τους να ανακαλείται τα τελευταία χρόνια. Στη Γαλλία, αυτή είναι η περίπτωση της UNIP (πρωτεϊνούχα φυτά) και της ONIDOL (ελαιούχα φυτά), που συγχωνεύθηκαν για να δημιουργήσουν τη ΔΟ που ονομάζεται Terre Univia το 2015 με σκοπό τη βελτιστοποίηση των πόρων και του προσωπικού που ασχολείται με καλλιέργειες πρωτεϊνούχων και ελαιούχων φυτών. Αυτή η συγχώνευση των 2 ΔΟ σε μία εξηγείται επίσης από το γεγονός ότι τα υπεύθυνα πρόσωπα ήταν τα ίδια στις δύο διαφορετικές ΔΟ. Όταν η νέα ΔΟ Terre Univia αναγνωρίστηκε επίσημα από τις αρχές, οι αναγνωρίσεις της UNIP και της ONIDOL ανακλήθηκαν.

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στον Πίνακα 17, η ανάκληση της αναγνώρισης οφείλεται στην παύση των δραστηριοτήτων.

Οι ελάχιστες περιπτώσεις ανάκλησης της αναγνώρισης λόγω διακοπής των δραστηριοτήτων είναι οι ακόλουθες:

Πίνακας 17: Ανάκληση της αναγνώρισης ΔΟ λόγω διακοπής εργασιών:

K-M	ΔΟ (Ημερομηνία απόσυρσης)
FR	- FIVAL (άλογα) - ANIP (περιστέρι) - INTERMIEL (μέλι) - CNIH (1996)
ES	- OILE (λινάρι) (Μάρτιος 2011) - AIREMA (αχλάδια και μήλα) (Μάρτιος 2011) - OIHA (ξηρό σύκο και παράγωγα προϊόντα) (Οκτώβριος 2013) - IVIM (επιτραπέζιοι οίνοι) (Οκτώβριος 2013) - INTERMOSTO (μούστος και το χυμός σταφυλιών) (Οκτώβριος 2013)

Πηγή: Arcadia International

Στη Γαλλία, οι τρεις προαναφερθείσες ΔΟ (FIVAL, ANIP και INTERMIEL) δεν υπάρχουν πια. Ωστόσο, φαίνεται ότι, σε αντίθεση προς αυτά που αναφέρονται για την Ισπανία, οι γαλλικές αρχές δεν έχουν ανακαλέσει επίσημα την αναγνώριση για τις τρεις αυτές οργανώσεις. Επιπλέον, δεν είναι σαφές εάν οι δύο ενώσεις οι οποίες βασίζονται στο Νόμο 1901 έχουν επίσης αποσυρθεί. Η μόνη σαφής περίπτωση ανάκλησης της αναγνώρισης και απόσυρσης του νομικού προσώπου (Νόμος ενώσεων 1901) που έχει αναφερθεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας συλλογής δεδομένων είναι η CNIH (κηπευτικά) τον Σεπτέμβριο του 1996.

Εκτός από αυτές τις ανακλήσεις, μερικές ΔΟ έχουν αναφέρει ότι είναι ανενεργές και ότι καμία δραστηριότητα επί του παρόντος δεν αναπτύσσουν (βλέπε Πίνακα 18).

Πίνακας 18: Κατάλογος αδρανών ΔΟ

Κ-Μ	ΔΟ
ES	- INTERCITRUS (εσπεριδοειδή) - INTERMIEL (μέλι)
EL	- IBO (επεξεργασία) Καπνός - IBO για τα μεταποιημένα ροδάκινα και τα αχλάδια

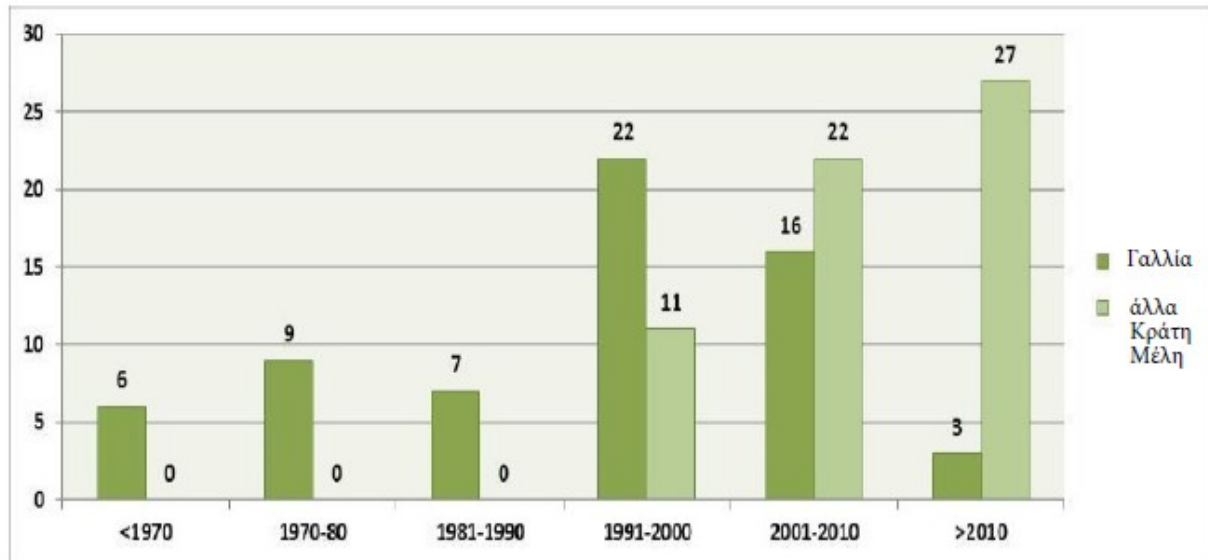
Πηγή: Arcadia International

Αυτοί οι δύο κατάλογοι (Πίνακες 17 και 18) μπορεί να υποδεικνύουν τις δυσκολίες στη διαχείριση και τη λειτουργία των ΔΟ στον τομέα του μελιού. Οι ερωτώμενοι ανέφεραν την ιδιαιτερότητα αυτού του τομέα που είναι εξαιρετικά κατακερματισμένος, καθώς ομαδοποιεί επαγγελματίες παραγωγούς μελιού και «ερασιτέχνες» παραγωγούς. Φαίνεται ότι οι δύο αυτές ομάδες παραγωγών έχουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με τον χάρτη πορείας μιας ΔΟ για το μέλι.

4.2. Ιστορία της δημιουργίας και της αναγνώρισης των ΔΟ

Το Διάγραμμα 7 δείχνει την εξέλιξη των αναγνωρίσεων ΔΟ στην ΕΕ στη διάρκεια του χρόνου. Στις δύο τελευταίες δεκαετίες ο αριθμός των ΔΟ αυξήθηκε σημαντικά σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο. Στη Γαλλία, η αύξηση του αριθμού των ΔΟ επιβραδύνθηκε κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, ενώ στα άλλα Κράτη Μέλη η ίδρυση ΔΟ άρχισε να απογειώνεται.

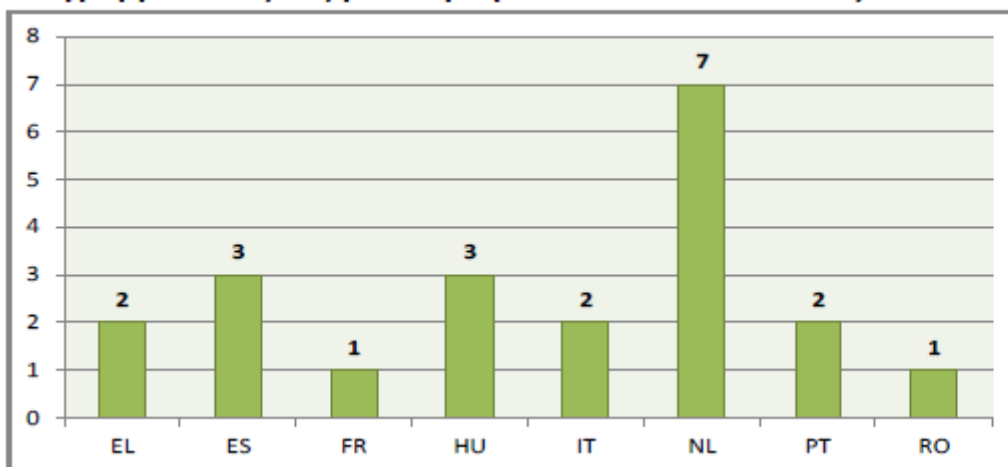
Διάγραμμα 8: Εξέλιξη του αριθμού των ΔΟ ανά δεκαετία στη Γαλλία και άλλα Κράτη Μέλη

Πηγή: Arcadia International

Η πρώτη αναγνώριση ΔΟ εκτός Γαλλίας χρονολογείται το 1994, με την αναγνώριση της ΔΟ οίνου στην Ουγγαρία. Το έτος αυτό υπήρχαν ήδη 31 αναγνωρισμένες ΔΟ στη Γαλλία. Από τότε ο αριθμός των ΔΟ συνέχισε να αυξάνεται από 33 το 1994 σε 123 (119+4) το 2016. Από τις 29 ΔΟ που αναγνωρίστηκαν από το 2010, οι 20 ιδρύθηκαν και αναγνωρίστηκαν μετά την έναρξη ισχύος του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.

Διάγραμμα 9: Εξέλιξη του αριθμού των ΔΟ από το έτος 2013 ανά Κράτος Μέλος

Πηγή: Arcadia International

Περίπου το ένα τρίτο αυτών των πρόσφατων ΔΟ δημιουργήθηκαν στην Ολλανδία (Διάγραμμα 8). Εκεί, οι κλαδικοί δημόσιοι οργανισμοί ("*Productschappen*" – Συμβούλια Προϊόντων ή εμπορευμάτων) διαλύθηκαν ως το τέλος του 2014 και ένα νέο εθνικό νομικό πλαίσιο για ΔΟ καθιερώθηκε το 2014 με βάση τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εθνική αναγνώριση ΔΟ στη χώρα. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση στην Ολλανδία μπορούν να βρεθούν στα Ολλανδικά φύλλα των Κρατών Μελών.

Οι ερωτώμενοι και οι αρμόδιες αρχές ρωτήθηκαν να αναφέρουν εάν οι νέες ΔΟ αναμένεται να δημιουργηθούν και να αναγνωρισθούν τα επόμενα χρόνια. Στη Γαλλία, μια νέα ΔΟ για το μέλι είναι υπό δημιουργία για περίπου 2 χρόνια ήδη. Φαίνεται ότι οι διαπραγματεύσεις είναι μάλλον δύσκολες όταν πρόκειται για τη σύνθεση της νέας οργάνωσης, της διακυβέρνησής της, και της χρηματοδότησής της (π.χ. το είδος των τελών, ποιες επιχειρήσεις θα πληρώνουν και πόσο;).

Οι ολλανδικές αρχές αναμένεται να αναγνωρίσουν επιπλέον ΔΟ το 2016, και πιο συγκεκριμένα για τα κηπευτικά (τομέα οπωροκηπευτικών και καλλωπιστικών φυτών). Η Πορτογαλία έχει επίσης δημιουργήσει πρόσφατα νέες ΔΟ και πρόσθετες αναμένονται στο εγγύς μέλλον. Στην Ελλάδα, 3 έως 4 νέες ΔΟ αναμένεται να δημιουργηθούν κατά τα επόμενα 2-3 χρόνια.⁵⁴ Καμία πρόσθετη πληροφορία δεν είναι διαθέσιμη αυτή τη στιγμή.

4.3. Στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού που καλύπτονται από τις ΔΟ

Πληροφορίες σχετικά με τα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού που καλύπτονται, είναι διαθέσιμες για 100 ΔΟ. Η κατανομή των μελών των ΔΟ στα κύρια στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας (πρωτογενής παραγωγή, πρώτη επεξεργασία, δεύτερη και πρόσθετη επεξεργασία⁵⁵, διανομή και λιανική πώληση) αποδείχθηκε ότι είναι ένα δύσκολο έργο, καθώς η κατηγοριοποίηση των φορέων δεν χωράει όλες τις δομές της ποικιλίας των αλυσίδων εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων. Για παράδειγμα, οι εφοδιαστικές αλυσίδες σπόρων προς σπορά ή ζωοτροφών είναι εντελώς διαφορετικές από άλλες και ως εκ τούτου, τα μέλη των ΔΟ που καλύπτουν αυτούς τους τομείς δεν μπορεί να διατεθούν στις παραπάνω κατηγορίες.

Οι έμποροι λιανικής πώλησης στον τομέα των σπόρων προς σπορά είναι συχνά οι ίδιες οι εταιρείες σπόρων ή γεωργικοί συνεταιρισμοί που έχουν ελάχιστα κοινά με τους λιανοπωλητές

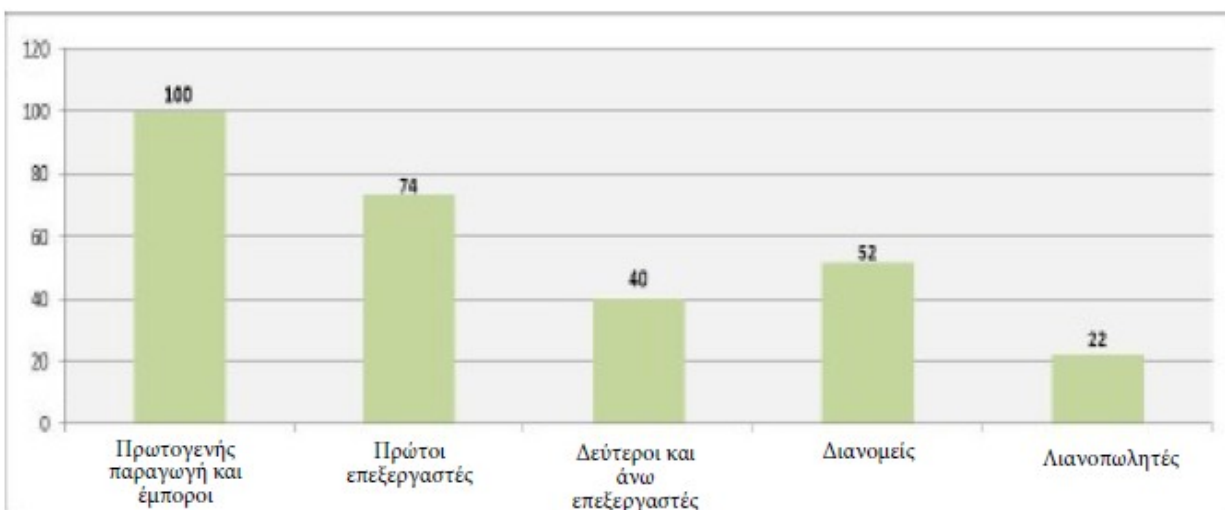
⁵⁴ Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες

⁵⁵ Δεύτερη + επεξεργασία, αναφέρεται στη δεύτερη επεξεργασία (γάλα σε γιαούρτι, τυρί) και οποιαδήποτε περαιτέρω επεξεργασία (παράδειγμα: προσθήκη τυριού σε πίτσες).

τροφίμων. Για το κρασί, η δυσκολία είναι να τοποθετήσουν τους εμπόρους ("negotiants"). Ένας έμπορος κρασιού μπορεί να είναι επεξεργαστής δευτέρου σταδίου (εμφιάλωση κρασιού), ο οποίος επίσης πωλεί φιάλες ή μόνο ένας πωλητής (αγοράζοντας φιάλες από παραγωγούς και πωλώντας αυτές). Στη συνέχεια, κάποιες ΔΟ μπορούν να λειτουργήσουν ως διαχειριστές αποθεμάτων, που πραγματικά δεν εμπορεύονται προϊόντα, αλλά διευκολύνουν το εμπόριο μεταξύ αγοραστών και πωλητών, ωστόσο, μπορούν να συμπεριληφθούν στην εμπορία και τη διανομή εμπορευμάτων.

Λίγες ΔΟ εμπλέκονται στον εφοδιασμό των γεωργών με την παραγωγή εισροών, όπως σπόρων ή ζωοτροφών. Εδώ περιλαμβάνονται στο στάδιο της πρωτογενούς παραγωγής.

Διάγραμμα 10: Σύνθεση ανά στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού (n = 100)

Πηγή: Arcadia International

Οι ΔΟ μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δύο βασικές κατηγορίες:⁵⁶ "μικρές ΔΟ" και "μεγάλες ΔΟ". Ως "μικρές ΔΟ" εννοούμε ΔΟ που αφορούν μόνο 2 ομάδες φορέων (π.χ. πρωτογενής παραγωγή και πρώτη μεταποίηση). Ως "μεγάλη ΔΟ" εννοούμε ΔΟ που περιλαμβάνει περισσότερες ομάδες φορέων (π.χ. πρωτογενή παραγωγή, επεξεργασία πρώτου και δεύτερου και ανώτερου βαθμού ή / και διανομής και λιανικής πώλησης).

Η ανάλυση των φύλλων απογραφής των ΔΟ προσδιορίζει σαφώς άλλη κατάτμηση μεταξύ των ΔΟ καλύπτοντας μία ενιαία κατηγορία προϊόντος (π.χ. κρασί) ("ΔΟ ενός προϊόντος") και άλλες («πολλαπλών προϊόντων ή τομεακές ΔΟ»), που καλύπτουν έναν τομέα που περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό των γεωργικών καλλιεργειών (π.χ. φρούτα και λαχανικά, δημητριακά, κλπ). Στην ομάδα των «ΔΟ πολλαπλών προϊόντων», θα μπορούσε κανείς να κάνει διάκριση μεταξύ

⁵⁶ Η κατάτμηση αυτή χρησιμοποιείται ευρέως στη Γαλλία, λιγότερο σε άλλα κράτη μέλη.

της ΔΟ για μια ομάδα καλλιεργειών (π.χ. σιτηρά για τα οποία οι αλυσίδες εφοδιασμού είναι μάλλον παρόμοιες) και αρκετές ομάδες καλλιεργειών (π.χ. φρούτα και λαχανικά). Στην τελευταία αυτή περίπτωση, οι φορείς, οι αλυσίδες και οι διαδικασίες εφοδιασμού είναι τόσο διαφορετικές ώστε τα μέλη της ΔΟ μπορεί να μη γνωρίζουν ο ένας τον άλλο⁵⁷.

Η παρουσία της σύγχρονης λιανικής πώλησης⁵⁸ στις ΔΟ είναι περιορισμένη (βλέπε Πίνακα 19). Με βάση την ανάλυση των ατομικών φύλλων ΔΟ, μπορεί να θεωρηθεί ότι το λιανικό εμπόριο τροφίμων (μοντέρνο ή παραδοσιακό ή μονάδες ομαδικής εστίασης) είναι παρόν σε μόνο 13 ΔΟ. Αυτές οι ΔΟ βρίσκονται κυρίως στη Γαλλία και στην Ισπανία. Μαζική εστίαση υπάρχει μόνο σε 2 ΔΟ στη Γαλλία (INTERBEV και INAPORC).

Πίνακας 19: Κατάλογος ΔΟ στις οποίες είναι μέλη επιχειρήσεις λιανικής πώλησης τροφίμων

Κ-Μ	Επωνυμία	Τομέας	Επιχειρήσεις λιανεμπορίου
ES	INTERPALM	Άλλα προϊόντα (φουά γκρα)	Asociación Sectorial del Hígado Graso
ES	INTERPORC	Χοιρινό κρέας	Confederación Española de Detallistas de la Carne (CEDECARNE)
ES	PROVACUNO	Βόειο κρέας	Confederación Española de Detallistas de la Carne (CEDECARNE)
ES	INTEROVIC	Πρόβειο και αίγιο κρέας	Confederación Española de Detallistas de la Carne (CEDECARNE)
FR	INTERFEL	Οπωροκηπευτικά	Fédération des Entreprises du Commerce et de la Distribution (FCD), Union Nationale des Syndicats de Détaillants en Fruits, Légumes et Primeurs, (UNFD), Restau Co (Μονάδες ομαδικής εστίασης), Συλλογική εστίαση
FR	INTERBEV	Βόειο κρέας	Fédération des Entreprises du Commerce et de la Distribution (FCD), Union Nationale des Syndicats de Détaillants en Fruits, Légumes et Primeurs, (UNFD), Restau Co (Μονάδες ομαδικής εστίασης), Συλλογική εστίαση
FR	ARIV	Κρέας πουλερικών	Confédération Française de la Boucherie, Boucherie - Charcuterie, Traiteurs (C.F.B.C.T.), Fédération des entreprises du Commerce et de la Distribution (F.C.D.), Συνομοσπονδία Nationale de la Triperie Française (C.N.T.F.), Syndicat de la française vitellerie (S.D.V.F) - Commercialisation veaux de boucherie
FR	ARIBEV	Βόειο και	Trade and Retail Federation (FCD)

⁵⁷Επομένως οι ΔΟ οπωροκηπευτικών συχνά συμπεριλαμβάνουν ομάδες εργασίας καλλιεργούμενων φυτών ή ομάδες των καλλιεργούμενων φυτών στη διοίκησή τους.

⁵⁸ Ως μη-παραδοσιακά ή σύγχρονα κανάλια λιανεμπορίου θεωρούνται όλες οι άλλες μορφές καταστημάτων λιανικής πώλησης, όπως υπεραγορές πολυκαταστήματα, εκπτωτικά καταστήματα, ηλεκτραγορές, καταστήματα χονδρικής, ειδικά καταστήματα, καταστήματα ηλεκτρονικού εμπορίου.

		μοσχαρίσιο κρέας	Fédération des Entreprises du Commerce et de la distribution (FCD)
FR	CIP	Κρέας πουλερικών	Fédération des Entreprises du Commerce et de la distribution (FCD)
FR	CNIPT	Άλλα προϊόντα (πατάτες)	Trade and Retail Federation (FCD)
FR	INAPORC	Χοιρινό κρέας	FCD (Fédération du Commerce et de la Distribution), CFBCT (Confédération Française de la Boucherie, Boucherie - Charcuterie Traiteurs), CNCT (μαζικής εστίασης), RestauCo (μονάδες ομαδικής εστίασης)
PT	CASA DO ARROZ	Ρύζι	APED - Associação Portuguesa de Empresas Distribuição
PT	VINI PORTUGAL	Κρασί	Associação Nacional dos Comerciantes, e Exportadores de Vinhos e Bebidas Espirituosas (ANCEVE), Associação de Vinhos e Espirituosas de Portugal (ACIBEV), Associação Nacional de Destiladores de Produtos e Sub-Produtos (KAI)

Πηγή: Arcadia international

4.4. Οικονομική σημασία των ΔΟ στη σχετική αλυσίδα εφοδιασμού και αντιπροσωπευτικότητα

Οι ΔΟ κλήθηκαν να δώσουν στατιστικά στοιχεία και πληροφορίες που σχετίζονται με τη συνολική σημασία τους (σε όγκο και σε αξία) στον τομέα στον οποίο δραστηριοποιούνται, τη σημασία των διαφόρων σταδίων της αλυσίδας εφοδιασμού, και την αντιπροσωπευτικότητα των μελών της ΔΟ για κάθε στάδιο της συνολικής αλυσίδας εφοδιασμού.

Το ποσοστό ανταπόκρισης για αυτή τη σειρά των ερωτήσεων είναι μάλλον χαμηλό, καθώς λιγότερο από το 40% των ερωτηθέντων έχουν παράσχει σαφή αποδεικτικά στοιχεία.

Ένα επιπλέον ζήτημα σχετίζεται με το επίπεδο της αντιπροσωπευτικότητας των μελών των ΔΟ κάθε σταδίου της αλυσίδας εφοδιασμού. Η εκτίμηση αυτή έχει αποδειχθεί ότι είναι ένα δύσκολο έργο, ειδικά για την πρωτογενή παραγωγή σε ορισμένα Κράτη Μέλη. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, τα μέλη των ΔΟ σε πρωτοβάθμιο επίπεδο παραγωγής είναι συνδικάτα αγροτών ή τεχνικές επιτροπές αυτών των συνδικάτων (πρώτου επιπέδου μέλη της ΔΟ). Ως εκ τούτου, μπορεί να λεχθεί ότι τα μέλη του συνδικάτου των αγροτών είναι μέλη της ΔΟ μέσω της συμμετοχής τους στο συνδικάτο (πρώτου επιπέδου μέλη της ΔΟ). Ωστόσο, για αυτές τις περιπτώσεις, δεν είναι σαφές ποιοί μπορούν να θεωρηθούν ως μέλη της ΔΟ: εκείνα τα άτομα που έχουν μια κάρτα μέλους του συνδικάτου ή, εναλλακτικά, όλα τα άτομα που ψηφίζουν για το εν λόγω συνδικάτο, όταν γίνεται εκλογή για τον ορισμό νέων επιτροπών του

συνδικάτου και εκπροσώπων, ακόμη και αν οι ψηφοφόροι δεν έχουν την ιδιότητα του μέλους της οργάνωσης παραγωγών ή του συνδικάτου των αγροτών;

Η δυσκολία για την επίτευξη αντιπροσωπευτικότητας αναγνωρίζεται στον Κανονισμό ΚΟΑ στο Άρθρο 164 (3β) με τα εξής: *"Ωστόσο, όταν, στην περίπτωση των διεπαγγελματικών οργανώσεων, ο προσδιορισμός του ποσοστού του όγκου της παραγωγής ή του εμπορίου, ή της επεξεργασίας του εν λόγω προϊόντος ή των προϊόντων δημιουργεί πρακτικές δυσκολίες, ένα Κράτος Μέλος μπορεί να ορίσει εθνικούς κανόνες για τον προσδιορισμό του καθορισμένου επίπεδου αντιπροσωπευτικότητας που αναφέρεται στο στοιχείο (α) (ii) του πρώτου εδαφίου."* Αυτή η ευκαιρία να εκτιμηθεί η αντιπροσωπευτικότητα με βάση άλλα κριτήρια, εκτός από τους όγκους εφαρμόζεται σε ορισμένα κράτη μέλη. Θα συζητηθεί λεπτομερέστερα στο Θέμα 2.

Ωστόσο, μπορούν να εξαχθούν μερικά συμπεράσματα από πληροφορίες που ελήφθησαν από τις ΔΟ:

- Με την εξαίρεση την οινοπαραγωγών που εμπορεύονται προϊόντα με ΓΕ ⁵⁹, η αντιπροσωπευτικότητα σπάνια φτάνει το 100%. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, κυμαίνεται μεταξύ 80 και 95% και
- Σε γενικές γραμμές, το επίπεδο της αντιπροσωπευτικότητας είναι υψηλότερο στην πρωτογενή παραγωγή από ό,τι για τα άλλα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού. Ωστόσο, όπως αναφέρεται παραπάνω, υπάρχει πολύ λίγη βεβαιότητα ότι τα στατιστικά στοιχεία που παρέχονται από τις ΔΟ είναι απολύτως ακριβή.

4.5. Στόχοι των ΔΟ

Ογδόντα έξι ΔΟ έδωσαν πληροφορίες σχετικά με τους στόχους τους. Ωστόσο, μόνο οι 59 ΔΟ έχουν δώσει τους 5 κορυφαίους στόχους τους. Οι άλλες ΔΟ απλώς ανέφεραν τους στόχους τους χωρίς κατάταξή τους.

Οι ακόλουθοι πέντε στόχοι (Top 5) αναφέρθηκαν πιο συχνά :

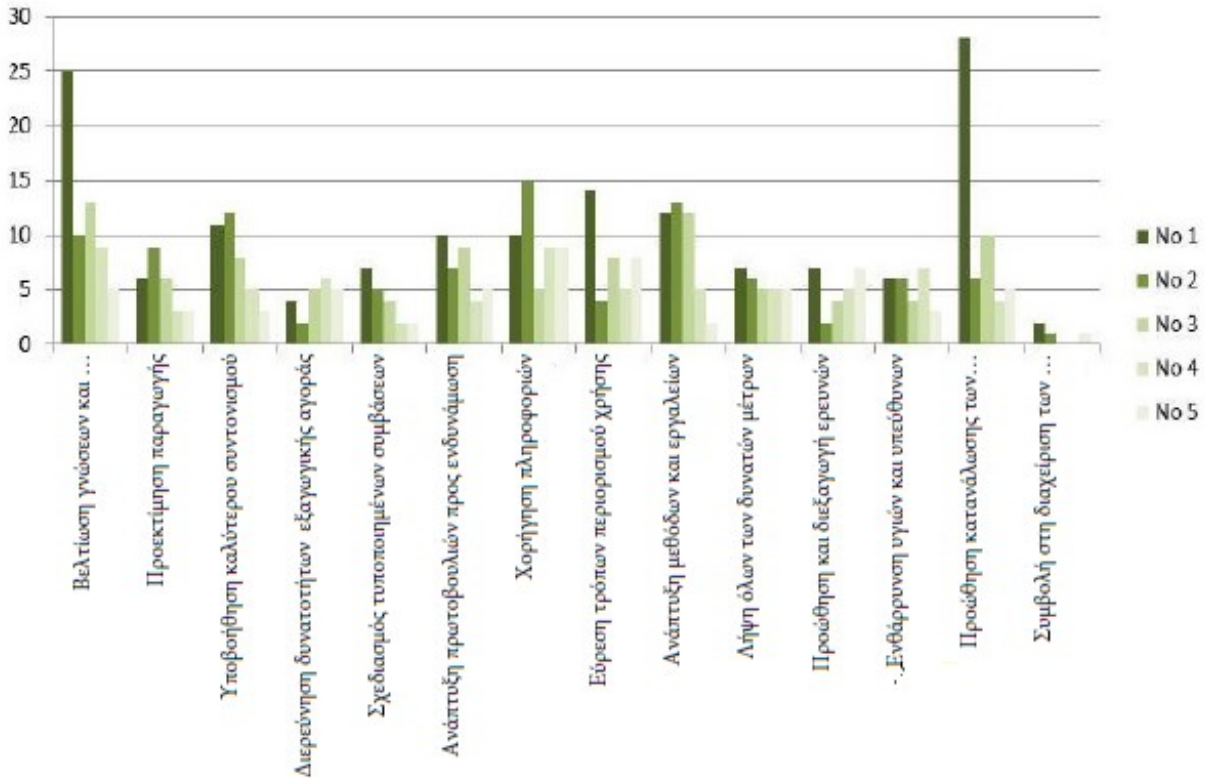
1. Προώθηση της κατανάλωσης, ή / και η παροχή πληροφοριών σχετικά με τα προϊόντα στην εσωτερική και εξωτερική αγορά (28 αναφορές).
2. Βελτίωση των γνώσεων και της διαφάνειας της παραγωγής και της αγοράς (23 αναφορές).
3. Παροχή πληροφοριών και εκτέλεση της απαραίτητης έρευνας για την καινοτομία, τον εξορθολογισμό, τη βελτίωση και την προσαρμογή της παραγωγής και, κατά περίπτωση, της μεταποίησης και εμπορίας (11 αναφορές).

⁵⁹Στο κρασί γεωγραφικής ένδειξης (GI), όλοι οι παραγωγοί είναι μέλη μιας ΔΟ καθόσον η συμμετοχή σε μια ODG (Οργάνωση Άμυνας και Διαχείρισης) είναι υποχρεωτική, όλοι οι παραγωγοί de facto είναι μέλη της ΔΟ καθόσον όλες οι ODGs είναι μέλη (άμεσα ή έμμεσα) των ΔΟ.

4. Ανάπτυξη μεθόδων και μέσων για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων (11 αναφορές) και
5. Ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας (10 αναφορές).

Το Διάγραμμα 11 παρέχει μια επισκόπηση όλων των στόχων.

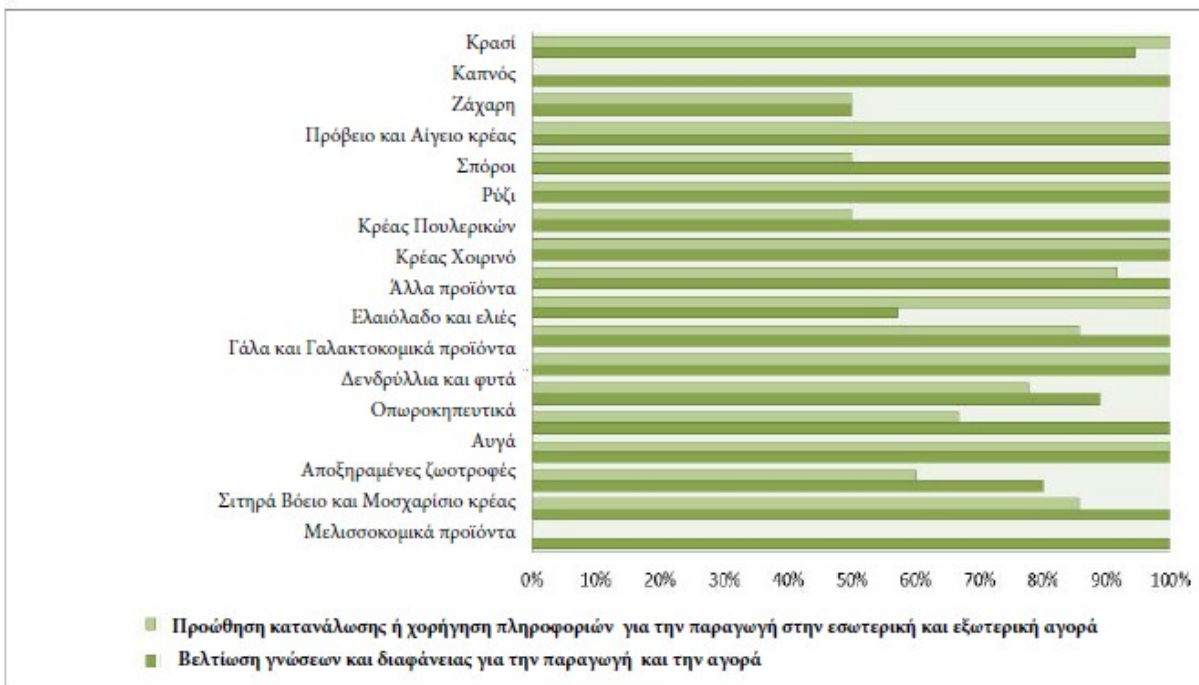
Διάγραμμα 11: Οι 5 κύριοι στόχοι των ΔΟ (n=59)

Πηγή: Arcadia International

Το Διάγραμμα 12 δείχνει το ποσοστό των ΔΟ ανά τομέα, που έχουν ως στόχο τη βελτίωση των γνώσεων και της διαφάνειας της παραγωγής και της αγοράς ή / και στόχο την προώθηση της κατανάλωσης των προϊόντων.

Διάγραμμα 12: Σημασία των κορυφαίων-2 στόχων ανά τομέα (% των ΔΟ)

Πηγή: Arcadia International

Ο Πίνακας 20 κατωτέρω παρουσιάζει τους στόχους ανά Κράτος Μέλος. Αποκαλύπτει, μεταξύ άλλων, τις εξής διαφορές μεταξύ χωρών:

- Βελτίωση των γνώσεων και της διαφάνειας της παραγωγής και της αγοράς: Στόχος για τη μεγάλη πλειοψηφία των ΔΟ σε όλα τα οκτώ Κράτη Μέλη.
- Πρώθηση της κατανάλωσης ή / και της παροχής πληροφοριών σχετικά με τα προϊόντα στην εσωτερική και εξωτερική αγορά: Πολύ σχετικός στόχος στην Πορτογαλία και στην Ισπανία, για παράδειγμα, αλλά όχι στην Ολλανδία.
- Παροχή πληροφοριών και διεξαγωγή της απαραίτητης έρευνας για καινοτομία, εξορθολογισμό, βελτίωση και προσαρμογή της παραγωγής και, κατά περίπτωση, μεταποίηση και εμπορία: ο στόχος αυτός φαίνεται να είναι σημαντικός στην Ιταλία, τη Γαλλία και την Ισπανία, αλλά πολύ λιγότερο στη Ρουμανία, την Ελλάδα και την Ολλανδία.
- Ανάπτυξη μεθόδων και μέσων για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων: Πολύ σχετικός στόχος στην Ελλάδα και τη Γαλλία, αλλά όχι τόσο πολύ στην Πορτογαλία και την Ολλανδία, και
- Ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας: αυτός ο στόχος είναι σχετικά χαμηλής σημασίας στη Ρουμανία, την Ισπανία, την Ουγγαρία και την Πορτογαλία.

Πίνακας 20: Σημασία των στόχων ανά Κ-Μ (% των ΔΟ)

Σκοπός	EL	ES	FR	HU	IT	NL	PT	RO
Βελτίωση των γνώσεων και διαφάνεια της παραγωγής	100	83	92	100	100	100	80	100
Πρόβλεψη του δυναμικού παραγωγής	80	42	53	100	33	14	80	75
Παροχή βοήθειας για τον καλύτερο συντονισμό τη διάθεση στην αγορά	40	75	82	80	67	0	20	75
Εξερεύνηση των δυνατοτήτων των ξένων αγορών	60	63	66	60	67	0	60	50
Κατάρτιση τυποποιημένων εντύπων συμφωνητικών	80	38	42	100	33	10	20	5
Ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας	100	58	79	6	100	8	6	5
Παροχή πληροφοριών και διενέργεια της απαραίτητης έρευνας	40	83	87	80	100	14	80	50
Αναζήτηση τρόπων περιορισμού της χρήσης των ζωικών ή φυτικών προϊόντων προστασίας της υγείας	20	58	82	20	67	0	40	50
Ανάπτυξη μεθόδων και μέσων για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων	100	79	89	60	67	0	40	75
Λήψη όλων των δυνατών μέτρων για την προώθηση της βιολογικής γεωργίας	60	33	79	20	100	43	0	50
Προώθηση και εκτέλεση έρευνας για την ολοκληρωμένη, βιώσιμη παραγωγή	100	46	87	0	33	43	40	50
Ενθάρρυνση της υγιούς και υπεύθυνης κατανάλωσης	60	58	66	20	67	14	40	75
Προώθηση της κατανάλωσης των προϊόντων	60	83	97	60	67	14	100	75
Συμβολή στη διαχείριση των υποπροϊόντων και μείωσης των αποβλήτων	40	13	79	0	67	14	0	50

Πηγή: Arcadia International

Οι στόχοι των υφιστάμενων ΔΟ μπορεί να έχουν αλλάξει με την πάροδο του χρόνου, προκειμένου να προσαρμοστούν στις μεταβαλλόμενες κοινωνικο-οικονομικές και πολιτικές συνθήκες.

Ο Leangro (2002) επισημαίνει ότι οι περισσότερες ΔΟ στην ΕΕ δημιουργήθηκαν για να προωθήσουν συγκεκριμένες καλλιέργειες, για την αντιμετώπιση προβλημάτων που προκύπτουν μεταξύ των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού, για τον προγραμματισμό της παραγωγής και τη ρύθμιση της εμπορίας (συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού ελάχιστων τιμών). Ο Νόμος 75- 600 στη Γαλλία, ορίζει σαφώς ότι ένας από τους βασικούς στόχους των ΔΟ ήταν για τη ρύθμιση της αγοράς και την εφαρμογή εργαλείων ρύθμισης της αγοράς⁶⁰.

Λίγα χρόνια αργότερα, προχώρησαν σε νέους στόχους, όπως η προώθηση της κατανάλωσης, η ενίσχυση της διαφάνειας της αγοράς, καθώς και η προώθηση της διαφάνειας των τιμών. Τα τελευταία χρόνια άλλα ζητήματα έχουν προκύψει, πιο συγκεκριμένα η ασφάλεια των τροφίμων, η ιχνηλασιμότητα και η προστασία του περιβάλλοντος. Η ρύθμιση της αγοράς και οι στόχοι συμβασιακών σχέσεων έχουν γίνει λιγότερο κυρίαρχοι με την εξέλιξη της ΚΓΠ (σμίκρυνση της άμεσης στήριξης, των ποσοστώσεων, κλπ).

Περίπου μόνο το ένα τρίτο των 86 ΔΟ (26) που έχουν απαντήσει στις ερωτήσεις σχετικά με τους στόχους τους εμφανίζονται να τους έχουν τροποποιήσει με την πάροδο του χρόνου προς την κατεύθυνση περισσότερης προώθησης, εμπορίας, ερευνητικών δραστηριοτήτων και λιγότερο προς ενέργειες ρύθμισης της αγοράς. Να σημειωθεί, ωστόσο, ότι το ένα τρίτο των υφιστάμενων ΔΟ ιδρύθηκε μετά το 2010.

Τελευταίο, αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, η ανάλυση αυτή βασίζεται στους στόχους που οι ΔΟ μπορούσαν να ακολουθήσουν, όπως αναφέρονται στον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013. Επιπλέον από τους στόχους αυτούς, μπορεί να επισημανθεί ότι οι ΔΟ παίζουν επίσης ρόλο του μηχανισμού επηρεασμού (Lobbyists) στην αλυσίδα εφοδιασμού. Ο στόχος αυτός δεν έχει συμπεριληφθεί σε αυτή την ανάλυση.

4.6. Μέλη και μη μέλη⁶¹

4.6.1. Ποιοι είναι τα μέλη;

Τα μέλη των ΔΟ κυρίως ορίζονται σύμφωνα με το Άρθρο 157 παρ. 1 α) του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 (Οι ΔΟ "αποτελούνται από εκπροσώπους οικονομικών δραστηριοτήτων που

⁶⁰ Lederman T., 2001/2002, «La situation juridique des interprofessions agricoles et agroalimentaires au regard du droit communautaire», Mémoire de fin d'études. Institut des hautes études de droit rural et d'économie agricole.

⁶¹ Όσον αφορά την επέκταση των κανόνων

συνδέονται με την παραγωγή και με τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού: η επεξεργασία ή εμπορία, συμπεριλαμβανομένης της διανομής των προϊόντων σε έναν ή περισσότερους τομείς").

Η εθνική νομοθεσία δεν περιλαμβάνει πιο λεπτομερείς διατάξεις όσον αφορά τους τύπους των «οργανώσεων» που θα μπορούσαν να είναι μέλη των ΔΟ.

Ως εκ τούτου, η συμμετοχή μπορεί να πάρει διάφορες μορφές που κυμαίνονται από:

- **Μεμονωμένους παραγωγούς** που οργανώνονται σε οποιαδήποτε από τις νομικές μορφές που οι παραγωγοί θα μπορούσαν να λάβουν. Σε αρκετές ουγγρικές ΔΟ μέλη είναι μεμονωμένοι παραγωγοί (π.χ. στα πουλερικά, στα ζώα και στο κρέας, στα σπυροκηπευτικά). Στη Γαλλία, η CIV Corse αποτελείται από παραγωγούς κρασιού και εμπόρους κρασιού που έχουν νομική προσωπικότητα.⁶²
- **Ατομικές ιδιωτικές εταιρείες** (π.χ. τα μέλη της ΔΟ σπόρων στην Ουγγαρία είναι ατομικές ιδιωτικές εταιρείες που παράγουν νέες ποικιλίες και, ενδεχομένως, παράγουν σπόρους, επίσης οργανώσεις όπως οι συνεταιρισμοί που παράγουν σπόρους, και ιδιώτες έμποροι σπόρων οργανωμένοι ως ιδιωτικές εταιρείες είναι επίσης μέλη της ΔΟ).
- **Τομεακές ενώσεις** που αποτελούνται από μέλη που προέρχονται από το ίδιο στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού. Αυτή είναι η πλειονότητα των περιπτώσεων. Π.χ. στην Ολλανδία και στην περίπτωση της DairyNL τα ιδρυτικά μέλη είναι η Ολλανδική Οργάνωση Επεξεργαστών Γάλακτος NZO (Nederlandse Zuivel Organisatie) και η Ένωση των Ολλανδών Γεωργών LTO (Land-en Tuinbouw Organisatie), ενώ τα μέλη της ΔΟ OVONED στον τομέα των αυγών είναι η Ένωση Γεωργών της Ολλανδίας LTO / NOP, η κλαδική οργάνωση για το εμπόριο στον τομέα των αυγών ANEVEI και η Ένωση των εκτροφών πουλερικών NVP.
- **Οι Ενώσεις Γεωργών ή οι τομεακές επιτροπές τους**⁶³. Στην Ισπανία, τα συνδικάτα των γεωργών (π.χ. COAG, ASAJA) είναι άμεσα μέλη πολλών ΔΟ. Στη Γαλλία, τα συνδικάτα των γεωργών συμμετέχουν σε όλες τις εθνικές ΔΟ. Το πιο αντιπροσωπευτικό Συνδικάτο (δηλαδή η FNSEA) έμμεσα εκπροσωπείται στις ΔΟ μέσω τομεακών επιτροπών (π.χ. η Fédération Nationale des Producteurs de lait-FNPL- Εθνική Ομοσπονδία Γαλακτοπαραγωγών). Οι μειοψηφικές Ενώσεις (π.χ. Coordination Rurale, Confédération Paysanne) είναι μέλη σε λίγες ΔΟ υπό τη δική τους νομική οντότητα. Το ίδιο ισχύει και για την Ολλανδία, όπου η LTO είναι παρούσα σε όλες τις ΔΟ ως η μεγαλύτερη γενική ένωση γεωργών, ενώ οι μικρότερες ενώσεις γεωργών που δραστηριοποιούνται σε ένα μόνο τομέα συμμετέχουν σε συγκεκριμένες ΔΟ, και
- **Μη αναγνωρισμένες ΔΟ** (μόνο στη Γαλλία), που μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δύο βασικές κατηγορίες:

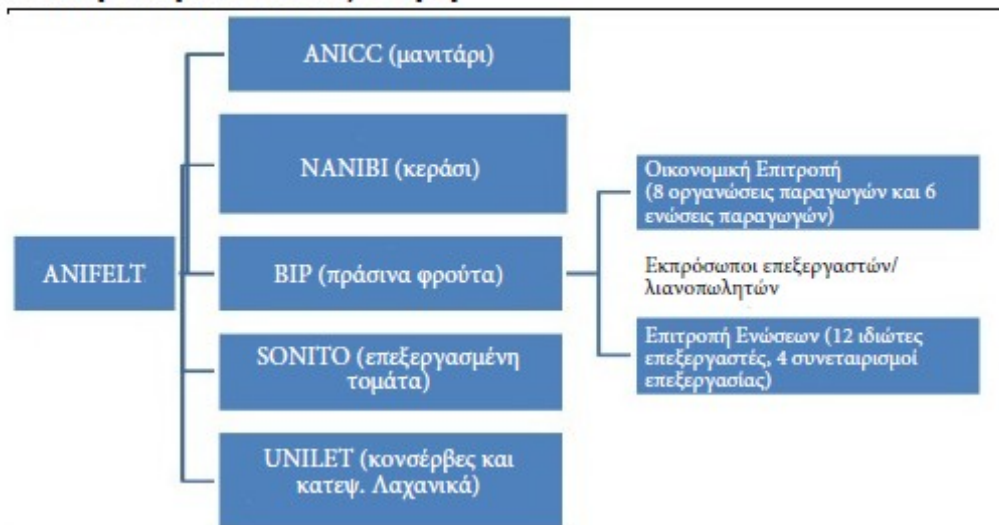
⁶² Τυπικά υπό τη μορφή της EARL, "entreprise agricole à responsabilité limitée" για τους αγρότες, και SA, "Société Anonyme" Ανώνυμη Εταιρεία, ή SARL, «Ανώνυμη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης» για τους εμπόρους).

⁶³ Τα αγροτικά συνδικάτα είναι, επίσης, κλαδικές ενώσεις. Μια διαφορετική ομάδα προτείνεται εδώ για να τονίσει τη σημασία των αγροτών στις ΔΟ.

ο Οι **περιφερειακές** που εφαρμόζουν περιφερειακές δράσεις με εντολή από εθνική ΔΟ (π.χ. το *Centre Régionaux Interprofessionnels de l'économie laitière*, εφαρμόζει δράσεις που αποφασίστηκαν από την εθνική ΔΟ CNIEL). Είναι νομικά ανεξάρτητη από την εθνική ΔΟ, αλλά όλες οι ενέργειές της αποφασίζονται από την CNIEL. Μια παρόμοια οργάνωση είναι η INTERBEV, η ΔΟ για τομέα του κρέατος στη Γαλλία.

ο Οι **εθνικές** που είναι ανεξάρτητες δομές που μπορούν να είναι μέλη μιας ΔΟ. Οι οργανώσεις αυτές εφαρμόζουν ενεργά προγράμματα που εγκρίνονται από τη ΔΟ, καθώς και πρόσθετες δράσεις για τις δραστηριότητες που εκπροσωπούν. Το πιο προφανές παράδειγμα αυτού του τύπου ΔΟ είναι η ANIFELT, η γαλλική ΔΟ για τα μεταποιημένα οπωροκηπευτικά, η οποία αποτελείται από 5 μέλη καθένα από τα οποία είναι μη αναγνωρισμένη ΔΟ (βλέπε Διάγραμμα 12).

Διάγραμμα 13: ANIFELT (γαλλική ΔΟ μεταποιημένων οπωροκηπευτικών, δομή)

Πηγή: Ιστοσελίδα ANIFELT

Μέλη της ANIFELT είναι μη αναγνωρισμένες ΔΟ που καθεμιά εργάζεται πάνω σε ένα διαφορετικό, αλλά συμπληρωματικό αντικείμενο. Οι περισσότερες από τις δράσεις της ANIFELT, εάν όχι όλες, υλοποιούνται από τα μέλη. Η ANIFELT συντονίζει όλες τις ενέργειες και είναι η άμεση σύνδεση με τις αρχές. Η ΔΟ έχει συνολικό προϋπολογισμό μόνο € [...] * εκατομμύρια, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου το διαχειρίζονται τα μέλη της. Η ANIFELT διαχειρίζεται άμεσα έναν προϋπολογισμό μόλις € [...] για να καλύπτει δραστηριότητες συντονισμού.

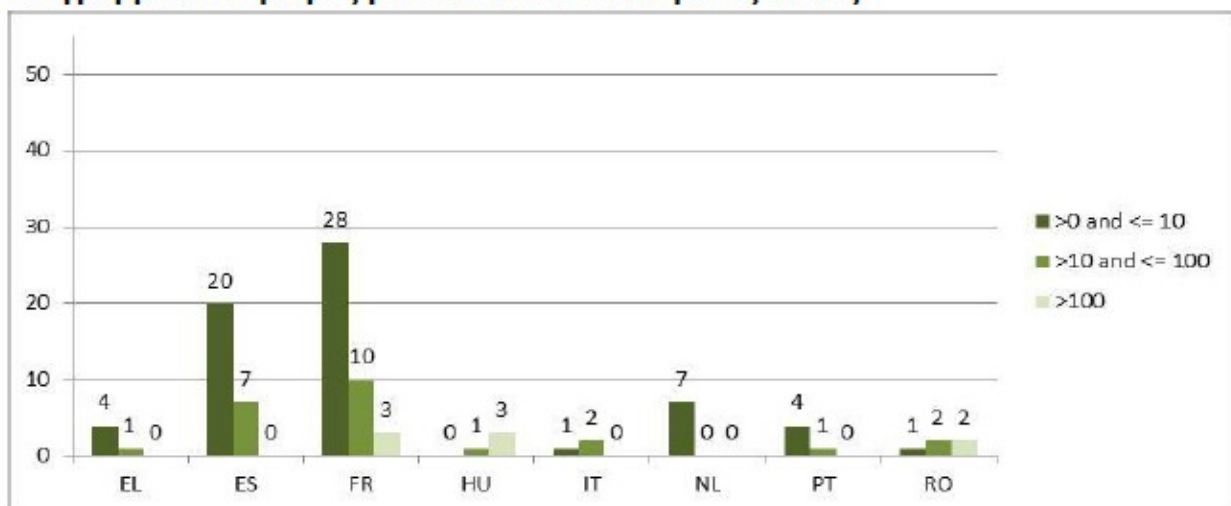
* Σε όλο το κείμενο, οι αγκύλες δηλώνουν τις πληροφορίες που έχουν διαγραφεί από το κείμενο για λόγους εμπιστευτικότητας.

Η μεγάλη πλειονότητα των ΔΟ αποτελείται από πρωτοβάθμια αγροτικά συνδικάτα και τομεακές οργανώσεις για τα άλλα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού. Ο τύπος δομής της ANIFELT, από τη μια πλευρά και η άμεση ένταξη των μεμονωμένων παραγωγών ή εμπόρων από την άλλη είναι η εξαίρεση.

Όταν τα αγροτικά συνδικάτα συμμετέχουν σε μεγάλο βαθμό ως μέλη ΔΟ, η παρουσία επιχειρηματικών ομοσπονδιών είναι σπάνια και περιορίζεται σε λίγες ΔΟ (π.χ. παρουσία της Συνομοσπονδίας για τις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις- CGPME στη CNIPT - επεξεργασία πατάτες και στην ARIBEV (κρέας στη La Reunion) στη Γαλλία).

Ο αριθμός των μελών ανά ΔΟ διαφέρει πολύ, και κυμαίνεται από 4 (η CNIEL στη Γαλλία) μέχρι περισσότερα από 500 (720 μέλη στη OICROPPOA, τη ΔΟ κρέατος πουλερικών στη Ρουμανία). Ο **αριθμός μελών ανά ΔΟ είναι μικρότερος από 10** στο 65% των περιπτώσεων, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 13.

Διάγραμμα 14: Αριθμός μελών ανά ΔΟ ανά Κράτος Μέλος

Πηγή: Arcadia International

4.6.2. Ποια είναι τα μη-μέλη (στο πλαίσιο της επέκτασης των κανόνων);

Μια ΔΟ είναι μια ομαδοποίηση αρκετών φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού. Σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις, δεν είναι όλοι οι φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού, από την πρωτογενή παραγωγή μέχρι το λιανικό εμπόριο, μέλη της ΔΟ.

Ένα ελάχιστο από δύο ή περισσότερα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού συμμετέχουν στη ΔΟ. Σε κάθε περίπτωση, η πρωτογενής παραγωγή πρέπει πάντα να είναι παρούσα, καθώς και ένα επιπλέον στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού, το οποίο μπορεί να είναι είτε από την πλευρά της μεταποίησης ή της διανομής ή και τα δύο, βλέπε Άρθρο 157 του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013.

Μη-μέλη είναι οι οικονομικοί παράγοντες που αποτελούν μέρος των σταδίων της αλυσίδας εφοδιασμού που αποτελούν τη ΔΟ, αλλά οι οποίοι δεν αντιπροσωπεύονται από τα μέλη, δεδομένου ότι οι ίδιοι δεν είναι μέλη των μελών της ΔΟ. Για παράδειγμα, στη γαλλική αλυσίδα εφοδιασμού γάλατος, οι παραγωγοί γάλακτος που είναι μέλη του Association des Producteurs de Lait indépendants (APLI) είναι μη-μέλη της ΔΟ γάλακτος που ονομάζεται CNIEL καθώς η APLI δεν είναι μέλος της ΔΟ, και επειδή άλλοι παραγωγοί εκπροσωπούνται στην ΔΟ.

Αυτά τα μη μέλη θα πρέπει να τηρούν τους όρους της κάθε συμφωνίας που επεκτείνεται. Κανόνες επέκτασης δεν ισχύουν για τα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού, τα οποία δεν μετέχουν στις ΔΟ.

4.7. Διακυβέρνηση των ΔΟ

Από την ανάλυση των διαφόρων ΔΟ καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η διακυβέρνηση στο κορυφαίο επίπεδο σε μεγάλη πλειοψηφία των ΔΟ είναι δομημένη με παρόμοιο τρόπο. Για το χαμηλότερο επίπεδο διακυβέρνησης έχουμε βρει δύο διαφορετικές προσεγγίσεις που επικρατούν: διακυβέρνηση που βασίζεται σε κλαδικές ομάδες (κολέγια), και επίπεδη διακυβέρνηση.

4.7.1. Κορυφαία διακυβέρνηση των ΔΟ

Η κορυφή της διακυβέρνησης των ΔΟ συχνά βασίζεται στους ίδιους πολλούς φορείς:

- Μια **Γενική Συνέλευση**, η οποία συνεδριάζει συνήθως μια φορά το χρόνο. Σε γενικές γραμμές, αυτό το σώμα παίρνει αποφάσεις για βασικά θέματα που αφορούν τη βάση της ΔΟ, όπως αλλαγές στο καταστατικό, την έγκριση των μελών του διοικητικού συμβουλίου και την επικύρωση ορισμένων βασικών αποφάσεων που λαμβάνονται από το διοικητικό συμβούλιο, περιλαμβανομένων των λεπτομερειών επέκτασης των κανόνων.
- Ένα **Διοικητικό Συμβούλιο**, που λαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος των αποφάσεων, όπου περιλαμβάνονται η οικονομική ή δημοσιονομική δέσμευση της ΔΟ. Αυτό περιλαμβάνει την έγκριση των προτάσεων που αναπτύχθηκαν από τις ομάδες εργασίας. Το διοικητικό συμβούλιο εξουσιοδοτεί επίσης ομάδες εργασίας με ειδικά καθήκοντα.
- **Ομάδες εργασίας** με 2 κύριες μορφές που θα μπορούσαν να συνδυαστούν στην ίδια πολλαπλών προϊόντων ΔΟ:
 - ο Οριζόντια ζητήματα (προώθηση, ποιότητα, έρευνα, κλπ) και
 - ο Κατά καλλιέργεια ή ομάδα καλλιεργειών (π.χ. οπωροκηπευτικά).

Στους τομείς τους, οι ομάδες εργασίας συνήθως αναλύουν τα διάφορα θέματα και τις πιθανές δραστηριότητες, αναπτύσσουν στρατηγικά σχέδια και προτείνουν δραστηριότητες για έγκριση από το διοικητικό συμβούλιο, επιβλέπουν την εφαρμογή των εγκεκριμένων δραστηριοτήτων.

- **Ομάδες εμπειρογνομένων** καθιερώνονται μετά από αίτημα των ομάδων εργασίας ή του διοικητικού συμβουλίου, για την εξέταση πολύ συγκεκριμένων θεμάτων. Αυτές διαλύονται, όταν η αποστολή τους ολοκληρώνεται.

Σε γενικές γραμμές, οι ΔΟ διευθύνονται από έναν **πρόεδρο, αντιπρόεδρο, γραμματέα και ταμία**. Οι υποψήφιοι προτείνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο (στις περισσότερες των περιπτώσεων με βάση τη συναίνεση) στη Γενική Συνέλευση, η οποία ψηφίζει. Προκειμένου να διασφαλιστεί η δίκαιη εκπροσώπηση, οι κανόνες αναφέρονται στο καταστατικό της ΔΟ. Για παράδειγμα, μία προσέγγιση που παρατηρείται συχνά σε "μικρές ΔΟ" είναι ότι ο πρόεδρος και ταμίας πρέπει να προέρχονται από το ίδιο μέρος της αλυσίδας (γεωργική παραγωγή ή μεταποίηση) και ο αντιπρόεδρος και γραμματέας από το άλλο μέρος της αλυσίδας. Η διάρκεια της θητείας είναι μεταβλητή, αλλά γενικά λιγότερη από 5 χρόνια. Άλλες ΔΟ έχουν εκ περιτροπής προεδρία: αν σήμερα ο πρόεδρος είναι από τον πρωτογενή τομέα, ο επόμενος πρέπει να προέρχεται από ένα άλλο στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού.

Η καθημερινή λειτουργία της ΔΟ ανατίθεται σε διευθυντή και, ενδεχομένως, άλλα μέλη του προσωπικού. Στις περισσότερες από τις γαλλικές ΔΟ, υπάρχει προσωπικό (στις μικρότερες ΔΟ, υπάρχει μόνο ένας διευθυντής, ενώ στις μεγαλύτερες από αυτές, περισσότερα από 50 άτομα προσωπικό μπορεί να απασχολούνται στη ΔΟ). Τα μέλη του προσωπικού παρίστανται στις συνεδριάσεις των ομάδων εργασίας. Ο διαχειριστής (μάντζερ) μετέχει στο διοικητικό συμβούλιο.

4.7.2. Πρόσθετη διακυβέρνηση της ΔΟ

Η διακυβέρνηση που παρουσιάστηκε παραπάνω περιγράφει τη δομή στην "κορυφή" μόνο της ΔΟ. Για τα άλλα επίπεδα της ΔΟ, υπάρχουν δύο κύριες προσεγγίσεις:

- Διακυβέρνηση που βασίζεται σε "κλαδικές ομάδες" και
- Επίπεδη διακυβέρνηση.

Διακυβέρνηση που βασίζεται σε "κλαδικές ομάδες"

Για να υπάρξει εφαρμόσιμη διακυβέρνηση, οι γαλλικές ΔΟ είναι, στην πλειοψηφία τους, δομημένες ανά "**κλαδική ομάδα**". Κάθε κλαδική ομάδα αντιπροσωπεύει μια επαγγελματική οικογένεια (πρωτογενής παραγωγή, πρώτη επεξεργασία, δεύτερη και περαιτέρω επεξεργασία, διανομή ή λιανική πώληση). Ως εκ τούτου, όλα τα μέλη της ΔΟ που είναι στο ίδιο στάδιο της αλυσίδας της ΔΟ αποτελούν μέρος της ίδιας κλαδικής ομάδας. Η κλαδική ομάδα εκλέγει εκπροσώπους που μετέχουν στην κορυφή της διακυβέρνησης. Αυτή η εκπροσώπηση βασίζεται σε 3 βασικές αρχές: **αντιπροσωπευτικότητα, ισοτιμία, και η ομοφωνία**.

Η Αντιπροσωπευτικότητα είναι η προϋπόθεση της νομιμότητας των ΔΟ στη Γαλλία. Το κριτήριο παραμένει ασαφές και αυτή η ευέλικτη έννοια της αντιπροσωπευτικότητας εκτιμάται

αρκετά, όχι ποσοτικά, αλλά ποιοτικά, καθώς θεωρείται ως λειτουργική.⁶⁴ Περισσότερες πληροφορίες παρουσιάζονται στο Θέμα 3 (Ανάλυση της λειτουργίας των ΔΟ).

Η Ισοτιμία εξασφαλίζεται όταν κάθε κλαδική ομάδα (κολέγιο) έχει τον ίδιο αριθμό ψήφων σε επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου και Γενικής Συνέλευσης. Ο αριθμός των ψήφων ποικίλλει και αποφασίζεται από τις επιμέρους ΔΟ.

Η Ομοφωνία πρέπει να επιτευχθεί προκειμένου να καταστούν δυνατές οι συμφωνίες επέκτασης μιας ΔΟ. Η Ομοφωνία πρέπει να αποδειχθεί, πριν από την υποβολή στις αρχές της αίτησης για επέκταση των κανόνων. Αν δεν επιτευχθεί συναίνεση μεταξύ των κλαδικών ομάδων, οι συμφωνίες δεν μπορούν να επεκταθούν. Όταν το θέμα είναι οι ΔΟ πολλαπλών προϊόντων (π.χ. ΔΟ οπωροκηπευτικών), πρέπει να επιτευχθεί ομοφωνία μόνο στους ενδιαφερόμενους κλάδους (δηλαδή σε περίπτωση αιτήματος για την επέκταση μιας συμφωνίας για τα ροδάκινα, η ομοφωνία πρέπει να βρεθεί μεταξύ των εκπροσώπων των ροδάκινων στις διάφορες κλαδικές ομάδες, όχι σε άλλες ομάδες προϊόντων).

Αυτή η αρχή της ομοφωνίας ισχύει μόνο σε επίπεδο κορυφής διακυβέρνησης (γενική συνέλευση και διοικητικό συμβούλιο). Στο πλαίσιο των κλαδικών ομάδων, η διαδικασία λήψης αποφάσεων παρουσιάζει ποικιλία. Συχνά, απαιτείται πλειοψηφία των 2/3 για να ληφθεί απόφαση στις κλαδικές ομάδες.

Επίπεδη διακυβέρνηση

Η οργάνωση σε κλαδικές ομάδες είναι μια γαλλική ιδιαιτερότητα που υπάρχει και σε άλλες γαλλικές οικονομικές και συνδικαλιστικές περιοχές και τομείς. Δεν είναι ειδικά για ΔΟ. Ωστόσο, δεν οργανώνονται όλες οι γαλλικές ΔΟ σε κλαδικές ομάδες. Για παράδειγμα, στην INTERBEV (ΔΟ κρέατος), κάθε μία από τις 13 οργανώσεις-μέλη έχει μία φωνή. Αυτή η «επίπεδη» διαδικασία λήψης αποφάσεων μπορεί να οδηγήσει σε δυσκολίες και χρονοβόρες διαδικασίες λήψης αποφάσεων στη γενική συνέλευση και στο διοικητικό συμβούλιο, ιδιαίτερα όταν ο αριθμός των μελών είναι μεγάλος. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι περισσότερες ΔΟ έχουν λιγότερα από 10 μέλη, σε αυτές τις ΔΟ το μοντέλο επίπεδης διακυβέρνησης επικρατεί.

Οι ΔΟ εκτός Γαλλίας έχουν ως επί το πλείστον καθιερώσει διακυβέρνηση που βασίζεται στην επίπεδη διακυβέρνηση. Η οργάνωση ανά κλαδική ομάδα δεν υπάρχει στα άλλα Κράτη Μέλη στα οποία έχουν αναγνωριστεί ΔΟ. Ως εκ τούτου, οι περισσότερες από αυτές βασίζονται σε διακυβέρνηση παρόμοια με εκείνη της INTERBEV.

Σ' αυτές τις ΔΟ, όλα τα μέλη της οργάνωσης εκπροσωπούνται στο επίπεδο της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο πραγματικός αριθμός των αντιπροσώπων που μετέχει σε τέτοια όργανα εξαρτάται από το οικονομικό βάρος που κάθε μέλος έχει στο πλαίσιο της οργάνωσης.

⁶⁴ Coronel and Liagre; 2006; «les interprofessions agroalimentaires en France» διαθέσιμο στο : http://www.iram-fr.org/documents/note_redev_interprofession_iram.pdf

Ο αριθμός των ψήφων ποικίλλει καθώς και τα απαιτούμενα επίπεδα πλειοψηφίας. Όλα αυτά τα στοιχεία έχουν καθιερωθεί κατά τη δημιουργία των ΔΟ και αναφέρονται αναλυτικά στο καταστατικό.

Η αρχή της ομοφωνίας γενικά δεν ισχύει για τη λήψη αποφάσεων, εκτός αν είναι για την αίτηση επέκτασης.

Η Ισοτιμία χρησιμοποιείται σε πολλές ΔΟ π.χ. OIVE (ελαιόλαδο-ES), Ortofrutta Italia (οπωροκηπευτικά-IT), OIT (καπνός-IT), και Tej Termektanacs (συμβούλιο γάλακτος και γαλακτοκομικών -HU). Ο αριθμός των ψήφων είναι ο ίδιος για κάθε κλάδο της ΔΟ.

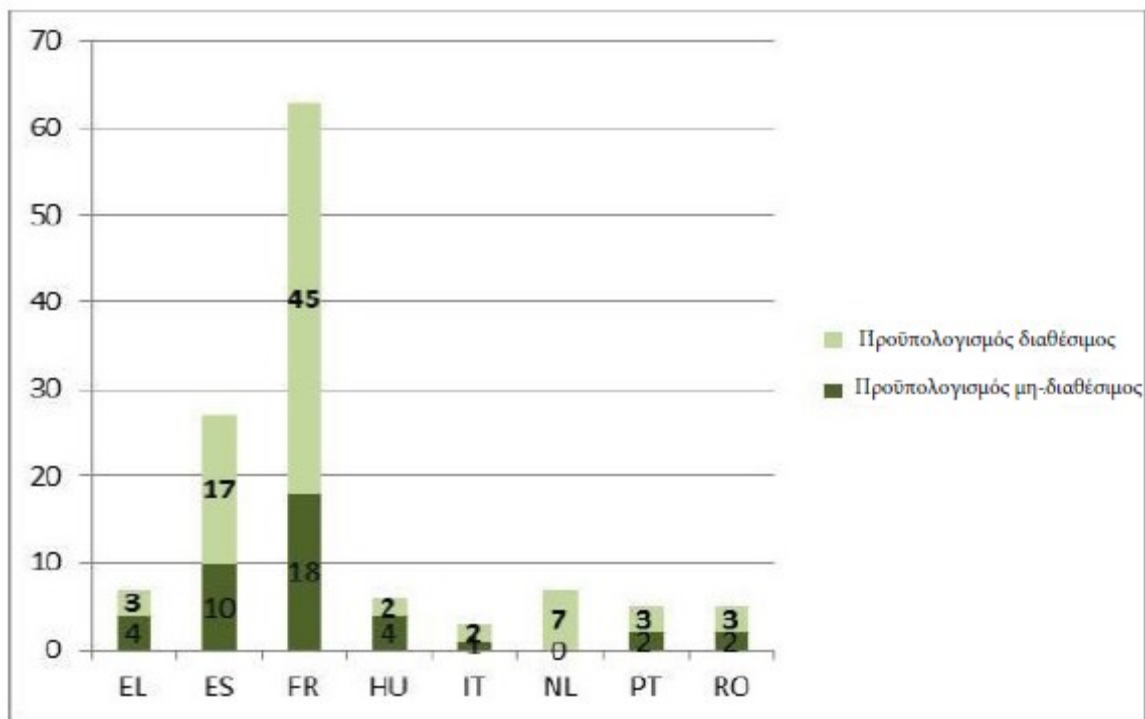
Συνολικά, η συμμετοχή μελών ακολουθεί μια ιεραρχία με διαφορετικά επίπεδα μελών:

- Μέλη πρώτου επιπέδου που είναι αυτά που έχουν άμεση σχέση με την κορυφή της διακυβέρνησης της ΔΟ και τα κέντρα λήψης αποφάσεων της οργάνωσης. Αυτά είναι άμεσοι παραγωγοί και εταιρείες στην περίπτωση μιας επίπεδης διακυβέρνησης με ένα μόνο επίπεδο (ουγγρική ΔΟ, CIV-Corse, Υπερπόντιες ΔΟ στη Γαλλία).
- Στο δεύτερο επίπεδο μελών βρίσκονται οικονομικοί φορείς που είναι μέλη της ενώσεως, η οποία είναι μέλος της ΔΟ. Μόνο οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι των εν λόγω ενώσεων ή οργανώσεων βρίσκονται σε άμεση επαφή με την κορυφή-διακυβέρνηση της ΔΟ, και
- Τρίτο επίπεδο μελών είναι μέλη των ενώσεων, των τμημάτων, των ομάδων εργασίας που είναι μέλη δευτέρου επιπέδου της ΔΟ. Αυτή είναι για παράδειγμα η περίπτωση των ODGs (Οργανισμός Προστασίας και Διαχείρισης) στο CIVB (Διεπαγγελματική Επιτροπή Οίνου Μπορντώ), που μπορούν να θεωρηθούν ως ένα τρίτου επιπέδου μέλος της ΔΟ.

4.7. Χρηματοδότηση των ΔΟ (προϋπολογισμός, εξέλιξη του προϋπολογισμού, χρηματοδότηση, πηγές χρηματοδότησης, εξέλιξη της χρηματοδότησης)

Εβδομήντα δύο ΔΟ παρείχαν πληροφορίες σχετικά με τον προϋπολογισμό τους και τη διαχρονική εξέλιξή τους. Η κατανομή τους ανά κράτος μέλος παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 15.

Διάγραμμα 15: Παροχή έναντι μη παροχής στοιχείων του προϋπολογισμού από ΔΟ

Πηγή: Arcadia International

Προϋπολογισμός δεν είναι διαθέσιμος από 51 ΔΟ. Ο αριθμός αυτός περιλαμβάνει τις 25 ΔΟ που δεν ανταποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο των ΔΟ και 26 ΔΟ που ανταποκρίθηκαν, αλλά έκριναν ότι τα στοιχεία του προϋπολογισμού είναι εμπιστευτικά.

Περίπου το ένα τρίτο (23) από τις 72 ΔΟ για τις οποίες είναι διαθέσιμα στοιχεία του προϋπολογισμού είχε προϋπολογισμό μεταξύ ευρώ 100.000 και ευρώ 1 εκατομμυρίου. Περίπου το ένα τέταρτο (19) είχε προϋπολογισμό κάτω των ευρώ 100.000 και το 20% (13) είχε προϋπολογισμό άνω των ευρώ 10 εκατομμυρίων (Πίνακας 21 και Πίνακας 22).

Πίνακας 21: Αριθμός ΔΟ ανά κατηγορία του προϋπολογισμού ανά κράτος μέλος

Κ-Μ	Έλλειψη διαθέσιμου προϋπολογισμού	Τρέχων προϋπολογισμός ≤ 100.000 ευρώ	Τρέχων προϋπολογισμός 100.000-1.000.000	Τρέχων προϋπολογισμός 1 εκατ. ως 10 εκατ.	Τρέχων προϋπολογισμός > 10 εκατ. ευρώ
EL	4	2	1	0	0
ES	10	7	4	4	2
FR	18	4	14	15	12
HU	4	0	2	0	0
IT	1	2	0	0	0
NL	0	1	5	0	1
PT	2	1	1	1	0

RO	2	3	0	0	0
Σύνολο	41	20	27	20	15

Πηγή: Arcadia International

Πίνακας 22: ΔΟ με ετήσιο προϋπολογισμό άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ

Κ-Μ	ΔΟ	Τομέας	Τρέχων προϋπολογισμός (σε ευρώ)
ES	[...]		
FR	[...]		
NL	[...]		
..			
..			
..			
..			
..			
..			
..			

Πηγή: Arcadia International

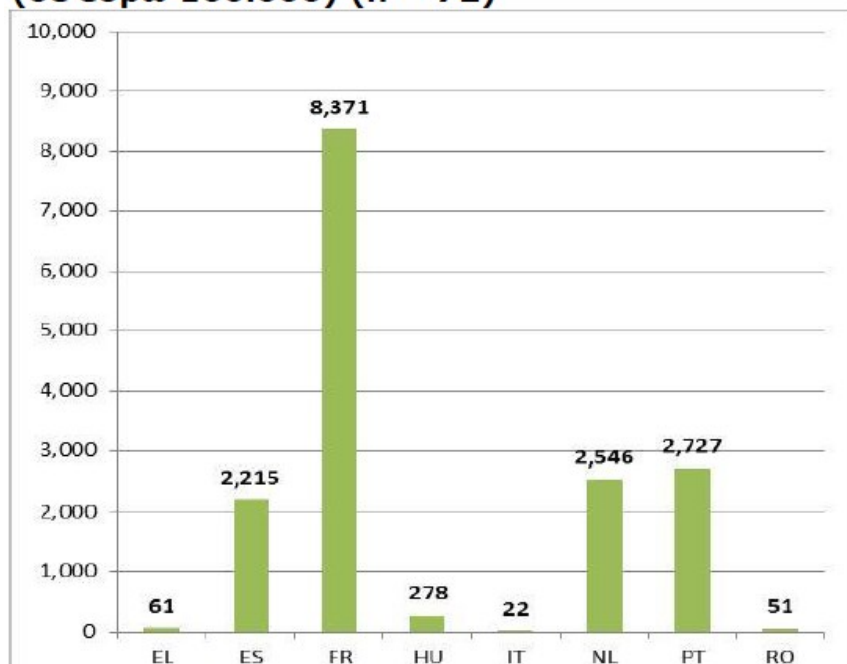
Από τις [...] ΔΟ με προϋπολογισμό άνω των 10 εκατ. ευρώ, 10 βρίσκονται στη Γαλλία (6 εκ των οποίων είναι περιφερειακές [...] ΔΟ), 2 στην Ισπανία και μία στην Ολλανδία.

Για ορισμένες από τις ΔΟ στην Ολλανδία με προϋπολογισμό μικρότερο από 1 εκατομμύριο ευρώ το 2015, όπως [...], αναμένεται ότι οι προϋπολογισμοί θα αυξηθούν, δεδομένου ότι επεκτάσεις των κανόνων και των πληρωμών έχουν χορηγηθεί ή έχουν ζητηθεί για το 2016.

Ο μέσος προϋπολογισμός είναι υψηλότερος στη Γαλλία (ευρώ 5,5 εκατομμύρια), ακολουθούμενη από την Ολλανδία (ευρώ 2,3 εκατ.), την Ισπανία (ευρώ 1,5 εκατ.) και τη Ρουμανία (ευρώ 0,9 εκατ.) (Διάγραμμα 15). Αυτό εξηγείται κυρίως από το γεγονός ότι οι 10 γαλλικές ΔΟ έχουν προϋπολογισμό άνω των ευρώ 10 εκατ. ετησίως.

Ο μέσος όρος προϋπολογισμών σε Ουγγαρία, Πορτογαλία, Ελλάδα και Ιταλία ήταν μικρότερος από 100.000 ευρώ.

Διάγραμμα 16: Μέσος όρος προϋπολογισμού ΔΟ ανά Κράτος Μέλος (σε ευρώ 100.000) (n = 72)

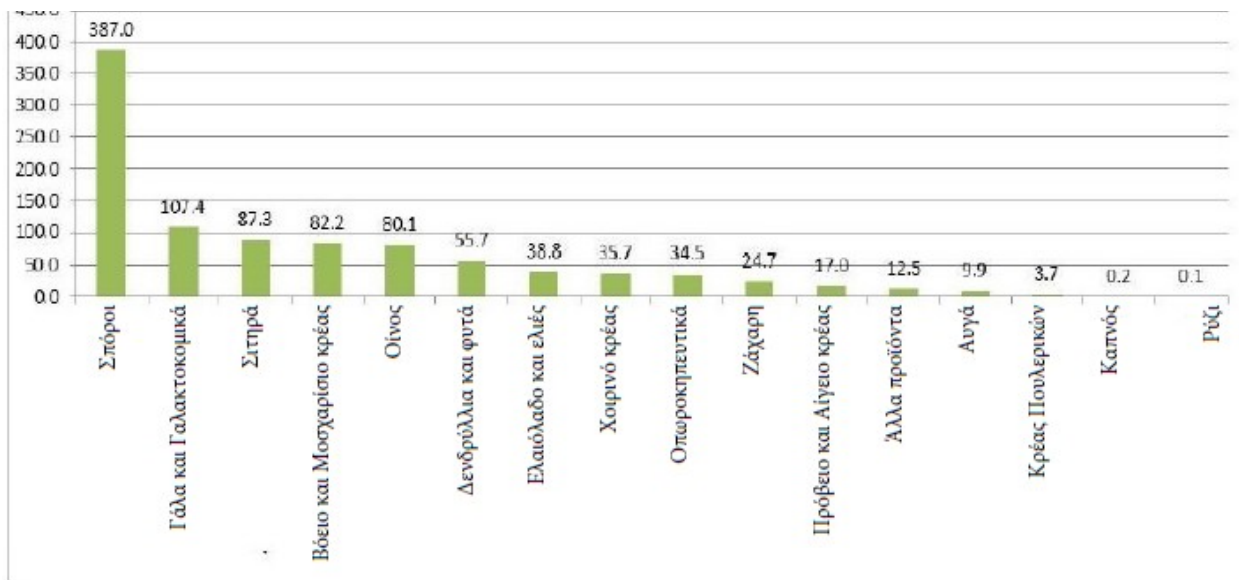
Πηγή : Arcadia International

Ο τρέχων προϋπολογισμός ανά τομέα για ΔΟ για τις οποίες είναι διαθέσιμες πληροφορίες, κυμαίνεται από ευρώ 0,001 σε ευρώ 13 εκατομμύρια (Διάγραμμα 17).

Ο τομέας των σπόρων πρέπει να εξετάζεται χωριστά, διότι υπάρχει μια μόνο ΔΟ που στον εν λόγω τομέα έχει παρουσιάσει αριθμητικά στοιχεία του προϋπολογισμού, και ο προϋπολογισμός της εν λόγω οργάνωσης περιλαμβάνει τέλη που εισπράττονται για την κάλυψη του κόστους εντατικής χρήσης των πόρων της ΔΟ για τα δημόσια καθήκοντα που εκτελούνται κατ' ανάθεση (δηλαδή πιστοποίησης σπόρων προς σπορά).

Ο μέσος όρος προϋπολογισμών υπερβαίνει το ποσό των 8,0 εκατομμυρίων στους τομείς των σιτηρών, του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, του κρασιού, και του βοείου κρέατος. Ο μέσος τρέχων προϋπολογισμός είναι μικρότερος από ευρώ 1,0 εκατομμύριο στους τομείς των αποξηραμένων χορτονομών, του ρυζιού, του καπνού και του κρέατος πουλερικών.

Διάγραμμα 17: Μέσος τρέχων προϋπολογισμός ΔΟ ανά τομέα

Πηγή : Arcadia International

Ο μέσος τρέχων προϋπολογισμός των ΔΟ με περιφερειακή κάλυψη (σε ευρώ 7,5 εκατομμύρια) είναι πάνω από 50% υψηλότερος από εκείνον των ΔΟ με εθνική κάλυψη (σε ευρώ 4,8 εκατομμύρια). Αυτό εξηγείται, και πάλι, από τον μεγάλο προϋπολογισμό αρκετών γαλλικών ΔΟ για το κρασί.

Από τις πληροφορίες που έχουν συλλεχθεί και συμπληρωθεί από τη βιβλιογραφία και συνεντεύξεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς, μπορεί να υποτεθεί ότι η κύρια πηγή χρηματοδότησης των ΔΟ είναι οι συνδρομές των μελών που καταβάλλονται απευθείας από τα μέλη τους και, όταν ισχύει επέκταση των κανόνων, και από τα μη μέλη. Τα τέλη μελών και μη μελών αντιπροσωπεύουν περίπου το 80 έως και το 90% του συνολικού προϋπολογισμού των ΔΟ.

Η δεύτερη πηγή χρηματοδότησης προέρχεται από εθνικές και κοινοτικές επιδοτήσεις για δραστηριότητες προώθησης. Οι επιδοτήσεις αυτές βασίζονται σε προγενέστερους και τους ισχύοντες κανονισμούς της ΕΕ⁶⁵ για την παροχή ενημέρωσης και προώθησης για τα γεωργικά προϊόντα που διοχετεύονται στην εσωτερική αγορά και στις τρίτες χώρες. Όταν τα ποσά των επιχορηγήσεων αυτών είναι σχετικά περιορισμένα σε σύγκριση με το ποσό των τελών που εισπράττονται, φαίνεται να ήταν πολύ χρήσιμα κατά την εκκίνηση της ΔΟ με δραστηριότητες στην Ισπανία. Η Ισπανία συνήθιζε να παρέχει οικονομική στήριξη σε πρόσφατα αναγνωρισμένες ΔΟ για περιορισμένο χρονικό διάστημα μετά τη δημιουργία τους, για την εκκίνηση των πρώτων δραστηριοτήτων.

Η προσέγγιση αυτή σταμάτησε στις αρχές του 2014, αφήνοντας τις ΔΟ χωρίς επιδοτήσεις. Δεδομένου ότι οι περισσότερες από τις ισπανικές ΔΟ ποτέ δεν ζήτησαν την επέκταση των

⁶⁵ Η ισχύουσα νομοθεσία είναι ο Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1144/2014 της 22 Οκτωβρίου 2014.

κανόνων για να εισπράττουν τέλη από μη μέλη, οι τρέχουσες οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν ορισμένες ΔΟ, μπορεί να εξηγηθούν από τη χρηματοδοτική αυτή διακοπή από τη MAGRAMA (13 ΔΟ έχουν ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 1 € εκατομμύριο όταν μόνο 6 ΔΟ έχουν έναν προϋπολογισμό άνω του € εκατομμυρίου).

Αρκετές ΔΟ στη Γαλλία σήμερα εκτελούν δημόσια καθήκοντα κατ' ανάθεση από τις αρχές. Αυτά τα καθήκοντα καλύπτονται από ειδικές CVO εισφορές (δηλ. εθελοντικές/υποχρεωτικές εισφορές) που έχουν ορισθεί να συλλέγουν όταν ισχύει η ανάθεση. Δεν υπάρχει επίσημος αριθμός σχετικά με το ποσό των εν λόγω CVO αλλά οι γαλλικές αρχές εκτιμούν ότι το ποσό αυτών των CVO είναι πολύ υψηλό. Για παράδειγμα, για την απόδοση των ζώων, οι εν λόγω CVO θα ανέλθουν σε € [...] εκατομμύρια για όλα τα είδη.⁶⁶ Σχετικά με άλλα καθήκοντα δεν υπάρχει διαθέσιμη εικόνα.

Άλλες πηγές χρηματοδότησης που έχουν αναφερθεί προέρχονται από υπηρεσίες σε τρίτους, και ερευνητικά κεφάλαια που προέρχονται από έργα που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο.

4.8. Χρήση της επέκτασης των κανόνων

Οι συμφωνίες που ορίζονται από ΔΟ ισχύουν για όλα τα μέλη της ΔΟ. Σε περίπτωση επέκτασης των κανόνων, οι συμφωνίες αυτές ισχύουν και για μη μέλη. Επέκταση (σε γενικές γραμμές, πληρωμή τελών από εισαγωγείς) μπορεί επίσης να ζητηθεί και να χορηγηθεί και για τα εισαγόμενα προϊόντα από την ίδια ομάδα προϊόντων.

Από το σύνολο των 89 ΔΟ που απάντησαν στην ερώτηση, μόνο 11 έχουν δείξει ότι **η επέκταση ισχύει για τα εισαγόμενα προϊόντα** (6 ΔΟ στην Ισπανία και 5 στη Γαλλία, βλέπε Πίνακα 23). Προφανώς, το σημείο αυτό είναι άνευ σημασίας για τις ΔΟ με βάση τις γεωγραφικές ενδείξεις (δεν είναι δυνατόν να εισάγονται στη Γαλλία "Vins de Bordeaux" αφού όλα παράγονται στο Μπορντώ).

Πίνακας 23: ΔΟ που εφαρμόζουν επέκταση στα εισαγόμενα προϊόντα

K-M	ΔΟ	Τομέας
ES	ASICCAZA	Άλλα προϊόντα
ES	IAOE	Ελαιόλαδο και επιτραπέζιες ελιές
ES	INLAC	Γάλα και γαλακτοκομικών προϊόντα
ES	INTERACEITUNA	Ελαιόλαδο και επιτραπέζιες ελιές
ES	INTEROVIC	Πρόβειο και αίγιο κρέας
ES	INTERPORC	Χοιρινό κρέας
FR	AILPLBPA	Γάλακτος και γαλακτοκομικά προϊόντα
FR	GNIS	Σπόροι
FR	INTERBEV	Βόειο κρέας

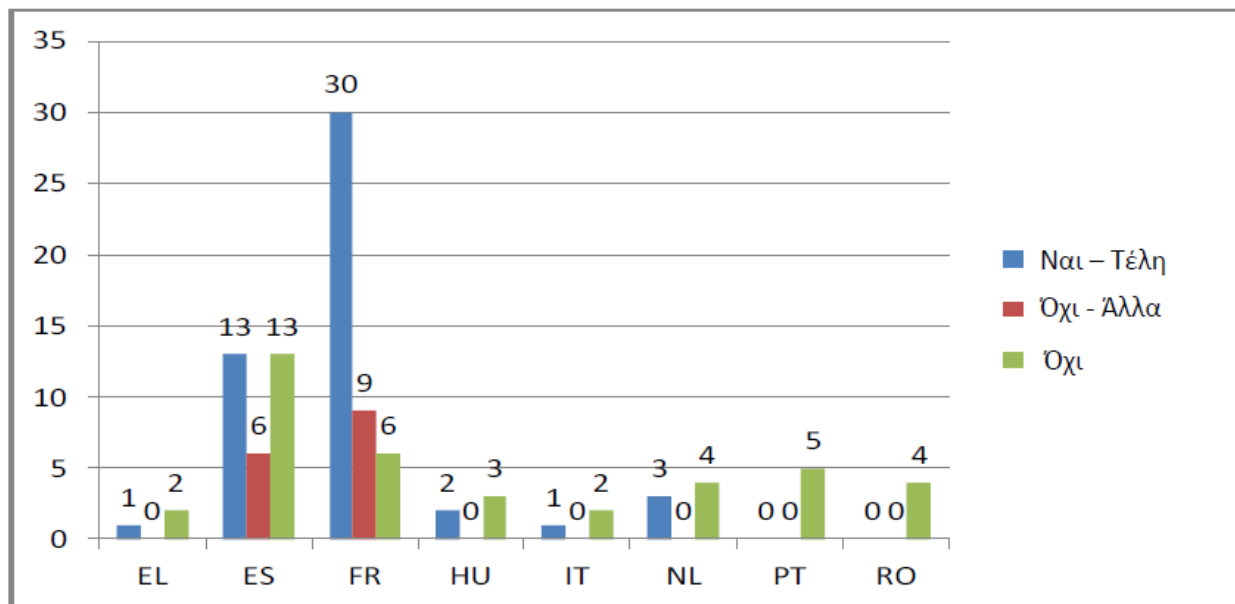
⁶⁶ Πηγή: συνεντεύξεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς.

FR	INTERFEL	Φρούτα και λαχανικά
FR	VAL'HOR	Ζώντα δένδρα και άλλα φυτά, βολβοί, ρίζες και παρεμφερή προϊόντα, κομμένα άνθη και διακοσμητικά φυλλώματα

Πηγή: Arcadia International

Για την **επέκταση των συμφωνιών σε μη μέλη**, 89 ΔΟ έδωσαν απάντηση στο ερώτημα. 39 ερωτηθέντες δήλωσαν ότι δεν επεκτείνουν τη συμφωνία για τα μη μέλη και 50 έδειξαν ότι χρησιμοποιούν το μηχανισμό επέκτασης. Παρ' όλα αυτά τα Κράτη Μέλη που εξετάστηκαν σε αυτή την ενότητα έχουν εθνικές διατάξεις που επιτρέπουν την έγκριση των συμφωνιών των ΔΟ και την επέκταση των κανόνων και των τελών σε μη μέλη, αλλά αυτοί οι μηχανισμοί χρησιμοποιούνται στην πράξη μόνο σε μερικές από αυτές. Αυτές είναι η Γαλλία, η Ισπανία, η Ουγγαρία, η Ιταλία και η Ολλανδία (βλέπε Διάγραμμα 18).

Διάγραμμα 18: Αριθμός ΔΟ που ζήτησαν επέκταση ανά Κράτος Μέλος (n = 89)

Πηγή : Arcadia International

Επέκταση εφαρμόζεται κυρίως στη Γαλλία και στην Ισπανία. Το Διάγραμμα 19 δεν παρέχει μια πλήρη εικόνα της πραγματικής κατάστασης, καθόσον δεν λαμβάνει υπόψη τη συχνότητα με την οποία ζητούνται οι ζητούμενες επεκτάσεις.

Η Γαλλία είναι μακράν το Κράτος Μέλος με τον υψηλότερο μέσο αριθμό των επεκτάσεων των κανόνων που χορηγούνται σε ετήσια βάση.⁶⁷ Πράγματι, οι αρμόδιες αρχές του εν λόγω Κράτους Μέλους λαμβάνουν περίπου 70 έως 80 αιτήματα για επέκταση των κανόνων κάθε χρόνο. Τα αιτήματα που συνεπάγονται την επέκταση των κανόνων για το σκοπό της συλλογής τελών συνήθως προτείνονται για μια περίοδο τριών ετών, ενώ τα περισσότερα από τα άλλα αιτήματα αναφέρονται σε μικρότερο χρονικό διάστημα (σε γενικές γραμμές, ένα έτος). Κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών, τα αιτήματα για επέκταση για την είσπραξη τελών αντιπροσωπεύουν περίπου το 65% του συνολικού αριθμού των αιτημάτων (133 από 211). Στο 2015, ο αριθμός των επεκτάσεων των κανόνων που χορηγήθηκε από τις γαλλικές αρχές ανήλθε σε 67.

Στην Ισπανία, υπάρχουν σήμερα εννέα επεκτάσεις σε ισχύ για εφαρμογή σε διάφορους τομείς των γεωργικών ειδών διατροφής, όπως ελαιόλαδο, χοιρινό κρέας και άλλα είδη κρέατος και γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων.⁶⁸ Συνολικά, οι επεκτάσεις των κανόνων συνεπάγονται την είσπραξη τελών από τα μη-μέλη για την άσκηση ορισμένων δραστηριοτήτων, που μπορεί να εκτείνονται από την οργάνωση εκστρατειών προώθησης μέχρι πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην προώθηση της τεχνολογικής καινοτομίας, της έρευνας και της ανάπτυξης ή στη βελτίωση των γνώσεων και πληροφοριών σχετικά με την παραγωγή και τις αγορές. Σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, το οποίο απαιτεί ότι η επέκταση των κανόνων δεν πρέπει να υπερβαίνει τα πέντε έτη εκστρατειών μάρκετινγκ, οι περισσότερες από τις επεκτάσεις των κανόνων που ισχύουν σήμερα έχουν μέγιστη διάρκεια τριών εκστρατειών μάρκετινγκ. Σε δύο μόνο περιπτώσεις (κρέας κουνελιού και ελαιόλαδο), η αντίστοιχη παράταση ισχύει για πέντε εκστρατείες μάρκετινγκ. Συνολικά, ο μηχανισμός αυτός έχει εφαρμοστεί αρκετά τακτικά στην Ισπανία από την υιοθέτηση της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με ΔΟ το 1994.

Στην Ιταλία, οι αρμόδιες αρχές έχουν χορηγήσει την πρώτη επέκταση των κανόνων της συμφωνίας ΔΟ μόλις το 2014 στον τομέα των φρούτων και λαχανικών (ακτινίδια), παρά το γεγονός ότι το εθνικό νομικό πλαίσιο χρονολογείται από το 1998. Η πιο πρόσφατη έγκριση επέκτασης των κανόνων έγινε το 2015 και αφορούσε μια συμφωνία που προωθείται από τον τομέα του καπνού, που καθιέρωσε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη σύναψη των συμβάσεων καλλιέργειας του ακατέργαστου καπνού και τις ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας για το εν λόγω προϊόν.

Στην Ολλανδία, η οποία είναι το Κράτος Μέλος με το πιο πρόσφατο εθνικό πλαίσιο για ΔΟ, ο μηχανισμός της επέκτασης των κανόνων έχει ήδη εφαρμοστεί στους τομείς της ζάχαρης, των

⁶⁷ List available at <http://www.economie.gouv.fr/dgccrf/publications/juridiques/panorama-des-textes/Accords-interprofessionnels>

⁶⁸ Κατάλογος διαθέσιμος στο <http://www.magrama.gob.es/es/alimentacion/temas/interprofesionales-y-contratos-agroalimentarios-tipo-/organizaciones-interprofesionales-agroalimentarias/>

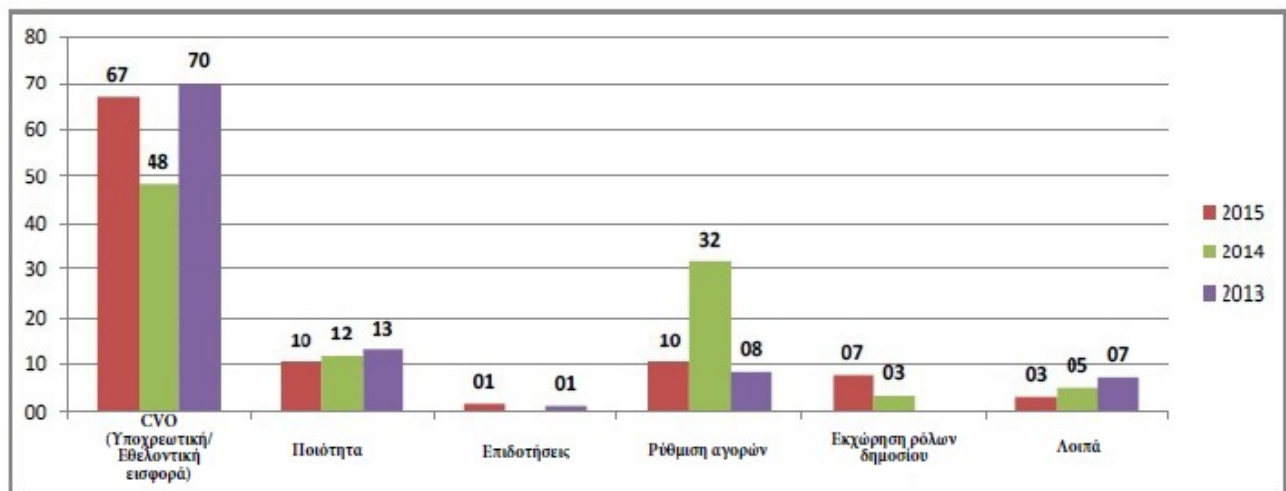
δημητριακών και της πατάτας το 2016. Στην Ουγγαρία, επέκταση των κανόνων έχει χορηγηθεί δύο φορές κατά τη διάρκεια της περιόδου 2014-2015 σε σχέση με το κρασί και το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα.

Η χρήση της επέκτασης είναι μάλλον περιορισμένη σε άλλα Κράτη Μέλη και δεν χρησιμοποιείται από ΔΟ σε Ελλάδα, Πορτογαλία και τη Ρουμανία.

Επέκταση των συμβάσεων μπορεί να χορηγηθεί από αρμόδιες αρχές για την είσπραξη τελών για συγκεκριμένο έργο ή ομάδα έργων, βλέπε Άρθρο 165 του Κανονισμού 1308/2013.⁶⁹ Γενικά κάθε αίτηση επέκτασης περιέχει διάφορους στόχους. Αυτό οδηγεί στη δυσκολία να αναλυθεί λεπτομερώς ο σκοπός που επιδιώκονται με τις επεκτάσεις. Για τον εντοπισμό όλων των στόχων που περιλαμβάνονται στους φακέλους επέκτασης, έπρεπε να εξεταστούν οι λεπτομέρειες κάθε αίτησης επέκτασης που υποβάλλεται στις αρμόδιες αρχές, και εγκρίνεται από τις αρχές.

Για να δοθεί μια τάξη μεγέθους σε σχέση με τη χρήση της χρηματοδότησης που αντλείται μέσω επεκτάσεων, έχουμε αναλύσει τον κατάλογο των επεκτάσεων που έγιναν αποδεκτές από τις γαλλικές αρχές και δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΓΔ Ανταγωνισμού,⁷⁰ για να προσδιοριστεί για ποιο σκοπό η αίτηση υποβλήθηκε. Αυτή η ανάλυση εξέτασε τα πιο πρόσφατα στοιχεία για χρονικό διάστημα τριών ετών (δεδομένου ότι πολλά αιτήματα καλύπτουν παράταση για περίοδο τριών ετών).

Διάγραμμα 19: Τύπος επέκτασης κατά στόχο (σε %) (FR 2013-2014-2015)

⁶⁹ Το Άρθρο 165 παρ. 4 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 προβλέπει ότι οι κανόνες για τους οποίους μπορεί να υποβάλλεται η αίτηση για επέκταση σε άλλους φορείς οφείλουν να έχουν ένα συγκεκριμένο στόχο, όπως αναφέρεται στο εν λόγω άρθρο (16 διαφορετικοί σκοποί / στόχοι αναφέρονται στο παρόν άρθρο).

⁷⁰ <http://www.economie.gouv.fr/dgccrf/publications/juridiques/panorama-des-textes> / Accords-interprofessionnels Μελέτη για τις γεωργικές διεπαγγελματικές οργανώσεις (ΔΟ) στην ΕΕ, Σελίδα 99 Εικόνα 20 δείχνει ότι όταν εξετάζεται ο τίτλος του φακέλου επέκτασης, δεν είναι δυνατόν να ζητηθεί η συγκεκριμένη κατεύθυνση / στόχος σε περίπου 60% των περιπτώσεων (CVO + Άλλες).

Πηγή: Σύνοψη από Arcadia International με βάση πληροφορίες διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της

Το Διάγραμμα 20 δείχνει ότι όταν εξετάζεται ο τίτλος του φακέλου επέκτασης, δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί ο ειδικός σκοπός του αιτήματος σε περίπου 60% των περιπτώσεων (CVO + Άλλα).⁷¹

Ο Πίνακας που ακολουθεί, ο οποίος είναι το μοναδικό σημείο αναφοράς, που παρουσιάζει μια πρόβλεψη της χρήσης των τελών που εισπράττονται μέσω των επεκτάσεων στη Γαλλία (CVO) που έχει εντοπιστεί κατά τη διάρκεια της μελέτης, παρουσιάζει ένα πιο λεπτομερές προφίλ. Ωστόσο, εξακολουθεί να είναι περίπου το ένα τρίτο (ευρώ 87 εκατομμύρια από τους «άλλους» και ευρώ 19 εκατ. τεχνικής βοήθειας) που δεν σχετίζεται άμεσα με έναν από τους στόχους που θα μπορούσε να ακολουθήσει μια ΔΟ). Η ακριβής δειγματοληψία και ο κατάλογος των ΔΟ που περιλαμβάνονται στην περίληψη που παρουσιάζονται παρακάτω, δεν είναι γνωστή.

Πίνακας 24: Χρησιμοποίηση των Εθελοντικών/Υποχρεωτικών Εισφορών (EYE - CVO) στη Γαλλία - 2010-2011

	Αριθμός ΔΟ	EYE		Τεχνική βοήθεια	Ποιότητα	Έρευνα & Ανάπτυξη	Εμπορία	Λοιπά
		Εκ ευρώ	Σε%					
Ποτά	27	110,66	36.26%	12.23	1,52	2,51	65.66	28.64
Κρέας	7	50.93	16.69%	0,62	0,55	2.11	23.30	24.23
Σπόροι	1	43.49	14.25%	1,80	20.97	3,30	5,72	11.70
Καλλιέργειες	9	40.28	13.20%	1,21	0,76	28.19	11.05	-0.92
Προϊόντα γάλακτος	2	39.83	13.05%	1,37	2,51	3.14	18.26	14.56
Φρούτα και λαχανικά	6	19.98	6,55%	1,63	0,60	1,46	7,37	8,92
Σύνολο	52	305,19	100,00%	18.86	26.91	40.70	131,36	87.14

Πηγή: Κατάρτιση από την Arcadia International βάσει των στατιστικών του Υπουργείου Γεωργίας και Cour des Comptes στη Γαλλία

⁷¹ Το Άρθρο 165 παρ. 4 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 προβλέπει ότι οι κανόνες για τους οποίους μπορεί να υποβάλλεται η αίτηση για επέκταση σε άλλους φορείς οφείλουν να έχουν ένα συγκεκριμένο στόχο, όπως αναφέρεται στο εν λόγω άρθρο (16 διαφορετικοί σκοποί / στόχοι αναφέρονται στο παρόν άρθρο).

ΜΕΡΟΣ 5: ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΔΟ (Θέμα 3)

Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει μια πλήρη ανάλυση της λειτουργίας και τα οφέλη των ΔΟ. Ολοκληρώνει την απογραφή των υφιστάμενων ΔΟ (Θέμα 2) και την εθνική νομοθεσία (Θέμα 1) σε όλα τα 28 Κράτη Μέλη, με την επανεξέταση και ανάλυση του ρόλου, της λειτουργίας και της επίδρασης των ΔΟ στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων σε διάφορους τομείς και Κράτη Μέλη.

Η ανάλυση βασίζεται σε μια σειρά από πέντε περιπτωσιολογικές μελέτες των υφιστάμενων ΔΟ:

- CIVB (Κρασί - Μπορντό) στη Γαλλία
- FruitVeb (φρούτα και λαχανικά) στην Ουγγαρία
- IAOE (ελαιόλαδο) στην Ισπανία
- INTERPORC (χοιρινό κρέας) στην Ισπανία και
- ZuivelNL (γάλα) στην Ολλανδία.

Η μεταβλητότητα των καταστάσεων που παρουσιάζονται στο Θέμα 1 και στο Θέμα 2, σε όρους που, μεταξύ άλλων, αφορούν την εθνική νομοθεσία, την ιστορία της αναγνώρισης των ΔΟ, τη δομή, την οργάνωση των επιμέρους ΔΟ και την ωριμότητά τους, οδηγεί σε μια κατάσταση όπου δεν μπορούν να εξαχθούν γενικά συμπεράσματα από την ανάλυση από αυτές τις λίγες περιπτώσεις μόνο. Συνεπώς, προκειμένου να ολοκληρωθεί η ανάλυση, ευρήματα από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας (κυρίως γαλλική βιβλιογραφία) προστίθενται στα υποκεφάλαια που συζητούνται στο πλαίσιο του παρόντος Μέρους.

Η λειτουργία των ΔΟ αναλύεται σε σχέση με τους σκοπούς που ορίζονται στον Κανονισμό ΚΟΑ, περιλαμβανομένων των γενικών και τομεακών στόχων. Η ανάλυση πραγματοποιείται σε σχέση με τον στόχο της ΚΓΠ, της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων.

Η ανάλυση αυτή μπορεί να διεξαχθεί μόνο με την εξέταση των συνολικών και συγκεκριμένων πλαισίων της αλυσίδας εφοδιασμού στην οποία κινείται η ΔΟ. Τρία ειδικά εξωτερικά στοιχεία έχουν θεωρηθεί ως σημαντικοί παράγοντες στην ανάλυση και το καθένα από αυτά επηρεάζει το ρόλο και τη λειτουργία των ΔΟ.

- Ο πρώτος παράγοντας είναι η ιστορία της ανάπτυξης και της αναγνώρισης των ΔΟ σε διάφορες χώρες.
- Δεύτερον, είναι σημαντικό να κατανοηθεί η δυναμική των φορέων και της ομάδας των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού και να τοποθετηθούν οι ΔΟ σε αυτή τη συνολική δυναμική. Ο ρόλος της ΔΟ θα είναι διαφορετικός αν μια δεδομένη αλυσίδα εφοδιασμού είναι πολύ συγκεντρωμένη ή όχι, εάν ο αριθμός των ομάδων είναι μεγάλος ή μικρός, αν οι ΔΟ λειτουργούν για μεγάλο χρονικό διάστημα ή όχι (ωριμότητα), και

- Η συμβασιακή σχέση μεταξύ των φορέων είναι επίσης καίριας σημασίας σε αυτή την ανάλυση. Ο ρόλος και η λειτουργία της ΔΟ και πάλι θα διαφέρει σε μια αλυσίδα εφοδιασμού, όπου η ολοκλήρωση μεταξύ της πρωτογενούς παραγωγής και πρώτης επεξεργασίας είναι μεγάλη (π.χ. οι περισσότεροι από τους τομείς στην Ισπανία, τα πουλερικά και οι σπόροι στη Γαλλία, το γάλα στην Ολλανδία) σε σύγκριση με τις αλυσίδες εφοδιασμού, οι οποίες δεν είναι ολοκληρωμένες (π.χ. οπωροκηπευτικά).

Ως εκ τούτου, προς υποστήριξη και για εισαγωγή στην ανάλυση, κάθε ένας από αυτούς τις 3 εξωτερικούς παράγοντες περιγράφεται συνοπτικά παρακάτω, προκειμένου να κατανοηθούν καλύτερα η λειτουργία των ΔΟ και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

5.1. Βασικά στοιχεία για την κατανόηση της λειτουργίας των ΔΟ και των προκλήσεών τους

5.1.1. Διδάγματα από την ιστορία

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει μια συνοπτική ιστορία της εξέλιξης των μορφών κάθετης συνεργασίας σε διάφορα Κράτη Μέλη της ΕΕ ξεκινώντας από τη Γαλλία, με επεκτάσεις σε πολλά άλλα Κράτη Μέλη.

5.1.1.a. ΔΟ στη Γαλλία

Η «κυοφορία» της έννοιας της κάθετης οργάνωσης στην αλυσίδα των αγρο-τροφίμων άρχισε περίπου 100 χρόνια πριν, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1920. Από τότε, η εξέλιξη των ΔΟ ουσιαστικά ακολούθησε το ρυθμό των κύριων πολιτικών και οικονομικών γεγονότων, με αρχικά το *Λαϊκό Μέτωπο* (1936-1938) και το *καθεστώς de Vichy* (1940-1944).

Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος έχει επηρεάσει έντονα τη γεωργία. Η σημασία των ανθρώπινων απωλειών ήταν τόση ώστε να προκαλέσει εντατικοποίηση στη γεωργία και ενίσχυση της παραγωγικότητας της εργασίας. Ως αποτέλεσμα, η γαλλική κυβέρνηση ίδρυσε "τοπικά γραφεία" για την επιλογή φυλών ζώων και δημιούργησε ένα βιομηχανικό εθνικό "γραφείο" αζώτου το 1920.⁷² Παράλληλα, η κίνηση των παραγωγών αυξήθηκε, ειδικά με το "κεντρικό γραφείο του Landerneau" που πουλούσε το μεγαλύτερο μέρος της τοπικής προσφοράς γεωργικών προϊόντων. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '20, εμφανίστηκαν μερικές εξειδικευμένες δομές συνεργασίας - Συνομοσπονδία των καλλιεργητών τεύτλων, 1921, Γενική Ένωση Γάλακτος 1924, Γενική Συνομοσπονδία Φρούτων και Λαχανικών, 1932, "Διεπαγγελματική Επιτροπή εισαγωγών σιταριού", 1933⁷³ - και συνέβαλαν να βρεθούν συμφωνίες ιδιαίτερα στις περιπτώσεις υπερπαραγωγής (τεύτλα, 1922 και 1931 - 1937 για παράδειγμα). Αυτά ήταν τα πρώτα βήματα προς την κατεύθυνση της επαγγελματικής

⁷² Εθνικό Βιομηχανικό Γραφείο του Αζώτου (azote) (ONIA), 1920.

⁷³ Η Γενική Συνομοσπονδία Οينوπαραγωγών είχε ήδη δημιουργηθεί το 1907.

οργάνωσης (αγρότες) και της "διεπαγγελματικής" οργάνωσης (αγρότες, μεταποιητές και έμποροι). Ήταν, επίσης, τα πρώτα βήματα της αυτο-πειθαρχίας ή αυτορρύθμισης, τις περισσότερες φορές, αλλά όχι συστηματικά υπό κρατική εποπτεία. Το Κράτος επέβαλε την παρουσία του στον τομέα του οίνου στο τέλος αυτής της πρώτης περιόδου με το *Dicret-loi* της 08.08.1935 που απαιτούσε συμφωνίες ποσοστώσεων και με τη δημιουργία της « Υπηρεσίας του αλκοόλ».⁷⁴

Η γαλλική «*New Deal*», που ονομάστηκε ως «αποτυχημένη» από τον Wright (1964, 58), αρχικά χαρακτηρίστηκε από την "εισβολή του κράτους στην αγροτική οικονομία", προκειμένου να αναπτύξει μια σύγχρονη γεωργία για μαζική παραγωγή.⁷⁵ Αυτή η προσέγγιση οδήγησε στη δημιουργία του Εθνικού Διεπαγγελματικού Γραφείου Σίτου (ONIB) το 1936⁷⁶ που αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση της επίμονης ανισορροπίας της γαλλικής αγοράς σίτου με την παρέμβαση στην αγορά (αγορά, αποθήκευση και πώληση).

Κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, μια νέα μεταρρύθμιση τέθηκε σε εφαρμογή με στόχο την επιβολή ιεραρχίας, ημι-υποχρεωτικά (στην πραγματικότητα) και μόνο οριζόντιας οργάνωσης.

Αυτή η μεταρρύθμιση σχεδίασε τη δημιουργία εξειδικευμένων ομάδων κατά είδος παραγωγής. Αρχικά, η σκέψη ήταν να βρίσκονται υπό την εξουσία του Εθνικού Εταιρικού Συμβουλίου και συνδικάτων, αλλά τελικά δημιουργήθηκαν χωρίς καμία αναφορά στο νόμο του 1940, και οργανώθηκαν ως κάθετες οργανώσεις υπό την εποπτεία του Κράτους. Στη βάση αυτή, δημιουργήθηκαν διάφορες ομάδες που μπορούν να χαρακτηριστούν ως ΔΟ: για Κονιάκ (1940),⁷⁷ Σαμπάνια (1941)⁷⁸ και γλυκό κρασί (1943),⁷⁹ ζαχαρότευτλα (1940),⁸⁰ λινάρι (1941),⁸¹ κρέας (1941)⁸² και φρούτα χυμοποίησης (1942).⁸³ Λόγω του πολέμου, η αποστολή τους επικεντρώθηκε στη διαχείριση της έλλειψης τροφίμων.

Στο τέλος του πολέμου, το κλίμα χαρακτηρίζεται από την ανάγκη για αύξηση της παραγωγικότητας και κατά συνέπεια για τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας. Για την επίτευξη αυτού του στόχου,⁸⁴ ετοιμάστηκε ένα σχέδιο, που ονομάζεται "*Plan Monnet*", χρησιμοποιώντας το «*Σχέδιο Μάρσαλ*» για χρηματοδότηση. Ως εκ τούτου, η ανάπτυξη των

⁷⁴ Διάταγμα 18/12/1935. Καταργήθηκε το 1985, όταν οι αρμοδιότητες μεταφέρθηκαν στην ONIVIN and FIRS.

⁷⁵ Danet, 1982, 63

⁷⁶ Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο Σίτου (ONIB) ή Γραφείο Σίτου, του νόμου 08.15.1936. Έγινε ONIC το 1940, ONIGC το 2006.

⁷⁷ Νόμος 27/12/1940, Γραφείο διανομής των κρασιών και μπράντι. Έγινε BNIC (1946).

⁷⁸ ⁷⁸ Νόμος 12.04.1941, Διεπαγγελματική Επιτροπή του Κρασιού της Καμπανίας (CIVC).

⁷⁹ Νόμος 04/02/1943, Η Διεπαγγελματική Επιτροπή Προστατευόμενης Προέλευσης Γλυκών Κρασιών και Οινοπνευματωδών Ποτών.

⁸⁰ Νόμος 07.08.1941, Εθνική Διεπαγγελματική Ομάδα Παραγωγής τεύτλων (GNIPB).

⁸¹ ⁸¹ Νόμος 07.22.1941, Εθνική Διεπαγγελματική Ομάδα για λευκά είδη (GNIL)

⁸² Νόμος 14.194, 1.10.1941 και αριθ, 383.02/08/1943, Εθνική Διεπαγγελματική Ομάδα Σπόρων προς σπορά και φυταρίων

⁸³ Νόμος 28.07.1942 Εθνική Διεπαγγελματική Ομάδα φρούτων μελίτη οίνου

⁸⁴ Faure, 1966, 109

διεπαγγελματικών σχέσεων ενισχύθηκε. Το 1953 η οικονομική κρίση οδήγησε σε μια άλλη κρατική μεταρρύθμιση⁸⁵ κατά την οποία η κυβέρνηση επέλεξε την ίδρυση Οργανώσεων Παρέμβασης (sociétés d'intervention) στις γεωργικές αγορές επιδιώκοντας τη ρύθμιση των τιμών με την αγορά, την αποθήκευση και την πώληση με πλειστηριασμό).

Οι οργανώσεις αυτές ήταν διεπαγγελματικοί ιδιωτικοί φορείς, αλλά ελέγχονταν αυστηρά από το Κράτος⁸⁶ : η INTERLAIT στον γαλακτοκομικό τομέα,⁸⁷ η SIBEV στα βοοειδή⁸⁸, η SNIPOT στον τομέα των γεωμήλων⁸⁹, η IVCC στον αμπελοοινικό τομέα⁹⁰, η SIOFA στα ελαιοκομικά⁹¹, η SIPA στον τομέα των πουλερικών, η SONITO για τις τομάτες⁹².

Η υιοθέτηση της ΚΓΠ το 1962)⁹³ με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), οδήγησε στην ίδρυση του γαλλικού Ταμείου Προσανατολισμού και Ρυθμίσεων των Γεωργικών Αγορών (FORMA, Décret 61-827 07/29/1961) και στην έναρξη μιας περιόδου κατά την οποία έχουν υιοθετηθεί αρκετές μεταρρυθμίσεις (1960, 1962, και 1964). Το FORMA⁹⁴, που αποτελείται από εκπροσώπους της αλυσίδας των αγρο-τροφίμων και το Κράτος, ήταν ταυτόχρονα ένα από τα όργανα για τη διανομή ευρωπαϊκών κονδυλίων από την ΚΓΠ (π.χ. επιστροφές και εισφορές) και ένα είδος επόπτη/συντονιστή μέρους του γαλλικού διεπαγγελματικού συστήματος (INTERLAIT, SIBEV και SNIPOT). Σταδιακά, έχασε τις αρμοδιότητές του προς όφελος άλλων κρατικών υπηρεσιών ή ιδιωτικών ΔΟ⁹⁵.

Το 1974, η κατάσταση των γαλλικών διεπαγγελματικών οργανώσεων δεν ήταν πολύ διαφορετική από ό,τι το 1964: Κρατικές υπηρεσίες, που ονομάζονται "Γραφεία" (π.χ. FORMA, ONIC, ONIBEV) συνυπήρχαν με ιδιωτικούς διεπαγγελματικούς φορείς. Στις αρχές του 1975, ένας νέος Κανονισμός⁹⁶ εκδόθηκε για να ορίσει ένα νέο νομικό πλαίσιο για τις γεωργικές

⁸⁵ Κανονισμός 53-933, Νομοθετικό διάταγμα, 09.30.1953.

⁸⁶ Malezieux, 1973, 291-294

⁸⁷ Arrêté 1954 and Loi Laborde 1957. Became ONILAIT in 1999.

⁸⁸ Arrêté το 1954, υπό την FORMA το 1961, έγινε ONIBEV το 1974, OFIVAL το 1983, διαλύθηκε το 1998.

⁸⁹ Arrêté το 1954, υπό την FORMA το 1961, υπό την ONIFLHOR in 1983, διαλύθηκε το 1999.

⁹⁰ Διάταγμα Αριθ. 54-437 στις 16 Απρ. 1954, έγινε ONIVIT το 1976.

⁹¹ Arrêté το 1955, έγινε SIDO το 1970.

⁹² Côte-de-Provence (Loi 56-627, 25.06.1956); the Interbranch National Union for cider (1957) and the Interbranch Union of wine of Beaujolais (Décret 25.09.1959).

⁹³ Η ΚΓΠ σχεδιάστηκε από τη Συνθήκη της Ρώμης (25.03.1957), αλλά εφαρμόστηκε περαιτέρω: πρώτη COA: Φρούτα και λαχανικά 1962. Γάλα 1964.

⁹⁴ Άλλες εκδηλώσεις πρέπει να αναφέρονται: δημιουργία ΔΟ στα κονσερβοποιημένα λαχανικά (Unilec, 1961), το μανιτάρι «κουμπί» (Anpic 1962) και «δαμάσκηνο» (BIP, 1962) που θα δημιουργήσει, με τη SONITO, τη ΔΟ φρούτων και λαχανικών (Clif 1962).

⁹⁵ Ήταν μια κρατική υπηρεσία: δημόσιος φορέας με χαρακτήρα βιομηχανικό και εμπορικό (EPCI).

⁹⁶ Για παράδειγμα, μετά ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή ΚΟΑ για τη ζάχαρη, το Ταμείο Προσανατολισμού και Ρυθμίσεων της ζάχαρης δημιουργήθηκε και ανέκτησε τις δεξιότητες του FORMA στην αγορά της ζάχαρης (Διάταγμα 68-616 07.09.1968). Το ίδιο έκαναν και στον τομέα τους η Διεπαγγελματική οργάνωση Ελαιούχων και Πρωτεϊνούχων καλλιεργειών και φυτικών ινών (SIDO, Διάταγμα 12.01.1970) και το Εθνικό Διεπαγγελματικό Γραφείο ζώων και κρέατος (ONIBEV, Διάταγμα 72-1067 12.1.1972).

διεπαγγελματικές οργανώσεις^{97,98}. Ο νόμος αυτός έθεσε τις βασικές αρχές, ως προς την αναγνώριση των διεπαγγελματικών οργανώσεων, τους κανόνες για τη διακυβέρνηση, καθώς και τους βασικούς στόχους που θα μπορούσε να επιδιώκει μια ΔΟ. Ο νόμος αυτός περιλάμβανε επίσης τη δυνατότητα των διεπαγγελματικών οργανώσεων να συνάπτουν συμφωνίες που θα μπορούσαν να επεκταθούν σε μη μέλη.

Με τη δημιουργία πολλών νέων διεπαγγελματικών οργανώσεων, οι κρατικές υπηρεσίες συνυπάρχουν με ιδιωτικές διεπαγγελματικές οργανώσεις. Έτσι, για άλλη μια φορά, η κατάσταση δεν είναι πολύ διαφορετική από ό,τι πριν, ακόμη και αν η κυβέρνηση ήταν προφανώς υπέρ ενός ισχυρότερου έλεγχου του κράτους στην αγρο-τροφική αλυσίδα. Η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των δύο τύπων των φορέων ήταν αρκετά σαφής. Γραφεία ήταν το εθνικό σκέλος της ΚΓΠ, και έτσι έλεγχαν τις πληρωμές, και οι ιδιωτικές διεπαγγελματικές οργανώσεις λάμβαναν μέρος των ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων μέσω των γραφείων. Οι διεπαγγελματικές οργανώσεις όφειλαν να ρυθμίζουν τον τομέα τους (αυτοπειθαρχία), αλλά τα γραφεία αρχικά είχαν επίσης τη δυνατότητα να αναπτύσσουν ή να συμμετέχουν σε ενέργειες στην αγορά. Η αποστολή των γραφείων απλοποιήθηκε το 1986 και ορισμένες εργασίες μεταφέρθηκαν από τα γραφεία στις διεπαγγελματικές οργανώσεις⁹⁹.

Από το 1998 μέχρι το 2009, τα γραφεία συρρικνώθηκαν. Πρώτα οι οργανώσεις παρέμβασης συρρικνώθηκαν και οι αρμοδιότητές τους μεταφέρθηκαν στα γραφεία. Ο Νόμος 2006-11¹⁰⁰ μεταρρύθμισε και πάλι το καθεστώς των γραφείων και επηρέασε ακόμη περισσότερο το σύστημα. Η Ενιαία Αρχή Πληρωμών (AUP) δημιουργήθηκε για να επιτελέσει τις βασικές ευθύνες των πρώην γραφείων. Αυτό ακολουθήθηκε από τη δημιουργία της νέας Αρχής Υπηρεσιών και Πληρωμών (ASP) που ανέλαβε τις ευθύνες της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών (AUP) και να επιβλέπει τις δραστηριότητες της νεοσυσταθείσας Εθνικής Οργάνωσης των Προϊόντων της Γεωργίας και της Θάλασσας (FranceAgriMer), η οποία είναι μία από τους τέσσερις οργανισμούς πληρωμών στην Γαλλία σήμερα.

Η FranceAgriMer έχει επίσης κάποιες ευθύνες έναντι των ιδιωτικών διεπαγγελματικών οργανώσεων. Είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση των αγορών και παρέχει οικονομική τεχνογνωσία σε όλους τους τομείς των αρμοδιοτήτων (εκπαίδευση και παρακολούθηση αγορών¹⁰¹) προς υποβοήθηση των υπεύθυνων στις αναπτυξιακές στρατηγικές τους, και στη διοργάνωση του διαλόγου και της διαβούλευσης για την εφαρμογή των δημόσιων πολιτικών, σε συνεννόηση με τις επιχειρηματικές οργανώσεις που εκπροσωπούνται στο Διοικητικό της Συμβούλιο, καθώς και στα έντεκα ειδικευμένα Συμβούλια.

⁹⁷ Νόμος 75-600, 10.07.1975 σε σχέση με μια οργάνωση l'interprofessionnelle agricole.

⁹⁸ Δημιούργησε επίσης το Ανώτατο Συμβούλιο παραγωγικού προσανατολισμού της γεωργίας CSOPA (βλέπε επίσης το διάταγμα 75-934) και αναθεώρησε το FORMA.

⁹⁹ Chevalier, 1976, §33-37

¹⁰⁰ Νόμος 86-1321, 30.12.1986 σχετικά με την οικονομική οργάνωση της γεωργίας

¹⁰¹ Νόμος 2006—11, 5.01. γεωργικού προσανατολισμού του 2006 ολοκληρώθηκε από το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 2006-634, 31.05.2006 σχετικά με τις τους φορείς παρέμβασης στη γεωργία και την τροποποίηση του τίτλου II του βιβλίου VI του αγροτικού κώδικα.

Η ιστορία δείχνει ότι όταν η Γαλλική Κυβέρνηση αποφάσισε να δώσει ένα νομικό πλαίσιο για τις ιδιωτικές ΔΟ, για παράδειγμα για την ανάπτυξη κανόνων αυτο-πειθαρχίας ή προτύπων συμβάσεων, αυτό θα λειτουργούσε μόνο εάν ο τομέας ήταν ήδη δομημένος και οι διάφοροι φορείς έτοιμοι να συνεργαστούν. Ως εκ τούτου, η ίδρυση επίσημου οργάνου από το νόμο (π.χ. διαδικασία αναγνώρισης) ή η οργάνωση της νομικής διαδικασίας επέκτασης των συμφωνιών των ΔΟ μπορεί να είναι μια απαραίτητη προϋπόθεση, αλλά δεν μπορεί να αλλάξει την κοινωνικο-οικονομική πραγματικότητα των αλυσίδων εφοδιασμού.

Επιπλέον, μπορεί να επισημανθεί ότι, με την πάροδο του χρόνου, η δημόσια παρέμβαση όσον αφορά την κάθετη συνεργασία των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού έχει αλλάξει αρκετές φορές κατά τη διάρκεια των τελευταίων 80 χρόνων. Σε κάποια στιγμή, αυτές οι δομές συνεργασίας ήταν δημόσιες, αργότερα έγιναν ιδιωτικές. Αυτές οι αλλαγές είναι η αιτία που στις εργασιακές αρχές, οι διαφορές μεταξύ των διεπαγγελματικών οργανώσεων και των γραφείων δεν είναι πάντα τόσο σαφείς. Αυτή η αντίληψη ανάμιξης των διεπαγγελματικών οργανώσεων (δημόσιες έναντι ιδιωτικών, διεπαγγελματικές έναντι γραφείων) δεν είναι ο καρπός μιας θεωρητικής σκέψης, αλλά το αποτέλεσμα πολλών νομικών πειραματισμών αντιμετώπων με συμπεριφορές φορέων και κοινωνικο-οικονομικών καταστάσεων. Παρ' όλα αυτά, πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι στο ασταθές και μη ισορροπημένο πλαίσιο της αλυσίδας αγρο-τροφίμων, το γεγονός ότι το κράτος ήταν ανέκαθεν ένας από τους πυλώνες των διαφόρων συστημάτων των διεπαγγελματικών οργανώσεων, υπήρξε ένας από τους κύριους παράγοντες της βιωσιμότητάς τους¹⁰² καθώς οι δημόσιες αρχές ενήργησαν / ενεργούν, μέσω αυτών των δημόσιων φορέων (π.χ. FranceAgriMer), ως διεπαφή μεταξύ των διαφόρων οικονομικών ιδιωτικών φορέων που υπάρχουν στις ΔΟ κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων.

5.1.1.b. ΔΟ: μια γαλλική εξαίρεση;

Οι ενώσεις εμπορευμάτων, που κύριος στόχος τους είναι να ενεργούν για το κοινό συμφέρον όλων των διαφορετικών μελών τους, θεωρούνται συχνά ως μια γαλλική ιδιαιτερότητα. Η αρχική ιδέα πίσω από αυτήν την έννοια, γενικά αποδίδεται στις "διεπαγγελματικές" οργανώσεις της βιομηχανίας οίνων και οινοπνευματωδών ποτών, ήδη από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, με σκοπό την προστασία ονομασιών προϊόντων από σφετερισμό και την οικοδόμηση μιας κοινής στρατηγικής για τον κλάδο¹⁰³. Στην ΕΕ, αυτή η ιστορία αντικατοπτρίζεται στον αριθμό των ΔΟ που αναγνωρίστηκαν στη δεκαετία του 1990. Από την περίοδο αυτή, η εξέλιξη του αριθμού των ΔΟ και η σύγκριση μεταξύ της Γαλλίας και άλλων Κρατών Μελών της ΕΕ δείχνουν ότι ο αριθμός των ΔΟ τείνει να αυξάνεται γρήγορα σε πολλές χώρες της ΕΕ, όταν ο αριθμός των ΔΟ στη Γαλλία είναι σταθερός, αφού ΔΟ έχουν αναγνωρισθεί σε όλους σχεδόν τους γεωργικούς τομείς. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων 25 ετών ο συνολικός αριθμός των ΔΟ έχει πολλαπλασιαστεί κατά περισσότερο από δύο (από 56 σε 123: 119 + 4).

¹⁰² Η FranceAgriMer είναι υπεύθυνη για το γαλλικό Παρατηρητήριο των Τιμών και των περιθωρίων κέρδους στον τομέα της γεωργίας και των τροφίμων.

¹⁰³ Δήλωση από διάφορους ερωτηθέντες και από τις αρμόδιες γαλλικές αρχές.

Διάγραμμα 20: Εξέλιξη του αριθμού των ΔΟ (Γαλλία έναντι άλλων Κρατών Μελών της ΕΕ) (1990-2016)

Πηγή : Arcadia International

Επιπλέον, πολλές χώρες της ΕΕ έχουν αναπτύξει προγράμματα συνεργασίας μεταξύ των φορέων και των ενώσεων των εμπορευμάτων στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού, τα οποία λειτουργούν σε συνδυασμό με υφιστάμενες ΔΟ ή όχι.

Στην **Ισπανία**, η προέλευση των σημερινών ΔΟ μπορούν να αναχθούν στο 1932. Πράγματι, εκείνη τη χρονιά, κατά τη σύντομη ύπαρξη της Δεύτερης Ισπανικής Δημοκρατίας, η χώρα υιοθέτησε το πρώτο ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο για τη ρύθμιση του τομέα του οίνου. Στο πλαίσιο αυτό, ο νομοθέτης είχε προβλέψει τη δημιουργία διατομεακών οργάνων, γνωστών ως « **Consejos Reguladores**», τα οποία απαρτιζόνταν από εκπροσώπους των αμπελουργών και των εξαγωγέων, από τα οποία ζητήθηκε να θεσπίσουν κανόνες για την παραγωγή και την εμπορία των οίνων που προστατεύονται ως ονομασίες προέλευσης, υπό την εποπτεία και μετά από την έγκριση των αρμόδιων αρχών.

Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων της δικτατορίας του Φράνκο, το νομικό καθεστώς που διέπει τους οργανισμούς αυτούς αναθεωρήθηκε σε μεγάλο βαθμό με την έγκριση του Ley 25/1970, ο οποίος θέσπισε νέο εθνικό πλαίσιο για το κρασί και τα οινοπνευματώδη ποτά. Σύμφωνα με το νέο πλαίσιο, τα "**Consejos Reguladores**" απέκτησαν ένα υβριδικό νομικό καθεστώς, δεδομένου ότι θεωρήθηκαν ως αποκεντρωμένες δομές των Αυτόνομων Κοινοτήτων της χώρας και υπόκεινται μόνο στο ιδιωτικό δίκαιο.

Μετά από αυτό, η ιδέα της δημιουργίας κάθετων οργανώσεων που θα μπορούσαν να διευκολύνουν τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, άρχισε να συζητείται δημοσίως στην Ισπανία μόνο στα τέλη της δεκαετίας του 1970 του περασμένου αιώνα, μετά την εγκαθίδρυση του μετά τον Φράνκο δημοκρατικού πολιτεύματος. Εκείνη την εποχή, η χώρα δεν διέθετε ένα επαρκές νομικό πλαίσιο που θα μπορούσε να εξυπηρετήσει το σκοπό αυτό, αλλά, το σημαντικότερο, δεν είχε επαρκώς οργανωμένο τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής, στον οποίο η εν λόγω συνεργασία θα

μπορούσε ενδεχομένως να στηριχθεί. Τότε ήταν, κυρίως χάρη στην πρωτοβουλία των δημοσίων αρχών, που η έννοια των «*διεπαγγελματικών συμφωνιών*», όπως τις ξέρουμε σήμερα, έκανε την πρώτη εμφάνισή της στην εθνική νομοθεσία στις αρχές της δεκαετίας του 1980.

Πιο συγκεκριμένα, ο νόμος 19/1982 καθιέρωσε ένα φιλόδοξο νομικό πλαίσιο για τη ρύθμιση των συμβασιακών σχέσεων στον τομέα των γεωργικών προϊόντων. Με τον τρόπο αυτό, καθορίστηκαν, μεταξύ άλλων, απαιτήσεις για την εκπόνηση των τυποποιημένων συμβάσεων αγοράς και διεπαγγελματικών συμφωνιών, επιτρέποντας τη διαπραγμάτευση τέτοιων συμβάσεων μόνον όπου διατομεακές συμφωνίες είχαν προηγουμένως οριστικοποιηθεί. Συνολικά, το νομικό πλαίσιο που σχεδιάστηκε από τον νόμο 19/1982 προκάλεσε λίγο ενδιαφέρον από τα ενδιαφερόμενα μέρη και ιδιαίτερα από τους μεταποιητές και τις οργανώσεις εκπροσώπησής τους. Για το λόγο αυτό, η μεταγενέστερη νομοθεσία δεν συνέδεσε πλέον τις τυποποιημένες συμβάσεις με τις διεπαγγελματικές συμφωνίες.

Δέκα χρόνια αργότερα, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, οι μεταποιητές και οι επαγγελματίες τους οργανώσεις επανέφεραν το θέμα της κάθετης συνεργασίας στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων στην προσοχή του κοινού. Λόγω της αυξανόμενης οικονομικής πίεσης που ασκείται από τους λιανοπωλητές, συνειδητοποίησαν τα οφέλη που η συνεργασία με τους πρωτογενείς παραγωγούς θα μπορούσε να αποδώσει υπό αυτές τις συνθήκες. Αυτό οδήγησε στην υιοθέτηση του πρώτου ειδικού εθνικού πλαισίου για ΔΟ, δηλαδή του Ley 38/1994. Σχεδιασμένη σε μεγάλο βαθμό σύμφωνα με το πρότυπο της γαλλικής εμπειρίας, όπου οι ΔΟ είχαν αποδειχθεί πολύτιμες πλατφόρμες για τη δόμηση του διαλόγου μεταξύ των ενδιαφερομένων φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, η νομοθεσία αυτή έχει υποστεί κάποιες σημαντικές αλλαγές με την πάροδο του χρόνου, αν και οι βασικές αρχές της εξακολουθούν να ισχύουν και σήμερα.

Στην **Ολλανδία**, οι διεπαγγελματικές οργανώσεις έχουν αναπτυχθεί μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο με την ίδρυση της "*productschappen*" μεταξύ 1954 και 1956, μια διεπαγγελματική οργάνωση αναγνωρισμένη βάσει του δημοσίου δικαίου στο οποίο η καταχώριση ήταν υποχρεωτική. Οι δομές αυτές είχαν τους ίδιους στόχους όπως και οι (ιδιωτικές) ΔΟ, και κυρίως την οργάνωση και τη γνώση της αλυσίδας εφοδιασμού (στατιστικά στοιχεία, έρευνα αγοράς, κανόνες για την ποιότητα) σε συνδυασμό με κοινωνικούς στόχους (π.χ. επαγγελματική κατάρτιση, συνθήκες εργασίας). Η "*productschappen*" είχε επίσης αρμοδιότητες της συν-διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας, που σημαίνει ότι οι αρμόδιες αρχές θα μπορούσαν να ζητήσουν από την "*productschappen*" την υλοποίηση δημόσιων αποφάσεων. Αυτές οι δομές μπορούν να συγκριθούν με τα γαλλικά "*Γραφεία*". Στις αρχές της δεκαετίας του 2010, οι ολλανδικές αρχές αποφάσισαν να συρρικνώσουν την "*productschappen*" στο πλαίσιο περιορισμού των δαπανών του δημοσίου. Για την αντικατάσταση αυτών των δημόσιων οργανισμών, έχουν δημιουργηθεί αρκετές ΔΟ τα τελευταία 5 έτη (όπως παρουσιάζεται στο Μέρος 3).

Στο **Ηνωμένο Βασίλειο**, δεν υπάρχει διεπαγγελματική οργάνωση ανά τομέα. Η ρύθμιση της αγοράς γινόταν με βάση τα «*συμβούλια μάρκετινγκ*» κατά τις δεκαετίες 1960 έως 1990, πριν

διαλυθούν. Για παράδειγμα, για το γάλα, το Συμβούλιο Εμπορίας Γάλακτος (MMB) αντικαταστάθηκε από τέσσερα τμήματα ως ανεξάρτητες επιχειρήσεις, όπου το τμήμα εμπορίας το αναλάβει το Milk Marque. Η κυβέρνηση κατέστησε τότε σαφές ότι δεν ήταν επιθυμητός κανένας κάθετα ολοκληρωμένος οργανισμός του ευρωπαϊκού μοντέλου, ως διάδοχος και στο Ηνωμένο Βασίλειο η βιομηχανία γαλακτοκομικών έμεινε χωρίς μια συνεταιριστική δομή για να βοηθήσει στην προστασία της. Πολλά χρόνια σταθεροποίησης ακολούθησαν και το ίδιο το Milk Marque διαλύθηκε το 2000 μετά από μια περαιτέρω πρόκληση του δικαίου του ανταγωνισμού για τον τρόπο που ορίζεται η τιμή για το γάλα.

Στη **Γερμανία**, δεν υπάρχει συγκρίσιμο σύστημα με το γαλλικό. Το μόνο είδος οργανισμού που μπορεί να βρεθεί στην αλυσίδα εφοδιασμού, που να αφορά την καθετοποίηση είναι οι ομοσπονδίες που παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες (τεχνικές, μάρκετινγκ, νομικές) στα μέλη τους. Επιπλέον, οι συνεταιρισμοί που είναι πολύ ισχυροί στη Γερμανία, είναι αντίθετοι προς την ίδρυση τέτοιου είδους οργανώσεων καθώς τις βλέπουν ως πιθανές απειλές.

Στο **Βέλγιο**, υπάρχουν αρκετές ΔΟ. Είναι αρκετά παρόμοιες με τις γαλλικές από άποψη δομής και δραστηριοτήτων, αλλά καμιά από αυτές (π.χ. Intersemza για τους σπόρους), δεν ζήτησε να αναγνωριστεί από τις αρμόδιες αρχές.

Στη **Δανία**, χώρα στην οποία οι συνεταιρισμοί έχουν αναπτυχθεί καλά, οι διεπαγγελματικές οργανώσεις έχουν θέση στο πλαίσιο της επιτροπής εξαγωγών, η αποστολή της οποίας είναι να υποστηρίξει την προώθηση των εξαγωγών, καθώς και την έρευνα και την ποιότητα.

Στην **Ιρλανδία**, ένας συνεταιρισμός εμπορίας (ο «Irish Dairy Board») στοχεύει στην ανάπτυξη των εξαγωγών γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων και μία διεπαγγελματική οργάνωση που δημιουργήθηκε από την κυβέρνηση είναι υπεύθυνη για την προώθηση του βοείου και χοιρινού κρέατος κατά την εξαγωγή.

Ο όρος "*διακλαδικές οργανώσεις*", "*διεπαγγελματικές οργανώσεις*" "*organisations interprofessionnelles*" ή "*organizaciones interprofesionales agrarias*" δεν χρησιμοποιούνται ευρέως σε **διεθνές επίπεδο**, και στις Αγγλοσαξονικές χώρες δίνει την πρώτη εντύπωση ότι αυτό το είδος της κάθετης ρύθμισης εντός της αλυσίδας εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων διατροφής είναι μια ευρωπαϊκή ιδιαιτερότητα που χτίστηκε με βάση το γαλλικό μοντέλο "μεταξύ επαγγελματών".

Ωστόσο, η βιβλιογραφία δείχνει ότι **οι οργανώσεις που συγκεντρώνουν ένα ευρύ φάσμα ομάδων συμφερόντων που σχετίζονται με ένα συγκεκριμένο αγαθό ή τομέα σε μια συγκεκριμένη χώρα είναι μάλλον κοινή στις περισσότερες γεωργικές χώρες, αναπτυγμένες ή όχι**. Γενικά ονομάζονται "*εμπορευματικές ενώσεις / οργανώσεις*".

Πρώτο, το γαλλικό σύστημα είχε σταδιακά εξαχθεί σε πολλές **χώρες της Γαλλόφωνης Δυτικής Αφρικής**, όπου έχουν προωθηθεί οι ίδιες αρχές, είτε μέσω της πρωτοβουλίας της γαλλικής τεχνικής βοήθειας ή λόγω της προώθησης από τις ίδιες τις κυβερνήσεις. Για παράδειγμα, στη Σενεγάλη, υπάρχουν ενώσεις που καλύπτουν τα φιστίκια, τα κηπευτικά, την επεξεργασία

ντομάτας, το γάλα και τα ψάρια. Ένα χαρακτηριστικό της κατάστασης στις χώρες αυτές είναι ότι το νομικό καθεστώς διεπαγγελματικών οργανώσεων παραμένει αδιευκρίνιστο σε πολλές χώρες.

Στις **ΗΠΑ**, πολλές ενώσεις εμπορευμάτων ή συμβούλια καλύπτουν ολόκληρη την αλυσίδα. Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν την Ένωση Μήλων των ΗΠΑ, τον Αμερικανικό Σύλλογο Σόγιας και την Αμερικανική Συμμαχία Ζάχαρης. Έχουν μια ποικιλία δομών, αλλά δεν ακολουθούν το διεπαγγελματικό μοντέλο κατά το ότι τα μέλη συνήθως μετέχουν σε ατομική βάση, αν και μέλη της διοίκησης συχνά τοποθετούνται από το κράτος και άλλες ενώσεις. Ο ίδιος τύπος οργάνωσης υπάρχει στη Νότια Αφρική.

Μια εναλλακτική προσέγγιση για τη διαβούλευση της αλυσίδας εμπορευμάτων βρίσκεται σε φόρα κλαδικών συζητήσεων, όπως οι «*tables-FILIERE*» του **Κεμπέκ, στον Καναδά**. Αυτά αναπτύχθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 1990 ως απάντηση σε ένα εμπορικό έλλειμμα γεωργικών προϊόντων διατροφής στο Κεμπέκ. Είναι λιγότερο τυπικές ρυθμίσεις από τις ενώσεις και συνδέει παράγοντες από διάφορους τομείς της αλυσίδας εμπορευμάτων για ad hoc συνεδριάσεις, με τη γραμματεία που παρέχεται από το Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων. Κάθε table-FILIERE αποτελείται από εκπροσώπους των παραγωγών, των μεταποιητών, των διανομέων και των κυβερνητικών υπηρεσιών. Μια παρόμοια προσέγγιση έχει αναπτυχθεί σε αρκετές χώρες, όπως η **Βραζιλία** και **άλλες χώρες της Νότιας Αμερικής**.

Οι Cadilhon and Dedieu¹⁰⁴ έχουν συγκρίνει το γαλλικό σύστημα με διαφορετικούς τύπους των ενώσεων εμπορευμάτων και παρέχουν μια πρώτη επισκόπηση των διαφορετικών τύπων των κάθετων ρυθμίσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού. Αν και οι ενώσεις εμπορευμάτων σε όλο τον κόσμο έχουν παρόμοιους μεγάλους στόχους, μπορούν να διακριθούν από τον τρόπο που λειτουργεί και η σχέση τους με τις δημόσιες αρχές. Τα κύρια χαρακτηριστικά και οι λεπτομέρειες της διακυβέρνησης των διαφόρων τύπων των ενώσεων μεταξύ των φορέων στην αλυσίδα εφοδιασμού, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 25: Απλοποιημένη σύγκριση των διαφορετικών τύπων των ενώσεων των βασικών προϊόντων

	Γαλλία	ΗΠΑ	Νότια Αφρική	Καναδάς
Ονομασία	Διεπαγγελματική Οργάνωση	Συμβούλιο Εμπορευμάτων	Βήμα Εμπορευμάτων	Στρογγυλό τραπέζι αλυσίδας αξίας
Νομικό καθεστώς	Ένωση χωρίς επιδίωξη κέρδους	Ένωση χωρίς επιδίωξη κέρδους	Οργάνωση χωρίς επιδίωξη κέρδους	Κανένα
Θεσπισμένα κριτήρια αναγνώρισης	Ναι	Όχι	Ναι	Ναι

¹⁰⁴ Cadilhon. and al: 2011 «Ενώσεις Εμπορευμάτων: ένα ευρέως διαδεδομένο εργαλείο για τη διαχείριση της αλυσίδας εμπορίας»

οριζόμενα από την Κυβέρνηση				
Δυνατότητα επέκτασης των αποφάσεων της ένωσης στο σύνολο του κλάδου	Ναι	Όχι	Ναι	Ναι
Μέλη	Αντιπροσωπευτικές ενώσεις ή συνδικάτα από τα στάδια της αλυσίδας εμπορίας εμπορευμάτων	Αντιπροσωπευτικές ενώσεις ή συνδικάτα, ατομικές επιχειρήσεις	Άτομα που αντιπροσωπεύουν τους διαφορετικούς φορείς της παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων εργατών και καταναλωτών	Άτομα που εκπροσωπούν τους κλάδους παραγωγής και ενδιαφερόμενα ιδρύματα
Αντιπροσωπευτικότητα στη λήψη αποφάσεων όλων των κλάδων δραστηριότητας που μετέχουν	Υποχρεωτικά να θεσπίζονται	Όχι αναγκαία	Απαραίτητη για την επέκταση των αποφάσεων	Αποφασίζεται από το μέλη σύμφωνα με το θέμα που θα χειρισθούν
Τομείς δραστηριότητας των μελών	Ορίζονται από την ιδρυτική πράξη της οργάνωσης	Δεν υπάρχει περιορισμός	Αποφασίζεται από την ιδρυτική πράξη της οργάνωσης	Αποφασίζεται από τα μέλη σύμφωνα με το θέμα που θα χειρισθούν
Ισοτιμία μεταξύ τομέων δραστηριότητας στη λήψη αποφάσεων	Υποχρεωτικά να θεσπίζονται	Όχι	Όχι	Όχι
Τρόπος λήψης αποφάσεων	Ομοφωνία για την επέκταση των αποφάσεων	Απόλυτη πλειοψηφία	Πλειοψηφία 2/3 των μελών και της συνολικής παραγωγής	Ομοφωνία
Χρηματοδότηση της οργάνωσης	Υποχρεωτικός εισφορές βάσει των πωλήσεων	Τέλη εγγραφής, υποχρεωτικές εισφορές	Τέλη εγγραφής, υποχρεωτικές εισφορές,	Δεν διαθέτουν ίδια κεφάλαια

	του συνόλου του κλάδου, τέλη εγγραφής των μελών, εθελοντικές εισφορές από τα μέλη		εθελοντικές εισφορές	
--	---	--	----------------------	--

Πηγή: Cadilhon and Dedieu. 2011. Commodity associations: a widespread tool for marketing chain management. Centre for studies and strategic foresight. No 31, June 2011

5.1.2.Χαρτογράφηση των ομάδων των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού

Με την αυστηρή οικονομική έννοια οι παράγοντες της αγοράς στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων είναι οι μεμονωμένες εταιρείες ή οργανώσεις των επιχειρήσεων που αποτελούν τα διάφορα στάδια από τα οποία ένα προϊόν περνά από την αρχή της στο αγρόκτημα προς την τελική πώληση στους καταναλωτές. Αυτές οι επιχειρήσεις βρίσκονται σε μια μορφή εξάρτησης μεταξύ τους και συναλλάσσονται, καθώς το προϊόν προχωρεί κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού. Οι συναλλαγές διέπονται από τις αγορές, τις συμβάσεις και άλλες μορφές συνεργασίας.

Αν και οι ΔΟ **δεν παράγουν οι ίδιες ούτε εμπορεύονται οι ίδιες**, παίζουν ρόλο στην οικονομική διάρθρωση της αλυσίδας εφοδιασμού. Οι ΔΟ μπορούν να επηρεάσουν την οικονομική απόδοση της εφοδιαστικής αλυσίδας μέσω π.χ. έκδοσης συγκεντρωτικών στατιστικών στοιχείων για τις τιμές, τους όγκους και το κόστος της παραγωγής, συμβάλλοντας στη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων ή τον τρόπο που τα προϊόντα τοποθετούνται στην αγορά (βλ. στόχους των ΔΟ στην ΚΟΑ). Μέσω της συλλογικής έρευνας, οι διαδικασίες παραγωγής και τα χαρακτηριστικά του προϊόντος βελτιώνονται, γεγονός το οποίο επηρεάζει τη λειτουργία της αγοράς.

Οι ΔΟ, εκτός από τις μεμονωμένες επιχειρήσεις που αποτελούν την αλυσίδα εφοδιασμού, δεν είναι οι μόνες οργανώσεις που επηρεάζουν τη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού.

Μέσα στην ίδια τη δομή της αλυσίδας εφοδιασμού, συχνά υπάρχουν πολλές μορφές συνεργασίας και διαφορετικοί τύποι συμβουλευτικών οργάνων. Αυτά ασκούν επιρροή στην παραγωγή και τη ζήτηση:

- **Οι κυβερνήσεις και οι δημόσιοι φορείς**, όπως οι αρχές για την ασφάλεια των τροφίμων, οι αρχές ανταγωνισμού και οι οργανώσεις δασμολόγησης παρακολουθούν και ελέγχουν την αγορά και τη συμπεριφορά των συμμετεχόντων στην εφοδιαστική αλυσίδα. Πολλές μη κερδοσκοπικές οργανώσεις επηρεάζουν επίσης την αλυσίδα εφοδιασμού.

- **Οργανώσεις Παραγωγών (ΟΠ)** που υπάρχουν στην ΕΕ από το 1962, ημερομηνία της πρώτης ΟΠ¹⁰⁵. Μπορούν οι ίδιες ομάδες να συμμετέχουν σε ενώσεις οργανώσεων παραγωγών (ΕΟΠ) και να συμμετέχουν σε ΔΟ. Οι ΟΠ (σε αντίθεση με τις ΔΟ) είναι οικονομικές οργανώσεις που βοηθούν στη διανομή και την εμπορία των προϊόντων. Αλλά, όπως οι ΔΟ, προωθούν επίσης μια υψηλότερη ποιότητα των προϊόντων και ενθαρρύνουν τα μέλη τους να υιοθετήσουν ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές.¹⁰⁶ Οι νομικά αναγνωρισμένες ΟΠ είναι επιλέξιμες για στήριξη από τις επιδοτήσεις της ΕΕ για την εφαρμογή των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων στον τομέα των φρούτων και λαχανικών.

- **Ομάδες παραγωγών και κλαδικές οργανώσεις που δεν είναι επίσημα αναγνωρισμένες** από τις αρχές.

Εφ' όσον δεν παραβιάζουν το δίκαιο της ΕΕ ή το εθνικό δίκαιο, ιδίως το δικαίω του ανταγωνισμού, οι παραγωγοί μπορούν να συνεργάζονται. Ορισμένες ομάδες παραγωγών και κλαδικές οργανώσεις δεν ζητούν σκόπιμα την ευρωπαϊκή ή την εθνική αναγνώριση, γιατί νομίζουν ότι τα οφέλη δεν αντισταθμίζουν το κόστος. Καθώς οι αναγνωρισμένες και οι μη αναγνωρισμένες ΟΠ εκτελούν ανάλογες δραστηριότητες είναι πολύ δύσκολο να καθοριστούν τα οφέλη των ΟΠ και των ΔΟ, απλώς κοιτάζοντας τις αναγνωρισμένες ΟΠ και τις ΔΟ, και

- **Συνεταιρισμοί** (ΟΠ μπορεί επίσης να είναι συνεταιρισμοί) έχουν εμφανιστεί σε πολλές χώρες της ΕΕ, αλλά όχι στον ίδιο βαθμό παντού. Σύμφωνα με τους Bijman et al (2012) (με βάση τον Συνεταιριστικό δείκτη SFC), το 2010, οι συνεταιρισμοί ήταν πιο σημαντικοί στη Φινλανδία, την Ολλανδία και τη Δανία.¹⁰⁷ Στη Ρουμανία, τη Βουλγαρία, το Λουξεμβούργο και την Κύπρο, καθόλου ή πολύ λίγοι συνεταιρισμοί υπάρχουν.

Η ύπαρξη συνεταιρισμών έχει επηρεαστεί από τις κοινωνικές, ιστορικές και πολιτιστικές διαφορές μεταξύ των χωρών. Οι Gijssels και Bussels (2012) εξηγούν ότι η εμπιστοσύνη στους πολιτικούς θεσμούς και η γενική εμπιστοσύνη (η εμπιστοσύνη στους ανθρώπους) συσχετίζεται θετικά με την ένταση της συμμετοχής μελών στους συνεταιρισμούς. Ένα μεγάλο μέρος της συσχέτισης μπορεί να εξηγηθεί από την πολιτική ιστορία. Κράτη Μέλη που είχαν μια μακρά ιστορία κομμουνισμού εμφανίζουν πολύ χαμηλότερη ένταση συμμετοχής μελών στους συνεταιρισμούς σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ.

Στην ΕΕ, το συνολικό μερίδιο αγοράς των συνεταιρισμών είναι το υψηλότερο σε γαλακτοκομικά προϊόντα, το κρασί, τα φρούτα και τα λαχανικά και τις ελιές. Σε αυτούς τους τομείς το συνολικό μερίδιο αγοράς των συνεταιρισμών υπερβαίνει το 35%.

¹⁰⁵ Cadilhon and Dedieu. 2011. Commodity associations: a widespread tool for marketing chain management. Centre for studies and strategic foresight. No 31 June 2011

¹⁰⁶ SICA Saint Pol de Leon-France

¹⁰⁷ http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/producer-organisation_en.htm

Εκτός από αυτές τις συνεργατικές πλατφόρμες που υπάρχουν σε διάφορες αλυσίδες εφοδιασμού, θα πρέπει επίσης να αναφερθεί η παρουσία **άλλων διακλαδικών οργανώσεων**, άλλων "διεπαγγελματικών" οι οποίες έχουν τους ίδιους στόχους, όπως οι ΔΟ, αλλά οι οποίες δεν έχουν αναγνωριστεί από τις αρχές ("**μη αναγνωρισμένες ΔΟ**"). Στο Βέλγιο, δεν υπάρχουν μέχρι στιγμής μη αναγνωρισμένες ΔΟ. Ωστόσο, ο όρος "διεπαγγελματικός" (κυριολεκτικά, «διακλαδική οργάνωση») χρησιμοποιείται ευρέως στο Βέλγιο, ακόμη και για οργανώσεις που δεν είναι ΔΟ κατά την έννοια της παρούσας μελέτης. Για παράδειγμα, η "Comité Interprofessionnel Maraîcher" είναι μια ομάδα παραγωγών λαχανικών, η οποία ενεργεί περισσότερο ως μια οργάνωση παραγωγών παρά ως ΔΟ. Σε άλλες περιπτώσεις, ο αριθμός των μελών, οι στόχοι, οι αρχές εργασίας και η διακυβέρνηση της οργάνωσης είναι παρόμοιες με εκείνες της ΔΟ, αλλά η οργάνωση ποτέ δεν υπέβαλε αίτηση για αναγνώριση. Αυτή είναι η περίπτωση για της IVB (Interprofessionele Vereniging voor het Belgisch Vlees), η οποία αποτελείται από διαφορετικούς ομοσπονδιακούς και περιφερειακούς εμπορικούς συλλόγους από όλες τις δραστηριότητες της εφοδιαστικής αλυσίδας (από την παραγωγή ζωοτροφών μέχρι τη λιανική πώληση). Επιπλέον, οι εκπρόσωποι των διαφόρων δημοσίων αρχών (ασφάλεια των τροφίμων, τη χρηματοδότηση, τους φόρους, και περιφερειακά υπουργεία) έχουν βρεθεί στο IVB ως παρατηρητές.

Ένας άλλος τύπος διακλαδικών οργανώσεων βασίζεται σε **οργανώσεις που αναγνωρίζονται ως διεπαγγελματικές οργανώσεις, αλλά σε διαφορετική νομική βάση από τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013**. Στον τομέα της γαλλικής ζάχαρης, οι δύο ΔΟ (ο Σύλλογος Interprofessionnelle de la Betterave et du Sucre-AIBE για τη ζάχαρη από τεύτλα και η Comité Paritaire interprofessionnel de la canne et du Sucre-CPCS για ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο συνυπάρχουν με τις CIPS (Comité des Interprofessionnel Productions Sacchariferes). Η CIPS δημιουργήθηκε αρχικά με υπουργική απόφαση¹⁰⁸. Η αποστολή της είναι διαφορετική από οποιοδήποτε στόχο των ΔΟ, καθώς είναι να εξετάζει όλα τα θέματα που αφορούν τις σχέσεις μεταξύ των παραγόντων του τομέα, και ιδίως για την προετοιμασία διακλαδικών συμφωνιών με βάση το Νόμο Αριθ. 68-678¹⁰⁹, σύμφωνα με τους Κοινοτικούς κανόνες.

Στη μεγάλη πλειονότητα των περιπτώσεων, αυτές οι διαφορετικές οργανώσεις εργάζονται ξεχωριστά. Συνεργασία μπορεί να υπάρχει, αλλά κατά περίπτωση. Μια εξαίρεση έχει εντοπιστεί. Μη αναγνωρισμένη ΔΟ μπορεί να ενσωματωθεί στις ΔΟ, όπως αποδεικνύεται από το παράδειγμα της ANIFELT (κατεψυγμένων φρούτων και λαχανικών ΔΟ στη Γαλλία) (βλέπε ενότητα 5.2).

Κατά την εξέταση της συνολικής κατάστασης και χαρτογράφησης των κύριων ενώσεων εμπορευμάτων σε μια δεδομένη αλυσίδα εφοδιασμού, μπορεί να παρατηρηθεί ότι η (μεγάλη) μεταβλητότητα των ΔΟ όσον αφορά την οργάνωση και τη δομή που περιγράφεται στο Θέμα 2

¹⁰⁸ SFC index: the estimated market share of all cooperatives at farm gate sales level weighted for eight sectors. See Bijman et al, 2012. <https://www.wageningenur.nl/en/show/Support-for-Farmers-Cooperatives.htm>

¹⁰⁹ <https://www.wageningenur.nl/en/show/Support-for-Farmers-Cooperatives.htm>

μειώνεται, όταν εξετάζεται η συνολική οργάνωση όλων αυτών των ενώσεων (αναγνωρισμένων και μη αναγνωρισμένων ΔΟ), όπως αποδεικνύεται από το γαλλικό παράδειγμα παρακάτω.

Πίνακας 26: Χαρτογράφηση ΔΟ και μη-αναγνωρισμένων ΔΟ στη Γαλλία

	Αμπελοοινικός τομέας (FR)	Γαλακτοκομικός τομέας (FR)	Τομέας βοείου κρέατος (FR)
Εθνικό επίπεδο	Εθνικό Διεπαγγελματικό Συμβούλιο Οίνου (CNIV)	Εθνικό Διεπαγγελματικό Κέντρο του τομέα του Γάλακτος (CNIEL)	Εθνικός Διεπαγγελματικός Σύλλογος Κτηνοτροφίας και Κρεάτων (INTERBEV)
Περιφερειακό επίπεδο	25 μεμονωμένες ΔΟ (Π.χ. CIVA, CIVB, CIVC, ...)	13 περιφερειακά κέντρα (Criel)	20 περιφερειακές επιτροπές
Με έντονους χαρακτήρες, οι ΔΟ σύμφωνα με το άρθρο 632-1 του γαλλικού αγροτικού κώδικα			

Τέλος, η τελευταία κατηγορία των διεπαγγελματικών οργανώσεων που θα μπορούσε να συγχέεται με αναγνωρισμένη ΔΟ σύμφωνα με τα Άρθρα 157, 158 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 είναι οι **δημόσιες διεπαγγελματικές οργανώσεις**, όπως οι πρώην "Productschappen" (συμβούλια Εμπορευμάτων) στην Ολλανδία και τα Συμβούλια προϊόντος στην Ουγγαρία. Αυτές οι δομές αναλάμβαναν παρόμοια καθήκοντα με τις ΔΟ αλλά είχαν μια δημόσια νομική βάση.

5.1.3. Συμβατικές σχέσεις μεταξύ των παραγόντων στην αλυσίδα εφοδιασμού

Ο Lannarelli (2012)¹¹⁰ παρέχει μια πλήρη περιγραφή όσον αφορά την σύναψη συμβάσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού αγρο-τροφίμων. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, ο οποίος συνοψίζει έναν τεράστιο όγκο βιβλιογραφίας, η συμβολιακή γεωργία (ή συμβάσεις παραγωγής, ή συστήματα εξωτερικών καλλιεργητών) μπορεί να οριστεί ως ένα σύστημα για την παραγωγή και την προσφορά γεωργικών και κηπευτικών προϊόντων από αγρότες ή πρωτογενείς παραγωγούς στο πλαίσιο εκ των προτέρων συμβάσεων. Οι σχέσεις και η συνεργασία μεταξύ των γεωργών και των αγοραστών των προϊόντων τους μπορούν να αποκτήσουν 3 κύριες μορφές:

¹¹⁰ Διάταγμα 69-308 της 3 Απριλίου 1969. Εθνική Διεπαγγελματική Ομάδα τεύτλων, ζαχαροκαλάμων και βιομηχανιών ζάχαρης και οινοπνεύματος (GNIBC)

1. **Αγορές spot** διέπονται από άμεσες συναλλαγές στην αγορά χωρίς προηγούμενη ή μετά την αγορά δέσμευση εκ μέρους των αγοραστών ή των προμηθευτών. Οι αγοραστές δεν έχουν καμία προηγούμενη εμπλοκή όσον αφορά το τι παράγεται, πότε θα είναι διαθέσιμο και τα μέσα της παραγωγής. Στο πλαίσιο αυτό, οι οργανώσεις της αγοράς, όπως οι πλειστηριασμοί και προφορικές συμφωνίες παίζουν σημαντικό ρόλο σε ορισμένους τομείς

2. Στην ακραία θέση, υπάρχει **κάθετη ολοκλήρωση**, π.χ. πρωτογενούς παραγωγής και πρώτου σταδίου επεξεργασίας, όπου τουλάχιστον δύο φάσεις της ίδιας αλυσίδας εφοδιασμού ανήκουν στην ίδιο φορέα, για παράδειγμα, ένας επεξεργαστής γάλατος που κατέχει επίσης ένα αγρόκτημα γαλακτοπαραγωγής, ή επιχειρηματίας κρασιού ο οποίος είναι επίσης παραγωγός οινοποιήσιμων σταφυλιών.

3. Μεταξύ αυτών των δύο άκρων, υπάρχουν **διάφοροι τύποι κάθετης συνεργασίας, εκ των οποίων η συμβολαιακή είναι η πιο κοινή**. Αγοραστές και προμηθευτές παραμένουν ως διακριτοί, ξεχωριστοί φορείς αλλά η γεωργική παραγωγή διέπεται από προ-καθορισμένους όρους με γραπτή σύμβαση. Η σύμβαση είναι επομένως μια ημικάθετη ολοκλήρωση, μία ενδιάμεση θεσμική διάταξη, η οποία δίνει στους αγοραστές τη δυνατότητα να επηρεάσουν και - ανάλογα με τους όρους της σύμβασης - να ελέγχουν εν μέρει την παραγωγική διαδικασία, χωρίς να κατέχουν ή διαχειρίζονται άμεσα τα αγροκτήματα.

Ένας από τους στόχους των ΔΟ είναι να κατάρτιζούν «τυποποιημένα έντυπα σύμβασης, συμβατής με τους κανόνες της Ένωσης, για την πώληση των γεωργικών προϊόντων σε αγοραστές ή / και την προσφορά μεταποιημένων προϊόντων σε διανομείς και λιανοπωλητές, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να επιτευχθούν δίκαιες συνθήκες ανταγωνισμού και να αποφευχθούν στρεβλώσεις της αγοράς» (Δείτε ΚΟΑ). Το σκεπτικό για την κατάρτιση τυποποιημένων συμβάσεων στο επίπεδο της ΕΕ, των Κρατών Μελών ή των ΔΟ είναι, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ότι η θέση των γεωργών σε πολλές περιπτώσεις είναι ασθενέστερη από εκείνη των επεξεργαστών ή / και διανομέων. Σε γενικές γραμμές, οι μεγάλοι αγοραστές θα επιβάλλουν τα δικά τους συμβόλαια στους αγρότες, στα οποία φυσικά προστατεύουν το δικό τους συμφέρον πρώτα. Για να διασφαλιστεί ένα ελάχιστο επίπεδο βεβαιότητας και διαφάνειας για τους παραγωγούς, μπορούν να χρησιμοποιηθούν τυποποιημένες συμβάσεις. Τα Κράτη Μέλη μπορούν συγκεκριμένα, "εν τη απουσία ενωσιακής νομοθεσίας για τις τυποποιημένες έγγραφες συμβάσεις, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο των συμβάσεων, να αποφασίσουν να κάνουν τη χρήση αυτών των συμβάσεων υποχρεωτική, υπό τον όρο ότι, με αυτόν τον τρόπο, το δίκαιο της Ένωσης είναι σεβαστό, και, ιδίως, ότι η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και της κοινής οργάνωσης αγοράς γίνεται σεβαστή", βλέπε Άρθρα 148 και 168 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/3013.

Η κατάρτιση **τυποποιημένων συμβάσεων και διεπαγγελματικών συμφωνιών** έχει υποδειχθεί ως στόχος από το 45% των ΔΟ που προσδιορίζονται στην παρούσα μελέτη. Ο στόχος αυτός

είναι ένας από τους ελάχιστα αναφερόμενους στόχους. Με τη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ και τη συνακόλουθη κατάργηση των ποσοτώσεων σε διάφορους τομείς, οι δραστηριότητες των ΔΟ και άλλων διακλαδικών οργανώσεων σε σχέση με την κατάρτιση υποδειγμάτων συμβάσεων που σχετίζονται με τη διαχείριση της αγοράς έχουν μειωθεί. Σε γενικές γραμμές, οι τυποποιημένες συμβάσεις χρησιμοποιούνται σε όλους τους τομείς της μελέτης, αλλά σε μικρότερο βαθμό σε προϊόντα κρέατος, στο γάλα και τα δημητριακά παρά π.χ. στον οίνο και τον καπνό. Σε γενικές γραμμές, τα οφέλη από τη χρήση τυποποιημένων συμβάσεων πιστεύεται ότι είναι μεγαλύτερα σε τομείς όπου η ανισορροπία της εξουσίας είναι μεγαλύτερη, όπου οι συνεταιρισμοί είναι λιγότερο δραστήριοι, όπου οι κίνδυνοι αποτυχίας των καλλιεργειών είναι υψηλότεροι, και όπου το κόστος των συναλλαγών είναι υψηλότερο.

Ακόμη και χωρίς τη χρήση των τυποποιημένων συμβάσεων που καταρτίζονται από ΔΟ ή από κυβερνήσεις, οι συναλλαγές και οι παραδόσεις προϊόντων διέπονται από **ιδιωτικές συμβάσεις**. Σε συνεταιρισμούς π.χ. χρησιμοποιούνται συμβάσεις που συνήθως συνεπάγονται ότι τα μέλη του συνεταιρισμού έχουν δικαίωμα ή / και υποχρέωση να παραδίδουν τα προϊόντα τους στο συνεταιρισμό. Εκ των προτέρων, ο συνεταιρισμός θα καθορίσει μια τιμή (η τιμή της σύμβασης) που πρέπει να καταβληθεί για το προϊόν (εφόσον διαθέτει ορισμένη ποιότητα). Σε κάποιο σημείο (π.χ. όταν η περίοδος εμπορίας έχει τελειώσει), τα μέλη λαμβάνουν ένα μερίδιο των καθαρών κερδών του συνεταιρισμού. Η σύμβαση περιορίζει την ελευθερία του αγρότη με κάποιο τρόπο, αλλά και περιορίζει τους κινδύνους. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να είναι δυνατόν να καταγγελθούν οι συμβάσεις μέσα σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα και με εύλογο κόστος, για να εξασφαλιστεί ότι οι συμβάσεις δεν περιορίζουν τη λειτουργία της αγοράς ή δεν οδηγούν σε αθέμιτες πρακτικές στις συμβάσεις.¹¹¹ Εκτός από τις τυποποιημένες συμβάσεις και τις συμφωνίες των συνεταιρισμών, πολυάριθμες μορφές ιδιωτικών συμβάσεων υπάρχουν στον τομέα της γεωργίας. Αυτές περιλαμβάνουν συμβάσεις παράδοσης στους μεταποιητές και εμπόρους λιανικής πώλησης, αλλά και συμβάσεις προπώλησης και συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης.

Συμβάσεις καλλιέργειας¹¹² (σε αντίθεση με μια συνεταιριστική συμφωνία ή την ελεύθερη αγορά) είναι μια άλλη μορφή σύμβασης που χρησιμοποιείται στη γεωργία. Συμβάσεις καλλιέργειας είναι μια μορφή οικονομικής σύμβασης, όταν μια ιδιωτική εταιρεία όπως ένας επεξεργαστής τροφίμων παρέχει στους αγρότες εισροές, όπως σπόρους και ο γεωργός υπόσχεται να πουλήσει τα προϊόντα του αποκλειστικά στην εν λόγω εταιρεία. Αυτό επίσης μειώνει τον κίνδυνο για τους αγρότες. Οι συμβάσεις καλλιέργειας (και οι παρόμοιες συμβασιακές ρυθμίσεις) είναι - όπως και οι προσπάθειες των ΔΟ - ένας άλλος τρόπος για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και τη σταθεροποίηση των αγορών. Πλήρης καθετοποίηση προς τα πίσω σημαίνει ότι οι διανομείς ή μεταποιητές επενδύσουν οι ίδιοι στην

¹¹¹ Νόμος 64-678 της 6 Ιουλίου 1964 σχετικά με τον καθορισμό των αρχών και των όρων των συμβάσεων στη γεωργία.

¹¹² Iannarelli, A. (2012). Συμβασιακά πλαίσια και συνεργασία μεταξύ εταιρειών στο γεωργικό τομέα Unif. L. Rev., 17, 247.

πρωτογενή παραγωγή. Οι αγρότες σε αυτές τις περιπτώσεις είναι σαν υπάλληλοι των ολοκληρωμένων επιχειρήσεων, εστιάζοντας κυρίως στην αποστολή τους ως παραγωγοί.

Σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι μεμονωμένες επιχειρήσεις παραγωγών που συνάπτουν συμβάσεις με τους μεταποιητές ή τους διανομείς, αλλά οι ΟΠ των οποίων είναι μέλη. Με τον τρόπο αυτό οι ΟΠ βοηθούν στη μείωση του κόστους των συναλλαγών. Οι ΟΠ έχουν ένα ρόλο στη διαπραγμάτευση των συμβάσεων και βοηθούν να καθορισθούν τυποποιημένες συμβάσεις για τα μέλη τους.

Η σύντομη εισαγωγή στις ιστορικές εκτιμήσεις όσον αφορά την ανάπτυξη των ΔΟ, τη δυναμική των φορέων και την ομαδοποίηση των φορέων στην αλυσίδα εφοδιασμού, και τις τρέχουσες εμπορικές σχέσεις μεταξύ των παραγωγών και των πελατών τους, προσφέρουν μια εικόνα για την ανάλυση που παρουσιάζεται παρακάτω: ανάλυση της λειτουργίας των ΔΟ χωρίς την τοποθέτησή τους στο γενικό πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού δεν θα οδηγούσε σε οποιαδήποτε σοβαρή ανάλυση.

5.2. Ανάλυση της λειτουργίας των ΔΟ

Αυτή η υπο-ενότητα συμπληρώνει και επεξηγεί την απογραφή των υφιστάμενων ΔΟ (Θέμα 2) και των εθνικών νομοθεσιών σε όλες τις 28 χώρες (Θέμα 1), με μια πλήρη ανασκόπηση και ανάλυση του ρόλου, της λειτουργίας και της επίδρασης των ΔΟ στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων σε διάφορους τομείς και Κράτη Μέλη. Βασίζεται στην ανάλυση των 5 μελετών περιπτώσεων και συμπληρώνεται με ευρήματα από ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και της έρευνας γραφείου.

5.2.1. Δημιουργία των ΔΟ και τα κίνητρα για την ίδρυση

Η δημιουργία και η αίτηση αναγνώρισης ΔΟ είναι, συχνά, απαντήσεις σε μια κατάσταση κρίσης (π.χ. βραχεία έλλειψη τροφίμων κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου για την CIVB (Διεπαγγελματική Επιτροπή των Οίνων Μπορντό) στη Γαλλία, η οικονομική κρίση στην Ισπανία, και η αποδυνάμωση της "*productschappen*" στην Ολλανδία). Η επισκόπηση της βιβλιογραφίας και η έρευνα γραφείου ενισχύουν αυτή τη διαπίστωση ότι οι οικονομικοί παράγοντες δεν αποφασίζουν, φυσικά, μόνοι τους να συνεργαστούν. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η κύρια αφορμή είναι η διάγνωση ότι υπάρχει θεμελιώδες ζήτημα στην προσφορά που πρέπει να ξεπεραστεί. Η μόνη επιλογή είναι να συγκροτηθεί ένα φόρουμ στο οποίο οι οικονομικοί παράγοντες να συζητήσουν για το πώς να χειριστούν το πρόβλημα.

Σε πολλά Κράτη Μέλη, η δημιουργία ΔΟ συνδέεται με την παροχή οικονομικής στήριξης κατά την ίδρυση των οργανώσεων. Για παράδειγμα, στην Ισπανία, οι εθνικές αρχές έχουν χορηγήσει ειδική χρηματοδότηση για ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα για να ενθαρρύνουν τη δημιουργία ΔΟ και να διευκολυνθεί η εκπλήρωση των στόχων των διεπαγγελματικών

οργανώσεων των αγρο-τροφίμων. Στη Ρουμανία, φαίνεται ότι η δημιουργία αρκετών ΔΟ συνδέθηκε με την ιδέα ότι οι ΔΟ επρόκειτο να υποστηρίζεται οικονομικά από την ΕΕ, όπως και οι ΟΠ, αλλά αυτό δεν έγινε έτσι.

Η πρωτοβουλία για τη δημιουργία μιας ΔΟ συχνά προέρχεται από την πρωτογενή παραγωγή. Συχνά, είναι οι παραγωγοί που αποφασίζουν να επικοινωνήσουν με τα άλλα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού για να δημιουργηθεί μια πλατφόρμα για συζήτηση, αλλά όχι πάντα. Εξωτερικοί παράγοντες έχουν, επίσης, παίξει σημαντικό ρόλο στη δημιουργία ΔΟ, όπως αποδεικνύεται από το παλιό παράδειγμα της CIVB στη Γαλλία και στην πρόσφατη περίπτωση της ZuivelNL στην Ολλανδία. Αυτά τα ευρήματα φαίνονται από τις μελέτες περιπτώσεων. Η INTERPORC είναι η ΔΟ που αντιπροσωπεύει τα προϊόντα από λευκές φυλές χοίρων («*cerdo de cara Blanca*»), που ανέρχονται περίπου στο [...] % της συνολικής ισπανικής παραγωγής χοιρείου κρέατος. Ώθηση για τη δημιουργία της INTERPORC προήλθε από τον τομέα της παραγωγής κυρίως από την ANPROGAPOR¹¹³ που στη συνέχεια ενώθηκε και υποστηρίζεται από την CAE¹¹⁴ (Συνεταιρισμό Αγρο-τροφίμων). Κατά συνέπεια, ο τομέας της παραγωγής έπρεπε να ασχοληθεί με πολλούς διαφορετικούς συνομιλητές, όταν θέλησε να συνομιλήσει με τον τομέα της μεταποίησης. Ως εκ τούτου, ανέλαβε την πρωτοβουλία της δημιουργίας της ΔΟ. Επιπλέον, η οικονομική κρίση στην Ισπανία ενήργησε ως γενική ώθηση για τη δημιουργία και / ή την ανάπτυξη των ΔΟ στην Ισπανία, όπως και με περιορισμένη βοήθεια από το υπουργείο Γεωργίας, οι ενδιαφερόμενοι επιδίωξαν να βρουν τις δικές τους λύσεις σε προβλήματα.

Στην Ισπανία, ο ΙΑΟΕ είναι η ΔΟ που εκπροσωπεί όλα τα ελαιόλαδα πλην των ελαιολάδων-romice ("orujo"). Η κατηγορία που εκπροσωπείται από τον ΙΑΟΕ περιλαμβάνει το έξτρα παρθένο ελαιόλαδο, το παρθένο και το ελαιόλαδο. Υπάρχουν ξεχωριστές ΔΟ για ελαιόλαδο romice και επιτραπέζιες ελιές (βλ. Θέμα 2). Ο ΙΑΟΕ ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 και επίσημα αναγνωρίστηκε σε εθνικό επίπεδο το Φεβρουάριο του 2003. Τα κίνητρα για τη δημιουργία του ΙΑΟΕ ήταν να υπάρχει μια συλλογική προσέγγιση για την προώθηση και τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης (βελτίωση της ποιότητας του ελαιολάδου). Ένα πρόσθετο άμεσο κίνητρο για την επίσημη αναγνώριση ήταν η δυνατότητα να ζητηθούν διαφημιστικοί πόροι της ΕΕ, σήμερα, στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1144/2014.

Η γαλλική CIVB αντιπροσωπεύει "*Vins de Bordeaux*" έχει δημιουργηθεί από την κυβέρνηση το 1941 κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Αυτή η ΔΟ έχει την ιδιαιτερότητα ότι έχει δημιουργηθεί (και στη συνέχεια αναγνωρίστηκε) από το νόμο [...]. Κατά τη διάρκεια του πολέμου, ήταν απαραίτητο να συντονισθεί η παραγωγή τροφίμων με την προσφορά τροφίμων για λόγους διανομής με δελτίο.

Ο FruitVeB αναγνωρίστηκε ως ΔΟ από τις αρμόδιες αρχές το 2005 στην Ουγγαρία. Ωστόσο, η οργάνωση υπήρχε ήδη για αρκετά χρόνια και οι συλλογικές δράσεις στους τομείς των οπωροκηπευτικών χρονολογούνται από το 1990 μέσα από τα Συμβούλια προϊόντων που προϋπήρχαν. Ο κύριος λόγος για την αναγνώριση συνδεόταν με τις πιθανές δυνατότητες να

¹¹³ See also article 168 of the CMO and e.g. <http://www.supplychaininitiative.eu/about-initiative/principles-good-practice-vertical-relationships-food-supply-chain> on principles of good practice in vertical relationships.

¹¹⁴ Επίσης λέγονται "συμβάσεις ένταξης"

αντλήσει εθνική και ευρωπαϊκή χρηματοδοτική στήριξη με την ένταξη της Ουγγαρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεύτερον, η τμηματοποίηση της αλυσίδας εφοδιασμού ήταν πολύ σημαντική εκείνη την περίοδο και ήταν απαραίτητο να ομαδοποιηθούν οι επιχειρήσεις για τη διευκόλυνση κοινών δράσεων μεταξύ των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού και να εξασφαλιστεί η συνοχή.

Η δημιουργία και η αναγνώριση της ΔΟ ZuivelNL για τον τομέα του γάλακτος στην Ολλανδία το 2015 συνδέεται άμεσα με την αποδυνάμωση των ολλανδικών συμβουλίων προϊόντων, που ψηφίστηκε από την ολλανδική κυβέρνηση συνασπισμού στο 2012. Τα Συμβούλια Προϊόντων ήταν ένας ολλανδικός δημόσιος οργανισμός συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών που παράγουν και επεξεργάζονται ένα συγκεκριμένο προϊόν σε διαδοχικά στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού. Η συμμετοχή ήταν υποχρεωτική. Τα Συμβούλια Προϊόντων είχαν την εντολή να επιβάλλουν φόρους και να θέτουν ορισμένους κανόνες. Ταυτόχρονα, τα Συμβούλια Προϊόντων ενεργούσαν ως ενδιαφερόμενη ομάδα για τις εταιρείες του κλάδου και ως συμβουλευτικό όργανο προς την ολλανδική κυβέρνηση. Όταν τα Συμβούλια καταργήθηκαν τα ενδιαφερόμενα μέρη των αλυσίδας εφοδιασμού θεώρησαν απαραίτητο να συνεχίσουν τις δραστηριότητες που αναλήφθηκαν από τις δημόσιες αρχές στο συμβούλιο προϊόντος μέσω ΔΟ.

5.2.2. Τα μέλη των ΔΟ, η εξέλιξη της ιδιότητας του μέλους και τα μη μέλη

Η ανάλυση των περιπτώσιολογικών μελετών αποδεικνύει περαιτέρω τη μεταβλητότητα όσον αφορά τον αριθμό και τον τύπο των μελών που είχε ήδη επισημανθεί στο πλαίσιο Θέμα 2. Μεταξύ αυτών των μελετών περιπτώσεων, η FruitVeb είναι η μόνη ΔΟ που επιτρέπει την ένταξη των μεμονωμένων παραγωγών και επιχειρήσεων. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι δεν υπάρχουν κλαδικές ενώσεις, σε αυτό το στάδιο, στην Ουγγαρία. Καμιά από τις ΔΟ δεν καλύπτει ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού. Ενώσεις υπάρχουν στις ΔΟ κυρίως σε πρωτοβάθμιο επίπεδο (συνδικάτο γεωργών), όταν σωματεία των οικονομικών παραγόντων είναι μέλη στο στάδιο της επεξεργασίας και σε άλλα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού. Οι σύγχρονοι λιανοπωλητές (π.χ. υπεραγορές, σουπερ μάρκετ) μετέχουν στη FruitVeb, στην Ουγγαρία μόνο, όχι στις άλλες 4 μελέτες περίπτωσης. Η κατάσταση αυτή εξηγείται κυρίως από το γεγονός ότι οι σύγχρονοι λιανοπωλητές είναι αυτόνομοι λόγω της οικονομικής τους δύναμης. Δεν χρειάζεται να «μετέχουν σε ομάδα» για να είναι σε θέση να συζητούν άμεσα με τις δημόσιες αρχές και με τους άλλους φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού, αφού είναι ήδη μεγάλοι μέσω των αγοραστικών κέντρων τους.

Εξέλιξη από άποψη αριθμού μελών παρατηρείται σε καθεμία από τις δύο ισπανικές μελέτες περιπτώσεων. Αποχώρηση μελών δεν έχει αναφερθεί σε καμία από αυτές τις μελέτες περιπτώσεων και αυτό οδηγεί στο **συμπέρασμα ότι η συμμετοχή είναι μάλλον σταθερή** στο χρόνο μετά την περίοδο εγκατάστασης της οργάνωσης που θα μπορούσε να διαρκέσει αρκετά χρόνια. Έρευνα γραφείου και συνεντεύξεις επιτρέπουν τον προσδιορισμό μερικών μόνο περιπτώσεων αποχώρησης μελών. Η πιο πρόσφατη περίπτωση (αρχές του 2016) είναι η αποχώρηση του συλλόγου κρεοπωλών (FICT) από την INAPORC στη Γαλλία λόγω διαφορετικής άποψης σχετικά με τη στρατηγική που πρέπει να αναπτυχθεί, προκειμένου να ξεπεραστεί η

σημερινή κρίση του τομέα στη Γαλλία. Επιπλέον, η FICT ήταν αντίθετη στην υποχρεωτική σήμανση της χώρας προέλευσης όταν οι παραγωγοί ευνοούσαν την υποχρεωτική σήμανση.

Αυτή η σταθερότητα της συμμετοχής δεν πρέπει να κρύβει ένα σημαντικό ζήτημα όσον αφορά την αντιπροσωπευτικότητα της πρωτογενούς παραγωγής στη ΔΟ στη Γαλλία. Ιστορικά, οι αγρότες εκπροσωπούνται στη ΔΟ από τεχνικά τμήματα της "πιο αντιπροσωπευτικής" ένωσης αγροτών: FNSEA (Fédération Nationale des Syndicats d'Exploitants Agricoles). Κατά τη διάρκεια των τελευταίων 20 ετών, μερικά συνδικάτα νέων αγροτών έχουν αποκτήσει σημασία (πιο συγκεκριμένα, η Confédération Paysanne and Coordination Rurale). Κατά την τελευταία ψηφοφορία στις εκλογές των "Chambres d'Agriculture" (Γεωργικών Επιμελητηρίων αυτά τα δύο συνδικάτα έχουν συσπειρώσει περίπου το [...] % των ψήφων των γεωργών. Για αρκετά χρόνια, αυτές οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν ζητήσει τη δυνατότητα να ενταχθούν στις ΔΟ ως μέλη της πρωτογενούς παραγωγής "κολέγιο", πλάι-πλάι με την FNSEA. [...]. Ωστόσο, το 2012, το διοικητικό συμβούλιο της FNSEA αποφάσισε ότι οι μειονοτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις θα μπορούσαν να γίνουν μέλη των ΔΟ. Από τότε οι μειονοτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις των γεωργών έγιναν μέλη μερικών ΔΟ (π.χ. CNIEL, CIVB, κλπ). Η παρουσία των μειονοτικών σωματείων ως μελών των ΔΟ είναι ακόμη περιορισμένη.

Η INTERPORC αντιπροσωπεύει φορείς στην πρωτογενή παραγωγή και επεξεργασία της αλυσίδας. Οι ερωτώμενοι εκτίμησαν ότι η συνολική INTERPORC αντιπροσωπεύει [...] % της εφοδιαστικής αλυσίδας κατ' όγκο (τόσο σε επίπεδο πρωτογενούς παραγωγής όσο και πρώτης επεξεργασίας). Όλα τα σημερινά μέλη ήταν ήδη μέλη της ΔΟ κατά την ίδρυσή της με εξαίρεση την CEDECARNE (κρεοπώλες και μεμονωμένοι λιανοπωλητές κρέατος), που εντάχθηκαν επίσημα τέσσερα χρόνια μετά την αναγνώριση της INTERPORC στο 2012. Αυτή η προσθήκη ήταν το αποτέλεσμα του συγκεκριμένου αιτήματος της ΔΟ, καθόσον παρέχει μια σύνδεση με τους καταναλωτές και ως εκ τούτου δυνατότητες να επικοινωνούν καλύτερα σε ορισμένα θέματα. Τα μέλη είναι εθνικές ενώσεις των γεωργικών οργανώσεων (συνδικαλιστικές οργανώσεις γεωργών), συνεταιρισμοί, και μεταφορείς ζωντανών ζώων για την πρωτογενή παραγωγή, και σφαγεία, τα εργαστήρια τεμαχισμού, μεταποιητές, συνεταιρισμοί, κρεοπωλεία, και ανεξάρτητοι λιανοπωλητές κρεάτων. Τα μη μέλη που αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το [...] % του συνολικού όγκου της παραγωγής και μεταποίησης είναι μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, σφαγεία και εργαστήρια τεμαχισμού που δεν ανήκουν σε κάποια από τις αναφερόμενες οργανώσεις-μέλη. Σύγχρονοι λιανοπωλητές δεν είναι μέλη της INTERPORC.

Η ισπανική ΔΟ ελαιολάδου ΙΑΟΕ περιλαμβάνει φορείς από τα στάδια της πρωτογενούς παραγωγής, επεξεργασίας (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας) και εμπορευματοποίησης (εγχώριας και εξαγωγικής), της αλυσίδας εφοδιασμού. Δεν καλύπτει χονδρεμπόρους και σύγχρονους λιανοπωλητές. Ο αριθμός των μελών έχει εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου, δεδομένου ότι όπως μπορεί να παρατηρηθεί ότι η COAG (αγρότες) και AFE (επεξεργαστές) εντάχθηκαν περίπου 10 χρόνια μετά τη δημιουργία της οργάνωσης (2010 και 2014 αντίστοιχα) ενώ η UPA-γεωργοί εντάχθηκαν αμέσως μετά την υπογραφή της αρχικής σύμβασης ΔΟ. Οι καθυστερήσεις αυτές μπορούν να εξηγηθούν από τις δυσκολίες στην επίτευξη συμφωνίας για τη συνολική διακυβέρνηση της οργάνωσης (κατανομή μετοχών). Τα μη μέλη που αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το [...] % του συνολικού όγκου της παραγωγής και της

επεξεργασίας είναι μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, και μια χούφτα γενικά μικρών και περιστασιακά μεσαίων επιχειρήσεων που δεν είναι μέλη των ενώσεων των μελών της ΔΟ.

Η CIVB, όπως όλες τις περιφερειακές ΔΟ κρασιού στη Γαλλία, αποτελείται από τους παραγωγούς κρασιού και τους εμπόρους ("*négociants*") και τους μεσίτες ("*marchants*"). Διανομείς τροφίμων και λιανοπωλητές δεν μετέχουν στη ΔΟ. Αυτή η ΔΟ είναι συνήθως μια "μικρή ΔΟ" όπως συζητήθηκε στο πλαίσιο Θέμα 2, που σημαίνει ότι περιλαμβάνει μόνο 2 στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού. Ο αριθμός των μελών έχει εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου καθώς και οι ενώσεις μέλη της CIVB έχουν επίσης εξελιχθεί. Όλοι οι οινοπαραγωγοί είναι μέλη της CIVB, όπως είναι μέλη και μιας ODG ("*organisme de Défense et de Gestion*") που είναι επιφορτισμένη με τον καθορισμό προτύπων που αφορούν την ποιότητα των προϊόντων. Δεδομένου ότι όλες οι ODGs είναι μέλη της CIVB, όλοι οι παραγωγοί, έμμεσα, είναι επίσης μέλη. Περίπου 400 είναι οι έμποροι που εκπροσωπούνται στη CIVB μέσω της συμμετοχής τους ως μελών στην FNVBL η οποία είναι μέλος της CIVB. Αντιπροσωπεύουν περίπου [...] % του όγκου που διακινείται στο Μπορντό. Τα μη-μέλη είναι οι έμποροι και οι μεσίτες που δεν είναι μέλη της FNVBL.

Στην Ουγγαρία, οι οργανώσεις παραγωγών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην FruitVeb. Οι επεξεργαστές είναι οργανωμένοι μέσω της MHKSZ, που καλύπτει [...] % της μεταποιητικής βιομηχανίας της ουγγαρίας. Τα μη-μέλη είναι μικροί επεξεργαστές. Οι οργανώσεις λιανοπωλητών εντάχθηκαν στην FruitVeb, όμως - προς το παρόν - φαίνεται ότι στόχος τους είναι κυρίως η συλλογή πληροφοριών, παρά η ενεργός συμμετοχή στις δραστηριότητες της ΔΟ.

Η FruitVeb το θεωρεί αυτό ως το πρώτο βήμα για τη διευκόλυνση της εναρμόνισης του συνόλου της αλυσίδας.

Η νεοσύστατη ZuivelNL έχει δύο οργανώσεις πυλώνες της ίδρυσής της: την Dutch Farmers organisation (LTO), (Ολλανδική Οργάνωση Αγροτών), η οποία εκπροσωπεί τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων, μεταξύ των οποίων τα γαλακτοκομικά αγροκτήματα και την Dutch Dairy Processors Organisation (NZO) (Ολλανδική Οργάνωση Επεξεργαστώ Γαλακτοκομικών), η οποία εκπροσωπεί τις εταιρείες επεξεργασίας γαλακτοκομικών προϊόντων, που συνολικά επεξεργάζονται το [...] % της συνολικής ποσότητας γάλακτος της Ολλανδίας. Τα μέλη περιλαμβάνουν όλους τους ολλανδούς επεξεργαστές γαλακτοκομικών προϊόντων που είναι συνεταιρισμοί των γεωργών. Έμμεσα, η NZO αντιπροσωπεύει σχεδόν το σύνολο των ολλανδών γεωργών. Επιπλέον, η ολλανδική Ένωση γαλακτοπαραγωγών (NMV) είναι επίσης μέλος. Οι έμποροι λιανικής πώλησης δεν εκπροσωπούνται στη ΔΟ. Τα μη-μέλη είναι φορείς που δεν είναι μέλη σε οποιοδήποτε από αυτά τα μέλη της ΔΟ.

5.2.3. Διάρθρωση και διακυβέρνηση

Η διακυβέρνηση των ΔΟ γενικά βασίζεται σε δύο όργανα: ένα διοικητικό συμβούλιο και μια γενική συνέλευση, που και τα δύο ενεργούν ως γενικός επόπτης της οργάνωσης. Ανάλογα με

τη σημασία του τομέα, διάφορα άλλα *ad hoc* όργανα που συνδέονται με αυτά τα δύο σώματα (γραμματεία η οποία περιλαμβάνει τον διευθυντή και το προσωπικό της ΔΟ, περιφερειακές δομές και τεχνικές & εμπορικές επιτροπές, κ.λπ.). Οι ομάδες ατόμων που εκλέγονται από τη γενική συνέλευση έχουν εκλεγεί για να εκπροσωπούν τα διάφορα μέλη της ΔΟ. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγεται από τη γενική συνέλευση. Ο πρόεδρος της ΔΟ εκλέγεται από τη γενική συνέλευση. Ηγείται του διοικητικού συμβουλίου και συντονίζει το έργο της γραμματείας και του προσωπικού της, μέσω του προέδρου του.

Εκτός από αυτή την κορυφή της διακυβέρνησης, υπάρχουν δύο διαφορετικά επίπεδα διακυβέρνησης στο χαμηλότερο επίπεδο της δομής. Το πρώτο που ομαδοποιεί φορείς του ίδιου κλάδου σε "κολέγια" και το δεύτερο, το οποίο στηρίζεται περισσότερο σε μια επίπεδη διακυβέρνηση σημαίνει ότι κάθε μέλος της ΔΟ εκλέγει ξεχωριστά άτομα στη Γενική Συνέλευση με βάση τις αρχές που ορίζονται στο καταστατικό της οργάνωσης. Η προσέγγιση με "κολέγια" (κλαδικές ομάδες) είναι μια γαλλική ιδιαιτερότητα που δεν βρέθηκε σε άλλα Κράτη Μέλη. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει ειδικά στις ΔΟ, καθώς αυτό το είδος οργάνωσης και διακυβέρνησης υπάρχει στις συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι δύσκολο να γίνονται συνεννοήσεις με όλα τα μέλη της ΔΟ, όταν ο αριθμός είναι μεγάλος. Με ένα μεγάλο αριθμό μελών στην επίπεδη διακυβέρνηση, η διαδικασία συζητήσεων και λήψη αποφάσεων μπορεί να είναι δύσκολη ή / και δυσκίνητη.

Αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών θα μπορούσε ακόμη και να είναι πιο περίπλοκη όταν η ΔΟ είναι μια πολυ-ΔΟ καλλιεργειών, που καλύπτει πολλές καλλιέργειες, ή αρκετές ομάδες καλλιεργειών (π.χ. ΔΟ σπυροκηπευτικών). Κάποιος θα μπορούσε να αμφισβητήσει την ανάγκη να υπάρχουν οι παραγωγοί ροδακίνων και μαρουλιών στην ίδια οργάνωση. Οι δραστηριότητές τους και οι αλυσίδες εφοδιασμού τους είναι διαφορετικές. Ακόμη και για την ίδια καλλιέργεια (π.χ. σπόροι) οι προσεγγίσεις παραγωγής και εμπορίας σπόρων είναι μάλλον διαφορετική κατ' είδος. Οι διαφορές αυτές οδηγούν στη θέση ορισμένων από τους ερωτηθέντες από την αλυσίδα εφοδιασμού, να θεωρούν ότι οι ΔΟ πρέπει να οργανώνονται σε επίπεδο καλλιέργειας αντί για επίπεδο πολυ-καλλιέργειας, όπως συμβαίνει σήμερα.

Στην περίπτωση της διακυβέρνησης από "κολέγια", οι ερωτηθέντες ανέφεραν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται συχνά χωρίς ψηφοφορία. Μόνο όταν δεν υπάρχει συναίνεση λαμβάνει χώρα ψηφοφορία. Αρκετοί από τους Γάλλους ερωτηθέντες ανέφεραν ότι εξ όσων γνωρίζουν ποτέ δεν χρησιμοποίησαν την έγγραφη ψηφοφορία στη ΔΟ τους. Ωστόσο, η απουσία της ψηφοφορίας δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν διαφορές. Οι ερωτώμενοι αναφέρουν ότι μερικές φορές οι συζητήσεις μπορεί να διαρκέσουν επί μεγάλο χρονικό διάστημα, αλλά συχνά οδηγούν σε μια απόφαση / συναίνεση μετά από ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των διαφόρων μερών. Η κουλτούρα των ΔΟ είναι να επιδιώκουν τη συναίνεση και να αποφεύγουν όσο το δυνατόν την ψηφοφορία με ψηφοδέλτια. Αυτή η αναζήτηση της συναίνεσης οδηγεί στη θεμελίωση και στην ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των μελών της οργάνωσης. Η βιβλιογραφία επιβεβαιώνει ότι η αναζήτηση της συναίνεσης είναι συχνά η προτιμώμενη προσέγγιση. Οι ΔΟ πρέπει να διέπονται από εμπιστοσύνη μεταξύ των εταίρων. Ωστόσο, αυτή η διακυβέρνηση ανά "κολέγιο" οδηγεί σε μια παρενέργεια σε χαμηλότερο

επίπεδο στην οργάνωση. Όταν αναγνωρίζεται ότι οι διαδικασίες εργασίας και διακυβέρνησης στην κορυφή της διακυβέρνησης έχουν καθιερωθεί και περιγράφονται στο καταστατικό της οργάνωσης, μπορεί κάποιος να διερωτηθεί σχετικά με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο των κολλεγίων και σε χαμηλότερο επίπεδο της οργάνωσης. Ένα μέλος τοποθετημένο στο επίπεδο 3 της διακυβέρνησης μπορεί σίγουρα να πάρει θέση κατά τη διάρκεια των ομάδων εργασίας και των άλλων τεχνικών επιτροπών, αλλά χωρίς καμία εγγύηση ότι η άποψή του πρόκειται να εξεταστεί από όλα τα στρώματα της ΔΟ (από κάτω προς τα πάνω).

Αυτή η κατάσταση μπορεί να οδηγήσει σε απογοητεύσεις σε χαμηλά επίπεδα.

Σε γενικές γραμμές, μια ΔΟ λέγεται ότι λειτουργεί καλά όταν δεν υπάρχουν διαφωνίες μεταξύ των μελών της ή, όταν δεν είναι γνωστές έξω από την ίδια την οργάνωση. Σε αντίθεση, όταν τα ζητήματα θέτονται σε δημόσια συζήτηση, τίθενται ερωτήματα σχετικά με την αποτελεσματικότητα της οργάνωσης, ανεξάρτητα από το τι επιτυγχάνεται. Αυτό σημαίνει ότι η αποτελεσματικότητα της οργάνωσης αντανακλά κυρίως την καλή σχέση μεταξύ όλων των φορέων στην οργάνωση. Δημόσιες προσωπικές συγκρούσεις μεταξύ ατόμων ή ηγετών των διαφόρων «κολλεγίων» (ομάδων) επηρεάζουν την καλή λειτουργία της ΔΟ. Σε αυτές τις περιπτώσεις, θα μπορούσε κανείς να πει ότι τα προσωπικά συμφέροντα έχουν επικρατήσει του γενικού συμφέροντος. Αναπόφευκτα τέτοια θέματα υπάρχουν σε τέτοιου είδους οργανώσεις. Αυτό που είναι σημαντικό είναι ότι αυτά τα θέματα δεν παίρνουν πάρα πολύ χρόνο και ότι λύσεις βρίσκονται όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Στο πλαίσιο αυτό, είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι οι συζητήσεις λαμβάνουν χώρα πριν από οποιαδήποτε σημαντική αλλαγή στη διακυβέρνηση και νέες εκλογές. Ο κατάλογος των υποψηφίων για μια νέα θέση φαίνεται να συζητείται πριν διεξαχθούν εκλογές. Ως εκ τούτου, οι εκλογές δεν οδηγούν σε ανοιχτές συγκρούσεις. Κάποιος μπορεί να θεωρήσει ότι αυτή η προσέγγιση οδηγεί σε καλύτερη λειτουργία της ΔΟ, διότι οι γενικές συνελεύσεις δεν αφιερώνονται σε προσωπικές διαμάχες μεταξύ υποψηφίων. Από την άλλη πλευρά, μπορεί να θεωρηθεί ότι η προσέγγιση αυτή αφορά ένα είδος «συν-επιλογής» και ότι οι νέοι εκπρόσωποι της οργάνωσης έχουν επιλεγεί από τους παλιούς. Η διακυβέρνηση μπορεί επίσης να προσαρμοστεί για να αποφύγει προσωπικά ζητήματα. Για παράδειγμα, όλο και περισσότερες γαλλικές ΔΟ έχουν εισαγάγει στα καταστατικά τους την κυκλική Προεδρία, με την έννοια ότι ο νέος πρόεδρος πρέπει να εκλεγεί από άλλο "κολέγιο" και όχι από το "κολέγιο" του υφιστάμενου προέδρου.

Η διακυβέρνηση των πέντε ΔΟ υπό μελέτη έχει ως εξής.

Η ισπανική ΔΟ INTERPORC βασίζεται στη διακυβέρνηση με πέντε κύρια όργανα: τη Μόνιμη Επιτροπή, τη Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο, την Εκτελεστική επιτροπή και τις ομάδες εργασίας. Προκειμένου να καθιερωθεί χρηστή διακυβέρνηση, όταν ο πρόεδρος και ο ταμίας προέρχονται από ένα μέρος της αλυσίδας, ο αντιπρόεδρος και ο γραμματέας προέρχονται από άλλο μέρος της αλυσίδας εφοδιασμού. Αυτό εγγυάται τη συμμετοχή όλων των σταδίων της ΔΟ στην κορυφή διακυβέρνησης της ΔΟ. Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι οι ρόλοι αυτοί περιστρέφονται σε κάθε εντολή. Η Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται το καθένα από ένα μέλος από κάθε οργάνωση μέλος με ισοτιμία (50/50) μεταξύ της πρωτογενούς παραγωγής και των τομέων επεξεργασίας. Στη Γενική Συνέλευση, απλή πλειοψηφία πρέπει να επιτυγχάνεται σε κάθε πλευρά (παραγωγή και

επεξεργασία). Στο Διοικητικό Συμβούλιο, η πλειοψηφία των 2/3 των εκπροσωπούμενων ψήφων εφαρμόζεται ανεξάρτητα από τους τομείς. Στην εκτελεστική επιτροπή και τις ομάδες εργασίας, οι αποφάσεις λαμβάνονται με συναίνεση, χωρίς να προβλέπεται ψηφοφορία. [...]

Όλες οι σημαντικές αποφάσεις, εκτός από μία, έχουν ληφθεί μέσω της συναίνεσης, χωρίς διαδικασία ψηφοφορίας. [...]. Η ισπανική ΔΟ ελαιόλαδο ΙΑΟΕ έχει επίπεδη διακυβέρνηση. Τα δύο κύρια όργανα (Γενική Συνέλευση και Διοικητικό Συμβούλιο) αποτελούνται από τα ίδια 20 μέλη. Η Γενική Συνέλευση συμπληρώνεται με πολλούς παρατηρητές που δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Η δύναμη σε ψήφους κατανέμεται [...] % για κάθε μια από τις τρεις εκπροσώπους αγροτών (COAG, ASAJA, και UPA), [...] % για την ACE ([..]. % αυτού διατίθεται στην πρωτογενή παραγωγή, [. ..] % διατίθεται στην επεξεργασία). [...] % μοιράζεται μεταξύ των εμπορικών ενώσεων ANIERAC και ASOLIVA ισότιμα, και το υπόλοιπο [...] % μοιράζεται μεταξύ των ενώσεων ιδιωτικών ελαιολιτριβείων INFOLIVA και AFE. Η ΙΑΟΕ διευθύνεται από έναν πρόεδρο, έναν αντιπρόεδρο, έναν γραμματέα και έναν ταμία. Προκειμένου να διασφαλιστεί η δίκαιη εκπροσώπηση, ο πρόεδρος και ο ταμίας πρέπει να προέρχονται από το ίδιο μέρος της αλυσίδας (παραγωγή ή μεταποίηση), ο δε αντιπρόεδρος και ο γραμματέας από το άλλο μέρος της αλυσίδας. Η διάρκεια της θητείας είναι 4 χρόνια. Έτσι, μέχρι τώρα, δεν είναι απαραίτητο να ψηφίζουν για τους υποψηφίους, αφού υπάρχει μόνο ένας υποψήφιος για κάθε θέση. Ως εκ τούτου, ο διορισμός των ανθρώπων σε αυτούς τους ρόλους πάντα έχουν συμφωνηθεί μέσω συναίνεσης. Μόνο μία περίπτωση επίσημης ψηφοφορίας στην ιστορία της ΙΑΟΕ αναφέρθηκε από τους ερωτηθέντες. Η υπόθεση αυτή σχετίζεται με τις λεπτομέρειες της διαφημιστικής εκστρατείας για το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γαλλία το 2012.

Η διακυβέρνηση της γαλλικής CIVB έχει καθιερωθεί από το νόμο (Διάταγμα 66 - 866) και όχι από τα μέλη της. Βασίζεται σε μια γενική συνέλευση (που ονομάζεται Συμβούλιο - «*Conseil*»), η οποία αποτελείται από 50 μέλη που έχουν δικαίωμα ψήφου και ένα μεγάλο αριθμό συμβουλευτικών μελών που δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Αυτές οι 50 ψήφοι κατανέμονται σε ισοτιμία μεταξύ των 2 ομάδων (25 δικαιώματα ψήφου για τους παραγωγούς σταφυλιών που ορίζονται από την Ομοσπονδία des Grands Vins de Bordeaux-FGVB και 25 ψήφους για την Ομοσπονδία των εμπόρων κρασιού του Μπορντό και του Λιουρνό-FNVBL). Οι πρόεδροι των FGVB και FBVBL είναι μέλη του Συμβουλίου της CIVB. Τα μέλη του CIVB Συμβουλίου διορίζονται για θητεία τριών χρόνων ανανεώσιμη δύο φορές. Το δεύτερο κύριο σώμα της ΔΟ είναι το Διαχειριστικό συμβούλιο ("*Γραφείο*"), το οποίο έχει οριστεί από το Συμβούλιο και απαρτίζεται, σε βάση ισοτιμίας, από έναν πρόεδρο (σιωπηρά, της CIVB), έναν αντιπρόεδρο, έναν γραμματέα και αναπληρωτή γραμματέα, ένας ταμία και αναπληρωτή ταμία, και δεκαέξι μέλη, συμπεριλαμβανομένων των συμπροέδρων των τριών θεσμικών επιτροπών, καθώς και των προέδρων των FGVB και FNVBL. Τα μέλη του Διαχειριστικού συμβουλίου εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία για θητεία τριών ετών και πρέπει να είναι μέλη του Συμβουλίου, είτε ως παραγωγοί ή ως έμποροι. [...] Οι διαδικασίες συνδιαλλαγής και διαιτησίας που περιλαμβάνονται στο Διάταγμα 66-866 και αντικατοπτρίζονται στο καταστατικό της CIVB, φαίνεται να έχουν χρησιμοποιηθεί εξαιρετικά σπάνια (καμία ανάμνηση από εκπροσώπους της CIVB). Ενώ διαφορές έχουν υπάρξει όλα αυτά τα χρόνια, φαίνεται να υπάρχει μια σαφής επιτακτική ανάγκη, ευρέως αποδεκτή στο εσωτερικό, ότι οι δραστηριότητες της CIVB απαιτούν την έγκαιρη διευθέτηση που δεν μπορούν να περιμένουν έναν επίσημο μηχανισμό επίλυσης

διαφορών. Αυτό το παράδειγμα δείχνει ότι η συναίνεση αναζητείται πριν από την ψηφοφορία, και ως εκ τούτου, η ψηφοφορία οργανώνεται μόνο όταν επιτυγχάνεται συναίνεση μεταξύ των εκπροσώπων των δύο ομάδων αρχικά του Διαχειριστικού Συμβουλίου και, δεύτερον, στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

Η διακυβέρνηση της Ολλανδικής ΔΟ γάλακτος (ZuivelNL) είναι μάλλον παρόμοια με αυτή που παρουσιάζεται παραπάνω καθόσον κυρίως βασίζεται σε μια Γενική συνέλευση και ένα Συμβούλιο, που αμφότερα υποστηρίζονται από αρκετές ομάδες εργασίας. Λόγω της πρόσφατης δημιουργίας της ΔΟ, οι ερωτηθέντες δήλωσαν ότι δεν έχουν καμία παρατήρηση να κάνουν σχετικά με τη λειτουργία της διακυβέρνησης, αφού θα πρέπει να δουν πώς θα λειτουργήσει τα επόμενα χρόνια. Η Οργάνωση των Ολλανδών Γεωργών (LTO), η Οργάνωση των Ολλανδών Επεξεργαστών Γάλακτος (NZO) και η Ένωση των Ολλανδών Γαλακτοπαραγωγών (NMV) θεσμικά εκπροσωπούνται στο διοικητικό συμβούλιο της ZuivelNL με αντίστοιχα δύο μέλη από την LTO, ένα μέλος από την NMV και δύο μέλη από την NZO. Επιπλέον, το διοικητικό συμβούλιο περιλαμβάνει ένα ανεξάρτητο μέλος που είναι ο σημερινός πρόεδρος της ΔΟ και έναν μόνιμο σύμβουλο στο διοικητικό συμβούλιο τοποθετημένο από την Gemzu που αντιπροσωπεύει το εμπόριο γαλακτοκομικών. Όπως και για τις προηγούμενες περιπτώσεις, οι ομάδες εργασίας έχουν την ευθύνη για τη σύνταξη προτάσεων, οι οποίες στη συνέχεια συζητούνται σε επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου πριν από την κύρωση, για τις σημαντικότερες αποφάσεις από τη Γενική Συνέλευση. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εργασία μπορεί να επωφεληθεί από διάφορες οργανώσεις-εταίρους που θα μπορούσαν να συνδέονται με τη σύνταξη των προτάσεων σε κατά περίπτωση βάση (π.χ.: Κτηνοτροφία, εμπόριο γαλακτοκομικών προϊόντων, κλπ.).

Στην Ουγγαρία, η διακυβέρνηση της ΔΟ FruitVeb, για τα οπωροκηπευτικά, φαίνεται να είναι πιο περίπλοκη. Πρώτον, η Γενική Συνέλευση είναι το κύριο σώμα λήψης αποφάσεων. Αποτελείται από 59 μέλη (15 από τους παραγωγούς, 15 από τους παραγωγούς λαχανικών, 15 από τους παραγωγούς φρούτων, 7 από τους μεταποιητές, και 7 από τους λιανοπωλητές). Συνεδριάζει μία φορά το χρόνο και ψηφίζει με απλή πλειοψηφία. Η Γενική Συνέλευση διευθύνεται από ένα Προεδρείο που αποτελείται από 29 μέλη (4 μέλη από κάθε Επιτροπή Τομέα, τον Διευθυντή και τον συντονιστή της Επιτροπής του Τομέα). Το Προεδρείο έχει θητεία 4 χρόνια. Στη συνέχεια, το Διαχειριστικό Συμβούλιο που αποτελείται από 6 μέλη και περιλαμβάνει τον διευθυντή και διευθύνοντα σύμβουλο. Επιπλέον, η διακυβέρνηση περιλαμβάνει διάφορες επιτροπές: έλεγχος, ηθική, οι επιτροπές τομέων και προϊόντων, οι οποίες είναι κάθετοι φορείς στην οργανωτική δομή της ΔΟ.

5.2.4. Χρήση της επέκτασης των κανόνων

Η χρήση της επέκτασης των κανόνων έχει γενικευθεί στη Γαλλία, ενώ παραμένει η εξαίρεση σε άλλα Κράτη Μέλη (βλ. Θέμα 2). Η Γαλλία έχει ένα μεγάλο ιστορικό στη χρησιμοποίηση της επέκτασης των κανόνων σε όλους σχεδόν τους τομείς. Ως μία από οι λίγες εξαιρέσεις¹¹⁵, η

¹¹⁵ Asociaci3n Nacional de Productores de Ganado Porcino

INAPORC είναι η μεγαλύτερη ΔΟ που δεν χρησιμοποιεί επέκταση για την είσπραξη τελών από τα μη μέλη, καθώς θεωρεί ότι με βάση την αντιπροσωπευτικότητα της, δεν υπάρχει καμία ανάγκη να επενδύσει σημαντική προσπάθεια και σχετικό προϋπολογισμό για να προσπαθήσει να εισπράξει κάποια λίγα πρόσθετα εισοδήματα. Ως εκ τούτου, ψάξαμε για τον αριθμό των αιτήσεων που δεν απορρίφθηκαν από τις αρχές (Υπουργείο Γεωργίας και το Υπουργείο Οικονομικών -DGCCRF). Όταν οι εκπρόσωποι ΔΟ είχαν αναφέρει ότι δεν υπήρχε απόρριψη αιτήσεων, το Υπουργείο Γεωργίας ανέφερε ότι είναι συνηθισμένοι να απορρίπτουν αιτήσεις τακτικά. Εκ πρώτης όψεως, οι πληροφορίες αυτές φαίνονται αντιφατικές, αλλά αυτό μπορεί να εξηγηθεί όταν κατανοηθεί ο εφαρμοζόμενος μηχανισμός. Φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των ΔΟ, πρώτα παρουσιάζουν ανεπίσημα το κείμενο των αιτημάτων για επέκταση στους εκπροσώπους του υπουργείου για να συζητήσουν το περιεχόμενο των επεκτάσεων και την εγκυρότητά τους. Στη συνέχεια, το υπουργείο παρέχει τις απόψεις του σχετικά με τα πρώτα σχέδια. Μετά, το κείμενο αναθεωρείται για να εξασφαλίσει ότι, όταν η αίτηση υποβάλλεται επισήμως, δεν υπάρχει περαιτέρω θέμα. Δεύτερον, κάθε σχέδιο περιλαμβάνει πολλά αιτήματα για επέκταση, και στη συνέχεια, το Υπουργείο μπορεί να απορρίψει τις συγκεκριμένες απαιτήσεις χωρίς να απορρίψει το σύνολο του εγγράφου. Οι ερωτηθέντες πρόσθεσαν ότι είναι μάλλον συχνή η επέκταση που γενικά χορηγείται, αλλά όχι για όλες τις απαιτήσεις. Επομένως, αυτές οι περιπτωσιολογικές μελέτες δείχνουν ότι οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των δημόσιων αρχών και των ΔΟ λαμβάνουν χώρα πριν από την υποβολή της επίσημης αίτησης για επέκταση.

Η μελέτη περίπτωσης της CIVB στη Γαλλία αποδεικνύει ότι η διαδικασία υποβολής αιτημάτων για επεκτάσεις εφαρμόζεται ικανοποιητικά σήμερα καθόσον υπάρχει επί μεγάλο χρονικό διάστημα. Ως εκ τούτου, μπορεί να παρατηρηθεί ότι η διαδικασία διεξάγεται ομαλά και ότι δεν παρατηρούνται σοβαρά προβλήματα στο επίπεδο της CIVB.

Από τον Ιούνιο του 2016 δεν υπάρχει καμία επέκταση των κανόνων που να χορηγήθηκε στην περίπτωση ZuivelNL στην Ολλανδία. Η ZuivelNL έχει διερευνήσει τις δυνατότητες επέκτασης των κανόνων, αλλά μέχρι τώρα δεν έχει υπάρξει μια έγκριση από το Υπουργείο. Επί του παρόντος, βρίσκεται σε εξέλιξη μια διαδικασία στην οποία το Υπουργείο και η ZuivelNL ανταλλάσσουν απόψεις σχετικά με τα ακριβή κριτήρια στα οποία η ZuivelNL πρέπει να ανταποκρίνεται. Στο παρελθόν, το Συμβούλιο των Ολλανδών Αγελαδοτρόφων (συνδικαλιστική οργάνωση της γεωργών) έχει αντιταχθεί ανοιχτά στην επέκταση των τελών σε μη μέλη.

Στην Ισπανία, οι δύο ΔΟ της ομάδας των περιπτωσιολογικών μελετών χρησιμοποιούν την επέκταση των κανόνων για να εισπράττουν τέλη από όλα τα μέλη της αλυσίδας εφοδιασμού. Στην περίπτωση της μελέτης περίπτωσης του ελαιολάδου (ΙΑΟΕ), είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι ερωτηθέντες θεωρούσαν ότι κύριο επίτευγμα της περιόδου πριν από το 2008 ήταν η επίτευξη της επέκτασης των κανόνων (τέλη). Για τους ερωτηθέντες, ο κύριος στόχος της ΙΑΟΕ από την αρχή ήταν να αποκτήσει μια επέκταση των κανόνων προκειμένου να λάβει χρηματοδοτική συνεισφορά από το σύνολο του τομέα. Ωστόσο, απαιτήθηκε χρόνος μέχρι το 2008 για να γίνει αυτό καθόσον χρειαζόταν χρόνος για να αναπτυχθεί η απαραίτητη

εμπιστοσύνη μεταξύ των οργανώσεων της ΙΑΟΕ και για να βρεθούν τα κοινά συμφέροντα. Διευκρινίστηκε επίσης ότι η μέθοδος της τυποποίησης των πληρωμών πήρε κάποιο χρόνο για να συμφωνηθεί, δεδομένου ότι όχι μόνο το σύνολο του τομέα έπρεπε να συμφωνήσει στις λεπτομέρειες, αλλά και τα σημεία των ελέγχων για τις πληρωμές έπρεπε να είναι αποτελεσματικά, προκειμένου να λειτουργήσει η επέκταση των κανόνων.

Για την INTERPORC στην Ισπανία, η διαδικασία για την έγκριση της επέκτασης των κανόνων ύστερα από εσωτερική συμφωνία χρειάστηκε χρόνο. Η εσωτερικά συμφωνημένη επέκταση των κανόνων παρουσιάστηκε στο υπουργείο τον Ιούνιο του 2012, αλλά έπρεπε να προηγηθεί δημόσια διαβούλευση και η διαδικασία για την έγκριση από το υπουργείο πήρε περισσότερο χρόνο. Η έγκριση από το Υπουργείο Γεωργίας τελικά ήρθε τον Νοέμβριο του 2012. Κατά συνέπεια, η είσπραξη των υποχρεωτικών εισφορών ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου του 2013 με μια τριμηνιαία δήλωση που πρέπει να χρησιμοποιείται για τη συλλογή από τους φορείς. Ένα μεγάλο μέρος του ημερολογιακού έτους 2013 δαπανήθηκε για την εφαρμογή και τη βελτίωση του συστήματος συλλογής των τελών.

Οι ερωτηθέντες της INTERPORC στην Ισπανία ανέφεραν ότι η δημιουργία του συστήματος συλλογής τελών ήταν μια πραγματική πρόκληση. Ενώ το Υπουργείο Γεωργίας συγκεντρώνει στατιστικά δεδομένα σχετικά με π.χ. τον αριθμό των ζώων που εκτρέφονται / σφάζονται, δεν υπάρχει καμία κυβερνητική υπηρεσία στον τομέα που να έχει μητρώο όλων των επιχειρήσεων και του όγκου παραγωγής (μια τέτοια υπηρεσία υπάρχει, για παράδειγμα, στον τομέα του ελαιολάδου). Ο εντοπισμός των φορέων και των όγκων τους ήταν, συνεπώς, μια σημαντική πρόκληση. Η INTERPORC έχει αναθέσει με υπερβολαβία σε μια εταιρεία να συγκεντρώσει αυτά τα δεδομένα μέσω της εταιρείας [...] και να παρακολουθήσει τις μετακινήσεις των ζώων, ώστε να μπορούν να συλλέγονται οι υποχρεωτικές εισφορές. Το ποσοστό συμμόρφωσης για τις πληρωμές στο πλαίσιο της επέκτασης των κανόνων είναι τώρα στην περιοχή του 95-98%. Η INTERPORC έχει ένα νομικό σύστημα για την έναρξη διαδικασίας κατά των επιχειρήσεων που δεν πληρώνουν το τέλος και μέχρι στιγμής έχει κερδίσει όλες τις περιπτώσεις.

5.2.5. Χρηματοδότηση

Το Θέμα 2 προσδιορίζει ότι οι διάφορες ΔΟ αντιμετωπίζουν οικονομικούς περιορισμούς. Οι πηγές χρηματοδότησης, είναι κυρίως οι ετήσιες συνδρομές των μελών, είσπραξη των τελών από την επέκταση και η δημόσια στήριξη. Αυτές οι πηγές είναι μάλλον περιορισμένες και οποιαδήποτε σημαντική μείωση σε οποιαδήποτε από αυτές τις πηγές μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα της ΔΟ, καθώς μπορεί να επηρεάσει την ικανότητά τους να διενεργούν όλες τις δραστηριότητες που θα ήθελαν.

Για παράδειγμα, πολλές ισπανικές ΔΟ φαίνεται να θέτουν σε κίνδυνο την ύπαρξή τους με το να εξαρτώνται από τη δημόσια χρηματοδότηση (κυρίως επιχορηγήσεις από τη MAGRAMA και από τις προωθητικές ενέργειες που προβλέπονται από τη νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με

ενέργειες ενημέρωσης και προώθησης για τα γεωργικά προϊόντα που εφαρμόζονται στην εσωτερική αγορά και στις τρίτες χώρες). Η μείωση / συρρίκνωση των επιδοτήσεων από τη MAGRAMA οδηγεί σε μια κατάσταση όπου πολλές ΔΟ δεν έχουν επαρκείς οικονομικούς πόρους για να εγγυηθούν τη χρηματοδότηση ενός φορέα συντονισμού των ΔΟ. Ως εκ τούτου, οι δραστηριότητες αυτών των ΔΟ είναι περιορισμένες.

Η FruitVeb στην Ουγγαρία δεν εφαρμόζει την επέκταση του μηχανισμού κανόνων και, συνεπώς αντιμετωπίζει προβλήματα χρηματοδότησης.¹¹⁶ Ο τρέχων προϋπολογισμός της Zuivel είναι περίπου [...] ευρώ. Πρόκειται για ένα περιορισμένο προϋπολογισμό που δεν επιτρέπει την υλοποίηση μεγάλων δράσεων.

Όταν εφαρμόζεται επέκταση των κανόνων, πρόσθετα έσοδα προέρχονται από τέλη που εισπράττονται από μη-μέλη της ΔΟ.

Οι περιπτωσιολογικές μελέτες δείχνουν τη σημασία της εξασφάλισης μέσων μεσοπρόθεσμης χρηματοδότησης της οργάνωσης. Αυτό αποτελεί προϋπόθεση πριν από την ανάπτυξη άλλων δράσεων και σχεδίων.

Στην Ισπανία, η ιστορία της ΙΑΟΕ δείχνει ότι μετά από μια πρώτη προσπάθεια για τη δημιουργία της ΔΟ που απέτυχε, η δεύτερη προσπάθεια ξεκίνησε με τη σύνταξη μιας συμφωνίας μεταξύ των μελών της για τον καθορισμό των όρων πληρωμής και της δομής των τελών (ποιός επρόκειτο να πληρώσει; και πόσο;). Στη συνέχεια η ΙΑΟΕ ζήτησε επέκταση στη MAGRAMA. Αυτό δείχνει σαφώς ότι η ΙΑΟΕ θεωρεί ότι τα πρώτα αναγκαία μέτρα θα πρέπει να αφιερώνονται στην εξασφάλιση μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης της οργάνωσης. Η αποδοχή του αιτήματος επέκτασης από τις αρχές είναι ένα πράγμα, αλλά ο καθορισμός και η εφαρμογή όλων των απαιτούμενων μηχανισμών είσπραξης των τελών είναι ένα άλλο ζήτημα που γίνεται αντιληπτό ως πολύπλοκο (π.χ. πώς να εντοπισθούν όλοι οι στόχοι της αλυσίδας εφοδιασμού;). Αυτή η διαδικασία μπορεί να πάρει σημαντικό χρόνο. Φαίνεται ότι ο στόχος Νο 1 του ΙΑΟΕ είναι να εγκατασταθούν αυτοί οι μηχανισμοί.

Ομοίως, η INTERPORC αποφάσισε επίσης να εξασφαλίσει τη χρηματοδότησή της μέσω της επέκτασης. Η κατάσταση στη Γαλλία είναι εντελώς διαφορετική καθώς η επέκταση των κανόνων είσπραξης των τελών (CVO) εφαρμόζεται σε τακτική βάση για το μεγαλύτερο μέρος των ΔΟ (βλ. Θέμα 2). Η γενική προσέγγιση βασίζεται σε μια συμφωνία μεταξύ των μελών σχετικά με το ποιος πληρώνει εντός της ΔΟ, που επεκτείνεται κάθε 3 χρόνια σε τακτική βάση. Αυτό σημαίνει ότι τα τέλη εισπράττονται κάθε χρόνο. Αυτοί οι μηχανισμοί χρηματοδότησης λειτουργούν επί πολλά χρόνια. Στις περισσότερες των περιπτώσεων έχουν ιδρυθεί κατά τη δημιουργία της ΔΟ.

Ο μηχανισμός αυτός οδηγεί σε αρκετές συνέπειες:

¹¹⁶ Cooperativas agroalimentarias de Espana

- Το Γαλλικό Ελεγκτικό Συνέδριο ("Cour des Comptes") τόνισε στην έκθεση του 2010, ότι «περίπου το 20% των τελών CVO (εθελοντική/υποχρεωτική εισφορά) δεν διοχετεύονται στο πλαίσιο των προγραμμάτων εργασίας που θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί από CVOs" πράγμα που σημαίνει ότι τα τέλη εισπράττονται αλλά δεν χρησιμοποιούνται πάντα για συγκεκριμένα έργα. Πράγματι, η δομή των CVOs δεν μεταβάλλεται κάθε 3 χρόνια, προκειμένου να διατηρηθεί κάποια σταθερότητα. Ως εκ τούτου, η είσπραξη των τελών συνδέεται περισσότερο με το συνολικό ποσό που τα μέλη συμφωνούν να καταβάλουν στη ΔΟ, και δεν συνδέεται με συγκεκριμένες δράσεις/ στόχους της ΔΟ.
- Ως αποτέλεσμα, η ίδια έκθεση αναφέρει ότι "τα χρηματικά αποθέματα των ΔΟ είναι σημαντικά" και
- Οι μηχανισμοί χρηματοδότησης μπορεί να μην είναι ουδέτεροι ως προς τη συνολική διακυβέρνηση της ΔΟ και την ηγεσία της. Αρκετοί ερωτώμενοι ανέφεραν ότι η διάρθρωση των αμοιβών οδηγεί στην "πραγματική" ηγεσία των ΔΟ: "εκείνοι που πληρώνουν, είναι αυτοί που κυβερνούν". Για παράδειγμα, στην INTERFEL (Γαλλική ΔΟ οπωροκηπευτικών), ο κλάδος σύγχρονων λιανοπωλητών) συμβάλλει με [...] % του προϋπολογισμού. Στην προηγούμενη ONIDOL (ελαιούχων καρπών), η πρωτογενής παραγωγή συμβάλλει με περισσότερο από [...] % της CVO. Ως εκ τούτου, μπορεί να γίνει κατανοητό ότι αν η πρωτογενής παραγωγή χρηματοδοτεί την ΔΟ στο επίπεδο του [...] %, θα έχει τη φυσική εξουσία και την ηγεσία της οργάνωσης. Σε μεγάλη πλειοψηφία των ΔΟ, η ηγεσία είναι συχνά στην πρωτογενή παραγωγή. Οι παραγωγοί έχουν ηγετική θέση εξαιτίας του γεγονότος ότι ήταν οι πρώτοι που χρηματοδότησαν την οργάνωση κατά τη δημιουργία της και κατά τη διάρκεια των πρώτων ετών.

5.2.6. Σχέση μεταξύ των ΔΟ και των αρμόδιων εθνικών αρχών

Κάποιος θα μπορούσε να θεωρήσει ότι οι σχέσεις μεταξύ των ΔΟ και των αρμόδιων εθνικών αρχών θα πρέπει να είναι μάλλον περιορισμένες, καθώς οι ΔΟ είναι ιδιωτικές οργανώσεις και ο ρόλος του κράτους περιορίζεται να καθορίσει τις κύριες προϋποθέσεις για την αναγνώριση και τις δραστηριότητές τους. Ωστόσο, φαίνεται ότι οι σχέσεις μεταξύ των δημόσιων αρχών και των ΔΟ και το βαθμό στον οποίο εμπλέκονται οι δημόσιες αρχές στις δραστηριότητες των ΔΟ, διαφέρουν μεταξύ των Κρατών Μελών. Η εμπειρία, κυρίως στη Γαλλία, έχει δείξει οφέλη, όπου οι φορείς της αλυσίδας αλληλεπιδρούν τακτικά και συχνά μεταξύ τους, όπου περιλαμβάνονται κυρίως συζητήσεις με τις δημόσιες αρχές. Φαίνεται ότι οι ΔΟ λειτουργούν καλύτερα σε ένα περιβάλλον στο οποίο έχουν εφαρμοσθεί όχι μόνο οι ελάχιστες νομικές απαιτήσεις για το έργο τους μέσω ενός κανονιστικού πλαισίου, αλλά όπου ιδίως οι δημόσιες αρχές τις υπερβαίνουν και συνεργάζονται με τις ΔΟ προς όφελος της ανάπτυξης της αλυσίδας εφοδιασμού, είτε συζητώντας νομοθεσία και προγράμματα που σχετίζονται με την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, συζητώντας σχετικά με την πιθανή επέκταση των κανόνων και με τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων των ΔΟ. Στην πραγματικότητα, η εσωτερική δομή της ΔΟ (η οργάνωσή της) από μόνη της είναι λιγότερο σημαντική για την καλή λειτουργία της ΔΟ. Οι αρχές λειτουργίας της ΔΟ και οι σχέσεις μεταξύ των εκπροσώπων των ΔΟ και των άλλων φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού (που είναι ιδιωτικοί φορείς ή δημόσιες αρχές) είναι οι βασικοί πυλώνες που στηρίζουν μια καλή διακυβέρνηση των ΔΟ.

Ένας από τους λόγους ανάπτυξης των ΔΟ είναι η ανάγκη να έχουν μια καλά λειτουργούσα δομή που να αντιπροσωπεύει τη σχετική αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, για να είναι σε θέση να συμμετέχουν σε ένα διάλογο με τις δημόσιες αρχές. Με την αναγνώρισή τους, αυτές οι ενώσεις των βασικών προϊόντων διαδραματίζουν συχνά ρόλο συνηγόρου για την υπεράσπιση των συμφερόντων του κλάδου στις πολιτικές συζητήσεις. Οι ΔΟ είναι σαφώς υποστηρικτές των συμφερόντων του κλάδου στους κύκλους χάραξης πολιτικής.

Ως παράδειγμα, οι ΔΟ στον τομέα των οπωροκηπευτικών έχουν δηλώσει κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων ότι ενδιαφέρονται για την οικοδόμηση μιας Ευρωπαϊκής διακρατικής ΔΟ για δύο βασικούς λόγους. Κατ' αρχάς, για την ανταλλαγή στατιστικών στοιχείων και την εκτέλεση ερευνών αγοράς σε επίπεδο ΕΕ, και όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο, και δεύτερον, για να είναι σε θέση να ενεργούν ως «**λόμπι**» (ομάδα πίεσης) στο επίπεδο της ΕΕ έναντι του οργάνου που την έχει αναγνωρίσει (η Ευρωπαϊκή Επιτροπή).

Οποιαδήποτε άλλη μορφή συνεργασίας / συμμαχίας μπορεί επίσης να ασκήσει πιέσεις, αλλά η αναγνώρισή της ως μέρους στη διαπραγμάτευση είναι χαμηλότερο, καθόσον μπορεί να έχει δυσκολίες να εδραιώσει τη νομιμοποίησή της σε επίσημο επίπεδο.

Σε ορισμένα Κράτη Μέλη, όπως η Ισπανία και η Ολλανδία, η σχέση μεταξύ των δημόσιων αρχών και των ΔΟ περιορίζονται αυστηρά στο ελάχιστο, όπως ορίζεται από το νόμο (π.χ. η διαδικασία για την αναγνώριση, για την επέκταση και παρακολούθηση). Αυτό σημαίνει ότι αυτά τα Κράτη Μέλη παρέχουν μόνο το απαραίτητο νομικό πλαίσιο για τη διευκόλυνση της λειτουργίας της ΔΟ.

Άλλα Κράτη Μέλη προχωρούν πέρα από αυτό. Για παράδειγμα, στην Ρουμανία, οι ΔΟ έχουν γνώμη σχετικά με τον ορισμό, τον προσανατολισμό και τη ρύθμιση των τομεακών πολιτικών. Η Πορτογαλία ορίζει επίσης μια ειδική υποχρέωση για τις δημόσιες αρχές να συνεργάζονται με τις ΔΟ, έτσι ώστε να μπορούν να επιτύχουν τους στόχους τους.

Ορισμένα Κράτη Μέλη έχουν ακόμα υποστηρίξει οικονομικά την ίδρυση ΔΟ (π.χ. Ισπανία). Αυτό έγινε μέσω **εθνικής χρηματοδότησης**, που προέρχεται από τον πυλώνα II της ΚΓΠ (χρηματοδοτική στήριξη για τις δραστηριότητες προώθησης). Οι χρηματοδοτήσεις αυτές έχουν μειωθεί ελαφρά με την πάροδο του χρόνου πριν από την πλήρη εκμηδένισή τους στις αρχές της δεκαετίας του 2010.

Υπάρχουν πιο έντονες σχέσεις, όταν ένα Κράτος Μέλος αποφασίζει να **εκχωρήσει ορισμένα (επίσημα και μη επίσημα) καθήκοντα** στη ΔΟ ή να επιτρέψει την επέκταση των κανόνων.

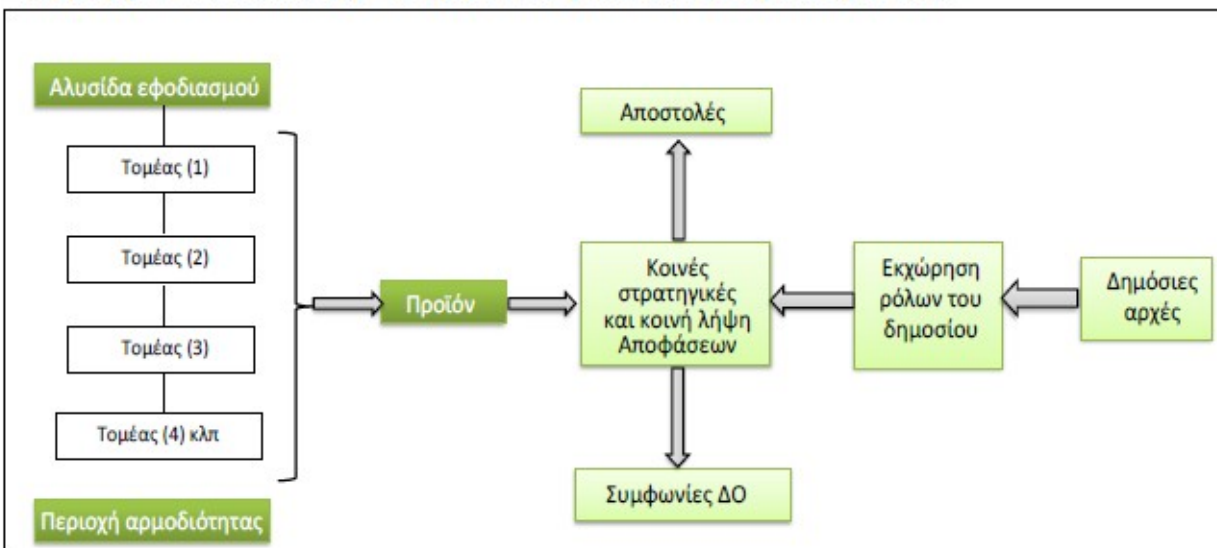
Το Θέμα 2 αναφέρει ότι οι δημόσιες αρχές έχουν αναθέσει / αναθέτουν επίσημα καθήκοντα στις ΔΟ στη Γαλλία μόνο. Οι νομοθετικές εξελίξεις το 2006, οδήγησαν στην προσθήκη νέων στόχων για τις ΔΟ, όσον αφορά την προστασία από τους επιβλαβείς οργανισμούς και την εφαρμογή εθνικών και κοινοτικών οικονομικών πολιτικών. Στη Γαλλία, για δεκαετίες η GNIS έχει αναλάβει την ευθύνη της πιστοποίησης σπόρων προς σπορά, η οποία είναι δημόσια

υποχρέωση¹¹⁷. Αυτή η εργασία εκτελείται από την Επίσημη Υπηρεσία Πιστοποίησης (SOC), που είναι μια μονάδα ενσωματωμένη στο οργανόγραμμα της GNIS. Η SOC διευθύνεται από δημόσιο υπάλληλο εκπρόσωπο του Υπουργείου.

Μπορούν να αναφερθούν και άλλες αναλήψεις δημόσιων καθηκόντων. Ένα από τα πιο πρόσφατα και σημαντικά είναι σχετικά με την απόδοση των ζώων, το οποίο είναι σήμερα ένα έργο που διεξάγεται από τη ΔΟ ζώων στη Γαλλία. Οι δημόσιες αρχές πρότειναν ότι το έργο αυτό θα πρέπει να διεξάγεται από τις ΔΟ αντί των επίσημων αρχών ελέγχου και από άλλες δημόσιες αρχές. Ως εκ τούτου, προτάθηκε στις ΔΟ να αναλάβουν αυτό το έργο. Οι διαπραγματεύσεις πήραν αρκετό χρόνο (πολλά χρόνια) πριν επιτευχθεί συμφωνία.

Αυτά τα παραδείγματα αποτυπώνονται στο ακόλουθο Διάγραμμα που δείχνει τη γενική οργάνωση των ΔΟ στη Γαλλία, όπου δημόσια καθήκοντα ενσωματώνονται στη συνολική διακυβέρνηση των ΔΟ.

Διάγραμμα 21: Γαλλικές ΔΟ οργάνωση και ανάθεση καθηκόντων

Πηγή: Rio Y. and Nefusi J.. "Gérer les marches et la qualité alimentaire: double défi pour les interprofessions". Club Demeter. Cahier 10. Available at: <http://www.clubdemeter.com/pdf/cahier/10.pdf>

Εκτός από τις επίσημες εργασίες, οι αρχές μπορούν να μεταφέρουν ορισμένες δημόσιες δραστηριότητες στον ιδιωτικό τομέα μέσω των ΔΟ. Η περίπτωση του γαλλικού ερευνητικού κέντρου (CTIFL) πωροκηπευτικών απεικονίζει τη μεταβίβαση αυτή (βλέπε ανωτέρω Ενότητα 5.3.1.α).

Εν κατακλείδι, η ανάθεση καθηκόντων ενισχύει τη σχέση μεταξύ των αρχών και των ΔΟ. Η εκχώρηση αυτή εφαρμόζεται μόνο στη Γαλλία.

¹¹⁷ Άλλα μπορούν να βρεθούν στο Master DB για το Θέμα 2.

Η **επέκταση των κανόνων** είναι ένας άλλος τομέας που ευνοεί τακτικές και στενές επαφές μεταξύ των αρχών και των ΔΟ, όπως είναι το κράτος που επεκτείνει τη συμφωνία των ΔΟ σε μη μέλη.

Ειδικά όταν ο αριθμός των αιτήσεων είναι αρκετά μεγάλος (π.χ. περίπου 80 ετησίως στη Γαλλία), είναι ενδεχόμενο να γίνονται τακτικές επαφές μεταξύ των αρχών και των ΔΟ. Η μακροχρόνια εμπειρία με την επέκταση οδήγησε τις γαλλικές αρχές να συνιστούν στις ΔΟ να συζητούν το περιεχόμενο των αιτήσεων μαζί τους πριν από την υποβολή της τελικής εκδοχής. Αυτό επιτρέπει την αποσαφήνιση ορισμένων θεμάτων πριν από την επίσημη υποβολή. Η ανάθεση καθηκόντων και η αλληλεπίδραση κατά τη σύνταξη συμφωνιών οδηγούν στην εντύπωση ότι οι ΔΟ και οι αρμόδιες αρχές είναι **συν-διαχειριστές της αλυσίδας εφοδιασμού**. Στη Γαλλία, η οργάνωση-ομπρέλα CLIAA ανέφερε σαφώς ότι, κατά την άποψή της, οι ΔΟ διεκπεραιώνουν αυτή τη λειτουργία.

Η στενή σχέση μεταξύ των αρμοδίων αρχών και των ΔΟ στη Γαλλία προκύπτει επίσης από το ότι οι εκπρόσωποι των εν λόγω δημόσιων φορέων μερικές φορές ακόμη και εμπλέκονται στη διαχείριση της ΔΟ μέσω της **συμμετοχή στο διοικητικό συμβούλιο**. Για παράδειγμα, στο επίπεδο της γαλλικής ΔΟ CIVB, οι εκπρόσωποι δημόσιων φορέων παίρνουν ήδη μέρος στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου. Όπως φαίνεται στο Θέμα 2, οι πρώτες 6 ΔΟ στη Γαλλία έχουν δημιουργηθεί από το Νόμο και όχι από τις πρωτοβουλίες των ενδιαφερομένων. Ένας εκπρόσωπος των δημόσιων αρχών (*«Επίτροπος της Κυβερνήσεως»*) συνήθως είναι παρών σε επίπεδο διοικητικού συμβουλίου, κυρίως ως παρατηρητής, αλλά επίσης με εξουσία λήψης αποφάσεων (π.χ. στη ΔΟ CIVC, Vins de Champagne). Ο ρόλος του ήταν να ενεργεί ως συντονιστής σε περίπτωση διαφορών και συγκρούσεων μεταξύ των μελών της ΔΟ. Στην Καμπανία, ο ρόλος του είναι, επίσης, να παίρνει θέση έναντι των ληφθεισών αποφάσεων που λαμβάνονται από τη ΔΟ και να μεταφέρει τις αποφάσεις στο Υπουργείο Γεωργίας για επικύρωση ή την απόρριψη της συγκεκριμένης απόφασης. [...]. Σήμερα, φαίνεται ότι η CIVC είναι η μόνη ΔΟ που απομένει, στην οποία ένας δημόσιος εκπρόσωπος είναι παρών στο διοικητικό συμβούλιο. Το Υπουργείο Γεωργίας ανέφερε ότι τα μέλη της CIVC είναι ακόμη υπέρ της διατήρησης του *“Επιτρόπου της Κυβερνήσεως”*, ως μέρος της ΔΟ καθώς δρα ως ρυθμιστής σε περίπτωση διαφορών μεταξύ των μελών.

Τέλος, οι αρχές λειτουργίας και οι συνθήκες, που στηρίζονται στην ιστορία, υπάρχουν μεταξύ των γαλλικών ΔΟ και των δημόσιων αρχών και **άλλων δημόσιων οργανισμών** (π.χ. γραφείων στη Γαλλία), αλλά και με βάση το γεγονός ότι οι ΔΟ υπήρξαν δημόσιες δομές στο παρελθόν και ότι ορισμένοι δημόσιοι οργανισμοί (π.χ. FranceAgriMer) παίζουν ρόλο στη λειτουργία των ΔΟ και στη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων προώθησης.

Συνολικά, η ανάλυση της σχέσης μεταξύ των δημοσίων αρχών και των ΔΟ δείχνει ότι υπάρχει στενή σχέση στη Γαλλία, αλλά είναι πολύ πιο περιορισμένη σε όλα τα άλλα Κράτη Μέλη στα οποία αναγνωρίζονται οι ΔΟ. Η σχέση μεταξύ ΔΟ και δημόσιων φορέων στη Γαλλία οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι ΔΟ δεν γίνονται αντιληπτές μόνο ως οργανώσεις που έχουν συσταθεί με τη νομοθεσία στην οποία οι οικονομικοί φορείς συζητούν και σχεδιάζουν δράσεις ή παρουσιάζουν συμφέροντα. Οι ΔΟ είναι μάλλον μέρος «συστήματος» ή «ιδέας» να

αναπτυχθεί η αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων θετικά και, προς τούτο, οι συνεχείς εργασιακές σχέσεις μεταξύ των ΔΟ και των δημόσιων φορέων είναι ουσιαστικές. Αυτός ο όρος βρίσκεται συχνά στη γαλλική βιβλιογραφία και αναφέρεται στην ίδια τη νομοθεσία, οι ίδιες οι ΔΟ, αλλά, επίσης, οποιοσδήποτε μηχανισμός εργασίας και σχέση που λαμβάνει χώρα μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού.

Όπως αναφέρεται στο Μέρος 3, οι εσωτερικές οργανωτικές δομές των ΔΟ μπορεί να πάρουν μια μεγάλη ποικιλία μορφών, ότι απομένει έχει (μάλλον) παρόμοιες διαδικασίες εργασίας. Αρκετές γαλλικές συνεντεύξεις έχουν δείξει ότι αυτές οι διαδικασίες εργασίας καθοδηγούνται από τη νομοθεσία και τις δημόσιες αρχές, και, επομένως, η «θεσμοποίηση» των ΔΟ έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια των τελευταίων 30 ετών. Αυτό ισχύει μάλλον ειδικά για τη Γαλλία, καθώς υπάρχει εκεί μια μακρά ιστορία των ΔΟ και συνεπώς της σχέσης μεταξύ των φορέων. Σε όλες τις άλλες χώρες, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι οι ΔΟ είναι πολύ νεαρός θεσμός για να έχει ήδη καταλάβει αυτή τη θέση («σύστημα» ή «ιδέα»).

5.2.7. Άλλα θέματα που επηρεάζουν τη λειτουργία των ΔΟ

Μέγεθος των ΔΟ.

Ο κύριος στόχος των ΔΟ είναι η προώθηση των προϊόντων μιας συγκεκριμένης αλυσίδας εφοδιασμού (βλ. Θέμα 2). Οι ερωτώμενοι είναι της γνώμης ότι οι ΔΟ είναι αποτελεσματικές όταν αποτελούνται από έναν περιορισμένο αριθμό παραγόντων της αγοράς που συνεργάζονται προκειμένου να διατηρήσουν την προστιθέμενη αξία ενός συγκεκριμένου προϊόντος ποιότητας (π.χ. ΔΟ χτισμένη γύρω από το θέμα τυρί). Οι αρμόδιες αρχές μπορεί να μην είναι αυτής της γνώμης, αφού ο πολλαπλασιασμός του αριθμού των ΔΟ θα οδηγήσει σε αύξηση του αριθμού των επαφών στην αλυσίδα εφοδιασμού. Γαλλικές αρχές έχουν δηλώσει ότι θα ευνοούσαν ευρύτερες ΔΟ, που να συμπεριλαμβάνουν όλα τα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού και όχι μόνο 2 στάδια, όπως είναι κυρίως η περίπτωση σήμερα.

Θέματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν από ΔΟ

Τα έργα που δεν περιλαμβάνουν καμία ανταγωνιστική διάσταση (μεταξύ των μελών της ΔΟ φαίνεται να είναι τα πιο εύκολα να εφαρμοστούν. Για παράδειγμα, ένα σχέδιο μάρκετινγκ με στόχο την ανάπτυξη των εξαγωγών κρασιού Μπορντό στην Κίνα θα είναι σίγουρα καλά αποδεκτό από τη μεγάλη πλειοψηφία των μελών της ΔΟ καθώς θα ωφελήσει όλους τους παραγωγούς και τους εμπόρους, ακόμη και αυτούς που δεν εξάγουν στην Κίνα. Αντίθετα, μόλις εμφανισθούν ανταγωνιστικοί παράγοντες που προσδιορίζονται σε ένα έργο της ΔΟ, δημιουργούνται εντάσεις μεταξύ των μελών και ως εκ τούτου αντιμετωπίζονται περισσότερες δυσκολίες κατά την εφαρμογή. Για παράδειγμα, Γάλλοι παραγωγοί κρέατος είναι υπέρ της σήμανσης της προέλευσης, ενώ οι κρεοπώλες είναι αντίθετοι με την υποχρέωση αυτή για οικονομικούς και εμπορικούς λόγους. Η υποχρέωση αυτή θα προσθέσει αξία στο ωμό κρέας και δημιουργεί επιβάρυνση και πρόσθετο κόστος στα κρεοπωλεία που θα πρέπει να

προσαρμόσουν τις πηγές προμήθειας και τις πωλήσεις τους. Σε τέτοιες περιπτώσεις, εμφανίζονται εντάσεις εντός της ΔΟ.

Θέματα διαφάνειας

Τόσο οι μελέτες περίπτωσης όσο και η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας αποκαλύπτουν ότι πρόσθετο ζήτημα που επηρεάζει τη λειτουργία των ΔΟ είναι η διαφάνεια. Ενώ η ανάλυση έδειξε ότι οι δραστηριότητες που διεξάγονται από τις ΔΟ βοηθούν στη βελτίωση της γνώσης και της διαφάνειας της παραγωγής και της αγοράς, πολλά ζητήματα όσον αφορά τη διαφάνεια έχουν αναφερθεί από τις συνεντεύξεις.

Ενώ η διαδικασία λήψης αποφάσεων και οι κανόνες ψηφοφορίας που καθορίζονται σε κάθε καταστατικό ΔΟ είναι σαφείς για αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου ή της Γενικής Συνέλευσης, αρκετοί ερωτηθέντες ανέφεραν ότι οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων δεν είναι τόσο σαφείς σε "χαμηλότερο επίπεδο" στην οργάνωση. Όταν οι ΔΟ οργανώνονται ανά ομάδες (κολέγια), αρκετοί ερωτηθέντες ανέφεραν ότι, κατά τη γνώμη τους, δεν υπάρχουν πάντα σαφείς κανόνες για το πώς οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται μέσα σε αυτά τα κολέγια.

Άλλοι ερωτηθέντες ανέφεραν επίσης ότι η λήψη καθημερινών αποφάσεων γίνεται από μια μικρή ομάδα ατόμων και ότι η διαφάνεια δεν είναι πάντα προφανής για όλες τις αποφάσεις.

Το γαλλικό «*Cour des Comptes*» (Ελεγκτικό Συνέδριο) στις εκθέσεις του 2007 και του 2010 ανέφερε ενδείξεις για κάποια έλλειψη διαφάνειας που σχετίζεται με το καταστατικό, το περιεχόμενο των συμφωνιών των ΔΟ, τον συγκεντρωτικό κατάλογο των επεκτάσεων, τη διάρθρωση των τελών CVO (ποιός πληρώνει και πόσο), στοιχεία τα οποία είναι διαθέσιμα μόνο κατόπιν αιτήματος σε επίπεδο ΔΟ ή σε επίπεδο Υπουργείου. Για το «*Cour des Comptes*», η πρόσβαση στα έγγραφα αυτά θα πρέπει να γίνει πιο εύκολη. Μπορεί να παρατηρηθεί ότι είναι σήμερα πιο εύκολο να αποκτηθεί πρόσβαση σε ορισμένα από αυτά τα έγγραφα (από την αρχή του 2014, όλες οι επεκτάσεις δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Γεωργίας, με σύνδεση με το αρχείο συμφωνιών).

Η άσκηση συλλογής δεδομένων που έχει πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια αυτής της μελέτης δείχνει επίσης ότι τα στατιστικά στοιχεία που σχετίζονται με τα μερίδια αγοράς των διαφόρων παραγόντων στην αλυσίδα εφοδιασμού, τα επίπεδα αντιπροσωπευτικότητας, την αξία της παραγωγής, κλπ. ... είναι θέματα ευαίσθητου χαρακτήρα και ότι οι ΔΟ έχουν δυσκολίες να ανακοινώνουν τις πληροφορίες αυτές. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί σε μεγάλο βαθμό από το γεγονός ότι η διακυβέρνηση των ΔΟ συχνά δεν έχει ούτε η ίδια αυτές τις πληροφορίες και ιδιαίτερα για την πρωτογενή παραγωγή. Οι ΔΟ υποτίθεται ότι αποδεικνύουν την αντιπροσωπευτικότητά των μελών τους (σε όγκο), όταν ζητούν επέκταση, αλλά καθώς η μεγάλη πλειονότητα των αιτημάτων για επέκταση υποβάλλονται στη Γαλλία που έχει καθιερώσει ένα σύστημα που δεν συνδέεται με τον όγκο παραγωγής (αλλά με τις ψήφους στο Γεωργικό Επιμελητήριο), οι ίδιες οι ΔΟ δεν ξέρουν τους όγκους που παράγονται και διατίθενται στο εμπόριο από τα μέλη τους σε πρωτοβάθμιο επίπεδο.

Έγκαιρη ανάκληση αναγνώρισης των ανενεργών ΔΟ

Ένα επιπλέον θέμα συνδέεται με το γεγονός ότι οι εθνικές νομοθεσίες δεν περιλαμβάνουν λεπτομερείς διατάξεις όσον αφορά την ανάκληση των ΔΟ. Το άρθρο 158 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 ορίζει ότι τα Κράτη Μέλη πρέπει να ανακαλούν την αναγνώριση σε περίπτωση μη συμμόρφωσης ή παρατυπιών όσον αφορά την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται από τη νομοθεσία και εφόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις και οι όροι αναγνώρισης που προβλέπονται στο άρθρο 158. Ωστόσο, δεν παρέχονται ενδείξεις για την περίπτωση που οι ΔΟ παύουν να είναι ενεργές. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ποιοι πρέπει να έχουν την ευθύνη να αποσύρουν την αναγνώριση εάν δεν υποβληθεί αίτηση ανάκλησης από τη ΔΟ; Ποια θα πρέπει να είναι η πρακτική προσέγγιση για να εξασφαλισθεί ότι ο κατάλογος των αναγνωρισμένων ΔΟ δεν περιλαμβάνει ΔΟ που δεν είναι ενεργές πλέον και επί χρόνια; Αυτό οδηγεί σε μια κατάσταση που αρκετές ΔΟ εξακολουθούν να αναφέρονται ως ΔΟ, αλλά δεν έχουν καμιά δραστηριότητα. Για παράδειγμα, η ΔΟ επεξεργασμένου ροδάκινου στην Ελλάδα δεν είναι ενεργή για περισσότερα από 6 χρόνια, αλλά εξακολουθεί να είναι αναγνωρισμένη.

Χρόνος και πόροι

Ένας άλλος περιορισμός που έχει εκφραστεί σχετίζεται με το χρόνο και τους πόρους των οργανώσεων μελών, ιδίως εκείνων που εκπροσωπούν τους παραγωγούς των πρωτογενών προϊόντων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, διάφορες συνεδριάσεις των ΔΟ μπορεί να συμπέσουν, καθιστώντας αδύνατη για τους αντιπροσώπους την παρουσία σε όλες τις συνεδριάσεις. Η κατάσταση παρατηρήθηκε ότι είναι διαφορετική για τα συνδικάτα της πλευράς των μεταποιητών της αλυσίδας, που είναι πιο πιθανό να καλέσει ανθρώπους από μεμονωμένες εταιρείες του συνδικάτου να παρίστανται σε συνεδριάσεις για λογαριασμό του συνδικάτου. Επισημάνθηκε επίσης ότι η πίεση που προκαλείται από τη συμμετοχή σε πολλαπλές ΔΟ σημαίνει ότι οι εκπρόσωποι των πρωτογενών συνδικάτων των παραγωγών έχουν λιγότερο χρόνο να αφιερώσουν στον πρωταρχικό τους ρόλο υπεράσπισης των μελών τους.

5.3 Οφέλη και τις επιπτώσεις των ΔΟ

Η ενότητα αυτή στοχεύει στον προσδιορισμό και την παρουσίαση των συνολικών οφελών των ΔΟ για τους φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού και για τη συνολική αλυσίδα εφοδιασμού.

Αυτά τα ειδικά οφέλη των ΔΟ πρέπει επίσης να εξεταστούν ευρύτερα στο πλαίσιο των στόχων της ΚΓΠ για βιώσιμη παραγωγή τροφίμων, με ειδική έμφαση στο γεωργικό εισόδημα, στη γεωργική παραγωγικότητα και στη σταθερότητα των τιμών. Πιο συγκεκριμένα το τμήμα αυτό παρουσιάζει οφέλη για τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων, π.χ. στην παραγωγικότητα, στη βιωσιμότητα, στη διαχείριση του κινδύνου, στη δυνατότητα ανάπτυξης, αλλά και στο μάρκετινγκ, επίσης, σε σύγκριση με άλλα θεσμικά όργανα της διακυβέρνησης διαθέσιμα για τους αγρότες στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων.

5.3.1. Οφέλη από ΔΟ

Η ανάλυση αποκαλύπτει ότι οι περισσότεροι από τους ενδιαφερόμενους που έχουμε συναντηθεί κατά τη διάρκεια της συλλογής δεδομένων θεωρούν ότι οι ΔΟ θα μπορούσαν να έχουν μια σειρά από πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που παρουσιάζονται πιο κάτω σε σχέση με:

- Την οργάνωση και διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας, τη σχέση με τις αρχές,
- Τη συγκέντρωση και την ανταλλαγή γνώσεων και επικοινωνίας, και
- Τον επιμερισμό των ευθυνών και των κινδύνων.

Ωστόσο, η αξιολόγηση της επιτυχίας και, κατά συνέπεια, των οφελών που προκύπτουν από τις ΔΟ πρέπει να εξεταστούν προσεκτικά, καθόσον η ποικιλία των καταστάσεων και των οργανώσεων μπορεί να οδηγήσουν στο ότι η υλοποίηση των οφελών να μην εμφανίζεται σε αρκετές περιπτώσεις.

Πολυπλοκότητα προστίθεται από την ίδια τη φύση των κυρίως άυλων ή ποιοτικών οφελών που δεν μπορούν να μετρηθούν ούτε να ποσοτικοποιηθούν ξεκάθαρα. Ένας τελευταίος ισχυρός παράγοντας, που προκλήθηκε από διαφορετικούς τύπους ΔΟ σε διαφορετικές αλυσίδες εφοδιασμού (σε διάφορες συνθέσεις), προκύπτει από μια αφθονία από αναμενόμενα οφέλη που δεν υλοποιούνται και ως εκ τούτου δεν μπορούν να προσδιοριστούν εύκολα.

Επιπρόσθετα, η αποδοτικότητα μιας ΔΟ στηρίζεται στις νομιμότητά της (π.χ. αποτελεσματική συμμετοχή όλων των μελών, η νομιμότητα της κάθε αντιπροσωπευτικής ομάδας, οι διαφανείς μηχανισμοί λήψης αποφάσεων, η χρηματοδότηση, κλπ). Η δημιουργία ενός τέτοιου φορέα είναι μια μακρά και πολύπλοκη διαδικασία, η οποία απαιτεί την αναγνώριση των κοινών συμφερόντων και των συλλογικών περιθωρίων προόδου. Παρά το γεγονός ότι οι ΔΟ είναι σήμερα ιδιωτικής νομικής βάσης, η ιστορία δείχνει τον σημαντικό ρόλο των δημόσιων αρχών στην εμφάνιση διεπαγγελματικών φορέων, μέσω της χρηματοδότησης ορισμένων δραστηριοτήτων (π.χ. δραστηριότητες προώθησης στην Ισπανία) και της ανθεκτικότητας και της βιωσιμότητας του συστήματος (π.χ. στη Γαλλία).

5.3.1.α. Οργάνωση και διακυβέρνηση της εφοδιαστικής αλυσίδας, σχέση με τις αρχές

Οι ΔΟ προσφέρουν μια **πλατφόρμα συζήτησης μεταξύ των φορέων** εντός της οργάνωσης και τη δημιουργία των προϋποθέσεων για συλλογική επικοινωνία με άλλους εταίρους στην αλυσίδα εφοδιασμού.

Τέτοιου είδους πλατφόρμες επιτρέπουν την καλύτερη επικοινωνία μεταξύ των ΔΟ που συμμετέχουν, που είναι, συχνά, οικονομικοί εταίροι, αλλά, επίσης, ανταγωνιστές. Το ενδιαφέρον κάθε ομάδας φορέων στο πλαίσιο των ΔΟ διαφέρει. Η Επικοινωνία διευκολύνεται από το γεγονός ότι τα μέλη της ΔΟ είναι συχνά συνδικάτα ή οργανώσεις στις οποίες, ήδη η οικονομική διάσταση, είναι λιγότερο παρούσα από ότι σε επίπεδο ενεργού φορέα / εταιρείας. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (μελέτες περιπτώσεων), πιστεύει ότι η συσπείρωση του συνόλου του κλάδου, και ως εκ τούτου, η δυνατότητα των φορέων να κατανοήσουν ο ένας τον

άλλο καλύτερα και να μοιραστούν τις ανησυχίες είναι ένα σημαντικό άυλο πλεονέκτημα των ΔΟ. Αυτό ήταν εμφανές και κατά την άποψη ενός μη-μέλους της INTERPORC. Διαπιστώθηκε επίσης ότι οι ΔΟ για διαφορετικούς κλάδους του κρέατος στην Ισπανία (συμπεριλαμβανομένης της INTERPORC) είχαν συναντήσεις με στόχο την καθιέρωση κοινών στρατηγικών για καίρια ζητήματα που αφορούν όλους τους τομείς της κτηνοτροφίας.

Επιπροσθέτως, **η πλατφόρμα αυτή δημιουργεί ένα κομβικό σημείο για την πολιτική του διαλόγου με την κυβέρνηση και τις δημόσιες αρχές.** Αυτό το κομβικό σημείο επιτρέπει ρόλο υπεράσπισης είτε κάνοντας προτάσεις πολιτικής προς τις κυβερνήσεις τους ή σχολιάζοντας τις κυβερνητικές προτάσεις. Για τους φορείς χάραξης πολιτικής, οι ΔΟ επιτρέπουν τη διαβούλευση με τους κατάλληλους μηχανισμούς κατά το στάδιο χάραξης πολιτικής. Οι ΔΟ είναι το σημείο εισόδου στην αλυσίδα εφοδιασμού. Ο διάλογος παίρνει τυπικό χαρακτήρα. Ο ρόλος αυτός «επισημοποιείται» από το γεγονός ότι οι ΔΟ αναγνωρίζονται από τις δημόσιες αρχές. Τα στοιχεία από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και τις περιπτώσιολογικές μελέτες δείχνουν ότι οι ΔΟ παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής και είναι πολύ ευπρόσδεκτες από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, καθώς και από τους διαχειριστές, οι οποίοι συνήθως προτιμούν να συναλλάσσονται με μία οργάνωση και όχι με πολλές. Από αυτόν τον κεντρικό ρόλο, οι ΔΟ μπορούν να έχουν περισσότερη απήχηση στο εσωτερικό της αλυσίδας εφοδιασμού μέσω των οργανώσεων μελών της. Η αναγνώριση αυτή οφείλεται στη νομιμοποίηση και κάνει τις ΔΟ αρκετά μοναδικές σε σύγκριση με άλλους τύπους των εμπορικών ενώσεων, οι οποίες δεν έχουν το ίδιο επίπεδο νομιμότητας, καθόσον οι ΔΟ αναγνωρίζονται επισήμως από τις αρχές. Η αναγνώριση των ΔΟ γενικά δεν περιορίζεται χρονικά (μόνο στην Ολλανδία, η αναγνώριση της νεοσυσταθείσας ΔΟ έχει χορηγηθεί μέχρι το 2020 μόνο). Ως εκ τούτου, αυτός ο σύνδεσμος μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών της εφοδιαστικής αλυσίδας και των δημοσίων αρχών ενισχύεται αφού η συνέχεια είναι εγγυημένη. Αυτή η ασφάλεια οδηγεί στην καλύτερη κατανόηση μεταξύ των φορέων και από τις δύο πλευρές (εφοδιαστικής αλυσίδας και αρχών) και ως εκ τούτου, η εμπιστοσύνη ενισχύεται.

Οι δημόσιες αρχές επωφελούνται επίσης από την παρουσία των ΔΟ στην αλυσίδα εφοδιασμού σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και κρίσεων. Για παράδειγμα, στο τρέχον τεύχος της Ασφάλειας των Τροφίμων που σχετίζεται με την παρουσία της *Γρίπης των πτηνών*, στο νότο της Γαλλίας, οι δημόσιες αρχές κατόρθωσαν να εφαρμόσουν άμεσα τα προγράμματα έκτακτης ανάγκης, με την υποστήριξη της εφαρμογής εκ μέρους των ΔΟ που μπορούσαν να αναλάβουν άμεσες ενέργειες.

Η προνομιακή σχέση μεταξύ δημοσίων αρχών και μιας συγκεκριμένης ΔΟ που σχετίζεται με τη δυνατότητα να επεκτείνει τα μέτρα ασφαλείας σε όλους τους φορείς εντός του τομέα, παρέχει μια ισχυρή και άμεση ανταπόκριση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης για την ασφάλεια των τροφίμων και καταστάσεις κρίσης. Κανένα άλλο είδος οργανώσεων των βασικών προϊόντων δεν παρέχει τέτοια ισχυρή και αξιόπιστη λύση. Η ειδική και μοναδική σχέση μεταξύ της αλυσίδας εφοδιασμού και των δημοσίων αρχών και οι συνεχείς συζητήσεις μεταξύ των μερών αυτών επιτρέπουν τη συζήτηση για τις καλύτερες προσεγγίσεις όσον αφορά την κατανομή των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της αλυσίδας, και ιδιαίτερα των δημοσίων καθηκόντων. Το έτος

2007, οι γαλλικές αρχές και οι ΔΟ ζώνων συζήτησαν για την καλύτερη προσέγγιση και πιο αποτελεσματική προσέγγιση της επίσημης αποστολής όσον αφορά τις αποδόσεις των ζώνων. Οι δημόσιες αρχές πρότειναν στις ΔΟ ότι θα πρέπει να υπαχθεί η διαχείριση αυτή στις ΔΟ, προκειμένου να αυξηθεί η αποδοτικότητα (μείωση κόστους). Στη συνέχεια, οι σχετικές ΔΟ, ανταποκρινόμενες στο αίτημα έδειξαν τη συμφωνία τους με την ανάληψη της διαχείρισης του έργου αυτού. Η εφαρμογή έχει συνδεθεί με την επέκταση της συμφωνίας για την κάλυψη όλων των φορέων και την εξασφάλιση της χρηματοδότησης των δράσεων αυτών.

Η πιο πρόσφατη περίπτωση του Τεχνικού Ινστιτούτου Έρευνας και Ανάπτυξης για τα οπωροκηπευτικά (Centre Technique Interprofessionnel des Fruits et Légumes-CTIFL), καταδεικνύει επίσης την ικανότητα του διαλόγου μεταξύ των δημόσιων αρχών και των αλυσίδων εφοδιασμού για να βρεθούν ρυθμίσεις που θα ωφελήσουν τόσο τον τομέα όσο και τις δημόσιες αρχές, και ως εκ τούτου, τη βελτιστοποίηση της διαχείρισης των δραστηριοτήτων της εφοδιαστικής αλυσίδας. Το CTIFL είναι ένα τεχνικό ινστιτούτο που χρηματοδοτείται από κυβερνητικό ταμείο (*“φόροι παραδημοσιονομικοί”*) επί χρόνια. Οι δημόσιες αρχές είχαν την εντύπωση ότι αυτό το είδος των δραστηριοτήτων θα πρέπει καλύτερα να προσαρτηθεί πιο κοντά στην αλυσίδα εφοδιασμού από ό,τι στις αρχές, αφού κύριοι *«πελάτες»* των δραστηριοτήτων E & A είναι οι φορείς εφαρμογής. Ως εκ τούτου, το Υπουργείο Γεωργίας αποφάσισε να αποσύρει το φόρο αυτό και πρότεινε να αντικατασταθεί από μια CVO (υποχρεωτική-εθελοντική εισφορά) υποστηρίζοντας ότι το κύριο πλεονέκτημα είναι ότι ανώτατο όριο της CVO δεν περιορίζεται σε αντίθεση με τον παραδημοσιονομικό φόρο. Επιπλέον, άλλα ινστιτούτα Έρευνας και Ανάπτυξης (π.χ. ARVALIS για τα σιτηρά) τα διαχειρίζεται η ΔΟ δημητριακών (INTERCERALE) για αρκετά χρόνια και αυτή η προσέγγιση έχει αποδείξει τη χρησιμότητά της. Μετά από μια μακρά περίοδο (δύσκολη) διαπραγματεύσεων μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας και της INTERFEL (ΔΟ οπωροκηπευτικών στη Γαλλία), η INTEFREL συμφώνησε να αναλάβει τη χρηματοδότηση του CTIFL μέσω μιας νέας CVO το 2015.

Τέλος, η προνομιακή σχέση που έχει μια ΔΟ με τις δημόσιες αρχές επιτρέπει στη ΔΟ να ενεργήσει ως οδηγός για τον κλάδο στο σύνολό του. Όσο μακρότερη είναι αυτή η σχέση, τόσο ισχυρότερη είναι η καθοδήγηση. Αυτό οδηγεί σε μια γαλλική κατάσταση όπου είναι δύσκολο να λεχθεί ότι υπάρχουν μόνο ιδιωτικές ΔΟ. Στην πραγματικότητα, μπορεί κανείς να παρατηρήσει ότι στην Γαλλία υπάρχουν ιδιωτικές ΔΟ και αρκετές άλλες που έχουν γίνει δημόσιες ΔΟ. Η μελέτη περίπτωσης CIVB καταδεικνύει την κατάσταση αυτή. Η CIVB δημιουργήθηκε από Νόμο του 1948 και οι δημόσιες αρχές συμμετείχαν στο διοικητικό συμβούλιο. Η ίδια κατάσταση υπήρχε στη GNIS (ΔΟ σπόρων). Στη CIVC (*“Vins de Champagne»*), οι δημόσιες αρχές εξακολουθούν να μετέχουν στη διακυβέρνηση των ΔΟ και το καταστατικό της ΔΟ δείχνει ότι οι αρχές και το Υπουργείο Γεωργίας το ίδιο έχει το δικαίωμα να επικυρώσει ή όχι τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε επίπεδο ΔΟ από την ηγεσία του. Τα καταστατικά αυτών των ΔΟ σήμερα αναθεωρούνται (και τα δύο [...]), αλλά οι μηχανισμοί εσωτερικών διαπραγματεύσεων παραμένουν και οι εμπλεκόμενοι παραμένουν οι ίδιοι. Αυτό εξηγείται περαιτέρω στην ενότητα 5.1 (ιστορία των γαλλικών ΔΟ).

5.3.1 .b. Η συγκέντρωση και ανταλλαγή γνώσεων και επικοινωνία

Οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες δήλωσαν ότι οι αλυσίδες εφοδιασμού έχουν επωφεληθεί από τις δραστηριότητες των ΔΟ όσον αφορά τη **συλλογή και διάδοση των τεχνικών και οικονομικών γνώσεων**. Οι ΔΟ αποτελούν κέντρα εμπειρογνωμοσύνης που συλλέγουν τεχνικά και οικονομικά δεδομένα, συζητούν τα πορίσματα και στη συνέχεια διαδίδουν αυτή τη γνώση σε μέλη των ΔΟ. Οι δράσεις αυτές οδηγούν επίσης σε «ομαλοποίηση» της παραγωγής που βασίζεται στην ανάπτυξη και την εφαρμογή των τεχνικών προδιαγραφών που είναι αντανάκλασεις αυτών που διαπιστώθηκαν στις ΔΟ. Αυτό οδηγεί σε μια μορφή τυποποίησης ευνοϊκή για την λειτουργία των "παγκόσμιων" γεωργικών αγορών.

Ένα άλλο βασικό όφελος των ΔΟ στηρίζεται στη **βελτιωμένη επικοινωνία μεταξύ των μελών των ΔΟ**. Με τη συμμετοχή σε δραστηριότητες των ΔΟ, τα μέλη μαθαίνουν να συνεργάζονται και με όλους τους φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού, από ανάντη ως κατόντη. Αρκετές συνεντεύξεις έδειξαν ότι η παρουσία των κλάδων γεωργικών εισροών (π.χ. παραγωγό ζωοτροφών, κλάδος σπόρων) εντός της ΔΟ, βοήθησε να κατανοήσουμε καλύτερα το επιχειρηματικό τους μοντέλο και τα θέματα τους. Ένας δεδομένος φορέας σε μια σύνθετη αλυσίδα εφοδιασμού επικοινωνεί με τους άμεσους προμηθευτές και τους πελάτες του, και σπάνια με όλους τους φορείς της αλυσίδας. Ένας κρεοπώλης σπάνια επικοινωνεί με έναν παραγωγό ζωοτροφών. Οι ΔΟ ενισχύουν αυτούς τους διαύλους επικοινωνίας.

Οι σχέσεις αυτές μπορούν να οδηγήσουν στη δημιουργία συμβατικών δεσμών μεταξύ των διαφόρων φορέων που είναι ιδιαίτερα χρήσιμοι για την ανάπτυξη ποιοτικά προσαρμοσμένων προϊόντων, όπου τα πρότυπα πρέπει να είναι διαπραγματεύσιμα. Επιπροσθέτως, μπορεί να βρεθεί κοινή γλώσσα μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών του κλάδου πολύ ευκολότερα. Τα μέλη μπορούν να συζητήσουν θέματα, να ανταλλάξουν απόψεις και να επιλύσουν τα προβλήματα μαζί (ως παράδειγμα, κατά τη διάρκεια της ισπανικής μελέτης περίπτωσης για το ελαιόλαδο-ΙΑΟΕ, η ιταλική ΔΟ ελαιολάδου παρουσιάστηκε ως μια αντίστροφη κατάσταση όπου η ΔΟ δεν είναι συντονισμένη με την ισπανική και ως εκ τούτου διαφορετικά τμήματα της αλυσίδας συχνά περνούν τον χρόνο διαφωνώντας μεταξύ τους).

Συνολικά, οι ΔΟ ενδυναμώνουν την συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ των διαφόρων περιοχών της αλυσίδας εφοδιασμού και εξωτερικά στην αλυσίδα εφοδιασμού για την εγχώρια και τις διεθνείς αγορές.

5.3.1.c Επιμερισμός κινδύνων και κερδοφορίας

Η παρουσία μιας ΔΟ στην αλυσίδα εφοδιασμού επιτρέπει τη δικαιότερη κατανομή των κινδύνων. Για παράδειγμα, όταν μια εκστρατεία προώθησης πραγματοποιείται, τα οφέλη είναι για την αλυσίδα εφοδιασμού και των παραγόντων της, που είναι μέλη της ΔΟ ή όχι. Ωστόσο, η κατανομή των οφελών αυτών ανά ομάδα φορέων ή ανά φορέα δεν είναι γνωστή, αφού οι ΔΟ δεν είναι οικονομικοί φορείς. Η αξιολόγηση των εκστρατειών προώθησης εκτελείται και οι πιθανές θετικές οικονομικές επιπτώσεις προσδιορίζονται μετά την ολοκλήρωση της καμπάνιας. Ωστόσο, όταν αυτές οι οικονομικές επιπτώσεις εκτιμώνται ποσοτικά (π.χ. η

εκστρατεία προώθησης οδηγεί σε αύξηση της κατανάλωσης κατά 1,5%) δεν υπάρχουν συστήματα που επιτρέπουν να μετρηθεί πόσο αυτές οι παροχές κατανέμονται ανά ομάδα φορέων στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού. Κάποιος μπορεί να θεωρήσει ότι τα οφέλη αυτά επίσης διανέμονται στα μη μέλη της ΔΟ, τα οποία επωφελούνται από την εκστρατεία προώθησης, αλλά δεν συμμετέχουν στη χρηματοδότηση, εάν δεν εφαρμόζεται η επέκταση. Ωστόσο, μπορεί κανείς να εξετάσει, σε κατά περίπτωση βάση, ότι τα οφέλη δεν κατανέμονται σε όλους τους φορείς (ανεξάρτητα αν είναι μέλη ή μη μέλη).

Για παράδειγμα, εάν ο στόχος της εκστρατείας προώθησης είναι να αυξήσει τις πωλήσεις του οίνου Μπορντό στην Κίνα, μόνο οι επιχειρήσεις που πωλούν τον οίνο τους στην εν λόγω αγορά μπορούν να επωφεληθούν άμεσα από την εκστρατεία, αν είναι επιτυχής. Οι παραγωγοί στο Μπορντό που δεν έχουν ποτέ ασκήσει εμπόριο κρασιού με την Κίνα δεν θα ωφεληθούν άμεσα από τη δράση, ακόμη και αν έμμεσα η εκστρατεία μπορεί να οδηγήσει σε βελτιωμένη αναγνώριση Μπορντό ως εμπορικό σήμα, πρώτα στην Κίνα, αλλά και σε άλλα μέρη του κόσμου. Σε αυτές τις περιπτώσεις, όλοι οι εξαγωγείς κρασιού και οι παραγωγοί τους θα επωφεληθούν έμμεσα από τις ενέργειες μεσοπρόθεσμα.

Όταν διεξάγεται ένα πρόγραμμα E & A με στόχο τον προσδιορισμό εναλλακτικής προστασίας των καλλιεργειών ή λίπανσης των με χημικές ουσίες, τα αποτελέσματα πρώτα ωφελούν την πρωτογενή παραγωγή, αλλά επίσης και όλους τους φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού που είναι μέλη ή όχι της ΔΟ.

Ωστόσο, μπορεί κανείς να θεωρήσει ότι αυτές οι δραστηριότητες δεν ωφελούν εξίσου όλους τους παραγωγούς, και ειδικά τις μειονότητες (π.χ. εναλλακτικές καλλιέργειες, διατηρητέες ποικιλίες, κλπ). Η ανάπτυξη νέων προϊόντων και νέων τεχνικών παραγωγής οδήγησαν στην τυποποίηση της παραγωγής και στην επιλογή των πλέον ανταγωνιστικών αγροτών, οι οποίοι θα μπορούσαν να προσαρμοστούν στις προδιαγραφές.

Ίδιες αρχές ισχύουν και στην περίπτωση των αναδυόμενων κινδύνων που η αλυσίδα εφοδιασμού θα μπορούσε να αντιμετωπίσει (π.χ. νέα ασθένεια των ζώων στην αλυσίδα εφοδιασμού). Σε αυτές τις περιπτώσεις, η εμπιστοσύνη μεταξύ των μελών της ΔΟ που οικοδομήθηκε στην πορεία του χρόνου έχει επίσης θεωρηθεί ως ένα όφελος. Για παράδειγμα, για αρκετούς ερωτηθέντες, αυτή η εμπιστοσύνη υπήρξε ως επιχείρημα υπέρ της εφαρμογής ενός αποτελεσματικού συστήματος ιχνηλασιμότητας στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων διατροφής.

5.3.2. Προκλήσεις για την πλήρη απόκτηση αυτών των ωφελειών

Οι ΔΟ έρχονται αντιμέτωπες με πολλές προκλήσεις που μπορούν να περιορίσουν την απόκτηση αυτών των ωφελειών.

Η πρώτη κύρια πρόκληση συνδέεται με τη συντονισμένη διαχείριση των συμφερόντων. Η ανάλυση της διεπαγγελματικής δυναμικής αναγνωρίζει την ανάγκη για συλλογική μάθηση σχετικά με το διάλογο για την εύρυθμη λειτουργία των αλυσίδων εφοδιασμού προς το

συμφέρον όλων των συμμετεχόντων. Ο διάλογος υιοθετείται ως ένα μέσο που καθιστά δυνατή τη βελτίωση της λειτουργίας της αλυσίδας βασικών αγαθών. Ωστόσο, της οργάνωσης του διαλόγου πρέπει να προηγηθεί μια προϋπόθεση, η οποία είναι η αποσαφήνιση των συμφερόντων των διαφόρων κατηγοριών φορέων και η διαμόρφωση μιας κοινής θέσης. Αυτή η δυναμική είναι διαρκής και η διαμόρφωση κοινών θέσεων που συζητήθηκαν και συμφωνήθηκαν εξακολουθεί να παραμένει μια μεγάλη πρόκληση για έναν σημαντικό αριθμό των αλυσίδων βασικών αγαθών. Κάθε φορά που ένα νέο θέμα διακυβεύεται, μια πρόσθετη *ad hoc* συζήτηση πρέπει να γίνει.

Χρηματοδότηση των ΔΟ. Το Θέμα 2 και το Θέμα 3 αναδεικνύουν με σαφήνεια ότι η χρηματοδότηση της διαχείρισης και των δραστηριοτήτων των ΔΟ είναι ένα ζήτημα.

Συλλογικές δράσεις που αποφασίζονται από μεμονωμένες ΔΟ μπορούν να εφαρμοστούν σωστά μόνο αν η ΔΟ έχει αρκετούς πόρους για να εξασφαλίσουν την ορθή εφαρμογή αυτών των δράσεων, οι οποίες σε γενικές γραμμές οργανώνονται επί μερικούς μήνες ή και χρόνια. Για παράδειγμα, η χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων Έρευνας και Ανάπτυξης (E & A) πρέπει να προγραμματιστούν για αρκετά χρόνια και όχι μόνο για λίγους μήνες. Οι ΔΟ πρέπει να έχουν σαφή εικόνα για τους πόρους που θα πρέπει να αναμένονται για *μια ελάχιστη* περίοδο πέντε ετών. Θέματα χρηματοδότησης παρατηρούνται σε πολλές χώρες και σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις οι συνδρομές των μελών εμφανίζονται ανεπαρκείς για την εφαρμογή όλων των δραστηριοτήτων που οι ΔΟ θα ήθελαν να αναλάβουν.

Ο ρόλος και η αλληλεπίδραση με τις δημόσιες αρχές. Η ανάλυση της ιστορίας των ΔΟ, ιδιαίτερα στην Γαλλία, δείχνει ότι η επιτυχία του διαλόγου μεταξύ των φορέων στις ΔΟ καθορίζεται εν μέρει από το ρόλο των δημόσιων αρχών. Αρκετοί ερωτώμενοι ανέφεραν ότι ο διάλογος στο εσωτερικό των ΔΟ μεταξύ των οικονομικών παραγόντων με διαφορετικούς στόχους, δεν είναι πάντα εύκολος. Αντιτιθέμενα ζητήματα μπορεί να οδηγήσουν σε εσωτερικές διαμάχες. Οι δημόσιες αρχές θεωρούνται δυνητικοί ρυθμιστές, όταν τέτοιου είδους προβλήματα εγείρονται. Οι δημόσιες αρχές συχνά, αλλά όχι πάντα, συνδέονται με αυτές τις συζητήσεις, λόγω των αλληλεπιδράσεων μεταξύ της ΔΟ και των δημόσιων αρχών, ιδίως όταν οι ΔΟ ασκούν δραστηριότητες για λογαριασμό των αρμόδιων αρχών (π.χ. πιστοποίηση σπόρων προς σπορά για την GNIS στη Γαλλία). Έχουν επίσης εμπλοκή, με την ιδιότητα του φορέα ή του παρατηρητή, αλλά την ίδια στιγμή πρέπει να προστατεύουν το γενικό συμφέρον. Η ικανότητά των δημόσιων αρχών να συμβιβάζουν τα συμφέροντα των διαφόρων παραγόντων υπήρξε καθοριστικός παράγοντας για τη διασφάλιση της τήρησης των δεσμεύσεων ιδίως στο πλαίσιο της επέκτασης των συμβάσεων σε όλους τους φορείς.

5.3.3. Αντίκτυπος των δράσεων των ΔΟ και διαπραγματευτική ισχύς στην αλυσίδα εφοδιασμού

Ο ρόλος που παίζουν οι ΔΟ από απόψεως **διαπραγματευτικής δύναμης** έχει συζητηθεί κατά την παρουσίαση των περιπτώσιολογικών μελετών και των συνεντεύξεων. Οι φορείς ανάντη (κυρίως αγρότες και μεταποιητές) θεωρούνται γενικά ως ένας σχετικά αδύναμος κρίκος στην αλυσίδα

εφοδιασμού αγροτικών τροφίμων σε αντίθεση με φορείς κατάντη, όπως οι έμποροι λιανικής πώλησης, με την οικονομική αδυναμία των φορέων συχνά να καταλήγει σε περιορισμένη διαπραγματευτική ισχύ και μειωμένη ανταγωνιστικότητα για τον τομέα ως σύνολο¹¹⁸. Αποδεικτικά στοιχεία αποκαλύπτουν την ύπαρξη αθέμιτων εμπορικών πρακτικών (UTP) μεταξύ διαφορετικών μελών της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων στο πλαίσιο τη ΕΕ¹¹⁹

Ένα σημαντικό μέρος των επιστημονικών επιχειρημάτων υποστηρίζει την υπόθεση ότι οι εμπορικές πρακτικές στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων μπορούν να χαρακτηριστούν ως υποκείμενες σε μια ιεραρχία εκ των άνω προς τα κάτω εις βάρος των λιγότερο ισχυρών φορέων, κυρίως αγροτών, προμηθευτών ή μικρών λιανοπωλητών^{120, 121}.

Έχοντας λάβει αυτό υπόψη, από την καθιέρωση μιας κοινής γεωργικής πολιτικής, η ΕΕ προσπαθούσε να διορθώσει αυτήν την έλλειψη ισορροπίας στην αλυσίδα αγροτροφίμων, δηλαδή με ενίσχυση της θέσης των γεωργών στην αγορά διαφόρων μέσων πολιτικής, περιλαμβανομένων της ίδρυσης οργανώσεων των παραγωγών (οριζόντια ολοκλήρωση) και ΔΟ (κάθετη ολοκλήρωση). Ενώ αρκετές δημοσιεύσεις συζητούν τα οφέλη της σύστασης ΟΠ στην αλυσίδα εφοδιασμού όσον αφορά τη διαπραγματευτική ισχύ έναντι των άλλων φορέων (κατασκευαστών, διανομέων και λιανοπωλητών),¹²² φαίνεται ότι υπάρχει πολύ λίγη βιβλιογραφία όπου εξετάζει τις επιπτώσεις των ΔΟ για την διαπραγματευτική δύναμη των ανάντη φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων διατροφής.

Οι ερωτώμενοι που συναντήσαμε κατά τη διάρκεια της μελέτης έδειξαν σαφώς ότι, κατά τη γνώμη τους, η παρουσία των ΔΟ στην αλυσίδα εφοδιασμού έχει μικρή, ή καθόλου επίπτωση στην ασυμμετρία της διαπραγματευτικής ισχύος μεταξύ των φορέων. Αυτό εξηγείται κυρίως από το γεγονός ότι οι ΔΟ δεν συμμετέχουν στον καθορισμό των τιμών ή στις διαπραγματεύσεις για τις τιμές. Οι ΔΟ υπάρχουν στην αλυσίδα εφοδιασμού, αλλά δεν δραστηριοποιούνται σε οποιαδήποτε εμπορική σχέση μεταξύ των φορέων. Εμπορικές διαπραγματεύσεις δεν λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο των ΔΟ. Αυτή είναι μια σημαντική διαφορά σε σχέση με τις ΟΠ, όπως τονίζεται από τον Van Herck σε μια έκθεση για την

¹¹⁸ Στην Ουγγαρία μόνο οι ΔΟ γάλακτος και κρασιού χρησιμοποιούν τους κανόνες επέκτασης.

¹¹⁹ See Seed Marketing Directives

¹²⁰ Bijman, J. G. Ton, G. Meijerink, 2007, Empowering Small holder Farmers in Markets: National and International Policy Initiatives. WUR: Wageningen.

¹²¹ Η παρούσα εργασία ακολουθεί την θεματική διαίρεση της UTPs, διεξήχθη από την Renda et al. 2014. Ο Ορισμός της UTPs περιλαμβάνει: 1) Η έλλειψη σαφήνειας στη σύμβαση προσφοράς, 2) Έλλειψη γραπτής σύμβασης, 3) Κατάχρηση οικονομικής εξάρτησης / διαπραγματευτικής ισχύος, 4) Αποποίησης ευθύνης, 5) Μονομερείς ρήτρες τροποποίησης, 6) Στοιχεία αδικαιολόγητα επιβαλλόμενα ή μετατόπιση σημείων, 7) Αθέμιτη χρήση εμπιστευτικών πληροφοριών, 8) Αθέμιτη χρήση εμπιστευτικών πληροφοριών μετά τη λήξη της σύμβασης 9) Οι καταχρηστικές διακοπή της διαπραγμάτευσης, 10) Αθέμιτη καταγγελία της σύμβασης και 11) Άρνηση διαπραγμάτευσης.

¹²² Morgan, Kevin/Mardsen, Terry/Murdoch Jonathan (2006): Worlds of food: place, power, and provenance in the foodchain. Oxford: Oxford University Press

Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2014¹²³. Ο Van Herck καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «Είναι καλά τεκμηριωμένο στην οικονομική βιβλιογραφία ότι οι επιμέρους γεωργοί μπορούν να επωφεληθούν από το να είναι μέλη μιας ΟΠ μέσω διαφόρων διαύλων (Williamson, 1985). Πρώτον, μέσω της συγκέντρωσης της γεωργικής παραγωγής τους, οι γεωργοί μπορούν να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη έναντι των δυνητικών αγοραστών («προς τα κατάντη») και των προμηθευτών των εισροών («ανάντη»). Δεύτερον, με τη συγκέντρωση της παραγωγής τους, οι γεωργοί μπορούν να μειώσουν τους κινδύνους που σχετίζονται με τις γεωργικές δραστηριότητες. Αυτό περιλαμβάνει τον κίνδυνο τιμών, αλλά και τον κίνδυνο ομηρίας από έναν αγοραστή. Τρίτον, μέσω της συγκέντρωσης της γεωργικής παραγωγής τους, οι γεωργοί μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση στην αγορά των διαύλων εμπορίας όπου προηγουμένως δεν είχαν πρόσβαση (π.χ. παράδοση σε σούπερ μάρκετ), όπως και σε ορισμένες περιπτώσεις (αλλά όχι σε όλες), οι αγοραστές προτιμούν να αγοράζουν από μεγαλύτερους αγρότες (χαμηλότερο κόστος συναλλαγών). Τέταρτον, με τη συγκέντρωση της γεωργικής παραγωγής τους, οι γεωργοί μπορούν να είναι σε θέση να επωφεληθούν από τις οικονομίες κλίμακας. Αυτό μπορεί να τους επιτρέψει να προβούν σε συγκεκριμένες επενδύσεις, ιδιαίτερα σε στοιχεία του ενεργητικού ή σε υπηρεσίες για τις οποίες οι σταθερές δαπάνες είναι υψηλές, καθώς από τη συγκέντρωση της παραγωγής τους, είναι σε θέση να μειώσουν το μέσο σταθερό κόστος που συνδέεται με την επένδυση. Επιπλέον, με τη συγκέντρωση της παραγωγής τους, το κόστος των συναλλαγών μειώνεται ».

Υπάρχουν, ωστόσο, μερικοί μηχανισμοί που θα μπορούσαν να επιτρέψουν ενέργειες των ΔΟ που επηρεάζουν τη διαπραγματευτική ισχύ έμμεσα. Οι ΔΟ μπορούν π.χ. να επηρεάσουν τη διαπραγματευτική δύναμη των μελών (ή μέρος αυτών) με την κατάρτιση τυποποιημένων συμβάσεων και την εφαρμογή δεσμευτικών κανόνων, με την αύξηση της διαφάνειας, με την συλλογική προώθηση και με τη χρηματοδότηση της έρευνας. Η εφαρμογή διαφάνειας μπορεί να αυξήσει τη διαπραγματευτική δύναμη των γεωργών, αν και δεν μπορεί να είναι το έργο μιας ΔΟ να δημοσιεύει σε πραγματικό χρόνο και λεπτομερείς πληροφορίες για τις τιμές. Η προώθηση (ορισμένων) προϊόντων σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο μπορεί να αυξήσει τη ζήτηση και, ως εκ τούτου, να δημιουργήσει μια έλλειψη προσφοράς η οποία θα μπορούσε να ωφελήσει τη διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών. Οι ερευνητικές προσπάθειες μπορούν να οδηγήσουν σε καλύτερη ποιότητα των προϊόντων ή των προϊόντων που ευθυγραμμίζονται καλύτερα με τις προτιμήσεις των καταναλωτών, αυξάνοντας, επίσης, τη ζήτηση για τα προϊόντα αυτά. Ωστόσο, τα ποσοτικά αποτελέσματα των μέτρων αυτών είναι πολύ δύσκολο να καθοριστούν καθώς οι ενέργειες των ΔΟ είναι μόνο μερικές από τις πολλές δράσεις από πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς.

Με την απουσία δραστηριοτήτων διαπραγμάτευσης των τιμών, οι ΔΟ δύσκολα μπορούν να συμβάλουν στην καλύτερη κατανομή των περιθωρίων στην αλυσίδα με άμεσο τρόπο. Το πρώτο βήμα γι' αυτό θα ήταν να κατανοήσουν πώς τα περιθώρια κατανέμονται μεταξύ φορέων και ποιοι είναι οι μηχανισμοί για οποιαδήποτε εξέλιξη. Οι ΔΟ μπορούν να παρακολουθούν τις τιμές στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού, αλλά δύσκολα μπορούν να

¹²³ Konefal, Jason/Mascarenhas, Michael/Hatanaka, Maki (2005): Governance in the Global Agro-food System: Backlighting the Role of Transnational Supermarket Chains. In: Agriculture and Human Values, 22 (3), 291-302.

παρακολουθούν δράσεις που σχετίζονται με την κατανομή των περιθωρίων, καθώς αυτή η πληροφορία δεν είναι καθόλου διαθέσιμη και τα μέλη της εφοδιαστικής αλυσίδας δεν είναι έτοιμα να παρουσιάσουν όλες αυτές τις πληροφορίες σε ένα φόρουμ στο οποίο είναι παρόντες εμπορικοί εταίροι αλλά και ανταγωνιστές.

Η έρευνα δεν εντόπισε καμιά μελέτη που να αναλύει τα πλεονεκτήματα της συμμετοχής σε μια ΔΟ στην παραγωγικότητα και στο εισόδημα των αγροτών. Η λογική που παρουσιάστηκε παραπάνω και η πολυπλοκότητα του θέματος εξηγεί αυτή την κατάσταση. Όσον αφορά τις οργανώσεις παραγωγών, ο Van Herck προσθέτει ότι «*οι γενικές μελέτες δεν κάνουν διάκριση μεταξύ των διαφόρων διαύλων μέσω των οποίων η συμμετοχή μέλους σε ΟΠ επηρεάζει το εισόδημα των γεωργών ή την παραγωγικότητα (αύξηση της διαπραγματευτικής ισχύος, μείωση των κινδύνων, την πρόσβαση στην αγορά ή την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών που ενεργοποιούνται από οικονομίες κλίμακας). Συχνά, τα διαφορετικά κανάλια διασυνδέονται μεταξύ τους και δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί επακριβώς ο χωριστός αντίκτυπος κάθε καναλιού*».

Οι ερωτώμενοι που συναντήσαμε κατά τη διάρκεια της μελέτης επιβεβαίωσαν ότι, εξ όσων γνωρίζουν, δεν είναι ενήμεροι για τυχόν μελέτη αυτού του είδους. Για αυτούς, τα οφέλη για τους γεωργούς είναι έμμεσα και άυλα, προερχόμενα από την καλή λειτουργία της ίδιας της ΔΟ, την τοποθέτησή της στην αλυσίδα εφοδιασμού, την συλλογική έρευνα, και την προώθηση και ενίσχυση της διαφάνειας.

5.3.4. Επιπτώσεις των δραστηριοτήτων των ΔΟ όσον αφορά τους στόχους της ΚΓΠ

Αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζει τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων των ΔΟ στους στόχους της ΚΓΠ. Η εκτίμηση αυτή βασίζεται κυρίως στα αποτελέσματα τεσσάρων μελετών περίπτωσης, δεδομένου ότι η βιβλιογραφία σπάνια παρουσιάζει τεκμήρια ως προς αυτό. Λόγω της πρόσφατης δημιουργίας της ΔΟ γάλακτος στις Κάτω Χώρες, δεν μπορεί να παρατηρηθεί αντίκτυπος των ενεργειών, αφού οι δράσεις έχουν μόλις αρχίσει. Η ανάλυση των δραστηριοτήτων της κάθε μιας από τις υπόλοιπες τέσσερις περιπτώσιολογικές μελέτες δείχνει ότι οι κύριες δραστηριότητες που εκτελούνται από αυτές τις μελέτες περιπτώσεων είναι προωθητικές ενέργειες.

Ως εκ τούτου, το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει πρώτα συμπεράσματα σχετικά με τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων προώθησης σχετικά με τους στόχους της ΚΓΠ, πριν από την αναφορά στη λίστα άλλων ωφελειών που διαπιστώθηκαν ανά στόχο των ΔΟ.

5.3.5. Οφέλη των προωθητικών ενεργειών

Μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι, μέσα από μια συνεισφορά στη διατήρηση ενός αρκετά σταθερού επιπέδου κατανάλωσης στην εγχώρια αγορά και το άνοιγμα νέας αγοράς και σε άλλες χώρες, οι προωθητικές ενέργειες συμβάλλουν στην αποφυγή δυσμενών επιπτώσεων για

το εισόδημα του γεωργού και μάλιστα μπορεί να είχε θετικές επιπτώσεις στο εισόδημα του γεωργού και μέσω του μηχανισμού του όγκου.

Είναι δύσκολο να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με τον αντίκτυπο των διαφημιστικών εκστρατειών στο **εισόδημα** μέσω του μηχανισμού των τιμών. Ενώ η βελτίωση της ποιοτικής κλίμακας στην εγχώρια αγορά έχει δυνητικά θετικές επιπτώσεις στην εγχώρια τιμή πώλησης ανά μονάδα, είναι δύσκολο να κατανοηθεί πώς κατανέμονται αυτά τα οικονομικά οφέλη μεταξύ των παραγόντων της ΔΟ (βλέπε παράγραφο σχετικά με τη διαπραγματευτική ισχύ ανωτέρω 5.3.3).

Η ίδια δυσκολία υπάρχει όταν πρόκειται για απευθείας σύνδεση των εγχώριων δραστηριοτήτων προώθησης με τους στόχους της ΚΓΠ, δεδομένου ότι οι στόχοι των διαφημιστικών εκστρατειών υπήρξαν σχετικοί με τη βελτίωση της εικόνας τομέα. Τούτου λεχθέντος, μια θετική εικόνα του τομέα μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της κατανάλωσης, η οποία με τη σειρά της μπορεί τελικά να έχει επιπτώσεις στο **εισόδημα του γεωργού** και στην **ανάπτυξη**. Σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ οι δραστηριότητες προώθησης μπορεί να είχαν ορισμένες θετικές επιπτώσεις στην ανά μονάδα αξία των εξαγωγών, οι οποίες θα μπορούσαν με τη σειρά τους να έχουν θετικές επιπτώσεις στην **ανάπτυξη**, καθώς και δυνητικά στο **εισόδημα των γεωργών**, ενδείξεις για μια τέτοια σύνδεση είναι περισσότερο περιπτωσιακές παρά πραγματικές.

Επιπλέον, είναι λογικό να συμπεράνουμε ότι δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ των δραστηριοτήτων προώθησης και **της παραγωγικότητας ή της σταθερότητας των τιμών**. Ομοίως, είναι δύσκολο να θεωρηθούν οι προωθητικές ενέργειες ως εργαλείο **διαχείρισης κινδύνου**. Ενώ ο εφοδιασμός των σημείων πώλησης στην αγορά μπορεί να θεωρηθεί ότι μειώνει τον κίνδυνο μακροπρόθεσμα, οι δραστηριότητες προώθησης δεν μπορούν να θεωρηθούν ένα εργαλείο διαχείρισης των κινδύνων.

Οι ερωτώμενοι διευκρίνισαν ότι ο κύριος στόχος των δραστηριοτήτων προώθησης από την άποψη των επιπτώσεων ήταν να δημιουργηθεί μια μακροπρόθεσμη διέξοδος στην αγορά, το χρονοδιάγραμμα για την αξιολόγηση των επιπτώσεων των δραστηριοτήτων προώθησης σε σχέση με τους στόχους της ΚΓΠ πρέπει να εξετάσει αυτούς τους μακροπρόθεσμους στόχους. Η αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να γίνει για μια ελάχιστη περίοδο 10 ετών. Αυτό δεν αφορούσε στην περίπτωση π.χ. της ΔΟ INTERPORC χοιρινού κρέατος στην Ισπανία.

Ενώ οι προωθητικές ενέργειες δεν έχουν βελτιώσει τη **βιωσιμότητα** per se, τα στοιχεία δείχνουν ότι έχουν κάνει τους καταναλωτές των νοικοκυριών πιο ενήμερους των κανονιστικών απαιτήσεων βιωσιμότητας στην περιοχή παραγωγής.

5.3.5.b. Οφέλη από άλλες δραστηριότητες

Ο παρακάτω πίνακας παραθέτει τα κύρια πρόσθετα οφέλη που έχουν παρατηρηθεί και απογραφεί κατά τη διάρκεια των περιπτωσιολογικών μελετών και ολοκληρώθηκαν από την

κρίση των εμπειρογνομόνων μας μετά από επισκόπηση της βιβλιογραφίας. Τα οφέλη αυτά, κυρίως του άυλου χαρακτήρα, κατατάσσονται ανά δραστηριότητα ΔΟ.

Πίνακας 27: Άυλα οφέλη των ΔΟ όσον αφορά τους στόχους της ΚΓΠ

Δραστηριότητες των ΔΟ	Επίπεδο οφέλους της δράσης και επιπτώσεις στους στόχους της ΚΑΠ				
	Εισόδημα γεωργού	Παραγωγικότητα	Βιωσιμότητα	Σταθερότητα τιμών	Διαχείριση κινδύνου
(I) Βελτίωση της γνώσης και διαφάνεια της παραγωγής και της αγοράς μέσω της δημοσίευση των σχετικών στατιστικών στοιχείων σε συγκεντρωτική μορφή, καθώς και μέσω της ανάλυσης των μελλοντικών εξελίξεων της αγοράς	+	+	+	+	++
ii) Πρόβλεψη του δυναμικού της παραγωγής, και καταγραφή των δημόσιων τιμών της αγοράς	+		+	+	+
(iii) Βοήθεια στον καλύτερο συντονισμό του τρόπου που τα προϊόντα διατίθενται στην αγορά, ιδίως μέσω έρευνας και μελέτης της αγοράς	+	+	+		+
(Iv) Διερεύνηση του δυναμικού των εξαγωγών			+	+	+
(v) Σύνταξη υποδειγμάτων συμβάσεων , συμβατών με τους κανόνες της Ένωσης, για την πώληση των γεωργικών προϊόντων στους αγοραστές ή / και την προσφορά μεταποιημένων προϊόντων σε διανομείς και λιανοπωλητές	+		+	+	+
(Vi) Αξιοποίηση σε πληρέστερο βαθμό του δυναμικού των προϊόντων , συμπεριλαμβανομένου του επιπέδου της λιανικής αγοράς και ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας	+		+		+
(Vii) Παροχή των πληροφοριών και διεξαγωγή της έρευνας που είναι απαραίτητη για την καινοτομία, τον εξορθολογισμό, τη βελτίωση και την προσαρμογή της παραγωγής και, ανάλογα με την περίπτωση, την επεξεργασία και την εμπορία	++	++	++		++
(Viii) Αναζήτηση τρόπων περιορισμού της χρήσης προϊόντων προστασίας					

της υγείας φυτών και ζώων, καλύτερης διαχείρισης άλλων εισροών, εξασφάλισης της ποιότητας των προϊόντων και διατήρησης του εδάφους και των υδάτων, προώθησης της ασφάλειας των τροφίμων, ιδίως μέσω της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων, και της βελτίωσης της υγείας των ζώων και της καλής διαβίωσής τους.	++		++		+
ix) Ανάπτυξη μεθόδων για την βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων σε όλα τα στάδια παραγωγής και, κατά περίπτωση, μεταποίησης και εμπορίας	+		++		+
x) Λήψη όλων των δυνατών μέτρων για τη διατήρηση, προστασία και προώθηση της βιολογικής παραγωγής και των ονομασιών προέλευσης, των σημάτων ποιότητας και των γεωγραφικών ενδείξεων	+		++		+
xi) Προώθηση και διεξαγωγή έρευνας για την ολοκληρωμένη, βιώσιμη παραγωγή ή άλλες φιλικές προς το περιβάλλον παραγωγικές μεθόδους	+		++		+
xii) Ενθάρρυνση υγιούς και υπεύθυνης κατανάλωσης προϊόντων στην εσωτερική αγορά ή / και ενημέρωση σχετικά με τις βλάβες που συνδέονται με τα επικίνδυνα καταναλωτικά πρότυπα	+		++		+
xiii) Προώθηση της κατανάλωσης ή / και παροχή πληροφοριών που αφορούν προϊόντων στην εσωτερική και εξωτερική αγορά.	Συζητήθηκαν στο τμήμα 5.3.5.a				
xiv) Συμβολή στη διαχείριση υποπροϊόντων και στη μείωση και τη διαχείριση αποβλήτων.	+		++		+

5.3.6. Τι κάνει τις ΔΟ μοναδικές στην αλυσίδα εφοδιασμού;

Πολλές κάθετες οργανώσεις μπορούν να συνυπάρχουν στην αλυσίδα εφοδιασμού. Οι ΔΟ είναι συγκεκριμένες και μοναδικές για διάφορους λόγους σε σχέση με τις άλλες μορφές συνεργασίας (π.χ. συνεταιρισμοί, Οργανώσεις Παραγωγών, Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών), ως εξής:

- Η αναγνώριση της οργάνωσης από τις δημόσιες αρχές παρέχει στις ΔΟ έναν ηγετικό ρόλο στην αλυσίδα εφοδιασμού. Αυτό το χαρακτηριστικό της αναγνώρισης δημιουργεί

μια ιεραρχία στην αλυσίδα εφοδιασμού. Αυτό δείχνει ξεκάθαρα ότι οι δημόσιες αρχές αποφάσισαν να σχεδιάσουν τη ΔΟ ως το κύριο σημείο επαφής της αλυσίδας εφοδιασμού, όταν σχετίζεται με τους στόχους και το ρόλο των ΔΟ.

- Η ΔΟ είναι, επίσης, η αρχή της αλυσίδας εφοδιασμού (τουλάχιστον για τα στάδια που καλύπτονται από τις ΔΟ) για τις αρμόδιες αρχές. Σε περίπτωση κρίσης (π.χ. ασφάλειας τροφίμων), η πρώτη επαφή μπορεί να είναι η ΔΟ που μπορεί να επικοινωνήσει περαιτέρω στο πλαίσιο της αλυσίδας.
- Οι σχέσεις στις ΔΟ δεν επιβάλλονται από οικονομικές σχέσεις. Τα μέλη συμμετέχουν σε τέτοιες οργανώσεις, όχι επειδή έχουν εμπορικές συναλλαγές με τα άλλα μέλη, αλλά επειδή βρίσκουν πλεονεκτήματα να εκπροσωπούνται σε μια οντότητα η οποία προωθεί την ανάπτυξη ολόκληρης της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων. Η απουσία άμεσων εμπορικών συσχετίσεων στις ΔΟ και η εστίαση στα ζητήματα της «αλυσίδας», προς όφελος όλων των μελών παρέχει ευελιξία στη συνολική διακυβέρνηση της οργάνωσης.
- Οι ΔΟ παράγουν συμφωνίες. Οι συμφωνίες αυτές αποτελούν το κεντρικό σημείο και το σύμβολο της οργάνωσης. Πράγματι, η συμφωνία αυτή υλοποιεί το σκοπό της οργάνωσης και εδραιώνει τις κοινές στρατηγικές που αποφασίζονται από τα μέλη. Θέτει τους «κανόνες του παιχνιδιού» για (μέρος) της αλυσίδας εφοδιασμού.
- Μια ΔΟ μπορεί να ζητήσει από τις αρμόδιες αρχές να καταστήσουν τις αποφάσεις τους δεσμευτικές και έχουν, ως εκ τούτου, με τη χρήση των μηχανισμών της επέκτασης, μια «*συναφή κανονιστική εξουσία*».
- Στη Γαλλία οι ΔΟ εξυπηρετούν γενικά συμφέροντα, ιδίως μέσω της ανάθεσης καθηκόντων δημόσιας αρχής (όπως η πιστοποίηση, κλπ).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αυτό το μέρος της έκθεσης στοχεύει στην παροχή κάποιων γενικών συμπερασμάτων σχετικά με τη συνολική λειτουργία των ΔΟ.

Η έρευνα που διεξήχθη για την παρούσα μελέτη επιτρέπει την παρουσίαση μια λεπτομερούς περιγραφής της εξέλιξης των ΔΟ και ανάλυση της λειτουργίας τους στην ΕΕ. Τα συμπεράσματα αυτά προκύπτουν άμεσα από τα κύρια ευρήματα που παρουσιάζονται σε κάθε ένα από τα τρία θέματα της μελέτης.

Μια συνεχής αύξηση του αριθμού των ΔΟ στην ΕΕ.

Δεκαεννέα Κράτη Μέλη έχουν αναπτύξει εθνική νομοθεσία αφιερωμένη στις ΔΟ. Η πρώτη νομοθεσία ήταν ο γαλλικός Νόμος 75-600 του 1975. Η Ολλανδία και η Πολωνία έχουν τροποποιήσει προσφάτως την εθνική τους νομοθεσία, ώστε να περιλάβει νέες διατάξεις όσον αφορά την αναγνώριση και τη λειτουργία των ΔΟ (2014-2015).

Από τη στιγμή της καθιέρωσης εθνικών νομοθεσιών, ο αριθμός των αναγνωρισμένων ΔΟ που ορίστηκαν στην πράξη ως «οι σχέσεις διασύνδεσης μεταξύ των διαφόρων επαγγελματικών κατηγοριών που συμμετέχουν στην παραγωγή, εμπορία και - ενδεχομένως - την επεξεργασία των επιμέρους γεωργικών προϊόντων ή ομάδας προϊόντων" έχει αυξηθεί.

Μέχρι την 1^η Ιουνίου του 2016, **έχουν αναγνωριστεί 123 ΔΟ από τις εθνικές αρχές σε 8 διαφορετικά κράτη μέλη (EL, ES, FR, HU, IT, NL, PT, RO).** Από μια πρώτη ανάλυση, μπορεί να θεωρηθεί ότι τέσσερις ΔΟ αφορούν τομείς που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι της ΚΟΑ. Αυτές είναι 4 ΔΟ δηλαδή η BNIC-Cognac στη Γαλλία, η BNIA-Armagnac στη Γαλλία, οι ζωοτροφές INTERAL ζώων στην Ισπανία και η INTEHELIX-άλλα προϊόντα, σαλιγκάρια στην Ισπανία).

Ο αριθμός των ΔΟ αυξήθηκε από 56 ΔΟ το 1990, σε 123 (119 + 4) το 2016. Η αναγνώριση των πρόσθετων αυτών έχει προγραμματιστεί κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου (φρούτα και λαχανικά στην Ολλανδία, μπανάνες στη Γαλλία, 2- 3 στην Ελλάδα). Στην περίοδο 1980-1995, η αύξηση αποδίδεται κυρίως στη Γαλλία. Από τότε έχει ενδιαφερόμενα 7 άλλα Κράτη Μέλη (Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Ολλανδία, Ρουμανία, Πορτογαλία και Ισπανία). Μέχρι σήμερα, 8 Κράτη Μέλη έχουν αναγνωρίσει ΔΟ. Περισσότερες από τις μισές από τις αναγνωρισμένες ΔΟ βρίσκονται στη Γαλλία (63) και 60 βρίσκονται στα άλλα 7 Κράτη Μέλη (7 στην Ελλάδα, 6 στην Ουγγαρία, 3 στην Ιταλία, 27 στην Ισπανία, 7 στην Ολλανδία, 5 στη Ρουμανία, και 5 στην Πορτογαλία).

Από την αναγνώριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του ρόλου και των λειτουργιών των ΔΟ μέχρι τον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013

Η ύπαρξη των ΔΟ που ιδρύθηκαν εθελοντικά στην ευρωπαϊκή αγορά προσέλκυσε αρχικά την προσοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στα μέσα της δεκαετίας του ογδόντα. Ζητήθηκε από την Επιτροπή να συντάξει ανακοίνωση σχετικά με τον μελλοντικό ρόλο και τις λειτουργίες των ΔΟ στο πλαίσιο του ρυθμιστικού καθεστώτος της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ), το 1990.

Κατά την περίοδο 1990-2013, εισήχθησαν προοδευτικά διατάξεις σχετικά με την αναγνώριση και τη λειτουργία των ΔΟ σε περιορισμένο αριθμό γεωργικών τομέων (ελαιόλαδο, φρούτα και λαχανικά, γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα, και καπνός). Η κίνηση για να καλύψει τις διεπαγγελματικές δραστηριότητες για όλους τους γεωργικούς τομείς έγινε μόνο με την έγκριση του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.

Οι διατάξεις σχετικά με τις ΔΟ που περιλαμβάνονται στον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 βασίζονται σε μια σειρά από βασικές αρχές, μεταξύ των οποίων:

- Αναγνώριση ΔΟ από τις εθνικές αρχές που προκύπτουν από την πρωτοβουλία του συνόλου ή μέρους των οργανώσεων ή ενώσεων που τις αποτελούν.
- Η αναγνώριση υπόκειται σε γενικούς όρους, και ιδίως στην ανάγκη για τη ΔΟ να συγκεντρώνει εκπροσώπους οικονομικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με την παραγωγή και σε τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας που εκπροσωπεί ένα σημαντικό μερίδιο των οικονομικών δραστηριοτήτων στην αλυσίδα εφοδιασμού (αντιπροσωπευτικότητα), και δεν αναλαμβάνουν οι ίδιοι να ασχολούνται με την παραγωγή, τη μεταποίηση ή την εμπορία^{124, 125}.

Η νομοθεσία της ΕΕ προβλέπει ότι ΔΟ που λειτουργούν σε μια συγκεκριμένη οικονομική περιοχή ενός Κράτους Μέλους μπορούν να ζητήσουν από τις εθνικές αρχές του τελευταίου να **επεκτείνουν σε επιχειρήσεις που δεν είναι μέλη** - με δεσμευτικά αποτελέσματα αν και για περιορισμένο χρονικό διάστημα - ορισμένες από τις συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές που εφαρμόζονται σε αυτά. Οι εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή πρακτικές μπορεί να αφορούν πολλές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων, αλλά όχι μόνο, της παραγωγής και της αγοράς, εκθέσεις, κανόνες παραγωγής αυστηρότερους από της ΕΕ ή της εθνικής νομοθεσίας, κατάρτιση τυποποιημένων συμβάσεων, μέτρα για την προστασία της βιολογικής γεωργίας και των προϊόντων στο πλαίσιο συστημάτων για την ποιότητα.

Η ανάλυση της εθνικής νομοθεσίας σε επίπεδο Κρατών Μελών, η οποία εκδόθηκε κυρίως πριν από την έκδοση του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013, δείχνει ότι αυτή βασίζεται στις ίδιες βασικές αρχές που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013. Μόνο λίγα Κράτη Μέλη έχουν αναθεωρήσει τη νομοθεσία τους ώστε να συμβαδίζει με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013.

¹²⁴ A summary is provided by Van Herck K. 2014. Assessing efficiencies generated by agricultural Producer Organisations. Report for the European Commission (DG COMP). Available at http://ec.europa.eu/competition/sectors/agriculture/overview_en.htm

¹²⁵ Van Herck K. 2014. Assessing efficiencies generated by agricultural Producer Organisations. Report for the European Commission (DG COMP).

Ανάλυση της λειτουργίας των ΔΟ στην ΕΕ.

Οι ΔΟ αντιπροσωπεύουν ένα πολύ συγκεκριμένο είδος κάθετης συνεργασίας εντός της αλυσίδας εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων διατροφής. **Είναι το αποτέλεσμα μιας μακράς ιστορίας και δεσμεύσεων των φορέων**, ιδίως των πρωτογενών παραγωγών, που συχνά βρίσκονται σε δύσκολες και πολύ διαφορετικές καταστάσεις (π.χ. απαντήσεις σε κρίση).

Κάθετη συνεργασία και νομοθεσία για την ομαδοποίηση των φορέων ή για την επίσημη αναγνώριση των διεπαγγελματικών συμφωνιών στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων διατροφής **υπήρχαν σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ για περισσότερο από το 80 χρόνια**. Μια από τις πρώτες συμφωνίες μεταξύ των διαφόρων παραγόντων της αλυσίδας εφοδιασμού που αναγνωρίστηκε επίσημα, αναφέρεται στη ζάχαρη και χρονολογείται από το 1931 στη Γαλλία. Οι παραγωγοί τεύτλων και τα εργοστάσια ζάχαρης συμφώνησαν σχετικά με τους κανόνες για τον καθορισμό των τιμών και για τον περιορισμό του όγκου της παραγωγής, προκειμένου να ξεπεραστεί η υπερπαραγωγή. Στην Ισπανία, η προέλευση των σημερινών ΔΟ μπορούν να αναχθούν στο 1932. Στην Ολλανδία, νόμοι ήταν σε ισχύ από το 1950 σχετικά με την καθιέρωση των λεγόμενων δημόσιων οργανισμών («*Wet op de Bedrijfsorganisatie*») που ρύθμιζαν, μεταξύ άλλων, τη λειτουργία των Συμβουλίων Εμπορευμάτων ("*Productschappen*"), τα οποία μπορεί εν μέρει να θεωρηθούν ως προκάτοχοι των σημερινών.

Οι αλυσίδες εφοδιασμού (αριθμός και είδη οργανώσεων και συνεργασιών), το είδος και η δυναμική των φορέων, διαφέρουν για κάθε τομέα και για κάθε Κράτος Μέλος: Αυτό που είναι σωστό σε έναν τομέα /Κράτος Μέλος μπορεί να είναι λάθος σε ένα άλλο. Η λειτουργία των ΔΟ πρέπει να λάβει υπόψη αυτούς τους εξωτερικούς παράγοντες που υπάρχουν στην ίδια αλυσίδα εφοδιασμού. Οι ΔΟ (όταν αναγνωρίζονται) είναι, μόνο, ένα από τα συστατικά μιας δεδομένης αλυσίδας εφοδιασμού.

Επιπλέον, η **ανάλυση της λειτουργίας μιας ΔΟ εξαρτάται από την ωριμότητα του οργανισμού**. Οι προσφάτως ιδρυθείσες ΔΟ (λιγότερο από 10 ετών) μπορεί να είναι πολύ νωρίς για να αναλύσουν την πλήρη λειτουργικότητά τους. **Τέλος, είναι δύσκολο να «συγκριθεί» η λειτουργία των διαφόρων ΔΟ και να υποστηριχθεί ότι μια εθνική εμπειρία μπορεί να επαναληφθεί και σε άλλα Κράτη Μέλη, διότι το πολιτικό, οικονομικό και ιστορικό πλαίσιο ποικίλλει σημαντικά.**

Η ανάλυση των περιπτώσιολογικών μελετών και η διαθέσιμη βιβλιογραφία δείχνουν ότι **οι ΔΟ μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο σε πολλούς τομείς**. Πρωθούν τον διάλογο μεταξύ της κυβέρνησης και των ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και μεταξύ των φορέων / ενδιαφερόμενων μερών που μετέχουν στην αλυσίδα εφοδιασμού. Υποστηρίζουν την τήρηση των εμπορικών και άλλων κανονισμών, και υποστηρίζουν τη βελτίωση της ποιότητας και της ασφάλειας των προϊόντων.

Προϋποθέσεις για την καλή λειτουργία των ΔΟ

Με βάση αυτή την ανάλυση, η μελέτη προσδιορίζει τις συνθήκες που κάνουν μια ΔΟ να "λειτουργεί καλά". Ανεξάρτητα από τα ιστορικά γεγονότα που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην εμφάνιση και στη διαμόρφωση των ΔΟ, αρκετοί βασικοί παράγοντες χρειάζονται ιδανικά να είναι παρόντες για τη βέλτιστη λειτουργία τους:

- **Ο ΔΟ είναι μια δομή που δημιουργείται σε εθελοντική βάση και είναι μια οντότητα ιδιωτικού χαρακτήρα.** Αυτά τα δύο χαρακτηριστικά είναι απαραίτητα: ελεύθερη πρωτοβουλία από τον κλάδο και ιδιωτικό καθεστώς, είναι στην πραγματικότητα αλληλένδετα και δύσκολα μπορεί να υπάρχει το ένα χωρίς το άλλο. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι ΔΟ δημιουργούνται από τις πρωτοβουλίες που προέρχονται από τα ενδιαφερόμενα μέρη της αλυσίδας εφοδιασμού (στις περισσότερες περιπτώσεις, από τους παραγωγούς), χωρίς καμία παρέμβαση από τις δημόσιες αρχές κατά την ίδρυσή τους. Οι δομές αυτές πρέπει να λειτουργούν με βάση τους μηχανισμούς του ιδιωτικού δικαίου, με πλήρεις και ελεύθερες διαπραγματεύσεις από τα μέλη της οργάνωσης. Οι ΔΟ μπορούν να λειτουργήσουν μόνο εάν ο τομέας παραγωγής είναι ήδη δομημένος (δηλαδή η διακυβέρνηση και οι σχέσεις μεταξύ των φορέων έχουν ρυθμισθεί) και αν η ΔΟ εγγυάται την αντιπροσωπευτικότητα όλων των συνιστωσών της, και ως εκ τούτου είναι σε θέση να αναπτύξει ένα στρατηγικό όραμα, το οποίο συμμερίζεται τις διάφορες ευαισθησίες που υπάρχουν στην οργάνωση. Η νομοθεσία προωθεί αυτές τις πρωτοβουλίες, δεδομένου ότι η αρχή της αναγνώρισης προβλέπει μια μοναδική θέση (επίσημη αναφορά) της οργάνωσης στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού.

- **Οι ΔΟ είναι αποτελεσματικές όταν είναι σαφώς προσδιορισμένα τα προϊόντα ή ομάδες προϊόντων.** Προϊόντα δεύτερης ή τρίτης επεξεργασίας είναι πραγματικά δύσκολα από τις ΔΟ, ειδικά αν τα προϊόντα προέρχονται από πολύ διαφορετικούς τομείς. Αυτό σίγουρα μπορεί να είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους οι δεύτεροι επεξεργαστές και οι λιανοπωλητές δεν είναι συχνά μέλη της ΔΟ.

- **Όραμα και ηγεσία.** Η ΔΟ συγκροτείται από οργανώσεις που αναγνωρίζονται ως κορυφαίες από τα μέλη που εκπροσωπούν, και έχουν ένα σαφή στόχο και ιδέα για τα καθήκοντα της ΔΟ που δικαιολογούν την υποστήριξη των πιθανών μελών από διαφορετικά στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού.

- **Η ΔΟ είναι μια οργάνωση που συγκεντρώνει πολλές «επιχειρήσεις».** Είναι ομάδες οικονομικών παραγόντων που ανταγωνίζονται στην αγορά, αλλά οι οποίοι έχουν αποφασίσει να ενώσουν τις δυνάμεις τους σε μια δομή η οποία δεν έχει καμία διάσταση που να συνδέεται με τον καθορισμό των τιμών και με διαπραγματεύσεις για τις τιμές. Κατά προτίμηση, υπάρχει μόνο μία ΔΟ ανά προϊόν ή ομάδα προϊόντων για την αποφυγή συγκρούσεων αρμοδιοτήτων. Εμπορικές συναλλαγές πραγματοποιούνται μεταξύ των μελών της ΔΟ αλλά αυτές δεν σχετίζονται με τη ΔΟ. Οι ΔΟ δεν έχουν εμπορικές δραστηριότητες. Αυτή η ιδιαιτερότητα διαφοροποιεί τις ΔΟ από άλλες μορφές συνεργασίας, όπως π.χ. οργανώσεις παραγωγών, συνεταιρισμούς, συλλόγους, κλπ).

- **Οι ΔΟ είναι αποτελεσματικές όταν επικεντρώνονται σε συλλογικά συμφέροντα Τα θέματα των εμπορικών διαπραγματεύσεων μεταξύ των μελών παραμένουν έξω από τις συζητήσεις των ΔΟ.** Οι στόχοι της ΔΟ είναι να προωθεί και να συζητά κοινά συμφέροντα. Αυτά μπορούν να αφορούν ζητήματα σχετικά με τις συναλλαγές της

αγοράς ή εμπορικές πρακτικές σε γενικές γραμμές, αλλά ποτέ δεν είναι οι εμπορικές διαπραγματεύσεις καθαυτές μέρος των δραστηριοτήτων μιας ΔΟ. Έργα που αποσκοπούν στην εδραίωση της θέσης ολόκληρης της εφοδιαστικής αλυσίδας μέσω εκστρατειών π.χ. προώθηση ενός γενόσημου προϊόντος για εξαγωγή ωφελούν όλα τα μέλη.

- **Όταν στο πλαίσιο των ΔΟ συζητούνται ανταγωνιστικά θέματα, εμφανίζονται εντάσεις.** Η Συνολική λειτουργία τους αμέσως επηρεάζεται.

- **Η δομή της ΔΟ είναι λιγότερο σημαντική.** Θα πρέπει να παρουσιάζεται στο Καταστατικό της με βάση τις ιδιαιτερότητες της εφοδιαστικής αλυσίδας και να μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, όσο η νομοθεσία παρέχει ευελιξία για αυτό. Επιπλέον, το πραγματικό νομικό καθεστώς και η φύση (δημόσια ή ιδιωτική) της ΔΟ δεν είναι τελικά τόσο σχετικές με τη λειτουργία της. Αυτό που έχει σημασία είναι η εμπιστοσύνη, η αξιοπιστία, και η σχέση που υπάρχει μεταξύ των μελών και των εκπροσώπων τους.

- **Οι ΔΟ είναι οργανισμοί που νομιμοποιούνται από τις ρυθμιστικές αρχές.** Εκτός από την αναγνώριση, ο μηχανισμός για την επέκταση των κανόνων ή των τελών που προκύπτουν από διεπαγγελματικές συμφωνίες παίζει κεντρικό ρόλο στην (καλή) λειτουργία της ΔΟ. Αυτό που είναι κρίσιμης σημασίας είναι η πλήρης εφαρμογή των αρχών της ΔΟ που συνίστανται σε κριτήρια αναγνώρισης και αρχές που σχετίζονται με την επέκταση των κανόνων. Όταν αυτές οι δύο αρχές εφαρμόζονται πλήρως, τότε, σε μεγάλο βαθμό οι ΔΟ είναι σε κατάσταση χρηστής διακυβέρνησης και βέλτιστης λειτουργίας. Η εφαρμογή των αρχών αυτών δημιουργεί μια «*συνδεδεμένη ρυθμιστική δύναμη*» για τις ΔΟ. Η θετική στάση των Κρατών Μελών προς τις ΔΟ είναι ένας επιπλέον παράγοντας καλής λειτουργίας.

- **Επιπροσθέτως, η τακτική χρήση της αρχής της επέκτασης των κανόνων οδηγεί στη δημιουργία ενός δεσμού μεταξύ όλων των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού, που υπάρχουν στη ΔΟ και με τις αρμόδιες αρχές.** Μόνο όταν οι φορείς που συμμετέχουν στις προσπάθειες, μπορούν να επιτευχθούν πλήρως οι στόχοι της ΔΟ. Υπάρχει μια ιεραρχική σχέση εξάρτησης των ατόμων και κάθε άλλου είδους συνεργασίας (π.χ. οργανώσεις των παραγωγών, των συνεταιρισμών, των μεταποιητών και των εμπόρων) έναντι του συλλογικού και κεντρικού παραδείγματος της ΔΟ που δημιουργείται μέσω της αναγνώρισης των αρχών και της επέκτασης κανόνων. Η τακτική εφαρμογή της επέκτασης των κανόνων οδηγεί σε πολλές άλλες συνέπειες που ενισχύσουν τη βιωσιμότητα, τη χρηματοδότηση, και την ηγεσία της ΔΟ στην αλυσίδα εφοδιασμού. Αυτό δεσμεύει τις αρμόδιες αρχές, καθώς «*επικυρώνουν*» τις συμφωνίες (μελών και μη μελών της ΔΟ). Η δέσμευση αυτή παρέχει αξιοπιστία στις ΔΟ και τις τοποθετεί ως "τους" προνομιούχους συνομιλητές στην αλυσίδα εφοδιασμού. Αυτό εξηγεί σίγουρα τη γαλλική αρχή «*μοναδικότητας*», ότι μόνο μια ΔΟ μπορεί να αναγνωριστεί ανά τομέα σε ένα δεδομένο οικονομικό τομέα. Με αρκετές ΔΟ στον ίδιο τομέα, αυτή η ηγεσία θα πρέπει να μοιραστεί μεταξύ των διαφόρων μερών, και ως εκ τούτου η δύναμη αυτής της αρχής θα πρέπει να αδιασπασθεί (π.χ. στον τομέα του ελαιολάδου στην Ισπανία, όπου 3 ΔΟ συνυπάρχουν). Υπάρχουν συγκρούσεις στη γαλλική αλυσίδα εφοδιασμού μηλίτη, όπου 2 ΔΟ έχουν αναγνωριστεί: IDAC και UNICID.

- **Η σαφής σχέση με το δίκαιο του ανταγωνισμού αποτελεί επίσης προϋπόθεση για την καλή λειτουργία των ΔΟ.** Κανόνες ανταγωνισμού σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό

επίπεδο έχουν κατά καιρούς περιορίσει τη λειτουργία των ΔΟ, με δημιουργία αμφιβολιών για τη νομιμότητα ορισμένων από τις βασικές δραστηριότητες των οργανώσεων αυτών, μεταξύ των οποίων, για παράδειγμα, η δυνατότητα μιας ΔΟ να επεκτείνει τους δικούς της κανόνες στα μη-μέλη.

Στο πλαίσιο αυτό, το 2011 η παρέμβαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ξεκαθάρισε μερικές τέτοιες αμφιβολίες με την απόφαση ότι η υποχρεωτική επέκταση των τελών σε μη μέλη για τη χρηματοδότηση των ΔΟ δεν συνιστά Κρατική ενίσχυση, εφόσον διαπιστώνεται ότι οι ειδικοί όροι που καθορίζονται από το άρθρο 107, παρ. 1 της ΣΛΕΕ δεν συνάδουν. Η νομολογία και / ή οι διοικητικές πρακτικές μερικών Κρατών Μελών συνέβαλαν επίσης, με την πάροδο του χρόνου, για να γίνει ο διαχωρισμός μεταξύ των δραστηριοτήτων που οι ΔΟ μπορούν νομίμως να συνεχίσουν και εκείνων που, αντίθετα, δεν επιτρέπονται εφόσον κρίνεται ότι παραβαίνουν την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι δραστηριότητες που μπορούν να ερμηνευτούν ως συμφωνίες καθορισμού των τιμών είναι οι πρακτικές που έχουν διερευνησει οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού συχνότερα μέχρι σήμερα. Παρά το γεγονός αυτό, σε ορισμένα Κράτη Μέλη δεν φαίνεται να είναι ακόμη επαρκής ο βαθμός ασφάλειας δικαίου στον τομέα αυτό, ο οποίος τελικά οδηγεί στην απουσία των αναγνωρισμένων ΔΟ ή / και χαμηλή υποστήριξη από τις δημόσιες αρχές για τη δημιουργία τέτοιων οργανώσεων¹²⁶.

Στο πλαίσιο αυτό, το Άρθρο 210 του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 αναφέρει με σαφήνεια τι δεν επιτρέπεται (μαύρη λίστα των πρακτικών, που περιλαμβάνουν καθορισμό των τιμών). Επιπλέον, αυτό είναι το σύστημα διασάφησης από την Επιτροπή για να λύσει αυτά τα ζητήματα. Το σύστημα αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις ΔΟ (και σε κάποιο βαθμό από τα Κράτη Μέλη, τα οποία συνήθως ενημερώνονται από κάθε τέτοια κοινοποίηση της ΔΟ) για να αποκτήσουν νομική βεβαιότητα για το τι είναι δυνατό και όχι.

Υπό το φως των ανωτέρω, εξασφαλίζοντας αυξημένη ασφάλεια δικαίου, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο, όσον αφορά τις δραστηριότητες που μπορούν να αναλάβουν οι ΔΟ χωρίς να παραβιάζει το δίκαιο του ανταγωνισμού, είναι ένα επιθυμητό βήμα να γίνει, με στόχο τη διευκόλυνση εγκαθίδρυσης των ΔΟ στην ΕΕ μακροπρόθεσμα.

Αυτές οι προϋποθέσεις για την καλή λειτουργία των ΔΟ είναι το αποτέλεσμα μιας ανάλυσης που χρειάστηκε αρκετές δεκαετίες.

Η ανάλυση βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη μεγάλη εμπειρία με τις ΔΟ στη Γαλλία, αν και οι εμπειρίες σε άλλα κράτη μέλη συνέβαλαν επίσης στην επιβεβαίωση των ευρημάτων. Στην πλειονότητα των άλλων Κρατών Μελών στα οποία έχουν αναγνωρισθεί ΔΟ, οι ΔΟ έχουν

¹²⁶ Με εξαίρεση τις ΔΟ ελαιολάδου επιτραπέζιων ελαιών και καπνού.

δημιουργηθεί πολύ πιο πρόσφατα. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε κανείς να θεωρήσει ότι αυτές οι δομές είναι πολύ πρόσφατες για την εκτέλεση μιας πλήρους ανάλυσης της λειτουργίας τους.

Ωστόσο, θα μπορούσε να παρατηρηθεί ότι **η αρχή της επέκτασης των κανόνων σπάνια εφαρμόζεται εκτός Γαλλίας**. Αυτό οδηγεί σε πολλές περιπτώσεις που ο προϋπολογισμός των ΔΟ είναι πολύ χαμηλός, για να ξεκινήσει μια διεπαγγελματική δυναμική ή ακόμη και σε περιπτώσεις που οι ΔΟ δεν πραγματοποιούν καμία δραστηριότητα για αρκετά χρόνια.

Η πλήρης εφαρμογή αυτών των κανόνων είναι απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία μιας ΔΟ, αλλά μερικά άλλα στοιχεία μπορούν να διαταράξουν τη λειτουργία της. Αυτή η μελέτη διαπιστώνει ότι οι πιο επιτυχημένες ΔΟ όσον αφορά τις επιπτώσεις στην αλυσίδα εφοδιασμού, νομιμοποίηση από τα μέλη και την ΚΓΠ, καθώς και ως προς τα οικονομικά, είναι αυτές που είναι πιο διευρυμένες όσον αφορά τις εργασίες που εκτελούν. **Οι διευρυμένες ΔΟ αποτελούν ομάδες πίεσης**, καθώς και υποστηρικτές των μελών τους στο δημόσιο διάλογο, εταίροι στη διαμόρφωση των πολιτικών, καθώς και στην εκτέλεση καθηκόντων που τους ανατίθενται, πηγές πληροφόρησης για τα μέλη και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και προωθητές της διαφάνειας στις αγορές, φορείς διεξαγωγής συλλογικής έρευνας και οι εταίροι σε συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), προς όφελος των μελών τους και των μη-μελών, που αναλαμβάνουν συλλογικές προωθητικές ενέργειες προς όφελος των μελών τους και των μη μελών, έχουν νομιμοποιηθεί από την αντιπροσωπευτικότητα των μελών τους και από την αναγνώριση τόσο με τη νομική όσο και με την πρακτική έννοια από την κυβέρνηση και είναι επαρκώς χρηματοδοτημένες.

Θέματα σχετικά με τη λειτουργία των ΔΟ

Η αδύναμη εκπροσώπηση κάποιων παραγόντων (π.χ. έλλειψη πλουραλισμού σε πρωτοβάθμιο επίπεδο παραγωγής στη Γαλλία, η απουσία των εμπόρων λιανικής πώλησης στη μεγάλη πλειοψηφία των ΔΟ σε όλα τα Κράτη Μέλη) της αλυσίδας εφοδιασμού είναι επίσης μια πτυχή που πρέπει σαφώς να αντιμετωπιστεί. Το **ζήτημα της αντιπροσωπευτικότητας του πρωτογενούς κλάδου παραγωγής** έχει συζητηθεί επί 10 χρόνια τώρα στη Γαλλία. Τα μέλη των μειοψηφικών συνδικάτων των παραγωγών ζητούν την παρουσία τους ως μέλη στις ΔΟ. Αφού καταβάλλουν τέλη μέσω της εφαρμογής της επέκτασης, θεωρούν ότι πρέπει να δοθεί η δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις τους στο πλαίσιο της ΔΟ. Για αυτούς τους φορείς οι ΔΟ εργάζονται σαν να είναι αποκλειστικό κλαμπ. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών έχουν γίνει πρόοδοι και μικρότερα συνδικάτα έχουν γίνει μέλη των ΔΟ σε λίγες επιλεγμένες περιπτώσεις.

Μόνο μερικές ΔΟ καλύπτουν το σύνολο της αλυσίδας εφοδιασμού (από το αγρόκτημα ως το τραπέζι). Οι ΔΟ **δεν καλύπτουν ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού**. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αποτελούνται από 2 κλάδους (πρωτογενούς παραγωγής και πρώτης μεταποίησης ή διανομής των γεωργικών προϊόντων). Οι διανομείς τροφίμων και οι λιανοπωλητές σπάνια συμμετέχουν. Από την άποψη των αρμόδιων αρχών, αυτό σημαίνει ότι η αλυσίδα εφοδιασμού είναι χωρισμένη σε δύο μεγάλες ενότητες: τη ΔΟ [της παραγωγής], από τη μία πλευρά, και τους διανομείς / εμπόρους λιανικής πώλησης, από την άλλη πλευρά. **Η κατάσταση αυτή δεν**

δημιουργεί τις καλύτερες προϋποθέσεις για συζητήσεις και διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της αλυσίδας εφοδιασμού.

Η διαφάνεια θεωρείται, επίσης, ως ένα θέμα όσον αφορά τη λειτουργία των ΔΟ. Αυτό περιλαμβάνει την εσωτερική διαφάνεια (π.χ. διαδικασία λήψης αποφάσεων, δημοσίευση του καταστατικού σε απευθείας σύνδεση, δημοσίευση των ετήσιων εκθέσεων) και εξωτερική διαφάνεια (π.χ. επικοινωνία με μη μέλη, άλλους ενδιαφερόμενους και τις αρμόδιες αρχές στην αλυσίδα εφοδιασμού). Τα μέλη της ΔΟ [της παραγωγής] αποτελούνται από ενώσεις που εκπροσωπούν διάφορα τμήματα της αλυσίδας εφοδιασμού (ή μέρος της αλυσίδας εφοδιασμού). Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να εξασφαλιστεί ευρεία εκπροσώπηση του κλάδου, η προσέγγιση αυτή έχει νόημα. Ωστόσο, αυτό οδηγεί σε αναπόφευκτα προβλήματα. Η απουσία ή η καθυστέρηση στην ανάπτυξη των οργανώσεων παραγωγών σε ορισμένα νέα Κράτη Μέλη, καθώς και η έλλειψη των κατάλληλων συνδικάτων που εκπροσωπούν μικρότερα σύνολα είναι άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ΔΟ.

Τα πραγματικά οφέλη των ΔΟ είναι δύσκολα μετρήσιμα, αλλά αναγνωρίζονται σαφώς από τα μέλη.

Τα πραγματικά οφέλη των ΔΟ που αφορούν τους στόχους της ΚΓΠ, σε σχέση με άλλες μορφές κάθετης συνεργασίας είναι σαφώς ορατά, όπως αναφέρεται από τη μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων, αλλά έχουν την άυλη μορφή. Οι ΔΟ είναι οντότητες που δεν αγοράζουν / παράγουν / πωλούν προϊόντα και οι οποίες δεν συμμετέχουν στον καθορισμό των τιμών ή σε διαπραγματεύσεις για τις τιμές. Όλες οι συζητήσεις περιστρέφονται γύρω από τεχνικά και μη-οικονομικά ζητήματα, ακόμη και αν αφορούν οικονομικούς φορείς. Ως εκ τούτου, τα οφέλη είναι έμμεσα και άυλου χαρακτήρα, δεδομένου ότι είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθούν. Επιπλέον, οι ΔΟ φαίνεται να έχουν περιορισμένη διαπραγματευτική ισχύ στην αλυσίδα εφοδιασμού. Σε αυτό, μπορεί να απαντηθεί ότι εάν οι οικονομικοί παράγοντες είναι παρόντες σε τέτοιες μορφές οργάνωσης έναντι καταβολής τελών, τότε θεωρούν ότι η συμμετοχή είναι πολύτιμη.

ΔΟ: εργαλεία για την ανάπτυξη της αλυσίδας εφοδιασμού;

Οι ΔΟ μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού, και ως εκ τούτου στην ανάπτυξη της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων προς όφελος όλων των πλευρών. Ωστόσο, το μοντέλο κάθετης συνεργασίας δεν μπορεί από μόνο του να εξασφαλίσει αυτές τις εξελίξεις. Είναι στην πραγματικότητα ένα μόνο από τα εργαλεία που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στην αλυσίδα εφοδιασμού. Σε πολλά Κράτη Μέλη στα οποία δεν αναγνωρίζονται ΔΟ, υπάρχουν άλλοι τύποι κάθετης συνεργασίας, σύμφωνα με την περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης. Υπάρχει μια αρκετή ποικιλομορφία των καταστάσεων, που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ένδειξη της προσαρμογής στις εθνικές συνθήκες.

Για να αποκτηθούν τα οφέλη των διεπαγγελματικών οργανώσεων, τμήματα της νομοθεσίας (ιδίως για τη δυνατότητα επέκτασης των κανόνων και τη χρηματοδότηση), οι προϋποθέσεις επιτυχίας που παρουσιάστηκαν προηγουμένως πρέπει να εφαρμοστούν, ακόμη και αν αυτές

οι προϋποθέσεις δεν παρέχουν εγγυήσεις αποτελεσματικότητας. Αποτελεσματική συμμετοχή των μελών και πραγματική δέσμευση για συνεργασία πρέπει να υπάρχουν. Ρυθμιστική παρέμβαση από τις δημόσιες αρχές σε συζητήσεις και διαφωνίες των ενδιαφερόμενων μερών θα μπορούσαν επίσης να θεωρηθούν ως παράγοντες βιωσιμότητας.

Ακόμη και αν ο αριθμός των ΔΟ συνεχίζει να αυξάνεται με κανονικούς ρυθμούς, η πλήρης εφαρμογή της "έννοιας της ΔΟ" - δηλαδή της πλήρους αξιοποίησης των νομοθετικών διατάξεων, συμπεριλαμβανομένων των επεκτάσεων των κανόνων και της χρηματοδότησης από μη μέλη, καθώς και η δημιουργία στενών σχέσεων μεταξύ όλων των φορέων που είναι οικονομικοί παράγοντες, άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς και οι δημόσιες αρχές - είναι ακόμα υπό ανάπτυξη. Μια πλειοψηφία των Ισπανικών και των Ρουμάνικων ΔΟ έχουν επωφεληθεί από εθνική χρηματοδότηση μέσω επιδοτήσεων κατά την αναγνώριση. Ωστόσο, υποφέρουν σήμερα από την έλλειψη χρηματοδότησης, αφού οι επιδοτήσεις έχουν σταματήσει και δεν υπάρχει επέκταση των κανόνων μέχρι σήμερα. Οι ΔΟ της ΙΑΟΕ ελαιολάδου και INTERPORC στην Ισπανία, ως εκ τούτου, θεωρούν αναγκαία για την εφαρμογή της επέκτασης των μηχανισμών των κανόνων για την εξασφάλιση μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης τους. Τέλος, οι Ολλανδικές ΔΟ έχουν μόλις πρόσφατα δημιουργηθεί και είναι δύσκολο να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την αποτελεσματικότητά τους.

Συνολικά, φαίνεται ευεργετικό ότι τα Κράτη Μέλη έχουν προβληματιστεί σχετικά με το αν η (καλή) λειτουργία των ΔΟ επήλθε μόνο από την περαιτέρω εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) Αριθ. 1308/2013 ή εάν απαιτούνται περαιτέρω μέτρα (π.χ. πώς να προσδιορισθούν καλές αρχές εργασίας στο εσωτερικό της αλυσίδας) για να κάνουν την καλύτερη δυνατή χρήση των ΔΟ και να συμβάλουν στην καλή λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού. Κάθε Κράτος Μέλος θα μπορούσε έτσι να εξετάσει τον καθορισμό των βέλτιστων συνθηκών της εθνικής "έννοιας" (πλήρης χρήση όλων των διατάξεων για τις ΔΟ και βέλτιστη σχέση μεταξύ των φορέων εντός και εκτός των ΔΟ). Υπό αυτές τις συνθήκες, οι ΔΟ θα μπορούσαν να αποτελέσουν αποτελεσματικά εργαλεία για την κάθετη συνεργασία, που οδηγεί στην περαιτέρω ανάπτυξη της αλυσίδας εφοδιασμού.

Η Ελληνική “Γεωργία” και το «εν υπνώσει» μεγάλο δυνητικό παραγωγικό δυναμικό της¹

Φωτίου Αλ. Βακάκη²

Κυρίες και κύριοι,

Ευχαριστώ την κυρία Ευστράτογλου, για την πληθωρική παρουσίαση που σας έκανε για μένα και για τη μακρόχρονη φιλία της. Ευχαριστώ, επίσης, τα μέλη του Δ.Σ. της Ελληνικής Γεωργικής Ακαδημίας, για την Απόφασή τους, να με ανακηρύξουν Επίτιμο μέλος της. Το γεγονός ότι λίγες ημέρες πριν από την γνωστοποίηση της ανακήρυξης είχε φύγει η σύζυγός μου, μετά από 63 χρόνια συμβίωσης, δεν μου επέτρεψε να παρουσιαστώ νωρίτερα, για να δηλώσω την πρόθεσή μου να συνεισφέρω στην πραγμάτωση των σκοπών της Ακαδημίας.

Αυτοπαρουσιάζομαι, με το συνοπτικό βιογραφικό που κατέθεσα, χωρίς αναφορά στα γεγονότα που προσδιόρισαν **ό,τι** καλό ή κακό έχω σήμερα στις αποσκευές μου.

Η ανακήρυξή μου, ως επίτιμο μέλος της Ακαδημίας, **προϋποθέτει**, σύμφωνα με το καταστατικό της, *ότι έχω προσφέρει εξαιρετικές υπηρεσίες στους τομείς ενδιαφέροντός της*. Δεν μπορώ να σας επιβεβαιώσω ότι η προϋπόθεση αυτή πληρούται. Θα προσπαθήσω, όμως, σταδιακά, να σας καταστήσω κοινωνούς των εμπειριών που απέκτησα και των απόψεων και θέσεων που διαμόρφωσα και υποστηρίζω, σχετικά με την ελληνική «γεωργία», ώστε να σχηματίσετε εικόνα της προσφοράς μου εξ αντικειμένου.

Αντιλαμβάνομαι ότι η ίδρυση της Ακαδημίας αποτελεί πρωτοβουλία ανιδιοτελούς προσφοράς, με την **συνέχεια του προβληματισμού και την αξιοποίηση των εμπειριών** των μελών της, **με την δυνατότητά τους** να διαχειριστούν τις ανησυχίες που έχουν για τα όσα συμβαίνουν σχετικά με τα γνωστικά τους αντικείμενα και **με την πρόθεσή τους να προσφέρουν υπηρεσίες σχετικές με την ελληνική «γεωργία»**.

¹ Εναρκτήρια ομιλία στην Ελληνική Γεωργική Ακαδημία, Τετάρτη 22 Μαρτίου 2017, Αμφιθέατρο

Βιβλιοθήκης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

² Δρος. Γεωπόνου - Γεωργο-οικονομολόγου - Επίτιμου μέλους της Ελληνικής Γεωργικής Ακαδημίας

Με τις σκέψεις αυτές δηλώνω ότι θα συμμετέχω στις Γενικές Συνελεύσεις ως ενεργός παρατηρητής και ως υποστηρικτής της άποψης ότι, οι θέσεις των μελών της Ακαδημίας θα πρέπει να φτάνουν στους φορείς που υποστηρίζουν την ελληνική «γεωργία», προκειμένου να συνεκτιμώνται στον προσδιορισμό του περιεχομένου των δράσεών τους.

Στην εναρκτήρια αυτή παρέμβαση γνωριμίας, δεν προτίθεμαι να αναφερθώ στα τεχνικά, οικονομικά, κοινωνικά και οικολογικά θέματα, που προσδιορίζουν την παραγωγική διάρθρωση και τον τρόπο λειτουργίας της ελληνικής «γεωργίας». Στο πλαίσιο της συμβολής μου στις δραστηριότητες της Ακαδημίας, **ναι**, προτίθεμαι, εάν και τα μέλη της το επιθυμούν, με ένα περιορισμένο αριθμό παρεμβάσεων, που θα προσδιοριστούν, χρονικά, από το Δ.Σ., να καταθέσω τις εμπειρίες που απέκτησα και τις απόψεις και θέσεις που διαμόρφωσα και υποστηρίζω, σχετικά: με τα χαρακτηριστικά, το πρόσφατο παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της ελληνικής «γεωργίας» και, ειδικότερα, σχετικά με τα τρία «εργαλεία» που πιστεύω ότι υποστηρίζουν την στοχευμένη ανάπτυξή της σε βάθος χρόνου, και, μέσω αυτής, υποστηρίζουν και την ανάπτυξη των δομών της Ελληνικής Οικονομίας.

Πρόθεσή μου, με την πρώτη αυτή παρέμβαση, είναι να καταθέσω τις απόψεις και θέσεις που διαμόρφωσα και υποστηρίζω, σχετικά με την **φύση** της «γεωργίας», ως παραγωγικής δραστηριότητας και, κυρίως, με τον **δυναμικό ρόλο** της ελληνικής «γεωργίας», τον οποίον, ενώ ο Σωκράτης εύγλωτα και με πληρότητα διακήρυξε από τα βάθη των αιώνων, εμείς, μέχρι τώρα, δεν τον έχουμε αναδείξει και, επομένως, δεν έχουμε πιστέψει ότι, εάν τον αξιοποιήσουμε στοχευμένα, θα προκληθεί αυτοτροφοδοτούμενη διαδικασία βελτίωσης του επιπέδου κοινωνικής ευημερίας.

Η κατάθεση των απόψεων και θέσεων που υποστηρίζω, ως το ίζημα των χυμών που προέκυψαν από την αποκλειστική απασχόλησή μου, επί 60 συναπτά έτη, με τα θέματα της ελληνικής «γεωργίας», ως ενιαίας παραγωγικής διαδικασίας, ίσως θεωρηθεί ενθουσιώδης και καθυπερβολήν εξωπραγματική, ακόμα και από εσάς τους έμπειρους μαχητές στα γνωστικά πεδία που την υποστηρίζουν.

Είναι, όμως, το δίδαγμα της εμπειρίας που μου υπαγορεύει την άποψη ότι, η δημιουργία και η επικράτηση κάθε νέας κατάστασης, χρειάζεται όχι μόνο την εμπειρία του παρελθόντος αλλά και την συμπλήρωση της με την αντίληψη ότι, οι Νόμοι και οι Θεσμοί δεν είναι δόγματα. Είναι «εργαλεία» που εμπλουτίζονται και προσαρμόζονται στοχευμένα, ώστε να διασφαλίζουν, στα πλαίσια της δημοκρατικής νομιμότητας, τις προϋποθέσεις και την αλλαγή νοοτροπίας που απαιτούνται για την εδραίωση των εκάστοτε νέων επιθυμητών καταστάσεων.

Η έκθεση των απόψεων και θέσεων που υποστηρίζω, στην πρώτη μου αυτή παρέμβαση, γίνεται με την χρήση προετοιμασμένου κειμένου, ενώ, οι επόμενες παρεμβάσεις που

προανάφερα, εάν πραγματοποιηθούν, θα βασιστούν σε ελευθεριότερη έκφραση του λόγου, αφού θα έχουν συγκεκριμένο θεματικό περιεχόμενο, υποκείμενο σε πολυδιάστατο σχολιασμό και διαλογική συζήτηση.

Κυρίες και Κύριοι,

Σήμερα, το περιεχόμενο του όρου «γεωργία» δεν είναι όπως το διδάχτηκε η δική μου γενιά. Οι καλλιέργειες, οι εκτροφές, τα δάση, οι παράκτιες περιοχές, οι ανανεώσιμοι φυσικοί γεωργικοί πόροι και το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον των αγροτικών περιοχών, δεν συνιστούν πλέον ανεξάρτητες θεματικές ενότητες που επηρεάζουν την «γεωργία». Θεωρούνται αλληλοπροσδιοριζόμενα στοιχεία ενός ενιαίου «συστήματος παραγωγής τροφίμων, ζωοτροφών και περιβαλλοντικών υπηρεσιών, ενταγμένου στα επιμέρους «οικο-συστήματα» της υπαίθρου.

Η θεώρηση αυτή ανταποκρίνεται τουλάχιστον σε τρεις βασικές απαιτήσεις:

- Στην συνεχή αύξηση του πληθυσμού και του προσδόκιμου ζωής στον πλανήτη, το οποίον προβλέπεται να είναι 90 χρόνια το 2030 και, στην ως εκ τούτου ανάγκη για μεγαλύτερη παραγωγή τροφίμων.
- Στην ευαισθησία για το περιβάλλον και στον προβληματισμό για την πιθανολογούμενη κλιματική αλλαγή και
- Στις κοινωνικές προσδοκίες, για συνεχώς βελτιούμενο επίπεδο κοινωνικής ευημερίας.

Στα πλαίσια της γενικής αυτής θεώρησης, ο όρος «γεωργία» περιλαμβάνει την εξελισσόμενη γνώση και πράξη χειρισμού των φυτών και των ζώων, της χλωρίδας και της πανίδας γενικότερα, για παραγωγή όχι μόνον πρωτογενών γεωργικών προϊόντων, τα οποία, με πρόσθετες υπηρεσίες μετασυλλεκτικού χειρισμού τους, καθίστανται προϊόντα διατροφής ανθρώπων και ζώων, αλλά και δημοσίων περιβαλλοντικών αγαθών, με αυξανόμενη ζήτηση από το σύνολο της κοινωνίας.

Με την έννοια αυτή, η «γεωργία» συνιστά ***«γενικευμένη, πολύπλοκη και άστεγη βιομηχανία της υπαίθρου, η οποία στηρίζεται στην φωτοσυνθετική ικανότητα των φυτών και η αποτελεσματική λειτουργία της οποίας, ειδικά για την Ελλάδα, συνιστά δυναμική προσδιοριστική μεταβλητή του επιπέδου κοινωνικής ευημερίας και, επομένως, πρέπει να θεωρείται λειτουργία Δημοσίου Συμφέροντος».***

Άποψή μου είναι ότι, η θέση αυτή, που δεν επαληθεύεται στην υφισταμένη ελληνική γεωργική πραγματικότητα, πρέπει να καταστεί αξίωμα της γεωργικής πολιτικής στην Ελλάδα,

συνδυαζόμενο και με το θεώρημα «**ότι η προσχεδιασμένη ανάπτυξη της ελληνικής «γεωργίας» μπορεί να ανατάξει τις δομές της ελληνικής Οικονομίας**». Θεώρημα που πρέπει να αποδεικνύεται από τις εκάστοτε Κυβερνήσεις, στα πλαίσια θεσμοθετημένης διαδικασίας μακροχρόνιου σχεδιασμού ανάπτυξης της «γεωργίας».

Η ελληνική «γεωργία» αντιμετωπίζεται, σήμερα, ως μία «υποχρεωτική» παραγωγική δραστηριότητα ενός μεγάλου αριθμού γεωργών, αυτοαπασχολουμένων σε μικρού μεγέθους γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ως επί το πλείστον ασύνδετες μεταξύ τους και διεσπαρμένες σε ποικίλου αναγλύφου περιοχές, οι οποίοι παράγουν ό,τι και όπως μπορούν, χωρίς τεχνική και οικονομική υποστήριξη και, κυρίως, χωρίς υποστήριξη για την γενικευμένη δημιουργία, σε τοπικό επίπεδο, αλληλεγγύων συνεργασιών, ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της παραγωγικής δραστηριότητάς τους.

Ακόμα και τεχνοκρατικά στελέχη που «υπηρετούν» την ελληνική «γεωργία» δεν έχουν συνειδητοποιήσει ως αναπόφευκτο το γεγονός ότι, εκτός από την περιορισμένη έκταση των στεγασμένων καλλιεργειών και των ολοετών σταυλιζομένων ζώων, η «γεωργία», ως ενιαία και γενικευμένη παραγωγική δραστηριότητα της υπαίθρου, λειτουργεί απόλυτα εκτεθειμένη στο χώρο. Πρόσφατα³, στέλεχος αρμόδιο για την ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής, προφανώς φορτισμένο από τις επάλληλες απαιτήσεις των γεωργών για την καταβολή αποζημιώσεων και απευθυνόμενο, προφανώς ρητορικά, σε αυτούς, είπε: «*Από τη στιγμή που δεν καταβάλλεις ασφάλιστρα για συγκεκριμένης φύσεως ζημία, πως ζητάς να σε αποζημιώσω. Αυτή την λογική δεν την καταλαβαίνω*».

Το στέλεχος αυτό «δεν καταλαβαίνει την λογική των γεωργών», διότι δεν έχει συνειδητοποιήσει το γεγονός ότι, η παραγωγική δραστηριότητά τους, ως άστεγη, είναι υποχρεωτικά εκτεθειμένη στους κινδύνους των φυσικών φαινομένων, των οποίων ο χρόνος επέλευσης είναι απρόβλεπτος και οι απώλειες που προκαλούν, στο κεφάλαιο και στην ηρτημένη παραγωγή, είναι μερικώς ή/και ουδόλως αντιμετωπίσιμες.

Υποστηρίζω ότι η φύση της «γεωργίας» και ο πολυδιάστατος ρόλος της στην Ελλάδα, ο οποίος καθιστά την λειτουργία της να είναι Δημοσίου Συμφέροντος, απαιτούν στοχευμένη υποστήριξη, μέσω ενός Ταμείου που θα τροφοδοτείται και με κοινωνικούς πόρους και θα ενεργοποιείται, μέσω αυστηρής λογοδοσίας, προκειμένου να αποκαθίσταται το παραγωγικό δυναμικό της, όταν αυτό διαταράσσεται από μη προβλέψιμες αιτίες, ώστε να διασφαλίζεται η κανονικότητα στην παραγωγική της λειτουργία και, ως εκ τούτου, να διασφαλίζεται και η συνέχεια στην εξυπηρέτηση του Δημοσίου Συμφέροντος.

³ Ένθετο «Agricola» της εφημερίδας «Καθημερινή»

Σήμερα, η υποστήριξη της ελληνικής «γεωργίας», για την άμβλυση των συνεπειών που έχει η άστεγη έκθεσή της στο χώρο, είναι, πρακτικά, ανύπαρκτη. Ο κουμπαράς του ΕΛΓΑ είναι της τάξεως των 50 εκατομμυρίων €, όταν η ετήσια Αξία της Γεωργικής Παραγωγής, στο σημερινό χαμηλό και στάσιμο μέγεθός της, είναι 10,5 δις €. Παράλληλα, το ΥΠΑΑΤρ αποδεικνύεται ανέτοιμο να ενεργοποιήσει το Μέτρο του ΠΑΑ 2014-2020, που αφορά σε επιδότηση μέχρις 65% του κόστους ασφαλιστρών, διότι δεν πληρούνται δύο βασικές προϋποθέσεις⁽¹⁾:

- Η ύπαρξη αναλογιστικής μελέτης για τον προσδιορισμό των ασφαλιστρών για ζημίες από επιμέρους κινδύνους και
- η ύπαρξη, στο Υπουργείο, Δ/νσης Διαχείρισης Κρίσεων και Κινδύνων, έστω και ως «Υπηρεσία Συστήματος Προστασίας και Ασφάλισης της Γεωργικής Δραστηριότητας»,

όπως την προβλέπει ο Νόμος 3877/2010.

Όλοι εμείς γνωρίζουμε, ότι η αποτελεσματικότητα της φωτοσυνθετικής ικανότητας των φυτών εξαρτάται από την πληρότητα της φυτοθρεπτικής διαχείρισης, μέσω της οποίας πρέπει να διασφαλίζεται ο άριστος συνδυασμός των βασικών⁴ και δευτερευόντων⁵ θρεπτικών συστατικών, η αποτελεσματικότητα του οποίου υπόκειται και στο Νόμο του ελαχίστου και στο Νόμο της μη αναλόγου αποδόσεως, με την έννοια ότι, η σχέση μεταξύ ποσότητας θρεπτικών συστατικών που χρησιμοποιείται και ποσότητας / ποιότητας προϊόντος που παράγεται, δεν είναι γραμμική, όπως συμβαίνει στην στεγασμένη βιομηχανία.

Όλοι εμείς, επίσης, γνωρίζουμε ότι η πληρότητα της φυτοθρεπτικής διαχείρισης των φυτών επηρεάζει και την παραγωγική ικανότητα των εδαφών, στα οποία τα φυτά καλλιεργούνται. Επομένως, η εκκολαπτομένη υπολίπανση, ως αποτέλεσμα και των συνεπειών της μακρόχρονης και συνεχιζομένης οικονομικής κρίσης⁶, συμβάλλει, όχι μόνο στην στασιμότητα της αξίας της γεωργικής παραγωγής και, σε συνδυασμό με την αύξηση των στοιχείων κόστους, στην ανησυχητικά επιταχυνόμενη πτωτική πορεία των οικονομικών της αποτελεσμάτων, αλλά και στην σταδιακή πτώση της παραγωγικής ικανότητας των εδαφών, ως ανανεώσιμων φυσικών γεωργικών πόρων υψίστης σημασίας για τις επόμενες γενιές.

Με βάση τα όσα προανέφερα συνάγεται ότι, η «γενικευμένη, πολύπλοκη και άστεγη βιομηχανία της υπαίθρου», είναι, ως προς την αποτελεσματικότητά της, παραγωγική δραστηριότητα «**υψηλού βαθμού αβεβαιότητας**» και, με τις αναμενόμενες επιπτώσεις της πιθανολογούμενης κλιματικής αλλαγής και λειψυδρίας, αναμένεται να καταστεί και «**υψηλού κινδύνου**».

⁴ Άζωτο, φώσφορος, κάλιο, θείο, μαγνήσιο, ασβέστιο

⁵ Σίδηρος, μαγγάνιο, βόριο, χλώριο, ψευδάργυρος, μολυβδαίνιο, χαλκός

⁶ Αυξημένες τιμές λιπασμάτων, απουσία ρευστότητας, προσδοκίες κέρδους

Επομένως, προκειμένου η ελληνική «γεωργία» να αριστοποιεί τα αποτελέσματά της, σε όρους τεχνικούς, οικονομικούς, κοινωνικούς και οικολογικούς, πρέπει να υποστηρίζεται στοχευμένα από την Πολιτεία. Σε συνδυασμό δε με τον διατροφικό και οικολογικό ρόλο της «γεωργίας», η εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής της Πολιτείας καθίσταται παρέμβαση «Δημοσίου Συμφέροντος».

Κυρίες & Κύριοι,

Πολλοί υποστηρίζουν, μόλις πρόσφατα και ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδας, στην ετήσια Έκθεσή του, ότι «ο ρόλος της βιομηχανίας τροφίμων είναι καθοριστικός για την ανάπτυξη της Εθνικής μας Οικονομίας». Το πρόσφατο 3^ο Συνέδριο **Αγροτικής** Επιχειρηματικότητας του Economist στην Θεσσαλονίκη, κατέληξε με την διαπίστωση ότι **«είναι μονόδρομος η αναδιάρθρωση του αγροτικού τομέα**. Σε λίγες ημέρες από σήμερα πραγματοποιείται το 2^ο **Αγροτικό** Συνέδριο της Ναυτεμπορικής, με τον δημοσιογραφικό τίτλο **«καλλιεργώντας την ανάπτυξη ή την αγρανάπαυση;»**.

Σε κάθε περίπτωση, οι έχοντες ένα τέτοιο προβληματισμό, εστιάζοντας, επιλεκτικά, το ενδιαφέρον σε ένα μόνο κρίκο του διατροφικού δικτύου, όπως είναι η βιομηχανία τροφίμων και χρησιμοποιώντας, αδοκίμως, το επίθετο **«αγροτικός»** αντί εκείνου του **«γεωργικός»**, απομακρύνουν την προσοχή από τον κυρίαρχο παράγοντα του κάθε διατροφικού δικτύου, που είναι οι γεωργοί, οι οποίοι έχουν ως βασική πηγή απασχόλησης και εισοδήματος την παραγωγή πρωτογενών γεωργικών προϊόντων. Όλοι θεωρούν αυτονόητη την ύπαρξή τους, ίσως, όμως, όχι και τόσο σημαντική.

Η βιομηχανία τροφίμων, για να λειτουργήσει, χρειάζεται προγραμματισμένη προσφορά πρωτογενών γεωργικών προϊόντων, ως αποτέλεσμα αμοιβαίου συμφέροντος συνεργασιών, μεταξύ των όσων συμμετέχουν στο κάθε διατροφικό δίκτυο. Η οργανική αυτή σύνδεση που ενώνει την πρωτογενή παραγωγή (τους γεωργούς) με τα στοιχεία του κάθε διατροφικού δικτύου, που συγκεντρώνουν, ομοιογενοποιούν και μετατρέπουν τα πρωτογενή γεωργικά προϊόντα σε τρόφιμα, εκτός από μεμονωμένες περιπτώσεις, δεν έχει αναγνωριστεί, για την ελληνική «γεωργία», ως γενικευμένη, αναγκαία και ικανή οργανωτική καινοτομία, προκειμένου η χώρα να αναδειχθεί σε αποτελεσματικό παροχέα μεσογειακών τροφίμων πιστοποιημένης ποιότητας για μεγάλες αγορές – στόχους.

Η μεταποιητική βιομηχανία και το εμπόριο, απλώς επεξεργάζονται τα πρωτογενή γεωργικά προϊόντα, προκειμένου να τα καταστήσουν προσιτά και ελκυστικά τρόφιμα για τους

καταναλωτές, μετασχηματίζοντάς τα στη μορφή, με την μεταποίηση, καθιστώντας τα διαθέσιμα στον χρόνο, με την αποθήκευση και στο χώρο, με την μεταφορά.

Στα πλαίσια της ελληνικής γεωργικής πραγματικότητας οι γεωργοί, ως παραγωγοί των πρωτογενών γεωργικών προϊόντων, αποτελούν, όπως προανέφερα, ένα μεγάλο αριθμό⁷ αυτοαπασχολούμενων, σε μικρού μεγέθους γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ως επί το πλείστον ασύνδετες και διεσπαρμένες στο χώρο, οι οποίοι παράγουν **ό,τι και όπως μπορούν** και προσπαθούν να τα πωλήσουν, παρά το γεγονός ότι το κύριο έργο τους, σε μία οργανωμένη Οικονομία, είναι να παράγουν την αναγκαία πρώτη ύλη, όπως αυτή απαιτείται από τα δίκτυα που ετοιμάζουν τρόφιμα, όπως τα ζητούν οι καταναλωτές.

Ακόμα και η οργανική σύνδεση μεταξύ φυτικής και ζωικής παραγωγής είναι ατελής, παρά το γεγονός ότι, μια τέτοια σύνδεση, συνιστά βιολογική βιομηχανία μετατροπής προϊόντων φυτικής παραγωγής σε ζωικά προϊόντα μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας και συμβάλλει, ειδικά στην Ελλάδα, στη μείωση των εισαγωγών και στην αύξηση των εξαγωγών ζωικών προϊόντων, στη βελτίωση διαχείρισης των εδαφών, με την καλλιέργεια φυτών που παράγουν ζωοτροφές και στην οικολογική διαχείριση των εκτεταμένων εκτάσεων βοσκοτόπων, με άμεση μετατροπή της βοσκήσιμης ύλης σε ζωικά προϊόντα.

Προ τριετίας περίπου, δημοσιοποιήθηκαν τα πορίσματα της μελέτης που εκπονήθηκε από την συνεργασία Mackinshey / IOBE / ΚΕΠΕ, βασική διαπίστωση της οποίας είναι ότι η Ελλάδα μπορεί να ανατάξει τις δομές της Εθνικής Οικονομίας, μέσω στοχευμένης ανάπτυξης της «γεωργίας», ώστε να είναι ικανή να υποστηρίξει και την σταδιακά αυξανόμενη τουριστική δραστηριότητα, με ελληνικής παραγωγής τρόφιμα, ώστε να μην απαιτείται αύξηση εισαγωγών. Αυτό σημαίνει ότι, εκτός από την κατάρτιση και εφαρμογή Μακροχρονίου Προγράμματος ανάπτυξης της ελληνικής «γεωργίας», χρειάζεται και στοχευμένος συνεργισμός μεταξύ του «γεωργικού πληθυσμού» και των όσων ασχολούνται στον τουρισμό, με την ευρεία του έννοια. Η δυνατότητα για ένα τέτοιο συνεργισμό, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, δεν διασφαλίζεται επί του παρόντος, επειδή τα ξενοδοχειακά Επιμελητήρια δεν έχουν συνομιλητές, αφού δεν υπάρχει ακόμα το Γεωργικό Επιμελητήριο.

Εάν έχω την ευκαιρία να σας καταστήσω κοινωνούς των εμπειριών που απέκτησα και των απόψεων και θέσεων που διαμόρφωσα και υποστηρίζω, θα σας πείσω τουλάχιστον για δύο βασικές θέσεις μου:

Πρώτη θέση: Υποστηρίζω από πολύ πριν την ολοκλήρωση της Μελέτης που προανέφερα, ότι, ενώ το δυνητικό παραγωγικό δυναμικό της Ελληνικής «γεωργίας»

⁷ Το 2014 κατέθεσαν δήλωση εισοδήματος 533.000 και εκτιμάται ότι περίπου 200.000 πολύ μικρές εκμεταλλεύσεις είχαν μηδενική φορολογική ικανότητα και δεν κατέθεσαν δήλωση.

είναι ικανό, υπό εφικτές προϋποθέσεις, να ανατάξει τις δομές της Εθνικής Οικονομίας, παραμένει **«ΕΝ ΥΠΝΩΣΕΙ»**.

Οι εκάστοτε παρεμβάσεις είναι σημειακές, δεν διασφαλίζουν την απαραίτητη κρίσιμη μάζα, ώστε να είναι τεχνικά αποτελεσματικές και δεν τυγχάνουν της ενδεικνυομένης διαχείρισης ώστε να είναι και οικονομικά βιώσιμες. Στα πλαίσια των ασύνδετων, διεσπαρμένων, μεγάλου αριθμού και μικρής κλίμακας ατομικών προσπαθειών, όπου απουσιάζει ο προγραμματισμός, σε χωρική και κλαδική διάσταση, το παραγωγικό δυναμικό των μονάδων αυτών συνεχώς απαξιώνεται.

Πρόσφατο σχόλιο στον ημερήσιο τύπο⁸ με τίτλο «*Ρεκόρ στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020*», αναδεικνυε πόσο σημαντικό είναι το γεγονός ότι, ενώ πέρασε, μέχρι τώρα, το 43% του χρόνου στον οποίον το Πρόγραμμα αναφέρεται, απορροφήθηκε ποσοστόν 32% της συμμετοχής σ' αυτό της κοινοτικής χρηματοδότησης. Το γεγονός αυτό καθ'αυτό δεν είναι σημαντικό. Επισημαίνω, όμως, ως σημαντικό, ότι το Πρόγραμμα αυτό, όπως και όλα τα προηγούμενά του, δεν εντάσσονται σε Εθνικό Πρόγραμμα στοχευμένου επαναπροσδιορισμού της παραγωγικής ικανότητας και ανασυγκρότησης του τρόπου λειτουργίας της Ελληνικής «γεωργίας». Το καθένα απ' αυτά, αποτελεί άθροισμα μεμονωμένων κλαδικών μικρο-παρεμβάσεων, χωρίς οργανική διασύνδεση τους, μέσω οργανωτικών καινοτομιών αλληλέγγυας συνεργασίας, που βελτιώνουν την τεχνική και οικονομική αποτελεσματικότητά τους. Όταν αυτό δεν συμβαίνει, η απορρόφηση των οικονομικών πόρων καταλήγει να είναι, δυνητικά, ασύγγνωστη σπατάλη για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που τους απορροφούν.

Δεύτερη θέση: Υποστηρίζω ότι η απουσία προγραμματισμού σε βάθος χρόνου, με ευρεία πολιτική και κοινωνική συναίνεση, ευθύνεται για την κατάσταση στην οποίαν βρίσκεται σήμερα η ελληνική «γεωργία».

Ένας τέτοιος προγραμματισμός κατανέμει ρόλους, δημιουργεί και αξιοποιεί διασυνδέσεις και προσδιορίζει συνεργασίες, ώστε να παράγονται προϊόντα πιστοποιημένης ποιότητας, διαθέσιμα σε προσβάσιμο από τους καταναλωτές χώρο και χρόνο, στην ποσότητα και στη μορφή που τα ζητούν οι καταναλωτές και, κυρίως, σε τιμές που ανταποκρίνονται στα ποιοτικά χαρακτηριστικά τους και στις μέγιστες δυνατές οικονομίες κλίμακας, όπως αυτές προσδιορίζονται σε κάθε επίπεδο προγραμματισμένης παραγωγικής διαδικασίας.

⁸ Ναυτεμπορική 13.1.2017.

Κυρίες και Κύριοι,

Η Ελληνική «γεωργία», από τη «γεωργική επανάσταση» των δεκαετιών του '50 και '60, βασισμένη στην εκμηχάνιση, στις χημικές εισροές, στο συνεταιριστικό όραμα του Αλεξάνδρου Μπαλατατζή και σε μηδενικό κόστος χρήσεως των ανανεώσιμων φυσικών γεωργικών πόρων, βρέθηκε, τη δεκαετία του '80, στην εποχή των «παχέων αγελάδων» και του εκφυλισμού των δομών και σήμερα, ως αποτέλεσμα και της πολυδιάστατης κρίσης, βρίσκεται σε ανησυχητικά επιταχυνόμενη πτώση.

Η οικονομική κρίση αφήνει τον γεωργικό πληθυσμό της Χώρας χωρίς στοχευμένη Γεωργική Έρευνα και Γεωργικές Εφαρμογές, χωρίς χρηματοδοτική υποστήριξη, με την κατάργηση της ΑΤΕ, χωρίς θεσμική υποστήριξη σε θέματα φορολογίας γεωργικού εισοδήματος, ύψους ΦΠΑ στην προμήθεια των γεωργικών εισροών, φορολόγησης των επιδοτήσεων και, κυρίως, χωρίς υποστήριξη για γενικευμένη δημιουργία αλληλέγγυων συνεργασιών, μέσω οργανωτικών καινοτομιών Κοινωνικής Οικονομίας.

Η ελληνική «γεωργία», νικημένη από την πολυδιάστατη κρίση, μπορεί και πρέπει να πραγματοποιήσει, το μεγάλο άλμα, με νέα γενιά γεωργών, που θα έχουν ισχυρές δομές συντεταγμένης εκπροσώπησης. Η πρόσφατη (19.1.2017) συζήτηση στο Ελληνικό Κοινοβούλιο για την κατάσταση της «γεωργίας», υπήρξε απογοητευτικά κενή περιεχομένου. Δεν μπορούμε να παραμείνουμε άφωνοι. Πρέπει να ενεργοποιήσουμε τους αρμόδιους Φορείς, τη Βουλή και την Κοινωνία, ήρεμα, όπως αρμόζει σε επιστήμονες που μπορούν να τεκμηριώσουν τις προτάσεις τους, χωρίς να δίνουν σ'αυτές δογματική αξία.

Τα κόμματα και οι εκάστοτε Κυβερνήσεις πρέπει, έστω και με παρεκκλίνουσα τακτική, να αποκτήσουν κοινή στόχευση: την απόδειξη του θεωρήματος που προανέφερα, σε συνδυασμό με το αξίωμα που το συνοδεύει, ότι: ***η ελληνική «γεωργία», με στοχευμένη αξιοποίηση της απεριόριστης φωτοσυνθετικής ικανότητας των φυτών, είναι, για την Ελλάδα, πηγή πρώτης προτεραιότητας για την παραγωγή πλούτου, με κύριους συντελεστές τον ήλιο, το έδαφος, την μορφολογική και μικροκλιματική ποικιλότητα, το νερό και το διαθέσιμο εργασιακό δυναμικό.***

Η Ελλάδα, εκτός από προνομιούχο γεωγραφική θέση και γενικευμένης αποδοχής ιστορικό αφήγημα, έχει φυσικούς και κοινωνικούς πόρους που μπορούν να καταστήσουν την ελληνική «γεωργία» κινητήριο δύναμη της Εθνικής Οικονομίας. Αρκεί να προσδιοριστεί, με ευρεία κοινωνική και πολιτική συναίνεση, **«όραμα»** για την ανάπτυξη της, του οποίου η προσέγγιση και η περιοδική προσαρμογή να πραγματοποιείται, ως αποτέλεσμα εφαρμογής και αξιολόγησης θεσμοθετημένου Μακροχρονίου Προγράμματος. Στα πλαίσια μιας τέτοιας διαδικασίας, σε συνδυασμό με την κατάλληλη επιλογή αγορών-στόχων και την εφαρμογή πολιτικών για συνεχή

παραγωγή ποιοτικών προϊόντων με αξιόπιστη πιστοποίηση, η Ελλάδα μπορεί να καταστεί αξιόλογος παροχέας τροφίμων, των οποίων η τιμή θα αντιστοιχεί, σε **ό,τι** το κάθε προϊόν θα φέρει από την εφαρμοζόμενη τεχνολογία, από το φυσικό περιβάλλον της χώρας, από την αξιοπιστία της πιστοποίησης της μοναδικότητάς του και από τον συνειρμό της πολιτιστικής κληρονομιάς που περιβάλλει την όλη διαδικασία παραγωγής του.

Σήμερα απουσιάζει ένα έστω και στοιχειώδες στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της παραγωγής πρωτογενών γεωργικών προϊόντων και την σύνδεσή της με την μεταποιητική βιομηχανία. Ως εκ τούτου, ο «διάλογος» που διεξάγεται μεταξύ γεωργών και της εκάστοτε Κυβέρνησης, στα πλαίσια των μπλόκων, που έχουν καταστεί θεσμός, κατά την διάρκεια της τελευταίας εικοσιπενταετίας, στερείται περιεχομένου, αφού δεν αναδεικνύονται δύο βασικά γεγονότα:

Πρώτον, ότι η Ελληνική «γεωργία» παραμένει εγκλωβισμένη σε ένα πλέγμα χαμηλής παραγωγικότητας, καχεκτικών δομών, με χρόνια αποεπένδυση, με έλλειψη συλλογικότητας, με χαμηλά ή/και μηδενικά περιθώρια κέρδους, με υψηλή φορολογία εισοδήματος, με υψηλό ΦΠΑ στην προμήθεια των εισροών της, χωρίς προστασία λόγω της άστεγης έκθεσής της και των κινδύνων στους οποίους υπόκειται και, κυρίως, με όχι τόσο αποτελεσματική χρήση των εδαφικών και υδάτινων πόρων και εκείνων της βιοποικιλότητας.

Δεύτερον, ότι οι εκάστοτε κυβερνήσεις παρουσιάζουν τουλάχιστον τρεις βασικές και χρόνιες αδυναμίες :

- (1) Αδυνατούν να αναδείξουν την «γεωργία» σε ισχυρό μοχλό υποστήριξης της Εθνικής Οικονομίας** και προσκαλούν τους γεωργούς να δραστηριοποιηθούν, χωρίς σχέδιο, χωρίς κανόνες και χωρίς στοιχειώδεις δικλίδες ασφαλείας για τα αποτελέσματα του *«άστεγου, γενικευμένου και πολύπλοκου εργοστασίου παραγωγής πρωτογενών γεωργικών προϊόντων»*, στο οποίο ανήκουν.
- (2) Αδυνατούν να συνδιαλαγούν με τον γεωργικό πληθυσμό**, ο οποίος στερείται αρχών συντεταγμένης συλλογικής δράσης και διεκδίκησης. Υποχρεώσεις της Πολιτείας προς τους γεωργούς εκπληρούνται ως αποτέλεσμα πιέσεών τους και πάντοτε με καθυστέρηση, ενώ, η έγκαιρη εκπλήρωσή τους, συνιστά προϋπόθεση, για την αυξημένη αποτελεσματικότητά τους.
- (3) Αδυνατούν να τονώσουν την αυτοπεποίθηση των γεωργών**, προσκαλώντας τους: Στην διαμόρφωση **«οράματος»** για την Ελληνική «γεωργία», στο οποίο πρέπει να πιστέψουν, για να αγωνιστούν, στη συνέχεια, να το προσεγγίσουν. Στην κατάρτιση και Εφαρμογή **Μακροπροθέσμου Προγράμματος Επαναπροσδιορισμού της Παραγωγικής**

Ικανότητας και Ανασυγκρότησης του Τρόπου Λειτουργίας της «γεωργίας», μέσω του οποίου θα προσεγγίζεται, σταδιακά, το όραμα. Στην κατάρτιση ***Εθνικού Σχεδίου Επενδύσεων,*** μέσω του οποίου θα εξειδικεύεται η εφαρμογή του Προγράμματος.

Τα τρία αυτά «εργαλεία», ψηφισμένα από την Βουλή των Ελλήνων με την μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση, θα δεσμεύουν τις εκάστοτε κυβερνήσεις, για μεγάλο χρονικό διάστημα στην προσέγγιση του «οράματος». Η πρόταση που κατέθεσε, στο 3^ο Συνέδριο Αγροτικής Επιχειρηματικότητας του Economist στη Θεσσαλονίκη ο πρόεδρος της “Redestos” Νίκος Ευθυμιάδης, *«Να συμφωνηθεί «Βίβλος» με διακομματικό χαρακτήρα, μεταξύ γεωργών, συνεταιρισμών, βιομηχανιών και Πολιτείας, για την στήριξη του Πρωτογενή Τομέα»,* κινείται στην τροχιά της πρότασής μου, για κάλυψη της αδυναμίας αυτής.

Κυρίες και Κύριοι,

Η κάλυψη των προαναφερομένων τριών αδυναμιών θα βοηθήσει τον γεωργικό πληθυσμό να υποστηρίξει, εξ αντικειμένου, πέντε βασικές διεκδικήσεις του:

(i) Να καταστεί αποτελεσματικός και συνετός διαχειριστής των δύο βασικών εργαλείων με τα οποία έχει προικιστεί: **Το πρώτο**, είναι η διαχείριση της απεριόριστης φωτοσυνθετικής ικανότητας των φυτών, που συνιστά το ισχυρότερο «όπλο» που κατέχει η ανθρωπότητα για την ύπαρξή της. **Το δεύτερο**, είναι το δικαίωμα αειφορικής χρήσης των κοινωνικής ιδιοκτησίας ανανεώσιμων φυσικών γεωργικών πόρων (εδαφικών, υδάτινων και βιοποικιλότητας), για την αξιοποίηση και καλή χρήση του όπλου αυτού, υπό την προϋπόθεση ότι, μοναδική στόχευσή του, θα είναι η αξιοποίηση, μέσω της φωτοσυνθετικής ικανότητας των φυτών και της τεχνολογίας, όλο και μεγαλύτερου τμήματος της ηλιακής ενέργειας που φτάνει στη γη, ώστε η λειτουργία της Ελληνικής «γεωργίας» να αριστοποιεί την συμβολή της στην ικανοποίηση όλο και πιο αισιόδοξων οικονομικών, κοινωνικών και οικολογικών Εθνικών στόχων.

(ii) Να αποκτήσει συντεταγμένη συλλογική δράση σε Τοπικό, Περιφερειακό και Εθνικό επίπεδο, μέσω του θεσμού του Γεωργικού Επιμελητηρίου και οργανική και αλληλέγγυα συνεργασία, μέσω των τοπικών διατροφικών δικτύων.

(iii) Να επιτύχει το αφορολόγητο των άμεσων επιδοτήσεων, για δύο, κυρίως λόγους: **Πρώτον**, διότι μεγάλο μέρος αυτών αφορά στην ανταποδοτικότητα που οφείλεται στους γεωργούς από το σύνολο της κοινωνίας, για τις υπηρεσίες που προσφέρουν στην Οικονομία, στην Κοινωνία και στην Οικολογία, υπό καθεστώς υψηλού βαθμού αβεβαιότητας και κινδύνου. **Δεύτερον**, διότι το μεγαλύτερο μέρος αυτών αναλώνεται έξω από την γεωργική εκμετάλλευση, στο αστικό περιβάλλον, για κάλυψη αναγκών των γεωργικών οικογενειών που δεν μπορούν να ικανοποιηθούν στο αγροτικό περιβάλλον.

(iv) Να αξιώσει την διασφάλιση των προϋποθέσεων και των οικονομικών πόρων ώστε, **να ενεργοποιηθεί, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, το Μέτρο του ΠΑΑ** της επόμενης προγραμματικής περιόδου, που αφορά στην **επιδότηση των ασφαλιστρών** για τους βασικούς κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένη η ελληνική «γεωργία»

(v) Να πείσει την Πολιτεία ότι οι γεωργοί, πρέπει να φορολογούνται, όπως και οι άλλοι επιχειρηματίες, με βάση τα αποτελέσματα της παραγωγικής δραστηριότητάς τους, λαμβάνοντας, όμως υπόψη:

- Το πραγματικό κόστος όλων των εισροών που χρησιμοποιούν.
- Προσαρμοσμένους στην ελληνική γεωργική πραγματικότητα συντελεστές αποσβέσεως των παγίων, περιλαμβανομένου και του επενδεδυμένου κεφαλαίου σε ζώα παραγωγής.

- Τις πληρωμές σε τρίτους (αγοραζόμενη εργασία, τόκοι δανείων, ενοίκια γεωργικής γης τρίτων).
- Την τρέχουσα αξία της εργασίας των γεωργών και των μελών της οικογένειάς τους, που αναλώνεται στην γεωργική εκμετάλλευση.
- Το «κόστος χρήσεως» των ιδίων κεφαλαίων, που απασχολούνται ως πάγια ή ως κεφάλαιο κίνησης στην γεωργική εκμετάλλευση.
- Την τρέχουσα αξία των ενοικίων της καλλιεργούμενης ιδιόκτητης γεωργικής γης.

Η φορολογική αυτή μεταχείριση είναι η μόνη που αρμόζει σ'ένα υπερήφανο Κοινωνικό Εταίρο, όπως είναι ο γεωργικός πληθυσμός, η παραγωγική λειτουργία του οποίου συμβάλλει στην βελτίωση του επιπέδου κοινωνικής ευημερίας και, ως εκ τούτου, δικαιούται και την πρόσθετη υποστήριξη της Πολιτείας μέσω παρεμβάσεων Δημοσίου Συμφέροντος.

Διερεύνηση των Αντιλήψεων των καταναλωτών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για τα Συνεταιριστικά Τρόφιμα¹

Α. Κοντογεώργος² και Σ. Παππάς³

Περίληψη

Η παρούσα εργασία έχει ως κύριο σκοπό να διερευνήσει τις αντιλήψεις των καταναλωτών στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ) αναφορικά με τις ιδιότητες των συνεταιριστικών τροφίμων και τα κριτήρια, τα οποία θεωρούν σημαντικά για να αγοράσουν συνεταιριστικά προϊόντα. Στόχο της εργασίας αποτελεί η αποτύπωση της άποψης τους για τα συνεταιριστικά προϊόντα και η καταγραφή της καταναλωτικής συμπεριφοράς των συμμετεχόντων σε σχέση με τα τρόφιμα.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι καταναλωτές στην Δυτική Ελλάδα θεωρούν τα συνεταιριστικά τρόφιμα μια ασφαλή επιλογή με χαρακτηριστικά ποιότητας και αρίστη σχέση τιμής αξίας, με ταυτόχρονη συνεισφορά στο κοινωνικό σύνολο και στην τοπική οικονομία.

Τα αποτελέσματα της έρευνας αν και προέρχονται μόνο από ένα γεωγραφικό διαμέρισμα της χώρας και δεν μπορούν να γενικευθούν, θα βοηθήσουν τα στελέχη των αγροτικών συνεταιρισμών α) να κατανοήσουν τις αντιλήψεις των καταναλωτών σχετικά με τις ιδιότητες των προϊόντων τους, β) να εντοπίσουν τα χαρακτηριστικά των προϊόντων τους που θα πρέπει να ενισχυθούν και προβληθούν και γ) να κατευθύνουν τις ενέργειες μάρκετινγκ για την αποτελεσματικότερη προώθηση των προϊόντων των αγροτικών συνεταιρισμών.

Λέξεις κλειδιά: Αγροτικοί συνεταιρισμοί, Συμπεριφορά καταναλωτή, Διοίκηση Μάρκετινγκ

¹ Η παρούσα εργασία έχει παρουσιαστεί στο 14^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αγροτικής Οικονομίας (20-21/10/2015, Βόλος) με τίτλο «Νέα ΚΑΠ και ανασυγκρότηση της Αγροτικής Οικονομίας»

²

Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα «Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων» Πανεπιστήμιο Πατρών, Γ. Σεφέρη 2, 30100, Αγρίνιο, email: akontoge@upatras.gr

³ Οικονομολόγος MSc, Τμήμα «Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων» Πανεπιστήμιο Πατρών

Εισαγωγή

Η σύγχρονη ελληνική αγροτική πραγματικότητα αλλά και οι μεγάλες και ταχύτατες αλλαγές που συμβαίνουν στις αγορές γεωργικών προϊόντων παγκοσμίως, δημιουργούν έντονα την ανάγκη να ασκείται επιτυχημένα η εμπορία των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων μέσα από τις αγροτικές συλλογικές δράσεις όπως είναι οι αγροτικοί συνεταιρισμοί (Καρυπίδης, 2015). Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, αν και δημιουργούν προστιθέμενη αξία στα μέλη τους, συχνά αποτυγχάνουν να ανταποκριθούν άμεσα στις αλλαγές που παρατηρούνται στις αγορές και αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην έλλειψη καλά οργανωμένης εμπορικής στρατηγικής (Benos, et al, 2016).

Η έλλειψη σύνδεσης των αγροτικών συνεταιρισμών με την αγορά και τις ανάγκες των καταναλωτών, τις οποίες θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν τα συνεταιριστικά προϊόντα, επηρεάζουν άμεσα την βιωσιμότητα τους (Kalogeras, et al., 2009), ενώ ο ανταγωνισμός που αντιμετωπίζουν από ιδιωτικές επιχειρήσεις παραγωγής τροφίμων είναι ιδιαίτερα έντονος έως επιθετικός (Beverland, 2007). Σε αυτά πρέπει να προστεθεί και η μεταχείριση που συναντούν από χονδρεμπόρους, μεσάζοντες, και λιανοπωλητές. ενώ η μεταχείριση που συναντούν από χονδρεμπόρους, μεσάζοντες, λιανοπωλητές. Με βάση τις παραπάνω επισημάνσεις, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί διεθνώς έχουν προωθήσει σημαντικές οργανωτικές και στρατηγικές αλλαγές στις δύο τελευταίες δεκαετίες (Höhler & Kuhl, 2014). Παρόμοιες προσεγγίσεις απαιτούνται και για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς στην Ελλάδα. Οι αλλαγές αυτές είναι απαραίτητες ιδιαίτερα για δυναμικές αγορές ή για αγορές σε κρίση, στις οποίες η προσαρμογή των προϊόντων στις αυξανόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών είναι κατά κάποιο τρόπο επιβεβλημένη (Cechin et al., 2013).

Πριν μελετηθούν οι στρατηγικές προσέγγισης της αγοράς και τυχόν προσαρμογές που χρειάζονται, είναι απαραίτητο να εξεταστεί η πλευρά των καταναλωτών και να διερευνηθούν οι στάσεις και οι αντιλήψεις τους σχετικά με τα προϊόντα και τα τρόφιμα που παράγουν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί. Η παρούσα έρευνα έχει ως κύριο σκοπό, να μελετήσει σε τι βαθμό είναι ενημερωμένοι οι καταναλωτές για την ύπαρξη των συνεταιριστικών προϊόντων, με ποια κριτήρια - και ποια από αυτά θεωρούν πιο σημαντικά - αγοράζουν συνεταιριστικά προϊόντα και ποια είναι γενικότερα η άποψη τους για αυτά τα προϊόντα.

Η εργασία χωρίζεται σε τέσσερα τμήματα. Η επόμενη ενότητα αναλύει περαιτέρω τα θέματα που επηρεάζουν την εμπορία τροφίμων από τους συνεταιρισμούς. Η τρίτη ενότητα παρουσιάζει το σκεπτικό της μεθοδολογίας. Η τέταρτη ενότητα παρουσιάζει τα

αποτελέσματα της έρευνας και η τελευταία ενότητα παρουσιάζει εν συντομία τα συμπεράσματα της μελέτης αυτής.

Εμπορικές Στρατηγικές για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς

Ο αγροδιατροφικός τομέας θεωρείται τομέας με ιδιαίτερη σημασία για την Ελληνική οικονομία, διότι καλύπτει πρωτεύουσες και ζωτικές ανάγκες του καταναλωτή, ενώ, παράλληλα, στηρίζει και υποστηρίζεται άμεσα από τους παραδοσιακούς παραγωγικούς τομείς της ελληνικής γεωργίας, της κτηνοτροφίας, και της αλιείας. Ωστόσο, η συμβολή των αγροτικών συνεταιρισμών στον τομέα των τροφίμων είναι μικρή (σχεδόν 8% του συνόλου των επιχειρήσεων). Παρόλα αυτά ο ρόλος τους είναι ζωτικής σημασίας για τη βελτίωση της κοινωνικο - οικονομικής κατάστασης τόσο των μελών τους όσο και των τοπικών κοινοτήτων μέσα στις οποίες λειτουργούν και αναπτύσσουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες (Κοντογεώργος κ.ά., 2015). Οι συνεταιρισμοί έχουν αυξήσει τη διαπραγματευτική ισχύ των αγροτών και αποτελούν σημαντικό φορέα αγροτικής ανάπτυξης, καθώς συμβάλλουν στην οικονομική βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών, ιδίως στις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες της Ελλάδας (Theodosiou et al., 2010, Chatzitheodoridis et al, 2013).

Ο τομέας των τροφίμων, ως τμήμα της αγροδιατροφικής αλυσίδας, περιλαμβάνει στο ένα άκρο ένα μεγάλο αριθμό μικρών, όχι ιδιαίτερα οργανωμένων επιχειρήσεων, με πολύ περιορισμένες επενδύσεις σε έρευνα και τεχνολογία, οι οποίες δραστηριοποιούνται, κυρίως, σε τοπικό επίπεδο, παράγοντας προϊόντα, κυρίως, από εγχώριες πρώτες ύλες. Στο άλλο άκρο, ένας μικρός αριθμός επιχειρηματικών ομίλων (εθνικών ή πολυεθνικών), με υψηλό επίπεδο οργάνωσης, που εφαρμόζουν επεκτατικές στρατηγικές, προμηθεύονται πρώτες ύλες από ολόκληρη την επικράτεια ή/και από άλλες χώρες, στη βάση μεσομακροχρόνιων συμβολαίων, αξιοποιούν νέες τεχνολογίες στις μεθόδους παραγωγής, συντήρησης και διανομής των τροφίμων και επενδύουν στην παραγωγή νέων, καινοτόμων προϊόντων (που ενσωματώνουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά).

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα αν και κατέχουν σημαντικά μερίδια αγοράς στο ελαιόλαδο, τις επιτραπέζιες ελιές, το κρασί, και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, δημιουργούν, στο σύνολο τους, περιορισμένη προστιθέμενη αξία για τους αγρότες - μέλη τους (Πιόρουλος, 2012). Ωστόσο, υπάρχουν παραδείγματα επιτυχημένων συνεταιρισμών, οι οποίοι έχουν αναπτύξει ισχυρά εμπορικά ονόματα (Κοντογεώργος & Σέμος, 2014). Κατά κανόνα όμως, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα βρίσκονται αντιμέτωποι με σημαντικά οικονομικά προβλήματα και διαρθρωτικές αδυναμίες που προϋπήρχαν της οικονομικής κρίσης. Την κύρια ευθύνη για την κατάσταση αυτή φέρουν οι διοικήσεις των

συνεταιρισμών και οι επιλογές τους. Δεν θα πρέπει ωστόσο να παραβλέπεται και η ευθύνη που έχει το πολιτικό σύστημα της χώρας και προσπάθειες κομματικής παρέμβασης στις δραστηριότητες των συνεταιρισμών (Παπαγεωργίου, 2017). Το οικονομικό περιβάλλον, στο οποίο δραστηριοποιούνται σήμερα οι αγροτικοί συνεταιρισμοί καθιστά αναγκαία όχι μόνο την χάραξη επιχειρηματικής στρατηγικής αλλά και την πιστή εφαρμογή της ως όπλο για την επιβίωση και την οικονομική ανάπτυξή τους.

Όσον αφορά τις εμπορικές στρατηγικές, οι ιδιαιτερότητες της ελληνικής παραγωγής κάνουν καταλληλότερη για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς τη στρατηγική διαφοροποίησης αλλά και τη στρατηγική εστίασης σε συγκεκριμένα τμήματα της αγοράς (Καρυπίδης, 2015). Οι στρατηγικές αυτές εφαρμόζονται σε χαμηλό σχετικά βαθμό (Παπαγεωργίου 2010, Πιορούλος, 2012, Salavou & Sergaki 2013), οδηγώντας σε απώλειες ευκαιριών δημιουργίας προστιθέμενης αξίας, εμπορικών ευκαιριών αλλά και σε εύκολη αντικατάσταση των συνεταιριστικών προϊόντων από άλλα που διατίθενται στις αγορές. Επιπλέον, η εμμόνη των αγροτικών συνεταιρισμών στην παραγωγή και όχι στο μάρκετινγκ (Kyriakopoulos et al, 2004) όχι μόνο διατηρεί τα χαμηλά μερίδια αγοράς αλλά έκανε τους αγροτικούς συνεταιρισμούς της χώρας εξαιρετικά ευάλωτους (Benos et al, 2007) και αδύναμους να ανταποκριθούν στις ραγδαίες αλλαγές των αγορών (Novkovic & Power, 2005). Η εφαρμογή στρατηγικών εμπορίας είναι, σε γενικές γραμμές, αδύναμη και τα προϊόντα των συνεταιρισμών είναι λιγότερο διαφοροποιημένα από εκείνα των μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων τροφίμων (Sergaki & Semos, 2006, Salavou & Sergaki, 2013).

Ωστόσο, πολλά ελληνικά προϊόντα πωλούνται στις αγορές επώνυμα και με ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά (π.χ. ΠΟΠ, ΠΓΕ) ακολουθώντας τη στρατηγική εστίασης σε συγκεκριμένα τμήματα της αγοράς. Εντούτοις, το μικρό μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η μικρή παραγωγική δυνατότητα, η γεωγραφική διασπορά τους, το χαμηλό επίπεδο επαγγελματικών ικανοτήτων των αγροτών, η ανεπαρκής εμπορική και επιχειρηματική παιδεία και η τεχνολογική υστέρηση έχουν ως αποτέλεσμα τη χαμηλή ανταγωνιστικότητα και την απώλεια εμπορικών ευκαιριών. Στην ίδια κατεύθυνση, η ύπαρξη εμπορικών σημάτων στους αγροτικούς συνεταιρισμούς σχετίζεται θετικά με την αποδοχή και εφαρμογή συστημάτων ποιότητας, ενώ θεωρείται ότι τα εμπορικά σήματα καθοδηγούν τις επιχειρήσεις στο να δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στη φήμη και το όνομά τους (Kontogeorgos et al., 2008). Οι αδυναμίες που αναφέρθηκαν παραπάνω οδηγούν σε κατάτμηση των ποσοτήτων των προϊόντων που κυκλοφορούν στην αγορά. Η κατάτμηση αυτή, σε συνδυασμό με την πληθώρα εμπορικών σημάτων (π.χ. στην αγορά του ελαιόλαδου), οδηγεί στην αδυναμία να δημιουργηθούν ισχυρά εμπορικά σήματα. Τα ισχυρά εμπορικά ονόματα θα

μπορούσαν σε συνδυασμό με τα κατάλληλα δίκτυα εφοδιασμού, να αποφέρουν μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία για τα προϊόντα των συνεταιρισμών και για τα μέλη τους.

Η αναγκαιότητα χάραξης μιας εμπορικής στρατηγικής από τους συνεταιρισμούς και ο προσανατολισμός τους στην αγορά δεν μπορούν να αμφισβητηθούν. Ο προσανατολισμός στην αγορά αντικατοπτρίζει την τάση μιας επιχείρησης να αποδεχτεί την ιδέα ότι ο καλύτερος τρόπος να επιτύχει τους επιχειρηματικούς της στόχους είναι να ικανοποιεί τους πελάτες πιο αποτελεσματικά και αποδοτικά από ό,τι οι ανταγωνιστές της. Αφετηρία μιας τέτοιας στρατηγικής θα πρέπει να είναι η διερεύνηση των αντιλήψεων των καταναλωτών για τα συνεταιριστικά προϊόντα και τα χαρακτηριστικά τους. Οι καταναλωτές πολλές φορές εμφανίζουν αδυναμία να ορίσουν την ποιότητα για τα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος αλλά η αδυναμία αυτή δεν αποκλείει την ύπαρξη έντονου ενδιαφέροντος και σταθερές αντιλήψεις σχετικά με τα επιθυμητά χαρακτηριστικά σε ένα προϊόν (Hansen & Bush, 1999). Ο Asp (1999), υποστηρίζει ότι οι καταναλωτές αναπτύσσουν ένα ιδιαίτερο και ξεχωριστό σύστημα αποφάσεων για το τι και πώς θα καταναλώσουν και συνεπώς είναι δύσκολο να αναγνωριστούν οι παράγοντες εκείνοι και οι συνδυασμοί τους, που επηρεάζουν και σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό τις αποφάσεις τους. Οικονομικοί, πολιτισμικοί, ψυχολογικοί και παράγοντες lifestyle, σε συνδυασμό με τις τρέχουσες τάσεις στην κατανάλωση τροφίμων, είναι μερικοί από τους παράγοντες που επηρεάζουν τις στάσεις των καταναλωτών σχετικά με τις ενδείξεις και τις ιδιότητες των τροφίμων, ενώ ένας αριθμός κοινωνικών, δημογραφικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών επηρεάζει τη δημιουργία των στάσεων των καταναλωτών σχετικά με την επιλογή και ζήτηση τροφίμων (Dimara & Skuras, 2003).

Συνοψίζοντας, οι καταναλωτές θα πρέπει να γνωρίζουν την ύπαρξη των προϊόντων που περιέχουν διαφοροποιημένα χαρακτηριστικά και οι αντιλήψεις τους για αυτά να είναι ευνοϊκές, ενώ, επιπλέον, θα πρέπει να είναι πρόθυμοι να καταβάλουν υψηλότερες τιμές για να αποκτήσουν αυτά τα προϊόντα. Από τη δική τους πλευρά, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί θα πρέπει να ενημερωμένοι για τις προτιμήσεις των καταναλωτών και να προσφέρουν τη ζητούμενη ποσότητα στην κατάλληλη τιμή.

Η εργασία αυτή επιδιώκει να μελετήσει σε τι βαθμό οι καταναλωτές της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ) είναι ενημερωμένοι για την ύπαρξη των συνεταιριστικών προϊόντων τροφίμων ποια κριτήρια χρησιμοποιούν για την αγορά τροφίμων και ποιες ιδιότητες αναγνωρίζουν στα συνεταιριστικά προϊόντα και το βαθμό ικανοποίησης που έχουν από την αγορά τέτοιων προϊόντων.

Μεθοδολογία

Στόχος της έρευνας είναι αφενός να εντοπιστούν και να καταγραφούν οι ιδιότητες που αποδίδονται στα συνεταιριστικά προϊόντα από τους καταναλωτές στη Δυτ. Ελλάδα. Για να επιτευχθεί ο σκοπός της έρευνας, διανεμήθηκαν σε άτομα άνω των 18 ετών, ερωτηματολόγια μέσω διαδικτύου (on-line surveys) στην περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ). Στην έρευνα συμμετείχαν 386 καταναλωτές από όλους τους νομούς της περιφέρειας, οι οποίοι επιλέχθηκαν για το σκοπό της έρευνας με μοναδικά κριτήρια α) να πραγματοποιούν αυτοί τις αγορές τροφίμων στην οικογένειά τους και β) τη προθυμία τους να απαντήσουν στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Αν και με αυτά μόνο τα κριτήρια επιλογής των συμμετεχόντων στην έρευνα, μειώνεται η δυνατότητα γενίκευσης των συμπερασμάτων, ωστόσο εξυπηρετείται ο στόχος της έρευνας, οποίος είναι να αποτυπωθούν οι απόψεις των καταναλωτών για τις ιδιότητες των συνεταιριστικών προϊόντων.

Οι συμμετέχοντες απάντησαν σε ερωτήσεις σχετικές με την καταναλωτική τους συμπεριφορά σε σχέση με τα τρόφιμα που αγοράζουν και καταναλώνουν αλλά και σχετικές με τα συνεταιριστικά προϊόντα (τρόφιμα). Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τρεις ενότητες. Η πρώτη ενότητα εξετάζει την συμπεριφορά των καταναλωτών σχετικά με τα τρόφιμα. Η δεύτερη ενότητα εξετάζει την συμπεριφορά των καταναλωτών σχετικά με τα συνεταιριστικά τρόφιμα και στην τρίτη ενότητα υπήρχαν ερωτήσεις για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων. Στο σχήμα 1 παρουσιάζεται η περιοχή στην οποία έγινε η μελέτη μαζί με στοιχεία για τον πληθυσμό της ΠΔΕ αλλά και τον αριθμό των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων που υπάρχουν στην εξεταζόμενη περιοχή.

Με βάση τις απαντήσεις των ερωτηθέντων για τα είδη των συνεταιριστικών προϊόντων που καταναλώνουν αλλά και τις ιδιότητες που αποδίδουν σε αυτά, πραγματοποιήθηκε παραγοντική ανάλυση με σκοπό τη δημιουργία και ανίχνευση των κύριων παραγόντων σε δύο πολυ-θεματικές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου και αφορούσαν τη συμπεριφορά καταναλωτή σχετικά με τα συνεταιριστικά τρόφιμα και αφορούσαν: α) Την συχνότητα αγοράς και τις προτιμώμενες κατηγορίες συνεταιριστικών τροφίμων (**Προϊόντα**) και β) τις ιδιότητες των συνεταιριστικών προϊόντων (**Ιδιότητες**).

Σκοπός της ανάλυσης ήταν η δημιουργία και ανίχνευση των κύριων παραγόντων των ερωτήσεων αυτών με εφαρμογή της ανάλυσης σε κύριες συνιστώσες (Principal Component Analysis). Η τεχνική της ανάλυσης παραγόντων (explanatory factor analysis) επιτυγχάνει την μείωση ενός αριθμού μεταβλητών σε ένα μικρότερο αριθμό σημαντικών παραγόντων ή διαστάσεων. Η τεχνική της ομαδοποίησης των μεταβλητών χρησιμοποιεί ως κριτήριο τις

συσχετίσεις, που παρατηρούνται μεταξύ αυτών και για να εφαρμοστεί με επιτυχία, θα πρέπει να υπάρχει μία υπόθεση, ότι μια ομάδα μεταβλητών μπορεί να ομαδοποιηθεί σε μία μικρότερη.

Όλες οι αναλύσεις έγιναν με την χρήση του SPSS 22, για τις απαντήσεις των 386 συμμετεχόντων, σε 5βάθμια κλίμακα Likert, επιλέγοντας Principal Component Analysis με περιστροφή Varimax.

Πίνακας 1: Χάρτης της περιοχής μελέτης: Πληθυσμός (2011) και Αγροτικοί Συνεταιρισμοί

Νομός	Πληθυσμός	Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις
Αιτωλοακαρνανία	210.802	42
Αχαΐα	309.694	36
Ηλεία	159.300	24

Ανάλυση και Αποτελέσματα

Στο πρώτο μέρος της ανάλυσης παρουσιάζονται τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα (Πίνακας 2). Το δείγμα της έρευνας αποτελείται κυρίως από γυναίκες (60%), εγγάμους σε ποσοστό 47,9%, ηλικίας από 18 έως 32 ετών, που έχουν πανεπιστημιακή εκπαίδευση (40%) και είναι κυρίως μισθωτοί του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα (42%).

Πίνακας 2: Δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Χαρακτηριστικό	Παρατηρήσεις	Ποσοστό
Φύλο		
Άνδρες	153	39,6%
Γυναίκες	233	60,4%
Οικογενειακή Κατάσταση		
Έγγαμοι	185	47,9%
Άγαμοι	180	46,6%
Διαζευγμένοι /χήροι	21	5,4%
Ηλικία		
18 – 32	167	43,3%
33 – 47	160	41,5%
48 – 65	59	15,3%
Εκπαίδευση (σε χρόνια)		
< 9 (Μέχρι Γυμνάσιο)	10	2,6%
9-12 (Λύκειο)	80	20,7%
12- 14 (IEK / ΤΕΙ)	76	19,7%
15-16 (Πανεπιστήμιο)	155	40,2%
16-18 (Μεταπτυχιακές σπουδές)	65	16,8%

Απασχόληση		
Ιδιωτικός υπάλληλος	83	21,5%
Δημόσιος υπάλληλος	79	20,5%
Ελεύθερο επάγγελμα	64	16,6%
Φοιτητής / Σπουδαστές	62	16,1%
Ανεργος	57	14,8%
Αγρότης	29	7,5%
Συνταξιούχος	12	3,1%
Μηνιαίο Εισόδημα Νοικοκυριού		
<500€	139	36,0%
501 – 1000 €	114	29,5%
1001 – 1500 €	87	22,5%
>1501€	46	11,9%
Εβδομαδιαία δαπάνη για τρόφιμα		
<50€	189	49,0%
51 – 100 €	119	30,8%
101 – 150 €	54	14,0%
>151 €	24	6,2%

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων ερωτηματολογίου

Στη συνέχεια αξιολογήθηκαν από τους συμμετέχοντες μια σειρά κριτηρίων τα οποία θεωρείται ότι επηρεάζουν την αγοραστική συμπεριφορά των καταναλωτών σε αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα.

Πίνακας 2: Δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Χαρακτηριστικό	Παρατηρήσεις	Ποσοστό
Φύλο		
Άνδρες	153	39,6%
Γυναίκες	233	60,4%
Οικογενειακή Κατάσταση		
Έγγαμοι	185	47,9%
Άγαμοι	180	46,6%
Διαζευγμένοι /χήροι	21	5,4%
Ηλικία		
18 – 32	167	43,3%
33 – 47	160	41,5%
48 – 65	59	15,3%
Εκπαίδευση (σε χρόνια)		
< 9 (Μέχρι Γυμνάσιο)	10	2,6%
9-12 (Λύκειο)	80	20,7%
12- 14 (ΙΕΚ / ΤΕΙ)	76	19,7%
15-16 (Πανεπιστήμιο)	155	40,2%
16-18 (Μεταπτυχιακές σπουδές)	65	16,8%
Απασχόληση		
Ιδιωτικός υπάλληλος	83	21,5%
Δημόσιος υπάλληλος	79	20,5%
Ελεύθερο επάγγελμα	64	16,6%
Φοιτητής / Σπουδαστές	62	16,1%
Ανεργος	57	14,8%
Αγρότης	29	7,5%
Συνταξιούχος	12	3,1%
Μηνιαίο Εισόδημα Νοικοκυριού		
<500€	139	36,0%
501 – 1000 €	114	29,5%
1001 – 1500 €	87	22,5%
>1501€	46	11,9%
Εβδομαδιαία δαπάνη για τρόφιμα		
<50€	189	49,0%

51 – 100 €	119	30,8%
101 – 150 €	54	14,0%
>151 €	24	6,2%

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων ερωτηματολογίου

Στον Πίνακα 3, παρουσιάζονται αναλυτικά οι απαντήσεις για τα κριτήρια που χρησιμοποιούν οι καταναλωτές στην Δυτική Ελλάδα για να επιλέξουν τρόφιμα.

Πίνακας 3: Σημαντικότητα κριτηρίων για αγορά τροφίμων

Κριτήρια αγοράς τροφίμων	Καθόλου σημαντικό	Λίγο σημαντικό	Μέτρια σημαντικό	Σημαντικό	Πολύ σημαντικό
Ημερομηνία λήξης	0,5%	2,8%	3,6%	17,6%	75,4%
Διατροφικές πληροφορίες/ διατροφική Αξία	2,3%	8,5%	21,5%	40,2%	27,5%
Γεύση - χρώμα - οσμή	1,3%	4,4%	14,8%	39,6%	39,9%
Να είναι εποχής	1,6%	8,0%	15,0%	37,8%	37,6%
Εξωτερική εμφάνιση	4,4%	9,6%	26,9%	35,8%	23,3%
Συσκευασία (και τα χαρακτηριστικά της)	3,9%	10,9%	28,2%	30,8%	26,2%
Να αναφέρεται το όνομα του παραγωγού	6,7%	19,7%	26,2%	27,2%	20,2%
Πιστοποίηση / Σήμανση	2,3%	7,5%	16,8%	33,4%	39,9%
Εταιρεία παραγωγής	5,2%	9,6%	28,0%	33,7%	23,6%
Η διαδικασία παραγωγής τους να είναι φιλική προς το περιβάλλον	3,6%	13,0%	25,4%	32,6%	25,4%
Χώρα προέλευσης	2,1%	8,0%	13,0%	34,2%	42,7%

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων ερωτηματολογίου

Ο Πίνακας 4 παρουσιάζει τα αποτελέσματα της παραγοντικής ανάλυσης και τη μήτρα παραγόντων μετά από την περιστροφή (Rotated Component Matrix).

Από την ανάλυση δημιουργήθηκαν τρεις ομάδες κριτηρίων με την πρώτη ομάδα να περιλαμβάνει τις εξής επιλογές, *Αναφορά ονόματος παραγωγού, Πιστοποίηση/Σήμανση, Εταιρεία παραγωγής, Παραγωγή φιλική προς το περιβάλλον και Χώρα προέλευσης* και θα μπορεί να ονομαστεί «**Αξιοπιστία Παραγωγού**»,

Ο δεύτερος παράγοντας φορτώθηκε με τέσσερις επιλογές, οι οποίες είναι *Ημερομηνία λήξης, Διατροφικές πληροφορίες / διατροφική Αξία, Γεύση - χρώμα – οσμή και Να είναι εποχής* και θα μπορούσε να ονομαστεί «**Ποιοτικά Χαρακτηριστικά Τροφίμων**» και

Ο τρίτος παράγοντας φορτώθηκε μόνο με μια επιλογή την *συσκευασία και τα χαρακτηριστικά της* και διατηρεί το όνομα «**Συσκευασία**».

Πίνακας 4: Κύριες συνιστώσες των κριτηρίων επιλογής προϊόντων για τους καταναλωτές της Δυτικής Ελλάδας

Μεταβλητή (Component)	Εταιρικότητες (communalities)	Παραγοντικές φορτώσεις Factor Loadings*
-----------------------	-------------------------------	---

	<i>f1</i>	<i>f2</i>	<i>f3</i>
Ημερομηνία λήξης	0,419		0,567
Διατροφικές πληροφορίες & Αξία	0,592	0,429	0,591
Γεύση - Χρώμα – Οσμή	0,698		0,825
Να είναι εποχής	0,463	0,409	0,541
Εξωτερική εμφάνιση	0,541		0,617
Συσκευασία (και τα χαρακτηριστικά της)	0,814		0,879
Αναφορά ονόματος παραγωγού	0,623	0,713	
Πιστοποίηση / Σήμανση	0,662	0,718	
Εταιρεία παραγωγής	0,621	0,699	
Παραγωγή φιλική προς το περιβάλλον	0,700	0,816	
Χώρα προέλευσης	0,606	0,753	
Έλεγχος αξιοπιστίας Cronbach's Alpha	0,843	0,692	--
Χαρακτηριστικές ρίζες (Eigenvalues)	4,45	1,22	1,06
(%) της Ερμηνευμένης Διακύμανσης	30,34%	19,00%	11,90%
Total Variance			

Εμφανίζονται μόνο οι τιμές παραγοντικών φορτίων (loadings) που είναι μεγαλύτερες από 0,4
 Extraction Method: Principal Component Analysis Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization
 KMO 0,876; Bartlett's Test of Sphericity 0.00 ($\chi^2= 1368,258$)

Από τους συμμετέχοντες στην έρευνα ζητήθηκε να αναφέρουν πόσο συχνά καταναλώνουν προϊόντα αγροτικών συνεταιρισμών με τα φρέσκα φρούτα και τα γαλακτοκομικά και τυροκομικά προϊόντα τα κηπευτικά και το ελαιόλαδο να καταλαμβάνουν της πρώτες θέσεις. Οι απαντήσεις τους παρουσιάζονται στον πίνακα 5.

Πίνακας 5: Μέση τιμή και τυπική απόκλιση για τις προτιμώμενες κατηγορίες συνεταιριστικών προϊόντων

Συχνότητα Αγοράς Συνεταιριστικών Τροφίμων	Μέσος Όρος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Φρέσκα Φρούτα	3,51	1,119
Τυριά	3,46	1,088
Γάλα / Γιαούρτι	3,41	1,148
Κηπευτικά	3,27	1,218
Ελαιόλαδο	3,24	1,451
Όσπρια	3,17	1,133
Κοτόπουλο	3,15	1,231
Κρασί	3,15	1,263
Ζυμαρικά	3,00	1,218
Κρέατα (Μοσχάρι, Αρνί, Χοιρινό)	2,99	1,206
Κονσερβοποιημένα τρόφιμα	2,85	1,140
Αλλαντικά	2,71	1,186
Αναψυκτικά, χυμοί	2,71	1,238
Θαλασσινά	2,63	1,160
Κατεψυγμένα τρόφιμα	2,51	1,140

Σημείωση: *min = 1 καθόλου, max = 5, συνέχεια*

Πηγή: *Επεξεργασία Δεδομένων ερωτηματολογίου*

Στη συνέχεια της ανάλυσης ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν μια σειρά ιδιοτήτων που σχετίζονται με τα συνεταιριστικά αγροτικά προϊόντα και προϊόντα

διατροφής, ώστε να εντοπιστούν οι κυρίες ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά των συνεταιριστικών προϊόντων (Πίνακας 6).

Πίνακας 6: Ιδιότητες των συνεταιριστικών προϊόντων που καταναλώνονται στη Δυτική Ελλάδα

Ιδιότητες	Mean	Std. Deviation	Κατάταξη Μέσου όρου (Mean Rank)
Επιλέγονται για την στήριξη της τοπικής οικονομίας	3,92	0,857	9,87
Πωλούνται κυρίως την εποχή που παράγονται	3,65	0,841	8,58
Είναι ασφαλή για την υγεία μου και οικογένεια μου	3,64	0,842	8,53
Αναγράφεται στη συσκευασία το όνομα του παραγωγού	3,59	0,799	8,41
Είναι ελεγμένα - πιστοποιημένα από αξιόπιστους φορείς	3,51	0,819	8,04
Εμπιστεύομαι τις πληροφορίες των ετικετών τους	3,46	0,828	7,68
Μπορώ να τα αναγνωρίσω στο ράφι	3,44	0,936	7,65
Η διαδικασία παραγωγής τους προστατεύει το περιβάλλον	3,39	0,815	7,31
Είναι ακριβά σε σχέση με τα άλλα τρόφιμα	3,38	0,839	7,26
Έχουν ωραία εμφάνιση	3,32	0,844	6,93
Αναζητώ να αγοράσω τέτοια τρόφιμα	3,30	0,887	6,87
Αναγνωρίζω την ανώτερη ποιότητα των Συνεταιριστικών Προϊόντων	3,28	0,910	6,83
Βρίσκω εύκολα να αγοράσω τέτοια τρόφιμα	3,06	0,969	5,80
Τα προτιμώ ανεξάρτητα τιμής	2,97	0,927	5,22

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ερωτηματολογίου

Με τις απαντήσεις πραγματοποιήθηκε παραγοντική ανάλυση με σκοπό την ομαδοποίηση των ιδιοτήτων σε ευρύτερες ομάδες. Ο Πίνακας 7, παρουσιάζει τα αποτελέσματα της παραγοντικής ανάλυσης και τη μήτρα παραγόντων μετά από την περιστροφή (Rotated Component Matrix). Ο πρώτος παράγοντας φορτώθηκε με επτά επιλογές, οι οποίες είναι: *πωλούνται κυρίως την εποχή που παράγονται, είναι ασφαλή για την υγεία μου και την οικογένεια μου, εμπιστεύομαι τις πληροφορίες των ετικετών τους, επιλέγονται για την στήριξη της τοπικής οικονομίας, η διαδικασία παραγωγής προστατεύει το περιβάλλον, τα προτιμώ ανεξαρτήτως τιμής, έχουν ωραία εμφάνιση*. Ο παράγοντας ονομάστηκε «*χαρακτηριστικά συνεταιριστικών τροφίμων*»,

Πίνακας 7: Κύριες συνιστώσες των χαρακτηριστικών των συνεταιριστικών προϊόντων που καταναλώνονται στη Δυτική Ελλάδα

Μεταβλητή (Component)	Εταιρικότητες (communalities)	Παραγοντικές φορτώσεις Factor Loadings*		
		f1	f2	f3
Πωλούνται κυρίως την εποχή που παράγονται	0,658	0,795		
Είναι ασφαλή για την υγεία μου και οικογένεια μου	0,546	0,692		
Εμπιστεύομαι τις πληροφορίες των ετικετών τους	0,476	0,568		
Επιλέγονται για την στήριξη της τοπικής οικονομίας	0,326	0,560		
Η διαδικασία παραγωγής τους προστατεύει το περιβάλλον	0,514	0,527		0,450

Τα προτιμώ ανεξάρτητου τιμής	0,418	0,455		
Έχουν ωραία εμφάνιση	0,349	0,451		
Μπορώ να τα αναγνωρίσω στο ράφι	0,690		0,817	
Αναγνωρίζω την ανώτερη ποιότητα των Συνεταιριστικών Προϊόντων.	0,670		0,771	
Βρίσκω εύκολα να αγοράσω τέτοια τρόφιμα	0,588		0,671	
Αναζητώ να αγοράσω τέτοια τρόφιμα	0,585	0,415	0,643	
Είναι ακριβά σε σχέση με τα άλλα τρόφιμα	0,594			0,765
Αναγράφεται στη συσκευασία το όνομα του παραγωγού	0,554			0,636
Είναι ελεγμένα - πιστοποιημένα από αξιόπιστους φορείς	0,531			0,589
Έλεγχος αξιοπιστίας Cronbach's Alpha		0,784	0,767	0,619
Χαρακτηριστικές ρίζες (Eigenvalues)		4,993	1,343	1,162
(%) της Ερμηνευμένης Διακύμανσης		21,11 %	17,56 %	14,78%
Total Variance				53,47
Εμφανίζονται μόνο οι τιμές παραγοντικών φορτίων (loadings) που είναι μεγαλύτερες από 0,4				

Extraction Method: Principal Component Analysis Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization
KMO 0,867; Bartlett's Test of Sphericity 0.00 ($\chi^2= 1633,38$)

Ο δεύτερος παράγοντας φορτώθηκε με τέσσερις επιλογές, οι οποίες είναι: *μπορώ να τα αναγνωρίσω στο ράφι, Αναγνωρίζω την ανώτερη ποιότητα των συνεταιριστικών προϊόντων, βρίσκω εύκολα να αγοράσω τέτοια τρόφιμα, ψάχνω να αγοράσω τέτοια τρόφιμα*, και ονομάστηκε «**αναζήτηση των τροφίμων**», και

Ο τρίτος παράγοντας φορτώθηκε με τρεις επιλογές, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν τις επιλογές: *είναι ακριβά σε σχέση με τα άλλα τρόφιμα, αναγράφονται στη συσκευασία το όνομα του παραγωγού, είναι επιλεγμένα-πιστοποιημένα από γνωστούς φορείς*, και ονομάστηκε «**τιμή / αξία**»

Παρατηρούμε, ότι όλοι οι συντελεστές αξιοπιστίας Cronbach's α (Alpha) είναι υψηλοί για τους δύο πρώτους παράγοντες 0,784, 0,767, ενώ για τον τρίτο παράγοντα η τιμή 0,619 είναι μάλλον χαμηλή. Γενικά κλίμακες των οποίων το Cronbach's α (Alpha) ξεπερνά ή πλησιάζει το 0,70 θεωρούνται αξιόπιστες.

Στην τελευταία ερώτηση που αναλύεται, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να δηλώσουν το βαθμό ικανοποίησης και ευχαρίστησης που αντλούν από την αγορά συνεταιριστικών προϊόντων (Πίνακας 8). Από την κατάταξη των απαντήσεων οι συμμετέχοντες στην έρευνα εμφανίζονται ικανοποιημένοι από την αγορά συνεταιριστικών προϊόντων, τα οποία θεωρούν μια ασφαλή επιλογή με καλά χαρακτηριστικά ποιότητας και άριστη σχέση τιμής αξίας με ταυτόχρονη συνεισφορά στο κοινωνικό σύνολο και στην τοπική οικονομία.

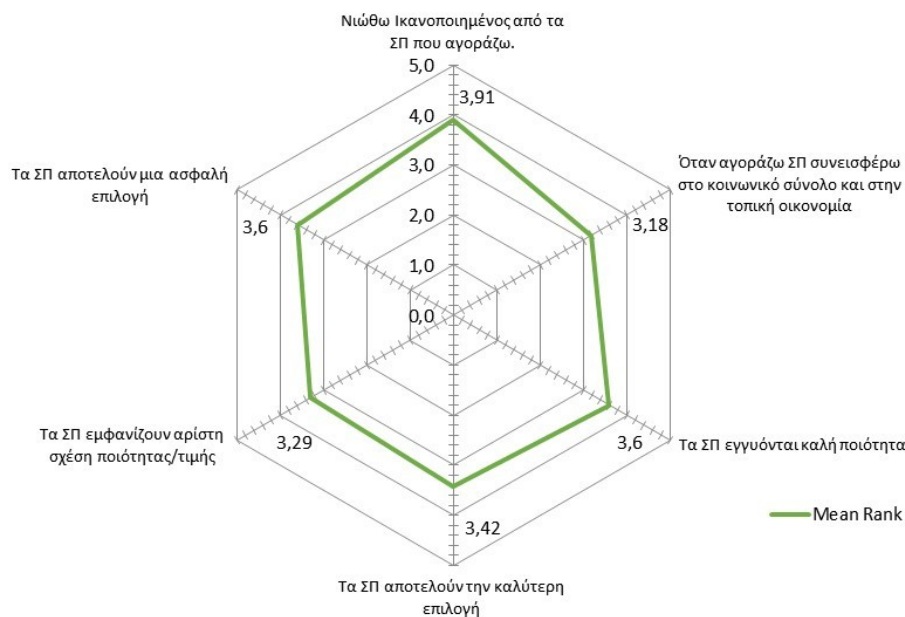
Πίνακας 8: Ικανοποίηση και ιδιότητες των συνεταιριστικών προϊόντων

	Mean	Std. Deviation	Κατάταξη Μέσου όρου (Mean Rank)*
--	------	----------------	----------------------------------

Νιώθω Ικανοποιημένος από τα συνεταιριστικά προϊόντα που αγοράζω.	3,70	0,761	3,91
Όταν αγοράζω συνεταιριστικά προϊόντα συνεισφέρω στο κοινωνικό σύνολο και στην τοπική οικονομία	3,40	0,791	3,18
Τα συνεταιριστικά προϊόντα εγγυώνται καλή ποιότητα	3,55	0,808	3,60
Τα συνεταιριστικά προϊόντα αποτελούν την καλύτερη επιλογή	3,51	0,803	3,42
Τα συνεταιριστικά προϊόντα εμφανίζουν άριστη σχέση ποιότητας/τιμής	3,44	0,884	3,29
Τα συνεταιριστικά προϊόντα αποτελούν μια ασφαλή επιλογή	3,59	0,755	3,60

Σημείωση: Friedman's test, $X^2(5) = 71,684, p = 0,000$

Σχήμα 2: Κατανομή Μέσου όρου για την ικανοποίηση από τα συνεταιριστικά προϊόντα

Συμπεράσματα

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει, ότι οι καταναλωτές στην εξεταζόμενη γεωγραφική περιοχή χρησιμοποιούν τρεις ομάδες κριτηρίων για να επιλέξουν τα τρόφιμα που καταναλώνουν. Η πρώτη ομάδα κριτηρίων αφορά την αξιοπιστία της επιχείρησης που παράγει τα τρόφιμα και αποτελείται κυρίως από χαρακτηριστικά που αποτελούν ενδείξεις εμπιστοσύνης προς αυτά τα τρόφιμα, όπως το όνομα του παραγωγού, τα συστήματα ποιότητας και προστασίας που εφαρμόζει καθώς και η χώρα παραγωγής του προϊόντος. Επίσης, οι καταναλωτές επηρεάζονται από τα ποιοτικά και οργανοληπτικά χαρακτηριστικά των προϊόντων και τη διατροφική τους αξία ως μια δεύτερη ομάδα κριτηρίων, ενώ οι ομάδες κριτηρίων συμπληρώνεται από τη συσκευασία με την οποία διατίθενται τα τρόφιμα.

Όσον αφορά τις ιδιότητες των συνεταιριστικών τροφίμων, οι απαντήσεις όσων συμμετείχαν στην έρευνα ομαδοποιήθηκαν επίσης σε τρεις ομάδες. Η πρώτη ομάδα ιδιοτήτων των συνεταιριστικών προϊόντων αφορά τα χαρακτηριστικά ποιότητάς τους. Οι

καταναλωτές θεωρούν ότι είναι προϊόντα εποχής, με καλή εμφάνιση, που παράγονται με φιλικές προς το περιβάλλον διαδικασίες και τα οποία μπορούν να στηρίξουν την τοπική οικονομία και γενικότερα την οικονομία ολόκληρης της χώρας. Επιπλέον, οι καταναλωτές ανέδειξαν μια δεύτερη ομάδα χαρακτηριστικών για τα συνεταιριστικά τρόφιμα που σχετίζεται με την δυνατότητα και την ευκολία εντοπισμού των συνεταιριστικών προϊόντων στο ράφι. Σε αυτή την ομάδα εντάσσονται κριτήρια που αφορούν την αναγνωρισιμότητα των συνεταιριστικών τροφίμων αλλά και την πρόσβαση στα ράφια των super market. Τις ομάδες χαρακτηριστικών και ιδιοτήτων των συνεταιριστικών τροφίμων κλείνει η ομάδα που αφορά τον λόγο αξία προς τιμή και φαίνεται ότι η πιστοποίηση των συστημάτων ποιότητας, το όνομα του παραγωγού καθώς και το ύψος της τιμής των προϊόντων αποτελούν σημαντικά κριτήρια στις αντιλήψεις των καταναλωτών για τα συνεταιριστικά τρόφιμα.

Η έρευνα δείχνει ότι μπορεί να υπάρξουν αρκετά καλές προοπτικές ανάπτυξης της αγοράς των συνεταιριστικών προϊόντων τροφίμων και μπορεί να αναπτυχθεί, με τις κατάλληλες στρατηγικές, μια σημαντική αφοσίωση (loyalty) στα συνεταιριστικά προϊόντα. Επιπρόσθετα, είναι δεδομένο ότι σε μια στρατηγική μάρκετινγκ για τα συνεταιριστικά προϊόντα θα πρέπει να συνυπολογιστούν τα κριτήρια, με τα οποία επιλέγουν οι καταναλωτές τρόφιμα, όπως η συσκευασία, και ενδείξεις ποιότητας και να τονιστούν αντίστοιχα τα χαρακτηριστικά των συνεταιριστικών προϊόντων που ικανοποιούν τις απαιτήσεις αυτές.

Ωστόσο, το ζήτημα της εμπορικής (marketing) στρατηγικής που θα πρέπει να ακολουθήσουν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί είναι αρκετά πιο σύνθετο. Σε αυτή την κατεύθυνση είναι απαραίτητο να μελετηθούν και άλλοι τομείς σχετικά με τα συνεταιριστικά προϊόντα όπως: οι μέθοδοι προβολής και διαφήμισης, θέματα συσκευασιών και εμπορικών σημάτων, και η διαχείριση δικτύων εφοδιασμού με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στη χώρα μας.

Τέλος, να αναφέρουμε ότι η έρευνα αυτή αν και υστερεί στην γενίκευση των συμπερασμάτων σε άλλες περιοχές και προϊόντα από αυτά που εξετάστηκαν και παρουσιάστηκαν στην παρούσα έρευνα, αποτελεί ωστόσο μια από τις πρώτες έρευνες για τη στάση των καταναλωτών απέναντι στα προϊόντα των αγροτικών συνεταιρισμών. Το πλεονέκτημα της έρευνας είναι ότι δίνει τις πρώτες κατευθύνσεις, στις οποίες θα πρέπει να κινηθεί μια στρατηγική μάρκετινγκ που θα ενισχύσει την ανάπτυξη και προώθηση των προϊόντων των αγροτικών συνεταιρισμών.

Βιβλιογραφία

- Asp, E.H., (1999), “Factors Affecting Food Decisions Made by Individual Consumers”, *Food Policy*, 24: pp. 287-94.
- Benos, T., Kalogeras, N., Verhees, F. J.H.M. Sergaki P. and J. M.E. Pennings, (2016). Cooperatives’ Organizational Restructuring, Strategic Attributes, and Performance: The Case of Agribusiness Cooperatives in Greece. *Agribusiness*, 32 (1): pp 127–150.
- Beverland, M. (2007). Can cooperatives brand? Exploring the interplay between cooperative structure and sustained brand marketing success. *Food Policy*, 32, 480–495.
- Cechin, A., Bijman, J., Pascucci, S., & Omta, O. (2013). Decomposing the member relationship in agricultural cooperatives: Implications for commitment. *Agribusiness*, 29, pp.39–61.
- Chatzitheodoridis F., Michailidis A., Theodosiou G., & Loizou E. (2013). “Local Cooperation: A Dynamic Force for Endogenous Rural Development”, in Karassavoglou A., Polychronidou P., (eds) *Balkan and Eastern European Countries in the Midst of Global Economic Crisis, Contributions to Economics, Part 3*, Springer-Verlag, Germany, pp.121-132.
- Dimara, E. & Skuras, D., (2003), “Consumer Evaluations of Product Certification, Geographic Association and Traceability in Greece”, *European Journal of Marketing*, Vol. 37 (5/6): pp. 690-705.
- Hansen, E. & Bush, R.J., (1999), “Understanding Customer Quality Requirements: Model and Application”, *Industrial Marketing Management*, Vol. 28(2): pp.119-130.
- Höhler, J., & Kuhl, R. (2014). Position and performance of farmer cooperatives in the food supply chain of the EU-27. “ *Annals of Public and Cooperative Economics*, 85(4), pp579–595.
- Iliopoulos, C. (2012), “Support for Farmers’ Cooperatives; Country Report Greece”. Wageningen: Wageningen UR
- Kalogeras, N., Pennings, J.M.E., vander Lans, I.A., Garcia, P., & van Dijk, G. (2009). Understanding heterogeneous preferences of cooperative members. *Agribusiness*, 25: pp 90–111.
- Kontogeorgos, A., Sergaki, P., Migdakos, E., & Semos, A., “Implementing Logistic Regression Analysis to Identify Incentives for Agricultural Cooperative Unions to Adopt Quality Assurance Systems”, International Conference on Applied Economics (ICOAE 2008), Kastoria, 15-17/5/2008.
- Kyriakopoulos, K, Meulenber, M.T.G & Nilsson, J. (2004) “The impact of cooperative structure and firm culture on market orientation and performance”. *Agribusiness*, 20(4): 379.
- Novkovic, S and Power, N. (2005) “Agricultural and Rural Cooperative Viability: A Management Strategy based on Cooperative Principles and Values”. *Journal of Rural Cooperation*, 3(1): pp 67-78.
- Salavou, H.E, and Sergaki, P, (2013) “Generic Business Strategies in Greece: Private Food Firms versus Agricultural Cooperatives”, *Journal of Rural Co-operation*, 41 (1): pp 44-59.

- Sergaki, P, & Semos, A, (2006) 'The Greek Unions of Agricultural Cooperatives as Efficient Enterprises' *Agricultural Economics Review*, 7 (2): pp15-27.
- Theodosiou, G., Michailidis, A., Loizou, E., Chatzitheodoridis, F. & Sergaki, P. (2010). "Endogenous Rural Development: Evidence from a Typical Greek Region". *Economics and Rural Development*, 6 (2): pp17-23.
- Καρυπίδης, Φ. Ι., (2015) «Συνεταιριστική Εμπορία Γεωργικών Προϊόντων και Αναξιοποίητες δυνατότητες στην Ελλάδα». *Κοινωνική Οικονομία*, Τεύχος 4.
- Κοντογεώργος Α., Σέμος Α., (2014), «Συνεταιριστικό Προϊόν: από την Πίστη στην Πιστοποίηση», 5ο Συνέδριο για την Τυποποίηση, Τα Πρότυπα και Την Ποιότητα, 21-22 Φεβρουαρίου, Θεσσαλονίκη.
- Κοντογεώργος Α., Τσελεμπής Δ., & Σεργάκη Π., (2015). «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και Οικονομική Κρίση. Υπάρχουν Διέξοδοι; Απόψεις Στελεχών». *Κοινωνική Οικονομία*, Τεύχος 4.
- Παπαγεωργίου, Κ.Λ., (2010), «Καλή και κακή χρησιμοποίηση των συνεταιρισμών. Το παράδειγμα της Ελλάδας», ΣΥΝΕΔΡΙΟ: Αγροτικοί συνεταιρισμοί στη Νότια και Κεντρική Ευρώπη, 19ος και 20ος αιώνας: μια συγκριτική θεώρηση, Αθήνα 10-11 Ιουνίου 2010 Ακαδημία Αθηνών. Διαθέσιμο στο: <http://keine-diad.academyofathens.gr:8080/keine/images/stories/pdfs/papag21.pdf>
- Παπαγεωργίου, Κ.Λ., (2017), «Περιπέτειες και κατάρρευση των ελληνικών αγροτικών συνεταιρισμών», *Κοινωνική Οικονομία*, Τεύχος 12. Διαθέσιμο στο: http://isem-journal.blogspot.gr/2017/04/blog-post_45.html

An Assessment of Consumer Perceptions in Western Greece about Agricultural Cooperatives' Products

A. Kontogeorgos and S. Pappas

*University of Patras: Dept of Business Administration of Food and Agricultural Enterprises,
G. Seferi 2, 30100, Agrinio*

Abstract

The main purpose of this study is to assess the perceptions of consumers in the region of Western Greece about the properties and the characteristics of the agricultural cooperatives food products. The main objective of the paper is to depict the overall image of cooperative products and to identify the overall consumer behaviour of participants in relation to food products.

The results of the survey show that consumers in Western Greece regard agricultural cooperatives' food products as a safe choice with good quality characteristics that present excellent value for money and at the same time buying these products can contribute to local and national economy.

The research results even though are coming from only one geographical area of the country, could help staff of agricultural cooperatives to a) understand consumers' perceptions about their products, b) determine these product characteristics that should be strengthened and promoted and c) direct their marketing activities and strategy to effectively promote their products.

Key Words: Agricultural Cooperatives, Consumer behavior, Marketing Management

Μήνυμα του ΟΗΕ για την Παγκόσμια Ημέρα των Συνεταιρισμών

Η εφαρμογή της Ατζέντας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του 2030 βρίσκεται σε εξέλιξη και οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις παραμένουν ένα από τα καλύτερα μυστικά των στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (SDG). Οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις βασίζονται στην ηθική, στις αξίες και σε μια σειρά από επτά θεμελιώδεις αρχές που τοποθετούν τους ανθρώπους και όχι τα κέρδη στο κέντρο των επιχειρήσεων τους. Οι συνεταιρισμοί μπορούν να είναι ένα εργαλείο αυτοβοήθειας για τους ανθρώπους για να δημιουργήσουν τις δικές τους οικονομικές ευκαιρίες μέσω της δύναμης της συλλογικής επιδίωξης και για να βγουν από τη φτώχεια. Επανεπενδύουν στις κοινότητες στις οποίες λειτουργούν, διασφαλίζοντας όχι μόνο τα μέσα διαβίωσης των μελών τους αλλά και αυξάνοντας τον πλούτο της κοινότητας στο σύνολό της. Αποτελώντας πηγές αξιοπρεπούς εργασίας, χώρους δημοκρατίας και οικοδόμησης ειρήνης και μια οικονομική δύναμη (μόνο οι 300 κορυφαίοι συνεταιρισμοί παράγουν 2,5 τρισεκατομμύρια δολάρια σε ετήσιο κύκλο εργασιών, περισσότερο από το ΑΕΠ της Γαλλίας), οι συνεταιρισμοί αποτελούν πραγματικά εταίρο στον μετασχηματισμό του κόσμου μας.

Πώς ακριβώς αυτές οι ανθρωποκεντρικές επιχειρήσεις που βασίζονται σε αξίες συμβάλλουν στην εξάλειψη της φτώχειας και στην προώθηση της ευημερίας; Πώς προσεγγίζουν εκείνους που κινδυνεύουν περισσότερο να μείνουν πίσω; Και τι μπορούν οι κυβερνήσεις, η κοινωνία των πολιτών και το σύστημα του ΟΗΕ να κάνουν, ώστε να υποστηρίξουν καλύτερα τους συνεταιρισμούς στην αποστολή τους να οικοδομήσουν έναν καλύτερο κόσμο;

Για να απαντήσει σε αυτά τα ερωτήματα και να μοιραστεί με άλλους συνεταιριστικές λύσεις για συνολική ανάπτυξη, η Επιτροπή Προώθησης και Προαγωγή των Συνεταιρισμών (COPAC) θα φιλοξενήσει τον εορτασμό της Διεθνούς Ημέρας Συνεταιρισμών του 2017 κατά τη διάρκεια του Πολιτικού Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου .

Η Διεθνής Ημέρα Συνεταιρισμών του 2017 θα επικεντρωθεί στην «συνολική ανάπτυξη» με θέμα «*Οι Συνεταιρισμοί εξασφαλίζουν ότι κανείς δεν μένει πίσω*», που συμπληρώνει το θέμα προτεραιότητας του Πολυμερούς Φόρουμ για την Βιώσιμη Ανάπτυξη του 2017: «*Η εξάλειψη της φτώχειας και η προώθηση της ευημερίας σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο*».

Η εκδήλωση θα περιλαμβάνει υψηλού επιπέδου ομιλητές από τα μέλη της COPAC, συνεταιρισμούς από την πράξη και μόνιμες αντιπροσωπείες στον ΟΗΕ. Οι συμμετέχοντες θα κληθούν να συμμετάσχουν σε μια διαδραστική συζήτηση με τους ομιλητές μας και να απολαύσουν την πρώτη παρουσίαση του βίντεο της COPAC «*Οι συνεταιρισμοί εξασφαλίζουν ότι κανείς δεν μένει πίσω*».

Η COPAC είναι μια εταιρική σχέση με πολλούς εταίρους από τους παγκόσμιους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, που προάγει και προωθεί ανθρωποκεντρικές, αυτοσυντηρούμενες επιχειρήσεις, με γνώμονα τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης - οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής - σε όλες τις πτυχές του έργου τους. Τα σημερινά μέλη της επιτροπής είναι το Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων του ΟΗΕ (DESA), η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO), η Διεθνής Συνεταιριστική Συμμαχία

(ICA), ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO) και η Παγκόσμια Οργάνωση Γεωργών.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να γιορτάσετε τη Διεθνή Ημέρα Συνεταιρισμών:

Να μεταφέρετε στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στην πόλη, τη χώρα ή την περιοχή σας, το μήνυμα πώς οι συνεταιρισμοί οικοδομούν έναν καλύτερο κόσμο και να ζητήσετε την υποστήριξή τους

Να οργανώσετε μια γιορτή που προβάλλει τη συνεισφορά του συνεταιρισμού σας στην ανάπτυξη για όλους

Να παρουσιάσετε βίντεο και φωτογραφίες στα κοινωνικά μέσα και στο διαδίκτυο που δείχνουν πώς ο συνεταιρισμός σας εξασφαλίζει ότι κανείς στην κοινότητά σας δεν μένει πίσω

Διαδώστε το μήνυμα και συνδεθείτε μαζί μας!

Ιστοσελίδες: <http://bit.ly/UN-IDC2017> | www.un.org/en/events/cooperativesday | [Copac.coop](http://copac.coop)

Ακολουθήστε μας στο twitter @UNCoops και @UNDESASocial

Χρησιμοποιήστε #CoopsDay, #SDGs, #GlobalGoals για όλα τα tweets σας στη Διεθνή Ημέρα των Συνεταιρισμών

Γιορτάζοντας #CoopsDay; Σχεδιάζετε μια ειδική δραστηριότητα; Θέλουμε να το ξέρουμε! Tweet ή στείλτε μας email στο ngo@un.org

Μήνυμα της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας

95η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

23η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

1 ΙΟΥΛΙΟΥ 2017

Οι συνεταιρισμοί διασφαλίζουν ότι κανείς δεν μένει εκτός

Σε μια εποχή κατά την οποία η ανισότητα των εισοδημάτων αυξάνεται σε όλο τον κόσμο, είναι καλό να θυμόμαστε ότι υπάρχουν λύσεις για την ανισότητα. Το συνεταιριστικό μοντέλο είναι πρωτίστως μεταξύ αυτών. Ο διεθνώς συμφωνημένος ορισμός του, οι αρχές και οι αξίες του το ξεχωρίζουν από κάθε άλλη μορφή επιχειρηματικής οργάνωσης. Αυτές οι αρχές δηλώνουν ότι η συμμετοχή σε έναν συνεταιρισμό είναι ανοιχτή χωρίς διακρίσεις σε όλους τους ανθρώπους που αποδέχονται τις προϋποθέσεις ένταξης.

Αυτή η ελεύθερη προσχώρηση παρέχει πρόσβαση στη δημιουργία πλούτου και στην εξάλειψη της φτώχειας. Αυτό απορρέει από τη συνεταιριστική αρχή της οικονομικής συμμετοχής των μελών: *«Τα μέλη συνεισφέρουν ισότιμα και ελέγχουν δημοκρατικά το κεφάλαιο του συνεταιρισμού τους»*. Επειδή οι συνεταιρισμοί είναι ανθρωποκεντρικοί, όχι επικεντρωμένοι στο κεφάλαιο, δεν επιδιώκουν την συνεχή ή τη γρήγορη συγκέντρωση κεφαλαίων και διανέμουν τον παραγόμενο πλούτο με πιο δίκαιο τρόπο.

Η ανοικτή πρόσβαση που παρέχουν οι συνεταιρισμοί καλύπτει όλους τους επιχειρηματικούς τομείς – υπηρεσίες αποταμιεύσεων και πιστώσεων, γεωργία και αλιεία, αγορά αγαθών και υπηρεσιών, υγειονομική περίθαλψη, στέγαση, ασφάλιση, παροχή βιοτεχνικών και βιομηχανικών υπηρεσιών – οπουδήποτε η καπιταλιστική αγορά παραβλέπει τις ανάγκες των ανθρώπων και αυτοί επιλέγουν να οργανωθούν μόνοι τους.

Πέρα από τη συνεταιριστική δομή που δεν προβλέπει διακρίσεις, οι συνεταιρισμοί προωθούν την εξωτερική ισότητα, μέσω της έβδομης αρχής, *«Ενδιαφέρον για την Κοινότητα»*. Καθώς βασίζονται στην κοινότητα, δεσμεύονται για τη βιώσιμη ανάπτυξη των κοινοτήτων τους - από περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική άποψη. Αυτή η δέσμευση αποδεικνύεται σε ολόκληρο τον κόσμο με την συνεταιριστική υποστήριξη για κοινοτικές δραστηριότητες, με την τοπική προμήθεια των εφοδίων τους προς όφελος της τοπικής οικονομίας και με τις αποφάσεις τους, που λαμβάνουν υπόψη τον αντίκτυπο στις κοινότητές τους.

Αν και έχουν ως επίκεντρο την τοπική τους κοινότητα, οι συνεταιρισμοί επιδιώκουν επίσης να φέρουν τα οφέλη του οικονομικού και κοινωνικού τους μοντέλου στους ανθρώπους όλου του κόσμου. Η παγκοσμιοποίηση πρέπει να γίνει μέσω ενός συνόλου αξιών όπως αυτές της συνεταιριστικής κίνησης. Διαφορετικά, δημιουργεί περισσότερη ανισότητα και υπερβολές που την καθιστούν μη βιώσιμη, όπως έχουμε διαπιστώσει.

Οι συνεταιρισμοί παράγουν αποτελέσματα όχι ως φιλανθρωπικά ιδρύματα, αλλά ως επιχειρηματικές οργανώσεις αυτοβοήθειας. Αυτό τους επέτρεψε να επιτύχουν μεγέθυνση, μέσω ομοσπονδιακών δομών βασισμένων στην κοινότητα και με την προσφορά ποικίλων υπηρεσιών ανταποκρινόμενων στις

ανάγκες των μελών. Το Παγκόσμιο Συνεταιριστικό Παρατηρητήριο αναφέρει ότι μόνο οι 300 μεγαλύτεροι συνεταιρισμοί αντιπροσωπεύουν ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 2,5 τρισεκατομμυρίων δολαρίων. Πάνω από 250 εκατομμύρια άνθρωποι οργανώνουν τη ζωή τους μέσω ενός συνεταιρισμού. Αυτό συνιστά δημιουργία πλούτου και διανομή του με σημαντικό αντίκτυπο. Το ζήτημα της αύξησης του μεγέθους των συνεταιρισμών έχει απαντηθεί με εντυπωσιακό τρόπο καταφατικά προ πολλού.

Αυτός ο αντίκτυπος είναι ένας από τους λόγους που η UNESCO (Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση, την Επιστήμη και τον Πολιτισμό) πρόσθεσε προσφάτως τους συνεταιρισμούς στον κατάλογο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας. Η UNESCO καθιέρωσε αυτόν τον κατάλογο το 2003 για να γνωστοποιήσει ότι η ανθρώπινη εμπειρία δεν ορίζεται μόνο από τοποθεσίες και μνημεία αλλά εξίσου από πρακτικές και παραδόσεις. Ένα κράτος-μέλος οφείλει να προτείνει υποψηφιότητα, και η Γερμανία πρότεινε την αναγνώριση των συνεταιρισμών, επισημαίνοντας ότι οι συνεταιρισμοί *‘επιδιώκουν μια πιο δίκαιη ανάπτυξη των διαδικασιών παγκοσμιοποίησης’*.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι δεν είναι μόνο η εισοδηματική ανισότητα που πλήττει τον κόσμο. Ειδικά οι γυναίκες και οι μειονοτικές ομάδες συχνά αποκλείονται από την πρόσβαση σε σημαντικές δραστηριότητες που είναι απαραίτητες για τη βελτίωση της κατάστασής τους. Η απουσία διακρίσεων που ορίζεται στις συνεταιριστικές αρχές είναι πολυδιάστατη: αναφέρεται στο φύλο, την κοινωνική θέση, τη φυλή, τις πολιτικές και θρησκευτικές πεποιθήσεις, εξασφαλίζοντας ότι κανείς δεν αποκλείεται.

Σε αυτή την Παγκόσμια Ημέρα των Συνεταιρισμών, η Διεθνής Συνεταιριστική Συμμαχία καλεί τους συνεταιρισμούς όλου του κόσμου να προβληματιστούν για τη δυστυχία που προκαλείται από την αυξανόμενη ανισότητα, να ανανεώσουν τη δέσμευσή τους για τη διασφάλιση της ισότητας σε όλες τις κοινότητές τους και να γιορτάσουν τη συνεισφορά των συνεταιρισμών στο να γίνει ο κόσμος ένα καλύτερο μέρος να ζει κανείς. Η πλατφόρμα «Συνεταιρισμοί για το 2030» (www.coopsfor2030.coop) προσφέρει τη δυνατότητα στους συνεταιρισμούς να αναλάβουν πρωτοβουλίες για την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης και η Διεθνής Συνεταιριστική Συμμαχία ενθαρρύνει όλους τους συνεταιρισμούς να το πράξουν.

Διαδικασία αναγνώρισης Οργανώσεων Παραγωγών (Ορ.Π.), Ομάδων Παραγωγών (Ομ. Π) και των Ενώσεών τους (Ε.Ο.Π.)

(Παρατηρήσεις – Επισημάνσεις επί της ΥΑ 397/18235, της 24^{ης} Φεβρουαρίου 2017)¹

του Χρήστου Καρατζά

Διευθυντή Αγροτικής Ανάπτυξης Gaia Επιχειρείν

Πρόσφατα δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η νέα Υπουργική Απόφαση που αφορά στη διαδικασία και κυρίως στα κριτήρια αναγνώρισης των Οργανώσεων Παραγωγών (Ορ.Π.), των Ομάδων Παραγωγών (Ομ. Π) και των Ενώσεών τους (Ε.Ο.Π.) (για τους σκοπούς του κειμένου οι Ορ.Π. και οι Ομ.Π θα αναφέρονται συνολικά ως Ο.Π.). Για την απόφαση αυτή υπήρχε μεγάλο ενδιαφέρον από τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις δεδομένου ότι το μέχρι πρότινος νομικό πλαίσιο κάλυπτε μόνο 4 ομάδες προϊόντων, από τις 24 που προβλέπει συνολικά ο Καν. (ΕΕ) 1308/13. Η προσμονή αυτή σχετίζεται επιπλέον με το, προς το παρόν μη ενεργό, μέτρο 9 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-20 που προβλέπει σημαντικές χρηματοδοτήσεις για τη σύσταση Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών. Εντούτοις η πρόσφατη ΥΑ περιέχει αρκετές ασάφειες οι οποίες δεν έχουν ακόμη ξεκαθαριστεί και έχουν δημιουργήσει ερωτηματικά σε όσους ενδιαφέρονται να συστήσουν σύντομα τέτοια σχήματα. Η παρακάτω προσέγγιση δεν προέρχεται από την οπτική ενός νομικού που σίγουρα θα είχε περισσότερα να πει για την εγκυρότητα του κειμένου αλλά από την οπτική ενός γεωπόνου που τον ενδιαφέρει η δυνατότητα εφαρμογής του πλαισίου αυτού στο συνεταιριστικό γίνεσθαι. Με αυτήν την οπτική γίνονται οι παρακάτω παρατηρήσεις.

Άρθρο 1

Σκοπός - πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός της απόφασης αυτής είναι ο καθορισμός των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για **την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 27**

¹ Με κόκκινα και μεγαλύτερα γράμματα εμφανίζονται τα θέματα στα οποία αναφέρονται τα σχόλια

του Κανονισμού 1305/2013, των άρθρων 6 και 19 του Κανονισμού 702/2014 και των άρθρων 152, 153, 154, 155, 156, 159, 160, 161 και 164 έως και 175 του Κανονισμού 1308/2013, των άρθρων 6 έως και 31 του Κανονισμού 1379/2013, των άρθρων 1, 2 και 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 1419/2013 και των άρθρων 1, 2 και 3 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 1418/2013 σχετικά με τη διαδικασία αναγνώρισης των Ομάδων Παραγωγών (Ομ.Π.), των Οργανώσεων Παραγωγών (Ο.Π.) και των Ενώσεων Οργανώσεων Παραγωγών (Ε.Ο.Π.), τα κριτήρια, τις αρμόδιες αρχές και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την αναγνώρισή τους.

Σχολιασμός: *Ήδη από το πρώτο άρθρο φαίνεται ότι η ΥΑ έχει γραφτεί με κύριο σκοπό τη δημιουργία Ο.Π. που θα απορροφήσουν κονδύλια από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) μέσω του μέτρου 9. Όμως μια Υπουργική Απόφαση θα πρέπει να θέτει το πλαίσιο ανάπτυξης υγιών συλλογικών σχημάτων στον αγροτικό χώρο ανεξαρτήτως των μέσων χρηματοδότησής τους. Ειδικότερα, όσον αφορά το μέτρο 9, θα πρέπει να τονιστεί ότι είναι ένα από τα μέτρα του ΠΑΑ που θα «τρέξει» μόνο μια φορά, ενώ αντίθετα υπάρχει πλήθος επιχειρησιακών προγραμμάτων που υλοποιούνται πολλά χρόνια τώρα από Οργανώσεις Παραγωγών τόσο στα οπωροκηπευτικά όσο και στο ελαιόλαδο και τις επιτραπέζιες ελιές. Επομένως μια σχετική ΥΑ θα έπρεπε να λαμβάνει υπόψη κατά προτεραιότητα την εμπειρία από τις ήδη υφιστάμενες Ο.Π. και να αναπαράγει τους όρους επιτυχίας τους και σε άλλες ομάδες προϊόντων.*

2. Οι διατάξεις της παρούσας απόφασης εφαρμόζονται με την **επιφύλαξη τυχόν διατάξεων του ενωσιακού δικαίου** σχετικά με την αναγνώριση των Ομ.Π., των Ο.Π. και των Ε.Ο.Π., κατά τομέα παραγωγής.

Σχολιασμός: *Το εδάφιο αυτό καλύπτει τυχόν διατάξεις του κοινοτικού δικαίου που έρχονται σε αντίθεση με τη συγκεκριμένη ΥΑ. Ήδη για την περίπτωση των οπωροκηπευτικών ενδέχεται να υπάρχουν αντικρουόμενα σημεία, όπως θα περιγραφεί και παρακάτω. Επιπλέον, σύμφωνα με έγκριτους νομικούς, η επιφύλαξη είναι αδόκιμη για νομικό κείμενο, κυρίως μάλιστα για μια διοικητική πράξη, με κανονιστικό περιεχόμενο.*

Άρθρο 2

Έννοια των Ομ.Π., Ο.Π. και των Ε.Ο.Π. - Συγχώνευση Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π.

1. α) Ως Ο.Π. αναγνωρίζονται οι αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών. Για τη χρηματοδότηση των Ο.Π. του προηγούμενου εδαφίου **σύμφωνα με το άρθρο 27 του Κανονισμού 1305/2013 και το άρθρο 19 του Κανονισμού 702/2014**, απαιτείται η επίσημη αναγνώριση τους σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 4 της παρούσας από την αρμόδια αρχή του ίδιου άρθρου, **βάσει του υποβληθέντος επιχειρηματικού σχεδίου.**

β) Ως Ο.Π. αναγνωρίζονται οι αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών (να χρησιμοποιηθούν οι όροι του ν. 4384/2016).

Σχολιασμός: Σύμφωνα με την νομικό κα Μητροπούλου, που εξειδικεύεται στο συνεταιριστικό δίκαιο, «η αναγνώριση σαφώς οριζόμενου μέρους νομικής οντότητας στην εθνική έννομη τάξη μας δεν υφίσταται». Αυτό που ισχύει για τις Ο.Π. είναι ότι λειτουργούν εντός του αγροτικού συνεταιρισμού, με δικό τους κανονισμό λειτουργίας, πλην όμως με τη νομική μορφή του αγροτικού συνεταιρισμού (ή εταιρείας του εμπορικού δικαίου) και τον ίδιο αριθμό φορολογικού μητρώου. Η δομή αυτή παρουσιάζει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Σύμφωνα με την κα Μητροπούλου «ένα πλεονέκτημα είναι, η ήδη υπάρχουσα οργάνωση του συνεταιρισμού, ώστε να μη χρειαστεί να γίνει από την αρχή, παρά την προβλεπόμενη σχετική χρηματοδότηση. Η χρηματοδότηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εκσυγχρονισμό της ήδη υπάρχουσας, προς όφελος και της ομάδας και του συνεταιρισμού κλπ. Το μειονέκτημα είναι, αν ο συνεταιρισμός έχει οφειλές προς τρίτους. Τα χρήματα, που εισέρχονται στον συνεταιρισμό για την Ομάδα κατάσχονται βεβαίως, λόγω του κοινού ΑΦΜ. Νομίζω ότι μια ερμηνεία για το θέμα αυτό θα είναι χρήσιμη. Δηλαδή, δημιουργούμε ομάδα μέσα στον συνεταιρισμό, όταν ο Συνεταιρισμός είναι απόλυτα υγιής, για να μη θέσουμε σε κίνδυνο τα χρήματα που αναλογούν στην ομάδα.»

Για τη **χρηματοδότηση των Ο.Π. του προηγούμενου εδαφίου σύμφωνα με το άρθρο 27 του Κανονισμού 1305/2013 και το άρθρο 19 του Κανονισμού 702/2014**, απαιτείται η επίσημη αναγνώριση τους σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 4 της παρούσας από την αρμόδια αρχή του ίδιου άρθρου, **βάσει του υποβληθέντος επιχειρηματικού σχεδίου.**

γ) Ως Ε.Ο.Π. αναγνωρίζονται οι αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών.

Σχολιασμός: Στο σημείο αυτό βρίσκεται και το σημαντικότερο ερώτημα για όσους θέλουν να συστήσουν μια Ο.Π. Μπορεί μια Ο.Π. να αναγνωριστεί ως αυτοτελής νομική οντότητα (δηλαδή με δικά της φορολογικά στοιχεία) ή θα πρέπει να αναγνωρίζεται ως σαφώς οριζόμενο μέρος ενός άλλου νομικού σχήματος (π.χ. συνεταιρισμού); Η διαφορά αυτή είναι σημαντική γιατί μέχρι σήμερα οι Ο.Π. που έχουν αναγνωριστεί αποτελούν μέρη άλλων νομικών σχημάτων χωρίς να έχουν δική τους αυτοτέλεια (δηλαδή δεν έχουν καταστατικό αλλά εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, χρησιμοποιούν το ΑΦΜ και τις υποδομές του νομικού σχήματος, δεν μπορούν να προσλάβουν προσωπικό κλπ).

Κατά τα λοιπά το άρθρο 2 επιβεβαιώνει όσα επισημάνθηκαν παραπάνω ότι η αναφορά για τη χρηματοδότηση αφορά μόνο το άρθρο 27 του Καν. 1305/13, δηλαδή το μέτρο 9 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο Καν. (ΕΚ) 543/2011 αφορά χρηματοδοτήσεις για Ορ.Π. στον τομέα των οπωροκηπευτικών και ο Καν. (ΕΕ) 611/14 & 615/14 σε Ορ.Π. στον τομέα του ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών). Η αποκλειστική αναφορά στο μέτρο 9 δίνει για άλλη μια φορά την εικόνα ότι η συγκεκριμένη ΥΑ είναι ειδικού σκοπού και αφορά μόνο το τρέχον Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης.

2. α) Οι Ομ.Π. και οι Ο.Π. συγκροτούνται με πρωτοβουλία των φυσικών ή/και νομικών προσώπων, παραγωγών των προϊόντων των τομέων της παρ. 2 του άρθρου 1 του Κανονισμού 1308/2013, που είναι μέλη των αυτοτελών νομικών οντοτήτων του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου **ή σαφώς οριζόμενων μερών αυτών.**
- β) Οι Ε.Ο.Π. συγκροτούνται με πρωτοβουλία αναγνωρισμένων Οργανώσεων Παραγωγών.

Σχολιασμός: Το σημείο αυτό περιέχει μια ασάφεια, που δεν είναι κατανοητός ο σκοπός της. Τα φυσικά πρόσωπα που συγκροτούν τις Ο.Π. μπορούν να είναι μέλη των αυτοτελών νομικών οντοτήτων του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου (π.χ. ενός συνεταιρισμού ή μιας Α.Ε.). Πώς μπορεί όμως να είναι μέλη των **σαφώς οριζόμενων μερών αυτών;** Μπορεί ένα φυσικό πρόσωπο (παραγωγός) να είναι μέλος ενός σαφώς οριζόμενου μέρους μιας νομικής οντότητας (π.χ. μιας Ομάδας Παραγωγών) και παράλληλα να συστήσει μια Οργάνωση Παραγωγών για το ίδιο προϊόν;

3. Οι Ομ.Π., οι Ο.Π. και οι Ε.Ο.Π. μπορούν να συγχωνευτούν, εφόσον **συγχωνευτούν ή απορροφηθούν τα νομικά πρόσωπα που**

αναγνωρίστηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας. Η νέα νομική οντότητα είναι καθολικός διάδοχος των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συγχωνευόμενων ή απορροφούμενων νομικών οντοτήτων.

Σχολιασμός: Το εδάφιο της συγχώνευσης δεν θα είχε κάποια άλλη σημασία αν δεν συνδεόταν άμεσα με τη δυνατότητα αυξημένης χρηματοδότησης οργανώσεων παραγωγών που επιθυμούν να επενδύσουν σε παραγωγικές δομές, μέσω του μέτρου 4.2 της μεταποίησης του ΠΑΑ. Για το σκοπό αυτό υπάρχει έντονο ενδιαφέρον από Ο.Π. να αξιοποιήσουν το παραπάνω εδάφιο για να μπορέσουν να βελτιώσουν τις παραγωγικές τους δομές.

Άρθρο 3

Αρμόδιες Αρχές Αναγνώρισης και Ελέγχου των Ομ.Π., Ο.Π., Ε.Ο.Π.

1. Για την αναγνώριση των Ομ.Π., Ο.Π. ή Ε.Ο.Π. του άρθρου 2, συνιστώνται:

α) Πρωτοβάθμια τριμελής Επιτροπή Αναγνώρισης (Π.Ε.Α.), παρακολούθησης και ελέγχου της λειτουργίας των Ομ.Π., Ο.Π., Ε.Ο.Π. στην έδρα κάθε ΔΑΟΚ, που συγκροτείται από:

αα) Τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) της Περιφερειακής Ενότητας ως Πρόεδρο, με τον αναπληρωτή αυτού.

ββ) Έναν (1) υπάλληλο της ίδιας ως άνω υπηρεσιακής μονάδας κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ) και εν ελλείψει υπαλλήλου της κατηγορίας αυτής από έναν (1) υπάλληλο της ίδιας υπηρεσιακής μονάδας κατηγορίας Τεχνολογικής (ΤΕ), με τους αντίστοιχους αναπληρωτές τους.

γγ) Έναν (1) υπάλληλο της ίδιας ως άνω υπηρεσιακής μονάδας, κλάδου Γεωπονικού, κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Π.Ε.), ως εισηγητή, με δικαίωμα ψήφου και εν ελλείψει υπαλλήλου της κατηγορίας αυτής από έναν (1) υπάλληλο της ίδιας υπηρεσιακής μονάδας κατηγορίας Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ), με τους αντίστοιχους αναπληρωτές τους. Προκειμένου για αναγνώριση Ομ.Π., Ο.Π. ή Ε.Ο.Π. στον τομέα της αλιείας ή της κτηνοτροφίας, ως Πρόεδρος της επιτροπής ορίζεται ο Προϊστάμενος της υπηρεσιακής μονάδας αλιείας ή ζωικής παραγωγής αντίστοιχα, της Περιφερειακής Ενότητας, με αναπληρωτή το νόμιμο αναπληρωτή αυτού στα κύρια καθήκοντά του. Ως εισηγητής με τον αναπληρωτή του, ορίζεται υπάλληλος κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, του κλάδου Ιχθυολόγων ή Γεωπονικού ή Κτηνιάτρων αντίστοιχα, και εν ελλείψει υπαλλήλων της κατηγορίας αυτής, ένας (1) υπάλληλος της ίδιας υπηρεσιακής μονάδας, με τον

αναπληρωτή του, κατηγορίας Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ). Με απόφαση του Περιφερειάρχη ορίζονται τα μέλη της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Αναγνώρισης (Π.Ε.Α.). Η απόφαση εκδίδεται με μέριμνα του Προϊσταμένου της υπηρεσιακής μονάδας (ΔΑΟΚ) της Περιφερειακής Ενότητας στην εδαφική περιφέρεια της οποίας έχει έδρα η υπό αναγνώριση ή ανάκληση της αναγνώρισης κ.λπ., Ομ.Π., Ο.Π. ή Ε.Ο.Π.. Με την ίδια απόφαση ως γραμματέας της επιτροπής, με τον αναπληρωτή του, ορίζεται υπάλληλος της ΔΑΟΚ. Έργο της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Αναγνώρισης (Π.Ε.Α.) είναι η αναγνώριση των Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π., η τροποποίησή της, η ανάκληση ή αναστολή της, καθώς και η παρακολούθηση και ο έλεγχος της λειτουργίας των Ομ.Π., Ο.Π., Ε.Ο.Π., της περιοχής αρμοδιότητας της, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι οι αναγνωρισμένες Ομ.Π., Ο.Π., Ε.Ο.Π., συνεχίζουν να τηρούν τους όρους αναγνώρισης. **Ο έλεγχος διοικητικός ή/και επιτόπιος διενεργείται σε τακτά χρονικά διαστήματα και σε κάθε περίπτωση εντός 3ετίας, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από ειδικότερες διατάξεις και συντάσσεται σχετικό πρακτικό ελέγχου.**

Σχολιασμός: Ο διοικητικός έλεγχος θα πρέπει να είναι ετήσιος από τη ΔΑΟΚ όπως ισχύει αυτήν τη στιγμή για τις Ορ.Π. στα σπυροκηπευτικά και στο ελαιόλαδο. Η τριετία έχει πρακτικά προβλήματα, όπως είναι ο έλεγχος του ελάχιστου αριθμού μελών και της ελάχιστης εμπορευθείσας αξίας παραγωγής, που πρέπει να τηρείται και να ελέγχεται κάθε έτος.

β) Δευτεροβάθμια Επιτροπή Αναγνώρισης (Δ.Ε.Α.) στην έδρα κάθε Περιφέρειας, που συγκροτείται από:

αα) Τον προϊστάμενο της Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας (ΔΑΟ) /ΔΑΚΠ ΑΤΤΙΚΗ) της Περιφέρειας ως Πρόεδρο, με τον αναπληρωτή αυτού.

ββ) Έναν (1) υπάλληλο της ίδιας ως άνω υπηρεσιακής μονάδας κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ) και εν ελλείψει υπαλλήλου της κατηγορίας αυτής από έναν (1) υπάλληλο της ίδιας υπηρεσιακής μονάδας κατηγορίας Τεχνολογικής (ΤΕ), με τους αντίστοιχους αναπληρωτές τους. Σε περίπτωση έλλειψης υπαλλήλων των κατηγοριών αυτών, ορίζεται σε αντικατάσταση τους, ένας (1) υπάλληλος με τον αναπληρωτή του, των οικείων υπηρεσιακών μονάδων των Περιφερειακών Ενοτήτων της οικείας Περιφέρειας αντίστοιχων κατηγοριών. Δεν ορίζονται μέλη Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Αναγνώρισης (Δ.Ε.Α.), υπάλληλοι της Περιφερειακής Ενότητας στην οποία έχει την έδρα της η υπό αναγνώριση ή ανάκληση αναγνώρισης κ.λπ. Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π.

γγ) Έναν (1) υπάλληλο της ίδιας ως άνω υπηρεσιακής μονάδας, κλάδου Γεωπονικού, κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης ή κλάδου Κτηνιατρικού, κατηγορίας Π.Ε., όταν πρόκειται για Ομ.Π., Ο.Π. ή Ε.Ο.Π. του τομέα της κτηνοτροφίας, ως εισηγητή με δικαίωμα ψήφου και εν ελλείψει υπαλλήλου της κατηγορίας αυτής από έναν (1) υπάλληλο της ίδιας υπηρεσιακής μονάδας κατηγορίας Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) με τους αντίστοιχους αναπληρωτές τους. Προκειμένου για αναγνώριση Ομ.Π., Ο.Π. ή Ε.Ο.Π. στον τομέα της αλιείας, ως Πρόεδρος της επιτροπής ορίζεται ο Προϊστάμενος της υπηρεσιακής μονάδας αλιείας της Περιφέρειας, με αναπληρωτή το νόμιμο αναπληρωτή αυτού. Ως εισηγητής με τον αναπληρωτή του, ορίζεται υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Ιχθυολόγων και εν ελλείψει υπαλλήλου της κατηγορίας αυτής, ένας (1) υπάλληλος της ίδιας υπηρεσιακής μονάδας, κατηγορίας Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ). Με απόφαση του Περιφερειάρχη ορίζονται τα μέλη της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Αναγνώρισης. Η απόφαση εκδίδεται με μέριμνα του προϊσταμένου της υπηρεσιακής μονάδας (ΔΑΟ/ΔΑΚΠ ΑΤΤΙΚΗ) της Περιφέρειας, στην εδαφική περιφέρεια της οποίας έχει την έδρα η υπό αναγνώριση ή ανάκληση της αναγνώρισης κ.λπ. Ομ.Π., Ο.Π. ή Ε.Ο.Π.. Με την ίδια απόφαση ως γραμματέας της επιτροπής με τον αναπληρωτή του, ορίζεται υπάλληλος της υπηρεσιακής μονάδας (ΔΑΟ) της Περιφέρειας. Η Δευτεροβάθμια Επιτροπή Αναγνώρισης κρίνει προσφυγές κατά των αποφάσεων της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Αναγνώρισης. Οι αποφάσεις της ισχύουν από την ημερομηνία έκδοσής τους. Οι αποφάσεις ορισμού μελών των Π.Ε.Α. και Δ.Ε.Α. κοινοποιούνται στο Τμήμα Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, Ομαδικών Δραστηριοτήτων και Παρακολούθησης Εφαρμογής Εθνικής και Ενωσιακής Νομοθεσίας της Διεύθυνσης Οικονομικών Ελέγχων και Επιθεώρησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ).

2. Η συνεδρίαση και η λήψη αποφάσεων των παραπάνω Επιτροπών γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2690/1999 (ΦΕΚ Α' 45), όπως ισχύει.

Άρθρο 4

Διαδικασία Αναγνώρισης των Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π.

1. Για την αναγνώριση του ως Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π., το νομικό πρόσωπο υποβάλλει στην υπηρεσιακή μονάδα της Περιφερειακής Ενότητας (ΔΑΟΚ) στην εδαφική περιφέρεια της οποίας έχει την έδρα του, αίτηση που απευθύνεται στην Πρωτοβάθμια Επιτροπή Αναγνώρισης και Ελέγχου. Στην αίτηση αναγράφονται

υποχρεωτικά η επωνυμία του ν.π., ο Αριθμός του Φορολογικού του Μητρώου καθώς και ο αριθμός του αντίστοιχου Μητρώου που τηρείται από τις αρμόδιες Αρχές, ανάλογα με τη νομική μορφή του ν.π., προκειμένου για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση στοιχείων.

Για την ενίσχυση των Ομ.Π. και των Ο.Π. σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού 702/2014 στην αίτηση του προηγούμενου εδαφίου αναγράφονται και τα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 6 του ίδιου ως άνω Κανονισμού.

Α) Η αίτηση για την αναγνώριση των Ομ.Π. και των Ο.Π. συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

α) Αναλυτική κατάσταση των μελών, φυσικών και νομικών προσώπων του ν.π. της Ομ.Π ή Ο.Π., με τον Α.Φ.Μ. τους και την **ελάχιστη αξία εμπορευθείσας παραγωγής**.

Σχολιασμός: Σε τι αναφέρεται η ελάχιστη αξία εμπορευθείσας παραγωγής, στα μέλη ή στην ίδια την Ο.Π.; Βάσει των όσων αναγράφονται παρακάτω τα μέλη θα πρέπει να αναγράφουν τον μέσο όρο της εμπορευθείσας αξίας παραγωγής των τριών προηγούμενων καλλιεργητικών περιόδων από την ημ/νία αναγνώρισης **μόνο των προϊόντων για τα οποία η Ο.Π. αιτείται αναγνώρισης**. Αυτή θα ήταν και πιο δόκιμη διατύπωση για το παραπάνω εδάφιο.

β) Απόσπασμα πρακτικών του αρμοδίου για τη λήψη σχετικών αποφάσεων οργάνου του ν.π., από το οποίο προκύπτει η έγκριση σύστασης και λειτουργίας της Ομ.Π. ή Ο.Π..

γ) Απόσπασμα πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης των μελών της υπό σύστασης Ομ.Π. ή Ο.Π., από το οποίο προκύπτει ότι καταρτίσθηκε-ψηφίστηκε το καταστατικό λειτουργίας.

δ) **Επιχειρηματικό Σχέδιο πενταετούς διάρκειας**, που θα περιγράφει τον τρόπο και τα μέσα επίτευξης των στόχων της Ομ.Π. ή Ο.Π., ώστε να εξασφαλίζεται η βιωσιμότητά της.

Σχολιασμός: Σύμφωνα με το άρθρο 154 του Καν. (ΕΕ) 1308/13 η αναγνώριση βασίζεται στην τήρηση των κριτηρίων αναγνώρισης και στην ύπαρξη ενός καταστατικού που περιγράφει τους στόχους μιας Ο.Π. και όχι στην υποβολή ενός επιχειρηματικού σχεδίου. Επιπλέον το επιχειρηματικό σχέδιο φαίνεται αταίριαστο στους όρους αναγνώρισης. Επιπλέον το γεγονός ότι για τις Ο.Π. υπάρχουν πολλές πηγές χρηματοδότησης, με διαφορετικούς όρους και διάρκεια, περιπλέκει ακόμη

περισσότερο την κατάσταση. Ακόμα και αν ισχυριστεί κανείς ότι το επιχειρηματικό σχέδιο είναι απαραίτητο, θα περίμενε περισσότερα στοιχεία για το τι πρέπει να περιγράφει ιδανικά ένα τυποποιημένο σχέδιο, ώστε όλες οι αιτούμενες Ο.Π. να αξιολογούνται βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων. Αντίθετα η γενική περιγραφή σημαίνει ότι κάθε Ο.Π. μπορεί να προσκομίσει κυριολεκτικά ότι θέλει και όπως θέλει.

ε) **Καταστατικό λειτουργίας** της Ομ.Π. ή Ο.Π., υπογεγραμμένο από όλα τα μέλη της Ομ.Π. ή Ο.Π., στο οποίο προβλέπονται τουλάχιστον τα ακόλουθα:

Σχολιασμός: Σχολιάστηκε και παραπάνω η διαφορά μεταξύ αυτοτελών νομικών οντοτήτων και σαφώς οριζόμενων μερών αυτών. Το καταστατικό λειτουργίας αναφέρεται στην ίδρυση νομικών προσώπων. Αντίθετα, στη συντριπτική πλειοψηφία των Ο.Π. που συστάθηκαν στην Ελλάδα, δεν υπήρχε καταστατικό αλλά εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας.

αα) την υποχρέωση των παραγωγών-μελών της Ομ.Π. ή Ο.Π. να εφαρμόζουν τους κανόνες που θεσπίζει η Ομ.Π. ή Ο.Π. και τις διαδικασίες για τον καθορισμό, την έγκριση και την τροποποίηση των κανόνων αυτών, όπως καθορίζονται στο καταστατικό,

ββ) την υποχρέωση των μελών να καταβάλλουν τις χρηματικές εισφορές που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση της Ομ.Π. ή Ο.Π. και να διακινούν μέσω της Ομ.Π. ή Ο.Π. τουλάχιστον το **80% της παραγωγής τους**,

Σχολιασμός: Η απαίτηση του 80% έρχεται σε αντίθεση με την προτεινόμενη τροποποίηση του Καν. (ΕΚ) 543/2011 για τον τομέα των οπωροκηπευτικών, η οποία αναφέρει ως ποσοστό διακίνησης των προϊόντων μέσω της Ο.Π. το 75%. Στην περίπτωση αυτή ποιο ποσοστό θα ισχύει;

γγ) το μέγιστο ποσοστό των δικαιωμάτων ψήφου και των μεριδίων που κατέχει φυσικό ή νομικό πρόσωπο μέλος της Ομ.Π. ή Ο.Π., ώστε να διασφαλίζεται η δημοκρατική λειτουργία αυτής. Το εν λόγω ποσοστό δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 20%, ανεξάρτητα αν τα μέλη αυτά συμμετέχουν με μεγαλύτερο μερίδιο διάθεσης προϊόντων στην Ομ.Π. ή Ο.Π.,

δδ) την επιβολή κυρώσεων στα μέλη της Ομ.Π. ή Ο.Π., σε περίπτωση παραβάσεων των υποχρεώσεων τους, που απορρέουν από το Καταστατικό λειτουργίας,

εε) τους κανόνες για την αποδοχή νέων μελών, την οικειοθελή αποχώρηση μελών, τη διαγραφή μελών καθώς και την ελάχιστη διάρκεια της συμμετοχής στην Ομ.Π. ή Ο.Π. η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη του ενός έτους. Το καταστατικό των Ο.Π. του άρθρου 152 του Κανονισμού 1308/2013, εκτός αυτών του τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, περιλαμβάνει πέραν των ανωτέρω και όσα προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 153 του ιδίου ως άνω Κανονισμού.

στ) Πιστοποιητικό ότι το ν.π. δεν έχει κηρυχθεί σε πτώχευση ή δεν τελεί υπό εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση, το οποίο εκδίδεται αρμοδίως, ανάλογα με τη νομική μορφή του, εφόσον έχει συσταθεί ένα (1) τουλάχιστον χρόνο πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης αναγνώρισης.

ζ) **Υπεύθυνη δήλωση** των μελών, ότι δεν ανήκουν σε άλλη Ομ.Π. ή Ο.Π. που διαχειρίζεται το ίδιο προϊόν.

Σχολιασμός: Γιατί να απαιτείται υπεύθυνη δήλωση και να μη γίνεται διασταυρωτικός έλεγχος από το αντίστοιχο μητρώο;

Β) Η αίτηση για την αναγνώριση του ν.π. ως Ε.Ο.Π. πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

α) Αναλυτική κατάσταση των ν.π. που έχουν αναγνωριστεί ως Ο.Π. και είναι μέλη του ν.π. που θέλει να αναγνωριστεί σαν Ε.Ο.Π..

β) Τις αποφάσεις αναγνώρισης ως Ο.Π. των ν.π. - μελών του ν.π. που θέλει να αναγνωριστεί ως Ε.Ο.Π.

γ) Απόσπασμα πρακτικών του αρμοδίου για τη λήψη σχετικών αποφάσεων οργάνου του ν.π., από το οποίο προκύπτει η έγκριση σύστασης και λειτουργίας της Ε.Ο.Π..

2. Η Π.Ε.Α. λαμβάνοντας υπόψη τα προσκομισθέντα δικαιολογητικά και την έκθεση του εισηγητή του άρθρου 3, παρ.1α, εδάφιο γγ) της παρούσας, ελέγχει:

α) εάν **όλα τα μέλη της Ομ.Π. ή Ο.Π. ή Ε.Ο.Π. είναι και μέλη του ν.π. που αιτείται αναγνώριση**. Η Διεύθυνση Οικονομικών Ελέγχων και Επιθεώρησης του ΥΠΑΑΤ για τους συνεταιρισμούς, το Γενικό Εμπορικό Μητρώο

(Γ.Ε.ΜΗ.) για τις νομικές οντότητες του εμπορικού νόμου, και το Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας για τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.), παρέχουν τις σχετικές βεβαιώσεις μετά από αίτηση της επιτροπής,

Σχολιασμός: Πώς θα γίνεται ο έλεγχος ότι οι παραγωγοί μιας ΟΠ είναι και μέτοχοι ενός συνεταιρισμού; Η Δ/ση του ΥΠΑΑΤ, που αναφέρεται παραπάνω, διαθέτει επικαιροποιημένα στοιχεία για τους μετόχους κάθε συνεταιρισμού; Διαφορετικά πώς θα γίνεται ο παραπάνω έλεγχος που είναι και ο πιο ουσιαστικός;

β) εάν προκύπτει από το καταστατικό λειτουργίας της Ομ.Π. ή Ο.Π. ότι η σύσταση της Ομ.Π. ή Ο.Π., έγινε με πρωτοβουλία των μελών του ν.π.,

γ) εάν πληρούνται τα κριτήρια αναγνώρισης συγκεκριμένα: όσον αφορά τις Ο.Π., η **ελάχιστη εμπορευθείσα αξία παραγωγής να αποδεικνύεται με τιμολόγια πώλησης των μελών**. Για τον προσδιορισμό λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος της εμπορευθείσας αξίας παραγωγής των τριών προηγούμενων καλλιεργητικών περιόδων από την ημερομηνία αναγνώρισης της Ο.Π.

Σχολιασμός: Ο υπολογισμός της εμπορευθείσας αξίας κάθε μέλους, ειδικά για πολυπληθείς Οργανώσεις και Ομάδες Παραγωγών είναι εξαιρετικά δύσκολος, εκτός αν γίνεται με βεβαίωση ορκωτού λογιστή (όπως ισχύει για τις Ορ.Π. οπωροκηπευτικών) ή μέσω διασταύρωσης με τις βάσεις δεδομένων του Υπ. Οικονομικών και των στοιχείων που δηλώνονται στην Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης.

Η Π.Ε.Α. υποχρεούται να εκδώσει την απόφαση της, πλήρως αιτιολογημένη, εντός εξήντα (60) ημερών από την υποβολή του συνόλου των δικαιολογητικών. Στην απόφαση αναφέρονται η επωνυμία και η έδρα της Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π., η ημερομηνία της απόφασης αναγνώρισης, τα προϊόντα για τα οποία αναγνωρίζεται η Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π.. Η απόφαση της επιτροπής αναρτάται στον οικείο ιστότοπο της Π.Ε.

3. Οι αποφάσεις των Επιτροπών (Π.Ε.Α. και Δ.Ε.Α.), καταχωρίζονται ηλεκτρονικά ή συμβατικά από την οικεία υπηρεσιακή μονάδα της Περιφερειακής Ενότητας (ΔΑΟΚ) ή την οικεία υπηρεσιακή μονάδα της Περιφέρειας (ΔΑΟ) στο Μητρώο Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π. του άρθρου 7, αναγράφοντας τα ανωτέρω στοιχεία και κοινοποιούνται:

α) Στους ενδιαφερομένους με απόδειξη. β) Στη Δ/ση Οικονομικών Ελέγχων και Επιθεώρησης του ΥΠΑΑΤ. γ) Στις καθ' ύλην αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ.

4. Κατά της απορριπτικής απόφασης της ΠΕΑ, το νομικό πρόσωπο που ενδιαφέρεται να αναγνωριστεί ως Ομ.Π., Ο.Π. ή Ε.Ο.Π., μπορεί να ασκήσει προσφυγή στη ΔΕΑ, εντός είκοσι (20) ημερών από την επίδοση της, με αίτησή του που κατατίθεται στην υπηρεσιακή μονάδα (ΔΑΟ /ΔΑΚΠ ΑΤΤΙΚΗ) της Περιφέρειας και απευθύνεται στην Δευτεροβάθμια Επιτροπή Αναγνώρισης. Στην ανωτέρω αίτηση αναφέρονται αναλυτικά οι λόγοι της προσφυγής και δύναται να προσκομιστούν νέα στοιχεία. Κατόπιν ο εισηγητής της ΔΕΑ, του άρθρου 3, παρ. 1β, εδάφιο γγ), συντάσσει σχετική εισηγητική έκθεση. Η Δευτεροβάθμια Επιτροπή υποχρεούται να εκδώσει την απόφαση της, εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της αίτησης. Η απόφαση αναρτάται στους ιστότοπους της Περιφερειακής Ενότητας και της Περιφέρειας.

5. Η απόρριψη αίτησης αναγνώρισης του νομικού προσώπου ως Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π., δεν αποκλείει το δικαίωμά του να υποβάλει νέα αίτηση για αναγνώριση στην ΠΕΑ.

6. Η υποβολή και η εξέταση αιτημάτων αναγνώρισης Ο.Π. και Ε.Ο.Π., που έχουν μέλη σε περισσότερες της μιας Περιφερειακής Ενότητας ή Περιφέρειας της Χώρας, γίνεται στην Περιφερειακή Ενότητα ή Περιφέρεια που εδρεύει η Ο.Π. και Ε.Ο.Π.

Άρθρο 5

Ανάκληση ή αναστολή αναγνώρισης

1. Η αναγνώριση του νομικού προσώπου ως Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π., υπόκειται σε ανάκληση ή αναστολή, όταν διαπιστώνεται ότι παύουν να ισχύουν οι όροι αναγνώρισης.

2. Με τη διαπίστωση της μη τήρησης των διαλαμβανόμενων της παραγράφου 1 από την ΠΕΑ:

α) Η αρμόδια ΔΑΟΚ της Π.Ε. αποστέλλει προειδοποιητική επιστολή, στην οποία αναφέρεται η διαπιστωθείσα μη τήρηση των όρων και κριτηρίων αναγνώρισης, τα διορθωτικά μέτρα και οι προθεσμίες για την λήψη των διορθωτικών μέτρων από την Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π.. Οι προθεσμίες δεν υπερβαίνουν τους τέσσερις (4) μήνες από την ημερομηνία διαπίστωσης της μη τήρησης των διαλαμβανόμενων της παρ. 1, δηλαδή την ημερομηνία ελέγχου.

β) Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης της Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π., εντός διαστήματος τεσσάρων (4) μηνών, αναστέλλεται η αναγνώρισή της για ένα έτος, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται και οι τέσσερις (4) παραπάνω μήνες.

γ) Εάν στο τέλος της περιόδου αναστολής, η Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π. συνεχίζει να μην τηρεί τα διαλαμβανόμενα της παρ. 1, ανακαλείται η αναγνώρισή της.

δ) Στην περίπτωση αποδεδειγμένου, με στοιχεία ΕΛΓΑ, καταστροφικού γεγονότος που επηρέασε την αξία εμπορευθείσας παραγωγής, η αποζημιωθείσα αξία της παραγωγής, συμπληρώνει την αποκλίνουσα της παρ. Β του άρθρου 6 αξία εμπορευθείσας παραγωγής για τη διατήρηση της αναγνώρισης.

Άρθρο 6

Κριτήρια Αναγνώρισης Ομ.Π. Ο.Π. και ΕΟΠ

Α) Για την **αναγνώριση των Ομ.Π.** απαιτούνται ανά τομέα αγροτικής παραγωγής τουλάχιστον πέντε (5) φυσικά ή νομικά πρόσωπα μέλη παραγωγοί, ειδικά για τις Ομ.Π. φυτικής παραγωγής απαιτούνται δέκα (10) φυσικά ή νομικά πρόσωπα μέλη παραγωγοί, καθώς και επιχειρηματικό σχέδιο, δεν απαιτείται ελάχιστη αξία εμπορευθείσας παραγωγής.

Σχολιασμός: Το πιο ουσιαστικό ερώτημα, σε τι διαφέρει η Ομάδα από την Οργάνωση Παραγωγών; Είναι μόνο ο αριθμός των ατόμων και η αξία εμπορευθείσας παραγωγής ή και κάτι περισσότερο;

Στο σημείο αυτό αξίζει μια σύντομη ιστορική αναδρομή. Στα οπωροκηπευτικά, όταν εφαρμόστηκε η έννοια των Ομάδων Παραγωγών αυτές ξεκίνησαν ως ένα μεταβατικό στάδιο πριν την αναγνώριση ως Οργάνωση Παραγωγών. Η διάκριση αυτή έγινε από την Ε.Ε. για να επιτρέψει σε νέες συλλογικές οντότητες να αποκτήσουν την κατάλληλη διοικητική οργάνωση και υποδομή, ώστε σε ένα χρονικό ορίζοντα 5 ετών να αναγνωριστούν ως Οργανώσεις Παραγωγών. Για τις Ομάδες Παραγωγών, η μόνη απαίτηση ήταν η ύπαρξη ενός σχεδίου αναγνώρισης με σκοπό την απόκτηση μιας στοιχειώδους οργάνωσης και των κατάλληλων υποδομών, ώστε σταδιακά να μεταθούν στο επίπεδο των Οργανώσεων Παραγωγών.

Επομένως το στοιχείο που θα έπρεπε να διαφοροποιεί τις Ομάδες από τις Οργανώσεις είναι το ποσοστό της παραγωγής των μελών που θα πρέπει να διακινείται μέσω της Ο.Π. Δεδομένου ότι οι Ομάδες Παραγωγών είναι νέες συλλογικές οντότητες που δεν έχουν (ακόμη) τις κατάλληλες υποδομές, το ποσοστό αυτό θα έπρεπε να είναι 0%. Διαφορετικά δεν θα είναι εφικτό για νέα συλλογικά σχήματα να φτάσουν σε μόλις ένα έτος να διακινούν το 80% της παραγωγής των μελών μέσα από την Ο.Π.

Β) Για την αναγνώριση Ο.Π. απαιτούνται κατ' ελάχιστο είκοσι (20) μέλη και επιχειρηματικό σχέδιο. Η απαιτούμενη ελάχιστη αξία εμπορευθείσας παραγωγής, για όλα τα προϊόντα που δύνανται να αναγνωριστούν ως Ο.Π. καθορίζεται σε 250.000 χιλιάδες ευρώ. Για την αναγνώριση αλιευτικών και βιολογικών Ο.Π., απαιτούνται κατ' ελάχιστο δέκα (10) μέλη, επιχειρηματικό σχέδιο και ελάχιστη εμπορευθείσα παραγωγή 100.000 χιλ. ευρώ.

Σχολιασμός: Το όριο αναγνώρισης των 250.000 ευρώ (και μάλλον όχι 250.000 χιλιάδων!) είναι εξαιρετικά χαμηλό για όλες τις ομάδες προϊόντων. Με έναν πρόχειρο υπολογισμό των μέσων αξιών παραγωγής ανά ομάδα προϊόντος προκύπτει ότι ο μέσος αριθμός παραγωγών ανά ομάδα προϊόντων είναι μικρός για την ουσία παρέμβασης που απαιτούν οι Ο.Π. στη συγκέντρωση της προσφοράς των αγροτικών προϊόντων. Είναι αυτονόητο ότι το μεγάλο μέγεθος δεν σημαίνει στενότερες σχέσεις μεταξύ των μελών. Όμως, ειδικά για τη χρηματοδότησή τους, με δεδομένο ότι οι διαθέσιμοι πόροι είναι περιορισμένοι, θα πρέπει να δίνεται έμφαση σε μεγαλύτερα σχήματα. Βάσει εκτιμήσεων για βασικά αγροτικά προϊόντα προκύπτουν τα ακόλουθα:

	Μέση έκταση	Μέση παραγωγή kgr/στρέμμα-ζώο	Μέση αξία ανά κιλό παραγωγής	Μέση αξία παραγωγής	Ελαχ. αριθμός παραγωγών για αναγνώριση Ορ.Π.
Ελαιόλαδο	15	150	3,2	7.200	35
Βαμβάκι	37	300	0,47	5.217	48
Ρύζι	38	1.000	0,3	11.400	22
Φασόλια	6	300	2,5	4.500	56
Αραβόσιτος	25	1.200	0,2	6.000	42
Καπνός	11	200	4	8.800	28
Μηδική	22	1.500	0,17	5.610	45
Πρόβειο γάλα		13.500	0,95	12.825	19
Γίδινο γάλα		8.700	0.58	5.046	50

Γ) Για την αναγνώριση ΕΟΠ απαιτούνται τουλάχιστον δύο (2) αναγνωρισμένες Ο.Π.
 Δ) Η ελάχιστη διάρκεια συμμετοχής με την ιδιότητα του μέλους σε Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π., δεν δύναται να είναι κατώτερη από ένα έτος. Μέλη αναγνωρισμένων Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π., εφόσον θελήσουν να αποχωρήσουν από αυτές, απαγορεύεται να

εγγραφούν σε άλλη Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π., που είναι αναγνωρισμένη για τα ίδια προϊόντα, ή να συστήσουν άλλη Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π., για τα ίδια προϊόντα, **εάν δεν παρέλθει ένα (1) έτος από την αποχώρησή τους.**

Σχολιασμός: Με εξαίρεση την περίπτωση όπου τα άτομα που συμμετείχαν στην ΟΠ «βαρύνονται» με αποσβέσεις παγίων που έχουν αγοραστεί από προηγούμενο επιδοτούμενο πρόγραμμα, γιατί ένα μέλος δεν μπορεί να γραφτεί σε άλλη Ο.Π. πριν παρέλθει ένα έτος από την αποχώρησή του; Ο όρος αυτός δημιουργεί σοβαρά προβλήματα σε Ο.Π. που ανακαλείται η αναγνώρισή τους και τα μέλη τους «εγκλωβίζονται» χωρίς να μπορούν να γραφτούν σε άλλη Ο.Π. Σημειώνεται ότι τέτοιες περιπτώσεις θα υπάρξουν πολλές το επόμενο διάστημα.

Άρθρο 7

Μητρώο Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π.

1. Στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δημιουργείται, ηλεκτρονική εφαρμογή «Μητρώο Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π.», το οποίο τηρείται από την Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του ΥΠΑΑΤ και αποτελεί ψηφιακή βάση δεδομένων.
2. Στην ηλεκτρονική εφαρμογή καταχωρούνται για κάθε αναγνωρισμένη Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π. τα παρακάτω στοιχεία: α. Ο Κωδικός Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π., η επωνυμία, η περιφερειακή ενότητα, η νομική μορφή, ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, ο αριθμός Γ.Ε.ΜΗ., ο αριθμός μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών του ΥΠΑΑΤ ή ο αριθμός κοινωνικής οικονομίας, όπου απαιτείται να υπάρχει. β. Τα Προϊόντα για τα οποία είναι αναγνωρισμένη η Ομ.Π., Ο.Π. Ε.Ο.Π. γ. Τα Στοιχεία των παραγωγών μελών των Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π., ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, Ονοματεπώνυμο, Πατρώνυμο και προϊόντα τα οποία περιλαμβάνονται στην απόφαση αναγνώρισης της Οργάνωσης Παραγωγών/Ομ.Π. και τα οποία καλλιεργεί και διακινεί μέσω αυτής κάθε μέλος της.
3. Τα ανωτέρω στοιχεία επικαιροποιούνται σε κάθε μεταβολή και οπωσδήποτε πριν από την υποβολή επιχειρησιακών προγραμμάτων και των τροποποιήσεων αυτών.
4. Πρώτη καταχώριση στοιχείων: α. Για τις Ομ.Π., Ο.Π. και Ε.Ο.Π. που έχουν αναγνωριστεί έως την έκδοση της παρούσας απόφασης, τα στοιχεία των ως άνω περιπτώσεων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου **καταχωρούνται έως την 31 Μαρτίου 2017.** β. Οι Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων καταχωρίζουν στο Μητρώο τα στοιχεία του παρόντος άρθρου.

Σχολιασμός: Υπάρχει το μητρώο αυτό επικαιροποιημένο από τις ΔΑΟΚ σύμφωνα με τα όσα ορίζονται παραπάνω;

Άρθρο 8

Καταργούμενες διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης, καταργούνται:

α) Η υπ' αριθ. 5746/157266/11.12.2014 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά την **αναγνώριση των Οργανώσεων Παραγωγών και Ενώσεων Οργανώσεων Παραγωγών στον τομέα του ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών**» (Β' 3351/12.12.2014).

Σχολιασμός: Το θεσμικό πλαίσιο αναγνώρισης οργανώσεων παραγωγών ελαιολάδου-επιτραπέζιων ελιών πλέον καταργείται. Όσες Ο.Π. επιθυμούν να αναγνωριστούν στον τομέα του ελαιολάδου για να υποβάλουν επιχειρησιακό πρόγραμμα στις ΟΕΦ (δηλαδή σε λιγότερο από 1 έτος από σήμερα) θα πρέπει να αναγνωριστούν πλέον βάσει των νέων κριτηρίων. Ερωτήματα δημιουργούνται και για τις ήδη αναγνωρισμένες ΟΕΦ (είναι κοντά στις 100), αν θα πρέπει δηλαδή να αναγνωριστούν εκ νέου, βάσει των νέων κριτηρίων. Σε κάθε περίπτωση οι φορείς ελέγχου θα μπλεχτούν σε ένα διττό σύστημα όπου κάποιες παλιότερες Ορ.Π. στον τομέα του ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών θα ελέγχονται βάσει των στρεμμάτων και άλλες νεότερες βάσει της εμπορευθείσας αξίας. Επιπλέον ο αναμενόμενος πολυτεμαχισμός των Ορ.Π. ελαιολάδου και επιτραπέζιας ελιάς από το κατώφλι των 100 ατόμων στο ελάχιστο των 20 ατόμων θα δημιουργήσει πανσπερμία Ορ.Π. χωρίς ουσιαστική παρέμβαση.

β) Η υπ' αριθ. 2133/101443/20.8.2013 απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Μέτρα εφαρμογής των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1234/2007, (ΕΕ) αριθ. 511/2012 και (ΕΕ) αριθ. 880/2012, όπως ισχύουν, σχετικά με την αναγνώριση **Οργανώσεων Παραγωγών και των Ενώσεών τους, καθώς και Διεπαγγελματικών Οργανώσεων και τις διαπραγματεύσεις συμβολαίων στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων**» (Β' 2226/10.9.2013).

Σχολιασμός: Ομοίως για το γάλα με τη μόνη διαφορά ότι μέχρι πρότινος δεν υπήρχαν αναγνωρισμένες Ορ.Π. πλην μιας.

Άλλο στοιχείο όμως είναι πιο κρίσιμο. Τι θα ισχύει πλέον στα οπωροκηπευτικά; Η ΚΥΑ 266355/11-02-09 (ΦΕΚ 594Β/2009) δεν καταργείται στο συγκεκριμένο άρθρο. Επομένως με ποιους όρους αναγνωρίζεται μια νέα Ορ.Π. στα οπωροκηπευτικά, με το νέο ή το παλιό καθεστώς; Αν εφαρμοστεί εξαίρεση για τις Ορ.Π. θα πρέπει να εξαιρεθεί και ο τομέας του ελαιολάδου-επιτραπέζιων ελιών που ήδη διαθέτει μεγάλο αριθμό αναγνωρισμένων Ορ.Π. Επίσης δεν έχει ξεκαθαρίσει τι ισχύει για τις Ομάδες Παραγωγών. Θα μπορούν να ιδρύονται στα οπωροκηπευτικά και στο ελαιόλαδο σύμφωνα με την υφιστάμενη ΥΑ; Ομοίως και για τον αμπελοοινικό τομέα, όπου η ΚΥΑ 177349/14-10-2011 (ΦΕΚ 2299 Β/2011) παραμένει ενεργή.

2. Από την έναρξη ισχύος της παρούσας, όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά στις ως άνω καταργούμενες αποφάσεις, νοείται ως αναφορά στην παρούσα.

Άρθρο 9

Μεταβατικές Διατάξεις

1. Οι Ομ.Π., οι Ο.Π. και οι Ε.Ο.Π. που έχουν συσταθεί και αναγνωρισθεί πριν τη δημοσίευση του ν. 4384/2016 συνεχίζουν να λειτουργούν με την **υποχρέωση προσαρμογής των καταστατικών τους στις διατάξεις της παρούσας, εντός δύο ετών από τη δημοσίευσή τους.**

Σχολιασμός: Η βασικότερη προσαρμογή αφορά το ελάχιστο ποσοστό παραγωγής που πρέπει να διακινείται μέσω των Ο.Π. Το ποσοστό αυτό θα πρέπει να προσαρμοστεί στο 80% (στις περιπτώσεις των οπωροκηπευτικών ανέρχεται τώρα στο 90% (αναμένεται να αλλάξει στο 75%), ενώ στο ελαιόλαδο δεν υφίσταται).

2. Οι Ομ.Π. και οι Ο.Π. που έχουν **συσταθεί και αναγνωρισθεί μετά τη δημοσίευση του ν. 4384/2016** και επιθυμούν τη χρηματοδότησή τους σύμφωνα με το άρθρο 27 του Κανονισμού 1305/2013 και του άρθρου 19 του Κανονισμού 702/2014, εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρούσας για την εκ νέου αναγνώρισή τους.

Σχολιασμός: Η παραπάνω παράγραφος σημαίνει ότι όσες Ομ.Π. και Ορ.Π. έχουν αναγνωρισθεί μετά την 26^η Απριλίου 2016 (δηλαδή μετά από τη δημοσίευση του ν.

4384/16) μπορούν, εφόσον το επιθυμούν να αναγνωριστούν εκ νέου βάσει της νέας
ΥΑ με τα νέα αναμορφωμένα κριτήρια.

Κατευθύνσεις ανασυγκρότησης και στρατηγικής ανάπτυξης για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς

Με δεδομένο το περιοριστικό πλαίσιο ανάπτυξης της εγχώριας αγοράς τόσο για λόγους πτωτικής ζήτησης όσο και αδυναμίας για χρηματοδότηση επενδύσεων, οι στρατηγικές επιλογές για την επιχειρηματική ανάπτυξη των Αγροτικών Συνεταιρισμών, είναι μεν περιορισμένες, αλλά παρ' όλα αυτά υπαρκτές.

Ο οικονομικός ρόλος των συνεταιρισμών είναι να προσφέρουν μέσω της συνεργασίας μεταξύ των μελών, τις αναγκαίες οικονομίες κλίμακας και τις συνέργειες που απαιτούνται για την αποδοτικότητα των επιχειρηματικών λειτουργιών και για τις επενδύσεις.

Ωστόσο, η χάραξη και υποστήριξη επιχειρηματικής Στρατηγικής για κάθε είδους επιχείρηση, όπως και για έναν Αγροτικό Συνεταιρισμό, βασίζεται στην επιλογή της κύριας κατεύθυνσης και τοποθέτησης στην αγορά μεταξύ των ανταγωνιστών στο συγκεκριμένο τμήμα της αγοράς.

Προκειμένου όμως να καταστεί δυνατή η επιλογή της κατάλληλης ανταγωνιστικής θέσης, πρέπει να υπάρχει γνώση του πλαισίου ανταγωνισμού, δηλαδή της συμπεριφοράς των καταναλωτών, των πελατών, των άλλων συνεργατών σε όλα τα στάδια της αγρο-διατροφικής αλυσίδας και της συμπεριφοράς των ανταγωνιστικών επιχειρήσεων.

Είναι επίσης γενικά αποδεκτό ότι οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις καθώς και οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί που δραστηριοποιούνται στη διεθνή αγορά, έχουν σταδιακά, με την πάροδο δεκαετιών, χτίσει ισχυρές ανταγωνιστικές θέσεις και εμπορική αξία. Η εμπορική ανταγωνιστικότητά τους, πέρα από την οποιαδήποτε ποιότητα των τροφίμων που παράγουν, βασίζεται στις επενδύσεις σε άυλα αγαθά (επωνυμίες-brand names), στα εκτεταμένα δίκτυα διανομής, στους ισχυρούς δεσμούς κατανόησης και ανταπόκριση στις ανάγκες των καταναλωτών και πελατών (marketing) και στην ικανότητα για καινοτομία.

Τα στατιστικά στοιχεία (COGECA: <https://goo.gl/Q4tfyd> , ICA: <https://goo.gl/Oxgb82>), καταδεικνύουν το βαθμό συγκέντρωσης και οικονομικού μεγέθους των συνεταιρισμών ανά τον κόσμο. Ιστορικά οι Συνεταιρισμοί πέτυχαν τέτοια υψηλή συγκέντρωση κυρίως μέσω συγχωνεύσεων και εξαγορών και λιγότερο μέσω οργανικής ανάπτυξης.

Στις προαναφερθείσες διεθνείς αναφορές, μπορούμε μεταξύ άλλων να εντοπίσουμε τα παραδείγματα ορισμένων από τους μεγαλύτερους συνεταιρισμούς, όπως ο Ολλανδικός “FrieslandCampina” και ο Δανέζικος “Arla” στον τομέα των γαλακτοκομικών, αλλά και ο Ισπανικός “DCOOP” στον τομέα κυρίως του ελαιολάδου και δευτερευόντως του κρασιού.

Το κοινό χαρακτηριστικό αυτών των συνεταιρισμών είναι ότι έχουν δισεκατομμύρια ευρώ κύκλου εργασιών (εκατοντάδες εκατομμύρια στην περίπτωση του DCOOP), με τη δραστηριοποίησή τους σε δεκάδες χώρες, μετά από πολλαπλές συγχωνεύσεις και εξαγορές, στοχεύοντας σε επιχειρηματική και εμπορική ανάπτυξη που θα τους καθιστά απολύτως ανταγωνιστικούς στην παγκόσμια αγορά.

Κατά συνέπεια η εξωστρέφεια αποτελεί την κύρια στρατηγική επιλογή για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή τροφίμων, εάν θέλουν να έχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης.

Βέβαια δεν πρέπει να παραγνωρίζονται τα περιθώρια ανάπτυξης συνεργασιών σε βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, όταν δηλαδή ο εφοδιασμός φθάνει μέχρι τον καταναλωτή, ή όσο το δυνατό πιο κοντά σε αυτόν. Η συνεργασία με τον κλάδο του τουρισμού και με τμήματα της αγοράς που αφορούν την υψηλότερη δυνατή ποιότητα, εμφανίζουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης και στην Ελλάδα επίσης, αλλά αφορούν βέβαια περιορισμένη κλίμακα δραστηριοτήτων.

Η ανταγωνιστικότητα των Αγροτικών Συνεταιρισμών στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερος αδύναμη, όπως καταδεικνύεται από την σύγκριση ορισμένων βασικών στοιχείων σε διεθνές επίπεδο.

Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία από τα μέλη της Cogeca, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1, **ενώ το μέσο μέγεθος (ο κύκλος εργασιών) ενός συνεταιρισμού στη Δανία είναι 893 εκατομμύρια ευρώ, το αντίστοιχο μέσο μέγεθος ενός Ελληνικού συνεταιρισμού περιορίζεται στο ένα εκατομμύριο ευρώ. Είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι ενώ στη Δανία, το μέσο ύψος του κύκλου εργασιών είναι 547 χιλιάδες ευρώ ανά μέλος ενός συνεταιρισμού, στην Ελλάδα, το αντίστοιχο μέγεθος είναι μόλις περί τα 1000 ευρώ ανά μέλος συνεταιρισμού.**

Παρ’ όλα αυτά, η διαφορά των αντίστοιχων οικονομικών μεγεθών μεταξύ των Ελληνικών συνεταιρισμών και των συνεταιρισμών σε άλλες χώρες, παραμένει σε δυσθεώρητο ύψος και συνιστά τη **σημαντικότερη στρατηγικής σημασίας, διαρθρωτική αδυναμία για τα οικονομικά συμφέροντα των Ελλήνων αγροτών.**

Χρηματοδότηση και επενδύσεις

Οι μέχρι σήμερα κύριοι στόχοι για ποιότητα και εξωστρέφεια, όπως σωστά τίθενται από όλους σχεδόν τους φορείς που έχουν την ευθύνη χάραξης στρατηγικής για τον αγρο-διατροφικό τομέα, αποτελούν βέβαια αναγκαίες προϋποθέσεις αλλά δεν επαρκούν.

Το στοιχείο που μέχρι σήμερα λείπει, είναι η επιχειρηματική ανταγωνιστικότητα.

Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός απαιτούνται επενδύσεις για την επεξεργασία, μεταποίηση προϊόντων αλλά και για όλα τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics, marketing, κλπ.).

Ο επενδυτικός σχεδιασμός πρέπει να γίνεται με τρόπο που να εξασφαλίζει περισσότερες συνέργειες, προκειμένου να εξασφαλιστούν οικονομίες κλίμακας, οι οποίες με τη σειρά τους, θα δημιουργούν συνθήκες σωστής και επαρκούς υποστήριξης των προϊόντων στις αγορές.

Πρέπει να αποφευχθεί η κατασπατάληση πόρων για την μεμονωμένη και αποσπασματική τοποθέτηση προϊόντων στις αγορές. Αντίθετα πρέπει να επικεντρωθούν οι προσπάθειες σε συγκεκριμένες τοποθετήσεις, βασιζόμενες σε **βιώσιμα επιχειρησιακά σχέδια**.

Η νέα ΚΑΠ μέσω κυρίως του δεύτερου πυλώνα προσφέρει πλέον περισσότερα εργαλεία και δυνατότητες χρηματοδότησης σε συνεταιρισμούς και σε άλλες συλλογικές μορφές δράσης.

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί αντιμετωπίζουν ζωτικές προκλήσεις, αφού αφ' ενός διαβλέπουν μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης στη διεθνή αγορά (που αποτελεί και μοναδική επιλογή, όσο η εσωτερική αγορά βρίσκεται σε ύφεση), αλλά αφ' ετέρου αντιμετωπίζουν ένα εξαιρετικά περιοριστικό περιβάλλον πρόσβασης σε χρηματοδότηση (τουλάχιστον όσο διαρκεί η πολιτική ελέγχου κεφαλαίου/ capital controls).

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση και υποστήριξη των αναγκαίων επιχειρησιακών και επενδυτικών σχεδίων (business plans), είναι απαραίτητη η χρησιμοποίηση της πολιτικής ενίσχυσης της συγκέντρωσης που προβλέπει η ΚΑΠ, στα επιμέρους μέτρα που αφορούν τις Οργανώσεις Παραγωγών και τις Ομάδες Παραγωγών.

Η αναγνώριση των Αγροτικών Συνεταιρισμών και Ομ. Παραγωγών σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του αντίστοιχου κανονισμού (Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 <http://www.opengov.gr/ypaat/?p=1647>), προσφέρει

δυνατότητες επιλεξιμότητας και ένταξης στα επενδυτικά μέτρα (μεταποίησης του ΠΑΑ: <https://goo.gl/BToR1b>) και κατά συνέπεια πρόσβαση επίσης στα υπόλοιπα χρηματοδοτικά εργαλεία που διατίθενται μέσω των επενδυτικών τραπεζών (COSME, ΕΤΕπ, κ.ά.).

Σε κάθε περίπτωση, η διαδικασία αναγνώρισης των Οργανώσεων Παραγωγών, συμβάλλει επίσης στην αξιοποίηση των επιχειρησιακών συνεργασιών των ΑΣ, στα πλαίσια δυναμικής συμβολαιοποίησης των συμφωνιών, προκειμένου να διευκολυνθεί η χρηματοδότησή τους.

Με άλλα λόγια, όλοι οι ΑΣ μπορούν να προχωρήσουν σε καταγραφή των εμπορικών τους συναλλαγών και των συμφωνιών με τους πελάτες τους, προκειμένου να εντάξουν τους παραγωγούς μέλη τους σε αντίστοιχα προγράμματα συμβολαιακής παραγωγής και χρηματοδότησης. Τα προγράμματα αυτά μπορούν να γίνουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης με διαφορετικές εμπορικές τράπεζες, προκειμένου να επιτευχθούν οι καλύτεροι δυνατοί όροι συναλλαγών (προκαταβολή ή προεξόφληση, με το χαμηλότερο δυνατό επιτόκιο της αγοράς).

Απαραίτητη όμως προϋπόθεση για την εξασφάλιση υγιούς χρηματοδότησης, είναι η ανασυγκρότηση και ο επιχειρησιακός σχεδιασμός, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποδοτικότητα των επενδύσεων και κατά συνέπεια η μακροχρόνια βιωσιμότητα των συνεταιρισμών.

Την ώρα που η Ελλάδα είναι αντιμέτωπη με την οικονομική κρίση, εναπόκειται πλέον στους παραγωγούς, τους φορείς και τις ηγεσίες τους να αναλάβουν την ευθύνη της παραγωγικής και επιχειρηματικής ανασυγκρότησης.

Η ανάληψη ενός τέτοιου ηγετικού ρόλου, αποτελεί πρόκληση ιστορικών διαστάσεων, αλλά είναι και αναπόφευκτη, προκειμένου οι Έλληνες αγρότες να αποκτήσουν τα απαραίτητα επιχειρηματικά σχήματα, που θα τους οδηγήσουν σε πιο ανταγωνιστική θέση στην αγορά και τελικά σε ένα μεγαλύτερο μερίδιο προστιθέμενης αξίας στην αλυσίδα αξίας.

Παρά τις τραγικές συνθήκες που χαρακτηρίζουν το σημερινό περιβάλλον, τόσο σε θεσμικό επίπεδο, όσο και σε ότι αφορά την οικονομική πολιτική, υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες ανάπτυξης. Η επίλυση βέβαια των δομικών προβλημάτων, θα επιτευχθεί υπό τις καλύτερες δυνατές προϋποθέσεις σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Παρ' όλα αυτά, είναι εφικτό αλλά και απολύτως αναγκαίο, να αναληφθούν άμεσα πρωτοβουλίες στα πλαίσια των προαναφερθέντων μέτρων.

Απαραίτητη όμως προϋπόθεση είναι μεταξύ άλλων και η ενότητα όλων των Αγροτικών Συνεταιρισμών, οι οποίοι καλούνται να παραμερίσουν τις όποιες

προσωπικές διαφορές του παρελθόντος, προκειμένου να καταβάλουν από κοινού κάθε δυνατή προσπάθεια για την επίτευξη του κοινού τους στόχου, που δεν είναι άλλος από την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των Αγροτικών Συνεταιρισμών.

Πρόδρομος Καλαϊτζής
Σύμβουλος πολιτικής

Πίν. 1 Συγκρότηση των Αγροτικών Συνεταιρισμών στην ΕΕ

ΕΕ Χώρα Μέλος	Συνολικός αριθμός Συνεταιρισμών	Συνολικός αριθμός μερίδων (πολλαπλές συμμετοχές)	Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	Κύκλος εργασιών (εκατ. €)/ συνεταιρισμό	Κύκλος εργασιών (‘000 €)/ μέλος
Βέλγιο	301	:	3 257	10.82	:
Βουλγαρία	900	:	:	:	:
Τσεχική Δημοκρατία	548	524	1 327	2.42	:
Δανία	28	45 710	25 009	893.18	547
Γερμανία	2 400	1 440 600	67 502	28.13	47
Εσθονία	21	2 036	512	56.87	251
Ιρλανδία	75	201 684	14 149	188.65	70
Ελλάδα	550	690 000	711	1.29	1
Ισπανία	3 844	1 179 323	25 696	6.68	22
Γαλλία	2400	858 000	84 350	35.15	98
Κροατία	613	10 734	167	0.27	16
Ιταλία	5 834	863 323	34 362	5.89	40
Κύπρος	14	24 917	62	4.43	2
Λετονία	49	:	1 111	22.68	:
Λιθουανία	402	12 900	714	1.77	55
Λουξεμβούργο	55	:	:	:	:
Ουγγαρία	1 116	31 544	1 058	0.95	34
Μάλτα	18	1 815	204	11.31	112
Κάτω Χώρες	215	140 000	32 000	454.79	273
Αυστρία	217	306 300	8 475	39.06	28
Πολωνία	136	:	15 311	112.58	:
Πορτογαλία	735	:	2 437	3.32	:
Ρουμανία	68	:	204	3.00	:
Σλοβενία	368	16 539	705	1.92	43
Σλοβακία	597	:	1 151	1.93	:
Φινλανδία	35	170 776	13 225	377.86	77
Σουηδία	30	160 350	7 438	297.52	196
Ηνωμένο Βασίλειο	200	138 021	6 207	23.43	34

Σύνολο (μέσος όρος ΕΕ)	21 769	6 172 746	347 342	16.06	56
---------------------------------------	---------------	------------------	----------------	--------------	-----------

Πηγή: Cogeca, 2015

Η σχέση του συνεταιρισμού με τα μέλη του:

Η περίπτωση ΟΣΔΕ

Άρθρο της Ανδριανής-Άννας Μητροπούλου-Δικηγόρου
Πρώην Νομικού Συμβούλου ΠΑΣΕΓΕΣ

Το ερώτημα που πραγματεύεται το παρόν άρθρο είναι, κατά πόσον το μέλος ενός αγροτικού συνεταιρισμού πρέπει να **καταβάλλει αμοιβή** στον συνεταιρισμό του, **για την σύνταξη αίτησης για την χορήγηση δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης.**

Το θέμα αυτό, παρά το γεγονός ότι πηγάζει ευθέως, χωρίς ανάγκη ερμηνείας των σχετικών διατάξεων, τόσο από τον ορισμό που δίδει ο νόμος στον αγροτικό συνεταιρισμό όσο και από τον ορισμό που δίδει, επίσης, ο νόμος, στην έννοια του μέλους του συνεταιρισμού, εντούτοις στην πράξη έχει δημιουργήσει πολλές στρεβλώσεις, με εξαιρετικά αρνητικά αποτελέσματα, τόσο για τους ίδιους τους συνεταιρισμούς όσο και για τα μέλη τους.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι, η Εποπτική Αρχή, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δεν έχει δώσει την δέουσα προσοχή και δεν έχει προβεί στις επιβαλλόμενες συστάσεις, ώστε οι συνεταιρισμοί, να εφαρμόζουν ορθά το νόμο, αλλά και τα καταστατικά τους, ως προς το θέμα αυτό.

Ειδικότερα, αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 7 παρ.1β) του ν. 4384/2016, μέλος του αγροτικού συνεταιρισμού, μπορεί να γίνει φυσικό πρόσωπο, που έχει πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία, απασχολείται σε οποιονδήποτε κλάδο ή δραστηριότητα της αγροτικής οικονομίας, που εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού, πληροί τους όρους του καταστατικού του **και αποδέχεται να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του.** Η ιδιότητα του μέλους αποκτάται από την ημερομηνία της απόφασης αποδοχής της αίτησης από το διοικητικό συμβούλιο ή εάν αυτή δεν έγινε δεκτή, από την ημερομηνία της απόφασης αποδοχής της αίτησης από τη γενική συνέλευση και με την προϋπόθεση ότι **ο αιτών έχει καταβάλει το ποσοστό της αξίας της υποχρεωτικής συνεταιρικής μερίδας που προβλέπεται στο καταστατικό.**

Η διατύπωση αυτή αποτυπώνει ακριβώς **την πρώτη** (ελεύθερη συμμετοχή) από τις επτά (7) διεθνείς συνεταιριστικές αρχές, **υπό το φως των οποίων ερμηνεύεται πάντοτε η συνεταιριστική νομοθεσία,** η οποία αρχή οδηγεί στην συσπείρωση όλων των ενδιαφερομένων για τον σκοπό της εθελοντικής σύστασης του συνεταιρισμού, με τη χρησιμοποίηση των υπηρεσιών, που προσφέρει ο συνεταιρισμός στα μέλη του. Ο

συνεταιρισμός είναι στην διάθεση όλων όσων δέχονται τις αρχές του και είναι διατεθειμένοι να τις εφαρμόσουν. Με άλλα λόγια, όσοι διαβλέπουν στην **εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους από τον συνεταιρισμό, μπορούν να γίνουν μέλη.**

Ο συνεταιρισμός δεν αποκλείει από τη δυνατότητα να γίνει μέλος κανέναν από εκείνους, που μπορούν να εξυπηρετηθούν από τις υπηρεσίες που προσφέρει, ούτε προβάλλει τεχνητά εμπόδια, εκτός αν υπάρχει αντικειμενική αδυναμία να το πράξει, όπως π.χ. η χωρητικότητα – δυναμικότητα των εγκαταστάσεών του. Βεβαίως ο συνεταιρισμός δέχεται νέα μέλη, πάντοτε υπό την προϋπόθεση ότι δεν μειώνει την εξυπηρέτηση των ήδη υπάρχοντων μελών του και δεν θέτει σε κίνδυνο την συνεταιριστική του βιωσιμότητα.

Οι υπηρεσίες, που προσφέρει ο συνεταιρισμός στα μέλη του, θα πρέπει να αναφέρονται ρητά στο καταστατικό του, ώστε να γνωρίζει εκ των προτέρων το υποψήφιο μέλος, το οποίο διαβάζει το καταστατικό του συνεταιρισμού, προκειμένου να προσχωρήσει στον συνεταιρισμό, αν οι αγροτικές του δραστηριότητες και οι ανάγκες του εξυπηρετούνται από τους καταστατικούς σκοπούς του αγροτικού συνεταιρισμού.

Για το λόγο αυτό άλλωστε, η άνω διάταξη του νόμου, ρητά αναφέρεται τόσο στην **εξυπηρέτηση του μέλους από τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού,** όσο και στην **αποδοχή του μέλους να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του συνεταιρισμού,** όπως οι υπηρεσίες και οι δραστηριότητες αναφέρονται στον καταστατικό σκοπό του συνεταιρισμού, τον οποίο το μέλος έχει αποδεχθεί. Δηλαδή, το μέλος αποδέχεται την καταστατική σύμβαση, είτε κατά την υπογραφή της (ιδρυτικό μέλος) είτε με την αποδοχή της κατά την μετέπειτα εθελοντική προσχώρησή του.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την συμμετοχή του μέλους στον συνεταιρισμό, είναι η συμμετοχή του στο συνεταιριστικό κεφάλαιο, το οποίο σχηματίζεται από το σύνολο της αξίας των συνεταιρικών μερίδων, που το κάθε μέλος καταβάλλει, για να ασκήσει όλα τα δικαιώματα, που πηγάζουν από την καταστατική συνεταιριστική σύμβαση.

Έτσι υλοποιείται η Τρίτη συνεταιριστική αρχή, που αναφέρεται στην οικονομική συμμετοχή του μέλους στον συνεταιρισμό και στα οικονομικά οφέλη, που προκύπτουν από την συμμετοχή αυτή, τα οποία εξειδικεύονται επίσης στο καταστατικό. Αυτονόητο είναι ότι τα μέλη συμμετέχουν πλήρως στις οικονομικές δραστηριότητες του συνεταιρισμού και κάνουν χρήση των προσφερόμενων από τον συνεταιρισμό υπηρεσιών, **αφού μόνον τότε μπορεί να έχει νόημα η συμμετοχή τους.**

Μια εκ των υπηρεσιών, που μπορεί να προσφέρει ο συνεταιρισμός στα μέλη του, εφόσον προβλέπεται στο καταστατικό του, είναι και η **σύνταξη των αιτήσεων βασικής ενίσχυσης των μελών του,** προκειμένου τα μέλη να εισπράξουν τις επιδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην περίπτωση αυτή η γενική συνέλευση του συνεταιρισμού, θα έχει σταθμίσει, προκειμένου να περιλάβει ως καταστατική διάταξη την υπηρεσία αυτή,

αν εξυπηρετεί τα μέλη του συνεταιρισμού, και αν ο συνεταιρισμός μπορεί να ανταποκριθεί στο πιθανό κόστος, που δημιουργεί η παροχή της υπηρεσίας αυτής. Αν για παράδειγμα ο συνεταιρισμός δεν μπορεί να ανταποκριθεί στο κόστος της υπηρεσίας, διότι για την διεξαγωγή της επιβάλλεται η πρόσληψη εξειδικευμένων ατόμων, τα οποία θα πρέπει να τύχουν ανάλογης αμοιβής, **θα πρέπει να αποφασίσει η γενική συνέλευση, τον τρόπο αντιμετώπισης του σχετικού κόστους.**

Και μπορεί, για παράδειγμα, να αντιμετωπίσει η γενική συνέλευση την κάλυψη του κόστους που δημιουργεί η υπηρεσία αυτή για τα μέλη, από τα κέρδη, που θα δημιουργηθούν από την αντίστοιχη υπηρεσία, που ο συνεταιρισμός, θα παρέχει σε τρίτους, μη μέλη του συνεταιρισμού. Αν συμβαίνει αυτό, τα μέλη δεν θα χρειάζεται να πληρώνουν για την υπηρεσία αυτή, σαν να είναι τρίτοι. Αν πληρώνουν όπως οποιοιδήποτε τρίτοι, τότε δεν έχουν κανένα λόγο να συμμετέχουν στον συνεταιρισμό και να έχουν εισφέρει μερίδες, για τον σχηματισμό του συνεταιρικού κεφαλαίου, το οποίο σχηματίζεται ακριβώς για την εξυπηρέτηση του μέλους.

Μια άλλη αντιμετώπιση από τον Συνεταιρισμό, του πιθανού κόστους, που δημιουργεί η σύνταξη της αίτησης, είναι όταν για παράδειγμα απαιτείται η πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού. Η δαπάνη για το νέο προσωπικό πρέπει να υπολογισθεί και να επιμερισθεί στα μέλη, **με τον συνεταιριστικό κανόνα της προσφοράς υπηρεσίας στο κόστος για τα μέλη.**

Σχετικά με τα **μη μέλη**, η επιβάρυνσή τους θα είναι λογικά υψηλότερη, διότι στην περίπτωση αυτή θα κοστολογηθεί όχι μόνο η μισθοδοσία του πρόσθετου προσωπικού αλλά και οι επιβαρύνσεις για τη χρήση των εγκαταστάσεων και οι λοιπές συνδεδεμένες δαπάνες.

Με την ευκαιρία θέλουμε να επισημάνουμε, ότι, υφίστανται αγροτικοί συνεταιρισμοί, οι οποίοι, ενώ στην καταστατική τους επωνυμία, μπορεί να αναφέρονται ως αμπελουργικοί ή ελαιοκομικοί, στην πραγματικότητα όμως λειτουργούν παρέχοντας **αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο, ο οποίος κύριος λόγος όμως, μπορεί να υποκρύπτει αποκλειστικότητα,** υπηρεσίες σύνταξης αιτήσεων βασικής ενίσχυσης. Αυτό που είναι λογικά και νομικά ασυμβίβαστο είναι ο αμπελουργικός συνεταιρισμός να μην ασχολείται με τα αμπελουργικά προϊόντα και τις ανάγκες των αμπελουργικών εκμεταλλεύσεων, αλλά κυρίως με την σύνταξη δηλώσεων βασικής ενίσχυσης.

Στην περίπτωση αυτή η συνδρομή της Εποπτικής Αρχής του ΥΠΑΑΤ είναι αναγκαία, διότι ρόλος της είναι η συνδρομή της στην αποφυγή αποκλίσεων από τους αγροτικούς συνεταιριστικούς σκοπούς.

Ωστόσο, επαναλαμβάνουμε ότι, αυτό δεν σημαίνει, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, ότι ένας αγροτικός συνεταιρισμός, δεν μπορεί να προσφέρει κάθε υπηρεσία, που εξυπηρετεί τα μέλη του, συνεπώς και αυτή της σύνταξης αιτήσεως βασικής ενίσχυσης.

Για παράδειγμα συναντάμε σε πολλά καταστατικά αγροτικών συνεταιρισμών, διατάξεις περί παροχής λογιστικής εξυπηρέτησης του συνεταιρισμού στα μέλη του. Οι διατάξεις αυτές είναι βεβαίως νόμιμες, όταν οι υπηρεσίες προσφέρονται για την εξυπηρέτηση του μέλους.

Στο σημείο αυτό είναι απόλυτα αναγκαίο να επισημάνουμε τις **δύο περιοριστικές διατάξεις**, που εισάγει, ο νέος νόμος για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς (ν. 4384/2016), οι οποίες συναρτώνται **άμεσα** με όλα τα προαναφερόμενα.

Η πρώτη, που την θεωρούμε αυτονόητη, είναι η διάταξη του άρθρου 23 παρ. 2 εδάφιο γ), σύμφωνα με την οποία, οι όροι αγοράς προϊόντων τρίτων από τον συνεταιρισμό και διάθεσης σε αυτούς εφοδίων **δεν μπορεί να είναι ευνοϊκότεροι από τους αντίστοιχους όρους συναλλαγών του συνεταιρισμού με τα μέλη του.**

Η δεύτερη και **εξαιρετικά σημαντική**, κατά την άποψή μας, είναι η διάταξη του πρώτου εδαφίου της άνω παραγράφου 2, σύμφωνα με την οποία **ο αγροτικός συνεταιρισμός** με απόφαση της γενικής του συνέλευσης, μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του και **σε τρίτους, μη μέλη του συνεταιρισμού**, που δεν κατέχουν προαιρετικές μερίδες. **Ο όγκος των συναλλαγών του αγροτικού συνεταιρισμού με τους τρίτους, σε σχέση με τα μέλη του καθορίζεται από το καταστατικό.**

Η άνω διάταξη ουσιαστικά αναφέρει ότι: Αν ο συνεταιρισμός θα συναλλάσσεται με τρίτους δηλαδή μη μέλη του, που δεν κατέχουν προαιρετικές μερίδες, θα το αποφασίσει η γενική συνέλευση του συνεταιρισμού και όχι το διοικητικό συμβούλιο.

Και όταν το αποφασίζει η γενική συνέλευση, τότε το ύψος της συναλλαγής με μη μέλη θα πρέπει να μην υπερβαίνει το ύψος των συναλλαγών με μέλη.

Η αρχή αυτή, έχει απασχολήσει τελευταία τόσο τους μελετητές του θεσμού, όσο και τους ίδιους τους συνεταιρισμούς, διότι θα πρέπει το καταστατικό του συνεταιρισμού, **υποχρεωτικά να καθορίζει το ύψος των συναλλαγών του συνεταιρισμού με τους τρίτους, το οποίο είναι αυτονόητο ότι δεν μπορεί να υπερβαίνει το ύψος των συναλλαγών που έχει ο συνεταιρισμός με τα μέλη του, όπως προαναφέρθηκε.**

Το σχέδιο του νόμου 4384/2016, το οποίο είχε τεθεί αρχικά για διαβούλευση, προσδιόριζε το ύψος αυτό στο 50% του συνόλου. Δηλαδή οι συναλλαγές του αγροτικού συνεταιρισμού, με τρίτους (συναλλαγή η οποία δημιουργεί φορολογητέο και μη διανεμόμενο κέρδος), δεν μπορούσε να υπερβαίνει το 50% των συναλλαγών που είχε ο συνεταιρισμός με τα μέλη του.

Έτσι προκύπτει ότι, ο εθνικός νομοθέτης υιοθετεί τον περιορισμό της συναλλαγής του συνεταιρισμού με τρίτους, προφανώς επιλέγοντας να μη θέσει σε κίνδυνο την **συνεταιριστική ταυτότητα**. Αυτός είναι ο δικαιολογητικός λόγος, που θεωρούμε, ότι

σε καμία περίπτωση το καταστατικό δεν μπορεί να προσδιορίσει την συναλλαγή με τρίτους χρήστες των υπηρεσιών του πέραν του ισόποσου της συναλλαγής του συνεταιρισμού με τα μέλη. Αν τούτο δεν συμβεί τότε δεν είχε κανένα νόημα η θέσπιση της άνω διάταξης και κακώς κατά την άποψή μας, η υιοθέτηση μιας τόσο σημαντικής επιλογής από τον νομοθέτη, δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο εκτεταμένης ερμηνείας στην ερμηνευτική εγκύκλιο του νόμου.

Επί του θέματος αναφέρουμε την θέση που έχει υιοθετήσει ο νομικός της ILO του ΟΗΕ, Hagen Henry, στο πόνημά του «Κατευθυντήριες Γραμμές για ένα συνεταιριστικό νόμο».

Αναφέρει μεταξύ άλλων: «... Αν επιτρέπονται οι συναλλαγές με χρήστες μη-μέλη, είναι σημαντικό να μην τεθεί σε κίνδυνο η αυτονομία και η ανεξαρτησία του συνεταιρισμού. Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο όγκος των συναλλαγών με μη-μέλη θα πρέπει, κατά συνέπεια, να είναι περιορισμένος. Αυτό θα μπορούσε να γίνει με τον καθορισμό ενός ποσοστού του συνολικού κύκλου εργασιών, πάνω από το οποίο καμία συναλλαγή δεν μπορεί να πραγματοποιείται με χρήστες μη-μέλη. Θα ήταν επίσης ίσως σημαντικό να αποφευχθεί μια κατάσταση κατά την οποία μη-μέλη χρήστες φθάνουν σε μονοπωλιακή ή μονοψωνιακή θέση έναντι του συνεταιρισμού. Για τους σκοπούς της φορολογίας, τη διανομή του πλεονάσματος και την εισφορά στο τακτικό αποθεματικό, ο τρόπος λογιστικής καταχώρησης πρέπει να μπορεί να διακρίνει μεταξύ των συναλλαγών που πραγματοποιούνται με μέλη και εκείνων που πραγματοποιούνται με μη μέλη»(Βλ. περιοδικό Κοινωνική Οικονομία, τ. 8, Απρ.-Ιούν. 2016)

Στο σημείο αυτό οφείλουμε να τονίσουμε ότι, δημιουργεί μεγάλη αισιοδοξία, η επισήμανση από τους κ. Ειρηνοδίκες, της διάταξης αυτής. Έτσι ζήτησαν από τους συνεταιρισμούς, τον προσδιορισμό του ύψους των συναλλαγών του συνεταιρισμού με τρίτους, κατά τη διαδικασία της τελευταίας τροποποίησης των καταστατικών των αγροτικών συνεταιρισμών, για την προσαρμογή τους στον νέο νόμο.

Τις άνω διατάξεις τις αναφέραμε για να καταδείξουμε ότι τα μέλη των συνεταιρισμών, που συναλλάσσονται με τον συνεταιρισμό τους, θα πρέπει να έχουν απόλυτη γνώση των δικαιωμάτων τους, που απορρέουν από τον νόμο και την καταστατική τους σύμβαση, η δε γενική συνέλευση των μελών του συνεταιρισμού, επιβάλλεται να ασκεί στις διοικήσεις των συνεταιρισμών τον επιβαλλόμενο έλεγχο, για την εφαρμογή του νόμου και του καταστατικού. Αν αυτό αρχίσει και γίνεται πράξη, τότε τα μέλη των συνεταιρισμών, θα αρχίσουν να απολαμβάνουν των προνομίων, που τους παρέχει ο συνεταιριστικός θεσμός.

Έτσι η στρέβλωση, που παρατηρείται στην πράξη δηλαδή ο συνεταιρισμός να εισπράττει αμοιβή από τα μέλη του, για την παρεχόμενη υπηρεσία της σύνταξης των αιτήσεων βασικής ενίσχυσης, πρέπει να αρθεί και να τεθεί σε νέες διαδικασίες και νέες

βάσεις η προσφορά της υπηρεσίας αυτής, όπως άλλωστε και κάθε άλλης υπηρεσίας που προβλέπει το καταστατικό και χρησιμοποιούν τα μέλη του συνεταιρισμού.

Οι αυτοσχεδιασμοί των υπουργών και το κόστος τους

Ο νομοθέτης του νόμου 4015/2011 (κ. Σκανδαλίδης) κατήργησε τις Ενώσεις Συνεταιρισμών και τις ανωτέρου βαθμού συνεταιριστικές οργανώσεις. Χωρίς συναίσθηση του γεγονότος ότι απαγορεύοντας τη δυνατότητα των συνεταιρισμών να συνεταιρίζονται, στην ουσία καταργεί το προστατευόμενο από το Σύνταγμα και τη Χάρτα των δικαιωμάτων του ανθρώπου δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, συνέστησε στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς να ιδρύσουν ανώνυμες εταιρείες αν θέλουν να συνεργασθούν μεταξύ τους. Απέδειξε περιτράνω, με τον τρόπο αυτό, ότι είχε βαθύτατη άγνοια του θέματος για το οποίο τολμούσε να χαράζει βαθιές τομές.

Ο νομοθέτης του νέου νόμου 4384/2016 (κ. Αποστόλου) θέλησε να διορθώσει το λάθος, (της κατάργησης της δυνατότητας των συνεταιρισμών να δημιουργούν Ενώσεις), εφευρίσκοντας τους Κλαδικούς Αγροτικούς Συνεταιρισμούς (ΚΑΣ) στη θέση των Ενώσεων και τους Κλαδικούς Εθνικούς Αγροτικούς Συνεταιρισμούς (ΚΕΑΣ) στη θέση των Κεντρικών Ενώσεων.

Όμως, ο τελευταίος Υπουργός θέλησε και αυτός να καταργήσει κάτι, και αποφάσισε την κατάργηση της ΠΑΣΕΓΕΣ ως όργανο εκπροσώπησης των συνεταιρισμών. Το κενό που δημιουργήθηκε, επιδιώκει τώρα να 'θεραπεύσει' με το άρθρο 15 νομοσχεδίου που προωθείται προς ψήφιση στη Βουλή. Το άρθρο αυτό προβλέπει τη δημιουργία περιφερειακών Ομοσπονδιών και εθνικής Συνομοσπονδίας, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Δημιουργία πολυσύνθετων δομών αντί των απλών, για να συγκαλυφθεί το λάθος.

Στο μεταξύ οι αγροτικοί συνεταιρισμοί όφειλαν να τροποποιούν κάθε φορά τα καταστατικά τους, ώστε να προσαρμόζονται στους κάθε φορά νέους νόμους, που εμπνεύσθηκαν οι υπουργοί από τα γραφεία τους.

Διερωτώνται, ευλόγως, πολλοί: Γιατί δεν αντιδρούν σε αυτές τις παλινωδίες οι ίδιοι οι ενδιαφερόμενοι, γιατί τις δέχονται παθητικά;

Η εύλογη απάντηση είναι ότι οι αγρότες έχουν καταλήξει ότι οι κυβερνήσεις απεχθάνονται τους συνεταιρισμούς και αυθαιρετώντας εις βάρος τους, τους απαξιώνουν, ώστε να επωφεληθούν οι ανταγωνιστές των συνεταιρισμών. Οι αγρότες αντί να συσπειρώνονται στους συνεταιρισμούς για να επιβιώσουν και μαζί με αυτούς η ελληνική γεωργία, τους εγκαταλείπουν. Σε αυτό δεν συμβάλλει λιγότερο η ανοιχτή διαμάχη στη διεκδίκηση της εξουσίας στην προετοιμαζόμενη εθνική οργάνωση εκπροσώπησης. Απογοητευμένοι από τον κρατικό εμπαιγμό αφενός και από την απουσία του πνεύματος ενότητας και συνεργασίας από τους ηγέτες τους, οι αγρότες δεν έχουν να ελπίζουν σε κάτι. Το κόστος αυτής της απογοήτευσης και παραίτησης άρχισε να διαφαίνεται και θα είναι μεγάλο για τη χώρα και την ελληνική κοινωνία.

Κ. Παπαγεωργίου

Όταν το $1+1=3$ γίνεται $1+1=0$

Όσοι ασχολούνται με τους συνεταιρισμούς, έμαθαν από τα πρώτα μαθήματα ότι οι συνεταιρισμοί ιδρύονται για να επιτύχουν το $1+1=3$, δηλαδή ότι όταν οι άνθρωποι συνεργάζονται, πετυχαίνουν μεγαλύτερο όφελος από το άθροισμα των οφελών που θα είχαν ως μεμονωμένοι. Αυτό το πετυχαίνουν, διότι ο συνεταιρισμός μπορεί να αγοράζει τα εφόδια για τα μέλη του πολύ φθηνότερα και να διαπραγματεύεται πολύ καλύτερες τιμές για τα προϊόντα των μελών του. Εκτός αυτού, μπορεί να προσφέρει οποιαδήποτε άλλη υπηρεσία στα μέλη του σε τιμή κόστους, όπως π.χ. με την εγκατάσταση ενός μεγάλου ψυγείου για τα προϊόντα των μελών αντί των, π.χ., 100 μικρών ψυγείων (ένα για κάθε μέλος), και μάλιστα με πολύ καλύτερες ιδιότητες.

Αυτές τις μικρές αλλά πολύτιμες αλήθειες τις έχουν κατανοήσει κάπου ένα δισεκατομμύριο μέλη συνεταιρισμών ανά τον κόσμο, ιδίως στις αναπτυγμένες οικονομίες που έχουν κατανοήσει την ανάγκη ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους, που έχει αποκτήσει ιδιαίτερη σημασία στην εποχή της παγκοσμιοποίησης.

Όταν στις 14 Ιουνίου 2017 συνεδρίασε η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Περιφερειών της Βουλής με θέμα την Υλοποίηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 στις περιφέρειες, εισηγητής ήταν ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και συμμετείχαν περιφερειάρχες, βουλευτές αλλά και εκπρόσωποι φορέων, συνδικαλιστές, εκπρόσωποι διεπαγγελματικών οργανώσεων, κλπ.

Όπως ήταν αναμενόμενο, η συζήτηση συχνά οδηγούσε στη βιωσιμότητα του γεωργικού τομέα και ιδίως στην ανταγωνιστικότητα των ελληνικών γεωργικών προϊόντων, που ακόμα και στην ίδια τους τη χώρα δεν μπορούν να ανταγωνιστούν ούτε τα εισαγόμενα από ευρωπαϊκές χώρες γεωργικά προϊόντα, λόγω του μεγάλου κόστους παραγωγής των ελληνικών προϊόντων.

Στην αναζήτηση λύσεων, η λέξη συνεταιρισμός ούτε καν αναφέρθηκε και όταν χρειαζόταν, γινόταν αόριστα λόγος για συνεργατικά σχήματα ή συλλογικούς φορείς. Εξαιρεση αποτέλεσαν δύο αναφορές, η μία αποτελούσε διαμαρτυρία εκπροσώπου συνεταιρισμού γιατί «φόρτωσαν» στον συνεταιρισμό τη λαχαναγορά ενώ σε όλες τις περιπτώσεις τις λαχαναγορές τις «φορτώνουν» στους Δήμους, και η δεύτερη, μια διαμαρτυρία επίσης, γιατί ανησυχούσαν οι εργαζόμενοι από το ενδεχόμενο να χάσουν την εργασία τους από έναν υπερχρεωμένο συνεταιρισμό.

Και ενώ υπάρχει τέτοια και τόση αγνόηση και αμφισβήτηση των συνεταιρισμών και της αναγκαιότητάς τους ιδίως σε αυτή την περίοδο κρίσης και προβληματισμού για την επιβίωση του συνόλου του γεωργικού τομέα, σε κάποιους άλλους χώρους, δημιουργήθηκαν δύο ομάδες συνεταιρισμών, που καθεμιά διεκδικεί τα πρωτεία.

Αντί για μια κορυφαία οργάνωση εμφανίζονται δύο και το αποτέλεσμα είναι $1+1=0$. Οι ύαινες είναι πανέτοιμες για τη λεία.

Κ. Παπαγεωργίου

Γιατί πέτυχαν οι γερμανικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί;

Πηγή: [Deutsche Welle](#) και *Εφημερίδα των Συντακτών*

19.05.2017

Εκπρόσωποι ελληνικών συνεταιρισμών επισκέφθηκαν συνεταιριστικές ενώσεις στη Βαυαρία και στο Νότιο Τιρόλο, όπως μεταδίδει η Deutsche Welle.

Σπάνια βλέπει κανείς εργαζόμενους στους χώρους εργασίας της εταιρείας Bayernland στο Ρέγκενσμπουργκ της Βαυαρίας. Ο βαθμός αυτοματοποίησης της διαδικασίας παραγωγής είναι πολύ υψηλός. Με σχεδόν 800 συνεργάτες στο εσωτερικό και στο εξωτερικό η Bayernland επεξεργάζεται 840 εκατομμύρια κιλά γάλα το χρόνο και παράγει κυρίως τυριά και βούτυρο. Ο κύκλος εργασιών της εταιρείας ανέρχεται σε μισό δισεκατομμύριο ευρώ.

Το εντυπωσιακό στην περίπτωση της Bayernland είναι ότι πρόκειται για έναν γαλακτοκομικό συνεταιρισμό. Συνεταιρισμοί είναι και οι μεγαλύτερες αλυσίδες σουπερμάρκετ EDEKA και REWE, σειρά τραπεζών, όπως και περίπου 2.000 στεγαστικοί συνεταιρισμοί, οι οποίοι διαχειρίζονται δύο εκατομμύρια διαμερίσματα. Οι σχεδόν 8.000 συνεταιρισμοί της Γερμανίας έχουν πάνω από 22 εκατομμύρια μέλη. Για παράδειγμα, ο ετήσιος τζίρος των 2250 αγροτικών συνεταιρισμών ανέρχεται στα 62 δισεκατομμύρια ευρώ.

Το τρίπτυχο αρχών που διέπει τους συνεταιρισμούς από τα μέσα του 19ου αιώνα στη Γερμανία, στην Αυστρία και στο Νότιο Τιρόλο είναι η αυτοβοήθεια, η αυτεθύνη και η αυτοδιοίκηση. Απαράβατος κανόνας που απορρέει από αυτή τη λογική είναι ότι κράτος και κόμματα δεν έχουν καμία δυνατότητα παρέμβασης στους συνεταιρισμούς. Υπάρχουν όμως και άλλα σημαντικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν τους συνεταιρισμούς στο γερμανόφωνο χώρο, επισημαίνει ο Πάουλ Άρμπρουστερ από την Ένωση Συνεταιρισμών Γερμανίας:

«Οι ιδρυτές των συνεταιρισμών στη Γερμανία είχαν θέσει ως στόχο οι συνεταιρισμοί να έχουν επιχειρηματικό προσανατολισμό, δηλαδή να είναι ανταγωνιστικοί στην αγορά. Ένα άλλο στοιχείο για την επιτυχή λειτουργία τους είναι ένα ασφαλές νομικό πλαίσιο που θα τους επιτρέπει να δραστηριοποιούνται με ίσους όρους ανταγωνισμού με τις άλλες επιχειρήσεις προς όφελος των μελών τους.

Πολύ σημαντικό είναι οι συνεταιρισμοί να διαθέτουν καταρτισμένο προσωπικό και διοίκηση».

Ας σημειωθεί πως στη Γερμανία εξακολουθεί να ισχύει μέχρι σήμερα ο νόμος περί συνεταιρισμών του 1889 και ότι σπανίως έγιναν κάποιες προσθήκες – η τελευταία το 2006.

Σημαντικό στοιχείο για την υγιή λειτουργία των συνεταιρισμών σε Αυστρία, Γερμανία και Νότιο Τιρόλο είναι ο έλεγχος των οικονομικών τους ο οποίος γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα από ειδικούς ελεγκτές των συνεταιριστικών ενώσεων.

Σύμφωνα με τον επικεφαλής του σχετικού τμήματος της Συνεταιριστικής Ένωσης Βαυαρίας Ούντο Λεβ, «σκοπός των ελεγκτών είναι η διασφάλιση της τήρησης του νομικού πλαισίου. Κατ' αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα των συνεταιρισμών έτσι ώστε να εξακολουθούν να υπάρχουν και για τις επόμενες γενιές. Προϋπόθεση για αυτό είναι η καλή οικονομική διαχείριση.

Ως ελεγκτές είμαστε εκπρόσωποι του Εποπτικού Συμβουλίου του συνεταιρισμού αλλά και των μελών του. Στις ΓΣ τους ενημερώνουμε για την κατάσταση που επικρατεί για να είναι σε θέση να πάρουν ενδεχομένως αντίμετρα».

Στην Ελλάδα ανάλογους οικονομικούς ελέγχους έκανε μέχρι το 1981 η Αγροτική Τράπεζα οπότε και καταργήθηκαν.

Η περίπτωση Νότιο Τιρόλο

Ως τη δεκαετία του '60 το γερμανόφωνο Νότιο Τιρόλο ήταν μια από τις φτωχότερες περιοχές της Ευρώπης. Αυτή η αυτόνομη περιοχή της Ιταλίας είναι σήμερα με ένα μέσο ετήσιο εισόδημα που ανέρχεται στις 41.300 ευρώ μια από τις πλουσιότερες στην ΕΕ. Ένα από μυστικά της οικονομικής απογείωσης είναι η επιτυχής λειτουργία των συνεταιρισμών. Κάθε 5ος πολίτης είναι μέλος σε έναν από τους 1031 συνεταιρισμούς.

Σχεδόν οι μισές τραπεζικές συναλλαγές της περιοχής γίνονται μέσω συνεταιριστικών τραπεζών, ενώ συνεταιρισμοί διαχειρίζονται το 92% της παραγωγής φρούτων (σχεδόν μόνο μήλα) και το 72% της παραγωγής κρασιού. Το ενδιαφέρον στην περίπτωση του Τιρόλου είναι ότι -όπως και στην Ελλάδα- την περιοχή χαρακτηρίζει ο μικρός κλήρος. Στην αμπελουργία η ιδιοκτησία ανέρχεται κατά μέσο όρο στα 11 στρέμματα, στην οπωροκαλλιέργεια στα 25 στρέμματα και στους βοσκότοπους στα 70 στρέμματα.

Παρά το μικρό κλήρο -οι αγρότες είναι σε θέση να ζουν από το αγρόκτημα τους. Όπως εξηγεί ο διευθύνων σύμβουλος του συνεταιριστικού οινοποιείου Eisacktal Άρμεν Γκραντλ, «στο Νότιο Τιρόλο οι αγρότες εισπράττουν και δύο και τρεις φορές περισσότερο ανά εκτάριο από αλλού. Για αυτό το λόγο αρκούν οι μικρότερες εκτάσεις για την οικονομική τους επιβίωση». Προϋπόθεση για τις υψηλές τιμές αγοράς των προϊόντων των μελών από τους συνεταιρισμούς είναι η υψηλή τους ποιότητα. Αυτή δεν ήταν πάντα εξασφαλισμένη. επισημαίνει ο Μάρτιν Πατσέλερ από την Ένωση Συνεταιρισμών Νότιου Τιρόλου

«Στις δεκαετίες του '60 και του '70 η οινοπαραγωγή έδινε έμφαση στην ποσότητα. Αυτός ο προσανατολισμός την οδήγησε σε μια πολύ σοβαρή κρίση. Η στρατηγική που ακολουθείται από τη δεκαετία του '80 στοχεύει στην ποιότητα. Η μείωση της παραγωγής κατά 2/3 συνιστούσε και την επιτυχία του τιρολέζικου κρασιού, η οποία διαρκεί ως και σήμερα». Ο Μάρτιν Πατσέλερ είναι σίγουρος πως χωρίς τους αγροτικούς συνεταιρισμούς θα ήταν αδύνατο να είχε πραγματοποιηθεί αυτή η αλλαγή προσανατολισμού.

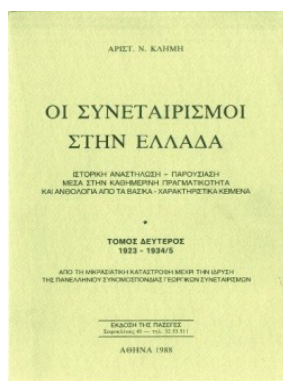
**"ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ"
ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟ 1922
του Επίτιμου Διδάκτορα κ. Αριστείδη Ν. Κλήμη**

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΠΡΟΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ - ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ
ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ - ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ
ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ - ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ - ΝΕΕΣ
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ
ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΚΑΙ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
ΚΕΙΜΕΝΑ

Για το πλήρες κείμενο του βιβλίου <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/CoopGreeceI.pdf>

**"ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ"
ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ
ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
1923 - 1934/5
του Επίτιμου Διδάκτορα κ. Αριστείδη Ν. Κλήμη**

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
ΚΕΙΜΕΝΑ

Για το πλήρες κείμενο του βιβλίου <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/CoopGreeceII.pdf>

**"ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ"
ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ
Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΤΑ ΕΤΗ - ΘΕΜΑΤΑ - ΤΟΠΟΥΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
1935 - 1945
του Επίτιμου Διδάκτορα κ. Αριστείδη Ν. Κλήμη**

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
ΚΕΙΜΕΝΑ

Για το πλήρες κείμενο του βιβλίου <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/CoopGreeceIII.pdf>

Το Δίκτυο ΚΑΠΑ ευχαριστεί την κα. Ολυμπία Κλήμη Καμινάρη και τον κ. Κωνσταντίνο Παπαγεωργίου για την ευγενική παραχώρηση της ελεύθερης πρόσβασης στο βιβλίο του αείμνηστου κ. Αριστείδη Ν. Κλήμη "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ", καθώς και τον κ. Παναγιώτη Ζιγκίδη για την μεταφορά της έκδοσης σε ηλεκτρονική μορφή.

Σε όσους θα διαβάσουν το έργο αυτό θα ήταν, ίσως, χρήσιμες μερικές πληροφορίες σχετικές με τα θεωρητικά και τα πρακτικά εφόδια του συγγραφέα, πάνω στα οποία στηρίζεται και το κείμενο. Παρουσίαση του βιογραφικού του κ. Αριστείδη Ν. Κλήμη_

<http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/CVKlimis.pdf>

Edgar Parnell – Βιογραφικό

Ο Edgar Parnell ξεκίνησε την επαγγελματική ζωή του σε καταναλωτικούς συνεταιρισμούς στο βόρειο τμήμα της Αγγλίας μετά τη στράτευσή του στη βασιλική αεροπορία της Μ. Βρετανίας. Σπούδασε με υποτροφία στο Συνεταιριστικό Κολλέγιο της Αγγλίας. Στα επόμενα χρόνια κατείχε διάφορες θέσεις ανώτερων διοικητικών στελεχών στους καταναλωτικούς συνεταιρισμούς του Ηνωμένου Βασιλείου και στη συνέχεια ως Γενικός Διευθυντής Συνεταιριστικής Ανάπτυξης στη Μποτσουάνα, όπου εγκατέστησε πρώτο σούπερ μάρκετ της χώρας και κεντρικό φορέα χονδρικής πώλησης.

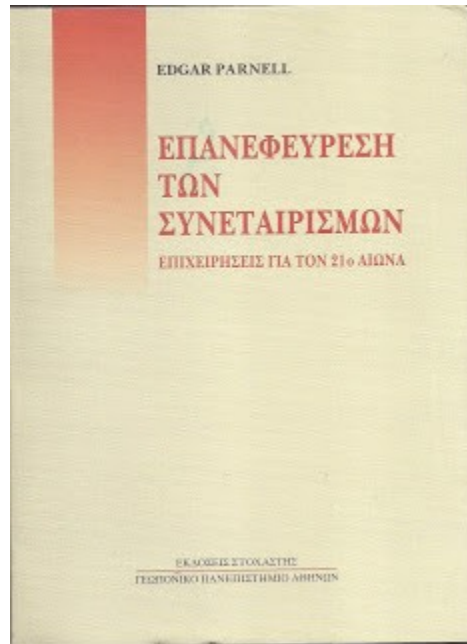
Κατά την επιστροφή του στο Ηνωμένο Βασίλειο, διορίστηκε ως σύμβουλος διαχείρισης λιανικών πωλήσεων στην εταιρεία Clarks Ltd και αργότερα κατέλαβε μια παρόμοια θέση στην Κεντρική Συνεταιριστική Οργάνωση Χονδρεμπορίου του Ην. Βασιλείου (CWS). Στη συνέχεια έγινε το Διευθυντής λιανικού εμπορίου μη εδωδιμων ειδών της CWS καλύπτοντας καταστήματα σε όλη την Σκωτία. Στη συνέχεια κατέλαβε θέση Συμβούλου της βρετανικής κυβέρνησης για το Συνεταιριστικό Μάνατζμεντ προς την κυβέρνηση της Τζαμάικα. Άλλες θέσεις που ακολούθησαν περιλαμβάνουν: Υπεύθυνος του Ταμείου για την Έρευνα και την Ανάπτυξη της Αφρικής, ΟΗΕ / ΔΟΕ, Σύμβουλος Διαχείρισης και Μάρκετινγκ των συνεταιρισμών στην Ινδία, Διευθύνων Σύμβουλος του Ιδρύματος Plunkett της Οξφόρδης με έργο την παροχή ενός ευρέος φάσματος υπηρεσιών υποστήριξης για τους συνεταιρισμούς και τις σχετικές οργανώσεις, τόσο στο Ηνωμένο Βασίλειο όσο και διεθνώς, όπως η διαχείριση έργων ανάπτυξης και έρευνας, ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές.

Στα πιο πρόσφατα χρόνια του έχουν ανατεθεί καθήκοντα Συμβούλου στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε πάνω από 30 άλλες χώρες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ασχολούνται με την διακυβέρνηση των συνεταιρισμών, με οικονομικά και φορολογικά θέματα, με συνεταιριστική νομοθεσία, μελέτες σκοπιμότητας για την ίδρυση συνεταιρισμών, αναθεώρηση των προγραμμάτων βοήθειας για τους συνεταιρισμούς, εγκατάσταση και αξιολόγηση προγραμμάτων κατάρτισης για τους συνεταιρισμούς και το γεωργικό τομέα και την ανάπτυξη στρατηγικών για την αναδιοργάνωση συνεταιριστικών συστημάτων.

Έχει διατελέσει μέλος της Γενικής Συνέλευσης της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης, συν-πρόεδρος της επιτροπής της ΕΕ για την Ανάπτυξη της Αγροτικής Οικονομίας της Πολωνίας, μέλος του Συμβουλίου της Ομοσπονδίας Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ηνωμένο Βασίλειο), πρόεδρος της Επιτροπής της Εθνικής Οργάνωσης Συνεταιριστικής Ανάπτυξης, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του Ηνωμένου, καθώς και σε διάφορες ομάδες εργασίας της COGECA (Ομοσπονδίας των Γεωργικών Συνεταιρισμών της ΕΕ). Ο Edgar Parnell είναι ο συγγραφέας πολλών εξειδικευμένων εκδόσεων, συμπεριλαμβανομένου του βιβλίου «Επανεφεύρεση των Συνεταιρισμών – Επιχειρήσεις για τον 21^ο Αιώνα», στο οποίο εξετάζει το μεταβαλλόμενο ρόλο των συνεταιρισμών στο σημερινό επιχειρηματικό περιβάλλον. Το βιβλίο αυτό έχει μεταφραστεί σε διάφορες γλώσσες.

Από την αποχώρησή του από την εργασία πλήρους απασχόλησης, εργάστηκε ως εθελοντής (VSO)

στο Υπουργείο για την Αγροτική Μεταρρύθμιση στις Φιλιππίνες. Τώρα άλλη μια φορά επανήλθε και διαμένει στο Oxfordshire, Αγγλία.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΤΕΥΧΟΣ 1 του 1986	Περιοδική (τρίμηνη) έκδοση του επιστημονικού ιδεολογικού Σωματείου ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ Γραφεία: Οδός Κουμουνδούρου 25 — Αθήνα 104 37 Τηλ. 52 47 162
--------------------------------	---

Έτος 1ο - Τεύχος 1ο(Α' τρίμηνο 1986 - Ιανουάριος-Φεβρουάριος,Μάρτιος)
Εισφορές και λοιπά στοιχεία εκδόσεως βλ. στη σελ. 64

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

- Η Έκδοσή μας (σελ. 1)
- Χαρ. Παπαχρίστου: Ο Συνεργατισμός, φορέας ανθρωπιάς, προόδου και πολιτισμού (σ. 2)
- Στ. Θεοφανίδη: Η υπερ-ιδεολογία του Συνεργατισμού, σε σχέση με τις «διασπαστικές ιδεολογίες» της αριστεράς, της δεξιάς, και άλλες (σ. 5)
- Η Εταιρεία των Φίλων του Συνεργατισμού και το χρονικό για την ίδρυση και δραστηριότητά της (σελ. 9)
- Π. Κολύρη: Κριτήρια αποτελεσματικότητας των Συνεταιρισμών (σ. 13)
- Βαρ. Δημητριάδου: Οι αναγκαστικές συγχωνεύσεις των Ενώσεων Γεωργ. Συνεταιρισμών (ν. 1541/1985). Πραγματική και νομική θεώρηση (σ. 22)
 - Θέσεις και Απόψεις (σ. 41)
- Κ.Λ. Παπαγεωργίου: Εξελίξεις του γεωργικού εισοδήματος (σ. 43)
- Ευθ. Παπαγεωργίου: Νεολαία(Γεωργική, Αστική) και Ερυθρός Σταυρός (σ. 46)
 - Ι. Σολάρη: Από τη συνεταιριστική κίνηση της Σύρου (σ. 49)
 - Κ. Λ. Π.: Η παγκόσμια συνεταιριστική κίνηση (σ. 50)
 - Η επικαιρότητα: Σκέψεις και θέσεις της ΠΑΣΕΓΕΣ (σ. 52)
- Κ. Αρχοντάκη: Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας Συν. Γ. Βιομηχανιών (σ. 54)
 - Τα συνεταιριστικά στη Βουλή (σ. 56)
 - Συνεταιριστικά πένθη (σ. 58)
- Νέα Βιβλία (σ. 59 — Ειδήσεις (σ. 62) — Περιεχόμενα στην αγγλική (σ. 64)
 - Μερικά από τα περιεχόμενα του επόμενου τεύχους (σ. 12)

Revue Cooperative «SINETERISTIKI PORIA» Cooperative Review

25, Koumountourou str. - Athens 104 37

Sommaire a page 64 - Table of contents page 64

Κ. Παπαγεωργίου και Ο. Κλήμη-Καμινάρη, «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα», τόμοι 7 και 8

Από το ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ (ΙΣΕΜ)

«Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα», τόμοι 7^{ος} και 8^{ος}

Τόμος 7^{ος} : Περίοδος 1977-1981, **σελ. 390**

Τόμος 8^{ος} : Περίοδος 1982-1993, **σελ. 696**

Η ιστορική πορεία των ελληνικών συνεταιρισμών κατά την περίοδο 1977-1993 με αυτούσια τα σημαντικά κείμενα, σε δύο τόμους,

***συνέχεια των 6 τόμων του κλασικού έργου του ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΛΗΜΗ:
«ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»***

Συγγραφείς είναι οι συνεχιστές του έργου του ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΛΗΜΗ:

- **Κων/νος Παπαγεωργίου**, Ομότιμος Καθηγητής Συνεταιριστικής Οικονομίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών
- **Ολυμπία Κλήμη-Καμινάρη**, Επ. Καθηγήτρια Συνεταιριστικής Οικονομίας του Παντείου Πανεπιστημίου

Τόμος 7^{ος} , περίοδος 1977-1981

Προσπάθεια ανασύνταξης των συνεταιρισμών, σώρευση «νεφών» στον συνεταιριστικό ορίζοντα

- Προετοιμασία ένταξης στην ΕΟΚ – συγκρούσεις κομμάτων
- Κινητοποίηση για ενημέρωση αγροτών
- Ανάληψη σοβαρών πρωτοβουλιών από αγροτοσυνεταιριστικές επιχειρήσεις
- Απόκτηση επιστημόνων από τους αγροτικούς συνεταιρισμούς
- Προετοιμασία ίδρυσης Τοπικών Αγορών
- Υποσχέσεις για συνεταιριστικοποίηση της ΑΤΕ
- Ανταγωνισμός ΑΤΕ-συνεταιρισμών για τις ασφαλιστικές εργασίες
- Εσωτερικές διχαστικές αντιπαραθέσεις στην ΠΑΣΕΓΕΣ με κομματικό «άρωμα»
- Νέα Κυβέρνηση, νέες ιδέες

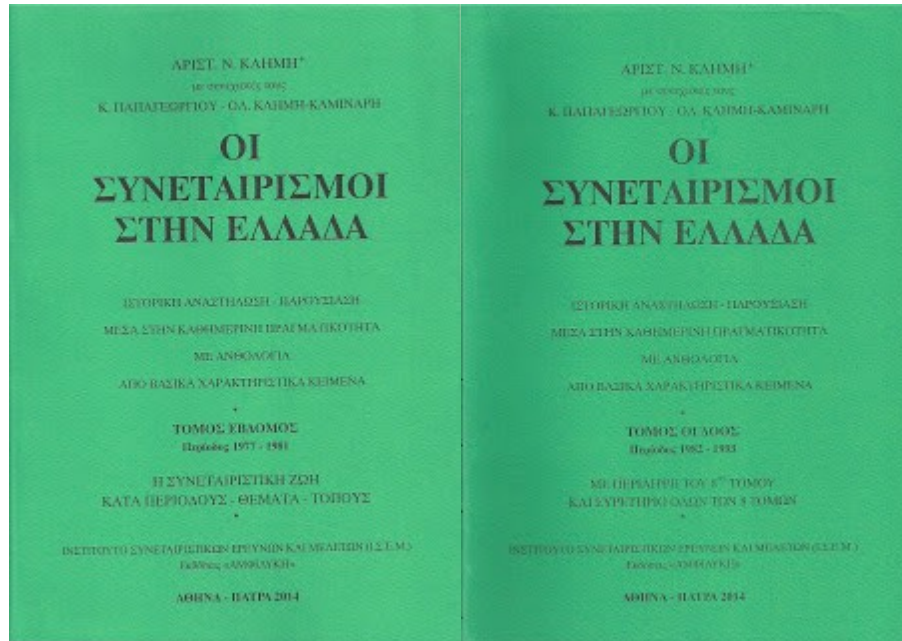
Τόμος 8^{ος} , περίοδος 1982-1993

Η περίοδος κατεδάφισης των συνεταιρισμών, με όλα τα σημαντικά κείμενα της περιόδου

- Ο θρίαμβος του κομματισμού
- Η καταδίκη της ΚΥΔΕΠ και η διάλυσή της
- Το ναυάγιο των Τοπικών Αγορών
- Η ΑΤΕ, που από υπόσχεση να γίνει συνεταιριστική τράπεζα, έγινε Α.Ε., για να καταλήξει στην Τράπεζα Πειραιώς
- Το συνεχές Κόμμα-Κυβέρνηση-Συνεταιρισμοί
- Οι ερασιτεχνισμοί με τους αγροτοβιομηχανικούς συνεταιρισμούς
- Το σπρώξιμο της ΣΥΝΕΛ στο γκρεμό
- Τα χρέη, η ρύθμιση και ο εμπαιγμός των συνεταιρισμών
- Ο ρόλος του Τύπου
Συνέβησαν τυχαία;
Ποιοί ωφελήθηκαν;

Με περίληψη του τόμου, και Ευρετήριο και των 8 τόμων

Έκδοση: Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών (ΙΣΕΜ)
Εκδοτικός Οίκος: «Αμφιλύκη», Τριών Ναυάρχων 17, 262 22 ΠΑΤΡΑ, Τηλ. 2610-338888,
e-mail: vivliothiki.pat.17@gmail.com
Τιμή (με έκπτωση) 25€ (οι δύο τόμοι), με αντικαταβολή. (Συμπεριλαμβάνονται τα έξοδα αποστολής). (Δύο ζεύγη τόμων 40€, τρία ζεύγη τόμων 55€)

Κ. Παπαγεωργίου, «Βιώσιμη Συνεταιριστική Οικονομία
– Θεωρία και Πρακτική» (3η Έκδοση)

Χρ. Καμενίδη, "Συνεταιρισμοί: Αρχές | Οικονομική-Πολιτική
Ανάπτυξη | Οργάνωση | Νομοθεσία"

ΧΡΙΣΤΟΣ Θ. ΚΑΜΕΝΙΔΗΣ
ΟΜ. ΚΑΘ. ΓΕΩΠΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΠΘ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

ΑΡΧΕΣ | ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ | ΟΡΓΑΝΩΣΗ | ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

3^Η ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ

**Ο. Κλήμη-Καμινάρη - Κ. Παπαγεωργίου, "Κοινωνική Οικονομία -
Μια πρώτη προσέγγιση"**

